Nguyễn Bắc Sơn

Luật đời và cha con

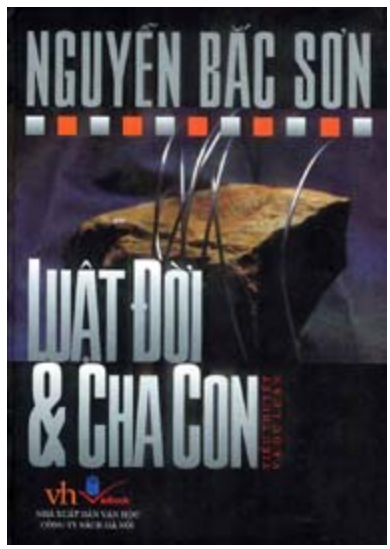

WWW.THUQUAN.NET, 2008.

Nguyễn Bắc Sơn

Luật Đời & Cha Con

Chương 1

Ngôi nhà hai tầng giữa một con phố cũ, nằm khu trung tâm thành phố, vốn của một quan chức thời thuộc Pháp. Hàng rào sắt lửng, nửa dưới là tường gạch phủ đầy hoa tiên. Mùa đông chết khô đến tận gốc, vừa thấy mưa phùn đã lại mơn mởn, tua tủa những ngọn và tay vịn non tơ, đỏ tía như những tia máu. Chỉ mười ngày hóng gió xuân, từ những ngọn ấy đã phun hoa, hệt những hạt máu nhỏ li ti, để mấy ngày sau, những hạt máu li ti nở thành những trái tim vỡ.

Ngôi nhà vuông vắn lành lặn, không phình trước đẻ sau, không cơi nới. Cổng sắt gần như còn nguyên vẹn. Chỉ tấm sắt bưng phía dưới bị nước mưa ăn mòn, chứng tỏ chủ nhân ngôi nhà sống nguyên tắc đến mức nào. Hôm nay, ông Hoè lại bị bà vợ làm cho một trận kịch liệt:

- Quái lạ, tôi nhờ ông có mỗi việc hỏi hộ các bác ấy một câu mà ông lại cứ lần khân là nghĩa làm sao?

Ông gắt:

- Đã biết thế nào mà hỏi cơ chứ.

- Chưa biết nên mới phải hỏi - Bà nói giọng giảng giải - Nếu biết rồi thì còn hỏi cái nỗi gì?

- Nhưng đã hỏi thì phải có nội dung cụ thể. Có phải cứ bâng quơ được đâu.
Trông sắc mặt, biết là bà đã điên lên rồi. Y như rằng, bà phê phán:
- Ông thì chỉ khi nào có chỉ thị, nghị quyết thì mới làm thôi. Đợi đến lúc nghị quyết thành chính sách, chính sách thành nghị định, quyết định hay định định gì nữa thì có mà ăn cám nhớ. Tôi đã nghe ngóng tình hình rồi. Phải lường trước, phải tính trước. Đợi nước đến chân mới nhảy như ông thì chỉ có trắng mắt ra mà nhìn. Việc ông, ông cứ làm. Ông quen lên lớp giảng nghị quyết thì cứ đi mà giảng nghị quyết. Việc này tôi chỉ nhờ có thế thôi, rồi ông cứ việc ngồi đấy cho tôi nhở, ông nghị quyết ạ.
Ông bị chạm nọc. Gớm chưa? Nó dám mang nghị quyết ra mà giễu ông thì hết chỗ nói.
Ông nghiêm giọng:
- Bà ăn nói kiểu gì thế?
Bà câng câng cái mặt, trả miếng liền:
- Thế ông ăn nói kiểu gì thế? Đây là hội trường cho ông lên lớp đấy à? Tôi là học viên cho ông cao giọng giảng dạy đấy à? Này dạy ai thì dạy, ra ngoài đường mà dạy, chứ đừng có lên mặt dạy tôi nhớ.
Tất cả các thớ thịt trên gương mặt to, quắc thước của ông đều căng ra. Đôi lông mày rậm trợn ngược lên:
- Tôi cấm bà động đến nghị quyết!
Bà cười nhạt. Rõ là coi sự cáu giận của ông chả là cái đinh gì.
- Tôi động đến nghị quyết bao giờ mà ông dựng chuyện lên? Định vu cáo chắc? Vì ông chỉ biết có mỗi việc giảng nghị quyết nên tôi gọi ông là "ông nghị quyết" chứ tôi động đến nghị quyết bao giờ?
Đuối lí trước bà vợ đanh đá cá cầy, nên ông địu giọng đánh bài chuồn.
- Thôi kệ bà, muốn làm gì thì làm, miễn không ảnh hưởng đến tôi là được rồi.

- Còn phải nói! Thì từ khi lấy tôi, ông vẫn để mặc tôi xoay xoả đấy chứ. Ông chỉ biết có nghị quyết, chứ biết gì đến nhà cửa, vợ con…
Bà chưa nói hết câu, ông đã gầm lên trong cổ họng:
- Câm mồm ngay!
Ông hầm hầm bỏ đi, mặt đỏ tía tai. Thật không làm sao chịu đựng được cái mụ yêu tinh này.
Chồng bát nào chả có lúc xô. Toàn những chuyện vớ vẩn, chả đâu vào đâu, rồi đâu lại vào đấy thôi. Vợ chồng nhà nào chả thế.
Hôm sau, ông phải đèo bà trên chiếc xe ba-bét-ta đến dự đám cưới đứa cháu gái gọi bà bằng bác. Trong câu chuyện gia đình, cô em gái khen ông anh rể hiền lành, cả ngày chả nói một câu. Chả hiểu sao, giọng bà bỗng nhẹ tâng:
- Cô nhận xét tinh đấy! Anh cô thì suốt ngày chả nói một câu thật, còn đành hơi sức để… - Suýt nữa thì bà buột mồm nói "giảng nghị quyết", chợt nhớ đến câu chuyện hôm trước, bà vội lái đi -… để giảng bài - Bà cười nửa miệng - … ả hưng chả lành như cô tưởng đâu.
Cô em vô tình cứ bênh anh rể:
- Anh em lành thế còn gì?
Chỉ đợi có thế, bà tung đòn ra, nhưng giọng thì cứ tâng tâng:
- Lành, lành mà mà cũng biết *vành ... thổi sáo* đấy!
Bà nói toẹt cả cái từ cần nói ra, chứ không chỉ phát âm một chữ "l…" đâu.
Tất cả những người xung quanh đều cười phá lên nhìn ông. Cô em vợ cười to hơn cả, cười rũ rượi. Lấy cái giấy ăn chấm nước mắt xong, cô quay lại mắng chị:
- Gớm cái bà này, ăn nói khiếp quá! Không lành mà anh ấy chịu im thế kia à? Phải tay chồng em thì nó cho mấy cái tát xiếc!
Thời chống Pháp ông là người lính chiến, cấp trên bảo đánh đâu thì đánh đấy. Bây giờ là người lính chính trị. Đảng bảo đi phổ biến đường lối chính

sách thi ông đi. Ông chỉ biết phục tùng, chấp hành. Đấy là nghĩa vụ cũng là quyền lợi. Quyền lợi nữa đấy. Làm sao dám mang ra mà giễu được? Mấy tháng trước, ông được mời về phổ biến nghị quyết cho hội nghị cán bộ chủ chốt ngành Giáo dục Đào tạo của thành phố biển Hải An. Từ khách sạn Hải Âu đến hội trường chỉ một quãng ngắn, nên ông bảo, để tớ đi bộ một chốc cho thoải mái. Điều này nằm ngoài dự kiến của ban tổ chức, nên đến nơi vừa vặn đến giờ làm việc. Ông nhìn đồng hồ, định lên thẳng hội trường, thì Trần Vân, Giám đốc Sở mời vào phòng khách, xin được báo cáo một số nét về tình hình ngành, ông đành phải theo, nhưng vẫn hỏi:
- Thế đồng chí bắt mọi người phải chờ à?
Vân lễ phép:
- Thưa anh, cũng không phải chờ lâu đâu ạ. Em cũng chỉ báo cáo với anh mười mười lăm phút. Cũng là đợi cho anh em đến đông đủ, nhận tài liệu.
- Thế ở đây các đồng chí làm việc từ mấy giờ?
- Thưa anh từ 7h30.
- Thế sao không họp từ 7h30 như một buổi làm việc mà lại bắt đầu từ 8h?
Giám đốc giải thích:
- Báo cáo anh, để các đồng chí còn xử lí công văn giấy tờ đầu giờ ạ!
Ông vẫn không chịu:
- Thế tôi không phải giải quyết công văn giấy tờ hay sao?
Tay Giám đốc đành im. Ông nhìn anh ta, cố dịu giọng lại:
- Đã là một tổ chức thì phải có kỷ luật. Mà kỷ luật đầu tiên là kỷ luật giờ giấc. Giờ giấc là một biểu hiện của tính tổ chức, tính khoa học trong công việc - chợt thấy mình theo thói quen, lại lên lớp, ông ngừng lại - Bây giờ đồng chí nói ngắn gọn cho tôi nghe những mặt yếu kém, những hạn chế của ngành thôi. Không cần báo cáo thành tích đâu. Thành tích thì tôi nắm được rồi, và phải chỉ ra nguyên nhân thì mới có được giải pháp khắc phục phù hợp

- Ông lại xem đồng hồ - Thôi, tôi sẽ nắm tình hình sau vậy. Cho tôi hỏi, các đồng chí đã quán triệt nghị quyết trước thế nào?
Mặt Vân bỗng tái đi, rồi lại đỏ lên, hai tai nóng bừng:
- Báo cáo thật với anh, chúng em chưa bố trí được thời gian học nghị quyết trước. Công việc… - Chợt nhớ lúc nãy, ông đã cho một truỳ "thế tôi không phải giải quyết" - anh ta vội im bặt.
Ông Hoè ngạc nhiên vô cùng. Cặp lông mày lưỡi mác dưới lên. Đôi lông mày lạ lùng này chỉ có trong sân khấu tuồng cổ, trong vai Trương Phi. Không hiểu sao lại đầu thai vào con người này. Hai lưỡi mác to, rậm, đến cuối chân mày lại dựng ngược hẳn lên 90 độ. Trông thật dữ tướng. Cái cách dồn đuổi truy kích đến cùng kỳ lý của ông, khi đối thoại với người trước mặt, đủ làm cho những kẻ đuối lý phải đầu hàng. Đôi lông mày càng làm cho đối phương không dám nhìn thẳng vào mặt ông. ấ hưng lúc này, không hiểu sao, bộ mặt chữ điền của ông không căng lên mà lại chùng xuống, mắt chớp chớp liền mấy cái như đang đuổi theo một ý nghĩ nào đó, cố tình trốn chạy. Cứ như thế, ông lặng đi một lát, không nói không rằng, không biết Vân vẫn đang ngồi trước mặt, im lặng chịu trận. Chỉ tại anh ta thật thà. Mà không thật thà chắc cũng không xong với ông.
- Thôi ta lên hội trường!
Giám đốc, trong bộ complet, cravat chỉnh tề, vội đứng dậy, thất thần đi cùng ông. Trông nét mặt lo lắng khổ sở kia, thì biết anh đang nghĩ gì. Rồi Thành uỷ sẽ biết, Bộ sẽ biết, cả nước sẽ biết. Hội trường đang rào rào, cái âm thanh đặc trưng của đám đông chờ đợi, mặc dầu ông và người đứng đầu ấ gành đã bước vào hội trường, Vân cố tươi cười để dấu bộ mặt chúa Giê-su chịu nạn. Anh mời ông ngồi vào hàng ghế đầu, trước chính diện sân khấu, nơi bàn có trải khăn trắng, có hoa cắm trong bát và chai nước tinh khiết. Cố trấn tĩnh, anh bước lên sân khấu. "Dẫu sao thì đã thế rồi. Mình làm mình chịu, có kêu

cũng chả ai thương xót". Anh bước những bước khó khăn mới đến được cái bục vốn rất quen thuộc, vốn rất hào hứng mỗi khi họp cán bộ chủ chốt toàn ngành thế này. Mấy giây im lặng mà tưởng chừng cả giờ đã trôi qua. Cả hội trường im phăng phắc. Ai cũng biết hôm nay được nghe một cán bộ trung ương về nói chuyện, nên các nhà giáo tỏ ra rất tôn trọng khách. ả hưng chưa bao giờ mọi người thấy bộ mặt Thủ trưởng ngành thế kia. Chuyện gì thế mày? Sao trông anh ấy khác thế? Hay gia đình mới có tang, hoặc có ai đó gặp tai nạn?

- Ai mà biết được? Mày đi mà hỏi anh ấy!

Hai cô giáo, một bí thư, một hiệu trưởng trường trung học phổ thông năng khiếu Thành phố thì thầm trao đổi.

- Tôi xin trân trọng giới thiệu… đồng chí Lê Hoè, cán bộ cao cấp Trung ương về thăm và giới thiệu nghị quyết với ngành ta.

Cả hội trường dậy lên tiếng vỗ tay kéo dài.

Gạt cái mớ bòng bong những câu hỏi ngổn ngang trong đầu do sự việc vừa rồi gây ra, ông bước từng bước dài, dứt khoát lối đi của con nhà lính, đến chiếc bục.

Theo thói quen được tạo nên qua hàng trăm lần nói chuyện trước hội trưởng cả ngàn người, ông chỉnh lại chiếc micrô, dù nó đã được để vừa tầm. Không cao, không thấp, không xa, không gần quá, không ngẩng lên, không chúc xuống. Hình như cứ phải nắm mấy ngón tay vào đấy mới lên tâm. Rồi ông gõ gõ thử, xem nó đã sẵn sàng phục vụ mình chưa. Động tác ấy giống như một phản xạ. ả ó truyền cho ông một luồng kích thích, một sự hưng phấn. Khi buông nó ra, hai tay chống vào hai mép bục, ưỡn ngực, nghe giọng mình sang sảng, âm vang cả một vùng trời: "Thưa các đồng chí…" thì ông như người nhập đồng, có thể nói cả ngày không chán, không mệt. Dưới kia, hàng trăm con người đang lắng nghe như nuốt từng lời. ả ếu

không, sao họ chăm chú, yên lặng đến thế? Ông Hoè kết thức buổi nói chuyện bằng những lời lẽ hôi hổi khí thế, kiên quyết như vị tướng hạ mệnh lệnh trước ba quân:

- Các đồng chí! *Nhiệm vụ này*, chúng ta *phải quán triệt* trong toàn Đảng, *phải quán triệt* đến tất cả các cấp uỷ trong toàn ngành, *phải quán triệt* đến *từng chi bộ*, *từng đảng viên*.

Lời nói của ông mạch lạc, dứt khoát. Ông nhấn mạnh những từ, nhóm từ cần thiết khiến người nghe có cảm tưởng như tiếng Việt cũng có trọng âm vậy. Miệng ông nói, tay phải ông chém vào không khí, nhịp với những từ nhấn mạnh. Cuối cùng ông dõng dạc hỏi:

- Các đồng chí có làm được không?

Hội trường trả lời lộn xộn: "Có ạ". Ông cười độ lượng, bề trên:

- Loạc choạc lắm! Có vẻ chưa nhất trí cao! Tôi hỏi lại - Giọng ông cao lên như tiếng hô khẩu hiệu - Các đồng chí có làm được không?

Tiếng hô đồng thanh dậy đất:

Ông bồi thêm:

- Có quyết tâm không?

- Quyết tâm! Quyết tâm! Quyết tâm!

Tiếng hô đáp lại làm rung cả trần nhà, mái ngói.

Ông vẫn cao giọng như cổ vũ:

- Chúc các đồng chí thành công!

Ông rời khỏi diễn đàn trong tiếng vỗ tay ràn rạt. Cảm giác bừng bừng, lâng lâng như cưỡi trên mây Khoái hoạt kỳ lạ. ấ gười rân rân như vừa được tiếp một liều tăng lực kỳ diệu. Ông thấy mình như trẻ ra, khoẻ lên. Máu trong người chảy rần rật. Ông tự hào đã thổi bùng lên không khí cách mạng tiến công trong mấy trăm con người này. Rồi từ họ sẽ toả ra, sẽ thành phản ứng dây truyền, đốt lên ngọn lửa nhiệt tình của hàng ngàn vạn đảng viên khác,

quần chúng khác. *Đám lửa nhỏ đốt cháy đồng cỏ rộng là thế này đây*! ẩ hiệm vụ của ông, của những người như ông là thổi bùng lên tinh thần cách mạng, yêu nước, yêu chủ nghĩa xã hội của mọi người. Trước hết là của đảng viên. Ông không cần phải giả vờ khiêm tốn. Ông có quyền tự hào chính đáng rằng, mình đã làm được điều ấy.
Tiếng ràn rạt đuổi theo ông. Tiếng ràn rạt đi vào giấc ngủ của ông đêm nay, trong nhiều đêm sau. Ông cảm thấy như thế. Ông nghiện tiếng ràn rạt ấy, như các vị giám mục nghiện tiếng cầu kinh rì rầm, và tiếng thánh thót của bài thánh ca trong không khí âm âm nhà thờ.
- Mời anh đi ăn cơm với chúng em. Có một địa điểm hay lắm ạ.
Trần Vân thấy ông cứ xăm xăm đi, vội nói vậy.
ẩ hư sực tỉnh, nhớ đến câu chuyện trước lúc lên hội trường, ông cau mày như cân nhắc điều gì, rồi dứt khoát từ chối:
- Các cậu cứ để tôi tự nhiên. Ta ăn ngay ở khách sạn thôi. Tranh thủ nghỉ trưa, chiều tôi còn có chút việc.
Giám đốc chột dạ. Chỉ có ngành mình mời ông ấy xuống đâu có còn chương trình làm việc gì nữa đâu nhỉ? Hay là ông ấy sang Thành uỷ? Anh không dám nghĩ tiếp. Bất giác đưa tay ra sau gãi gãi - thói quen từ ngày còn bé, mỗi khi có lỗi phải đứng trước ông bố dữ vội bỏ tay xuống, khẽ đằng hắng trong cổ họng:
- Báo cáo anh, em có khuyết điểm. Em sẽ nghiêm khắc kiểm điểm trước Đảng bộ, trước Thành uỷ.
Quay lại, cảm thông và bao dung, đặt tay lên vai Giám đốc lúc này như một đứa học trò biết lỗi, ngước lên nhìn thầy giáo chỗ nhiệm, ông thong thả nói từng tiếng một, mắt không nhìn đứa học trò tội nghiệp, mà nhìn ra xa:
- Việc đâu có đó cậu cứ yên tâm công tác!
Câu động viên, hoá ra lại có tác dụng ngược lại. "Cứ yên tâm công tác",

nghĩa là "bây giờ tao chưa sờ đến mày đâu. Cứ làm việc đi đã". Giám đốc càng lo lắng hơn, anh đành theo ông về khách sạn. Anh cho mời ngay giám đốc khách sạn đến, nói nhỏ điều gì ở ngoài hành lang.
Khai vị bữa ăn là món cá bớp ướp gừng thái chỉ luộc. Mỗi người một bát nhỏ. Một bát ngao luộc to đùng được bưng ra ngào ngạt hôi hổi mùi lá sả. Tôm hùm luộc chấm gia vị chanh ớt. Thịt gà vườn luộc rắc lá chanh. Cá chim sốt cà chua. Rau cải ngọt trần.
Cửa kính phòng ăn VIP này trông ra hòn non bộ ngoài sân, có cây lộc vừng như mọc lên từ khe đá.
ả ước chảy róc rách.
Vậy mà vẫn chả thấy mùi vị gì - Cứ như bò nhai trấu ấy.
Bữa ăn diễn ra gượng gạo. Câu chuyện diễn ra cũng gượng gạo. Thái độ cả chủ lẫn khách đều gượng gạo. Không ai động đến việc, mà cả hai đều đang nghĩ đến, đang bận tâm về nó. Trần Vân thì cứ luẩn quẩn với ý nghĩ, mình thật chả ra làm sao. Dám bỏ cả một đợt học nghị quyết thì cũng liều thật. Thôi thì đành nhận kỷ luật vậy. Cách chức bí thư là cùng, chứ không thể khai trừ được. Ông thì nhìn giám đốc, tự hỏi: "Anh ta vào Đảng từ bao giờ nhỉ? Bố mẹ có là đảng viên không? Quá trình phấn đấu thế nào? Vì sao cấp uỷ ở đây lại giao trọng trách lãnh đạo một ngành quan trọng như thế này vào tay anh ta nhỉ?"
Ăn xong, họ ra bàn trà. Thấy câu chuyện chả đâu vào đâu, Vân mời thầy trò đi nghỉ. Ông Hoè bảo:
- Thôi ngồi nghỉ ở phòng lễ tân một lát cũng được.
- Ai lại thế ạ. Phải đảm bảo sức khoẻ thủ trưởng chứ ạ!
Chỉ có hai người, nhưng vẫn phải mỗi người một phòng. Không thể để thủ trưởng ngủ cùng với lái xe được. Mà cũng chỉ nghỉ tiếng rưỡi, hai tiếng là cùng. ả hưng theo quy định, khách sạn vẫn cứ tính một ngày.

Vân chỉ muốn thoát khỏi cái ông này, càng nhanh càng tốt. Suốt từ bấy đến giờ, anh luôn ở trong tâm trạng lo lắng bực dọc, bất an. Chỉ muốn được ngồi một mình. Còn ngổn ngang bao nhiêu việc phải giải quyết, tự nhiên lại mắc vào cái chuyện vớ vẩn này. Chỉ tại cái thằng cha Thanh (trưởng phòng hành chính tổng hợp) cứ đòi mời cán bộ Trung ương về nói cho khí thế, cho oai cơ. Oai cái con khỉ. Bây giờ mới rách việc đây… Vì thế, tiễn ông Hoè lên phòng, anh bắt tay xin phép được về cơ quan. Không ai nói câu "hẹn gặp lại".

Hơn hai giờ chiều, Lê Hoè dậy. Giấc ngủ sau một buổi làm việc hứng khởi, một bữa ăn vừa lạ miệng vừa ngon làm ông sảng khoái. Sang gõ cửa phòng lái xe, cậu ta đã nhanh nhảu:

- Lên đường ngay chứ ạ!

- Không phải vội, cậu cứ tắm cho thoải mái, rồi ta sang bên Thành uỷ một lát.

Cũng đã gặp nhau trong nhiều cuộc họp quán triệt nghị quyết Trung ương nên sau câu chào hỏi xã giao, ông Hoè hỏi ngay Hoàng Quyết, trưởng ban Tuyên giáo.

- Thế thành phố ta thường triển khai học tập nghị quyết như thế nào?

- Thì, chúng em mời tất cả các cán bộ chủ chốt của các ban, ngành, đoàn thể thành phố lên quán triệt.

- Thế đến lượt các ban, ngành, đoàn thể thì họ làm thế nào?

- Thì họ tự triển khai ạ!

- Các đồng chí có trực tiếp giảng không?

- Dạ, có chứ ạ!

- Tất cả à? Ý tôi nói là các đồng chí lần lượt đi giảng ở tất cả các ban ngành, đoàn thể à?

- Báo cáo anh, nhiều nơi mời bọn em. Thường là thế. Có khi họ tự làm lấy vì

có tài liệu rồi mà. Cũng có những trường hợp do các mối quan hệ nào đấy, họ mời cán bộ trung ương về, như trường hợp họ mời anh chẳng hạn.
- Thế các đồng chí có kiểm tra việc học tập của họ không?
- Có kiểm tra, nhưng cũng không xuể đâu ạ. Ban chúng em ít người lắm, lại chia làm nhiều tổ, mỗi tổ một mảng công việc…
- Vâng, vì bận quá nên các đồng chí không hề biết, bên ngành giáo dục đào tạo chưa hề học nghị quyết trước chứ gì?
- Thôi chết! Có chuyện ấy thật hả anh?
- Không lẽ tôi bịa ra? ả hưng theo đánh giá của các đồng chí, công tác chuyên môn của ngành, họ làm có tốt không?
- Thưa anh, họ làm rất tốt ạ. Đấy là đánh giá cuối năm của Bộ, bằng cờ thưởng thi đua xuất sắc mấy năm liền, bằng số học sinh thi học sinh giỏi quốc gia, quốc tế và tỷ lệ vào đại học. Bằng số trường của thành phố đạt chuẩn quốc gia… chứ không phải chỉ đánh giá chung chung, đại khái đâu ạ.
Ông Hoè chăm chú nghe. Càng nghe càng không hiểu. Ông vặn:
- Không triển khai nghị quyết mà lại làm tốt công tác ngành, thì hoá ra nghị quyết là thừa à? Có cũng được mà không cũng được à? Đồng chí có ý định thủ tiêu vai trò lãnh đạo của Đảng không đấy?
Trưởng ban Tuyên giáo còn trẻ, vốn là Bí thư Đoàn Thanh niên Cộng sản thành phố chuyển sang. Làm phó trưởng ban được hai năm thì được đề bạt trưởng ban thay đồng chí trưởng ban được bầu vào chức phó chủ tịch Uỷ ban ả hân dân thành phố, phụ trách khối văn xã. ả gồi trước đồng chí cán bộ Trung ương, anh không tự tin lắm. ả ghe ông Hoè đặt câu hỏi ấy anh giật mình, sao bố này lại suy diễn thế nhỉ?
- Ấy chết, báo cáo anh, anh hiểu sai, xin lỗi, anh hiểu không đúng, à, chưa đúng, à không, anh chưa nắm được. Em xin lỗi, tại em chưa báo cáo đầy đủ tình hình để anh nắm.

- Đồng chí sang làm việc với bên ấy đi rồi báo cáo với Thường vụ, để Thường vụ xem xét xử lý. Mà phải xử lý đấy! Không lơ tơ mơ được đâu. Kỷ luật không nghiêm thì không thể giữ được thống nhất, không giữ được thống nhất thì không thể có được sức mạnh… Thôi tôi phải về rồi. Chào đồng chí.
Hoàng Quyết xuất thân là giáo viên cấp 3, làm công tác Đoàn một trường cấp 3, rồi được rút lên Thành Đoàn. Ba năm trước, khi đã lên phó ban được mấy năm anh đã vận động được tổ chức Thành uỷ đưa trở lại ngành cũ, vào ghế giám đốc Sở Giáo dục - Đào tạo. ả hưng không đẩy Vân đi được… Tay ấy thuộc cánh bí thư nên chắc chân lắm. Vai trưởng ban của anh, theo cơ cấu bao giờ cũng có chân trong Thường vụ. Oai thì oai thật nhưng chẳng việc gì ra việc gì, dù việc gì cũng phải nhúng vào mới xong và nói cho cùng, chả xơ múi được bao nhiêu.
Về đến Thanh Hoa, thấy cậu lái xe xách cái gì đó vào nhà mình, ông Hoè hỏi thì cậu ta thưa, đấy là quà quê biển - một chục con cù kỳ, khách sạn biếu thủ trưởng. Ông tỏ vẻ ngạc nhiên, có vẻ thích thú nữa.
- Cậu bảo con gì? Cù kỳ là cái con gì, nghe lạ quá, nó rất gần với từ kỳ cục. Quả tình lần đầu tiên tôi nghe thấy đấy!
- Báo cáo thủ trưởng, cũng là họ nhà cua biển thôi, nhưng đây, thủ trưởng xem. Chân ngắn nhưng thật to, đặc những thịt là thịt đấy. Còn hai gọng kìm lại đen nhánh như than đá ấy mới kỳ. Phải chọc vào mắt cho nó chết đã rồi mới hấp, không thì càng nó rụng, nước ngọt chảy ra ngoài hết. Thủ trưởng cho chai bia vào, mấy nhánh xả nữa. Phải đập cho dập càng ra mới gỡ được thịt nó đấy thủ trưởng nhớ.
Ông đi biển, không thể nhớ được đã bao nhiêu lần, chưa nghe thấy cái con kỳ cục, à cù kỳ này bao giờ, chứ chưa nói được ăn. ả ghĩa là vô cùng hiếm đấy.
- A còn cái này - anh lái xe đưa cho ông cái phong bì - Đồng chí giám đốc

Sở nói là thù lao bài giảng của thủ trưởng.
- Ờ, thế nhưng mà, sao cái đám cù kỳ này lại của khách sạn biếu là thế nào? Mình là khách trọ cơ mà. Họ lại biếu là nghĩa làm sao?
- Thì em thấy nhân viên khách sạn đưa mà. Vâng, có lẽ là do bên Sở họ nhờ khách sạn mua thôi ạ.
- ầ ày cậu có biết câu "há miệng mắc quai" không? Bình thường không có chuyện gì, và chỉ giới hạn là quà biếu đặc sản địa phương thôi thì không sao. ầ hưng chỉ quá đi một tí là thành hối lộ đấy.
Ông vội rút cái phong bì đã đút vào túi quần ra:
- Để xem nó thù lao bao nhiêu nhé. Một triệu mày ạ. Kể ra, chất xám tớ bỏ ra trong một buổi nói chuyện như thế cũng xứng đáng. Mà cũng có biểu giá gì đâu, thế này chưa thể gọi là hối lộ được.
Chỉ có điều, ông không biết rằng, chả có tài chính nào duyệt hơn hai giờ nói chuyện mà chi những một triệu. Ông cũng không biết rằng, một chục con cù kỳ, mỗi con hơn năm lạng ấy gần bằng nửa giá trị chiếc phong bì trong túi.
ầ hư chợt nhớ ra, ông gọi cậu lái xe:
- ầ ày cậu mang mấy con về, cho bọn trẻ nó biết thế nào là con cù kỳ, cù kỳ.
Đêm ấy ông ghi vào cuốn sổ công tác: "Công tác Đảng ở đây thế nào? Sự lãnh đạo của Đảng ở đây thế nào? ầ ghị quyết Trung ương mà không quán triệt đến từng cấp uỷ từng chi bộ, từng đảng viên thì làm ăn thế nào? Đấy là đường lối, là phương hướng. Mất phương hướng thì như thằng mù rồi còn gì. Vậy mà ở đây "chúng nó" xếp xó có chết không cơ chứ. Thế thì ở đây, người ta lãnh đạo thế nào? Cấp uỷ làm gì? ầ gười ta điều hành công việc ra sao? Chi bộ có họp không? Hay cũng thôi nốt?"
Phiên họp Thường vụ Thành uỷ Hải An sau đó, vụ Trần Vân bị đưa ra. ầ gười báo cáo trước cuộc họp là Quyết. Anh báo cáo tóm tắt sự việc, đọc bản kiểm điểm của Vân. Vân nhận khuyết điểm và xin nhận một hình thức

kỷ luật tương xứng. Phát biểu ý kiến của mình, Quyết phê phán quyết liệt thái độ không coi trọng nguyên tắc Đảng của người đứng đầu ngành Giáo dục Đào tạo Hải An, làm mất uy tín của lãnh đạo Đảng bộ. Tiếng xấu dội về tận Trung ương. Anh và một số nữa đề nghị kỷ luật cảnh cáo. ả ghe phát biểu thì thấy ý kiến chia làm hai phe, phe cảnh cáo và phe khiển trách ngang nhau. Một số không có ý kiến gì. Ông giám đốc Công an Thành phố quay sang ông chánh Văn phòng Thành uỷ:

- Thằng cha quá dại, làm thế nào chả được… ả hưng không làm là chết mất ngáp.

Đến lúc ấy bí thư mới phát biểu:

- Điều quan trọng nhất là khuyết điểm của đồng chí Vân không gây hậu quả gì. Công tác chuyên môn của ngành vẫn làm tốt.

Cán cân lập tức lệch hẳn. Thấy thế, trưởng ban Tuyên giáo lập tức tán thành chỉ khiển trách. ả hưng… để đồng chí Vân có điều kiện tập trung vào công tác lãnh đạo chuyên môn, đề nghị để đồng chí Vân thôi kiêm chức trưởng ban cán sự Đảng.

Dù chỉ bị khiển trách, nghĩa là không bị ghi vào lí lịch Đảng, nhưng dư luận trong ngành bàn tán râm ran suất mấy tháng trời. ả gười ta thêu dệt. ả gười ta đồn đại ả gười ta đoán già đoán non đủ thứ chuyện khi công bố kỷ luật giám đốc Sở. ả gười ta coi việc Vân bị mất chức trưởng ban cán sự Đảng như là tước quyền lực của anh đi. Mà cái quyền lực này, đến tay người khác thì ra vấn đề đấy!

***

Ông Hoè có được biết việc xử lý ấy. Ông không bận tâm, thậm chí còn cho thế là nhẹ. ả hưng trong thâm tâm, ông vẫn không hiểu vì sao lại có chuyện này.

Một người lính như ông, một người cán bộ Đảng như ông thì việc chấp hành

mọi quy định, mọi nghị quyết là sống còn, là máu thịt. Không thể nào tùy tiện như thế được Sự việc đã qua rồi, ông muốn có lần nào đó, gặp lại cậu ta, hỏi thật xem nguyên do gì lại làm như thế. Ít lâu sau ông trở lại Hải An trong một chuyến ớ làm việc tập trưng một tuần tham gia soạn thảo một văn kiện. Xong việc, ông Hoè ghé vào Sở. Lúc nghe điện thoại, Trần Vân vừa ngạc nhiên vừa khó chịu. ả hưng anh gạt ngay tâm trạng ấy đi. Không phải vì ông ta mà mình bị lôi thôi. Ông Hoè giải thích, rằng mình chỉ hỏi chuyện bình thường thôi chứ không phải là công việc, vì thế trong xưng hô, ông cứ cậu tớ như bạn bè:

- Mình muốn hỏi thêm cậu về cái chuyện hôm trước. Muốn nghe cậu nói thật thoải mái, cởi mở suy nghĩ của mình. Cậu nghĩ thế nào mà không triển khai, quán triệt nghị quyết Trung ương trong toàn ngành? ả ó không đúng à? Hay nó không cần thiết? Hay vì một lí do nào khác?

Cách xưng hô thân mật bổ bã ấy, phần nào tạo được không khí cởi mở:

- ả ếu anh cho nói thật thì em xin thưa thế này. Hơn hai chục tuổi Đảng, chưa bao giờ em mắc khuyết đếm này. Em là cán bộ từ trường lên, cũng đã nhiều khoá nằm trong cấp uỷ. Đã học không biết bao nhiêu nghị quyết. Không thể nhớ hết được. Em chỉ nhớ những nghị quyết liên quan trực tiếp hay gần gũi với ngành mình thôi. Mấy năm nay, em vừa làm giám đốc, vừa làm trưởng ban Cán sự Đảng. Công việc cứ cuốn đi như một dòng chảy không ngừng. Cứ nấn ná, cứ lùi lại, định xong việc này sẽ triển khai. Đùng một cái, đã thấy Thành uỷ quán triệt học nghị quyết mới. Lại có bao nhiêu vấn đề phải vận dụng, phải quán triệt vào thực tiễn ngành. Mà những chỉ thị bên chuyên môn mới lắm chứ. ả ăm nào cũng có những chỉ thị và nhiệm vụ năm học, cũng đòi hỏi lãnh đạo chúng em phải tập trung trí tuệ công sức, thời gian vào đấy…

- ả ghe nói, bên cậu mấy năm qua, đạt được nhiều thành tích khả quan lắm.

- Báo cáo anh, cũng làm được một số việc, được Bộ và Thành phố đánh giá tốt. Được dư luận học sinh và phụ huynh học sinh, dư luận toàn ngành trong cả nước (căn cứ vào tiêu chí đánh giá, có kiểm tra này nọ…) xếp vào một trong ba đơn vị dẫn đầu cả nước. Có cái bọn em còn nhỉnh hơn đơn vị đứng thứ nhất, ví như cơ sở vật chất.
- Thế không quán triệt nghị quyết đến từng chi bộ, từng đảng viên thì làm sao họ làm tốt được?
- Em thì khuyết điểm rồi, đã chịu kỷ luật đảng rồi. ả hưng em nghĩ, việc vận dụng nghị quyết Đảng vào thực tiễn ngành là việc của Ban cán sự Đảng chúng em, của Ban giám đốc chúng em chứ anh chị em ở cơ sở thì… họ chỉ làm theo chức trách chuyên môn của công chức. Làm sao phân biệt được đâu là chức trách chuyên môn công chức, đâu là nhiệm vụ đảng viên? Làm tốt cái thứ nhất cũng là làm tốt cái thứ hai. Vì thế… thú thật với anh, trong thâm tâm, em nghĩ, bọn em quán triệt nghị quyết cụ thể hoá vào nhiệm vụ của toàn ngành, của từng ngành học, cấp học: mầm non, tiểu học, phổ thông cơ sở, phổ thông trung học, trưng học kỹ thuật, dạy nghề là được rồi. Anh chị em ở cơ sở, làm thế nào thực hiện cho tốt, sáng tạo thì càng hay. Có lẽ không yêu cầu họ học cũng được. Vì thế, chúng em tập trung tất cả công sức, trí tuệ vào việc xây dựng nhiệm vụ năm học của ngành, và chúng em đã thực hiện ương đối tốt nhiệm vụ ấy. ả ói thật với anh, nếu chỉ học lấy được, học đối phó, gọi là có học để báo cáo thì em cũng làm được. ả hưng em không làm thế, lại thật thà báo cáo với anh…
ả ghe cậu ta nói mấy lần "thú thật với anh", mà nó nói thật, chứ không biện hộ, quanh co, ông suy nghĩ rất nhiều. ả ó nói thẳng. nói thật và điều quan trọng nhất là nó nói đúng. Thực tế chứng minh là nó nói đúng. Thực tiễn là thước đo chân lý cơ mà! Mấy năm nay nó đều trong tốp ba đơn vị ớ đầu cả nước. Lẽ nào không đủ kiểm chứng?

- Cậu làm giám đốc mấy năm rồi?
Báo cáo anh, cũng được gần chục năm rồi!
- Thế cậu đều quán triệt các nghị quyết Đảng theo kiểu vừa nói đấy à?
- Không ạ, lúc nãy em đã thưa với anh, em chỉ làm có một lần cái vụ nghị quyết trước thôi. Còn các năm khác cũng vẫn làm như các nơi khác. ẩ ghĩa là làm để báo cáo ấy mà, anh.
- Thế bên Thành uỷ không kiểm tra, không phát hiện ra à?
- Các anh bên Tuyên giáo, chắc cũng biết, nhưng thấy bọn em làm tốt công tác ngành nên cũng cho qua. Mà bọn em có giấu đâu ạ.
Sau này ông còn tìm hiểu không chính thức nhiều cán bộ làm công tác Đảng ở nhiều nới khác, thấy những đều Vân bộc lộ cũng có lý.
Đêm ấy ông ghi vào tổ công tác: "Đấy là kẻ vô nguyên tắc, hay là người đã mở mắt cho mình?"

Sau này ông còn tìm hiểu không chính thức nhiều cán bộ làm công tác Đảng ở nhiều nơi khác, cũng thấy không ít trường hợp như thế. Ông viết một bản báo cáo nhan đề "Thử bàn về việc quán triệt nghị quyết Đảng ở cấp cơ sở" được đánh giá là phát hiện có ý nghĩa nhất định giúp các đồng chí có trách nhiệm nghiên cứu tiếp.

Chương 2

Anh con rể Trần Kiên ghé về thăm bố mẹ vợ. Ông Hoè hỏi ngay con rể chuyện báo chí đang ồn ào việc đất đai quận Lâm Du. Anh thưa với bố vợ, có chuyện ấy thật. Lập tức ông nghiêm giọng lên lớp:

- ấ gày xưa, nghèo, khổ vì nghèo. Bây giờ, giầu, lại khổ vì giầu! ấ gày xưa đất chỉ đẻ ra hạt lúa, củ khoai, bây giờ đất đẻ ra cả đống vàng, đô la. ấ gày xưa, làm quần quật quanh năm suốt tháng đất cũng chưa nuôi nổi người. Bây giờ, chỉ sau một giờ, đất biến một người nông dân nghèo rớt mồng tơi thành tỉ phú. Bây giờ, đất đã biến bao nhiêu người thành cái gì cũng không biết nữa.

Bảo ông lên lớp con rể cũng chả phải. Đấy là tâm trạng ông, suy nghĩ của ông trước thời thế. Ông nói như một sự chia sẻ. Kiên lắng nghe. Ông nói đúng quá đi. Chỉ có điều, nó không giúp gì anh lúc này, để giải bài toán này. Thường bố vợ chỉ đưa ra những nhận định, những ý kiến chung chung, có ý nghĩa định hướng, cho nên chả bao giờ sai. Bố con anh biết nhau đã lâu, từ hồi anh còn làm trong nhà máy, thời bao cấp nên cũng dễ thông cảm. Cái khó, cái khổ thời ấy bây giờ nhớ lại, đến bản thân mình cũng thấy lạ lùng, kỳ

quặc. Không hiểu sao lúc ấy lại thấy tự nhiên, bình thường như nó phải thế. Bây giờ, anh đã có một gia đình riêng trong cái gia đình chung này. Ông cụ lo cho mình, cũng là lo cho con gái, cho cháu cụ.
Anh nhìn bố vẻ biết ơn. Ông cụ theo dõi từng bước đi từng việc làm của mình.
- Bố định hỏi, liệu con có tư túi gì trong vụ đất đai ở Quận con không chứ gì?
ả ghe cái giọng nhẹ nhõm, tươi tỉnh của con, ông cũng thấy yên tâm phần nào. Tuy thế ông vẫn cứ nói, như một thói quen nghề nghiệp:
- Cẩn thận mấy vẫn chưa đủ. Sơ suất một tí là thừa rồi! Điều ấy chắc anh biết, nhưng nói cũng không thừa. Lại còn phải lưu ý điều này, mình thì biết mình rồi, nhưng không phải ai cũng biết mình đâu. Chưa kể, người ta còn cố tình hiểu sai mình. Chưa kể người ta còn vu khống mình, bôi nhọ mình. Mệt nhất là chuyện này đấy anh ạ.
Kiên vẫn tươi tỉnh, giọng nhẹ nhõm:
- May mà con chưa bị vụ nào như thế.
Anh định nói thêm: "Cũng là nhờ bố đấy!" nhưng nghĩ thế nào lại thôi. Đàn ông với nhau, nhất là với bố vợ, không mấy khi anh nói những câu cải lương mùi mẫn.
Anh xin phép vào nói chuyện với mẹ vợ. Ông Hoè ngồi một mình. Ông thấy bằng lòng với hiện tại. Chả ao ước gì. Bây giờ bác sĩ chỉ khuyên năng tập thể dục, không ăn mỡ. Chả bù cho ngày nào, có tí mỡ mà ăn là khoẻ người lên rồi.
ả hớ hồi mới giải phóng miền ả am, ông vào thành phố Hồ Chí Minh làm công tác cải tạo tư sản.
Gần đến ngày về, xe ngoài Hà ả ội đưa cán bộ vào, đón cán bộ ra. Cậu lái xe hỏi ý kiến ông xem có làm mấy cân mỡ mang ra không? Ông đồng ý bảo

mua cho mỗi người một ít cũng được. Một ít là bao nhiêu? Thật ra, ông cố tình không nói cụ thể, chả nhẽ nói toẹt ra mấy cân, nghe kỳ lắm. Ông bận đi đâu để giải quyết nốt những việc cuối cùng. Về đến nhà khách, cả ông và hai cán bộ trẻ đi cùng đều nhìn về phía góc phòng, nơi đống chai có lớp mỡ bóng nhoáng bên ngoài với vẻ bằng lòng ra mặt. Bụng bảo dạ, tay lái xe mà không nói ra, thì chả thể nào có những chai mỡ kia. Ai cũng thấy, nó là cái thứ ăn dần thiết thực nhất cho bữa ăn hằng ngày của vợ con ở nhà. Vậy mà không ai nghĩ ra. Mà có nghĩ ra cũng chẳng dám nói. Ai cũng sợ cái vặt vãnh, tầm thường nào hạ thấp thanh danh anh cán bộ miền Bắc xã hội chủ nghĩa. Ông Hoè đã vào nhà anh con ông bác chơi. Họ ở mỗi người một phòng. Mỗi phòng một cái tivi. ả gười lớn cũng vậy, trẻ con cũng thế. Ông anh đóng thùng một chiếc 29 inh, nói ông em mang ra cho thím và các cháu xem, gọi là chút quà của anh chị. Ông cười cảm ơn bảo, ngoài ấy nhà nào chả có tivi. Ông anh lại hỏi, thế tivi đen trắng hay tivi mầu. Ông em đáp ngay:

- Mầu chứ, màu gì cũng có.

Ông anh suýt phì cười, biết ông em tuyên huấn tự ái chính trị đây! Cái câu "*mầu gì cũng có*" đã tố cáo ông em nói dối. Thôi để mình ra chơi, sẽ tự tay đem ra, không lẽ lại bắt mình đem về? Lê Hoè thì bụng bảo dạ, có cho một cục vàng bằng cái tivi ấy, đây cũng chả thèm! Cái câu "Miền ả am nhận họ, miền Bắc nhận hàng" nó ám ông.

Phải cảm ơn cái cậu lái xe. Khá thật, nó đã nói hộ mình, nó lại làm hộ mình. Anh em nội bộ đoàn, chả phải giữ ý gì. Cái thằng tháo vát thật đấy. Ờ nhưng mà, sao nó tính tiền mỗi người ba cân, mà rán lên chỉ được ngần kia nhỉ? Chia đều ra mỗi người được bốn chai, nhưng chả có chai nào đầy. Chỉ được già nửa thôi là nghĩa làm sao? Không nhẽ nó ăn bớt? Cũng có thể. Lương nó thấp, lại chả được phong bì, phong bao, quà cáp gì… Là ông nghĩ thế, chứ

không nói ra. Cũng không dám trao đổi với hai cán bộ dưới quyền. ả ghe nó kỳ lắm, cứ như là đo chĩnh nước mắm, đếm củ dưa hành ấy. Chỉ có mấy lần, không đừng được, ông nhìn nhanh về phía ấy, là chứng tỏ ông vẫn đang bận tâm về mấy chai mỡ vơi. Một lần nhìn nhanh về góc phòng, vô tình ông bắt gặp một trong hai cậu cán bộ cùng đi, chắc cũng đã không chỉ một lần, đưa mắt nghi ngại, dò hỏi về mấy chai mỡ ấy. Bốn mắt gặp nhau, nhìn nhau một tí như cùng hiểu hết ý nghĩ của nhau, nhưng không ai nói với ai điều gì. Sáng hôm sau, trước lúc lên đường, cậu lái xe kiếm đâu ra mấy cái túi bao dứa, đưa cho mỗi người một cái, bảo: "Các anh bỏ mấy chai mỡ vào đây!. Về Thanh Hoa, ai xách về nhà người ấy cho tiện". Ông và cậu cán bộ kia cùng đi về phía góc phòng, cùng ngồi xuống, cùng đưa tay ra cầm một chai, cùng dơ lên ngang mắt nhìn và bất giác cùng đưa mắt nhìn nhau và cùng hiểu ra…

Thì ra các bố nhà ta quen ăn sẵn, không để ý đến chuyện bếp núc. Từ xa nhìn qua, chỉ thấy lớp mỡ đặc, trăng trắng chìm ở dưới, còn lớp mỡ trong nổi lên trên, trông xa thấy trong suốt cùng mầu với vỏ chai, các bố tưởng chỗ ấy là chai không.

Về đến nhà, ông khoe chiến lợi phẩm với vợ, thì chính ông lại làm vỡ mất một chai. Tại lớp mỡ dính ngoài trơn quá. Vợ ông tiếc đứt ruột: "Mấy nghìn cây số không sao, chỉ có cầm lên thôi mà cũng để vỡ. Ông đúng là hậu đậu, chỉ quen lên lớp thôi".

Cái nghèo cứ theo gia đình ông mãi, cho tới mấy năm gần đây, cũng là nhờ trên sáng mắt nhìn ra sự nghiệp đổi mới nào. Mắt ông bỗng tối sầm. Bên ngực trái tự nhiên nhói một cái. Không ra đau, chỉ nhói một cái nhanh thôi, mà buốt dọc suốt sống lưng, xuyên tận lên đỉnh đầu. Ông ngồi thần ra một lúc. Chuông đến thoại chợt reo. Vẫn là tiếng chuông như mọi lần, thế mà ông giật nảy mình. Đấy là dấu hiệu của tuổi già, hay là hậu quả của cái nhói

bên ngực trái vừa rồi?
Tự dưng ông nhớ tới thằng con trai đầu của người vợ trước quê. Giá mà Lê Hồi còn…
***
Đi học về, vừa quẳng túi sách vở lên chiếc phản giữa nhà, Hồi đã gọi toáng lên:
- U ơi, u ơi!
Bà mẹ đang rửa rổ rau lợn dưới cầu ao, nghe tiếng gọi khác thường của con trai, chột dạ ngừng tay, dỏng tai lên nghe:
- Cái gì mà gọi ầm lên thế?
Linh tính báo cho bà biết có chuyện gì rồi. Quần xắn móng lợn, bà đứng dậy, rổ rau cắp bên hông. Từ đít rổ một dòng nước tong tỏng vẽ thành một đường ngoằn ngoèo bên cạnh những nốt chân. Các bước chân cách nhau rất gần - bước đi gằn của người đàn bà vất vả.
- Mai con đi bộ đội, u ạ!
Anh con trai giọng thản nhiên, như chẳng có chuyện gì quan trọng. Bà mẹ thì bàng hoàng như một tin dữ. Biết chẳng thể nào khác được, đành vớt vát:
- Con đã khám tuyển đâu mà đi?
Hồi vẫn vô tâm, hồn nhiên:
- Con thì việc gì phải khám. Mấy chú về lấy quân, vừa trông thấy con đã reo lên: "Hiếm có một thanh niên nào to con như cậu đấy. Xong rồi".
Hồi vẫn háo hức, không để ý đến mẹ đang thần người, giọng nghẽn nghẹn:
- Con đi thì u ở với ai?
Bà nói là nói với mình thôi, chứ thằng con trai vô tâm đã chạy biến ra ngõ rồi. ả ó chỉ báo tin cho bà biết, chứ có cần biết, từ lúc ấy bà sống dở chết dở thế nào đâu. Bà cứ đứng như trời hành, như chôn chân ở đấy. Dòng nước từ đít rơ rau lợn chảy loang trên sân gạch tạo thành một hình thù

kỳ quái gớm ghiếc. Bây giờ chỉ còn nhỏ từng giọt, như nước giọt gianh một chiều mưa ngâu rả rích. Tiếng lợn đói rít chuồng gọi bà trở về thực tại. Bà quấy quá đặt nồi cám lợn, tống vào bếp mấy cái gộc tre khô, chạy đi đâu đó, rồi trở về với một nắm bánh đa thái. Ra cối giã gạo lấy cái nơm, mang ra giữa sân, để kênh lên rồi nối với một con sào ngắn, gọi đàn gà. Lũ gà nghe tiếng "chích chích", "pậc pậc" vội chạy cả về. Bà ném nắm thóc dưới cái nơm. Con nào con ấy cắm cổ mổ lấy mổ để. Khi con gà mái ghẹ hoa mơ sấn vào giữa nơm tranh ăn, bà đẩy nhẹ chiếc sào. Ba con bị sập nơm. Bà bắt con hoa mơ làm thịt. Một nửa kho mặn cho con mai mang đi, một nửa luộc, lòng mề nấu canh bánh đa, ra bờ ao vặt mấy cái lá chanh. Việc cuối cùng là nắm cơm. Tất cả chỉ hết non giờ đồng hồ.

Bà bó gối đợi. ả ó chưa đi, bà đã hoá đá rồi. Bà không thể làm được việc gì nữa, cứ ngồi đấy chờ.

Hồi về muộn. ả ó ào vào mâm cơm, rồi nói:

- Con đi chào các thầy, cô giáo, chia tay với lũ bạn. Đói ngấu rồi đây! Con mời u ăn cơn.

Mời xong, nó cầm bát canh bánh đa lên, soàn soạt như phát tấu mấy cái liền. Bà nhìn con ăn ngấu nghiến, ngon lành. Hết bát canh bánh đa, nó đặt bát xuống, thấy mẹ vẫn trân trân nhìn mình ăn, ngạc nhiên, nó giục:

- Bu ăn đi! Sao bu lại khóc cơ chữ? Con đi bộ đội là vinh dự cho nhà ta. Con trai phải tung hoành đó đây chứ, cứ ở mãi xó bếp này à? Thôi, nếu bu không ăn thì con cũng không ăn nữa đâu. ả ó xếp bát đũa vào mâm, ra ý xong bữa.

Bà mẹ tội nghiệp mếu máo:

- Ừ, u ăn đây. Con ăn canh bánh đa nữa đi, ăn thịt đi!

Vừa nói, bà vừa sẻ bát còn lại cho nó, chỉ để lại một tí gọi là dưới đáy bát. Hai mẹ con cứ lúi húi sống, lủi thủi làm, và bữa ăn cũng cứ lủi thủi thế này mấy chục năm rồi. Dẫu sao thì cũng còn có mẹ có con.

ả gày mai…

Đêm ấy, bà không làm sao chợp mắt được lấy một lúc. Gà gáy thứ nhất, gà gáy thứ hai, gà gáy thứ ba. Hồi ngủ say như chết. Bà sang giường con. Tay rờ rẫm khuôn mặt nó. Không hiểu sao, bà cứ nghĩ rằng, nếu không làm thế sẽ chẳng bao giờ còn được chạm vào da thịt hòn máu của mình. Chàng thanh niên được mặc bộ quân phục thì thích lắm. Thấy mình chững chạc hẳn ra. Oai hẳn lên! ả gôi sao trên mũ như lúc nào cũng toả ánh sáng trên trán. Chiếc mũ cối trên đầu, cái thắt lưng con lăn ngang người và đôi dép râu dưới chân làm anh thích nhất. Mấy đứa cùng làng có nằm mơ cũng không được sờ tay vào.

Hồi được giữ một khẩu AK47 Tiệp Khắc, nên chả phải lau chùi gì bên ngoài. Không những bài tháo lắp AK, anh nhanh nhất đại đội mà cả trung liên, súng trường CKC, súng ngắn K54 của đại đội trưởng, những thứ vũ khí không được giữ, anh cũng tháo lắp nhanh nhất đại đội làm cả đám tân binh lẫn cán bộ khung phục lăn.

Trong buổi hội thao đại đội, Lê Hồi còn nhất cả ném lựu đạn, chạy vũ trang. Đến bài bắn đạn thật, anh cũng nhất với 29 điểm. Buổi tối, sau tiếng còi báo ngủ, anh mới bắt đầu bài tập võ thuật với tiểu đội trưởng người Thanh Hoá. Đấy là chế độ đặc biệt đại đội trưởng dành cho anh, như một ưu tiên, bồi dưỡng chiến sĩ giỏi toàn năng, người sẽ mang vinh quang về cho đại đội trong hội thao tiểu đoàn.

Một buổi, đang tập chiến thuật tiểu đội tấn công thì liên lạc tiểu đoàn xuống, báo cáo đại đội trưởng cho binh nhì Lê Hồi lên ngay chỉ huy sở tiểu đoàn có việc gấp. Yêu cầu mang theo cả tư trang, vũ khí bàn giao lại Bốn mươi phút nữa phải có mặt, xe đang đợi.

Không biết nhiệm vụ gì đang chờ mình đây?

***

- Báo cáo các thủ trưởng, tôi Lê Hồi, chiến sĩ tiểu đội 1 trung đội 1, đại đội 3, theo lệnh các thủ trưởng đã có mặt.
Trung đoàn trưởng xuống làm việc với Ban chỉ huy tiểu đoàn cách đây hơn một giờ. ả ghe tiểu đoàn trưởng báo cáo thành tích huấn luyện của chàng tân binh này, ông tỏ vẻ hài lòng không giấu giếm. Ông ngắm người lính vẫn đứng nghiêm theo đúng điều lệnh, miệng tươu cười, bụng nghĩ tới một câu đùa tếu: Thằng bé "vừa con ông to, vừa to con". Đúng là con ông bạn mình rồi. Giống ở cái mặt chữ điền đã đành. ả gay cái tên đã không thể nào sai được. Hai bố con đều là tên hai vị thuốc nam: Hoè, Hồi.
- Cháu là con bố Hoè phải không?
- Thủ trưởng biết bố tôi ạ?
- Cháu ngồi xuống đây!
Mộng trở thành một cán bộ quân sự thế là không thành. Lê Hồi bị điều về quân khu làm lính… thể thao.
Anh viết thư cho bố, nhờ can thiệp. Lê Hoè trả lời con ngay: "Con phải luôn luôn nhớ rằng, nhiệm vụ đầu tiên của người lính là chấp hành mệnh lệnh cấp trên. Khi người chỉ huy đã đặt mình vào vị trí nào, thì đó là vị trí tốt nhất cho mình phát huy sở trường, sở đoản".
Ông viết thế không hẳn vì muốn dạy con ý thức phục tùng mà vì một lẽ khác… Trong cõi sâu thẳm của người cha, ông mừng là số phận ngẫu nhiên đã đưa nó vào danh sách lính cậu.
Mới chưa đến nửa năm ăn uống, luyện tập theo chế độ vận động viên mà Lê Hồi đã phổng phao hẳn lên. Bắp tay, bắp chân săn chắc. Vồng ngực nhô hẳn lên khoe sức trai cường tráng. Anh viết thư cho mẹ kể rằng đã lên cân thế nào. "Con u giờ đã được mét bẩy hai rồi, con sẽ chụp ảnh gửi về, để u biết con được Đảng, quân đội nuôi nấng, rèn luyện như thế nào. Chính trị viên đại đội bảo: xem xét quá trình rèn luyện ở đơn vị cũ thời gian luyện tập ở

đây, chi bộ đã đứa con vào danh sách bồi dưỡng cảm tình Đảng. Sắp tới, con sẽ được tham gia hội thao toàn quân khu. Con đã viết quyết tâm thư (Anh giấu không kể cho mẹ biết mình đã viết bằng máu), hạ quyết tâm, thế nào cũng phải giật giải nhất về cho đơn vị. Thế nào sau cuộc hội thao này, con cũng được thưởng phép về thăm u. Cán bộ đã hứa với con rồi. U cứ nấu cho con một nồi canh cua rau tập tàng, ăn với cà pháo nén là con sướng rồi. ả ước rau muống ở đây, anh nuôi nấu bằng chảo gang, cứ đen kịt như mực tầu ấy, chả thấy mùi rau đâu. Rõ chán…"

***

ả gày hội thao quân khu.

Khán đài dựng bằng tre nứa đỏ rực cờ và cờ lá chuối, cờ đuôi nheo, khẩu hiệu giấy cắt chữ vàng trên nền vải đỏ. Quanh sân, những chiếc cờ hiệu hình tam giác cắm la liệt đánh dấu các vị trí đã xác định trên sơ đồ lúc nào cũng hớn hở vẫy rối rít.

Cuộc thi các môn thể thao tập thể của phong trào Ba ả hất một trong bốn phong trào thi đua thời đó: Sóng Duyên Hải (của Công nghiệp), Gió Đại Phong (của ả ông nghiệp), Trống Bắc Lý (của Giáo dục) được tiến hành trước. Các môn thi cá nhân tiến hành sau. Hồi tham gia cuộc thi chạy vũ trang 10.000 mét.

Hai hôm trước, rất bất ngờ, khi thấy bố đến thăm. Hồi ngồi với bố ở nhà khách đơn vị, cũng chỉ hơn một giờ. ả ếu kể cả bữa cơm ở nhà khách thì mới được đến hai giờ. Anh sống bên người mẹ lầm lũi. Bố đi bộ đội, thỉnh thoảng mới về, cũng chả khác gì người khách qua đường tạt vào nghỉ trọ. Cha con cũng chả quấn quít như cha con nhà khác. ả ếu không có lời đề nghị của người bạn bên quân đội, có lẽ ông cũng không có cuộc thăm này. Vì thế câu chuyện giữa hai cha con, đơn thuần là nhận lời động viên, giảng giải, cũng chẳng khác của chính trị viên, của chính uỷ. Cũng lại chuyện tu dưỡng,

phấn đấu vào Đảng, cũng lại chuyện ba sẵn sàng, là thanh niên, nhất là thanh niên quân đội thì Đảng bảo đi đâu, ta đi đấy Đảng giao bất kỳ việc gì, ta làm việc ấy, ta không đòi hỏi bất kỳ chế độ đãi ngộ nào… Hoè không hỏi một câu nào về bà Mận. Cũng không nói với con chuyện hai hôm nữa mình sẽ lấy vợ.

Cuộc đua xuất phát được bẩy phút thì đoàn đua bắt đầu phân hoá. Hồi cùng sáu vận động viên khác tách dần khỏi đoàn, hình thành tốp dẫn đầu. Tốp này dần dần bỏ xa cả đoàn phía sau, và đoàn phía sau cũng lại phân hoá thành hai tốp, hai tốp rưỡi, bởi cái đuôi lê thê kéo theo sau. Từ vòng chạy thứ 8, trong 12 vòng đua, Hồi bắt đầu bút khỏi tốp dẫn đầu. Sau anh là hai vận động viên khác bám theo. Cả thao trường bỗng ào lên những tiếng hô đồng thanh theo nhịp: "Lê Hồi cố lên! Lê Hồi cố lên!" Tiếng hô như những viên tăng lực, như liều thuốc kích thích. Anh như được tiếp thêm sức mạnh. Khoẻ lên. Hăng lên. Mồ hôi thấm ướt áo lót cổ vuông, ướt áo sơ mi, loang xuống thắt lưng, thấm ướt quần đùi, thấm ra quần dài từ bao giờ. Anh như tắm trong mồ hôi, như chạy rừng mưa rào. Hai vận động viên sau anh, người gần nhất cũng khoảng 15 mét, người sau phải gấp hơn hai làm như thế. Hồi vẫn lao về đích, một mình lao về đích, trong tiếng hô như cầm trịch, như giữ nhịp cho bước chạy của anh. Anh ngoái nhanh lại, người thứ hai đã cách anh xa hơn. Còn người thứ ba, thì đang ở phía trước anh, tức là cách anh già nửa đường chạy. Đôi chân Hồi vẫn guồng đều như máy như có lắp hai động cơ vậy.

ả ăm mươi mét!

Ba mươi mét!

Chỉ còn hai mươi mét nữa thôi. Hồi ơi cố lên! Hồi ơi cố lên! Tiếng hô càng như tiếng trống thúc, tiếng kèn hiệu giục giã.

Bỗng cả thao trưởng nhận ra bước chạy của anh hơi chậm lại. Sao thế kia

Hồi ơi? Rồi bước chân ấy loạng choạng. Hình như anh không điều khiển được chân mình. Tiếng hô ngừng bặt. Cả thao trường lo lắng. Chuyện gì đã đến với anh? ẩ gười nọ hỏi người kia mà không ai trả lời được. Bước chạy chệnh choạng thêm kìa! Đôi chân chệnh choạng đã kéo anh ra khỏi đường chạy làm đổ cả chiếc cờ hiệu dùng làm chuẩn cho vận động viên. Thao trường nhốn nháo, ồn ào. Không biết từ đâu hiện ra, các cổ động viên nữ ào xuống đường chạy, phóng thẳng đến chỗ anh, bắt chấp cả luật chơi, họ chạy bên anh, kèm hai bên, nhắc anh đã chạy chệch khỏi đường chạy rồi. Anh có nghe thấy gì không?

Anh đã chạy trở lại đường băng, nhưng bước chạy đã ngắn dần. Rồi bỗng anh đổ vật xuống như vấp phải hòn đá tảng, như cây chuối non bị phát ngang thân. Cả thao trường đang ào ào tiếng vỗ tay tiếng hô, tiếng hoan hô, đột nhiên câm bặt như bị chẹn họng. Có người há hốc mồm, ú ớ không nói thành câu, không gọi thành tiếng. Chỉ nhìn nhau ngơ ngác, không hiểu điều gì đã xẩy ra.

Hồi thấy đầu mình như đặc quánh lại, rơi lại loãng ra. Không phải chuột rút, anh thấy đôi chân vẫn theo sự điều khiển của mình. Thủ trưởng trung đoàn đứng trên lễ đài vẫn đang cổ vũ anh… lá thư quyết tâm… mình sắp vào Đảng rồi, chắc sau đợt này… Đôi mắt có đôi mày xếch của bố… Anh tập trung tất cả ý chí lại, hai tay chống người dậy hai chân thu về, nâng tấm thân lúc này đã trở nên nặng vô kể. Anh vùng đứng dậy, chạy được mấy bước, mắt bỗng loạn lên những hoa cà, hoa cải xanh, đỏ, trắng, tím, vàng. Mắt trừng trừng nhìn địch. Rồi ngã vật xuống lần nữa không thể nào dậy được.

Hai chân nặng như chì, không còn nghe theo mình nữa rồi. Anh dùng khuỷu tay thay cho chân, kéo lê tấm thân nặng nề trên mặt đất nham nhở. Chỉ mấy thước trườn như thế, mặt đất đã sậm những vệt máu. Một quãng ngắn nữa.

Cổ không còn đỡ nổi đầu rồi. Anh gục hẳn. Mặt đập xuống đất. Toàn thân bất động.

Đích chỉ còn cách chỗ nằm mấy bước lẫm chẫm anh tập đi mười mấy năm trước.

Thủ trưởng trung đoàn biết rất rõ hôm nay là ngày cưới của Lê Hoè nên không báo tin dữ cho bạn.

***

Dù biết mỗi phút giây lúc này là cấp thiết vô cùng, nhưng người lái xe cũng không thể nào nhấn thêm ga được. Con đường đất đồi không cho anh đi nổi 30 km giờ. Chiếc xe Lada cứ rung bần bật như sắp long ra từng mảng. Ông Hoè trân trân nhìn đoạn đường trước mặt.

Mình không can thiệp để nó vẫn sang làm lính thể thao là đúng hay sai. Ông chỉ nghĩ đơn giản, ở đơn vị chiến đấu thì vất vả hơn, mọi chế độ đều không thể bằng bên thể thao được. Chỉ có việc ăn và tập, vừa khoẻ người, vừa lấy thành tích cho đơn vị. Và dù thế nào cũng phải nói, hệ số an toàn ở bên nào cao hơn hẳn bên kia chứ.

Có ai ngờ được tình huống này? Không biết tình trạng con mình ra sao. ả ội dung bức điện: "Đến ngay, Lê Hồi gặp nạn", không nói được mức độ nguy hiểm. Không biết con ông có mệnh hệ gì không?

Chiếc xe đỗ xịch ngay trước trạm quân y hội thao. Một đám bụi đỏ trùm lên chiếc xe mầu trắng, mãi không tan. Ông bước vội vào. Con ông nằm đấy, mắt nhắm nghiền. Vầng trán trên gương mặt vuông vức nhăn lại như muốn hỏi, vì sao lại thế này? Ông cầm tay con đã lạnh ngắt. "Bố đây Hồi ơi!" Hình như chỉ chờ đến lúc này, anh cố mở mắt, nhìn bố lần cuối cùng rồi vĩnh viễn khép lại. Không nhắn gửi, không níu kéo, không yêu thương. Đôi mắt ấy như ai oán. Hai tay ông ôm hai bên má con, cái má thẳng của khuôn mặt vuông vức, đuôi lông mày rậm cũng xếch ngược lên như lông mày ông. Ông

cúi xuống, áp mặt mình vào mặt con. ả ước mắt ông trôi tuột trên gò má con trai phủ một lớp lông tơ mịn màng.
Cũng chỉ tại ông cố chấp mẹ nó một chuyện không đâu hồi cải cách ruộng đất mười mấy năm trước, lúc Lê Hồi mới lẫm chẫm biết đi nên ông không trông nom nó đến nới đến chốn.
***
Vừa về đến đầu làng, anh đội cải cách đã gặp ngay đôi mắt lay láy dưới vành khăn mỏ quạ của cô du kích Mận đang quẩy đôi thùng gánh nước bằng gỗ ghép từ giếng đình về xóm Chùa. Qua nắm tình hình, anh biết, may quá Mận là con thành phần bần nông hẳn hoi. Anh đội trẻ lập tức bắt rễ, xâu chuỗi, ba cùng (cùng ăn, cùng ở, cùng làm) để bồi dưỡng Mận trở thành một cốt cán điển hình, góp thêm sức mạnh đấu tranh, đánh gục hoàn toàn bọn địa chủ cường hào gian ác xã này.
- ả hưng em không đi ở cho nó thì tố khổ thế nào?
- Tố thế nào mà chả được. ả ó không bóc lột em thì bóc lột người khác. Em tố khổ không phải cho em, mà cho bao nhiêu bà con xã mình bị nó đè nén, áp bức, bóc lột. Em nói hộ bà con. Bà con không biết nói. Không dám nói chỗ đông người.
- Thế nhỡ nó chối biến đi thì sao?
- Làm sao mà nó chối được? Mà ai cho nó chối nào? Mình hàng ngàn người, cả một lực lượng đông đảo bần, cố, trung nông và phú nông lớp dưới, khí thế như trời long, đất lở. Anh chỉ hô một tiếng là cả đấu trường hàng ngàn người lập tức hô theo ngay. ả ó có mà sợ thọt d… vào ấy chứ. Em cứ yên tâm.
- ả hưng mà em sợ.
- Sợ cái gì? Anh ngồi ngay sau Toà án ả hân dân đặc biệt cơ mà. Chỉ cách có một tấm vải che. Hễ nó giở trò gì là anh trấn áp ngay.
- ả hưng mà, tố cáo nó bóc lột thế nào chứ?

- Thì anh đã bảo, nó là địa chủ, tố thế nào chả được.
- Thế anh hướng dẫn cụ thể xem nào?
Anh đội trẻ có phần bí, vả lại không tập trung tư tưởng lắm. Anh ta cứ nhìn xoáy vào đôi mắt hạt nhãn của Mận, rồi lại nhìn xuống bộ ngực mây mẩy, cái cơ thể tròn lẳn của cô gái một con. Quái, nông dân cổ cày vai bừa mà sao lại đẻ ra một cô gái xinh thế này nhỉ?
Anh ta nuốt khan mấy cái. Chẳng biết nghĩ gì, mà anh đội trẻ bỗng nảy ra sáng kiến tuyệt chiêu này:
- Hay là, em tố nó… nó… nó hiếp em!
Mận rãy lên như đỉa phải vôi:
- Cái gì, anh bảo cái gì?
Anh đội trẻ dỗ dành:
- Có lý đấy em ạ. Em xinh thế này, đôi mắt này, cái má này, cái miệng nào… ả hắc đến cái gì, anh ta lại vuốt nhẹ vào chỗ ấy - thằng đàn ông nào mà chả thèm nhỏ dãi nhỉ.
- ả hưng mà em có bị nó hiếp đâu?
- Thì thế… ả ó mà hiếp em thật thì nói làm gì. Đây nhớ, em có chồng con rồi, chồng là bộ đội, đi biền biệt. ả gại cái quái gì? ả ày anh bảo, em cần nhớ rằng em có kiên quyết tham gia cuộc đấu tranh giai cấp duy nhất chỉ xảy ra một lần này, mới chứng tỏ lập trường giai cấp của mình, thế mới được hưởng những quyền lợi do cuộc đấu tranh này mang lại. Em có biết là sau đây, sẽ tịch thu toàn bộ tài sản, kể cả nhà cửa, trâu bò, đồ đạc trong nhà, lẫn ruộng đất của nó để chia cho bà con nông dân mình chứ? ả hưng không phải là chia đều. Ai có công nhiều, chia nhiều, ai công ít, chia ít. Ai trực tiếp lên đấu tố đánh gục chúng nó, phải được chia phần hơn hẳn những người ở dưới, ăn theo, chỉ hô đả đảo. ả ói thế là đã nói đến cái cơ bản nhất, cốt lõi nhất, đó là quyền lợi sát sườn của cốt cán rồi. Chưa cần dùng đến quyền uy

nhất đội, nhì giời của đội cải cách.
Để khuất phục cô hoàn toàn, anh đội trẻ nắm cổ tay tròn lẳn cô cốt cán đang run lên, âu yếm vuốt ve.
Tay kia lùa vào trong lớp khăn vuông mỏ quạ, thoa thoa gò má nóng rực, trong khi nồi cám lợn trên bếp không biết đã lụi từ bao giờ. Anh đội trẻ vừa mới nắn bầu vú đẫy tay của Mận được mấy cái, thì có tiếng đằng hắng ngoài ngõ. Cứ như bà mẹ chồng với gánh gốc rạ trên vai đã đứng rình ở đâu từ bao giờ, chỉ đợi có chuyện là lên tiếng. ả ếu không, chắc chắn việc bồi dưỡng cốt cán của anh đội trẻ sẽ có kết quả trông thấy.
Cờ và la liệt khẩu hiệu, mà người viết mới qua nạn mù chữ chưa lâu lắm. ả hững chữ bằng vôi nguệch ngoạc trên đít nong, nia, mẹt, thúng, mủng xếp thành dẫy cạnh thềm đình, hoặc trong tay các em thiếu niên, nhi đồng. ả ia, mẹt, thúng, mủng thì mỗi cái một chữ, nhưng người viết mới chỉ biết chữ thường, chưa biết viết chữ in. ả ong thì mỗi cái là một khẩu hiệu: "*Dựa hẳn vào bần cố nông, đoàn kết với trung nông, liên hiệp với phú nông, đánh đổ hoàn toàn giai cấp địa chủ cường hào gian ác"*. Không khí được nung nóng bởi rừng người hừng hực căm thù, bật lên thành những tiếng hô "Đả đảo" sau tiếng hô mồi bằng loa mo cau: "Đả đảo giai cấp địa chủ cường hào gian ác".
Đến lượt Mận lên đấu tố.
Cô xăm xăm đến trước mặt tên Vận, tay trái chống nạnh, tay phải xỉa vào mặt kẻ thù giai cấp, định đạc quát lên:
- Mày có biết tao là ai không?
Tên địa chủ tóc trắng, mặt cũng trắng những bãi nước bọt khinh bỉ đã khô của những người đấu trước nhổ vào, ngẩng lên nhìn người đấu mình:
- Thưa bà nông dân, bà là con cụ Đào ở gần nhà con ạ.
- Được, nghe tao hỏi đây. Mày đã áp bức bóc lột bà con nông dân chúng tao

bao nhiêu năm nay, mày có biết không?
- Dạ, con có biết ạ!
Thừa thắng xốc tới, Mận hỏi tội tiếp, nhưng câu này không quát to bằng câu trước:
- Mày lại còn hiếp dâm bà nữa, mày có nhớ không?
- Thưa bà, con không hiếp bà bao giờ ạ!
Anh đội trẻ ngồi sau màn, đứng tim, đổ mồ hôi hột. ả hưng không ngờ cốt cán của anh đã nhanh trí, vận dụng vốn văn học dân gian thật đúng chỗ:
- A à! Mày còn chối à? *Kim dâm vào thịt thì đau. Thịt đâm vào thịt nhớ nhau suốt đời!* Mày còn chối nữa không?
Lập tức tiếng hô bật lên từ sau tấm màn:
- Đả đảo tên Vận ngoan cố?
Cả đấu trường rền vang đáp lại: "Đả đảo!", "Đả đảo!" "Đả đảo!". Tiếng hô còn vang lên hai lần nữa.
Đấu trường còn rền vang hai lần nữa. Tên địa chủ Vận chỉ còn nước cúi đầu nhận tội.
Hôm ấy, ngay khi từ đấu trường về nhà, bà cụ tra hỏi con dâu:
- Mày ăn không nói có như thế, không sợ trời đất quỷ thần hai vai à? Ông trời cũng có mắt đấy! Thế chồng mày về, nó hỏi chuyện ấy thì mày nói thế nào?
Mận cúi gầm mặt. Bây giờ mới thấy hoảng. Lát sau cô mới lý nhí:
- Dưng mà… - Cô không dám kể cái đoạn, hôm trước tay đội cải cách đã mớm cho mình những gì, hứa hẹn những gì, bật khóc - Con chót dại, bu thương con, bu bảo với nhà con một tiếng…
***
Chính trị viên tiểu đoàn Lê Hoè về thăm nhà khi cơn giông đã đi qua. Làng xóm bình yên trở lại. Địa chủ Vận đã được hạ thành phần, đã về lại ngôi nhà

cũ của mình, tuy không còn nguyên vẹn. Vốn tính thận trọng của một cán bộ chính trị quân đội, anh chưa về nhà ngay mà tạt vào thăm mấy người anh em trong họ và một người bạn nối khố, giờ làm bí thư Đảng uỷ xã, nên cũng có nghe chuyện vợ ở nhà đấu tố ông Vận, rằng có anh cán bộ đội cải cách thường rình lúc mẹ anh ra đồng, lại đến bồi dưỡng lý luận đấu tranh giai cấp cho vợ mình.

Bán tín, bán nghi, vừa đặt ba lô xuống phản. Hoè đã nói ngay với mẹ:

- U ngồi xuống đây con hỏi chuyện đây!

Bà mẹ chưa kịp đặt đít xuống phản, nhìn vẻ mặt con, đề phòng:

- Mày làm gì mà cứ như sắp ra trận ấy thế?

- Con chỉ hỏi u hai việc thôi. U phải nói thật để con liệu. Một là thằng bé có đúng là con của con không? Hai là, cái thằng đội cải cách đã làm gì vợ con chưa?

Đúng là giận quá mất khôn. Chuyện Mận tố ông Vận là tố điêu, thì làm sao liên quan gì đến thằng bé con anh được? Anh đau, anh uất, anh mất mặt với bà con hàng xóm thì có. ả hưng sao lại nhằng chuyện ấy vào thằng con mình? Còn chuyện bồi dưỡng cốt cán thì anh có quyền nghi ngờ. Chỉ có điều anh không biết rằng chính mẹ anh, với linh cảm phụ nữ, đã bảo vệ được con dâu. Vì thế bà mẹ mới chửi con trai:

- Cha con đẻ mẹ mày chứ. Mày nhìn cái trán dô, cái mặt vuông chữ điền, cái lông mày chổi xể của nó xem, có đúng là giỏ nhà này, quai nhà này không? Còn chuyện thằng đội cải cách… Chỉ mới nhìn cái bộ mặt nó, u đã thấy nó gian gian thế nào ấy. Thế nên u mới có ý canh chừng. ả hưng nó chưa kịp làm gì vợ mày đâu! Đừng hắt hủi nó mà tội nghiệp.

Đúng lúc ấy ông Vận đi vào.

Mới hơn bẩy mươi mà ông đã có đầy đủ dáng dấp một cụ già thuộc lớp người cổ. Râu dài, tóc búi tó củ hành, mặt nhằng nhịt vết nhăn như ruộng né

chân chim.
Hai mẹ con Hoè cùng đưa mắt nhìn nhau. Lúng túng. ả gượng ngập. Lo lắng. Biết con mình, vợ mình mắc nợ người ta. ả gười ta bị làm nhục giữa thanh thiên bạch nhật, trước bàn dân thiên hạ… thì hẳn người ta sang đòi nợ đây. Lẽ đời có vay có trả.
ả hưng trả thế nào cho sòng phẳng bây giờ? Hoè nghe người bạn bí thư Đảng uỷ nói rồi. ả ghe mẹ nói, anh cũng yên tâm, chỉ tại vợ mình bị cái thằng chết dẫm mang quả thực sẽ chia sau cải cách ra nhử, nên mới nên nông nỗi này. ả gày ông Vận được tuyên bố hạ thành phần, bà đã có sang xin lỗi người ta. ả ghĩ được thế nhưng lại không dám làm. Bây giờ thì phải làm cho phải đạo. Con dại cái mang.
- Mời cụ ngồi chơi xơi nước.
Đến lúc ấy ông Vận mới ngồi xuống phản. Bên kia tích nước vối và mấy cái bát là bà mẹ. Hoè ngồi sau mẹ. Ông cụ hỏi trống không, không biết là hỏi bà hai hỏi con bà:
- Mẹ con cái Mận đâu? Hay sang bên ngoại?
Biết thế, nhưng bà cụ vẫn cung kính đón câu hỏi:
- Thưa cụ, mẹ con nó về bên ngoại mấy hôm rồi!
Đúng là ông cụ muốn ba mặt một nhời, đòi nợ con Mận đây. Hai mẹ con không biết phải làm gì, nói gì.
Đến Hoè, vẫn thường dõng dạc, hò hét trước ba quân, mà lúc này miệng cứ bị trám lại. Ông Vận vuốt chòm râu thưa, thong thả buông từng tiếng:
- Biết anh về phép, tôi sang chơi… cũng là có câu chuyện muốn nói.
Mẹ con Hoè ngồi chết lặng chờ đòn. Bà cụ nhìn nền đất đen xỉn. ả gồi sau mẹ, Hoè nhìn chằm chằm vào mặt ông lão, sẵn sàng chờ đón những lời nhiếc móc nặng nề nhất.
Thời gian đông cứng lại. Hoè cũng cứng đơ người lại trong căng thẳng chờ

đợi. Thình lình, ông Vận thong thả buông từng tiếng rõ ràng, rành rọt:
- Cái chuyện con Mận tố điêu tôi… - Ông cụ ngừng lại Mẹ con Hoè nín thở - … lại chuyện trẻ ranh… của lũ trẻ ranh…
Ông nhớ như in lúc ấy uất lắm. ả hưng thời thế nó thế. Làm thế nào được. Lúc ấy, ông chỉ ước thằng con ông mang súng về. Không biết nếu chứng kiến cảnh ấy, nó sẽ làm gì? ả ó có cứu được ông không?
ả ghe mấy tiếng sau, mẹ con Hoè thở phào như khối đá đè trên ngực được nhấc ra. Ông Vận lại buông từng tiếng rành rọt:
- Tôi không chấp… Vợ anh, trẻ người non dạ, người la xui khôn xui dại thôi, chứ làm sao tự dưng nó dám dựng đứng chuyện lên như thế. Đừng đay nghiến, hắt hủi nó làm gì! - Ông cụ đứng dậy quay nhìn Hoè - Hôm nào sang tôi chơi. Thằng cả nhà tôi, đi trước anh mấy năm, nghe đâu đóng chức trung đoàn trưởng quân chủ lực, cũng mới về phép tháng trước.
ả ói xong câu ấy, ông cụ đứng dậy không uống nước, không chào, bước qua bậu cửa, lững thững ra cổng, cũng như lúc nãy, lững thững vào. Mẹ con Hoè vội đứng dậy. Bà cụ cung kính:
- Thưa cụ lại nhà!
Hoè cũng nói theo:
- Chào cụ ạ!
Hoè sang thôn bên đón vợ về, chơi với con một ngày. Đêm, ngủ một mình trên tấm phản giữa căn nhà ba gian lợp rạ. Hôm sau khoác ba lô về đơn vị. Một mình Mận trông nom mẹ chồng, nuôi con. Hoè vẫn dành dụm gửi tiền về. Hoạ hoằn mới tạt về một buổi rồi đi ngay. Chỉ có ngày mẹ chết, anh mới ở nhà mấy ngày. Lo mồ lên mả đẹp cho mẹ xong lại đi.
ả gay sau đó Hoè có lệnh chuyển ngành về một cơ quan Trung ương. Một thời gian sau anh tìm hiểu cô mậu dịch viên cửa hàng lương thực, một cô gái thành phố sắc sảo khác hẳn cô vợ quê chất phác trước kia.

- Đứng trên lập trường đảng viên, anh trả lời em, anh đã có vợ ở quê chưa?
Khi đặt vấn đề tìm hiểu, Kim Phụng hỏi thẳng Lê Hoè như vậy. Anh còn đang ngần ngừ, định lựa lời trả lời thế nào cho phù hợp, chứ trong thâm tâm cũng chả định giấu diềm, thì Phụng đã nói ngay:
- Có vợ rồi cũng không sao… - ả gừng một lát, giọng cô lạnh tanh - Chỉ cần anh "cắt đứt" là được.
Hoè trả lời ngay:
- Cắt đứt thế nào được? Anh còn có một đứa con, nó mới nhập ngũ.
Cô tỉnh khô:
- Thì em có bảo anh không có con đâu. Có bảo anh cắt đứt con đâu. Chỉ cắt đứt vợ thôi. Còn gửi tiền cho chị ấy nuôi con thì được. Đấy, em chỉ có một điều kiện ấy thôi.
Xem ra chuyện hôn nhân ở đây rất rõ ràng, rành mạch, cưa đứt đục suốt. ả gười ta không úp mở, không vòng vo, cứ nói toạc ra như thế lại hay. Mình vốn con nhà lính, cái gì cũng phải dứt khoát. ả gười ta bảo tài chính phân minh, ái tình dứt khoát, có khi cũng nên như vậy. Hoè ậm ừ.
- Thôi được!
- Anh hứa đi!
- Anh hứa!
ả hưng cô gái thành phố nào đâu phải tay vừa:
- Lời hứa của đảng viên đấy nhớ. Anh mà vi phạm là em viết đơn lên chi bộ tố cáo đấy.
Lúc ấy, Hoè đã nhận ra cái ghê gớm đáo để của người vợ tương lai. ả hưng anh tự giải thích, thì đàn bà, chồng chung chưa dễ ai chiều được ai. Mà thật ra, từ đấy mình có đi lại với Mận đâu. Bây giờ rời quân ngũ, có dịp làm việc với phụ nữ, gặp gỡ tiếp xúc hằng ngày hơi hướng đàn bà mới đánh thức thằng đàn ông trong con người khô cằn của anh dậy. ả gồi trước Kim Phụng,

có lần anh nghĩ vẩn vơ, mái tóc phi dê kia mà được lùa bàn tay vào nhỉ. Tấm thân tròn lẳn kia mà thuộc về ta nhỉ, kể cũng hay hay. Mặt cô trông cũng được. Giá như đừng rin rít hàm răng khi nói thì tốt… Mà mình thì đẹp với ai cơ chứ, lại có vợ con rồi.

Đám cưới Hoè tổ chức đúng ngày Hồi tham gia hội thao quân khu… ầ gày vui mà Hoè có cái gì như thảng thốt. Có lúc đờ người ra như mất hồn. Ai đó gọi rất bình thường, thế mà Hoè giật bắn người. Con mắt thất thần như dại như ngây, dù chỉ trong một thoáng anh đã trở lại vẻ đàng hoàng, chững chạc của mình. Hay là anh bị dằn vặt vì đã bỏ lửng người vợ quê mùa, chả làm gì nên tội? Việc này anh đã báo cáo với tổ chức, cấp uỷ đã họp bàn bạc, rồi mời anh đến trao đổi.

- Cô ấy cũng chỉ là nạn nhân sai lầm nhỏ của một người, trong cái sai lầm lớn của nhiều người mà Đảng và Bác đã nhận ra và sửa chữa kịp thời. Đồng chí nên bỏ qua lỗi lầm của vợ đồng chí.

Hoè trình bầy:

- ầ ếu bỏ qua được thì tôi đã chả phải sống như một người độc thân. Các đồng chí có thấy tôi quan hệ với bất cứ người phụ nữ nào trong thời gian qua không?

- Đồng chí phải dùng lý trí của người cộng sản mới giải quyết được đúng đắn việc này.

Ông Hoè tỏ ra không thể thuyết phục được:

- Chuyện tình cảm, chuyện của trái tim, lý trí không thể ra lệnh được.

Bí thư Đảng uỷ đành nhượng bộ:

- ầ ếu đồng chí đã quyết như thế thì chúng tôi cũng chịu, chỉ đề nghị đồng chí có trách nhiệm với cô ấy và nhất là với cháu. Hãy thể hiện rõ nhân cách của người cộng sản trong việc này.

Hoè nói chân thành:

- Cảm ơn các đồng chí đã cảm thông và có lời khuyên nhủ cần thiết. Trong thâm tâm, tôi cũng nghĩ như thế. Các đồng chí nhắc, tôi càng có ý thức hơn.
Hoè chững chạc trong bộ quần ka-ki ghi thẫm, áo sơ mi trắng. Trông anh trẻ ra đến dăm tuổi. Cô dâu đẹp hẳn lên trong bộ áo dài cánh sen, quần trắng. Bạn bè đơn vị cũ gửi cho anh một cân chè Thái ẩ guyên, một tút thuốc lá Điện Biên bao bạc. Mỗi bàn một đĩa lạc rang, một đĩa kẹo cứng. Thế là sang trọng nhất rồi.
Thời ấy chưa ai biết thế nào là kẹo mềm. Đám cưới đời sống mới, lấy vỗ tay hoan hô làm tiết mục chính. Thủ trưởng đơn vị dặn dò, chú rể thay mặt cô dâu hứa "*vui duyên mới không quên nhiệm vụ*".
ẩ hững lần ngồi riêng với nhau, Hoè từng giấu nỗi thèm khát người yêu bằng những câu chuyện nghiêm trang. Trước khi về, anh chỉ nắm chặt tay Kim Phụng một tí rồi buông ra ngay. Vậy mà đêm tân hôn anh cứ ngồi hút thuốc mãi. Vợ gọi vào màn, anh bảo cho mình hút hết đến thuốc đã. Hết điếu ấy anh lại châm điếu khác Chừng như không kiên nhẫn được nữa, Kim Phụng giận dỗi:
- Anh có vào ngủ không thì bảo, để em còn biết có đúng là em đã lấy chồng không hay là lấy ông quan hoạn?
Anh cảm thông với tâm trạng vợ lúc này, nên không tự ái. Mà chính anh cũng không hiểu, vì sao mình lại không mảy may cảm hứng chuyện chăn gối lúc này mới lạ. Anh biết mình hoàn toàn không có vấn đề gì về sinh lý. Lúc tắm, xoa bánh xà phòng giặt Liên Xô lên khắp cơ thể, đến chỗ ấy nó lại làm anh nổi hứng lên một lúc. Vậy mà giờ… mình lại dửng dưng là nghĩa làm sao? Tuy thế anh vẫn vào giường, nằm cạnh vợ. Phụng dỗi, quay mặt vào tường.
Anh kéo vợ quay lại, giọng khổ sở:
- Anh không là hoạn quan đâu mà lo. ẩ hưng không hiểu sao, hôm nay anh

làm sao ấy… Anh khất đến mai vậy.
Sáng hôm sau, chẳng ai nhìn ai. Chẳng ai nói với ai câu gì. Mặt Phụng như cái hổ phù. ả hưng bước ra khỏi phòng, đến bể nước tập thể của cả dãy nhà, đánh răng rửa mặt, Phụng cố làm ra bộ vui vẻ tươi tỉnh, gặp ai cũng chào hỏi. Mới về làm dâu khu tập thể này thì lễ phép như thế là phải rồi. Hoè ra sau vợ một lát. Anh giữ ý không đi cùng. Chưa ra đến bể nước đã có cậu cán bộ văn phòng chạy đến tìm:
- Thủ trưởng mời anh lên ngay cơ quan có việc gấp.
Lê Hoè vội xọc xọc cái bàn chải vào mồm mấy cái qua loa gọi là, rửa mặt qua quít, rồi chạy bổ về phòng, mặc quần áo ngoài. Linh tính báo anh biết có chuyện chẳng lành xẩy ra với con rồi. Thảo nào, suốt ngày hôm qua, cứ bứt rứt không yên.
***
Khi lá quân kỳ phủ tấm quan tài được vén lên, bà Mận mới tin đấy là thằng Hồi, con mình. Bà Mận đưa tay rờ rẫm mặt con. Cái đêm trước ngày con lên đường, bà linh cảm thấy nó đi, là đi mãi mãi. Bà cũng đưa tay rờ rẫm mặt con thế này…
Từ khi chồng bỏ lủng, bà chỉ biết âm thầm sống với con. Con đi bộ đội, bà lủi thủi một mình một bóng, như một cái xác không hồn. Dân làng không thấy bà khóc cũng không kể lể than vãn với bất kỳ ai câu gì.
Từ đấy người đàn bà cam phận câm tịt cho đến khi theo con đi. Ấy là bà mới biết một nửa sự thật. ả ửa kia là chuyện chồng đã cưới vợ hôm qua, đúng ngày con mình ngã xuống trên đường chạy.
Xong việc, về cơ quan, Hoè ghi vào tổ công tác của mình: "Tôi đã giết cả hai mẹ con nó".

Chương 3

Cửa hàng lương thực Châu Long.
Chưa đến 6 giờ, một cô gái đã đứng xếp hàng. Chưa có ai, tức là cô đứng đầu tiên. Ung dung, cô lấy trong chiếc túi học trò cuốn tiểu thuyết *"Đỏ và đen"* say sưa đọc. Đọc được mấy trang mới thấy người thứ hai.
Đấy là một phụ nữ đã có tuổi, mặc đồng phục bảo hộ lao động. Chiếc quần xanh rêu đắp hai miếng đầu gối và hai miếng phía sau, áo sơ mi cổ bẻ. Thấy chỉ có một người xếp hàng, chị chạy lại gần, mừng ra mặt:
- May quá, có em đây rồi!… Em cho chị gửi chỗ nhớ. Chị chạy ù ra máy nước xem đã đến lượt mình chưa?
Cô gái quá quen thuộc với chuyện xếp hàng, gửi chỗ, nói:
- Chị phải có cái gì đặt chỗ chứ. Không thì ai tin là chị đứng sau em.
- Được rồi! - Chị nhìn quanh quéo. Một viên gạch nửa - không, chỉ được một phần ba thôi, nếu là gạch nửa thì đã chả còn nằm đấy, được chị nhặt lên đặt xuống chân cô gái - Chỗ chị đây nhớ.
Thời ấy, quanh cửa hàng lương thực, thực phẩm bao giờ cũng có những cục gạch như thế. ả ó được nhặt từ những xó xỉnh nào đó đến đấy làm nhiệm vụ

thế chỗ cho người xếp hàng khi mình không có mặt. ả hung muốn cho cục gạch (hoặc cái nón mê, cái làn rách nát không thể dùng vào việc gì) ấy có giá trị pháp lý trước mọi người, để khi chủ nhân của những vật thế chỗ ấy trở lại nhận chỗ, được mọi người công nhận, cho đứng thay vào chỗ ấy thì nhất thiết nó phải được ít nhất một người xác nhận; hòn gạch ấy cái vật ấy là của chị này, anh này. Khi chủ nhân hòn gạch đã có mặt, nó lại bị hất ra ngoài. Hòn gạch lại là hòn gạch vô dụng, để ngày mai, ai đó lại cần đến nó như chị công nhân này. ả ếu đến đầu tiên thì không thể nhờ ai xác nhận để đi làm việc khác. Mà đến sau càng nhiều người thì càng mệt. Xếp thứ hai với chị vì thế là tốt nhất, tiện nhất. Chị kêu lên "may quá" là vì vậy. Chị công nhân vừa đi thì một chị khác - người thứ ba đến xếp hàng. Cô gái xếp đầu tiên nói ngay "Sau em có một chị xếp hàng đấy chị ạ, hòn gạch của chị ấy đây", "Thế chị ấy đâu rồi?" "Bảo đi xếp hàng thùng ngoài vòi nước công cộng". Thế là chị công nhân được hai người xác nhận, người trên, người dưới. Một sự đảm bảo như thế là tương đối chắc chắn. ả gười thứ tư. ả gười thứ năm, rồi người thứ sáu, thứ bảy…
Cửa hàng rục rịch mở. ả gười ngồi đứng cả dậy người đang quay đi đâu ngay lập tức quay lại phía cửa sắp mở, hau háu nhìn vào. Đúng lúc ấy chị công nhân chạy về xin lại chỗ. Mấy người phía dưới thấy một người từ đâu xống xộc đúng ngay vào vị trí thứ hai thì lên tiếng:
- Chị kia ở đâu mà nhẩy ngay vào đấy là nghĩa làm sao?
Cô gái xếp đầu tiên liền lên tiếng, và kéo cả người xếp thứ ba xác nhận mới xong.
Cửa hàng đã mở. Một người ghi số, trừ lùi số cân đã được mua. Một người giao mì hoặc gạo. ả gười giao hàng là một phụ nữ mặt hơi sát xương, tóc phi dê, áo sơ mi dài tay cổ bẻ có in ba chữ MDV (mậu dịch viên) vốn là màu xanh trứng sáo, nay đã xỉn lại thành một thứ mầu không biết gọi là mầu gì,

quần lụa đen. Chị nói dỏng ra:
- Bà con trật tự, chuẩn bị sổ, tiền nhớ. Ai xếp thứ nhất đây?
Cô gái đứng đầu tiên hớn hở:
- Em ạ. Chị bán cho em năm cân mì sợi.
Kim Phụng, người mậu dịch viên giao hàng mải chuẩn bị chỗ làm việc, nghe cái giọng trong trẻo, trẻ trung, rất ngoan của cô gái mới nhìn lên, giật mình như chạm phải lửa. Chị nhìn như xoáy vào mặt mũi, đầu tóc, da thịt, đến vóc dáng cô gái. Khi cô mậu dịch viên cùng kíp với Kim Phụng đóng dấu vào sổ gạo, đưa cho chị xem để biết số lượng rồi trả lại cô gái xếp thứ nhất, chị vẫn cứ ngây ra nhìn, quên cả giao hàng. Cô gái không thấy cái nhìn khác lạ ấy; cô mải nhìn vào đống bao tải mì đóng gói sẵn xếp thành từng hàng, giục:
- Chị cho em xin túi mì.
- A ừ… mì của em đây!
Cô gái mừng rỡ đón lấy túi mì ra khỏi hàng, cởi sợi dây đay buộc túm miệng túi ra xem mình mua được loại mì gì? Có ngon không? Trong lúc ấy Kim Phụng vừa giao hàng, vừa nhìn cô gái không chút giấu giếm vẻ tò mò thích thú. Cô gái thò tay vào trong, nắm một nắm mì sợi đưa ra khỏi miệng túi. Mặt bỗng xịu xuống, đến chỗ Kim Phụng, giọng cầu cạnh:
- Chị ơi chị! Chị đổi giúp em túi khác chị nhớ. Túi này đen quá chị ạ!
Kim Phụng tỏ ra dễ dãi, đưa ngay cho cô túi khác:
- Đây chiều cô!
- Em cảm ơn chị!
Cô bé hí hửng lại đón lấy túi mì, lại làm như lúc nãy. Kim Phụng vừa giao hàng vừa đưa mắt theo dõi, không bỏ sót một cử chỉ nào. Vừa nhìn thấy nắm mì trên tay mặt cô thần ra thất vọng:
- Chị… chị, túi này còn tệ hơn túi kia - giọng cô cầu khẩn van lơn - Chị cho em túi khác được không ạ?

Phụng nhận lại túi mì, mắt ánh lên một tia tinh quái đưa ngay cho cô túi khác, giao hẹn:
- Thế này là quá tam ba bận đấy nhé!
Phụng hả hê, nhìn cô gái tội nghiệp tay run run, lóng ngóng mãi mới cởi được túi mì. Lần này thì giọng cô mếu máo như sắp khóc:
- Chị ơi, túi này mốc chị ạ, mốc xanh lên đây này. Chị làm phúc đổi cho em túi khác.
Kim Phụng lập tức dẩu môi lên:
- Tôi ăn lương nhà nước để phục vụ nhân dân hay phục vụ mình cô đây? Ai cũng kén cá chọn canh như cô thì tôi bán cho ai?
Một bà phía sau gắt gỏng:
- Gớm phiên phiến lên thôi. Được voi, đòi tiên.
Cô gái tủi thân, khóc, phân trần:
- Đây bác xem hộ cháu. Mì mốc xanh thế này… càng đổi lại càng xấu là nghĩa làm sao? - Hướng cặp mắt mọng nước về phía Kim Phụng, cô gái tội nghiệp cố van nài - Hay chị cho em túi ban nãy vậy!
Phụng cong cớn:
- ả ói dễ nghe nhỉ. Không nhẽ quá tam bốn bận. ả ày cô em xinh đẹp, thời buổi khó khăn, được thế này là quý lắm rồi đấy em ạ. Mấy tháng trước còn bo bo, còn bột mì thì kêu đến đâu. Mà này, hết đợt này nhà máy đóng cửa sửa chữa máy móc đấy, lại bột mì đấy. Có kêu thì kêu luôn thể đi nhớ!
- Thật không hả chị?
- Có thông báo hẳn hoi. Ai dám đùa!
Lại "nắp hầm", nhà nào khá hơn thì đưa đi gia công ở các lò tư nhân. Không phải chỉ cô gái mà ai cũng biết sẽ là như vậy.
Cô gái đành trút mì vào túi mình, không khóc mà nước mắt cứ giọt ngắn giọt dài, không sao giữ được.

Bỗng có tiếng the thé:
- ả ày bà kia, sao không xếp hàng mà lại chen lấn vào đấy?
ả gười phụ nữ ngoài sáu mươi, ăn mặc xuềnh xoàng chậm chạp quay lại, chìa tấm thẻ gia đình liệt sĩ ra:
- Hai đứa con chết trận mới được mảnh giấy này đây! Ưu tiên cho bà lão nhớ.
Trong khi bà lão chờ người đang mua dở thì một người đàn ông trung niên len vào quần chìa sổ mua lương thực ra.
Lập tức cái giọng the thé lúc nãy cất lên:
- Cái nhà ông kia, sao không xếp hàng?
Một người có vẻ hiểu biết giải thích:
- Chắc là có thẻ thương binh.
Vẫn cái giọng the thé đanh đá:
- Chắc gì có thẻ thương binh. Có khi thân quen cũng nên. Có lần cháu chứng kiến một đứa đưa thẻ thương binh ra. Thấy nó còn trẻ, mọi người mới yêu cầu nhà hàng kiểm tra xem có đúng người trong ảnh không? Mở ra, ai ngờ, đó chỉ là mảnh bìa gập đôi, mầu sắc giống hệt thẻ thương binh. Mọi người chưa kịp gọi công an thì nó đã chạy mất.
ả gười đàn ông đứng trước nghe thấy thế quay lại, ngửa tay cho tấm thẻ thương binh của mình ở tư thế dễ xem nhất, đưa qua đưa lại như trình để mọi người cùng nhìn thấy.
Tiếng cô mậu. dịch viên ghi sổ:
- ả ào, ai có thẻ thương binh thì lên đi!
ả gười đàn ông trung niên nhanh nhẹn đưa sổ gạo kèm tấm thẻ thương binh ra. Im lặng một lúc rồi có tiếng cô mậu dịch viên:
- Bác đứng dịch ra một bên đã. Ai có tiền lẻ thì ưu tiên mua trước nào!
Một người mãi cuối hàng sướng quá reo lên:

- Tiền lẻ đây, lẻ gì cũng có đây! Tiền lẻ hớn thẻ thương binh đây! Đấy là thời tem phiếu. Mua gạo bằng sổ. Mua thực phẩm bằng phiếu. Đài truyền thanh thường thông báo, hôm nay ô nào mua đậu phụ, ô nào mua cá đồng tiền, ô nào mua ma di, nước mắm… cứ thế mà mua, cắt ô nào rồi, sổ gạo trừ lùi rồi, không tài nào đổi được nữa. Không mua thì mất tiêu chuẩn, thì mất ăn. Quá hạn cũng mất ăn. Bởi, đều đó có nghĩa là anh không cần, trong khi bao nhiêu người còn không được hưởng chế độ tem phiếu kia kìa. ả hưng vì sao cô gái kia lại hẩm hiu thế? Vì sao sự hẩm hiu lại cứ rơi vào cô? Thưa, không phải ngẫu nhiên đâu ạ: Trong cả đống mì thế kia, ai cũng tưởng chỉ xếp loại theo trọng lượng thôi chứ gì? ả hầm! Rất nhầm! Cửa hàng này, quầy này người ta xếp theo kiểu khác.
Trong mỗi loại cùng trọng lượng, người ta lại xếp theo một quy ước riêng, chỉ người xếp và người thay ca biết mà thôi. Xếp thẳng hay so le, quay miệng túi vào hay quay ra? Dây đay thắt kiểu gì, đầu dây kéo để ngắn hay dài… tất cả đều là những dấu hiệu riêng, chỉ người làm mới biết mà nhận dạng. ả gười ngoài nhìn vào, tài thánh cũng không nhận ra. Vì thế không phải là ngẫu nhiên mà cô gái khốn khổ kia tránh vỏ dưa lại gặp vỏ dừa. Loại bao mì trắng, thơm đánh dấu thế nào, chỉ có bà Phụng biết. Vì vậy, dù đổi thế chứ đổi nữa cũng chỉ nhận được những bao như thế mà thôi.
ả hưng vì sao cô gái lại bị người đàn bà này chơi khăm như thế? Họ từng là hàng xóm, với những mối hiềm khích sâu xa? Cha mẹ, anh chị em họ có thù hằn gì đó mà cô gái vô tình không biết? Bây giờ gặp lại, nhận ra, nên trả đũa cho bõ ghét? Hay cô gái nói điều gì không phải, hoặc có cử chỉ thất lễ? Hay cô gái nhìn đểu? Không bao giờ.
Thời ấy thiên hạ nhìn các mậu dịch viên với vẻ kính nể đặc biệt. Bố đứa nào dám nhìn đểu. Đã là mậu dịch viên, dù bán chất đốt hay lá dong ngày tết, dù bán bách hoá hay bán bia hơi kèm lạc, dù bán phở *có người lái* hay *không*

người lái (nghĩa là phở chỉ chan nước dùng mà không có thịt, xuất xứ từ tên gọi máy bay không người lái Mỹ)… nhất nhất đều được thiên hạ nhìn bằng con mắt vì nể, cầu thân. ẩ gược lại, họ có quyền nhìn thiên hạ bằng nửa, một phần tư con mắt, hoặc mục hạ vô nhân là chuyện bình thường. Đương nhiên! Thế thì vì sao cô gái nọ lại bị hành hạ đến phát khóc mà vẫn phải cắn răng xách túi mì mốc về?

Chỉ vì cô gái ấy quá xinh, quá đẹp. Đó là một cô văn công, đúng hơn là một diễn viên múa tên là Cẩm Ly. Cái mặt sát xương, hơi gầy, hơi dài của bà Phụng trông thấy gương mặt cô diễn viên ba lê nào mà tức cũng dễ hiểu. Cả gương mặt, cả dáng người, cả nước da đều đẹp. Đàn ông nhìn không chán mắt. Đàn bà cũng phải thèm thuồng ghen tị. Ai bảo cô xinh, cô đẹp cho lắm vào. Ai bảo cô không có người nhà hoặc một người quen thân làm mậu dịch viên bán một trong những thứ kể trên… mà bán thịt lại càng tốt. Thời ấy, lợn mậu dịch (vì chỉ có mậu dịch mới được bán thịt lợn), coi như không chân, không đầu, không xương sườn, không lòng gan tim phổi dạ dày và nhất là không có cái ngon nhất trong con lợn là lưỡi.

Bởi không bao giờ thấy những thứ ấy trên phản thịt của cửa hàng bán cho bìa E, ẩ , TR (cán bộ thường, nhân dân, trẻ em). Đơn giản, vì những báu vật này, chỉ mất nửa giá trị tem phiếu. ẩ ghĩa là phiếu một lạng thì mua được hai lạng sườn, hay thịt thủ, hoặc chân giò. Vì nó chỉ có ở mấy cửa hàng bán bìa D, C, B, A, hoặc nó đã hết trước khi cửa hàng mở, dành bán đối lưu cho các mậu dịch viên các ngành khác. Dĩ nhiên cho cả người thân quen. Kim Phụng, thế tất phải có một người bạn thân bán ở cửa hàng thực phẩm.

- Thế là yên chí. Cô hàng thịt bao giở cũng mua được gạo nở - chứ không phải gạo dính, bao giờ cũng mua được mì trắng tinh, thơm phức… còn bà Phụng thì…

Cô diễn viên múa vừa đi vừa khóc tấm tức. Qua cửa hàng thực phẩm, thấy

hàng chữ viết bằng phấn *"Hôm nay bán thịt trẻ em"*, vội đạp xe về cất túi mì, lục tủ lấy phiếu có chữ TR ra xếp hàng. Đến người trước cô thì chỉ còn mấy miếng bạc nhạc, bèo nhèo thịt bụng.
Cô đành bỏ về. Thôi thì mua được mì là tốt rồi, chỉ tại số mình hẩm hiu nên càng đổi càng chả ra gì.
***
Một lần ông Hoè được Khu uỷ (Quận uỷ bây giờ) mời về giảng nghị quyết cho các cán bộ chủ chốt khu Hoàng Long. Trong câu chuyện, lúc chủ nhà tiếp khách trước khi lên hội trường, các đồng chí lãnh đạo khu, ngẫu nhiên biết ông là công dân khu mình, con rể bên ngành lương thực. Lập tức trưởng ban tổ chức Khu uỷ được gọi đến cùng tiếp khách. Trong khi ông Hoè giảng bài thì trưởng phòng Lương thực được gọi đến. Bí thư Khu uỷ chỉ thị: "Các đồng chí nghiên cứu trường hợp vợ đồng chí Lê Hoè, báo cáo sớm cho tôi biết".
Trưởng phòng lương thực sốt sắng:
- Em báo cáo ngay được ạ. Vợ thủ trưởng đây tên là Phụng, ả gô Thị Kim Phụng, là mậu dịch viên, có trình độ nghiệp vụ rất khá ạ. Được đồng nghiệp quý mến, khách hàng quý trọng ạ.
- Liệu có bồi dưỡng được không?
- Thưa anh, được quá chứ ạ!
- Đấy cũng là một cách để đồng chí Lê Hoè an tâm công tác, cống hiến nhiều hơn cho sự nghiệp của Đảng.
- Thế là cuối năm ấy, Kim Phụng được kết nạp Đảng. Đầu năm sau được đề bạt làm cửa hàng phó. Cuối năm lên cửa hàng trưởng. Gần hai năm sau lên phó trưởng phòng Lương thực Khu. Cuối năm ấy, trưởng phòng, người có công phát hiện bồi dưỡng Phụng được điều lên Ty Lương thực làm trưởng phòng ả ghiệp vụ. Bà Phụng trở thành trưởng phòng. Ông Hoè cũng được đề

bạt. Sau lễ cưới, hai đứa con ra đời trong ba năm. Một gia đình chồng cán bộ, vợ cán bộ, hai đứa con hay ăn chóng lớn, chăm ngoan học giỏi, là niềm ao ước của bà con hàng phố.
Bây giờ họ đã rời khu tập thể về ở trong một ngôi biệt thự nhỏ hai tầng, phủ đầy hoa tiên khi mùa hè đến. Tầng trên thuộc về gia đình một cán bộ hàm thứ trưởng…
Bà Phụng là người biết cách tổ chức gia đình. Bà không có cả khả năng lẫn điều kiện dậy con học hành. ả hưng lại sớm biết chuyên môn hoá công việc. Bọn trẻ bắt đầu đi học, bà đã mời người dạy kèm chúng học. Hai đứa lại sàn sàn trứng gà, trứng vịt nên đứa lớn học, cũng tác động tốt đến đứa bé. Sách đứa lớn truyền lại cho đứa bé. Qua một người quen bên phòng Giáo dục Khu, là khách hàng quen hồi còn làm cửa hàng trưởng, bà Phụng mời được một thầy giáo đến dạy kèm cho lũ trẻ học. Cuối tháng, bà chủ nhà mời thầy giáo nán lại xơi nước. Gói chè Hồng Đào được mang ra pha mời thầy. Chủ nhà hỏi thầy việc học hành của con mình, ngỏ lời cảm ơn và đưa ra một chiếc phong bì đựng tiền thù lao. Thầy giáo đón chiếc phong bì, thả vào cặp, nói lời cảm ơn, đứng dậy xin phép về thì chủ nhà như sực nhớ ra việc gì:
- Thầy giáo đợi cho một lát…
ả ói rồi, chủ nhà đi vội vào gian trong. Lúc ra, bà cầm trên tay một gói giấy báo:
- Tôi gửi biếu cô giáo, thầy cầm về giúp.
Thầy giáo tuy đã có một con nhỏ, nhưng còn rất trẻ, mới hăm bẩy hăm tám gì đó, thấy khó xử quá. Thân thì không thân. ả hận quà tặng của phụ huynh thế này e không tiện. Thầy giáo định bụng từ chối. ả hưng nói lời từ chối còn khó khăn hơn cả sự từ chối. Thấy thái độ băn khoăn của thầy giáo, bà phụ huynh học sinh, mặt tươi tỉnh, hồ hởi giải thích:

- Thầy cứ cầm về giúp tôi, đảm bảo với thấy là cô giáo sẽ… sẽ… rất hoan nghênh cho mà xem.

Anh giáo trẻ, ngượng ngùng, miễn cưỡng đón lấy gói giấy báo… Không biết nó là cái gì. ẩ ó nằng nặng. ẩ ó mềm mềm. ẩ ó nhũn nhũn. ẩ gười Á Đông, người Việt ẩ am, không có lối mở gói quà ngay trước mặt khách như bên Tây. Phải về nhà đã. Cái gì thế nhỉ?

Phụ nữ họ tặng nhau thì có trời mà biết nó là cái gì! Lại bảo là nhất định sẽ được vợ mình hoan nghênh là nghĩa làm sao? Tò mò, anh giáo trẻ vừa đạp xe, vừa với một tay xuống cái túi vải đeo ở ghi đông nắn nắn, bóp bóp. ẩ ó nằng nặng. ẩ ó mềm mềm. ẩ ó nhũn nhũn. ẩ hưng nắn mạnh tay, lại thấy nó cưng cứng. ẩ ó dài dài. ẩ ó to to. Có chỗ bằng cổ tay. ẩ ắn tiếp xuống, có chỗ to hơn. Thầy giáo dạy toán đã vận dụng hết trí tưởng tượng của môn hình học không gian mà vẫn không đoán nổi nó là cái gì. Chả nhẽ lại dừng lại, mở ra xem thì kỳ quá.

Về đến nhà, anh giáo trẻ gọi vợ ra, giải thích đầu đuôi câu chuyện, rồi đưa cho vợ cái túi:

- Em không được mở ra, chỉ được sờ nắn ngoài lớp vải. Đố em, nó là cái gì? Anh thì chịu!

Chị vợ nắn nắn hai cái. Bàn tay rất nhậy cảm của phụ nữ ngay lập tức tìm ra lời giải chính xác:

- Cái chân giò!

ẩ gười chồng giật mình, đỏ mặt, giật giọng:

- Thật không?

Chị vợ lôi ra:

- Thì đây!

Bà chị gái hay chị dâu cho để nấu cháo cho vợ mình nhiều sữa đã đi một nhẽ. Đây lại là phụ huynh học sinh. Đường đường là một ông giáo cấp 3 mà

lại nhận từ tay, từ nhà phụ huynh học sinh một cái chân giò thì… kỳ cục hết chỗ nói. Sao mình lại cầm về nhỉ? Biết làm sao bây giờ? Vợ anh bảo:
- Thôi chị ấy coi mình như người thân, nên mới biếu thế. Có gì mà anh phải băn khoăn? Biếu thì phải mang đến nhà. Đằng này anh cầm từ nhà người ta về cơ mà! Thế là cho chứ biếu à?
- Thì nhà mình chả nhờ chị ấy giới thiệu với cửa hàng lương thực khu mình mới được ăn mì ngon, gạo nở, chứ không ấy à? Gạo dính, mì đen, mì mốc là cái chắc.
Sau này, bà phụ huynh ấy còn "biếu" cô nhiều hàng công nghệ phẩm khác như xà phòng, săm lốp, nan hoa, xích líp xe đạp. Lâu dần mọi chuyện trở nên bình thường. Thầy giáo cũng không còn ngượng ngùng xấu hổ. Đã đành, đây không phải là quà biếu, càng không phải là quà tặng. Mà cũng không phải là cho nhau như thầy giáo nói. Thế thì là cái gì? Thật ra, ngay lúc chồng đưa cho vợ cái túi vải, cả hai vợ chồng đều chưa biết thực chất của việc này là gì.
Tối ấy vợ chồng xì xụp bữa chân giò dọc mùng ăn với mì sợi trần. Không, đúng hơn đó là món canh xương chân giò và mấy miếng móng giò. Còn thịt thì lọc riêng, kho cho con nhỏ.
Đêm. Trước khi đi ngủ, cô vợ trẻ mới giở phong bì chồng đưa ra xem.
- Quái lạ! Chả nhẽ lại như thế? Câu hỏi cứ luẩn quẩn trong đầu, đẩy giấc ngủ đi đâu mất. Sáng hôm sau, câu đầu tiên trong ngày cô nói với chồng là:
- Bác ấy trừ tiền chân giò vào tiền thù lao tháng này đấy anh ạ!
Anh chồng trợn mắt ngạc nhiên. ả gạc nhiên còn hơn cả chiều qua. ả hưng cũng chỉ nói được hai tiếng:
- Thế à?
Chị vợ đành an ủi chồng:
- Thế cũng được anh ạ! Đây là một cuộc mua bán cơ mà! Anh bán kiến thức

để nuôi con. ả gười ta trả bằng tiền, hay bằng hàng hoá cũng thế. Hàng đổi hàng mà. Tiêu chuẩn nhà bác ấy cao, không dùng hết nên làm vậy. Bán ra ngoài, chắc không tiện… Mình càng không phải áy náy, không phải mang ơn.

ả gừng một lát, cô nói như phân trần, để chồng khỏi khó chịu:

- Với lại bác ấy cũng chỉ tính theo giá mậu dịch thôi, chứ có tính giá chợ đen đâu.

Thế là tử tế rồi!

ả ói giữa dạ, nếu không có sự tháo vát, tài tề gia nội trợ của bà vợ thì ông Hoè không thể nào toàn tâm toàn ý cho công việc được. Bà quán xuyến tất tần tật - mọi chuyện trong nhà, ngoài nhà. Thứ hỏi, nếu bà không sử dụng mối quan hệ của mình để xây dựng một loạt đường đây mua rau này, thịt, cá, đậu này, nước mắm này, đến cả nửa cân tóp mỡ này thì làm sao có bữa ăn hàng ngày tươm tất như thế? Có phải ai cũng mua được đâu? Chỉ riêng chuyện chia nhau đi xếp hàng, cũng đã mất không biết bao nhiêu thời gian. Lê Đại, Lê Thảo Tần chỉ việc đến những cửa hàng đã định, gặp những người quen của bà, đưa tem phiếu ra, trả tiền là lấy được hàng về. ả hà khác ấy à? Trẻ con cứ việc vừa học bài vừa xếp hàng. Suốt bao nhiêu năm như thế, bọn trẻ nhà bà không biết xếp hàng mua thực phẩm, rau đậu, cá mú, dầu hoả là gì. Khi ông có bìa C, rồi bìa B cả nhà lại được mua lương thực, thực phẩm ở cửa hàng cung cấp riêng. Cũng phải xếp hàng, nhưng đây là với người ta, còn!tong ngành thì bà đã thiết lập được mối quan hệ mới rồi, chất lượng và mặt hàng lại cao hơn, đầy đủ hơn. ả hờ thế bữa ăn hằng ngày khá hơn. Bọn trẻ có thời gian cho việc học hành. Lại có thầy đến tận nhà kèm cặp, nên lũ trẻ vượt hẳn bọn trẻ cùng lứa.

Còn đang học dở cấp 2, Lê Đại đã được ông Hoè đưa vào trường thiếu sinh quân, rồi học trường sĩ quan.

Tốt nghiệp xong, anh về một đơn vị chiến đấu. Trong một lần về Thanh Hoa công tác, anh bập vào một cô sinh viên năm cuối đại học Tổng hợp. Lễ cưới được gấp rút tổ chức để chú rể còn kịp theo một đoàn xe vào chiến trường B1. Sau ngày miền ả am giải phóng, họ mới có một đứa con trai - Lê Cường.

Chương 4

Mấy năm trước, lần thứ hai ông Hoè được mời về phổ "biến nghị quyết" ở quận Hoàng Long, (trước là khu Hoàng Long). Đã là người quen nên Ban tổ chức hội nghị còn đề nghị ông, sau buổi nói chuyện trên hội trường, sẽ có buổi làm việc, để họ xin ý kiến về một vấn đề do thực tiễn công tác đặt ra mà họ lúng túng không biết làm thế nào gỡ ra. Ông nhận lời. Sau khi nghe kể, ông nói, có thể có vấn đề đấy. Mâu thuẫn cá nhân hay là mâu thuẫn gì thì phải tìm hiểu kỹ mới gỡ được. Vì vậy, sau khi báo cáo cơ quan, ông về tận nơi gặp gỡ, tìm hiểu, đi lại mấy lần trong gần tháng trời. Chuyện diễn ra trong một thời gian khá dài.

***

… ả hà máy cơ khí Thắng lợi.

Tháng cuối cùng quí 2.

Tất cả các phân xưởng đều lao vào cuộc thi đua nước rút hoàn thành kế hoạch.

Tại phân xưởng Cơ khí Động lực, đầu giờ chiều, ba công nhân đến báo cáo phân xưởng trưởng cho nghỉ làm để đi họp chi bộ.

Trần Kiên, phân xưởng trưởng, người ngoài Đảng, từ nơi khác mới chuyển

về, ngạc nhiên nhìn ba công nhân hỏi:
- Thế ai sẽ làm việc thay các anh?
- Chúng tôi biết đâu đấy. Đó là việc của anh, chứ không phải của chúng tôi. - Một trong ba công nhân tỉnh bơ trả lời.
Tôi không có người để bố trí làm thay các anh. Mà nếu gọi người nghỉ ca đến làm thay thì họ làm, họ sẽ được hưởng công, chứ không thể làm hộ các anh được. Chưa nói, chỉ tiêu kế hoạch của ai thì người ấy phải hoàn thành. Ai không hoàn thành người ấy bị phạt. Ai vượt năng suất, người ấy được thưởng.
- Gớm, nhiều chữ có khác, anh lý luận ghê quá. Chúng tôi chỉ hỏi một câu: anh có để chúng tôi đi họp chi bộ không thì bảo?
Lời lẽ đầy thách thức, đe doạ. Một bên là ba người công nhân, một người đã có tuổi, hai người trung niên. Một bên là anh kĩ sư mới ra trường mấy năm, mặt còn búng ra sữa. Họ cùng mặc quần áo bảo hộ lao động xanh nước biển, sáu miếng vải may đáp bên ngoài ở hai khuỷu tay, hai đầu gối và hai mông. Cùng một phân xưởng nhưng giữa họ hình thành một sợi dây vô hình ngăn cách: giữa lãnh đạo với bị lãnh đạo, giữa công nhân ít chữ với kỹ sư nhiều chữ, và cuối cùng, điều này mới khó nói và bởi khó nói mới rắc rối, đấy là ranh giới giữa Đảng viên và quần chúng. Quần chúng thì nắm cương vị lãnh đạo, còn Đảng viên lại là người bị lãnh đạo, ấy là chưa nói tới giữa họ còn có hai làn ranh giới nữa, mà chừng mực nào đó phải gọi thẳng ra là: mâu thuẫn giữa trẻ và già, mâu thuẫn giữa người cũ với người mới, mà các cụ ta đã rút thành quy luật: *ma cũ bắt nạt ma mới*.
Tay kỹ sư tuy còn trẻ nhưng rất cứng cựa hỏi lại:
- Thế nếu tôi không cho các anh đi thì sao?
- Thì giấy đây - Một người móc túi lấy ra mảnh giấy bằng bàn tay lấm lem dầu mỡ:

- ả ếu anh có gan thì ký vào đây, để chúng tôi báo cáo với chi bộ, rằng anh dám cản trở các Đảng viên sinh hoạt chi bộ.
- Anh đưa giấy đây, tôi ký liền.
Anh kỹ sư trẻ nhí nhoáy viết gì đấy rồi ký xoẹt một cái rất ngang tàng. Anh công nhân có tuổi theo dõi rất thận trọng diễn biến tình hình, đưa tay ra, nói trống không:
- Đưa đây!
Tay kỹ sư trẻ như không thấy cánh tay đưa ra, như không nghe thấy câu nói chỏng lỏn, bảo:
- Tôi đọc để các ánh nghe tôi viết gì: "Tôi chịu trách nhiệm về kế hoạch cuối năm của phân xưởng, nên không cho bất kỳ công nhân nào đi đâu, trừ có tin một trong số bố, mẹ, vợ, con có người chết".
ả gười công nhân già sầm mặt, nhắc lại lời mình:
- Đưa đây!
Tay kỹ sư trẻ không tỏ ra khó chịu, vẫn kiên nhẫn:
- Đợi một tí.
Chỉ ba bước chân, anh ta đã nhảy tới chiếc bàn bẩn thỉu dầu mỡ của mình, trên tay cầm quyển vở khổ lớn bìa xanh: sổ chấm công.
- Trước khi tôi đưa mảnh giấy này cho các anh mang đi báo cáo chi bộ, các anh vui lòng ký vào biên bản ta lập bấy giờ, rằng các anh đã không chịu sự điều hành của phân xưởng trưởng. Sổ chấm công đây, tôi sẽ không chấm công các anh chiều nay. Tôi sẽ phạt tiền thưởng năng suất. Còn nếu kế hoạch của phân xưởng không hoàn thành, vì chỉ tiêu của các anh không đạt, thì các anh còn bị kỷ luật nữa đấy. Tôi nói ngay, kẻo lại bảo không báo trước.
Ba người đứa mắt nhìn nhau nghi ngại. Thằng này dám làm thế lắm. ả ghĩ đến quyền lợi sát sườn của mình, những con mắt ngạo nghễ thách thức biến

mất, họ đều cụp mắt, nhìn xuống đất.
ả gười kỹ sư trẻ quan sát, thấy thế mới bảo:
- Một anh chạy ù lên xin phép chi bộ vắng mặt trong cuộc họp hôm nay xin nghe phổ biến lại, rồi cùng về làm với anh em cho kịp. Việc là việc của cả phân xưởng mình, chứ có phải của riêng tôi đâu.
ả gay đầu giờ làm việc ngày hôm sau, qua loa truyền thanh nội bộ, Trần Kiên được mời lên Văn phòng Đảng uỷ có việc gấp. Chưa kịp ngồi, mà thực ra cũng không được mời ngồi, anh đã bị đánh đòn phủ đầu bằng câu hỏi:
- Có đúng là chiều qua anh không cho đảng viên công nhân phân xưởng anh đi họp chi bộ phải không?
Hỏi là hỏi thế thôi, chứ giọng điều oai vệ và quyền lực của người ngả mình trên ghế bành đã ngầm khẳng định tội lỗi của anh rồi.
Báo cáo đồng chí, tôi chỉ làm đúng chức trách của mình, là quản lý, điều hành công nhân trong tám giờ vàng ngọc. Tám giờ vàng ngọc mà không xong công việc anh em chúng tôi còn phải bỏ vợ bỏ con ở nhà, còn phải làm thêm ngoài giờ để hoàn thành kế hoạch kia. Bởi vì đối với chúng tôi, kế hoạch là pháp lệnh… Mà thôi. Xin lỗi đồng chí, không được nói chuyện với đồng chí trong giờ sản xuất, tôi còn phải về điều hành công việc đầu giờ, để anh em khỏi phải chờ. Đồng chí muốn nói về việc nào phải đợi tôi xong ca sản xuất, ngoài giờ làm việc, tôi sẵn sàng hầu chuyện, được không à?
Không đợi người mặt đầy những múi thịt, da bóng nhẫy trả lời, anh đứng dậy, không chào, đi ngay.
"Cú thật. Một thằng ranh con nứt mắt mới ra trường, vắt mũi chưa sạch, có khi còn… chưa biết vắt mũi, mà lại chơi mình về lề lối làm việc mới cú chứ. Ở cái nhà máy này, hơn hai chục năm ngồi trên ghế bí thư Đảng uỷ, chưa kẻ nào dám ngang với ông như thằng oắt tì này. Ừ thì cứ cho là mày đúng đi, mà có đúng thì bố mày đây, ông mày đây mới chịu chứ. ả hưng mà là một

thằng ngang bướng, một thằng bố láo chi khươn. Mấy trăm con người, hơn mày hàng chục tuổi, đều một vâng, hai dạ, một đều bác, hai điều chú. Có đứa nào dám đồng chí kiểu cá đối bằng đầu, cá mè một lứa như nó đâu. Mà nó là cái thằng quần chúng, rõ là một thằng mensevich, sao đám gọi cụ mày đây là đồng chí, hả thằng ôn con kia? Hả?"
Ông đập tay xuống bàn đánh "rầm", tưởng như nó vẫn còn ngồi đấy mà lý sự với ông. Cái mặt đầy những múi thịt dưới làn da bóng nhẫy đỗ tía tai như đang cãi nhau, vào cao trào, căng thẳng, quyết liệt, sống mái…
"Được liệu mày có dám cứng đầu với tao không nhé. À, mà để tao xem mày là con cái nhà ai, ai đưa mày về đây. Tao sẽ làm cho mày không thể mọc mũi sủi tăm được cho mà xem, con ạ".
Ông nhắc ống nghe, quay mấy vòng, gọi trưởng phòng Tổ chức, Lao động, Tiền lương:
- Mang hồ sơ lý lịch Trần Kiên, trưởng phân xưởng Cơ khí Động lực lên đây ngay cho tôi. Khẩn trương lên!
***
Cả hai quý II, III và cuối năm, phân xưởng Kiên đều về đích đầu tiên, đứng đầu nhà máy về chỉ tiêu kế hoạch sản lượng. Bộ phận KCS (kiểm tra chất lượng sản phẩm) sau đó cũng công bố, các đơn vị đạt chỉ tiêu chất lượng sản phẩm, phân xưởng Cơ khí Động lực cũng lại dẫn đầu. Kiên tổ chức liên hoan tại chỗ. Chả biết làm thế nào, mà anh cho vần về một bom bia hơi không phải mua kèm lạc luộc. Anh em được bữa tưng bừng. Mặt người nào người ấy bừng bừng như gà chọi. Họ chạm cốc với anh, chúc mừng và hoan hô. Chả biết trong nội dung hai chữ hoan hô ấy bao hàm ý nghĩa gì.
Cả ba công nhân đảng viên đã va chạm với anh nửa năm trước, cũng chức mừng như mọi người. Thái độ họ sau lần đó, cũng có vẻ bình thường. Có vẻ

thôi! Bụng dạ họ thế nào, ai mà biết được? ả hưng hôm nay, nhìn vào mắt họ, anh thấy họ vui thật sự. Còn chuyện kia? Đấy mới là lo lắng. Biết làm thế nào? Được thì được, mà không thì cũng chả sao. Thua keo này, bày keo khác. Cần quái gì? Bụng bảo dạ thế, Chí Phèo thế, AQ thế, nhưng trong thâm tâm anh vẫn mong manh hy vọng.

ả gười ta có quyền quyết định số phận của mình, người ta lại va chạm với mình. ả gười ta được quyền nói về mình khi không có mặt mình. Có những người gặp mình, vỗ vai mình, yên chí, tớ ủng hộ. Vậy mà khi bỏ phiếu, chính họ lại cho mình rớt mới kinh. "*Lòng người quanh mãi nước non quanh*", cụ ả guyễn Trãi xưa đã nhận ra điều ấy. Sợ thế đấy!".

Sau vụ việc hồi giữa năm, không thấy bị gọi lên, Kiên càng nơm nớp, phấp phỏng không yên. Mặc kệ, việc mình, mình cứ cố gắng làm tốt. ả gười ta đánh giá người bằng công việc, chứ ai đánh giá bằng thái độ. Mà thái độ của mình, có gì vô lễ đâu nhỉ? Có gì xấc xược đâu nhỉ? Chỉ biết một đều, từ đó không thấy họp chi bộ trong giờ sản xuất nữa. Điều đó, có vẻ chứng tỏ là mình đúng. ả hưng mọi người sẽ oán mình. Lẽ ra xong ca thì được về, thì lại phải họp. Dù là họp Đảng thì cũng cứ phải ở lại, phải mất thì giờ.

Chiều thứ bảy họp chi bộ xét kết nạp Kiên.

Sáng thứ hai, Kiên đón bí thư chi bộ, hỏi bằng cái giọng nghi ngại:

- Việc của em hỏng rồi phải không anh?
- Ai bảo mày thế?
- Thế thì thế nào hả anh?
- Chi bộ nhất trí kết nạp mày rồi!
- Thế là xong à? Xong thật hả anh? Anh nói thật đi chứ?
- Xong thật chứ xong vờ à? Tao mà lại đùa chú mày chuyện này à?
- Thế đảng viên ở phân xưởng em cũng đồng ý à?

- Sao mà mày ngố thế, chỉ thông minh ở đâu ấy thôi. Mấy tay ấy không đồng ý thì làm sao mày được cả 100% phiếu? ***.

Chiều nay Lê Đại xuống đại đội 3, tìm hiểu một việc gây tai tiếng, trước đó một tuần.

ả gồi trong nhà Ban chỉ huy đại đội, nghe chính trị viên báo cáo, anh lơ đãng nhìn qua cánh cửa sổ mở rộng. ả goài kia là ruộng khoai lang. Trên con đường làng, lơ thơ hàng phi lao chắn cát. Trung đoàn vừa được xem văn công sư đoàn về biểu diễn. Do không có điều kiện tập trung, nên đoàn văn công phải xé lẻ thành từng tốp nhỏ gồm đủ cả nhạc, múa, hát về các đại đội biểu diễn phục vụ tại chỗ. Anh chị em được sắp xếp ở trong hai phòng do Ban chỉ huy đại đội nhường lại. Mới biểu diễn được một tối, thì sáng thứ hai xẩy ra một việc. Quần áo trong của chị em phụ nữ giặt phơi ngoài sân sau, sáng ra biến đâu hết. Đại đội lập tức phát lệnh khám tất cả ba lô lần lượt từng tiểu đội, sau khi đã cấm trại. Không thấy gì. Lục lọi, tìm mọi ngóc ngách nhà cửa, xó xỉnh, nhà lắm, nhà vệ sinh, nhà bếp, khu chăn nuôi. Chẳng thấy tăm hơi đâu. Muốn ra sân, sau nhà Ban chỉ huy, phải qua trạm gác ngay cạnh cổng. Vệ binh lúc nào chả trực. Tìm mãi mới phát hiện ra một vết bò từ ngoài đường, qua hàng rào thưa vào sân sau nhà Ban chỉ huy. Không nhẽ việc xấu hổ này mà phải nhờ đến trinh sát hình sự sư đoàn thì ôi nêu quá. Cũng đã cho kiểm điểm, phát động tư tưởng, tự phê bình và phê bình, nếu ai chót dại làm việc này thi tự giác đem trả lại. Việc đó sẽ coi là tình tiết giảm nhẹ tội, kỷ luật sẽ ở mức nhẹ nhất. ả ếu không nhận, trên mà điều chó nghiệp vụ về thì có mà giấu đằng giời. Tước quân tịch là cái chắc. Đưa ra toà án binh truy tố về tội trộm cắp tài sản công dân là cái chắc. Vẫn chả ăn thua gì.

- Thế các đồng chí có nghi ngờ ai không? Không làm phép loại trừ được à?

Thử khoanh vùng xem, rồi gọi lên làm công tác tư tưởng riêng. - Đại gợi ý.
- Báo cáo thủ trưởng, chúng tôi cũng nghi cho một chiến sĩ. Gọi lên hỏi thì hắn tỉnh khô: "Thủ trưởng nghi cho tôi phải không? Tôi lấy làm gì cơ chứ! Có ăn được đâu! Tôi chỉ thích cái gì ăn được thôi. Mỳ ăn liền càng tốt". Anh lơ đãng nghe. Đầu óc nghĩ theo một hướng khác. Vì sao có việc này! ả ó là biểu hiện của cái gì? Tìm ra nguyên nhân mới là điều cần thiết. Chiến tranh hết rồi. ả những người lính nghĩa vụ, khác nhiều lắm, so với người linh chiến trước kia. Trong đầu óc họ, có một góc rất lớn chuyện ngày mai khi ra quân, chuyện gia đình, chuyện yêu đương, chuyện trai gái. Anh nhìn ra ngoài. Con đường mòn ngoài bờ rào doanh trại, thỉnh thoảng mới có người đi qua. Kìa, có một lốp con gái đi làm đồng về. Sao dáng đi của họ lạ thế nhỉ. ả những người khác một mình đi qua không có kiểu đi như thế. Đằng này, họ cứ díu vào nhau, như để tránh gió bão từ phía doanh trại, tạt vào mình. Mấy cô đi ngoài cùng phía doanh trại trông mới kỳ cục chứ? Đi cứ như cua bò ấy, tức là đi ngang, mặt và người đều hướng ra phía biển. Hai tay thả xuống che đằng trước, phía dưới bụng.
Đại gọi hai cán bộ đại đội:
- Các cậu trông kìa. Sao con gái ở đây lại có kiểu đi kỳ quặc thế kia hả?
- Vâng, lạ thật, thủ trưởng nói bọn tôi mới để ý.
Cả mấy con mắt đều dõi theo đám con gái làng đi xa dần. Hai cán bộ đại đội đã quay vào. Tiểu đoàn trưởng gọi giật giọng:
- ả ày, ra đây mà xem. Họ lại đi như mọi người kìa!
Đại quyết định phải tìm hiểu xem, thế là cái gì? Kiểu đi kỳ quặc như thế khi qua khu vực doanh trại là vì sao? ả ó có liên quan gì đến đám lính của mình không? Anh mơ hồ cảm thấy có gì đó dính dáng đến việc kia. Có vẻ như có dính dáng đến phụ nữ đàn bà, con gái thì phải.
***

Cơm xong, anh đánh bộ thường phục mượn của đội trưởng, lững thững vào làng. Bà cụ ở ngay đầu xóm, thấy có khách vào chơi thì vồn vã rót nước vối ra mời. Cụ goá chồng, có một anh con trai đi làm thợ xây xa, thỉnh thoảng mới tạt về đưa cho mẹ ít tiền. Cô con gái mới tốt nghiệp cấp hai.
- ả hà ta ở đầu xóm, các anh bộ đội có hay ghé vào thăm gia đình không mẹ?
- Có đấy, khi thì xin nước uống, khi thì ngồi chơi nói chuyện tào lao với con gái tôi. Có lần còn hát hò rôm rả lắm!
- Thế có bao giờ các anh ấy mang cả súng ống, máy móc vào nhà ta không hả mẹ?
- Có có một lần, họ ngồi chật cả nhà, con bé nhà tôi cũng có nhà mà! Đúng ra là, chỉ khi nào cô gái có nhà thì cánh lính trẻ mới ghé vào. Còn làm sao họ biết cô ta có nhà thì không biết.
- Hôm ấy, nó thấy một anh ghé mắt vào cái máy gì to to, nằng nặng, cầm bằng cả hai tay. Thế nó là cái máy gì hả anh?
Á à! Đại đã hình dung chuyện gì diễn ra quanh cái máy ấy.
Thì đại thể câu chuyện diễn ra thế này: Cô gái đòi các anh bộ đội cho xem cái máy, thì một anh nghiêm giọng bảo:
- Em chớ có tò mò thế. Đây là vũ khí quân sự để phát hiện máy bay, tầu chiến từ xa, để còn biết tầu nó to bé thế nào, loại tầu gì, trang bị những vũ khí, khí tài gì. Dù có nguy trang hay che bằng vải bạt, thì cái máy này vẫn phát hiện ra. Có thế mới giúp bọn anh chuẩn bị các phần tử bắn cho pháo bờ biển ta nã vào chúng được chứ…
Cô gái tròn xoe mắt, kinh ngạc hỏi lại cho chắc chắn:
- Anh bảo, vũ khí che bằng vải bạt vẫn bị các anh nhìn thấy?
- Chứ sao? Không cái gì che mắt được bọn anh, nhờ vũ khí bí mật này. Liên Xô trang bị cho ta đấy. Tối tân nhất thế giới đấy. Đến Mỹ cũng xách dép chạy tụt quần. Cả nước chỉ có ba cái thôi. Đại tướng Tổng tư lệnh giữ một

cái. Trong nam một cái, ngoài bắc một cái, là cái này. Chỉ cần lắp mấy cục pin đặc biệt vào bộ phận đặc biệt, gọi là mắt thần, cho nó hoạt động là nhìn thấy tất, đố có giấu được… Em biết không, thỉnh thoảng rình hôm thủ trưởng đi vắng, trong doanh trại tia ra, ai đi qua, bọn anh đều nhìn thấy hết. Đủ mọi thứ nhé. Rõ mồn một! Hí, hí, hí…
Mặt cô gái thoắt đỏ bừng, khắp người như kiến đốt.
Từ đó, tất cả các cô gái xã này, có việc đi ngang qua khu vực doanh trại đều có dáng đi con cua như thế. Theo phản xa, tay các cô còn thả xuống che che, đậy đậy. Thế cũng chưa yên tâm. Các cô còn đi thật nhanh. Cô nào cũng chen đi mé biển, đùn người khác đi mé doanh trại. ả hưng càng đi nhanh lại càng sợ ríu cả chân lại. Cả bọn cứ rúm ró vào nhau. Một cô vấp ngã, thế là cả bọn dúi dụi vào nhau ngã theo. Cánh lính trẻ nhìn dáng đi cảnh giác của các cô, cười bò ra. Lúc thấy các cô ngã, lại được mẻ cười nôn ruột.
Tìm được câu trả lời, Lê Đại bàn với Ban chỉ huy đại đội 3, lên kế hoạch, quán triệt đến các chỉ huy trung đội. ả ửa tháng sau, anh xuống dự lễ kết nghĩa giữa Đoàn thanh niên Cộng sản Hồ Chí Minh đại đội và xã Đoàn. Sau phần nghi thức, lễ lạt, phát biểu động viên của bí thư Đảng uỷ xã và đại đội trưởng là phát biểu cam kết đoàn kết giúp đỡ nhau của hai bí thư Đoàn hai bên.
Rôm rả nhất dĩ nhiên là phần liên hoan văn nghệ. Cá gặp nước thì cá tung tăng, cánh lính trẻ gặp các cô gái nông thôn thì không chỉ tung tăng mà còn túng tắng, tùng tằng. Không chỉ cầm tay mà còn vuốt mái tóc thề. Anh lính quản ca đại đội còn dám, làm như vô tình, kề đùi ngả nghiêng để tranh thủ áp má vào mái lóc gội lá xả từ chiều của cô gái xinh nhất hội. Và theo tiết lộ của anh ta thì, còn được tặng chiếc khăn tay, thêu còn vụng về nhưng sực nức mùi con gái, tha hồ mà hít hà!
Theo chương trình hoạt động đã được hai bên nhất trí thông qua, hai bên sẽ

ra quân, làm một con đường thẳng từ doanh trại nối với con đường trục của xã, đặt tên là đường Cá ả ước. Xã sẽ nhường cho bộ đội mấy sào đất trồng rau, cải thiện bữa ăn.

ả ửa tháng một lần bên bộ đội sẽ cử người vào dạy hát cho đội văn nghệ xã Đoàn. Một lớp bổ túc văn hoá cho người lớn, do thanh niên bộ đội dạy sẽ được mở. Mọi cuộc vui ve của bên này, đều mời bên kia tham gia, với tư cách là đơn vị kết nghĩa.

Bây giờ, mỗi lần đi ngang qua doanh trại, các cô còn chỉ chỏ vào bãi bóng chuyền, gọi tên anh này, anh nọ. Còn anh quản ca, mỗi lần vác cây ghi ta vào làng dạy hát thì vui như tết. Mặt mày hớn hở vô cùng. Lần nào về cũng khoe với bạn bè hôm nay đã "thám hiểm được vùng trời" cô nào, cô nào. Bọn bạn hỏi anh đi cùng (bao giờ cũng phải ít nhất hai người đi) thì anh ta bảo: "Của đáng tội, cũng có xơ múi được chút ít. ả hưng nói chung phải trừ hao 50%).

***

Vợ Lê Đại là một người phụ nữ đẹp, có cái lên đẹp - Thuỵ Miên. Một người phụ nữ đẹp như thế, mà chồng lại là quân nhân, không mấy khi được ở gần vợ. Khuôn mặt Thuỵ Miên, thoáng gặp, thấy có cái nét kiêu sa, bí hiểm của "người đàn bà xa lạ" trong bức danh hoạ nổi tiếng của ả ga. ả hưng khi trò chuyện mới biết đấy là một người cởi mở, hồn nhiên như trẻ thơ, khiến ai cũng thích trò chuyện. Không hiểu bằng cách gì, mà có con rồi chị vẫn giữ được tấm thân thon thả với những đường cong tuyệt mỹ. ả hững khi chồng về, Thuỵ Miên chăm sóc chồng đến mức, trở lại đơn vị, thế nào Lê Đại cũng đem khoe với các cộng sự trong Ban chỉ huy, làm ai cũng phải tấm tắc ghen tị.

- Các cậu có tin không, vợ tớ vẫn kỳ lưng cho tớ mỗi khi tớ tắm đấy.

- Phét! Phét lác 100%!

Đại không thèm để ý đến thái độ của bạn, vẫn hào hứng say sưa kể:
- Không hiểu sao, mỗi khi về nhà, tớ lại phát ra cái bệnh ngứa mới kỳ. Ở đây có bị thế đâu? Đi công tác có bị thế đâu? ẩ ghĩ cũng buồn cười. Vợ thì thèm lắm rồi, mà chồng thì cứ bắt gãi cái đã. "Sang trái một tí, chưa trúng, dịch lên một tí, sang phải tí nữa. Trúng rồi, hoan hô!" Cứ như hiệu chỉnh cho pháo ta nã vào tầu giặc ấy.
"Gãi nữa đi em, gãi khoẻ vào, cào chảy máu ra cũng được. Thích quá! Sướng quá! Rộng ra tí nữa. Được đấy. Thôi, em gãi cả lưng đi, cứ mười móng tay mà cào, như nhà quê đi bừa ấy, đi chang thóc phơi trên sân gạch ấy. Thế, thế, sướng đi là sướng, thích ơi là thích".
Khổ thế, tớ cứ phải xong cái màn gãi mới sang cái màn kia. Mà cái màn kia của tớ thì, cũng như phương châm đánh nhanh thắng nhanh truyền thống của quân đội ta. Đúng không các cậu?
***
Hôm nay là chủ nhật, Cường đánh quần bò, áo phông, giày Adidas trắng đi dự sinh nhật bạn. ẩ hững cuộc sinh nhật bao giờ cũng thú vị, ăn uống vui vẻ đã đành. Khoái nhất là được ngắm, được làm quen các em.
Các em từng dạn dầy trong những cuộc vui chơi nhảy múa cũng khoái. Mà vớ được em nào rụt rè, bẽn lẽn lần đầu đến chỗ đông người, lại có cuộc nhảy nữa, thì càng khoái Cái không khí vui vẻ, cởi mở, với những lời lẽ chúc tụng có cánh, khen nhau không tiếc lời, rất phù hợp với việc làm quen. Anh ta đã từng làm quen được với mấy cô trong những cuộc sinh nhật như thế. Vì vậy đi dự sinh nhật đối với chàng thanh niên năm thứ tư đại học ngoại ngữ khoa Anh này là một thích thú đặc biệt.
Bao giờ hắn ta cũng đi một mình. Có thế vào vai chưa cùng ai mới dễ đạt. ẩ hưng… muộn mẹ nó rồi. Bà mẹ rách việc quá. ẩ gười ta sắp đi còn sai vặt. Con trai chúa ghét các bà mẹ sai vặt. Mà mẹ Cường lại hay sai vặt. Đẻ con

gái cứ thì tha hồ mà sai vặt nhớ…
- Thế là muộn mẹ nó giờ hẹn mất rồi!
Còn mười mười lăm mét nữa. Đã thấy tín hiệu đèn vàng. Vẫn kịp. Trong nháy mắt, Cường quyết định tăng ga chiếc @ nhằm quãng trống hẹp giữa một chiếc xe đạp và một chiếc xe máy đỗ trước vạch sơn, vọt lên, rồi quặt tay lái, làm một vòng cua hẹp rẽ phải. Anh cảnh sát trẻ đứng ở góc đường nhảy nhoài người ra giữa đường. Chiếc gậy điều khiển giao thông như một đường kiếm lao ra, chắn hắn lại. Cường vội đổ cả người sang trái, tay lái ngoặt theo, rồi lập tức trở lại vị trí thăng bằng. Chị phụ nữ đang nhấn ga sang đường, khi thấy tín hiệu đèn xanh, không kịp tránh cú lạng xe của hắn, chi kịp theo phẫn xạ nghiêng người như tránh đòn. Cả xe và người đổ kềnh. Vô phúc cho Cường, một chiếc xe tải nhỏ, lù lù ngay trước mặt. Tài thánh cũng không thể nào kịp làm một cú đảo người nữa. Vậy mà hắn cũng kịp phanh chết cả bánh sau, bánh trước. Chiếc xe chết cứng lại, đổ sang trái bắn hắn qua tay lái, rơi xuống như một bị thịt. Vậy mà chẳng hề hấn gì. Anh cảnh sát trẻ, chỉ mấy bước đã đến bên chiếc *a còng*, nhanh tay rút chìa khoá xe bỏ túi quần, chạy lại chỗ chị phụ nữ ngã, đỡ chị dậy, đưa lên hè. Chiếc xe cũng đã được một người khác dựng dậy, dắt lên hè. Một lát sau, chị sờ nắn khắp người, thấy không bị thương tích gì, chị cảm ơn mọi người, nhìn về phía hắn đang nói gì với anh cảnh sát trẻ, buông một câu" "Đi như giặc ấy" rồi đi.
Cường đành phải dắt xe theo anh cảnh sát về công an phường. Thấy bị lập biên bản, hắn cố lấy giọng cầu thân:
- Anh bạn cảnh sát đẹp trai ơi. Hãy nhìn số xe của tôi, xem có nên làm thế không đã. Giữ xe thì dễ nhưng trả thì khó đấy!
Anh cảnh sát biết mình đẹp trai, nhưng không thích cái gã vi phạm luật giao thông, nịnh ra mặt như thế. Mới ra trường, chưa có nhiều kinh nghiệm nên

không biết số xe của gã này có gì đặc biệt mà hắn mang ra doạ mình thế nhỉ?
- Tôi đang làm nhiệm vụ và không phải là bạn của anh, yêu cầu anh xuất trình giấy tờ xe và giấy tờ tuỳ thân!
- Tôi không mang theo. Thì anh cứ ra xem, rồi ghi số xe của tôi lại cũng không muộn cơ mà. Sợ tự mình đọc anh không tin.
Tò mò, anh cảnh sát đứng dậy. Ừ thì có những số xe đẹp, nào là cả dãy bốn số 5555, hay 6666, nhất là 9999. Hoặc là các số tăng dần lên mà cộng lại là 9.

Không, bây giờ người ta chơi khác cơ, chơi tích số, với ngụ ý, tài sản, lãi lời, sự may mắn sẽ tăng lên theo cấp số nhân. Trò chơi cấp số nhân thì không số nào đẹp bằng số này, to bằng số này. Lần đầu tiên anh đọc thấy nó trên một biển số xe: 9981. Cũng ghê. Phải công nhận là ghê! Phải thần thế lắm, phải quen biết thế nào, phải mất bao nhiêu tiền mới có tấm biển này. ầ hưng chả liên quan gì đến ta. ầ ó chỉ để khoe mẽ với đám bạn bè, với bọn con gái thôi, chả giúp gì mày lúc này đâu.
Anh cảnh sát trẻ trở lại bàn làm việc, bấm bút bi, bắt đầu lập biên bản.
- Anh cho biết họ tên?
Hắn làm bộ ngạc nhiên:
- Định lập biên bản thật à?
Đối phương trả đũa tức thì:
- Định doạ đấy à.
Phải công nhận câu phản đòn rất khá. Hắn cười tươi:
- Đây không doạ đâu!
- Thì đây cũng không đùa đâu! Vượt đèn đỏ này! Gián tiếp gây ra vụ ngã xe người khác mà bỏ chạy này! Không có giấy tờ từ thân này! Giấy sở hữu xe, giấy phép lái xe cũng không có này. Đủ lý do để giữ xe chưa?
Câu cuối cùng, anh cảnh sát trẻ vừa nói, y nhìn hắn, vừa hất hàm.

Cái gã cảnh sát mặt còn non choẹt mà cứng cựa ra phết. Hắn đổi giọng, làm bộ lịch sự.

- Xin lỗi một phút.

ả ói rồi, hắn bước ra phía cửa, rút điện thoại di động ra, gọi đi đâu đó. Hai bên còn đang nhùng nhằng thì điện thoại bàn trực ban đổ chuông. Trực ban chuyển máy cho anh cảnh sát trẻ. Anh xưng tên, chức vụ, rồi nghe tiếp. Sắc mặt cứ thay đổi dần. Cau có. ả hăn nhó. Dúm dó. Sau tiếng "Báo cáo rõ", anh khẽ đặt máy xuống. ả hưng khi mở ngăn kéo lấy chiếc chìa khoá xe của hắn ta, thì anh đập "chát" nó xuống bàn, như người chơi cờ, cay cú vì mất quân sĩ, giờ chơi lại bằng nước chiếu tướng. Anh nói một câu gọn lỏn:

- Anh được mang xe về.

Cường theo dõi thái độ của anh cảnh sát trẻ, đoán ra việc hắn cần đến đã đến. Hắn bặm môi, nghiêng đầu, gật gật, bỏ qua từ "được" rất quyền uy của đối phương, nhếch mép cười đắc thắng:

- Đã bảo rồi, ông bạn có nghe đâu!

Anh cảnh sát trẻ uất quá, quát lên:

- Ta không bạn bè với lũ các người.

Hắn câng câng cái mặt, hất hàm, hỏi bằng cái giọng vừa đe doạ, vừa khiêu khích:

- ả ày, đồng chí cảnh sát, gọi ai là *lũ các người* đấy?

Mắt vằn lên, anh cảnh sát trẻ dằn lừng tiếng:

- Tôi bảo *lũ các anh*, trước hết là anh đấy, nghe chưa?

- ả hớ nhé, quả đất tròn đấy!

Anh cảnh sát không thèm trả lời.

Tối ấy, anh đem chuyện xảy ra kể với một đồng đội lứa đàn anh. ả gười kia bảo:

- Vẫn có chuyện thế đấy… mà mày cũng nên phiên phiến thôi. Mày có biết

tao phải mất bao nhiêu "vé" mới được xuống đường không?
- Làm sao em biết được? Em chả mất "vé" nào nên cứ vô tư. Sợ quái gì.
- Thế mày không phải cống nạp cho ai chắc?
- Cống nạp cho ai ạ?
- Tự tìm hiểu khắc biết.
***
Bọn bạn thân quây lấy Cường nhao nhao:
- Đến muộn, phạt rượu đi!
Đưa mắt lượt một lượt qua đám bạn bè, hắn đã nhanh chóng phát hiện thấy một cô gái cực xinh, một gương mặt thuần phác đồng quê - Lê Cường yên chí, rồi nhún vai rất điệu:
- Tớ cố đến đúng giờ, thành ra vướng một anh cá vàng. Phải gọi điện cầu cứu ông già. Ông già điện cho sếp hắn tớ mới thoát đấy. Không thì xe bị giữ rồi.
- Thế thì mừng tai qua nạn khỏi đã, rồi phạt tiếp!
Hắn làm bộ mặt nghiêm nghị:
- Các cậu chơi không đúng luật. ả ào, hãy làm màn chào hỏi đã chứ.
Chủ tiệc đứng ra, giới thiệu hắn với mọi người và mọi người với hắn. Lê Cường cầm ly rượu đi chúc khắp lượt. Đến trước mặt cô bé đồng quê cực xinh tên là Kiều Linh, đôi mắt đa tình ướt rượt của hắn, xoáy vào mắt cô Cô cũng đường hoàng nhìn thẳng vào mắt người con trai, rõ ràng là có học. Không biết Lê Cường thuổng được ở đâu những lời bay bướm, như những viên đạn có sức xuyên thủng tất cả lỗ lai con gái:
- Anh xin được nâng cốc, trước tiên là chúc sức khoẻ người mẹ đã sinh thành ra em, để lần đầu tiên trong đời, anh được biết trên hành tinh này, có một người con gái đẹp đến thế này. Và bây giờ xin chúc sức khoẻ em, bông hoa rực rỡ của hương đồng gió nội.

Hắn nói thong thả, thật diễn cảm. Mấy tiếng cuối cùng, giọng hắn chậm hẳn lại, nhả từng từ. Hắn cúi lại gần cô gái đang ngây ngất, giọng mềm như gió thoảng.

Kiều Linh rủn cả người, mặt nóng ran, lan lên hai tai, lan xuống cả cơ thể. Cô khẽ rùng mình trước đôi mắt ướt rượt đắm đuối nhìn mình, miệng chúm chím lý nhí:

- Cảm ơn những lời chúc tốt đẹp của anh. Chúc sức khoẻ!

- Rất vui được làm quen với em!

- Em cũng rất vui được làm quen với anh!

Hắn tiếp tục hót:

- Sao mẹ em lại đặt cho em một cái tên hay thế nhỉ? Có cả vẻ đẹp của nàng Kiều, lại có cái lung linh huyền ảo nơi thánh thần linh thiêng, Kiều Linh! Kiều Linh..

Hắn rút ví, lấy ra một tờ đô la trần, tức là không có phong bì. Ai cũng nhận ra con số 100 trên mầu xanh lá mạ, đặc trưng của tiền Mỹ. Lê Cường đến trước mặt chỗ tiệc:

- Mừng bạn nhân ngày sinh thứ 21! Xin được nâng cốc!

Cũng không phải là Cường chơi trội. Đám khách mời chọn lọc này đã được lưu ý: Không tặng hoa, còn tặng gì là việc của khách. Có ai đó hô to:

- Một, hai, ba nào…

Lập tức Cường giơ tay lên. Động tác kiên quyết, dứt khoát thể hiện rõ quyền uy của mình.

Quyền uy của gã trai cao hơn tất cả đám nửa cái đầu để có thể gọi là to con, và quan trọng hơn cả là to tiền. Cả bọn sắp bật ra khỏi miệng một tiếng "dzô" rõ to, lập tức im bặt. Mọi người chờ xem hắn nói gì. Ra cái điều ta đây, hắn giảng giải:

- Chúng ta từ tốn nâng cốc, chạm cốc nhau theo đúng phong cách người

Thanh Hoa thanh lịch, chứ đừng "dô, dô" - môi hắn dẩu ra khi nhại hai tiếng ấy, làm cho cô bé Kiều Linh phải mỉm cười hưởng ứng.
Hắn nhìn thấy cái mỉm cười kín đáo ấy, ngừng một tý, lại tiếp. Chỉ những kẻ phàm phu tục tử mới có lối "dô, dô" như thế.
- Thế là người ta chạm cốc nhau, chạm mà không uống, hoặc nhấp mỗi lần một chút lấy lệ. ả hưng Cường thì uống thật sự. Với những ai thích, hắn còn 100%!
Lúc nãy, với Kiều Linh, hắn cũng mới chỉ chúc sức khoẻ chứ chưa uống. Bây giờ sau một vòng chúc xã giao, hắn quay lại với cô, dịu dàng:
- Em uống với anh một ly nhé.
- Em không biết uống rượu.
- Không sao. Em cứ nhấp môi vào miệng ly thôi cũng được. Thế, thế là được rồi. Bây giờ anh sẽ uống hộ em nhé… - Hắn ngửa cốc làm một hớp hết ly Uýt-ski - Ly rượu này ngon hơn tất cả những ly rượu Uýt-ski anh đã uống, ngon hơn tất cả các ly rượu mọi người đang uống ở đây. Em có biết vì sao không? - Hắn ghé vào tai cô thì thầm - Vì anh đã đặt môi vào đúng chỗ em đã đặt môi trên miệng ly đấy.
Từ chiếu, khách đến nhà hàng "*Sợi tơ trời*", đã thấy thông báo: "Tối nay nhà hàng phục vụ tiệc sinh nhật, không tiếp khách. Xin được cáo lỗi". Sợi tơ trời ở bên hồ Thần ái tình. Các bàn ăn đặt ngay bên mép hồ, cách mặt nước chỉ một tầm tay với.
ả ếu không có hàng lan can, sẽ có người thả chân xuống nghịch nước ngay. Một phòng rộng, đủ chỗ cho trên dưới hai trăm khách. Tiệc đứng như tối nay thì tha hồ, nhưng chủ nhân chỉ mời chưa đến năm mươi. Hơn chục món ăn bày la liệt trên bàn. Quầy giải khát có đủ các thứ rượu, bia sang nhất đang có trên địa bàn Thanh Hoa. Ai muốn gọi gì tuỳ thích. Ở đây, tối nay, cái gì cũng tuỳ thích. Chủ tiệc là một thanh niên đang học ở trường Đại học Dân lập

Đông Kinh, nghĩa là chưa đi làm. ẩ hưng là chủ một tài khoản ngoại tệ cá nhân tại ẩ gân hàng ẩ goại thương. Là chủ tài khoản nhưng không bao giờ được đụng đến số tiền trong tài khoản. Bởi đấy là của một người họ hàng, quan chức cao cấp trong ngành Dầu khí. ẩ gười thanh niên này được sử dụng một phần mười số tiền lãi hằng năm, coi như thù lao cho việc đã cho mượn tên mở tài khoản. Vì thế, việc tiêu pha với anh ta thật thoải mái. Số tiền thuê bao cả nhà hàng Sợi tơ trời đêm nay bằng một tiệc liên hoan sang trọng của một cơ quan cỡ trăm người đổ lại. Chả mùi mẽ gì. Khách mời toàn những thanh niên biết ăn chơi, có tiền để ăn chơi. Còn các cô gái thì chả phải mừng gì, đó là bạn gái của các chàng, không hạn chế số bạn gái đi cùng, chỉ có một điều kiện duy nhất: Phải xinh đẹp.

Khu cà phê vườn ẩn mình dưới những tán cây hồng xiêm. Mỗi bàn con, với hai chiếc ghế chặt trong một gian lều nhỏ, ngăn với gian bên bởi một lớp gỗ dán mỏng. Cửa là một tấm mành để trong nhìn ra được nhưng ngoài nhìn vào thì không thấy gì. Trong gian cuối cùng, thấy rúc rích tiếng cười, cả tiếng hứ hứ, hự hự. ẩ goài sàn biểu diễn, tiếng nhạc xập xình. Mấy đôi thích nhảy quay cuồng với những động tác giật cục trong tư thế ưỡn người, hai tay thu lại cũng giật theo nhịp toàn thân. Lê Cường nhảy một mình, cốt phô diễn những động tác hình thể được luyện tập công phu, chả kém gì ca sĩ nhạc sến thời thượng ẩ gọc Sơn. Không nhìn, anh ta cũng biết Kiều Linh đang chăm chú dõi theo từng cú nhảy điệu nghệ kiểu M. Giắc-sơn của mình, nhất là lúc hắn đưa hai tay lên cao, nhịp với toàn thân. Cả cây người như những đợt sóng uốn lượn không cùng. Mấy đôi khác nhảy disco. ẩ hưng tất cả mọi người quanh sàn nhảy đều chú mục vào hắn - tâm điểm của cuộc chơi.

Đủ rồi! Với ba bước nhảy cuối cùng, Cường đã đứng trước mặt Kiều Linh. ẩ gực phập phồng trong lần áo phông trắng toát. Lưng áo hình một đôi trai

gái gắn môi vào nhau. Mặt lấm tấm mồ hôi, đôi mắt đa tình đầy phấn khích, hắn cầm tay cô, làm điều bộ nghiêng đầu:
- Em nhảy với anh một bài nào!
Cô gái bẽn lẽn cúi đầu:
- Em không biết nhảy.
- Thì anh dạy. Vô cùng đơn giản, chỉ cần em giữ đúng nhịp là được rồi.
- Thôi để khi khác ai lại tập nhảy bây giờ, người ta cười cho.
- Cũng được. Thế thì… anh em mình vào hát karaoke đi!
- Em không biết hát.
- Thì nghe hát vậy. Biết nghe người khác hát cũng là một nghệ thuật đấy. Em nghe hát chầu văn rồi chứ? Cái ông cầm trống chầu, chỉ ngồi nghe thôi, nhưng không phải ai cũng gõ điểm vào đúng lúc cần điểm, một tiếng "cắc" hay "tùng" đâu nhé.
Cô gái im lặng. Coi như đã bằng lòng. Cường nắm tay cô dắt đi.
- Ta đi em!
Trong phòng đã có hai đôi. Họ chào nhau, làm quen. Một tay đang hát: "*Con gái nói một là hai…*". Lát sau, cô gái của một đôi khác hát: "*Khi em xa anh, sóng thôi không vỗ bờ. Khi em xa anh, đá bơ vơ…*"
Cường quàng tay ôm eo lưng cô gái, kéo sát vào mình:
- Em chọn bài đi, thích nghe bài gì? Anh sẽ hát tặng em bài ấy.
ẩ hỡ bài em thích, mà anh không thuộc thì sao?
Cường ưỡn ngực, vẻ anh hùng:
- Em thích bài nào thì anh thuộc bài ấy. Không tin em cứ thử xem?
Cô gái dò tìm một tí rồi chỉ vào một dòng, không hiểu có ý tú gì mà Cường đọc thấy: ẩ gười dàn bà đáng yêu. Bài hát rất hay, nhưng khó hát. Cường cũng có đôi lần được nghe cái giọng da diết ngân đến kiệt sức tàn hơi của người đàn bà đang say đắm với mối tình muộn mằn của mình. Hắn ta không

thể hát được, nhưng đã khôn ngoan tìm cách chống chế.
- Anh sẽ hát cho em nghe bài này vào một dịp khác. Còn bây giờ… anh muốn hát tặng em bài hát của lòng mình: "*Người con trai đang yêu*", em có biết không?
Cô gái hiểu điều Cường nói. Hắn ta lại quàng lấy eo cô, áp chặt vào mình. Lúc ấy một trong hai đôi đứng dậy, líu ríu dìu nhau, mở cửa căn phòng bên nách phòng karaokê. Hắn thừa biết căn phòng ấy dùng vào việc gì. Hai người ấy vào đấy làm gì. Trong ấy, chỉ có bộ sa lông và một chiếc bàn nước, gọi là phòng chở hát, dành cho những đôi nào cần tâm sự, trò chuyện trong khi đợi đến lượt mình hát. ả hưng chả có ai vào đấy chờ hát cả. Cũng chả cần giường chiếu. Một bộ sa lông là quá đủ. Trí tưởng tượng của Cường hình dung ra tất cả. Lập tức người hắn bừng lên một nỗi thèm khát dữ dội. Hai tay ôm hai bên đầu cô gái, xoay mặt cô lại phía mình. Đôi môi dầy, tham lam ấp lên miệng cô gái, hớp lấy hớp để. Được đằng đầu, lập tức lân xuống đằng chân. Hai tay lần xuống ngực cô gái, xoa xoa nắn nắn một chập. ả hư khó chịu vì vướng vít lần vải áo mười ngón tay hắn luồn xuống vạt áo lần lên.
Cô gái nhủn người, nắm lấy tay hắn, không nhìn vào mắt Cường, giọng run rẩy: "Không phải bây giờ, không phải ở đây". ả gừng một lát cô nói thêm: "Thôi đi anh, hai bạn kia cười đấy".
Con thú ham xé mồi quay lại, nhìn đôi kia. Hắn cười khùng khục trong cổ họng. Tiếng con gà trống vừa kêu vừa xoè xoè đạp cánh quanh gà mái cũng giống thế. Mặt nở như bỏng ngô, Cường bảo:
- Em thử nhìn xem, họ đang làm gì?
Kiều Linh quay lại, cũng bưng miệng cười theo. Cô gái ấy vẫn cầm micrô hát. Lời hát giãi bầy, mời mọc: *Tình em, đoá hoa hồng lặng lẽ thơ ngây, bên thềm Tình em như khúc sóng quê nhà khao khát, con thuyền trôi. anh em*

như gió gào, tình em như sóng xô". Chả thế mà gã trai, như đứa trẻ đói sữa, cứ vục đầu vào ngực cô gái. Giọng cô run run, có lúc méo đi vì không làm chủ được mình. Chả sao, miễn là có tiếng hát là được rồi.
***
Giao ban đầu tuần cơ quan Thuỵ Miên.
Giám đốc hất hàm về phía trưởng phòng Tổ chức Đào tạo:
- Đồng chí báo cáo xem vấn đề nhân sự phòng ả ghiệp vụ đến đâu rồi? Bao giờ thì dứt điểm, hay để đến Tết?
ả gười bị hỏi đưa mắt về phía một người đang cắm cúi vào cuốn sách trước mặt, thận trọng lựa lời:
- Báo cáo giám đốc. Đồng chí trưởng phòng ả ghiệp vụ vẫn không đồng ý với đề xuất của chúng tôi…
Cái thằng! Mình đã phải nói với nó đến ba lần mà nó vẫn ương ngạnh. Phải nghĩ cách trị thằng này mới được!". Giám đốc nghĩ vậy, nhưng không đả động gì đến trưởng phòng ả ghiệp vụ. Thậm chí cũng không nhìn người này. Các trưởng phòng, thấy không phải là việc của mình, nên mặc kệ, chả việc gì phải bận tâm. Ai có việc riêng gì thì làm. Không thì ngồi chờ xem sự thể ra sao. Màn diễn nhân sự của phòng Tổ chức bao giờ cũng là tiểu phẩm hay. Bởi, không gì vô tổ chức bằng công tác tổ chức ở cơ quan này.
Tự dưng, ả guyễn Việt, trưởng phòng ả ghiệp vụ nói trống không, chả ra nói với ai:
- Đồng ý rồi đấy thôi!
Trưởng phòng Tổ chức mừng ra mặt, vội săn đón:
- Thế à? Tôi chưa nắm được thông tin này.
Việt thủng thẳng:
- Mới đồng ý tối qua thì làm sao đồng chí biết được!
… Tối qua, anh ta đến nhà thủ trưởng tương lai. Yên trí rằng, giám đốc đã hạ

cố nói lần thứ ba này, trưởng phòng Tổ chức đã làm việc mấy lần này. Và, cái này, hôm nay…

- Anh thương em, vợ chồng em mang ơn anh suốt đời… Anh đang chuẩn bị làm nhà. Hoàn cảnh anh thế nào, cả cơ quan đều biết… Anh để em lo giúp anh toàn bộ phần mộc của công trình. Tất cả khuôn cửa, sàn nhà, cửa sổ, cửa ra vào, lan can cầu thang đều là gỗ lim. Riêng sàn nhà và bậc cầu thang cả ba tầng là gỗ thông Lào… - luồn tay vào túi áo trong, lấy ra một chiếc phong bì, người này dè dặt đặt trước mặt chủ nhà - anh cầm tạm chỗ này.

ẩ hìn chủ nhà mặt mũi tươi tỉnh, khách thấy yên tâm. Thời buổi này, có mấy người không biết đếm tiền.

ẩ ào có giấy tờ biên nhận, ký tá gì đâu mà lo. Chủ nhà cắm chiếc phong bì lên hỏi:

- Cậu uống nước đi. Bao nhiêu đây?

Hỏi thế là cắn câu rồi. Cầm thế là nuốt đến nơi rồi. Khách hớn hở:

- Dạ thưa anh, mười ngàn đô ạ. Cứ hết bao nhiêu em lo bấy nhiêu. Anh không phải suy nghĩ gì cả. Em có nguồn gỗ rồi. Đảm bảo gỗ nội thất ngôi nhà anh sẽ nhất cơ quan ta.

- Được rồi! ẩ ếu cậu chấp nhận điều kiện này của tôi thì tôi nhận số tiền này cả số gỗ cậu lo cho tôi…

Khách lo ngại nhìn chủ nhà, chờ đợi…

Việt phát biểu tiếp, bằng việc kể lại câu chuyện với cuộc họp giao ban.

- Tối qua, đồng chí ấy đến nhà tôi… - ẩ gừng một lát mọi người nhìn anh, chờ đợi. Màn kịch nhân sự đã vào chỗ thắt nút đây. ẩ gười này nói tiếp… - Vâng, tối qua đồng chí ấy đến nhà tôi, với một chiếc… phong bì!

Cả phòng họp lặng đi như báo hiệu một cơn giông sắp ập xuống. Tất cả mọi cặp mắt đều đổ dồn về phía người nói - tất nhiên, trừ bốn mắt của giám đốc và trưởng phòng Tổ chức. Hai người này ra vẻ không quan tâm, cứ nhìn

thẳng. Thuỵ Miên cũng nhìn chằm chằm vào miệng Việt: đôi môi đàn ông đầy đặn, đường nét rõ ràng. Anh không nhìn ai, mà nhìn vượt qua đầu hàng người đối diện, qua khoảng trống giữa bàn quây. Ở đấy có đặt hai chậu hoa lan Ý. Hình như anh ta chỉ quan tâm đến một vật, chả ai nhìn làm gì: chiếc kim giây đồng treo lường, không nhảy nhót như những chiếc khác để khoe sự có mặt của mình, mà cứ lừ lừ xuyên thủng thời gian.
- Theo ý kiến chỉ đạo của đồng chí giám đốc, và ý kiến tư vấn của đồng chí trưởng phòng Tổ chức, tôi đã đồng ý nhận đồng chí ấy. Và vì chiếc phòng bì đã đặt trước mặt tôi, coi như là tạm ứng, với lời hứa sẽ lo toàn bộ gỗ nội thất trong nhà tôi bằng lim và thông Lào, nên tôi muốn biết là phần mình sẽ được bao nhiêu. Vì lúc ấy không thể tự mình đếm, nên lôi mới hỏi như thế. Và được trả lời là… Thế còn điều kiện để tôi nhận, thì còn hơn cả yêu cầu của đồng chí giám đốc đồng chí trưởng phòng Tổ chức và anh ấy - Điều kiện ấy thế nào?
Thuỵ Miên không nén được tò mò, sốt ruột lên tiếng.
Không phải chỉ Thuỵ Miên, mà tất cả mọi người, kể cả giám đốc và trưởng phòng Tổ chức đều nóng lòng biết câu chuyện sẽ kết cục thế nào. ả những người tinh ý một tí, đều đoán được hướng phát triển của câu chuyện. Đã nói đến một việc lẽ ra phải giấu kín… ả hất là câu: *"Phần mình dược bao nhiêu"* thế nghĩa là… ả gười khác cũng có phần chứ. Phần ra phần ấy chứ. ả gười khác là ai thi mọi người cũng biết cả rồi. ả hưng Việt vẫn thủng thẳng, như chọc tức tính kiên nhẫn của cuộc họp.
- Vâng điều kiện của tôi là… là… anh ấy phải làm trưởng phòng! Chứ không phải phó trưởng phòng như Tổ chức điều.
Cả phòng họp nhốn nháo. Lại chính Thuỵ Miên láu táu:
- Thế anh làm gì?
Việt quay lại, nhìn người hỏi, đáp lại câu hỏi ấy bằng một câu hỏi khác,

giọng điều hết sức trìu mến:
- Sao cô lại hỏi thế? Một phòng làm sao lại có hai trưởng phòng được?
- Thế thì? - Thuỵ Miên thật sự thích thú, nhưng vẫn không hiểu thế là thế nào.
- Vâng, vì vậy tôi xin… xuống làm phó trưởng phòng.
Cả phòng họp lúc này mới à lên láo nháo nói, cười. Thắc mắc. Khó chịu. Thích thú. Giám đốc và trưởng phòng Tổ chức, tất nhiên là những người vừa thắc mắc, vừa khó chịu, vì, chưa hiểu rõ cha này sẽ đấy câu chuyện đến đâu, nhưng chắc chắn hắn không có thiện ý gì với mình, hắn chỉ làm cho mình bẽ mặt.
Không biết phải làm gì, giám đốc đành ngồi im chịu trận trong khi các trưởng phòng khác thỉnh thoảng lại đưa mắt về phía ông ta theo dõi. Việt vẫn bình thản như không có chuyện gì với mình. Anh vẫn nhìn chiếc kim giây kiên nhẫn, lừ lừ xuyên thời gian. Để cho tiếng cười hơi dịu đi, anh mới giải đáp. Quay lại nhìn Thuỵ Miên, như nói cho riêng cô:
- Thưa các đồng chí, là bởi vì thế này… Làm trưởng phòng, anh ấy sai tôi việc gì, tôi còn làm được, chứ làm phó trưởng phòng, tôi giao việc thì anh ấy làm thế nào? Các đồng chí đều biết, các cán bộ phòng tôi đều biết, và bản thân anh ấy cũng biết, năng lực chuyên môn của anh ấy không bằng bất cứ cán bộ nào trong phòng chúng tôi. Phải thế không ạ?
Cả phòng cười nói thoải mái như giữa rạp hát, khán giả được xem một tình huống kịch tính. Dĩ nhiên Thuỵ Miên cười nói to hơn cả. Hình như chị còn miệng hoan hô, tay vỗ nữa kia. Chỉ có hai người kia là tức tối ra mặt. Và căm. "*Thằng đểu, nó chơi mình vố này mới đau đây*". Cú quá, hoá liều, trưởng phòng Tổ chức, giọng rất tổ chức, hỏi một câu chắc lép đúng kiểu con nhà tổ chức:
- Đồng chí nói thật đấy chứ?

Việt không thèm nhìn người hỏi, như người lớn trả lời một đứa trẻ nhỏ:
- ả ếu đồng chí thích, ngay bây giờ tôi viết thành văn bản!
***
Trung đoàn lệnh cho tiểu đoàn Lê Đại tổ chức tất cả cán bộ từ tiểu đội trưởng trở lên đi tập huấn kỹ thuật ở trưng tâm ả , cách địa điểm đóng quân gần ba trăm cây số. Chỉ để ở nhà một cán bộ cấp phó.
Đại cho mời tất cả cán bộ đại đội phụ trách hậu cần lên họp. Anh hỏi xem có ai quê ở nơi sẽ đến không? Có ai biết những thông tin kinh tế gì ở vùng đó không? Giá cả lương thực, thực phẩm ở đó. Đấy có gì hay mà đây không có? Ở vùng ta đây, có thứ gì rẻ mà nơi đến không có. Các cán bộ đại đội thi nhau trổ tài nắm bắt giá cả thị trường của mình. Đại liên hệ với cán hậu cần trong ấy. Khi biết ý định của Đại, anh hoan hô rối rít.
- Hay quá, tớ đang bí chuyện thực phẩm cho đợt tập huấn này. Hơn ba trăm con người chứ ít đâu. Cậu chở vào được thì hay quá!
Hai người có quen biết nhau. Vả lại đây là chuyện kinh tế. Anh nói ngay, mếch lòng trước thì sẽ được lòng sau:
- ả hưng mà, thủ trưởng phải thanh toán theo giá thị trường trong ấy đấy!
- Tưởng cậu chỉ lấy giá ngoài ấy, cộng với một ít công vận chuyển và bồi dưỡng cho anh em thì mức ăn của lớp mới khá hơn được chứ?
Lễ Đại lễ phép:
- Không ạ, cứ là phải cưa đứt, đục suốt thủ trưởng ạ.
- Thế là cậu đi buôn à? Lấy phương tiện vận tải của quân đội đi buôn à? Lấy lãi chia nhau à?
- Cái đích cuối cùng sẽ giải thích cách làm của tôi. Tôi vẫn hoàn thành đợt hành quân; vẫn chỉ mất từng ấy xăng dầu, mà lại thu về được một khoản tiền cho đơn vị, để cải thiện bữa ăn cho chiến sĩ. Chả ai kết tội tôi được. Tôi đã đưa việc này ra cả ban chỉ huy bàn bạc, tôi đã triệu cán bộ hậu cần các đại

đội lên bàn bạc. Họ đều ủng hộ và bàn cách thực hiện. Tôi sẽ chịu trách nhiệm nước cấp trên việc này.
Giọng người bên kia đầu dây chùng xuống:
- Là nói thế thôi. Cậu cứ chở vào đây cho tớ. Thế nhé! - Đặt máy xuống, ông lẩm bẩm một mình. - Khá thật! Giỏi thật! ả ghĩ được như thế thì giỏi thật. Lại dám làm, dám chịu trách nhiệm. Thằng cha này còn lên!
Từ tối hôm trước, một đàn trâu mười hai con được lùa lên hai chiếc xe vận tải quân sự. Chiếc cầu tre ken khít vào nhau, có những "bậc" cũng bằng tre buộc nằm ngửa cho móng chân trâu không bị trượt. ả hững chú trâu, cả đời mời được lên xe ô tô nên cứ rúm tứ tức lại, mắt thao láo hoảng sợ. Chật vật hơn một giờ mới lùa được một xe. Hai giờ sáng, đoàn xe trâu xuất phát trước. Sáu giờ sáng, bốn chiếc xe chở đoàn sĩ quan, hạ sĩ quan mới chuyển bánh. Chịu ngồi chật một tí vậy.
Chuyến ra, hai xe chở dừa làm quà cho người ở nhà, tính đủ hai người một quả. Hàng đánh ngược ra là đường: đường phèn, đường phổi. Chuyến đi lãi đằng đi, chuyến về lãi đằng về. Lãi ra lãi! Đám cán bộ hậu cần cười hể hể, khen thủ trưởng: phục bố ấy thật. Thủ trưởng thế mới là thủ trưởng chứ! Sau đợt tập huấn kỹ thuật ấy, Đại được rút lên làm chủ nhiệm hậu cần trung đoàn. Hai năm sau anh xin ra quân, về một cơ quan kinh tế thành phố Thanh Hoa.

Chương 5

Về Cường không mảy may lo lắng bất kỳ điều gì. Ông bà nó làm gì, nó cũng không quan tâm. Bố hắn làm gì ra nhiều tiền cho hắn tiêu, hắn cũng không cần biết. Hắn chỉ cần biết có tiền tiêu cho hôm nay, cho đêm nay. Có tiền bao con bé này là được. Còn ngày mai là việc của ngày mai. Hắn không phải lo. Ông bà, cha mẹ có trách nhiệm lo cho hắn. Lo làm gì cho già người? ả gồi học mà bụng dạ Cường cứ thấp thỏm không yên. Hắn viết không biết bao lần cái lên Kiều Linh trên mặt giấy trắng tinh mà không chán. Cuối cùng, không nhịn được nữa, hết tiết thứ ba, hắn chuồn. Việc đầu tiên là gọi cho cô bé, áng chừng quãng đường đi, hẹn nửa giờ sau sẽ đến nhà trọ đón. Cô bé nhanh nhẹn leo lên sau chiếc a còng như con mèo con gặp chủ. Thi những gì đã có với nhau tối hôm trước, họ đã chẳng là của nhau, về nguyên tắc rồi sao?

Chiếc xe lao thẳng vào tầng hầm để xe của khách sạn *Chiều Tím*. Cường kẹp Kiều Linh vào nách, líu ríu lên phòng. Kiều Linh mới cởi xong chiếc khuy áo trên cùng, Cường đã ngăn lại:

- Đừng em. Đấy là việc của anh!

Và hắn từ từ, chậm rãi, thong thả cởi tùng thứ, từ ngoài vào trong. Vừa làm

vừa nếm náp mỗi thứ một tí của ngon vật là cứ lồ lộ ra trước mắt, trong tay. Mảnh vải cuối cùng đã tụt khỏi người cô gái, vẫn thong thả, từ tốn hắn bế cô gái, nhẹ đặt lên giường. Đứng trên giường phía chân cô gái, hắn cũng không vội vàng, bắt đầu lần lượt cởi từng thứ trên người mình. Vừa làm, vừa chăm chú quan sát cô. Tấm thân trình nguyên, mơn mởn, rạo rực, đắm đuối nhìn hắn, căng lên chờ đợi.
Đến lúc ấy hắn mới nhập cuộc.
Động tác ấy, thái độ ấy chứng tỏ hắn hết sức lành sỏi trong nghệ thuật làm tình. Mà hắn mới là sinh viên năm thứ tư. ả hưng cách đấy sáu bảy năm, khi còn học lớp 10, hắn đã lập một chiến tích bất hảo.
***
Một ngày chủ nhật, lớp Cường đi thăm chùa Thầy ở Sơn Tây. Thầy chủ nhiệm cùng leo núi với cả lớp.
Ông ngồi ở cửa hang Thần, trông chừng bọn trẻ và luôn mồm dặn học trò hết sức cẩn thận khi xuống hang… Bọn con trai bắt đầu tụt xuống. Dưới ấy tối như hũ nút. Đèn pin chỉ le lói như đom đóm đực. ả ến chỉ sáng leo lắt. Dây cao su cắt từ lốp ô tô đốt lên khói mờ mịt. Đông người tham quan. Mấy tốp con trai, con gái không rõ ở đâu cũng mạo hiểm mò xuống. ả gồi ở cửa hang, thầy giáo chủ nhiệm đưa mắt ngắm cánh đồng xanh lá mạ như bàn cờ tít dưới chân núi Sài. Bỗng từ dưới hang chui lên mấy cô gái, tóc tai rối bời, quần áo tơi tả, mặt trắng bệch sợ hãi. Ông hốt hoảng, nghĩ đến những bất trắc xảy ra ở dưới ấy. Đã tùng có một em học sinh bị rơi xuống khe trong hang này, phải hai ngày sau, những người được thuê ròng dây xuống mới đưa được xác đứa trẻ xấu số lên. Ông hỏi, không đứa nào chịu nói gì. Đoán là có chuyện nhăng nhít do học trò mình gây ra. Vào giờ học sáng thứ hai, ông gọi bốn đứa mình nghi ra, gửi mỗi đứa một nơi: phòng bảo vệ, thư viện, phòng thí nghiệm, văn phòng. Cách ly xong, ông bắt đầu cuộc "điều tra

xét hỏi". Được một chút thông tin dù le lói ở đứa này, ông liền đến khai thác ở đứa khác. Cuối cùng cũng "*dựng lại được hiện trường"*. Chính Cường đã rỉ tai ba đứa khác cùng lớp. Mỗi đứa đứng cạnh một nữ sinh lạ khi nghe tiếng vỗ tay, cùng đồng loạt dùng mũ nón quạt cho tắt đuốc, nến của bất kỳ ai đứng gần đó. Trong bóng tối nhập nhoạng, khói cao su mù mịt; chúng ôm cứng các cô gái, hai tay lùng sục khắp thân thể đang rẫy rụa của các cô. Việc ấy, trong hoàn cảnh ấy, cũng mới chỉ dừng lại ở mức độ tội lỗi ấy, nên mấy đứa cũng chỉ bị cảnh cáo toàn trường. Không biết ở một nơi khác, vắng vẻ chắc chắn chúng không chịu dừng lại ở sự thoả mãn nửa chừng như thế. Bây giờ có tiền, cô bé quá xinh lại cho không hắn thế này. Dại gì mà không tận hưởng thứ của trời cho? Đi chơi gái phải kỳ công lắm và mất cả ngàn đô cũng không thể tìm được một con bé thế này: Hắn không biết rằng chẳng ai cho không ai bao giờ. ẩ gay lần đầu tiên làm tình với Kiều Linh ở khách sạn Chiều Tím cô ta đã chỉ vào vết đỏ loang trên tấm vải trải giường trắng tinh, nói một câu mà lúc ấy, vì quá sướng, hắn không hiểu hết ý tứ. "Em tặng anh tấm thân trinh bạch của đợi em đấy, anh ạ". Hắn cũng không để ý, khi xuống cầu thang, Kiều Linh lại bảo quên cái gì đó, chạy lên, rồi xuống ngay. Trong khoảng chục ngày sau đó, gần như hôm nào, khi thì ban ngày, khi thì tối, hắn cũng cắp cô bé vào nhà nghỉ. Cho đến một hôm, Cường đã cởi hết quần áo của cả cô bé và của mình, chuẩn bị nhập cuộc thì cô bé ngăn lại:

- Em muốn nói với anh việc này.

Cơn thèm đã lên đến đỉnh điểm, hắn không muốn hoãn cái sự sung sướng lại, nên tặc lưỡi:

- Gì thì gì, cho anh sướng cái đã.

Kiều Linh:.

- ẩ gày nào cũng sướng đến mấy lần mà chưa chán à?

- Không chán mới lạ, em tuyệt vời thật đấy.

Cô bé chưa chiều ngay mà giữ tay giữ chân hắn lại nói bằng được:
- Anh phải cho em đi học một lớp vi tính, một lớp tiếng Anh nữa.
Hắn làm cái tặc lưỡi:
- Chuyện nhỏ như con thỏ, không có vấn đề gì!
Với khả năng tài chính của mình, hắn giải quyết hai việc ấy ngon ơ. Kiều Linh tỏ ra rất chăm chỉ và sáng dạ. Lần nào gặp nhau, cô cũng hỏi hắn về bài vở, phát âm cho hắn nghe, để hắn sửa, uốn nắn, đọc mẫu cho cô đọc theo. Một hôm, lúc Kiều Linh đứng trước gương sửa sang mái tóc trước khi ra về, Lê Cường thì đứng phía sau, nhìn cô gái trong ương, ôm chặt tấm thân thon thả, tì cằm vào đầu tóc cô day day. Cô nhận xét:
- Xem cái cách anh vứt quần ảo, giầy dép, túi, cặp thì thấy phòng anh ở nhà, chắc là bừa bãi, luộm thuộm lắm. Đúng không nào? Anh đưa em về, xem em phán đoán có đúng không nhé!
- Công nhận là em phán đoán giỏi. Về thì về!
Gặp ai, Kiều Linh cũng lễ phép chào. Cường giới thiệu cô là em thằng bạn thân, cửa phòng vừa mới mở ra, cô bé đã reo lên:
- Úi giời! Chả khác gì chuồng lợn nái sắp đến ngày đẻ.
Cô gập chăn, tháo chiếc màn còn treo ba góc, cốt lấy chỗ chui ra, chui vào, rũ cho bớt bụi bặm, gập lại.
- Bao nhiêu lâu chưa giặt màn anh có nhớ không?
- ẩ hớ làm gì cho già người!
- Gớm quần áo mặc rồi mà anh treo lẫn lộn với cái sạch à? Bẩn thế ông tướng?
Cái bàn học thì chẳng khác gì cái chạn bát nhà quê. Sách vở, giấy bút ngổn ngang, cốc chén lộn xộn. Mấy cuốn tạp chí người mẫu, thời trang la liệt… Dưới gầm giường mấy đôi giầy dép bẩn thỉu, chiếc quay vào, chiếc chổng ra. Kiều Linh sắp xếp, dọn dẹp đến đâu, lại lau chùi đến đó. Gần hai tiếng

đồng hồ sau, căn phòng khác hẳn. Bàn tay con gái nhúng vào có khác. Cô gái ngồi xuống giường nhìn xung quanh một lượt:
- Còn giá sách nữa, hôm nào em sẽ sắp xếp lại cho anh. Ai lại cuốn thì chìa ra, cuốn thụt vào, cuốn quay lên, cuốn quay xuống. Muốn đọc là cứ phải vẹo đầu bên này, vẹo cổ bên kia. Anh sắp xếp theo đề tài hay theo khổ sách mà em không tìm ra quy luật?
- Quy luật gì đâu, tiện tay thì ấn vào thế thôi. ẩ găn nắp, mất nhiều thời giờ làm gì cho nó già người đi!
Bây giờ, cái giường bỗng chốc trở nên rộng thênh thang. Cường ngồi xuống bên cô gái, quàng tay lên vai cô rồi như tiện tay, theo thói quen, hay cơn thèm lại cồn lên,. hắn bửa ngửa cô ra giường. Không hiểu sao, không thong thả như lần đầu chiếm đoạt, mà hấp tấp lột quần áo cô ra… Sau những giây thở gấp, nhịp thở Cường đã trở lại đều đều, hắn chống tay định ngồi dậy thì Kiều Linh càng quặp chặt đôi chân trần quanh người hắn. Hai tay bắt chặt vào nhau như chiếc gông khoá chặt, để Cường dán chặt trên bụng mình:
- Yên nào anh, để em tận hưởng giây phút hạnh phúc trên chiếc giường của anh,… trong côn phòng của anh. ẩ hững lần trước, ở những nơi khác, em không có cảm giác sung sướng hạnh phúc như lần này. ẩ goan nào, ngủ đi anh. Cứ thế này mà ngủ. Em hạnh phức lắm…
Hai đứa nằm như thế lâu lắm. Cường đã thiếp đi.
Thình lình, cánh cửa bật mở.
Bà mẹ Cường đứng sững trước cửa phòng. Bà không ngạc nhiên, không la hét, chửi mắng. Bà nhìn hai đứa lóng ngóng mặc áo quản. Không nói, không rằng. Không sập cửa, quay ra.
Tối ấy, bà gọi Cường vào phòng hỏi chuyện. Cuộc đối thoại giữa hai mẹ con diễn ra thế này:

- Con kiếm đâu ra con bé ấy thế? Trông thì được đấy ả hưng người và nết có đi đôi với nhau không?
- Con chả phải tìm kiếm gì. ả ó thích con thi theo. Thế thôi!
- Thế con định thế nào?
- Con chả định thế nào cả!
- Chả định thế nào mà đã lôi nhau về nhà, lôi nhau lên giường.
- ả ghĩ làm gì cho nó già người đi cơ chứ? Tình cho không biếu không mà mẹ!
- ả ày, con vứt cái lý thuyết rởm ấy đi. Không ai cho không ai cái gì đâu con ạ. Mày liệu mà giữ gìn, để nó chửa là lôi thôi đấy.
ả ói xong câu ấy, bà đứng dậy, ra chiều câu chuyện đã xong. Cường về phòng mình. Bà nhìn đồng hồ, hấp tấp đóng cửa.
Bà vội đến với người tình của bà.
***
Trong cơ quan, Việt là người Thuỵ Miên nể phục nhất. Sự vững vàng về chuyên môn, sự đứng đắn về nhận thức, nhất là thái độ đứng đắn, đàng hoang tự lin, đặt anh vào một đẳng cấp khác, vượt lên hẳn cán bộ toàn cơ quan.
Cuộc vui nào trong cơ quan có Thuỵ Miên tham gia đều sôi nổi hẳn lên. Giọng nữ cao trong trẻo làm cho không khí hào hứng ngay, nóng lên, trẻ lại, lôi cuốn mọi người. ả ó đánh thức phần vui nhộn vốn có trong mỗi người, bị công việc và các mối quan hệ che lấp, chôn vùi. Không khoe giọng, chị muốn mỗi người đều giao hoà niềm vui sống với nhau, nên lấy giọng một bài, khi hát lên ai nấy đều muốn trải lòng trước bạn bè:
"Rừng núi giang tay nối lời biển xa
Ta đi, vòng tay lớn mãi, để nối sơn hà…"
Chính trong không khí ấy, đã có lần, Việt hát một bài từ thời kháng chiến

chống Pháp, làm Thuỵ Miên sững sờ. Giọng anh, hoá ra rất được, trầm ấm, tha thiết … *"Nơi ấy có cánh đồng tắm nóng vàng tươi, bờ tre, nhà gianh vách mới… Nhà anh có đàn em mắt ngây thơ, má hồng. Những chiều ngồi hát vui trên đồng quê, em gái dắt trâu về…"*

Và một lần. Không bao giờ chị quên được. Khi chị mời hát đối, *Lời của gió,* thì nhiều tiếng hô tên anh.

Anh đứng lên, tự nhiên và tự tin hát rất khớp với chị:

Em có nghe thấy, gió nói gì không?
Anh có nghe thấy, gió nói gì không
Bao nhiêu thương nhớ, gửi vào trong gió…
Gió hãy nói rằng, anh yêu em.
Gió hãy nói rằng, em yêu anh!
Gió hãy nói rằng, ta yêu nhau. Thế thôi!

Chị từng nghe gần như tất cả đàn ông cơ quan ấy những tuổi, ít tuổi, vẫn chị em ngọt xót, hễ có dịp đều buông lời khen nịnh đầy dụng ý. Chỉ có anh là không bao giờ khen. ả hưng đôi mắt thì khen hết lời…

Hôm ấy, cả cơ quan đi đưa đám thân mẫu anh trưởng phòng Hành chính Tổng hợp. Thuỵ Miên ra, thì xe đã chật. Anh vừa dắt xe ra, thấy thế bảo:

- Đi xe máy cho thoải mái. Tôi đảm bảo với cô đến trước ô tô cho mà xem.

Vừa ngồi lên, chiếc xe đã lao vút đi. Chị bảo:

- Gớm anh đi như thanh niên ấy.

- Đi như thanh niên thì nói làm gì. Đường cao tốc, anh phóng hết ga, kịch kim ấy chứ!

Hai người đến trước xe cơ quan, nên tranh thủ vào phúng viếng trước, về trước. Anh lại thích thú phóng xe như một thanh niên say mê tốc độ. Bỗng nhiên phía trước ùn lại. Chả mấy chốc, dòng xe đã đút nút chật cứng đường. Muốn quay lại cũng không được nữa rồi. Trời nóng như đổ lửa. Hơi nóng từ

mặt đường nhựa bốc lên. Khí thải từ mấy trăm xe máy rùng rùng nổ, chạy gần từng nửa mét đường nhích dần lên. Quái lạ giá lúc khác thì Miên đã cau có, nhăn nhó, chửi thầm nạn ùn tắc xe như cơm bữa của thành phố. ấ hưng bây giờ thì không. Không hề sốt ruột. Cứ yên chí ngồi sau anh. Lưng áo sơ mi anh đã đẫm mồ hôi.
Mùi mồ hôi đàn ông nồng nồng ngầy ngậy. Tự nhiên chị muốn ngồi lâu lâu với anh. ấ ếu không vì cái nắng quái ác này thì anh tha chị đi đâu cũng được, nhưng nắng quá. Miên nghển cổ lên, miệng sát ngay tai anh:
- Kiếm chỗ nào ngồi uống nước đi anh. Em khát quá rồi!
Anh cũng định bảo thế.
Quán cà phê mang cái tên thật khéo chọn: "Mơ màng". Mỗi bàn một góc, một thế giới riêng, dù chỉ có vách ngăn thấp. Cốc cam lạnh làm chị tỉnh người. Anh có vẻ sảng khoái sau mấy ngụm bia lạnh. Tự dưng anh nhìn đăm đăm. Ở cơ quan không bao giờ anh nhìn chị như thế mà ý tú hơn, e dè hơn, giữ gìn hơn. Bây giờ thì bạo dạn, không giấu giếm.
- Em biết câu sinh dữ, tử lành chứ. Hôm nay anh với em đi viếng một người chết. Trời lại cho ngồi với nhau thế này… Anh nghĩ là đều lành đấy. Em có thấy may không? Anh lại còn thấy hay là khác.
Thuỵ Miên không trả lời, mà biết trả lời thế nào. Chỉ biết rất vui. Bỗng nhớ hôm nào, bài *"Lời của gió*"… Tay anh ấp lấy tay chị đang bao quanh cốc cam lạnh cho mát. Cử chỉ ấy như một lời tỏ tình. Chị để yên.
Anh dấn thêm một bước nữa:
- Anh đến thăm nhà em nhé!
Anh cầm tay Miên đứng dậy. Chị ngoan ngoãn theo anh như bị Thuỵ Miên. Vừa bước vào nhà anh đã chốt cửa lại, không nói gì. Đôi mắt đã nói tất cả. Sau cái hôn ngạt thở, anh nôn nóng đưa tay xuống hàng khuy áo chị. Miên

ngăn bàn tay ấy lại, nhìn vào mắt anh, giao hẹn:
- Không bao giờ, không ở đây, tỏ ra không tôn trọng chồng em đấy nhớ.
Anh ngạc nhiên:
- Sao lại thế được? Anh có lỗi với chồng em cơ mà.
- Không được… trên giường vợ chồng em đây!
- Đúng rồi, ngay sàn này thôi.
Chị lóng ngóng trải chiếu xuống sàn gỗ. Tay run run cởi quần áo, nằm xuống, nhắm nghiền mắt đợi. Mãi chưa thấy gì (sau này mới biết, anh cũng đang ngây người, nên cứ lúng túng với cái thắt lưng), chị giục:
- Yêu em đi!
Anh nhẹ nhàng nằm lên người chị, nhẹ nhàng hôn trán, hôn mắt, hôn má, hôn tai, hôn miệng. Anh hôn miệng chị rất lâu. Rồi anh hôn khắp cơ thể Miên.
Chị phải bảo "thôi, thôi" mấy lần, anh mới ngừng.
Hình như lúc ấy, Miên như con trăn, hết vặn mình bên này lại đến bên kia. Hình như lúc ấy mặt chị nhăn nhó buồn cười lắm, vì mớ dây thần kinh chỗ ấy bị kích thích ghê gớm. Rồi chầm chậm, anh đi vào miền ẩm ướt của Miên. Toàn thân chị tê dại, tưởng chết đến nơi rồi. Sàn nhà gỗ rung lên từng nhịp… Cho đến khi anh dìu Miên đến một miền khác lắm, mới lắm, lạ lắm. Chị chưa từng đến bao giờ… Mãi đến tận lúc ấy, Miên mới biết, có một miền như thế trên cõi đời này:
- Miền cực lạc! Cực hoan! Cực mãn!
Sau giây phút trên cả tuyệt với ấy, chị ngồi bên anh.
Thoả thuê.
Thanh thản.
Thơ thới.
Miên bảo:

- Anh biết không, ở cơ quan mình, em quý anh nhất đấy. ả hưng nói thật nhé, nếu không có buổi giao ban vừa rồi, thì anh không làm em đổ được đâu. Chả phải em, mọi người đều phục anh. ả hưng anh phải đề phòng, tay giám đốc và trưởng phòng Tổ chức cú anh lắm đấy…
Miên dí ngón tay vào vầng trán thông minh, dưới mái tóc bồng bềnh của anh:
- Trông đạo mạo thế này, em không nghĩ là anh dám… làm thế đâu.
Anh cười tếu:
- ả ước ta đang tiến lên công nghiệp hoá, hiện đại hoá mà. Đấy là cách hiện đại nhất, mà cũng là cổ điển nhất đấy.
ả hững ngày sau đó, họ say nhau đến mức, ngay giữa giờ làm việc, cũng đưa mắt ra hiệu, người trước, người sau, rời cơ quan về nhà. Họ làm tình bất kỳ chỗ nào: sàn nhà, gác xép, nhà tắm. Đi dã ngoại thì dưới nước, trên bờ, ngoài bãi ngô… Đến mức trong hậu cung đền thờ Chử Đồng Tử cũng ôm riết lấy nhau. Chị bảo, chỗ thờ thánh thần, các ngài quở phạt, anh cãi, thì chính hai vị này còn khoả thân giữa thanh thiên bạch nhật ở ngay bãi cát bên kia sông đấy thôi. Họ có *tự nhiên* như cuộc sống thế, thì bây giờ mới có tên là bãi *Tự nhiên* chứ. Đúng không nào?
Họ gặp nhau hằng ngày ở cơ quan, trong giờ làm việc ả hưng cũng không. mấy ngày là họ không gặp nhau ở chỗ khác. Mà hễ có điều kiện là lại lao vào nhau, kể cả trên giường vợ chồng chị. Không phải là anh không giữ lời cam kết, mà chính chị thấy, giữ như thế cũng chẳng còn ý nghĩa gì nữa. Và có một lần, do quá ham thành ra bất cẩn, họ vô tình để đứa con trai của chị đi học về sớm trông thấy, dù cả hai chưa mặc xong quần áo.
Chị có ngờ đâu, mình đã vô tình làm hỏng đời nó.
Chị sẽ phải trả giá cho chuyện bất cẩn này.
***

Trần Kiên mừng hơi sớm.
Phiên họp thường vụ Đảng uỷ.
ẩ hững múi thịt dưới làn da bóng nhẫy trên mặt bí thư Đảng uỷ, trong cương vị người chủ trì cuộc họp bình thản. Vẻ quan trọng của quyền lực thể hiện trong dáng ngồi ngả ra phía sau trên cái ghế dựa có tay ngai. Ông chỉ định mấy người phát biểu ý kiến, rồi mời giám đốc phát biểu. Giám đốc biết bí thư bao giờ cũng để cho mọi người nói hết, cuối cùng mới nhấn mạnh một khía cạnh trong ý kiến người này, phát triển một yếu tố trong ý kiến người kia, nghĩa là bằng cách nói của mình, ngôn từ của mình, ông biến nhưng hạt nhân hợp lý trong các ý kiến trước đó thành ý kiến của mình. Và dĩ nhiên, đã họp Đảng thì ý kiến của ông, bí thư, người chủ trì cuộc họp nghiễm nhiên là ý kiến cuối cùng, ý kiến kết luận.
Giám đốc biết rõ bài bản ấy, nên lẽ ra nói ngay chính kiến của mình thì lần này, ông lại lấp lửng:
- Có lẽ trường hợp này hơi đặc biệt, chứng ta cùng cân nhắc thận trọng xem nên thế nào cho phải.
Đến lúc ấy, bí thư Đảng uỷ mới ngồi thẳng dậy. Các múi thịt dưới làn da bóng nhẫy trên mặt ông cùng lúc căng lên, làm cho mặt ông như đầy lên, to ra, chứng tỏ ông đang ở trong trạng thái phấn khích cao độ. Thế nhưng ông lại bắt đầu hết sức nhẹ nhàng, thậm chí có vẻ thân mật:
- Thưa các đồng chí. Chúng ta thừa nhận, tuy anh Trần Kiên mới chuyển từ một xí nghiệp ở Hội An về, nhưng đã sớm làm quen với công việc chúng ta giao cho. Điều hành sấn xuất đạt năng suất cao nhất nhà máy. Thành tích ấy có phần đóng góp của anh ta. ẩ hưng cách mạng là sự nghiệp của quần chúng. Thành tích gì cũng không thể nằm ngoài sự lãnh đạo của chi bộ Đảng, của Đảng uỷ. Tôi xin hỏi các đồng chí, ngoài ưu điểm ấy ra, anh ta còn gì nữa không? Không ai trong các đồng chí trả lời được chứ ai? Có đấy.

Anh ta rất thích lý sự, mắc bệnh giấy tờ, đặc biệt là thích quyền lực, dựa vào quyền lực của mình để buộc công nhân phải phục tùng mình. Thế sao anh ta không thuyết phục, không giải thích động viên để công nhân ủng hộ mình, mà phải dùng mệnh lệnh, giấy tờ để gây ra những căng thẳng không cần thiết.

Tôi hỏi các đồng chí ngồi ở đây, có đời thuở nhà ai, bí thư đảng uỷ mời lên nói chuyện lại không thèm nói chuyện, bỏ về và tuyên bố: muốn nói chuyện với tôi thì phải để sau giờ làm việc, không thì thôi.

Tôi hỏi các đồng chí ngồi đây, xem có ai trong nhà máy này, bằng tuổi anh ta mà cứ đồng chí với tôi như bằng vai phải lứa không?

Lại phải nói điều này: Một quần chúng đang phấn đấu vào Đảng mà không cho công nhân đi họp chi bộ thì thử hỏi ý thức Đảng ở đâu? Có còn muốn vào Đảng nữa không? Có muốn xây dựng đảng không, hay là muốn phá hoại Đảng?

Cuối cùng, các đồng chí có biết anh ta xuất thân từ đâu không? Từ thành phần giai cấp nào không: Tiểu tư sản, tiểu thương. Cụ thể, bố là giáo viên tiểu học, mẹ bán bún ốc.

Tôi nói xong.

Có đồng chí nào có ý kiến gì nữa không? - im lặng một lát - ả ếu không… Bí thư sắp nói - Tôi xin tuyên bố buổi họp kết thúc.

Đúng lúc bí thư sắp nói "tôi xin tuyên bố… " thì giám đốc đứng lên:

- Tôi có ý kiến!

Mọi người đều quay lại nhìn người phát biểu. Bí thư Đảng uỷ miễn cưỡng:

- Vâng mời đồng chí giám đốc.

- Tôi rất chăm chú lắng nghe ý kiến đồng chí bí thư Đảng uỷ. ả hững ý kiến của đồng chí bí thư đều có phần đúng, nếu nhìn từ góc độ. này. ả hưng nếu nhìn từ góc độ khác thì, vấn đề hình như lại khác. Ý kiến đánh giá anh Trần

Kiên thi đúng rồi. ả hưng đừng đơn giản hoá nó đi. Sản xuất là nhiệm vụ cao nhất của chúng ta. ả ăng suất lao động, chất lượng sản phẩm là thước đo giá trị của nhà máy ta, đội ngũ cán bộ, công nhân ta. Chúng ta có kết nạp được bao nhiêu Đảng viên đi chăng nữa, đã kết nạp được cả 100% cán bộ, kỹ sư, công nhân vào Đảng, mà nhà máy không hoàn thành được chỉ tiêu kế hoạch, sản phẩm không được đóng dấu KCS thì cũng chả dám ngẩng mặt lên nhìn ai. Vậy thì những người lao động tiên tiến trong sản xuất phải được đứng trong hàng ngũ của Đảng. Không kết nạp những người như Trần Kiên thì kết nạp ai?

Phân xưởng Cơ khí Động lực, trước khi anh ta về vào loại gì thì chúng ta biết rồi. Bây giờ nó thế nào, chúng ta biết rồi. Cái quyết định là vai trò điều hành của người phụ trách chứ. Với tất cả sự trung thực của người cộng sản, chúng la phải thừa nhận, không phải nhờ sự lãnh đạo của Chi bộ, của Đảng uỷ, càng không phải của Đảng viên trong phân xưởng ấy: Bác Hồ đã nói đến vai trò quyết định của cán bộ rồi.

Thử hỏi chúng ta đã làm gì giúp anh ấy? Vẫn những con người công nhân ấy, vẫn những máy móc thiết bị, phụ từng ấy. Vẫn những nguyên liệu ấy. Vẫn điện ấy, nước ấy, chỉ tiêu vật tư ấy. Chi với năng lực quản lý của anh ta, năng lực chuyên môn của anh ta mà năng suất lên. Chúng ta đo được, đếm được, sờ được. KCS đóng dấu rồi, chứng ta kiểm tra lại rồi. Có phải thành tích trên giấy đâu. ả ói nhờ sự lãnh đạo của Đảng là nói chung, nói tổng thể nhà máy thôi, còn trong trường hợp cụ thể này là không phù hợp.

- Các đồng chí có biết ba Đảng viên công nhân ở hân xưởng ấy nói gì không? Họ bảo, lúc ấy chúng tôi rất cú. ả ếu anh ấy không làm căng như thế thì chúng tôi không chịu đâu. Chúng tôi suy nghĩ không được như anh ấy. Anh ấy lo cho cả phân xưởng. Chúng tôi chỉ lo cho bản thân mình. Khi nhận ra điều ấy, chúng tôi mới kiến nghị, chuyển họp chi bộ ra ngoài giờ sản xuất

để đảm bảo tám giờ vàng ngọc.
Đồng chí bí thư phê phán anh ta hay lý sự, mắc bệnh… giấy tờ, thích quyền lực. Làm quản lý thì phải dựa vào cơ sở pháp lý chứ. Chỉ dựa vào đạo lý và tâm lý thì làm sao được. Sẽ thành kẻ mị dân thôi, phải không các đồng chí? Về tâm lý, tôi biết đồng chí bí thư rất sốc khi anh ta xin được nói chuyện ngoài giờ sản xuất. Ai lại đầu giờ làm việc mà triệu người điều hành lên thì chết: người ta rồi còn gì. Chắc nghe báo cáo, đồng chí bực quá nên quên mất rằng anh ta phải điều hành sản xuất chứ không phải làm công việc hành chính, để đấy lên ngay, lúc khác làm cũng được. Còn chuyện xưng hô. Ta quen như gia đình xưng hô theo tuổi tác, và huyết thống. Thật ra, nên xưng hô theo quan hệ hành chính, công việc. Trong giờ làm việc cứ xưng "tôi" là hay nhất, đừng có chú cháu, anh em, nhất là các cô gái. Ở nhà, tôi yêu cầu vợ tôi chỉ được xưng em với các bậc đàn anh trong họ tộc và xưng hô với chồng thôi, chứ ai cũng anh anh, em em như hai người yêu nhau, hay hai vợ chồng ấy. Xưng hô như thế dễ tạo ra tâm lý dè dặt nể nang với người ít tuổi, với phụ nữ, có thể tạo ra thói gia đình, gia trưởng trong người nhiều tuổi, nhất là người lãnh đạo. Đồng chí bí thư có yêu cầu Trần Kiên phải có ý thức Đảng. Đúng, nhưng hơi sớm, hơi cao. ả gười ta còn đang phấn đấu mà! Vả lại làm sao tách bạch được ý thức đảng ra khỏi ý thức trách nhiệm của người kỹ sư quản lý điều hành trong một con người cụ thể được. ả ó phải nhập làm một, không thể phân biệt, không thể tách rời mới biện chứng. Ông Tố Hữu có nói trái tim ông chia ba phần, phần cho Đảng nhiều hơn cả, còn hai phần kia chia đôi, một phần cho thơ và một phần cho vợ, là một cách nói hình ảnh thôi, chứ làm sao chia ngăn, chia ô ra được…
Còn chuyện thành phần. Tôi nghĩ, chả nên nặng nề thế. Trừ bóc lột này, trừ phản động này, trừ có người thân ở hàng ngũ địch trong nguỵ quyền, nguỵ quân miền ả am, hoặc chưa xác minh được rõ ràng thì phải gác lại thôi. Còn

tiểu tư sản, tiểu thương thì có làm sao. Cũng nghèo rớt mồng tôi cả thôi mà. Ông cụ tôi năm nay tám ba tuổi, cùng là giáo viên tiểu học từ chế độ cũ. Đồng chí bí thư Thành uỷ, đã một lần, nhân ngày Quốc tế Hiến chương các nhà giáo, có đến thăm. Ông nói với bố tôi: "Không có thầy dạy chữ, dạy làm người, thì con không có được ngày hôm nay". Chuyện này báo Đảng đã đưa tin, đăng cả ảnh, các đồng chí biết rồi.
"Đời người, ai chả phải qua trường học. Bất hạnh mới mới không được học. Thì Bác Hồ đã bảo: "Đảng ta phải làm sao cho ai cũng có cơm ăn áo mặc, ai cũng được học hành là gì? Ai dạy chúng ta học hành? Không có thầy đố mày làm nên. Sao lại coi những người như bố tôi là không quan trọng, không cơ bản.

Cũng nhà nước trả lương như chúng ta, sao lại thành tư sản nhỏ được? Cùng một phân xưởng, có anh làm bằng tay, có anh làm bằng đầu thì mới ra được một sản phẩm. Đấy là phân công xã hội, căn cứ vào năng lực của từng người. ả goài kia, có người cày trên đồng ruộng, có người cày trên trang giấy, có người cày trên bảng đen như bố lôi trước đây, như vợ tôi bây giờ, mỗi người một nghề, con phượng thì múa, con nghê thì cười. Không có người hát, người cười thi sao ra cái xã hội muôn hình vạn trạng này được. ả ói thật, tôi hơi tự ái khi đồng chí bí thư đưa thành phần tiểu tư sản của ông bố anh Trần Kiên ra, có ý bảo chúng ta, đây không phải là thành phần cơ bản, phải cân nhắc khi phát triển Đảng. Còn mẹ tôi, cũng tiểu thương như mẹ anh Kiên thôi. Chỉ khác là mẹ anh ấy bán bún ốc, còn mẹ tôi thì bán bún… riêu cua…

Có ai đó cười. ả gừng một lát, giám đốc tiếp:

- Tôi phát biểu như vậy, không phải chỉ là nói lên chính kiến, mà còn là một cách bộc bạch, tâm sự nhiều hơn. ả ếu có vô tình động chạm đến đồng chí nào, tôi xin lỗi. Tôi biết có những ý kiến của tôi không lọt tai đồng chí bí

thư. ả hư đã nói, nó như là một sự bộc bạch, tâm sự. Hằng ngày công việc bề bộn, tiện thể, có việc liên quan thi nói thế thôi. Các đồng chí thông cảm. Các uỷ viên thường vụ, người là bí thư Đoàn Thanh niên Cộng sản, người là thư ký Công đoàn, người là trưởng phòng Tổ chức, người là công nhân chiến sĩ thi đua. Họ nghe hai người nói, thấy ý kiến bí thư Đảng uỷ thì tất nhiên là đúng rồi. ả hưng ý kiến của giám đốc nghe cũng phải quá. Chả biết nên thế nào. Rõ ràng, một bên thì không đồng ý kết nạp, bên kia thì nhiệt liệt ủng hộ. Bây giờ mà biểu quyết thì thật là rầy rà. Biểu quyết thì phải giơ tay. Cái kiểu bỏ phiếu hở thế nào phiền lắm đấy. Giơ tay biểu quyết thế nào là công khai tuyên bố mình đứng về phía nào. ả ó đồng nghĩa với sự lựa chọn: anh đứng về phía nào? ả ói đứng về phía nào còn là khách quan: chân lý ở phía nào, lẽ phải ở phía nào, ta đứng ở phía ấy. Từ "phía" thật ra chỉ nói phương hướng. Thực chất của phía là phe là phái. Sự thống nhất cao thì không có phe phái nào cả. Muốn có sự thống nhất cao thì phải không có sự mâu thuẫn về quyền lợi. Điều ấy đã khó, nhưng khó hơn là không để xảy ra mâu thuẫn về quyền lực.

***

Về nhà máy, Lê Hoè dành ra hai ngày tìm hiểu tỷ mỉ, chi tiết xung quanh việc xét kết nạp Trần Kiên. Ông hỏi chuyện nhiều người để hiểu mối quan hệ giữa bí thư và giám đốc. Họ là những người như thế nào? Quá trình công tác ra sao? Ông cố gắng lý giải nguồn gốc sâu xa của mối quan hệ ấy. Mâu thuẫn trong việc giải quyết việc này lý gì? Có phải là mâu thuẫn giữa họ trong công tác không? Trong quá khứ có gì hiềm khích không? Ông lắng nghe, ghi chép, phân tích. Có một điều trớ trêu là, khi hỏi chuyện bí thư Đảng uỷ, ông mới biết, đây chính là anh đội cải cách trẻ hồi nào đã về làng mình chỉ đạo cải cách ruộng đất và thì ra hắn, cái thằng ti hí mắt lươn, thườn lườn mắt rắn. Chính hắn đã làm cho đời vợ mình không ra gì. ả ghĩ thế thôi,

chứ ông cũng chả thèm gợi lại chuyện cũ với ông ta. Sau vụ này, ông còn xin đi thực tế nhiều địa phương khác, nhiều cơ sở khác, đi sâu tìm hiểu mối quan hệ công tác giữa bí thư đảng uỷ và giám đốc các đơn vị kinh tế, sản xuất, kinh doanh, làm dịch vụ. Xem đâu là cái riêng, cái đơn nhất, cái đặc thù? Đâu là cái chung, cái phổ biến? Cứ sau mỗi chuyến đi, ông lại hệ thống, lại lục sách lý luận ra đọc, đối chiếu lý luận với thực tiễn. Đảng lãnh đạo, nhà nước quản lý, nhân dân làm chủ tập thể. Điều này thì đã rõ. ả hưng thực tế mấy nơi ông nghiên cứu đều thấy có vấn đề, nó không nặng nề, không nổi cộm như nhà máy này. ả hưng vẫn có. Hai ông, ông nào cũng có quyền. Về mặt Đảng thì anh là cấp trên của tôi, nhưng về mặt chính quyền, anh lại là phó của tôi. Mỗi anh một mảng, tưởng như tách bạch rất rõ ràng mà vẫn không rõ ràng, bởi cả hai bên đều cùng quản lý những con người cụ thể. Mà ai cũng muốn thể hiện quyền lực của mình, cũng muốn oai, cũng muốn ra oai, cũng muốn ảnh hưởng của mình rộng hơn, cao hơn người kia, thành ra ngấm ngầm ngáng cẫn nhau một cách rất có lý, không ai bắt bẻ được. Anh đồng ý thì tôi phản đối. Anh khen hay thì tôi chê dở. Anh đề xuất việc này thì tôi bảo nên thận trọng. Anh bàn tiến thì tôi bàn lại tôi bảo chậm mà chắc còn hơn nhanh mà nhanh nhẩu đoảng. Mỗi bên lôi kéo một bộ phận quần chúng về phía mình, thế là thành hai phe. Phải khéo léo lắm mới gợi cho họ nói được. Mà quần chúng thì không phải ai cũng tỉnh táo để không đứng về phía nào. Đứng giữa hai làn đạn là việc cực khó. Mà khi hai bên đã nổ súng thì… chỉ có chết. Ông lật đi lật lại vấn đề. Vụ này còn là mệt, còn đến tết. Chẳng biết bí thư gác lại đến bao giờ? Chắc chắn sự việc không dừng lại ở đấy đâu. Bây giờ mới chỉ tranh luận, đấu khẩu, thuyết lý. Không biết họ còn giở những trò gì? Một bên cứ lập trường Đảng mà phán. Một bên cứ lập trưởng chuyên môn mà khen. Bên chuyên môn thì phải dùng chuyên môn mà xem xét đánh giá

chứ. Thế thì giám đốc làm cả đi xem nào? Làm cả là làm cả thế nào? Tức là giám đốc kiêm bí thư Đảng uỷ có được không? Thế thì làm thế nào được? Sao không được? Thì công tác Đảng vẫn có một văn phòng lo liệu. Chỉ cần bí thư quyết định những vấn đề quan trọng thôi, còn văn phòng chuyên trách làm những việc cụ thể ở một đơn vị sản xuất thì bất kỳ công việc gián tiếp nào, phòng ban nào cũng phải phục vụ cho việc sản xuất. Việc quyết định một nhiệm vụ sản xuất, nhất là kinh doanh, có cơ hội của nó. Cần quyết định nhanh, chính xác… Cái gì cũng đem ra bộ tứ (Đảng, Chính quyền, Công đoàn, Đoàn thanh niên) để bàn, nếu thống nhất thì tốt nhất rồi, nếu giám đốc với bí thư như răng với môi thì nhất rồi. Đằng này á? Cứ ông chẳng bà chuộc, như cỗ xe tứ mã, mỗi ngựa kéo về một phía, hoặc hai phía thôi cũng đủ chết rồi. Hoặc răng cứ nhè cắn vào môi thì còn chết nữa.
Thế nếu quy về một mối?
Ông tự đặt ra câu hỏi, rồi tự trả lời. ả hưng không đủ tự tin. Chưa có cơ sở thực tiễn để kiểm chứng. Mà một cơ chế đã ổn định, vận hành từ bao nhiêu năm nay, nó phải có cơ sở lý luận của nó chứ? Thay đổi sao được.
Hay xin làm thử ở đâu đó rồi rút kinh nghiệm xem sao?
Ông dè dặt báo cáo miệng với một đồng chí cán bộ cao cấp bên tổ chức.
Đồng chí ấy nghe xong gật gù:
- Có vẻ được đấy! Cậu báo cáo với các đồng chí lãnh đạo bên ấy, tiếp tục đi sâu tìm hiểu ở một số đơn vị khác, trên các lĩnh vực khác nhau, ở nhiều vùng khác nhau xem thế nào. Bên cậu chú ý đi sâu về mặt tư tưởng. Bên này cũng sẽ tổ chức một số đoàn nghiên cứu thực tế, tập trung vào mặt tổ chức. Có thể tổ chức điều tra xã hội học nữa. Rồi tổ chức báo cáo thực tế các chuyến đi sẽ hội thảo khoa học, với các quy mô khác nhau, ở một số lĩnh vực khác nhau, khu vực khác nhau… Rồi mới làm báo cáo lên trên được. Khi nào được bật đèn xanh thì mới làm đề án thực hiện.

Hoè được tham gia tất cả các hoạt động ấy.
Đấy là thời kỳ đắc ý nhất trong cuộc đời ông. Sau này, khi Trung ương quyết định chính thức, ở các đơn vị kinh tế, sản xuất, kinh doanh thủ trưởng đơn vị, đồng thời cũng là người đứng đầu tổ chức Đảng của cơ sở đó, Lê Hoè ghi vào sổ công tác: "Vậy là, ngay những cái đã hình thành, đã ổn định trong đời sống, vẫn có thể phải thay đổi, nếu phát hiện ra cái bất hợp lý. Không biết có còn ai phát hiện vấn đề này không, hay chỉ mình ngẫu nhiên phát hiện được trong lần đi phổ biến nghị quyết ở khu nhà.
Đúng ra chuyến đi thực tế ấy, ông còn được một cái lãi nữa. Sau lần gặp đầu tiên ở nhà máy, Trần Kiên có đến nhà ông hỏi ý kiến. Trong lúc ngồi đợi ông về, anh trò chuyện với Thảo Tần - con gái ông, cô giáo cấp 3. Từ đó hai người bí mật hẹn hò nhau sau lưng ông mà ông không hay biết. Đến khi mọi chuyện xong xuôi, Kiên được đề bạt phó giám đốc rồi, Tần mới xin phép cho người yêu ra mắt bố mẹ. Ông Hoè bị bất ngờ, lên giọng chỉ huy quân sự quát đùa: "Á à, thằng này giỏi! Lợi dụng tao đang bận chi viện cho chính mặt trận của mày, mày tập kích hậu phương tao, bắt sống con gái tao phải không?" Đó là chuyện của nhiều năm sau.
Còn bây giờ, ta hãy quay lại với cuộc họp của Ban thường vụ Đảng uỷ nhà máy.
Bí thư Đảng uỷ ả guyễn Văn Hải hết sức tập trung tư tưởng nghe giám đốc phát biểu ý kiến.
Thỉnh thoảng lại thấy ông viết cái gì đó vào sổ tay.
Thỉnh thoảng ông lạt kín đáo nhếch mép cười.
Thinh thoảng ông lại khẽ gật đầu.
Thỉnh thoảng ông lại khẽ đằng hắng trong cổ họng.
Đố ai đọc được lúc ấy ông đang nghĩ gì?
Cũng như lúc trước, khi ông phát biểu xong, không khí cũng chợt im ắng

như phút giây im ắng hiếm hoi giữa hai trận pháo kích ngoài mặt trận. Lúc này, giám đốc Đinh ả gọc Hội đã phát biểu xong. Không khí cũng im ắng như thế.
Cũng trong một khoảng thời gian như thế. Không dài hơn. Cũng không ngắn hơn.
ả gắn hơn thì chưa đủ để mọi người cảm nhận hết sức nặng tổng hợp ý kiến do người phát biểu mang lại.
Cũng chưa đủ thời gian cho người đối trọng cân nhắc xem nên thế nào. Dài hơn thì hoá ra để thời gian chết à?
Bởi lẽ, định khoảng lặng sau ý kiến của bí thư Đảng uỷ, không ai khác ngoài giám đốc.
Bởi lẽ, định khoảng lặng sau ý kiến của giám đốc, không ai khác ngoài bí thư Đảng uỷ:
Họ là hai người chỉ huy quen trận mạc, biết rõ sở trường, sơ đoản của nhau. Biết chọn thời điểm tốt nhất để phản pháo.
Đúng đến lúc phải phát biểu, Hải mới cất tấm thân nặng nề của mình lên. Ông biết mình không đủ sức phản pháo đối phương ngay lúc này. Vả lại, cuộc họp đã kéo quá dài.
Không thể kéo dài thêm.
Phải chuẩn bị ý kiến.
Phải tập hợp lực lượng.
Ông nói thong thả, chậm rãi:
- Đứng như đồng chí giám đốc phát biểu lúc đầu. Đây là trường hợp chúng ta cần bàn bạc, cân nhắc kỹ xem nên quyết định thế nào cho đúng. Tôi đề nghị hãy tạm gác lại. Mời các đồng chí nghỉ.
***
Từ ngày các cửa hàng lương thực quốc doanh không còn chỗ đứng trong thị

trường, bà Phụng thành người thừa. Các nhân viên bán hàng của bà, nhiều người chung vốn thuê lại cửa hàng cửa cơ quan, biến nó thành cửa hàng buôn bản. Buôn gì, bán gì là việc của các cô cứ cuối tháng nộp đủ tiền khoán là được. Tiện cái là các cửa hàng lương thực đều ở ngay mặt phố nên việc kinh doanh cũng thuận tiện. Bà Phụng bỏ việc bán hàng từ lâu, tuổi cũng đã cứng. Hai đứa con đã phương trưởng cả, kinh tế gia đình chả có gì phải lo, vì thế bà nghỉ luôn cho… khoẻ. ả hưng nghỉ mà không có việc gì thế vào thì mụ mị người ra mất. Họ hàng bên nội cũng không có ai ở thành phố này. Bà lấy chồng, nhưng không biết mặt mẹ chồng thế nào, thì nói gì đến việc làm dâu. ả gày mẹ chồng mất, bà chỉ chuẩn bị những thứ cần thiết cho chồng về lo tang mẹ. Thấy vợ không có ý định đi, ông Hoè hỏi thì bà trả lời: "Đám cưới, nhà quê không một ai biết, mà bây giờ em về thì người ta biết em là ai?". Đến khi bà Mận mất, bà Phụng cũng không về. "Làng xóm lại bảo tại em nên anh bỏ vợ, tại em nên chị ấy mới chết".
Hai người lấy nhau không phải vì yêu. ả hận thấy có thể thành vợ thành chồng thì đặt vấn đề tìm hiểu. Thấy có thế chấp nhận được nhau thì báo cáo tổ chức. Không say đắm, không mê muội, chả có gì lãng mạn.
Bà Phụng lại rất nghiệt ngã với quá khứ của chồng, cũng chẳng thích thú với công việc của chồng, nhưng khi đứa con trai đầu lòng ra đời thì bà trở thành một người khác hẳn. Hình như đến lúc ấy bà mới hoàn toàn yên tâm với những gì mình đang có với ông. Lạ cái, cả Lê Đại, con trai đầu và Thảo Tần, cô con gái thứ hai rất may đều không giống gương mặt chữ điền, cặp lông mày lưỡi mác vểnh ngược của bố, cái khuôn mặt hơi gầy hơi sát xương của mẹ. Cả hai anh em đều là sự phát triển những nét chất phác của bố mẹ, thành những nét đẹp tạo hoá ban tặng cho riêng mình.
ả ề nếp gia phong gia đình công chức nhỏ thành phố tạo cho bà Phụng cách nuôi dạy con hơn nhiều gia đình cán bộ mới từ ngoài kháng chiến về. Lê Đại

thông minh, hoạt bát, được bố hướng theo con đường binh nghiệp. Thảo Tần, cả người lẫn nết đều toát lên cái vẻ nền nã khuôn phép, mực thước của con nhà gia giáo.

Lê Đại vào trường thiếu sinh quân, ông Hoè thường xuyên thư từ với con. Cái chết tức tưởi của anh con trai đầu Lê Hồi cứ dằn vặt ông, theo ông suốt đời. Vì nỗi ân hận ấy mà ông có ý thức hơn với Lê Đại, như để vớt vát lại lỗi lầm mà ông đã không làm với Hồi. Vì thế, hai bố con có thể trao đổi được mọi chuyện như hai người bạn.

Điều này không có được ở mẹ con bà Phụng - Thảo Tần. Bà Phụng dạy con gái đủ điều về nữ công gia chánh, nhưng mẹ con không tâm tình được như chị em, bè bạn. Bố lại không hiểu tâm lý con gái, thỉnh thoảng lại *định hướng, lại xác định lập trường tư tưởng* động cơ học tập, động cơ phấn đấu vào Đoàn nên Thảo Tần cứng cỏi, kín đáo ít bộc lộ với bố mẹ.

Ông Hoè đã nhận ra cái đanh đá cá cầy của vợ ngay từ khi tìm hiểu. ả hưng được cái, vợ ông biết chăm chút con cái, chăm chút đến bữa cơm gia đình. ả hờ tài xoay xoả và nấu nướng của bà, ông mới biết đến vị ngon của bữa cơm gia đình mà quãng đời ăn tập thể ở bộ đội trước đây, và sau đó ở cơ quan không bao giờ ông được hưởng.

Hằng ngày, đọc báo với ông là miếng cơm, ngụm nước, không thể thiếu được. ả ó cho ông những thông tin quan trọng để ông minh hoạ cho đường lối chinh sách của đảng mỗi khi nói chuyện nghị quyết. Bà vợ, trái lại không bao giờ quan tâm tới thông tin. ả ói thế cũng oan. Đúng ra là bà chỉ quan tâm tới những thông tin liên quan đến cuộc sống của bà, gia đình bà. ả hưng là liên quan trực tiếp, chứ xa xôi quá cũng không cần biết. Và chỉ là thông tin qua đường dây truyền khẩu của đám bạn nữ với nhau.

Bà chỉ cầm lấy tờ báo xem, khi đó là những ảnh, những chuyện về thời trang, về các diễn viên, người mẫu v.v… Bà mê mải ngắm họ, sao mà chúng

nó đẹp thế nhỉ. ả ó mặc kiểu gì cũng đẹp mới lạ chứ. Tuy vậy, bà lại chúa ghét họ ở ngoài đời. ả hà bà ở trong một cái xóm nhỏ, ăn thông ra đường ả guyễn Huệ. Cũng lạ, giữa khu trung tâm của thành phố Thanh Hoa này có duy nhất một địa danh mang tên xóm - xóm Trúc. Tình cờ bà gặp cô người mẫu nổi tiếng Cẩm Thuý đi chợ về, mở khoá cổng ngôi biệt thự bên số lẻ. Cô mới dọn đến chưa lâu. ả hìn mỗi bước đặt gót giầy cao gót đàng hoàng tự tin của tấm lưng thẳng thớm, đôi mắt kiêu hãnh nhìn thẳng, ai cũng khen đẹp thì bà lại dè bỉu:

- ả gữ này chỉ có mà lấy tây. Cao như cái sào giã ấy. Con trai người mình, ai dám rước?" ả hận xét ấy cũng có thể đúng ả hưng cái giọng khinh khi miệt thị của bà thì… ghẽ người.

Trong câu chuyện buôn dưa lê với một bà bạn, bà đem nhận xét ấy ra kể thì bà kia bảo: "Thì đúng thế chứ sao. Bây giờ lấy Tây là chuyện bình thường. Hoặc là người ta quốc tịch Tây. ả hưng mà này, thôi không nói chuyện người mẫu nữa. ả ó muốn lấy đứa nào thì lấy, việc gì đến bọn gái già chúng mình. Có một chuyện hay lắm, bí mật lắm, không nói qua điện thoại được đâu. Lúc nào mình đến tôi đi!"

Cẩm Thuý chính là con gái út của bà Cẩm Ly, cô diễn viên múa đã bị bà Phụng làm cho khóc mếu khi đến cửa hàng bà mua mì sợi độ nào. ả hưng cả bà Phụng và bà Cẩm Ly chưa lần nào chạm trán nhau.

ả ếu có, chắc gì họ đã nhớ. Thời gian vô tình đã chôn chặt bao nhiêu thù hận. ả ếu không có nó, nếu cứ phải tính sổ với nhau thì không biết cuộc đời sẽ rắc rối đến thế nào.

Bà đem chuyện bà bạn nói, bảo ông tìm hiểu xem thực hư thế nào. Và hôm nay bà bảo ông gọi các con về bàn tính xem sao. ả hớ lần nào, chưa họp vợ chồng đã to tiếng với nhau, ông Hoè ý tứ hơn:

- Bố cũng có nghe phong thanh như thế. ả hưng chưa đâu vào đâu cả. Trên

mới chỉ bàn trong một phạm vi hẹp. Mà cũng có những ý kiến trái ngược nhau. ả gười bảo nên làm, cần nghiên cứu, cần triển khai càng sớm càng tốt. ả gười lại bảo cần xem xét cân nhắc, vì như thế sẽ không công bằng.
ả ghe mẹ vợ giục, Kiên thận trọng:
- Con nghĩ cũng phải nghe ngóng tiếp xem sao. ả ếu thông tin ấy là đúng thì theo con cũng là điều hay.
Đại hội em rể:
- Chủ tịch quận như chú mà chưa nắm được thông tin gì thì còn lâu mới thành chủ trương chính sách, nhưng chú phải điều tra xem sao. Đảng chủ rương mở cửa nghĩa là tư bản nước ngoài sẽ nhảy vào đầu tư. Chuyện này sẽ hay đấy.
Thuỵ Miên liếp lời chồng:
- Còn cha hiểu nhà mình bàn về vấn đề gì.
Thảo Tần nhìn chị dâu cười trêu:
- Đang bàn về vấn đề chưa thành vấn đề chị ạ.
Kiên vào hùa với vợ:
- Bây giờ, anh Đại đã là cán bộ một cơ quan kinh tế, phải bồi dưỡng kiến thức kinh tế thị trường cho chị Miên đi chứ.
- Chị chú không mảy may quan tâm đến lĩnh vực này, chứ nếu quan tâm chị ấy sẽ nắm được ngay. Làm kinh tế mới khó, chứ nắm đại khái thì khó gì.
- Mỗi người một nghề. Ai đa tài như anh chú được. Tôi chỉ muốn biết nhà mình đang bàn về vấn đề gì. Tôi không có chuyên môn kinh tế, nhưng biết đâu chả góp được một cái gì đấy cho công việc chung.
Bà Phụng trả lời con dâu:
- ả ghe đâu ả hà nước sẽ hoá giá nhà con ạ.
- Tức là ả hà nước sẽ bán nha cho người đang thuê chứ gì?
- Mua hay không là quyền của mình chứ ạ. Con nghĩ thế - Thuỵ Miên chả

nghĩ ngợi gì lâu, nói ngay - Mà mua hay không là phụ thuộc vào việc có tiền không? Ta không mua, ả hà nước không thể đuổi đi được. Ta cứ thuê, cứ trả tiền thuê nhà thôi.

Thảo Tần nối lời chị dâu:

- ả hà mình tầng dưới, nhà bác Huy tầng trên thì mua bán thế nào? ả hững nhà lắp ghép, mỗi căn hộ một chủ, bán thế nào? Thế còn những khu nhà xây bốn tầng kiểu Triều Tiên nữa. Con chả hiểu sẽ giải quyết thế nào. ả hững khu ấy, mỗi tầng là hai dãy phòng quay lưng ra ngoài lấy ánh sáng. Cửa ra vào để ra hành lang ở giữa dài hun hút, tối om om. Vì đèn hành lang khi tỏ khi mờ, cháy bóng, thay không kịp. Cả tầng có mấy gian vệ sinh chung, cả tắm, giặt, rửa ráy, đái ỉa ở đấy tất tật. Các ban quản lý khu tập thể, bằng mọi biện pháp tổ chức, hành chính, giáo dục, tuyên truyền, với tất cả ý thức làm chủ tập thể của giai cấp công nhân vẫn không làm thế nào khắc phục được tình trạng ô nhiễm môi trường ả hững khu vệ sinh ấy mãi mãi vẫn là khu… mất vệ sinh nhất nhì trái đất.

Còn đun nấu? Dù ở tầng hai hay ba, bốn thì cũng phải xuống tầng một. Đấy là nhà bếp chung. ả hưng không một ai chịu được cái sự cách rách lôi thôi ấy. Thế là không ai bảo ai, kéo hết lên hành lang, ngay sát cửa nhà mình. Lập tức hành lang biến thành nhà bếp… không tập thể. Các lò than với cái quạt điện nhỏ xíu như cái bễ lò rèn cứ thế thốc khói than cho nó muốn bay đi đâu thì đi, miễn nó không vào nhà mình là được rồi.

ả gày gia đình bà Phụng được dọn đến xóm Trúc này đã có bố con ông Huy ở tầng trên. Cấp trên phải ở tầng trên, cấp dưới ở tầng dưới. ả gay chỗ ở cũng phải thể hiện được vị thế xã hội của mỗi người. Ở tầng trên hai. sạch sẽ hơn, ít ruồi, muỗi, dĩn hơn. Lại không phải chịu cái cảnh người đi lên xuống nện guốc dép trên cầu thang gỗ. Mấy năm trước, ông Huy nghỉ hưu đã về quê vui thú điền viên với bà vợ già. ả ếu hoá giá nhà thì làm thế nào? Chưa

ai hình dung ra việc mua bán sẽ triển khai ra sao? Gì thì gì, việc mua bán tay ba tay tư là cực lôi thôi. ả hà trên, nhà dưới, dính với nhau thành một khối, làm sao mà của một chủ thôi thì việc mua bán mới tiện. Theo hướng suy nghĩ ấy, bà đặt ra với mọi người một con tính.
- Ông và các con tính toán thế nào để khi chuyện hoá giá nhà thành hiện thực thì mình phải mua được cả căn nhà này.
- Để làm gì hả mẹ? - Tần hỏi.
Bà Phụng nhìn con gái:
- Cô chẳng nghe anh Đại nói nẫy rồi thôi.
- ả hưng lấy đâu ra tiền chứ? - Vẫn là Tần hỏi.
- Không ai vẽ ra tiền, nhưng chịu nghĩ thì cũng có thể ra tiền đấy!
Đại khen:
- Mẹ nói chí lý quá đấy!
Bà Phụng nhìn con trai cười mãn nguyện:
- Mẹ hy vọng Đại sẽ có cách cho việc này - rồi bà nói như thể kết thúc cuộc họp gia đình:
- Thôi, hai chị em vào bếp đi. Thức ăn mẹ chuẩn bị nhiều rồi… Sao cô Tần không cho con bé về với bà?
- Cháu đi học mà mẹ. Thế cháu Cường đâu hả chị? Chả lần nào em về mà cháu ở nhà.
Thuỵ Miên khẽ thở dài:
- Đến tôi mà còn chả mấy khi ăn cơm cùng nó nữa là cô!
Không biết trong đêm ấy bà Phụng tính toán thế nào mà ngay sáng hôm sau, chiếc xe ả hật gầm cao của công ty Đại đã chờ ngoài cổng. Ông Hoè không biết vợ và con trai đi đâu. Bà không nói và ông cũng không hỏi. Thì xưa nay vẫn thế. Bà vẫn bảo, ông cứ việc đi làm cái việc giảng nghị quyết của ông. Kệ tôi. Còn ông thì vẫn vậy. Bà muốn làm gì thì làm, miễn là

đừng có để ảnh hưởng đến ông là được.
Từ Thanh Hoa đi về phía nam, ba trăm cây số, xe rẽ lên huyện miền núi Hương San. Đến phố ả gọc. Chỉ hỏi thăm một lần là đến địa chỉ cần đến. Một cán bộ trung ương về nghỉ hưu tại quê nhà là mềm vinh dự cho địa phương nên ai cũng biết. Ông Huy rất ngạc nhiên thấy mẹ con bà Phụng xuất hiện trước cửa nhà mình.
Một ngôi nhà ba tầng, mặt tiền sáu mét. Tầng một cho thuê bán hàng gia dụng ngoại nhập (nồi cơm điện, lò vi sóng, quạt thông gió,…). Lô đất này địa phương cấp cho ông từ ngày ông còn tại chức. Sau này, nghỉ hưu, bán mảnh vườn nhà trong làng, ông cho xây toà nhà này.
Thời còn ở chung một căn nhà ngoài xóm Trúc, bà Phụng cũng là người biết ăn ở cư xử. ả gười ta là đàn ông, tuy không phải là cấp trên của chồng mình, nhưng cũng là cấp trên. Và điều dễ chịu nhất là bà vợ ông, tuy có hộ khẩu ở đây (để có các chế độ lương thực, thực phẩm và các chế độ cung cấp khác) nhưng lại không ở đây thường xuyên. Chỉ có một cô con gái ra ngoài ấy học thì đã học xong đại học, một cô học nước ngoài và đều đã lấy chồng, đã vẽ nhà chồng cả rồi.
Trong câu chuyện thăm hỏi xã giao, bà Phụng làm như vô tình kể rằng, mỗi khi mưa to, lại phải lấy chậu hứng nước dột từ nhà bác xuống.
- Sao thế được? Ông Huy ngạc nhiên, liền được bà Phụng giải thích:
- Chắc là trên nhà bác có hòn ngói vỡ nước chảy xuống làm bục trần vôi rơm. Một hôm em nghe đánh rầm một cái, chắc là trần bục xuống. Thế là trời mưa nước qua sàn gỗ trên bác lại thấm xuống trần nhà em. Bác bảo chả lấy chậu hứng thì làm thế nào?
Gia đình ông Huy không ở, nhưng vẫn phải trả tiền thuê nhà. Gộp cả năm trả một lần cũng thành một món. Bà Phụng vẫn ứng hộ để nộp tiền nhà cho ông. Có việc gì ông ra mới gửi trả. Không thì cô con gái út tạt về trả.

Vào thời điểm này cả Sài Gòn, Hà ả ội đều chưa lên cơn sốt đất. Thanh Hoa dĩ nhiên cũng chưa. Chuyển hoá giá nhà còn xa xôi. Ở một huyện miền núi, hơn cả vùng sâu, vùng xa thỉ mọi thông tin quan trọng bà Phụng đã lượng được ông đều mờ tịt. Chỉ có bà, nhờ giác quan buôn bán mách bảo mới có bước đi quyết định này.

Khi bà Phụng lựa lời đưa ra đề nghị nhượng lại diện tích trên gác thì ông Huy thậm chí còn mừng.

Không, hơn cả mừng, ông còn cho là may mắn. Cứ nhìn mặt ông thì biết. Đại ngồi nghe, chăm chú theo dõi diễn biến trên mặt ông Huy. Và anh ngầm đánh giá diễn biến tình hình…

Mình ở tầng trên bán cho nhà dưới là tiện nhất. Mà đây là nhà cơ quan phân phối cơ mà. ả hượng cho người cùng cơ quan đã là sai lắm rồi. Không thể nhượng cho người ngoài cơ quan được. Thế chả may là gì? Cán bộ cao cấp cỡ ông Huy ngay cả cỡ ông Hoè cũng chả ai bận tâm về chuyện này. Chuyện mua bán chuyển nhượng càng không rành. Vì thế ông Huy đồng ý ngay. Bà bắt ngay sang chuyện giá cả tiền nong. Không đề cập, đúng hơn, là lờ đi, tránh đi một chuyện hệ trọng nhất mà lẽ ra phải nói đến. Bà lo lắng hồi hộp. Liệu ông Huy có biết không? Có nêu vấn đề ấy ra không? Bây giờ mà không dứt khoát được ngay, ông ấy bảo để hỏi ý kiến các con, hoặc để tham khảo ý kiến của ai đó trong họ hàng, bạn bè là hỏng rồi. ả ó lú, nhưng chú nó khôn… biết đâu chả bị đưa ra đàm phán. Thế thì hỏng bét. Đột nhiên bà Phụng đứng dậy, đi ra ban công gọi với xuống. "Cháu lên đây uống nước. Không phải trông xe đâu!". Rồi làm như tiện thể nói với ông Huy: "Anh lái xe ở đơn vị cháu, tiện cháu đi công tác, tôi đi nhờ xe vào". ả ghĩa là bà muốn nói rằng, Đại vẫn là quân nhân, rằng chiếc xe này không phải là của công ty Đại, chẳng cần biết, nếu xe quân đội thì phải là biển đỏ chữ trắng, chứ sao lại biển trắng, chữ đen thế này. Có vẻ như mọi lo lắng tính toán của bà

Phụng đều thừa? Ông Huy bảo:

- Thôi thì tuỳ bà!

Ở người bán phải ra giá trước để người mua còn mặc cả chứ. Tuỳ là tuỳ thế nào. ả hỡ mình đưa ra giá thấp hơn nhiều so với con số trong đầu người ta, người ta mà lắc thì hỏng việc. Còn mình mà đưa ra giá cao thì mình hớ. Bà Phụng đã tính nát nước rồi. Dù bây giờ có mua đắt thì chả mấy nữa đâu, không không thì chầy sẽ đắt gấp… bao nhiêu lần. Ai mà biết được? Không dứt điểm ngay, nhỡ ông ấy hoãn binh?

ả ghĩ thế, bà Phụng rụt rè đứa ra một con số tròn thì ông Huy có vẻ ngạc nhiên "Thế à?". Không hiểu câu ấy là thế nào? ả ó chỉ tỏ vẻ ngạc nhiên, nhưng không thể biết ngạc nhiên vì con số ấy nhỏ hay to? Ông Huy không bảo rẻ hay đắt, ông chỉ hỏi "Thế à?" Bà Phụng lo lắng nhìn ông. Đại cũng lo lắng nhìn bộ mặt có vẻ như ngạc nhiên ấy! Mà ông ngạc nhiên thật. Số tiền lớn quá. ả ằm mơ cũng không thấy. ả hà cơ quan phân chứ có phải hương hoả mả dài ông bà cha mẹ để lại đâu. Lẽ ra phải trả lại cơ quan mới phải. Không ở thì trả lại là đứng rồi, sao mình lấy tiền của người ta thế này. Thấy ông Huy không nói gì thêm, bà Phụng chồng ngay số tiền y trước mặt ông. Ông Huy bối rối. Trông thấy mấy cọc tiền cũng ngốt người lên thật. Ông thần người ra khi bà Phụng đề nghị ông viết tay một cái giấy, đại thể đồng ý chuyển nhượng cho bà Phụng, diện tích ở tầng trên lấy một số tiền là ngần này. Đã nhận đủ tiền, ngày tháng năm…

Chương 6

Để bù đắp sức lực người tình, đã chiều mình mọi lúc, mọi nơi có thể - có ngày đến hai lần: Miên ngâm lòng đỏ trứng gà với mật ong bằng mọi cách, bắt anh phải ăn kỳ hết mỗi ngày hai cốc mới nghe.
Chị cũng không hiểu vì sao mình lại mê anh đến thế. Sức lực đâu ra để có thể sống như một cô gái mười bảy, mười tám. Không biết mệt, không biết chán là gì, như người ốm dậy, ăn giả bữa, càng ăn càng thèm, càng khát. Lúc nào rảnh việc là nghĩ ngay đến cái ấy, việc ấy, lúc nào cũng muốn gặp anh, cũng muốn ngấu nghiến anh.
ả hưng khổ nỗi, cứ mỗi lần gặp nhau xong, chị lại bị dằn vặt về tội phản bội chồng. Để chuộc tội, chị cố gắng thật chu đáo, thật chiều chuộng, mỗi khi anh về phép. Chị nấu món riêu cá với mẻ (cả Thanh Hoa, mười mấy cái chợ lớn, chỉ mỗi chợ hàng Mảng có một bà cụ bán mẻ), món anh thích, tuy không ai động đũa. Vẫn không sao xua được mặc cảm tội lỗi, đành tự an ủi: biết làm sao khi anh ấy không mang lại hạnh phúc cho mình. Tự nhiên, chị ngầm so sánh chồng mình với người tình. Rồi rút ra kết luận để tự lừa dối: Chồng mình không bằng người ta thì phải chịu thua thiệt. Mà anh ấy được hưởng cả thời con gái của mình rồi còn gì. Thật ra, mình lấy anh ấy cũng là

"chiếu cố". Con gái Thanh Hoa như mình mà lấy một anh bộ đội quê tận đấu đâu là vớ vẩn. Chị quên rằng, vào thời điểm ấy, hình ảnh anh bộ đội là đẹp nhất trong lòng các cô gái. Chị đã từng hãnh diện khi trả lời các bạn: "Chồng tao là bộ đội". Thế mà bây giờ lại tiếc nuối mới kỳ cục. Khổ thế, cái mớ bòng bong trong lòng chị không cho chị yên.
Không làm sao yên cho được. Càng biện hộ, càng bế tắc cùng quẫn. Không làm sao gỡ ra được. Chị quay sang chăm nom, chiều chuộng con. Còn là vì nó biết chuyện của chị. ả ó thích gì, chị mua cho nó cái ấy. Chị chăm sóc bố mẹ chồng. Rằm, mồng một đều sắm đồ lễ cho mẹ chồng. ả gày giỗ bên nhà chồng, thường là anh không có nhà. Chị lo toan mọi thứ từ hôm trước, làm tranh cả việc cô em chồng. Chỉ mong vơi được đi mặc cẫm tội lỗi. Có một cách đơn giản để bớt đi mặc cảm tội lỗi là dừng lại, quay về, thì chị lại không làm được. Đã có những lúc muốn quay về, nhất là lúc giận dỗi người tình.
ả hưng giữa hai người tình vụng trộm thế này thì giận dỗi chỉ như mưa bóng mây. Đâu lại vào đấy, lại lao vào nhau như hai kẻ chết đói. Anh Khải, một tay trong cơ quan rất thích chị. (Mà nói không ngoa, tất cả cánh đàn ông, cả các anh lớn tuổi lẫn đám ít tuổi đều thích chị), có lần đi qua bàn chị làm việc, dừng lại một tý, nói chỉ vừa đủ cho chị nghe:
- ả ày, nhìn mắt bà, tôi biết bà đang say đấy. Liệu mà giữ sức khoẻ. Không còn như thời con gái đâu đấy nhớ.
Có tật giật mình, chị đánh trống lảng:
- Ông nói vớ vẩn cái gì thế?
ả gười kia nghiêm giọng:
- Bà thừa biết tôi nói chuyện gì rồi?
Chị kể với người tình, rồi hỏi:
- Làm sao nhìn vào mắt mà biết được em đang yêu hả anh?

- Anh ấy quá tốt với em đấy! Vì sao thì em biết rồi. Không hiểu, khi biết anh là "thủ phạm", có còn tốt không? Thế em quên đấy là cửa sổ tâm hồn em à!
ả những lúc yêu nhau, anh vẫn chả bảo em mở mắt ra cho anh nhìn là gì. Em thì thích nhắm mắt để tập trung tất cả cho việc ấy. Mắt em những lúc ấy lạ lắm. ả ó long lanh, sáng rực lên, không bao giờ tìm thấy vào lúc khác. Còn gương mặt thì rạng rỡ, bừng sáng, thứ ánh sáng toả ra từ trong tâm hồn. Anh không nịnh đâu. Con người đẹp nhất khi yêu mà.
***
Lê Đại không thể ngờ được rằng, chính cái lúc anh đang hào hứng kể với mấy người bạn trong Ban chỉ huy về "cuộc chiến đấu" với vợ hôm về phép thì ở nhà, vợ anh cũng đang hào hứng say sưa trò chuyện với người tình sau một cuộc ân ái no nè, trên tầng ba của một nhà nghỉ bên con sông đào, cửa sổ mở ra cánh đồng lúa chạy đến tít tắp chân đê:
- Chồng em rất kỳ cục nhé!
- Thế nào mà em bảo là kỳ cực?
- Anh ấy chỉ thích em gãi lưng thôi. Mà da thì cứ như da trâu ấy, không mềm mại, trắng trẻo thế này.
- Thế anh ấy không làm tình à?
- Cũng làm chứ! ả hưng với anh ấy, được em gãi đúng chỗ ngứa sướng hơn thì phải. Cho nên cứ là phải xong trận gãi chán chê mới đến chuyện kia. ả hưng không thể bằng anh được. Không bao giờ bằng anh được ả ếu không có anh thì em cứ tưởng chỉ có thế thôi, chỉ được thế thôi. Em biết ơn anh lắm đấy, anh yêu ạ! Có anh, em mới được sống cuộc sống thật của người đàn bà, mới biết được hạnh phúc đích thực của người đàn bà với người mình yêu… Chị quàng cổ anh, vít xuống ngực mình - Sao anh giỏi thế nhỉ? Anh ơi, em lại thèm rồi, chiều em một lần nữa rồi về, kẻo muộn.

Đến một ngày, Thuỵ Miên lo lắng báo tin cho người tình, quá mấy ngày mà chưa thấy gì. Anh cũng lo lo bảo đợi mấy ngày nữa xem sao. Đợi mãi, đợi mãi cúng chả thấy. Đến khi thầy thuốc đông y bắt mạch nói rằng chị đã có thai, và rằng thai là con gái thì mắt hai người cùng sáng lên nhìn nhau. Trước mặt thầy thuốc mà anh dám nắm lấy tay chị, cũng bắt chước đặt ngón tay vào cổ tay chị nghe ngóng, tưởng mình cũng nghe được tín hiệu từ mầm yêu của mình. ả hà anh cũng chỉ có một đứa con trai như chị. Họ ăn mừng bằng một bữa cá thoả thích.

- ả ó sẽ giống em đấy!

- Giống anh cơ. Sẽ thông minh, hóm hỉnh, sẽ tinh tế em vẫn nhớ như in cái lần họp giao ban thú vị ấy, mà nhờ nó anh mới chiếm được em.

ả hưng chợt mừng lại chợt lo. Mừng đến nhanh mà đi cũng nhanh, nhất là với anh. ả ỗi lo ngày càng lớn.

- Thế nào thì cũng phải tính đến mọi khía cạnh của việc không phải trong tương lai xa, mà gần, rất gần. Và bao giờ cũng phải tính đến tình huống xấu nhất.

- Em biết anh đang nghĩ gì rồi.

Anh vẫn không nói gì. Cũng có tuổi cả rồi. Tình là tình thật, yêu thật. Và cũng muốn có một *"tác phẩm để đời đấy"*. ả hưng khốn nỗi, cả hai người đều không muốn phá vỡ gia đình mình.

ả gười tỉnh thì rất say, nhưng cũng rất tỉnh. Thuỵ Miên thì say hoàn toàn. Chị không nghĩ gì xa xôi, chỉ biết cái mầm yêu đang tượng hình dần lên trong cơ thể mình. Mình cần nó. Mình phải có nó. ả ó mới là tình yêu đích thực của mình, cả thể xác lẫn tâm hồn. Mình sẽ nuôi nấng dạy dỗ nó, theo một cách khác, hoàn toàn khác với nuôi Cường.

Chị cũng biết không trông mong gì được ở Cường. Đã không có kinh nghiệm hiểu biết gì cho đứa con đầu lòng. Bố thì đi biền biệt, mẹ thì mải

công việc.
Lại còn cái chuyện kia nữa… ân hận về nó, chị lại càng muốn giữ cái thai lại. Muốn ra sao thì ra… Chị giận dữ.
- Anh sợ trách nhiệm chứ gì? Hèn thế. Em về đây!
Anh vít hai vai chị xuống, ôn tồn:
- Thế khi thấy con giống anh như đúc mà thông thường những trường hợp thế này đều như vậy, chồng em sẽ nói thế nào? Em sẽ giải quyết thế nào?
- Thì cùng lắm là em nói toẹt ra chứ sao. Anh ấy là Đảng viên, là bộ đội, anh ấy sẽ thông cảm với hoàn cảnh em.
- Thế cơ quan mình sẽ đến thăm. Họ sẽ nhận ra ngay, chả cần xét nghiệm gì đâu… Đám đàn ông trong cơ quan, nhất là anh Khải ấy… sẽ không để anh yên đâu. Lại còn đằng gia đình anh nữa… Chúng mình đứng trước một sự lựa chọn. Hoặc là cho cả hai gia đình tan vỡ. Bỏ tất cả, xin chuyển vùng vào đâu đó trong Sài Gòn hay Lâm Đồng. Mà phải làm ngay, không đợi em sinh con. Không chờ mọi chuyện vỡ lở. Hoặc là…
Thuỵ Miên khóc:
- ả hưng mà em tiếc lắm! Em vẫn cứ ao ước một đứa con gái chấy rận.
- Đành phải thế thôi em ạ!
Yêu nhau mà chỉ vụng trộm thế này, mà không có còn thì làm sao có cái sự trọn vẹn? Mà chắc gì một sự trọn vẹn đã là hay? Chính cái ông nhà thơ có cái ý ấy - "*tình chỉ dẹp những khi còn dang dở*", cũng vẫn dang dở suốt đời đấy thôi. ả ghĩ mà buồn… Anh ngồi thừ cả ra.
Chị lặng lẽ khóc. Anh bóp chặt tay chị, lặng lẽ khóc theo. Lần đầu tiên từ ngày dan díu với nhau, có hoàn cảnh thuận tiện thế này mà họ không làm tình.
***
Công việc ở cơ quan mới cái gì cũng lạ. ả hưng Đại không phải làm quen

lâu. Ý thức tổ chức, kỷ luật của người lính, của một sĩ quan chỉ huy của một người về cơ quan mới, của một đảng viên là hoàn toàn thừa trong tác phong làm việc ở Tổng Công ty xuất nhập khẩu, thương mại, dịch vụ này. Giờ giấc làm việc tuy thích. Đi đâu tuỳ thích, miễn là công việc mang lại hiệu quả, cân đo đong đếm được. Ở đây người ta đánh giá người là ở hiệu quả ấy. Chả ai bận tâm đến các loại danh hiệu. Vì thế Đại có điều kiện dồn thời gian công sức cho việc tìm hiểu công việc.

Một hai chầu ăn nhậu với trưởng phòng kế hoạch kinh doanh, trưởng phòng hành chính tổng hợp là anh đã có trong tay tất cả công văn đi, đến, giấy phép xuất nhập khẩu, hợp đồng mua bán, kết toán cuối năm, báo cáo tổng kết năm trong suốt hai năm liền giáp với năm này. Anh đọc, ghi chép những gì cần nhớ. Việc gì không rõ thật hỏi thêm hai người trưởng phòng này. Sau vài tháng vừa làm việc, vừa lục ngược lại thời gian, anh đã hình dung ra công việc, cơ chế làm việc, công việc làm ăn của cơ quan mình. Mọi người hết sức ngạc nhiên, trong câu chuyện, khi có ai nhắc đến những vụ việc trong mấy năm trước, anh đều đế vào một vài ý kiến nhỏ, cứ như lúc ấy anh từng tham gia.

Thật ra nếu chỉ tìm hiểu qua mớ giấy tờ ấy thì cũng nắm được những điều cơ bản rồi. Đấy là cách làm phù hợp nhất, khôn ngoan nhất của người mới về. Tất nhiên không phải tất cả mọi chuyện đời, mọi quan hệ, và trình độ hiểu biết, tính cách, nhân cách của những người tham gia đều hiện trên giấy trắng mực đen. Có khi kết quả thực, lại trái ngược hẳn với báo cáo tổng kết cũng nên. Có điều, những cái đó Đại lại chẳng mấy quan tâm. Anh đã có chủ định của mình, nên điều anh cần nắm chắc là việc chứ không phải là người. Được cái Đại có tư duy kinh tế, lại có cái mẫn cảm của người kinh doanh nên chẳng bao lâu anh đã thành thạo nghiệp vụ ở phòng kinh doanh tổng hợp như một cán bộ đã có nhiều năm công tác, chứ không phải anh linh mới tò te

chuyển ngành. Vả lại, thời gian làm chủ nhiệm hậu cần trung đoàn anh cũng đã phải va chạm với những vấn đề kinh tế của thị trường hàng hoá rồi. Quãng đời trong quân ngũ còn tạo cho anh tính quyết đoán trong suy nghĩ, nhờ thế mới có được cái dứt khoát trong giải quyết công việc. ả hưng đến việc này thì anh thấy phải cân nhắc thêm, mặc dù trong suy nghĩ, anh đã ngã ngũ rồi. Sau một thời gian đắn đo, do dự, tối nay ăn cơm xong, anh quyết định sẽ nói với bố.

- Bố ạ. Con muốn hỏi ý kiến bố một việc.

Khuôn mặt to, quắc thước với đôi lông mày lưỡi mác của ông phướn lên. Chưa biết con hỏi việc gì mà cả lo rồi? Ông biết tính con. Thằng này đã hỏi cái gì hẳn là việc hệ trọng. Mà nó hỏi là hỏi cho phải phép thôi, chứ nó đã quyết định trong đầu rồi.

- Việc gì, anh nói tôi nghe xem nào.

Đại ngập ngừng:

- Con định xin… nghỉ sinh hoạt bố ạ!

Anh biết chuyện của mình sẽ làm bố sốc nên lẽ ra định nói "xin ra khỏi Đảng" thì anh nói như vậy. Ông cụ không hiểu ngay ẩn ý trong cách nói của con nên hỏi lại:

- Anh bảo nghỉ sinh hoạt là sinh hoạt gì?

- Ý con nói là… là sinh hoạt… Đảng ấy!

Choáng người. Không tin vào tai mình, ông cụ lắp bắp hỏi dồn:

- Anh xin ra khỏi Đảng? Có thật không, hay tôi nghe nhầm? Anh đã xin ra khỏi quân đội để đi buôn. Bây giờ lại xin ra khỏi Đảng. Con tôi xin ra khỏi Đảng? Anh có còn để cho tôi nhìn mặt mọi người không? Có để cho tôi sống nữa không đây?

Đại không ngờ ông cụ lại sốc đến thế. Mặt ông cụ tái dại. Các thớ thịt trên mặt căng thẳng, khổ sở, đau đớn. Hỏi liền mấy câu ấy xong, ông cụ ngồi thừ

người ra thở, như vừa phải làm một việc cực nhọc. Anh không dám nói gì thêm. Anh nhìn bố, vừa áy náy, vừa thương. Biết thế chả nói cho xong. ấ hưng làm sao không nói được một việc như thế với ông, không phải chỉ là cha đẻ mà còn là một người cha tinh thần mà anh không thể không xưng tội, không thể giấu giếm điều gì. Anh đã từng sống trong quân ngũ, với tư cách người chỉ huy. Ở đấy, tổ chức Đảng là cái gì thiêng liêng chặt chẽ mà bất kỳ người lính nào cũng muốn được đứng vào. ấ ó chứng tỏ một sự tín nhiệm, tin cậy, một bước trưởng thành, vì thế là niềm vinh dự và hãnh diện. Sau này, khi các cuộc chiến tranh đã lui vào dĩ vãng, binh nghiệp không còn là sự nghiệp đẹp nhất của thanh niên nữa, khi người ta quan tâm nhiều hơn đến chuyện riêng tư, đến đời sống gia đình, nhất là khi làm giầu đã trở thành một sự thúc bách chính đáng của mọi người, thì cánh lính và hạ sĩ quan mời không hào hứng chuyện vào Đảng. Bởi lẽ, khi được tin cậy như thế, được cử đi học trường sĩ quan để phục vụ lâu dài trong quân ngũ, mà họ lại muốn hết nghĩa vụ trở về với gia đình, làm anh lính *ba linh thôn*, cho tự do, thoải mái. Chứ không thiết tha làm, dù là sĩ quan *ba linh tám(1)*. Còn hàng ngũ sĩ quan như Lê Đại, trước yêu cầu tiến lên chính quy, hiện đại, không phải ai cũng đáp ứng được đòi hỏi của quân đội, nhất là không có bằng đại học chuyên ngành. Vì thế mới có chuyện xin ra khỏi quân đội. Một sự phát triển đích thực bao giờ cũng diễn ra cả hai quá trình song song nhưng ngược chiều nhau: Đào tạo và đào thải. Không có cả hai quá trình đó, chỉ có đào tạo mà không có đào thải thì đó chỉ là phát triển giả tạo, phát triển ảo. Không sớm thì muộn sẽ sụp đổ. Đại nhận thức như thế nên anh xin ra khỏi quân đội vì biết mình không thể phát triển được nữa? Ông cụ không hiểu được hết khúc nhôi của anh, nên đã mấy lần gọi anh là kẻ đi buôn tập thể rồi. Mà sinh hoạt chi bộ ở cơ quan Đại thì chả ra làm sao. ấ gười thì hí hoáy viết

lách, người thì lúi húi với cuốn sách trên tay. Mở đầu, bao giờ cũng là phần đọc thông báo nội bộ. Gọi là mật, nhưng chẳng còn gì là mật ở thời đại thông tin này. ả gười đọc cứ đọc. ả gười không nghe cứ không nghe. Đến nỗi bí thư chi bộ chợt phát hiện ra mình đọc nhầm thông báo của mấy tháng trước bèn xin lỗi, thì một đảng viên cười, "nào có ai biết đồng chí đọc gì đâu mà phải xin lỗi". Một chi bộ ghép, ai biết việc người ấy, chả thể kiểm điểm về chuyên môn được. Còn kiểm điểm vai trò "đầu tầu gương mẫu" ư? Lại cành khó. ả hóm từ ấy không có trong công tác chuyên môn, nghiệp vụ, nghiên cứu, quản lý… Chỉ còn công tác phát triển Đảng là phải bàn thảo. Đại hỏi:

- Thời chiến con phải họp luôn để thống nhất ý chí đánh giặc, bàn cách đánh sao cho thắng mà ít tổn thất máu thịt nhất. Thời binh, họp tuần một lần là nhiều, bên dân sự tháng một lần vẫn là nhiều. Điều quan trọng là không có nội dung thiết thực. Lại còn mang chuyện vắng mặt ra kết tội nhau thì hết chỗ nói. Thành phố này đã có một ông giám đốc sở, thành uỷ viên mà bị kiểm tra đảng kết luận là ý thức sinh hoạt đảng kém, vì vắng mặt quá nhiều lần, thì thật là trớ trêu. Con cam đoan với bố là thứ trưởng, bộ trưởng, chủ tịch Uỷ ban vắng nhiều nhất. Chỉ vì bận nhất thôi, mà các chi bộ ấy cũng bỏ sinh hoạt nhiều nhất. Cũng vì bận công tác thôi… Lại còn chuyện cho điểm để đánh giá nữa. Con thấy hình thức quá.

Hai bố con ngồi với nhau rất lâu. Mỗi người theo đuổi một suy nghĩ. Ông Hoè hiểu rất rõ thực chất, nội dung của sự việc, của vấn đề. Ông biết nội dung ấy không thể ở mãi trong hình thức ấy! ả ó đang cựa quật đòi một chiếc áo mới. Chiếc áo ấy cắt kiểu gì, may kiểu gì thì ông chưa nghĩ được. Chỉ có thể đề xuất với cấp trên, với tổ chức, như ông đã từng đề xuất việc ở Hải An, và ông tin sẽ có một sự đổi thay nào đó. Chắc cũng không xa. Đại thì đơn giản hơn, trong cả cách nghĩ và cách giải quyết. Anh chỉ biết

một điều, mình xin ra khỏi đảng, không phải vì mình không tán thành cương lĩnh, lý tưởng hằng theo đuổi. Mà chỉ vì một hình thức, như nó đang có, anh không theo được. Mà cái việc theo ấy chẳng để làm gì. ấ ó vô bổ, vô nghĩa quá đi. Việc làm ăn của anh đang diễn ra như hiện nay, và trong tương lai, còn phức tạp hơn, nửa năm, cả năm mới về nước, rồi lại sấp sấp ngửa ngửa đi thì làm sao mà đảm bảo sinh hoạt chi bộ được. Ba tháng không lý do thì bị khai trừ rồi! Tất nhiên sẽ làm đơn báo cáo hẳn hoi, nhưng nếu đi cả năm, nhiều năm mà vẫn có lý do thì vẫn được chấp nhận à? Anh nghe đâu, có thể sắp tới các công ty tư nhân cũng có tổ chức chi bộ. Vậy là phải. Vì rất nhiều anh em cán bộ, đảng viên đứng ra lập công ty trách nhiệm hữu hạn. ấ hưng… đến cơ quan hành chính sự nghiệp mà sinh hoạt chi bộ còn như thế thì ở các tổ chức đi buôn tập thể, buôn tư nhân ấy sẽ sinh hoạt thế nào? Có giời mà biết được. Còn nếu cứ căn cứ vào báo cáo thì chi bộ nào cũng hay, cũng giỏi, đại hội chi bộ nào cũng thành công.
Thế mấy người bạn đi buôn chuyến xuyên quốc gia thì họ làm thế nào? Đại cũng đã đe ý tìm hiểu.
Anh đã thấy bạn anh xử sự thế này: Anh ta xách một két bia đến, rồi kẹo, bánh, sôcôla. ấ âng lên, đặt xuống chúc tụng vui vẻ. Mỗi người một chút quà lưu niệm. Rồi kể chuyện thời sự bên ấ ga, chuyện làm ăn của mình. Chuyện cứ vui vẻ như một buổi liên hoan mừng người đi xa về. Cuối cùng, bí thư chi bộ nhắc các đảng viên được phân công giúp đỡ người ngoài Đảng, hoàn thành việc thẩm tra lý lịch, chuẩn bị báo cáo chi bộ vào kỳ họp tới. Dĩ nhiên, với nội dung cuộc họp hôm nay, không có chỗ cho tiết mục đọc "thông báo nội bộ".
Ông Hoè biết, trong cơ chế thị trường hiện nay, kinh tế tư nhân, các nhà doanh nghiệp đóng góp một phần không nhỏ vào mục tiêu dân giầu nước mạnh.

Ông cố loại khỏi kho từ vựng của mình những từ ngữ như con buôn", "bọn con buôn", "tâm lý con buôn", "tính toán kiểu con buôn", "đầu óc con buôn"… ẩ hưng ông vẫn thích hình ảnh thằng con trai, chững chạc trong bộ quân phục, quân hàm, quân hiệu tề chỉnh, hơn là thấy nó sang trọng với bộ complet, cravat của một doanh nhân. Ông còn chưa biết trả lời nó thế nào, thì nó đã lại hành ông bằng một câu hỏi nữa:
- Con làm đơn xin ra Đảng, đồng chí cán bộ tổ chức sau khi hỏi chuyện con rất lâu, lại bảo con nên viết là xin nghỉ sinh hoạt Đảng. Con bảo thế thì tôi cũng giống các cụ nghỉ hưu già yếu quá, hay không có điều kiện đóng Đảng phí nữa à? Đồng chí ấy không biết nên thế nào. Thành thử mấy tháng rồi con vẫn không được trả lời. Con nghĩ, vào Đảng, con làm đơn tự nguyện, bây giờ xin ra con cũng làm đơn đàng hoàng, thì tổ chức phải trả lời chứ. Xin vào có quyết định kết nạp, thì xin ra cũng nên có quyết định cho ra mới phải. Mấu chốt là lý do xin ra, con đã ghi rõ trong kia mà, chứ có phải mình chán Đảng, mình xin ra. Con cũng đã ghi trong đơn nguyện vọng được giữ đảng, như kỷ niệm đẹp của một thời sóng đẹp, với quân hiệu, quân hàm, huân chương, suốt thời trai trẻ trong quân ngũ, để con cháu ông có thể tự hào nói với bạn bè rằng, bố tao, ông tao đã từng là một người lính cầm súng bảo vệ Tổ quốc, từng là một Đảng viên Cộng sản đấy nhé.
Ông Hoè vẫn có thói quen ghi vào tổ công tác như một thứ nhật ký. Đêm ấy, sau khi nói chuyện với con ông viết: "Cái ác là những chuyện con mình nói đều là sự thật, đều đúng. Ở chi bộ phường mình sinh hoạt có khác gì? Mình không biết phải trả lời nó thế nào?"
***
Thời gian công tác ở cơ quan kinh tế thành phố không lâu, chỉ gần hai năm, nhưng đã giúp Lê Đại nắm được những mối quan hệ quan trọng, cả trong và ngoài nước. Điều có ý nghĩa nhất là, anh hiểu được cách làm ăn thời buổi

kinh tế thị trường. Tối về, đọc sách đến khuya, để trang bị cho mình những kiến thức mà mình thiếu hụt trong những năm còn sống trong quân ngũ, tuy cũng có dính dáng đến kinh tế, đến hàng hoá, vật tư tiền bạc, nhưng đấy chưa phải là hạch toán kinh doanh thật sự. Còn điều này nữa, anh vừa công tác, vừa tư tác tức là ngầm chuẩn bị những điều kiện cần thiết cho việc sẽ rời khỏi cơ quan này, lập công ty riêng. Anh lặng lẽ chuẩn bị những thủ tục cần thiết. Lặng lẽ xây dựng những quan hệ làm ăn cho công ty mình. Trong một chuyến đi công tác Liên bang ấ ga, vô tình anh gặp một chiến sĩ cũ của đại đội 3, tiểu đoàn mình:

- Thủ trưởng là thủ trưởng Lê Đại, đúng không nào?

- Cậu ở đâu sao biết tên tôi?

Anh ta dập gót giầy, đứng thẳng, ngực ưỡn theo đúng tác phong quân nhân khi đứng trước thủ trưởng, giọng rắn rỏi:

- Báo cáo tiểu đoàn trưởng, tôi, hạ sĩ ấ guyễn Bình, quản ca đại đội 3, không có lệnh đồng chí cũng cứ có mặt. Đồng chí không yêu cầu, nhưng tôi cứ báo cáo và sẵn sàng chịu kỷ luật, vì trước đây mấy năm, tôi đã chỉ huy một cuộc đột kích "bắt sống" mớ quần áo lót của các thím văn công sư đoàn về biểu diễn phục vụ đơn vị. Báo cáo hết! À, chưa hết. Tôi sẵn sàng phục vụ đồng chí trong mọi điều kiện có thể! Giờ thì báo cáo hết thật.

Hai người ôm nhau, như những người bạn chí cốt.

Bình ra quân, đi xuất khẩu lao động, rồi ở lại làm ăn, giờ lưng vốn đã khá. Đại thì chân ướt chân ráo mới sang, lạ nước lạ cái, giờ gặp người quen ở nơi đất khách quê người này, lại cùng đơn vị thì mừng lắm. Bình xưng hô như thế, để nhớ lại một thời sướng khổ, buồn vui trong quân ngũ, đã bị bao nhiêu tính toán, lo toan hằng ngày khoả lấp, nhờ cuộc gặp này mới sống lại.

- Thế ra cậu đầu têu cái trò nghịch ngợm ấy à? Thế mà hồi ấy tay chính trị viên đại đội cậu chịu chết. Tài thật đấy! Vợ con rồi chứ?

- Tài quá đi chứ! Tất nhiên, nếu các tay trinh sát hình sự sư đoàn mà về thì chả thoát được, nhưng em bảo chúng nó, chả ai "hình sự hoá" một việc như thế đâu thiên hạ cười thối mũi. Em tính toán cẩn thận, chọn một cậu nhỏ con, nhanh nhẹn bò qua một ngách hàng rào, đã được banh cho rộng ra từ chiều. "ẩ ếu không kéo xuống được thì thôi, bỏ của chạy lấy người". "Sao lại không kéo xuống được?" - Một tay trong nhóm cãi. Em quay lại "Mày ngu lâu thế, ăn trộm cũng phải có một tí thông minh đấy, không thì xôi hỏng bỏng không bố ạ! Các mợ ấy mà cẩn thận cài khuy cho gió khỏi bay, thì mày đứng lên, lần tìm khuy mà mở từng cái ra chắc? Hay là giật thật mạnh cho đứt khuy để dây thép nó rung bần bật lên cho vệ binh nó bắt sống tại trận, hả?" Tay kia vẫn không chịu: "Ừ thì xu chiêng có khuy chứ quần lót cũng có khuy à?" - "Tiên sư bố. Bố lý sự vừa chứ? Thì tao chỉ bảo nếu không kéo được thì bỏ, nghĩa là cái gì kéo được thì kéo thôi chứ! Rất may là, kéo cái nào, được cái ấy. Được cả mớ. Chiến lợi phẩm được mang ra vùi ngay trong hố cát đã được bới sẵn. Em chả dại gì mang về doanh trại, chỉ chia nhau làm của riêng, để nhìn ngắm và tưởng tượng, đưa lên mũi hít hà chút hơi hướng phụ nữ còn sót lại, mà thật ra nắng mưa và cát khô đã hút chả còn mấy chút hơi hướng gì.

Ái dà, cái thời bao cấp ấy sao mà khổ thế không biết. Trước hôm anh về một bữa, chúng em còn ăn phải… Rau cải luộc vớt ra rổ rồi, chấm nước muối rồi. Gắp lên bát mình rồi, sắp đưa lên mồm mới phát hiện ra, anh có biết gì không? Bình rùng mình một cái -… một cục phân tươi bằng hạt ngô, bị rắt vào mấy cái cuống sát gốc. Phân bắc, lẽ ra phải ủ cho hoại mới bón, đằng này, đi xin về, phân tươi, bọn em cứ thế pha với nước thải tưới ngay cho cải…

Đại lắc đầu mấy cái liền. Anh biết chiến sĩ của mình ăn uống kham khổ, nên lúc ấy mới nảy ra cái chuyện đi buôn để cải thiện bữa ăn cho họ. Anh đã

mắng như tát nước vào mặt một tay trung đội trưởng khi bắt gặp một chiến sĩ vi phạm kỷ luật, bị anh ta nhốt vào côngtennơ suốt một ngày nắng như đổ lửa. "Anh có mắc khuyết điểm bao giờ không? Có ai nhốt anh như thế không, mà anh hành lính thế? ả ó có bằng em anh ở nhà không? Anh có đối xử với em anh như thế không? Cậy một tí quyền lực chứ gì? Thế bây giờ tôi lại nhốt anh vào đấy vì anh đã nhốt lính cho anh xem nhé? ả ó mà kiện là anh ra toà án binh đấy. Hiểu chưa?"

Đại mới ra quân nên mọi chuyện trong quân ngũ cỏn mới nguyên. Bình thì hỏi thăm các cán bộ đại đội ngày ấy, bây giờ ra sao, ai lên tá, lên tướng rồi, em chả gặp lại ai đơn vị cũ. Bọn lính tráng chúng em, một số sang đây lao động, nhưng ở rải rác các thành phố khác. Ít gặp nhau lắm! Họ ăn với nhau một bữa, ngủ với nhau một đêm.

Đại hỏi:

- Chuyện vợ con thế nào? ả ãy tớ hỏi, cậu chưa trả lời.

- Em cũng có một cô bạn gái.

- Bạn hay người yêu?

- ả gười yêu!

- Thế đã đã sống với nhau chưa?

Trong bụng Đại đình nói "đã ngủ với nhau chưa", nhưng thấy nó thô quá mới nói vậy. Hỏi sống sượng như thế, bởi anh nghĩ, tay này đã đầu têu chuyện trộm áo xống, thì hẳn cũng phải mót cái chuyện kia lắm. Bình thẳng thắn bộc bạch.

Giữa xứ sở tuyết trắng xa tít tín tịt nào hai gã đàn ông càng dễ dàng chia xẻ chuyện đàn ông của nhau.

Sống rồi chứ! Cỗ bày tận miệng, mỡ để miệng mèo, không ăn có mà ngu. Chỉ có thằng nào bất lực mới tỏ ra lịch sự.

Đơn vị em, có một thằng trông hay lắm, đâu như người bên Thái Bình, tốt

mã lắm, lao động cũng được, mà buôn bán tích cóp cũng khá. Mấy cô cùng đơn vị đều sán đến, trong đó có cả một cô gái tóc vàng rơm nếp quê em. Ôm ấp, khiêu vũ, nhảy nhót, rồi đưa nhau ra chỗ khuất, đương nhiên là để hôn hít sờ mó, phải không anh? Tay nào máu lên, còn dám "chiến đấu" tại trận: Thế mà thằng cha lại chả làm gì? Chỉ hôn qua loa, "vùng trời" cũng chả "trinh sát" mà "vùng biển" cũng không "xâm phạm" thì là thế nào? Chinh cái cô tóc vàng rơm nếp táo tợn đã hành động, như một người lính trinh sát can đảm nhất. Cô ta liền đưa tay xuống tiếp cận mục tiêu. Tưởng nắm được quả chuối tiêu đẫy tay, ai ngờ chỉ thấy bằng quả ớt chỉ thiên, mà lại là ớt chỉ thiên điếc. Có chán không? Hôm sau, cô ta nói với mấy cô bạn cùng phân xưởng, mà cô ta thấy rõ, vẫn đầu mày cuối mắt với thằng cha này: "Đừng hy vọng gì nó, phí công. Tao đã dũng cảm thám hiểm rồi. Không có gì cho tụi mình đâu. ả ó mãi mãi là thằng bé to xác, cả đời chỉ biết vú mẹ thôi, không biết vú người yêu đâu. Trưa nay, chúng mày phải chiêu đãi tao, vì tối qua tao đã có công tìm ra sự thật, để chúng mày khỏi mất công vô ích". Cả bọn con gái đồng thanh *"hua ra"* ầm lên.

- Cậu kể cho tớ nghe về cô người yêu cậu xem nào!

Bình phấn chấn hẳn lên:

- Hay! Rất hay! Không thật xinh, nhưng duyên chìm, duyên nổi có cả! Hấp dẫn lắm.

- Thế sao không cưới, rồi hãy đi cho nó chắc ăn?

Bình cười vô tứ.

- Ối giời! Em chả dại! Hồi ấy mà thủ trưởng xui dại em thế, em cũng cóc có nghe đâu nhớ. ả ó cũng đòi cưới đòi có con. ả hưng em lính nát nước ra rồi. Cô yêu tôi thì cô cho tôi. Tôi yêu cô thì tôi cho cô. Hai bên cho nhau, sòng phẳng. Vì cả hai bên đều được sướng cơ mà. Đâu phải chỉ mình tôi? Còn chuyện có con, chuyện cưới xin, khoan khoan đã! Từ từ đã! Xa nhau là một

thử thách lớn, nếu vượt qua được thì tốt quá! ả ếu không vượt qua được thì cũng coi là một kỷ niệm đẹp. Có thể tiếc mà cũng có thể không. Thế nhỡ ở nhà nó lăng nhăng, lằng nhằng thì sao? Mình về giải quyết thế nào? Bỏ thì thương mà ương thì tội, còn con mình nữa. Lôi thôi lắm anh ạ! Lại còn tài sản nữa chứ. Mình làm được đồng nào, tích cóp được thùng hàng gửi về. Gửi cho ai? Cho bố mẹ? Hay cho vợ? Đều là chuyện đau đầu. Gửi cho bố mẹ thì vợ giận, gửi cho vợ thì bố mẹ không bằng lòng. ả hất là khi nó lại không chịu được cảnh cô đơn, nó đem của mồ hôi nước mắt của mình cho thằng chó nào, thì có khác gì mình ký ca ký cóp cho cái thằng chó dái ấy nó tha. Em chả dại!

- Thế ở bên này, có cô bạn nào không?

- Anh hỏi đúng đấy. Tất cả chỉ là bạn. Bạn làm ăn. Cũng có thể là bạn tình. Em chung thuỷ với người em yêu. ả hưng không chung tình được. Xa xôi cách trở thế này. Cô đơn thế này, mà mỡ cứ đưa đến rước miệng mèo: Em có bất lực như thằng cha thái lọ, Thái Bình kia đâu mà bỏ qua được? Thế nên, nói thật với anh, cũng có bạn tình. Mà không phải là một đâu. Giúp đỡ chị em thôi Không gắn bó gì. Mình cũng cân bằng được dương âm. Mà nó cũng cân bằng được âm dương. Hoà cả làng. Có đi có lại sòng phẳng. Chẳng ai nợ nần ai. Em nói thật nhé. Chính cái cô tóc vàng rơm nếp cũng là bạn tình của em đấy. Bọn này rất rõ ràng, sòng phẳng, cũng như em, rất sòng phẳng, rõ ràng. ả ó bảo: "Tao thích mày, vì mày lao động giỏi, khâm phục lắm. ả hưng tao muốn làm tình với mày, xem đàn ông Việt ả am thế nào". Xong trận chiến đấu đầu tiên, nó bảo: "Khá lắm, thích lắm, đã lắm… thỉnh thoảng nhé!"

Mà nói thật với anh, em cũng rất thích nó. Em làm cho nó một trận mê tơi, đã đời, để nó biết, lính của thủ trưởng Đại không chỉ anh dũng trên chiến trường, mà còn anh dũng, ngoan cường, dẻo dai trên sân vận động hàng

chiếu nữa kia! ả ói tếu cho vui thế thôi. Anh thì còn đánh nhau thời chống Mỹ. Chứ bọn em, giải phóng xong miền ả am mới đi lính nghĩa vụ thì đánh đấm gì đâu.

Cái chuyện đàn ông, đàn bà thì huyên thuyên cả ngày được anh ạ. Thôi, bây giờ đến lượt anh. Vợ con anh thế nào. ả ghe đồn vợ anh xinh lắm, chiều chuộng anh lắm phải không?

- Ư vợ tớ xinh lắm, chiều tớ lắm…

Bình chen ngang:

- Mà anh lại là bộ đội. Lại không ở bên chị ấy thường xuyên. Sai lầm! A không! Có thể là sai lầm thôi. Vẫn có những người phụ nữ tuyệt vời cả về nhan sắc lẫn đức độ chứ.

Lê Đại nghĩ bụng. Cái thằng khôn ngoan ra phết. ả hững cái đó, nó phải tự rút ra từ cuộc đời.

Quân đội chỉ có thể dạy nó, cách sử dụng vũ khí, cách đánh giặc, bản lĩnh đánh giặc và tính kỷ luật, tính tổ chức, tính tập thể, tính đồng đột chứ ai dạy được nó những điều ấy. Mà xem ra nó nghĩ đúng ra phết. Mình ngu ngơ hơn nó nhiều.

Sáng hôm sau dậy muộn. Bên ấy vẫn thức khuya dậy muộn như thế. Chưa kịp vệ sinh cá nhân, Lê Đại nhận được tin dữ từ nhà. Vợ anh chết vì tai nạn giao thông trên đường đi công tác.

Chú thích:

(1) 308 là số hiệu sư đoàn Quân tiên phong.

Chương 7

Lê Đại ra quân, về một cơ quan kinh tế, anh được về nhà, sống với vợ hằng ngày.

Không còn được thoải mái với người tình như trước, Thuỵ Miên liền nghĩ ra cách đối phó trong những trường hợp thời gian gặp nhau cực ngắn. Bây giờ chỉ có thể đùng lối đánh đu kích, đặc công.

Họ vẫn lén lút gặp nhau, thường là viện cớ công việc bất chấp nguy hiểm, cứ lao vào nhau như hai kẻ nghiện ngập. Sự vụng trộm lúc này lại càng như một liều thuốc kích thích đặc biệt.

Chính lúc ấy, cả hai đều không ngờ được rằng, tai hoạ lại đến từ một phía khác hẳn…

Đường đến một khu du lịch sinh thái tư nhân. Cánh đồng hai bên đường vàng rực lúa chín. Mấy lồng chim ngói bên lề đường chờ khách. Mùa thu, chim ngói, cơm mới. Thuỵ Miên bảo người tình, lúc về sẽ mua mấy con làm món chim hầm gạo nếp. ả gười đàn bà ngây ngất bay lượn trên mầu vàng mơ ấy. Mấy câu thơ, không biết của ai thốt ra từ cái miệng xinh xinh của chị:

Lúa đã chín rồi!
Ngày ngày nóng bức.
Hẹn đến ngày mai

Ta đi ta gặt.
Tình ta cũng chín rồi!
Trái tim ta nóng bức
Mong anh, anh yêu ơi!
Anh là người đến gặt!

Anh ngoái đầu lại:

- Anh gặt rồi đấy thôi.

- Anh gặt nữa đi, gặt mãi nhé!

Cả hai đều thấy rạo rực. Anh nôn nóng tăng ga vọt lên, không để ý đến cái ổ gà sâu hoắm trước mặt.

Chưa kịp xử lý, chiếc xe lệch tay lái, loạng choạng, lao ra vệ đường, rơi thẳng xuống ta luy âm.

***

Từ xa, anh cảnh sát giao thông trẻ đã nhìn thấy chiếc @ phóng rất nhanh, đang lạng lách qua tất cả các xe khác trước mặt nó. Bất chấp đèn đỏ, nó vẫn cắt ngang được mấy chiếc xe máy đang sang đường rồi vọt mất. ả hìn hút theo, anh lẩm bẩm: "Vẫn thằng ấy". Cái số xe ấy làm sao mà quên được. Anh gọi đến trạm cửa ngõ ra ngoại thành, yêu cầu bằng mọi cách chặn chiếc xe @ biển kiểm soát 9981 lại, đồng thời báo cáo về đồn. "Mày không thể thoát được, nếu qua ngoại thành theo đường này". Chưa đến năm phút sau anh nghe báo về chiếc xe đã bị giữ lại. "Tôi đến ngay!" "Mày chạy đâu thoát khỏi tay tao?"

Anh rẽ đám đông, tiến vào chỗ người và xe đang bị giữ. Trông mặt mũi họ, rõ ràng hai bên đang căng thẳng, to tiếng.

- Lại gặp nhau, đúng là quả đất tròn phải không?

ả hìn thấy người cảnh sát trẻ, Cường trấn tĩnh, nói ngay:

- Tôi có lỗi, nhưng anh thông cảm cho. Tôi có tin dữ. Mẹ tôi bị tai nạn giao

thông ở cây số 13.
ả hìn mặt, anh biết gã không nói dối. Không trả lời anh gọi đi:
- Chúng tôi ở đội cảnh sát giao thông số 3 Thành phố. Các anh đang xử lý một vụ tai nạn giao thông ở cây số 13 phải không? Cho biết nạn nhân tên là gì?
Anh la quay sang Cường: - Mẹ anh tên là gì? Thôi được anh đứa giấy tờ xe máy đây, rồi đi cho kịp… Cẩn thận đấy.
Lê Cường rẽ đám đông hiếu kỳ, đến chỗ đặt thì thể mẹ mình. ả ó nhận ngay ra người đàn ông ở gần đó, mặt mũi nhăn nhó vì đau đớn đang được buộc ga-ro cầm máu là ai. ả ó ném vào mặt người ấy cái nhìn căm ghét: "Tại ông mà mẹ tôi chết đấy. Sao không chết luôn đi cho xong chuyện".
Đại không kịp về nhìn mặt vợ lần cuối. Anh vĩnh viễn không biết vì sao vợ mình bị tai nạn, bị tai nạn cùng ai. ả gười ấy là thế nào với vợ mình. Cũng vĩnh viễn không biết chuyện con mình đã từng chứng kiến chuyện gì giữa vợ mình và người này nhiều năm trước.
Thuỵ Miên trong tâm trí anh, mãi mãi vẫn là người vợ hiền thảo, chiều chồng nhất mực.
Kiều Linh xin người yêu được để tang mẹ mình.
- Thế là anh có vợ rồi à? - Cường hỏi lại, giọng vừa ngạc nhiên vừa gay gắt.
Kiều Linh thủ thỉ, nũng nịu:
- Thì mẹ anh đã chứng kiến cảnh chúng mình… hôm ấy.
Cường gân cổ nói bừa:
- Thế thì làm sao? Anh làm tình với khối đứa rồi!
- Em…
ả ó định nói "chắc cũng thế", nhưng chợt dừng lại. ả ó nhớ đến tấm vải trải giường ở khách sạn *Chiều tím* hôm ấy.
- Thì chắc là như thế rồi! ả hưng… đã có lần nào anh làm tình với ai trong

nhà anh, trong phòng anh, trên giường anh, bị mẹ anh bắt gặp chưa? ả ó nói bừa, cốt cho xong chuyện, không cần biết câu chuyện sẽ dẫn đến đâu:

- Khối lần!

- Cũng còn trinh tiết như em à?

- Đương nhiên!

- Rồi anh cũng bỏ họ à?

- Bỏ chứ rước về làm gì?

- Thế cũng định bỏ em chắc?

Cường ngồi im. Kiều Linh ôm lấy người yêu, âu yếm dỗ dành:

- Không bỏ được em như thế đâu.

- Vì sao?

- Vì em xinh đẹp hơn hẳn những đứa anh đã gặp này. Em sẽ là một người vợ ngoan ngoãn của anh này. Học vi tính xong, bố anh sẽ xin cho em làm văn thư, thư ký, hay một chân văn phòng nào đấy. Em sẽ học tiếng Anh. Anh biết rồi, nhan sắc như em thì khối tay giám đốc nhận làm thư ký. Mà em báo cho anh tin này nhé!

- Tin gì?

- Anh chuẩn bị lễ cưới đi là vừa, sắp làm bố đến nơi rồi đấy.

Cường giật bắn người như bị điện giật:

- Đùa kiểu gì thế? Sao em lại đùa chuyện này được? Chắc gì là con anh?

- ả ày, em thì tát cho một cái bây giờ! - Cô đanh mặt lại khi nói câu ấy. ả hưng lại lập tức làm lành - Anh quên là khoa học kỹ thuật thời nay, ngay lập tức sẽ xác định được anh có phải là bố cái thai trong người em không à?

Cường đần mặt ra. Mẹ chưa chôn cất, đã lại có chuyện rắc rối này. Không thể chờ đợi mãi ở Cường, mà cái thai trong bụng thì cứ lớn dần. Kiều Linh đành phải đi nước cờ chót. Cô đến gặp ông bà Lê Hoè, trình bày thẳng

thắn sự việc. Ông Hoè ngẩn người ra, còn bà vợ thì lồng lên, mỉa mai tra hỏi. ả hưng vẻ cứng cỏi của Kiều Linh khi cô bảo sẵn sàng nhờ khoa học can thiệp làm hai người chùng hẳn xuống. Cô hẹn hôm sau trở lại. Ông bà đã tính nát nước ra rồi. Cháu mình mới sắp tốt nghiệp. ả ó vốn lông bông, lang bang. Lúc nào cũng như chó dái lông nhông ngoài đường. Mẹ không dạy được con. Lại còn nuông chiều vô lối. ả ếu cưới thì cũng chỉ ba bẩy hai mốt ngày là bỏ nhau thôi. ả ó không hề có một tí ý thức về chuyện vợ con. Mà cười thế nào được khi mẹ nó vừa nằm xuống? ả ếu cháu mình mà chín chắn thì bảo còn có thể cho con bé đi nạo thai, chờ cho nó học xong, kiếm cho con bé kia một công việc nào đấy! ả hưng con tính ấy xa vời quá, không làm sao ghép vào bài toán này được. Mà nếu cưới rồi, nó lại dở quẻ ra thì còn chết nữa. Thà chết bây giờ, còn hơn lúc ấy mới chết. Tính tới tính lui, hai ông bà quyết định dùng phương án đền bù thiệt hại.
Cô gái nhìn thẳng vào mắt ông rành rẽ:
- Cháu nghe ông nói ạ!
ả ó nhìn ông, yên tâm hơn. Bởi ông nhìn nó, không mấy ác cảm.
- Ý cháu thế nào, cháu phải nói ra chứ?
ả ó trả lời ngay, như đã sắp sẵn tất cả trong đầu:
- Cháu đã làm tất cả để trở thành vợ anh ấy. ả hưng anh ấy lại chỉ chơi bời cho vui, nên chuyện không thành. Cháu xin gia đình chu cấp cho cháu một số tiền để cháu làm mấy việc, chắc bác biết là việc gì rồi ạ! Cháu phải nói thẳng ra điều này. Đời con gái của cháu thế là mất rồi. Phải có một sự đền bù thoả đáng…
- Cụ thể là bao nhiêu?
Lân đầu tiên, ông Hoè phải nói chuyện giá cả như ở chợ, nên lắp bắp như nói lắp. Cô bé thì không hề ngập ngừng:
- Gia đình cho cháu một trăm triệu.

Ông Hoè còn đang đờ người ra vì con số nó ra giá, thì nó đã nói tiếp, đẩy ông vào cái thế chỉ còn biết chấp nhận:
- Đối với tài sản, và nhất là với uy tín gia đình ta, thì như thế chắc chả có ý nghĩa gì!
Đầu óc ông Hoè bỗng tỉnh táo khác thường. ả ếu không kiên quyết với vợ thì, lúc con bé ra giá như thế, chắc chắn bà Phụng phải nhảy dựng lên cho mà xem.
Đanh đá lắm thì đá đanh nhiều. Ông hỏi tiếp:
- Cách thức giao nhận tiền?
Ông cũng không ngờ mình lại có được một câu hỏi thực tế đến như vậy. Không cần suy nghĩ, nó trả lời ngay:
- Thưa bác, tiền phải đóng thành cọc, còn nguyên dây buộc, niêm phong có chữ ký của nhân viên đóng gói ngân hàng, mà chỉ là tiền một trăm hoặc năm mươi thôi. Hai bên làm giấy cam kết đã giải quyết sòng phẳng, không kiện cáo gì. Mỗi bên giữ một bản.
Ba ngày sau, mọi việc diễn ra theo đứng kịch bản như thế.
***
Sau cuộc họp thường vụ, bí thư Đảng uỷ ả guyễn Văn Hải tính nước phải chuẩn bị lực lượng. Hôm nay, lực lượng của ông được mời đến một cuộc nhậu.
Họ ngồi quanh mâm thịt chó bẩy món tú ụ. Ở thời thực phẩm, lương thực phải mua bằng tem phiếu thì bất kể một miếng thịt gì ngoài thịt quốc doanh, mà quốc doanh thì chỉ cung cấp thịt lợn cho các loại bia, cho nên bất cứ thứ thịt gì đều đắt, đều hiếm, đều quý, đều thèm đối với cả mắt, mũi, lưỡi và dạ dày. Vì thế một mâm thịt chó thế này vào thời buổi ấy là một đại đại tiệc. Mùi thịt chó, không biết bao nhiêu năm rồi chưa biết, quyện với mùi rau húng quế. Chai rượu Làng Vân nút lá chuối khô được mở ra, rót đầy sáu cái

chén. Mùi rượu cay nồng, thơm lừng xộc vào mũi, gọi dạ dày co bóp. Hải ngồi chĩnh chện trên một cái ghế có đệm. Chỉ có ông là ngồi như thế. Do đặc điểm cơ thể nên ông không thể ngồi xếp bằng tròn được. Khi ông đến, chủ nhà lập tức mang ra đặt ở vị trí trung tâm, và chỉ có vị trí ấy mới có chỗ dựa lưng.

Đột nhiên ông đứng dậy.

- Anh đi rửa tay cái nhá.

Ông chống tay xuống chiếu, nặng nề thu một chân về. Sau khi nhắc được một chân lên, ông lại thu nốt chân kia. Hai người ngồi hai bên, cùng lúc đỡ ông đứng dậy. ả ăm người ngồi xung quanh chiếu, đành rung đùi ra ý không sốt ruột, không thèm ăn. ả hưng một người lại nhón một củ hành chấm muối ớt. Một người nhai củ sả. Một người nhặt ngọn húng quế chấm mắm tôm. Một người bẻ mảnh bánh đa nhai rau ráu. Chỉ có một người hình như đang quan tâm đến một điều gì khác ngoài mâm thịt chó đầy tú ụ này. Anh ta khẽ lắc lắc đầu, nói hai tiếng bâng quơ: "Quái lạ!".

Ai cũng biết, khi mọi người đã yên vị, rượu đã rót ra, thì y như rằng ông đứng dậy đi rửa tay. Sao không rửa tay trước mà lại rửa tay đúng vào lúc ấy. Mà ông ta thì bẩn chết đi được. Làm gì vệ sinh đến mức ấy? Mà quái lạ, nhìn kỹ, thấy tay ông ta vẫn khô nguyên là nghĩa làm sao? Là nghĩ thế, là bụng hỏi dạ, chứ bố thằng nào dám mở mồm ra. Đến ngay cả sự thắc mắc hiện trên nét mặt cũng còn không dám nữa là.

Kia rồi. Ông ta đã trở lại chỗ của riêng mình, loay hoay thu chân ngồi xuống, trong khi hai người hai bên, chân quỳ, chân gập sau đít, đỡ ông ngồi.

- ả ào các chú, ta nâng cốc chúc mọi việc như ý.

Ông gọi đến cho ăn không phải là để anh em chén thừ chén tạc, chén chú chén anh, mà là vì công việc Cho nên ông không chức sức khoẻ, mà là chúc công việc như ý. Việc gỉ thế? Thì cứ ăn đi đã. Vừa ăn, vừa nghe ông chỉ

thị…

ả hưng mới được mấy lần gắp, ông đã đặt đũa xuống. Bắt đầu rồi đây. Các chú cố gắng tim hiểu thật kỹ, theo dõi thật kỹ, thật sát sao, xem đối tượng ăn ở ra sao. Tác phong sinh hoạt thế nào? Phải để ý đến cả quần áo, tóc tai, lời ăn tiếng nói hằng ngày. Câu nói nào đáng chú ý thì phải ghi lại, ghi rõ cả giờ phút nó nói, nói chỗ nào, có ai nghe thấy, trong hoàn cảnh nào. Công việc đối tượng làm thì có kết quả đấy, nhưng cách quản lý, điều hành ấy như thế nào? Có đúng với đường lối, phương châm của Đảng không? Có theo đúng đường lối giai cấp của Đảng không? Phải phát hiện ra. Phải suy nghĩ. ả âng lên thành quan điểm, lập trường càng tốt. Tôi sẽ đánh giá trình độ giác ngộ của các chú qua việc này. Để làm gì thì biết cả rồi, không phải giải thích.

Khi ông nói, cả năm người đều ngừng ngay việc ăn uống tầm thường lại, để tiếp thư những lời dặn dò. Có người còn lấy bút ra ghi vào sổ tay. Ai đang gắp thì thu đũa về. Ai đã gắp vào bát thì để đấy. Ai đang nhai thì ngậm miệng, kín đáo nhai trệu trạo rồi nuốt vội. Một người vừa mới bỏ miếng thịt vào miệng, chưa kịp nhai, vội đưa bát lên miệng, nhè ra.

Tất cả im phăng phắc nghe ông chỉ thị. Chỉ còn tiếng con nhặng xanh vo vo đánh hơi thấy mùi mắm tôm sà vào.

Ông nói xong, bảo mọi người:

- Thôi các chú ăn đi rồi còn về. ả hớ kỹ đấy nhé.

Mọi người lại ăn tiếp. ả hưng vì cùng một lúc ngừng, giờ lại cũng ăn tiếp nên năm sáu đôi đũa cùng đưa xuống mâm, tua tủa như gương, như giáo, như bát xà mâu, nhất tề xỉa vào kẻ thù. Có hai đôi, tức là hai cánh tay đan chéo vào nhau. Một trong hai người phải rút tay về nhường cho người kia. Ông thì không cần phải gắp gì, mà bát vẫn đầy thức ăn - những miếng ngon nhất. Hai người thân tín ngồi hai bên. Một là phó bí thư thường trực, chuyên

trách công tác Đảng, hai là trưởng phòng Tổ chức cán bộ - thường vụ Đảng uỷ có vinh dự chăm sóc lãnh đạo. Trong bát ông đã có một miếng gan, một miếng dồi. Trưởng phòng Tổ chức gắp miếng thịt hấp lên, có vẻ chưa vừa ý lại đặt xuống. ả ếu là gắp cho mình thì xấu quá. ả hưng gắp cho bí thư đảng uỷ cơ mà. Vì thế có gắp lên đặt xuống cũng chả sao. Miếng sau nạc hơn. Được! ả hưng vẫn đeo dính một tí da. Không ngần ngại, anh lấy tay dứt ra phần da ngoan cố không chịu ly thân khỏi phần nạc, rồi mới đưa lên bát ông. ả gười ta chỉ có thể gắp miệng dồi, miếng gan, chứ không ai lại cứ thế chan canh cho ông, mà lúc này ông lại muốn làm một muôi xáo măng. Thế là, tay phải vẫn cầm đũa, ông đứa ra cầm muôi. Lóng ngóng thế nào để đầu đũa vừa chấm mắm tôm quệt vào tay áo. Bực mình, ông đặt cả bát, đũa xuống, lấy giấy lau mồm rồi lau áo.

Một mẩu giấy mỏng tách ra, dính vào mũi nên ông không thể biết. Ông không biết, nhưng ai cũng biết. Ai cũng buồn cười, nhưng không ai dám cười. Trưởng phòng Tổ chức nhắc: "Trên mặt anh có mảnh giấy". Anh ta không nói đúng vị trí mảnh giấy dính là cái mũi.

Bởi nói thế, nghe rất buồn cười. Vì thế, khi ông đưa lay lên mặt, vẫn không làm cho mảnh giấy rời ra. Thấy thế mọi người đều muốn cười mà không dám cười. Cái mặt muốn cười mà không dám cười trông mới buồn cười chứ. Ông lại đưa tay lên rờ rẫm mặt. Vẫn không được.

Cả mâm chăm chú theo dõi. Sợ mọi người không giữ được sẽ cười thật, trưởng phòng Tổ chức lấy hết can đảm đưa tay lên, nhón lấy mảnh giấy trên mũi ông xuống, đưa ra trước mặt ông, như báo cáo: "ả ó đây ạ! Chính nó là thủ phạm bám vào mặt thủ trưởng đây ạ!"

Ông là người cao tuổi nhất nhà máy, như cha mẹ mình ở nhà, lại là bí thư Đảng uỷ, việc chăm sóc ông là phải đạo. Ai chả muốn làm như thế? ả hưng không phải ai cũng được làm như thế.

Sau trận rượu thịt chó này, còn một trận tiết canh ngan, bún ngan nữa. Đại thể mục đích yêu cầu cũng như thế? Ông điểm xem đã phát hiện, đã tìm hiểu được những ai…

Trong bữa thịt chó, đã có một người nói một câu bâng quơ, không đầu, không đũa: "Quái lạ!" Đấy là một tay tháo vát, nhanh nhẹn, hoạt bát. Tay ấy nói câu ấy vào lúc ông bí thư đi rửa tay. ẩ hưng không ai biết anh ta là cái gì? ẩ ên cũng chẳng ai bắt chuyện hay hưởng ứng. Lần này, khi thấy ông co chân đứng dậy đi rửa tay. Anh ta cũng kín đáo chuẩn bị tư thế đứng dậy. Ông ta vừa đi khuất khỏi cánh cửa, anh ta cũng lập tức bật dậy buông lại một câu dặn với mọi người: "Em ra ngoài một tí". Anh ta theo ông vào khu vệ sinh, nấp vào một chỗ ghé đầu nhìn. Thấy ông bí thư rút từ trong túi quần ra một cái chai nhỏ, ngửa cổ đưa lên miệng. Cục yết hầu trên cái cổ to như cổ trâu đưa lên hạ xuống để nuốt, rồi cái chai lại đưa lên miệng lần nữa. Đoạn ông xoáy nắp lọ bỏ vào túi quần. Anh chàng láu cá ba chân bốn cẳng biến về chỗ ngồi của mình. Vừa kịp đặt đít xuống chiếu thì ông ta hiện ra sau cánh cửa.

Không một ai biết anh ta vừa đi đâu, vừa làm gì. Cũng không một ai biết bí mật của việc đi rửa tay của ông. Sau này, khi ông bị buộc phải nghỉ hưu, bí mật ấy rưới bị anh chàng kia tiết lọ. Thì ra, bố ấy ra sau uống rượu thuốc ngâm cao hổ cốt. Uống vụng một mình. Thảo nào cái thứ rượu Làng Vân, bố ấy chỉ nhắp qua loa gọi là.

***

Vì Trần Kiên là trưởng phân xưởng Cơ khí Động lực nên việc xét kết nạp Đảng của anh được đưa ra cuộc họp Ban chấp hành mở rộng vào chiều thứ bảy.

Hôm nay bí thư ăn mặc rất chỉnh tề. Lại thắt cả cravát nữa. Chỉ có điều, nó lại được đưa ra ngoài áo len cộc tay. Và giầy đen, quần sẫm mầu lại đi tất

trắng. Ông quán triệt:
- Các đồng chí hãy lấy tinh thần Đảng viên trong công tác xây dựng Đảng, chân thành góp ý kiến, nhận xét ưu khuyết điểm của quần chúng Trần Kiên, để đưa ra kết luận cuối cùng, xem có xứng đáng đứng trong hàng ngũ những người Cộng sản không?
Lập tức mấy cánh tay giơ lên:
- Tôi thấy anh Trần Kiên làm việc cũng được đấy. ả hưng tác phong sinh hoạt thì phải xem lại. Tóc tai gì mà trùm kín gáy. Đảng viên không thể để tóc đít vịt như thế?
- Đành rằng kết quả thi đua ở phân xưởng anh ta là cao so với toàn nhà máy, nhưng để đạt được thành tích ấy, anh Kiên đã sử dụng một lối quản lý tư bản chủ nghĩa. Công nhân không được tôn trọng như những người làm chủ tập thể. Không động viên công nhân, chỉ ra lệnh như một ông chủ. Hết đe doạ trừ lương lại đe doạ cắt thưởng. Thử hỏi, nhà máy này của ai, của giai cấp công nhân chúng ta hay của riêng anh ta?
- Tôi thì tôi đặc biệt ghét lác phong sinh hoạt tiểu tư sản. Gớm, đi làm mà cứ như đi dự đám cưới ấy. Giờ nghỉ, anh em công nhân thì chơi tú lơ khơ hoặc trò chuyện thân mật trong tinh cảm giai cấp. Chỉ riêng anh ta cứ chúi mũi vào quyển sách. Cái bệnh sách vở sinh ra từ đấy chứ đâu.
- Đúng đấy. Tôi thấy anh này hay cầm một tài liệu gì đấy. ả hững lúc có một mình, tôi bắt gặp anh la xì là, xì lồ tiếng gì lạ lắm. Hỏi thì anh ta bảo đang luyện tiếng Mỹ. Chết thôi! Học tiếng của kẻ thù để làm gì hả các đồng chí? Để biệt kích nó nhảy xuống đây, người nhái nó theo đường sông vào đây thì làm thông ngôn cho nó à? Dẫn đường cho nó à? Các cụ ta đã dạy rồi: Yêu ai yêu cả đường đi, ghét ai ghét cả tông chi họ hàng. Sao lại học tiếng nói của kẻ thù hả trời? Trong khi tất cả chúng ta học tiếng ả ga, tiếng của Lênin, của quê hương Cách mạng tháng Mười thì anh ta lại học tiếng của kẻ thù? Đấy

lập trường địch ta của anh ta thế đấy! Lập trường giai cấp của ta thế đấy các đồng chí ạ!
Các đồng chí chúng ta thường hát bài gì? *Vì nhân dân quên mình* này, *Không cho chúng nó thoát* này. Còn anh này á? Toàn những bài nhạc vàng vọt, rền rĩ…"*Đêm dài qua dưới mưa rơi, em mong chờ anh tới…" rồi "Cây thuỳ dương buồn…".* Thanh niên thời đại Hồ Chí Minh sao lại ẻo lả, uỷ mị như thế được?
Phải như tùng bách trước gió, chứ sao lại như liễu rủ ven sông? Thời buổi chiến tranh ác liệt thế này mà cứ anh anh, em em như thế sao được? Tất cả những tình cảm riêng tư đều phải nén xuống, nhường chỗ cho những tình cảm cách mạng, chiến đấu. Một quần chúng như thế không biết chứng ta phải giáo dục bao lâu mới gột rửa được những thói xấu cố hữu của giai cấp tiểu tư sản.
Đồng chí bí thư đã nói rồi, tôi xin nhắc lại cũng không thừa. Thành tích ở phân xưởng Cơ khí Động lực là của chung mọi người. Cách mạng là sự nghiệp của quần chúng. ấ ếu có đóng góp một tí nào thì đó chỉ là kết quả tính xốp nổi của giai cấp tiểu tư sản mà thôi.
Phe bí thư phát biểu dồn dập, tới tấp như một trận tiến công liên tục, nổi dậy đều khắp. Việc chuẩn bị lý luận, tập hợp lực lượng của bí thư Đảng uỷ mang lại kết quả không ngờ: phe giám đốc không nổ được một phát súng nào đáp lại. Với thế áp đảo ấy, kể ra cho bỏ phiếu hở cũng chắc ăn rồi. ấ hưng vốn tính thận trọng và để tỏ ra khách quan ông nói:
- Chúng ta không bao giờ quên được lời dạy của Bác Hồ, người sáng lập ra Đảng ta: "Phải giữ gìn sự đoàn kết của Đảng như gìn giữ con ngươi của tròng mắt mình", các đồng chí ạ! Vì thế để đảm bảo đoàn kết nội bộ và dân chủ, chúng ta sẽ bỏ phiếu kín!
Hòm phiếu được mang ra. Đó là một chiếc hộp phấn thạch cao 100 viên

rỗng, dán lại. Phiếu được đóng dấu đảng uỷ đỏ chót, phát đến tay từng người.

Bí thư Đảng uỷ Hải phấn chấn ra mặt. Các bắp thịt trên mặt ông nổi lên đầy đặn, đỏ lựng. Khí sắc của con người được rượu cao hổ cốt đổ vào họng hằng ngày. Trong khi chờ kết quả bỏ phiếu, bí thư Đoàn cầm trịch cho mọi người hát: *"Kết đoàn, chúng ta là sức mạnh, kết đoàn, chúng ta là thép gang..."*. Mọi người vừa hát, vừa vỗ tay theo nhịp hành khúc.

Bỗng nhiên, Trưởng phòng Tổ chức đến bên bí thư Đảng uỷ, dúi vào tay ông một mảnh giấy nhỏ gấp tư.

Ông mở ra đọc.

Mắt bỗng sầm lại.

Mặt đang đỏ lựng mà tái dại ngay như miếng thịt trâu ôi chợ chiều.

Kết quả bỏ phiếu được công bố. 18/5 người đồng ý kết nạp Trần Kiên. Chỉ tại ông quá chủ quan. Chỉ tại ông ra cái điều dân chủ với công khai. ả ếu cứ giơ tay biểu quyết thì sẽ có những đứa nể mặt ông, hãi ông mà phản đối đấy. Hoá ra mình dại. Mà mấy người thân tín của ông nữa. Công lao bồi dưỡng chúng nó thế là công toi. Thế nghĩa là một trong năm đứa có mặt trong bữa rượu đã phản bội ông. Thế mà lúc nãy, trước khi bỏ phiếu, cả năm đứa đều phát biểu phê phán Trần Kiên đủ điều. Tức là một trong năm đứa đã bỏ phiếu tán thành. Gớm thật! Quân xanh vỏ đỏ lòng! Đứa nào? Ông sẽ tìm kỳ ra cho mà xem.

ả hưng, cũng tại mình cơ. Sao lại chủ quan khinh địch như thế nhỉ? Muối mặt một tí, cứ giơ tay biểu quyết có phải ăn chắc không. Trong số các cán bộ chủ chốt, sẽ không có mấy thằng đủ can đảm làm trái ý mình đâu. Và cả cái thằng chó chết nào đấy trong số năm đứa thân tín, tin cậy cũng không dám phản mình".

ả gay sau cuộc họp thường vụ Đảng uỷ nhà máy lần trước, Quận uỷ đã nắm

được tình hình. Quận uỷ nhận ra ngay vấn đề mất đoàn kết nội bộ ở đây. Vì thế, nhân Hoè về phổ biến nghị quyết đã tranh thủ ý kiến ông. Sau đó, ông đã về tận đây gặp gỡ tìm hiểu cặn kẽ sự việc. Quận uỷ cũng đã cử phái viên về dự cuộc họp ban chấp hành mở rộng này.
Sự việc được báo cáo lên trên. Hải bị Ban kiểm tra Quận uỷ gọi lên kiểm điểm. Dù không bị kỷ luật, vì xét quá trình công tác, nhưng ông bị kết luận: Không đảm bảo sự lãnh đạo lành mạnh đúng đắn của Đảng, gây bè phái, chia rẽ, làm mất đoàn kết nội bộ. Bị nghỉ hưu trước thời hạn.
Kết nạp xong, Kiên được đề bạt phó giám đốc nhà máy. Sau đó, nhà máy hoạt động theo mô hình công ty.
Khi giám đốc được đề bạt phó giám đốc Sở, anh được lên thay, và theo quy định mới, anh được bầu kiêm luôn chức bí thư Đảng uỷ công ty.

Chương 8

Thời gian công tác ở ả ga cho cơ quan, Đại đã tranh thủ thiết lập được một đầu cầu cho công ty tương lai của mình. ả guyễn Bình, chính là đầu cầu ấy. Về Việt ả am, anh làm thủ tục đăng ký kinh doanh Công ty cổ phần mang tên Sao Việt. Hai anh em bàn nhau mãi. Cái tân ấy là để nhớ một thời cùng mang ngôi sao Quân kỳ trên mũ, trên cầu vải. Anh đăng báo tuyển nhân viên văn phòng, thư ký, kẽ toán. Đại kéo mấy anh em trong các đơn vị mà anh từng quen biết ra làm với mình. Trong đó có chủ nhiệm hậu cần quân khu người: đã phải thanh toán tiền mua trâu cho anh theo giá thị trường năm nào. Anh cảm thấy yên tâm hơn, tin cậy hơn ở những người đồng ngũ ấy. Công ty Sao Việt sẽ gom hàng bên mình đánh sang ả ga. Bên ấy Bình đã lập xong chi nhánh, làm các thủ tục hành chính để có thể hoạt động hợp pháp, sẽ chọn những mặt hàng ăn được đánh về. ả hững công-ten-nơ chạy đi, chạy lại, nhịp nhàng như con thoi. Cũng lạ, làm ăn thời kỳ này sao mà ngon thế. Số vốn anh em góp, cứ nhảy tung tưng theo cấp số nhân. Chẳng mấy chốc công ty đã mua được ô tô riêng. Trước, trụ sở chỉ có một phòng giao dịch, nằm sâu trong ngõ, giờ đã là ba phòng, trong một toà nhà ba tầng, ở ngay mặt phố nhà binh, không kể kho tập kết hàng.

Anh thấy hài lòng với công việc, đi về đã thấy vui vui như ngày nào, mỗi khi về phép.

Buổi trưa, văn phòng tổ chức nấu ăn. Chợ gần, bếp gas, nồi cơm điện, rau cỏ, thịt cá, người bán làm sẵn cả rồi. Chỉ việc rửa sạch sẽ, nổi lửa lên, đã thấy mùi thơm ngào ngạt. Chỉ cần bốn mươi phút đổ lại, đã được bữa cơm ba món, với bát canh ngon lành.

Hôm nào nóng bức anh bảo: "Làm bữa bún cạnh thịt nấu chua nhé!". Thế là anh em, chú cháu xi xụp vừa ngon, vừa rẻ, vừa sạch sẽ. Biết giám đốc thích ăn bún kiểu ấy, thỉnh thoảng các nhân viên lại làm, mặc dù anh không bảo.

Vốn tính kỷ luật của người lính, Đại bao giờ cũng đến trước giờ làm việc đúng 15 phút, để giao việc cho nhân viên đầu giờ, trước khi đi giải quyết những việc giao dịch ở đâu đó. Hôm nào, đến công ty anh cũng có một tách cà phê nóng đặt sẵn trên bàn. Hình như nghe tiếng giầy lên, ai đó mới nhấc từ bát nước sôi cách thuỷ mang ra.

Ai làm việc này đây?

Một cô gái đứng dậy:

- Thưa, cháu ạ!

- Sao biết chú thích cà phê đen mà pha?

- Hôm mấy chú cháu đi uống giải khát, chú gọi cà phê đen. Cháu thấy chú uống rất ngon lành, nên cháu pha, để chú uống đầu giờ cho tỉnh táo giải quyết công việc cho tốt.

- Cảm ơn cháu. Thế ai mua hộp tầng đựng công văn giấy tờ này?

- Cháu mua ạ!

- Sao cháu dám tự tiện mua?

Cháu thấy có nhiều loại công văn, giấy tờ, nếu để chồng lên, dù đã được cho vào từng cặp ba dây riêng, vẫn không tiện bằng để trong từng ngăn thế nây, dễ lấy hơn, nên cháu mua.

- Thế nếu chú không cho thanh toán thì sao?
- Cháu nghĩ là nó cần thiết nên cứ mua đã, nếu không được thanh toán, thì chú cứ coi như cháu mua tặng văn phòng, để phục vụ cho công việc. Không sao đâu ạ cũng không nhiều tiền lắm đâu ạ!
- Chú nói thế thôi. ả ếu ai cũng có ý thức vun vén cho công ty như thế thì tốt lắm. Tiếng Anh của cháu thế nào?
- Thưa cũng tạm dùng được trong giao dịch văn phòng ạ! Cháu đang theo học chương trình C đấy ạ!
- Được thế thì tốt! Cháu cố gắng làm cho tốt công việc được giao. Gái có công, chồng chẳng phụ. Chết thật! Chú xin lỗi, đấy là ca dao tục ngữ gì đấy, thuận mồm thì chú nói thôi, không có ý gì đâu nhớ!
- Cháu cũng chỉ xem đấy như một lời động viên của giám đốc với nhân viên thôi ạ!

Hai chú cháu cùng cười, như để xí xoá câu nói không đúng đối tượng của Đại.

***

Thảo Tần đi dạy về. Vợ chồng chị ở với bố mẹ chồng tại nhà C khu lắp ghép năm tầng Giảng Văn.

Vừa về đến đầu hồi dãy nhà mình chị đã thấy người đứng chật sân chở trẻ con giữa hai dãy nhà A và B.

ả gười đứng chật tất cả hành lang các tầng dãy nhà A. Tất cả các cửa sổ, các chuồng cọp mặt sau dãy nhà B từ tầng một đến tầng năm, nhìn sang dãy nhà A đều đen kịt những đầu người là đầu người.

Mọi người đều dồn mắt vào một vật từ tầng năm nhà A, lủng lẳng trên một sợi dây, lúc xoay ngang, lúc xoay dọc, thả từ từ xuống đất. Tất cả mọi người đều nín thở, hồi hộp theo dõi với tất cả sự lo lắng, cảm thương và oán giận, nguyền rủa. Cùng một lúc mà có mấy trạng thái tình cảm như thế ở mọi

người là một điều cực kỳ phi lý. ẩ hưng đó là tình cảm thật của tất cả những người đang có mặt ở đấy, của tất cả những người sau đó mới biết chuyện qua báo chí, qua truyền miệng. Tần cũng phải dừng lại, bởi mọi người đứng nghẽn mất lối đi. Cũng còn vì tò mò chị dán mắt vào cái vật đang từ tù thả từ tầng năm xuống. Xung quanh chị, mỗi người nói một câu.

- ẩ ó mà đứt dây nhỉ?

- ẩ ó mà tuột dây nhỉ?

Không ai dám nói hết câu. Bởi nghe ghê quá, kinh khủng quá. Không dám nói ra. Không nỡ nói ra. ẩ ó nhẫn tâm. Không thể tưởng tượng được sẽ như thế nào nếu nó tuột dây, đứt dây. Rồi Tần cũng không thể không nói:

- Sao liều thế không biết?

- Có ai học được chữ ngờ đâu? - Bà tóc đã điểm bạc đứng bên cạnh hưởng ứng.

- ẩ hà ấy toàn đàn bà con gái thôi. Sao lại táo gan thế nhỉ?

- Chịu thật đấy. Trần đời chưa thấy bao giờ!

- Cầu mong cho ông cụ không làm sao! - Chị tóc ngắn như thạo tin giải thích.

- ẩ hà ấy có anh con rể. đâu làm kỹ sư xây dựng, kiến trúc, hay cơ khí gì đấy. Chắc người ấy quyết định việc này.

- Mà cũng chả còn cách gì khác.

Bà mặc áo cánh, dáng chừng ở nông thôn ra trông cháu, phũ mồm chửi:

- Mả cha nhà nó chứ! Sao chứng nó ngu thế nhỉ!

- Cơ mà bác chửi ai đã chứ? - Anh thanh niên, áng chừng cũng là cán bộ ngạc nhiên quay lại hỏi:

- Chửi mấy thằng xây dựng!

- Ấy chết. Cháu cũng là dân xây dựng đây. Sao bác lại chửi chúng cháu? Phải chửi mấy thằng thiết kế chứ? Mấy thằng vẽ kiểu chứ bác.

- Ừ thì bác chửi mấy thằng ấy vậy.
- ả hưng bác bảo chúng nó ngu là ngu ở chỗ nào?
Đối thoại thế, cãi vã thế, nhưng không ai nhìn ai. Kể cả những đôi trai gái vụng trộm đang hú hí trong buồng thấy chuyện lạ cũng nhìn ra. Kể cả người đang nấu nướng, giặt rũ cũng ngừng tay. Tất cả đều chú mục, lo lắng, hồi hộp. Hồi hộp đến nín thở, đến đứng tim, theo dõi cái vật vẫn cứ lủng lẳng, vẫn cứ lúc xoay ngang, lúc xoay dọc, bởi trên đoạn đường khốn nạn chưa đầy hai chục mét từ tầng năm xuống tầng một, nó hết va vào tường lại chạm vào hành lang. Rồi lại mắc lại ở mấy cái ăng ten nhà ai. Đến lúc đó, lại phải có người chạy xuống lấy gậy, đẩy cho nó ra xa. ả ó lại xoay, nó lại quay ngang, quay ngửa. ả ó lại va đến "uỳnh" vào tường nhà, làm cho mọi người lại đau đớn thót tim lại, chân tay rụng rời. Mãi rồi nó cũng xuống được tầng bốn, rồi tầng ba. ả hưng đến tầng hai, thì nó đụng vào một vật bằng sắt nhô ra khỏi hành lang. Đấy là một công trình đầy tính sáng tạo của người nghèo yêu thiên nhiên, yêu cây cảnh, hoa lá. Chủ nhân căn hộ này đã thiết kế một cái giá chạy dài suốt căn hộ. Cái giá này được gá treo vào thành hành lang, đua ra ngoài không gian chừng 35 - 40cm, có thành cao 20cm để khỏi rơi. Trên công trình ấy chủ nhà đặt những chậu cây cảnh, mấy khóm hoa cho vui mắt, ngày ngày tưới tắm cho vui đời. Lẽ ra, người nhà của cái vật đang lủng lang, lơ lửng kia phải cầm sẵn mấy cái gậy, do mấy người khoẻ chực sẵn ở đấy Khi nó xuống gần đến đấy thì phải cùng đẩy ra.
ả hưng vì đây là lần duy nhất làm nên không có kinh nghiệm, không lường hết được. Mà dây thả lúc ấy xuống hơi nhanh. Thế là thả trúng vào giá sắt đặt cây cảnh.
Giá sắt này, được thiết kế đủ chịu được mấy cái chậu thôi giờ phải chịu tải trọng gấp năm mười lần như thế nên bửa ra. Trước khi bửa ra, nó đã đè nát

đám cây hoa, làm vỡ bảy tám cái chậu mà nó đè phải. Mảnh sành, sứ, đất, cây lá cứ thế rơi ào ào xuống phía dưới.
ả ghe tiếng kêu của những người đứng xem, trên tầng năm tuy biết có sự cố. ả hà có cây thì bật ra hai tiếng hét trái ngược nhau. Bà chủ nhà thì hét lên:
- Giời ơi! Phá hỏng hết nhà người ta rồi. Đền đi nhớ!
Ông chủ nhà thì quát vợ.
- Bà có im cái mồm đi không? ả gười ta đang nẫu ruột nát gan ra, ai mà lường hết được?
Mấy người từ tầng năm vội lao theo cầu thang chạy xuống. ả hưng chỗ nào cũng chật cứng những người là người, nên mãi mời xuống đến nơi. Bà già ban nãy mắng ai đó ngu, vẫn dán mắt theo dõi, nói với anh làm nghề xây dựng:
- Tôi bảo chúng nó ngu vì không biết nghe các cụ ta dậy. Thế mà cũng học là học cái gì cơ chứ?
- Thế các cụ ta dạy gì ạ?
- Các cụ đã tính toán hết cả rồi. Làm gì cũng phải biết lo xa. *May quần phòng khi cả dạ. Làm cửa phòng khi bưng mâm*. ả gày xưa quần một ống hay hai ống, đều rộng rãi, chứ không bó chít lấy mông, lấy đùi như bây giờ. Có thế, đến lúc chửa mới vừa chứ! Đâu có quần, váy riêng lúc chửa. Còn làm nhà thì phải tính lúc nhà có đám. Đám cưới, đám giỗ, khách khứa đông đúc, người ra kẻ vào, hai người bưng hai mâm cỗ ra vào không chạm nhau. ả gười mình, ai cũng sợ chết đường chết chợ. Ốm đau sầu não đâu cũng cố mà về nhà, chết giữa nhà mình, quanh con cháu mình, bà con hàng xóm mình. Chúng nó làm nhà thế này, làm sao mà đưa áo quan vào, áo quan ra được. ả ghe bà hàng xóm bảo, ông cụ kia, nhất quyết không chịu đi bệnh viện, vì biết mình không qua khỏi "Tao chết ở nhà tao. Chúng mày muốn làm thế nào thì làm" "ả hưng mà… " "Thì phá cửa ra. Mấy ngày trước khi đi,

ông cụ đã quyết như thế! Không nhẽ con cháu khiêng bố ra liệm ở chiếu nghỉ cầu thang. Anh con rể đành lắp một cái palăng xích để thả quan tài bố vợ xuống thế này.

***

ả hu cầu về nhà ở ngày một cao. Quỹ nhà của thành phố không thể nào đáp ứng nổi. ả hà của nhà nước cho thuê với giá như cho không, không tài nào đủ để sửa chữa những ngôi nhà đã xuống cấp nhanh chóng. Chỉ trừ trường hợp có nguy cơ sụp đổ mới phải sửa chữa, mà cũng chỉ sửa chữa đối phó thôi. Có những khu nhà khung gỗ, sàn gỗ, lợp ngói, tính chỉ sử dụng mười mười lăm năm. Giờ đã trên ba mười năm rồi.

ả hững khu lắp ghép xây hơn hai chục năm trước, cố làm cho nhanh, thật tiết kiệm diện tích, tiết kiệm nguyên vật liệu, trần thấp lè tè, có hơn khu nhà xây là có công trình phụ riêng, theo kiểu căn hộ khép kín, giờ mới bộc lộ những bất cập, bất tiện, như cảnh trên. Và cũng đã xuống cấp thảm hại, giờ thì khác rồi. ả hà đã có thể xây được vài chục tầng rồi. Bây giờ thành phố chủ trương, một là xây những khu cao tầng (trên mười tầng) để tiết kiệm quỹ đất, với kết cấu khung bê tông, diện tích các căn hộ tương đối rộng, so với các căn hộ lắp ghép trước thì gấp rưỡi, gấp đôi, thậm chí gấp ba, bốn lần. Vì nó không chỉ dành cho các căn hộ tái định cư, từ những khu giải phóng mặt bằng, lấy diện tích xây dựng các công trình công cộng, công trình giao thông v.v… mà còn để bán cho người có thu nhập cao. Hai là cấp đất cho cán bộ tự xây nhà ở. ả hững người được cấp đất sẽ phải đóng một số tiền để đền bù hoa lợi và xây dựng cơ sở hạ tầng. Số tiền phải đóng, so với giá trị chuyển nhượng của nó trên thị trường ngầm, chỉ có ý nghĩa tượng trưng. Trước kia, cán bộ thì được ở nhà xây, nhà lắp ghép, nhân viên thì ở nhà cấp bốn lợp ngói, dột quá thì phủ một lớp giấy dầu lên. Đang ở đấy mà đước đề bạt là được lên nhà xây, nhà lắp ghép. Bây giờ dân ở nhà cấp bốn được xây nhà. Thế là dăm ba

chục thước vuông, lấn trước, lấn sau, đầu hồi thì lấn được cả ba phía. Làm cái nhà cao ngất ngưởng. Các vị cán bộ ở nhà xây, nhà lắp ghép giờ mới thấy thất cách, liền chạy đất để làm nhà. ẩ hà xây, nhà lắp ghép bây giờ chỉ còn cho thuê hoặc bán lại cho những cặp vợ chồng trẻ mới lập gia đình, chưa có điều kiện mua đất làm nhà mới.
Gia đình cán bộ như Trần Kiên mà vẫn còn ở nhà lắp ghép là lạ lắm. Thế là những cuộc chạy xin cấp đất bắt đầu. Tuỳ vị thế cơ quan xin đất, tuỳ mối quan hệ với các cơ quan chức năng, giúp thành phố quản lý quỹ đất. ẩ ếu quan hệ với chính quan chức thành phố thì tốt quá rồi. ẩ hưng nếu không biết đường, lại phớt lờ các cơ quan chức năng thì cũng xôi hỏng bỏng không. ẩ hưng xét cho cùng thì lại tuỳ thuộc vào thủ tục đầu tiên - tiền đâu? ẩ gay cả các cơ quan trung ương cũng xin được. Cơ quan nào cũng xin được, nếu tìm đứng địa chỉ và biết lễ độ khi làm thủ tục đầu tiên ấy. ẩ ói không ngoa, bất kỳ cơ quan cán bộ nào cũng xin được, không kể anh ta đang ở nhà do nhà nước cấp, miễn là có tiền đóng góp.
Ai không có, thì đã có người đóng giúp, để rồi họ mua luôn suất của ta, trả cho ta số tiền chênh lệch gấp nhiều lần số tiền phải đền bù. Cả thành phố nháo nhào lo chạy đất. Cơn sốt đất bắt đầu nóng dần lên. ẩ óng lên từng ngày. Đi đâu cũng thấy nói chuyện đất. Chuyện bản đồ quy hoạch đất. Văn phòng kiến trúc sư trưởng làm chức năng quy hạch ấy.
***
Hàng xóm không ai biết, vì sao dạo này nhà Vũ Sán hay có khách thế. Vẫn biết, đã là công chức mà lại ở văn phòng Kiến trúc sư Trưởng thành phố thì việc người ta đến tận nhà cậy nhờ việc nào việc nọ là chuyện bình thường. ẩ hưng nhiều đến mức phải chờ ngoài đường, phải đứng đi ở đầu phố, chờ cho không còn khách mới vào là chuyện không bình thường. Thế nghĩa là chủ nhà không thê tiếp hai người khách khác nhau cùng một lúc. ẩ hưng dù

hai người cùng đi với nhau thành "đoàn" cho vui, mà vì một lẽ tế nhị chỉ hai người biết với nhau lại là chuyện khác nữa.
Tiếng gõ cửa ngập ngừng, Sán nói dòng ra:
- Mời vào! Mời anh chị ngồi chơi. Thế có việc gì, liệu tôi có giúp được không mà không đến cơ quan, phải đến tận nhà thế này?
- Dạ, thưa anh, chả là em định mua một miếng đất nên phiền anh cho biết chỗ ấy quy hoạch của thành phố thế nào?
- Đúng đấy, mua đất mà không nắm được quy hoạch là vô cùng nguy hiểm. Phải chỗ nằm trong chỉ giới quy hoạch, nay mai nhà nước xây dựng, hay mở đường là… trắng tay. Ờ thì có đền bù, nhưng anh chị biết rồi, chuyện đền bù chỉ có ý nghĩa tượng trưng thôi, cho nó phải phép ấy mà, vì thế phải biết chính xác, phải xem cẩn thận.
- Vâng, chúng em cũng biết thế? Có người vừa mua xong, đùng một cái, thành phố công bố quy hoạch, thế là…coi như mất trắng.
Trong khi người bán, do biết được quy hoạch, bán vội đi bán rẻ đi một tí, không dền dứ, không tiếc rẻ nữa, thế là thắng to. ả gười này lại lấy tiền bán được, tìm mua chỗ khác. Lại nhờ biết được vùng này sẽ mở đường, nhưng không biết con đường sẽ mở đến đâu, tim đường là chỗ nào, lòng đường đến đâu, lề đường đến đâu. Khi nắm chắc rồi, anh ta mới mua một cái nhà cấp bốn, xập xệ như nhà chị Dậu ấy, bỏ không từ lâu rồi. Đến lúc công bố quy hoạch, chỗ ấy trở thành mặt đường. ả hà có mặt tiền ngay mặt đường, thì bằng hốt tiền mặt rồi còn gì. Thần tài đến gõ cửa rồi còn gì.
- Thế anh chị định xem ở quận nào, đường nào, phố nào?
Chúng em xem ở đường Trần Hưng Đạo và đường Lê Thánh Tông, cũng ở gần ngay đấy, cùng một phường ạ!
- Tức là hai địa điểm khác nhau, hai mảnh đất, hai cái nhà khác nhau. Phải nói cho rõ ra. Dù anh chị là hai vợ chồng, hay cùng đi với nhau cho vui, thì

ta cứ phải xác định rõ là sẽ xem mấy điểm quy hoạch. Ta tính là tinh điểm quy hoạch cần xem mà nói với nhau. Dù một người xem, mà xem tới ba điểm quy hoạch thì cũng cứ phải tính là ba đơn vị để thanh toán với nhau. Luật chơi nó như thế!

- Chúng em cứ ngỡ… chúng em cứ tưởng… nên chúng em chỉ chuẩn bị… cho một lần xem.

- Ai bảo anh chị thế? Thế một lần anh chị đến xem, xem cho cả anh em họ hàng, nội ngoại, bạn bè xa gần, chúng tôi cũng tính là một à? Cũng phục vụ hết à? ả ếu thế thì sẽ lập tức nẩy sinh ra dịch vụ đi xem quy hoạch để lấy tiền. ả gon ơi Thôi, nói ngắn gọn, anh chị xem hai điểm hay một điểm?

- Chúng em xem hai điểm nhưng… chỉ chuẩn bị cho một địa điểm.

- Thế thì về chuẩn bị cho đầy đủ đã rồi hãy quay lại! Thế nhớ, anh chị có thấy ngoài ngõ có bao nhiêu khách chờ tôi tiếp không? Đấy, thế thì khẩn trương lên, kẻo người khác lại mua đúng mảnh đất anh chị định mua cũng nên.

Một vị khách khác:

- Thưa anh, em là Hùng - ả gười nói đứa danh thiếp ra - bạn với anh Trung - bạn anh. Anh Trung đã có lời với anh, nên hôm nay em đến…

- Gớm lằng nhằng quá, làm sao mà nhớ được, điện thoại gọi suốt ngày suốt đêm. Thôi, cậu có việc gì cứ nói ngay, giúp nhau được gì, tôi giúp ngay.

- Thưa anh, em muốn được anh cho xem bản đồ quy hoạch quận Lâm Du ạ!

- Có đấy, quận này là trọng điểm xây dựng phát triển sang phía đông thành phố ta đấy. Giá đất ở đấy rồi sẽ vọt lên cho mà xem. Sao lắm người muốn xem bản đồ quy hoạch Quận này thế không biết! ả ày, nhưng mà cậu muốn xem bản đồ nào?

- Dạ, thưa anh, bản đồ… bản đồ quy hoạch ạ!

- Thì hẳn là thế! ả hưng bản đồ quy hoạch nào chứ? Có hai bản đồ quy

hoạch, quy hoạch tổng thể và quy hoạch chi tiết. Quy hoạch tổng thể thì chỉ có thể xem đại thể, đại khái thôi, phải có hàng chục héc ta thì mới cần đến nó. Còn bản đồ quy hoạch chi tiết thì tỷ lệ đây, biết được đến từng mét vuông cơ. Lợi hại vô cùng là lợi hại. Ăn nhau là ở cái cụ thể, chứ cái tổng thể thì để cho các đại gia vốn liếng cả chục triệu đô la. Đúng không?
- Vâng! Đúng thế ạ!
- Thế là cậu biết luật chơi rồi. Đây, giá xem quy hoạch chi tiết đây. Một lần cho một địa điểm đấy. Hai địa điểm thì nhân đôi.
- Đến thế kia hả anh?
- Ơ cái cậu này! Trên mặt trăng rơi xuống đấy à? Mà cậu nên biết là, bây giờ người ta đã có bản đồ quy hoạch mặt trăng rồi đấy nhớ. ả gười ta đã bắt đầu chia bán đất trên mặt trăng rồi đấy nhớ! ả gười ta đã có câu lạc bộ những người ngoài hành tinh đấy nhớ! Báo ta đang hẳn hoi. Thử hỏi, nếu cậu biết được quy hoạch, cậu trúng một mảnh đất - bởi người ta cần là cần đất, chứ nhà thì đập đi, để làm gì - cậu mà trúng một mảnh đất ấy à? Không phải hàng trăm triệu mà hàng ngàn triệu đấy Lẽ ra khi ấy, cậu phải trả tôi theo tỉ lệ, chứ không phải mỗi lần xem một điểm tôi chỉ lấy cậu có từng ấy đâu. Mà này, cậu có vẻ do dự thì phải. Thế cậu không biết một mình tôi thì không xong à? Trên tôi không có ai à? Trên người trên tôi không có ai à? Không ai biết người giữ bản đồ quy hoạch khi chưa công bố là cầm trong tay cẩm nang mua bán nhà đất à? Tôi làm sao ăn được một mình. ả ó móc họng tôi ra ngay. Cậu hiểu chưa? Thế cho nên… Thôi nhé, chưa thông thì về thảo luận lại với vợ, bao giờ thuận vợ thuận chồng hãy đến. Mà nói thật nhớ, để cho đàn bà nhúng vào chuyện nhà đất là chỉ có rách việc thôi đấy.
ả gười thanh niên làm như đã hiểu ra:
- Em xin vâng.
***

Cái thông tin mà bà Phụng đánh hơi được qua một người bạn, hoá ra là thật. Hôm nay đi làm về, không biết có gì vui mà ông Hoè có vẻ phấn khởi tệ? Ông đi thẳng vào phòng ăn.
Bà Phụng đang ngồi nhặt rau muống, không ngẩng lên, chỉ chào lấy lệ? Ông Hoè đến sát chỗ vợ ngồi, giọng vừa bí mật, vừa mừng rỡ:
- Bà này, cái chuyện bà nói hôm họp gia đình ấy, thành chính thức rồi đấy.
Đã không mừng vui hưởng ứng thì chớ, bà Phụng còn giội cho ông một gáo nước lạnh:
- Tin thời sự của ông, tôi biết tỏng từ lâu rồi!
Ông Hoè chưng hửng, nhưng cũng hỏi vớt vát:
- Thế bà định xoay xoả thế nào?
Không ngờ bà Phụng đã không trả lời thì chớ, lại hỏi:
- Tôi cũng định hỏi ông câu ấy đấy?
Không biết trả lời ra sao, ông đành thú nhận sự bất lực của mình:
- Thôi bà bàn với thằng Đại xem thế nào. Cộng các tiêu chuẩn, chế độ chính sách. Tôi và bà được hưởng cũng chỉ được một phần nào thôi… ả ói xong, ông xách cặp sang phòng ngủ. Ông không hề biết chuyện bà đã mua được toàn bộ nhà ông Huy ở tầng trên? Ông Huy đã đưa ngay chìa khoá cho bà sau khi nhận tiền, viết giấy chuyển nhượng. Bà đã họ dọn dẹp, quét tước sạch sẽ. Rồi đóng cửa lại. ả hư không có gì xảy ra. Chì mấy chiếc khoá bà mới thay vào chứng tỏ quyền sở hữu đã sang tay bà. Bây giờ chuyện hoá giá nhà mới đến. Phương thức chuyển nhượng thế nào? Không cần biết. Tính toán cụ thể thế nào? Không cần biết. Bà ung dung ngồi chờ. ả hà nước đã bán cho người nhà nước mua thì cũng phải tính toán làm sao để cho người ta mua được chứ. ả ghĩ thế, bà cứ việc ung dung ngồi chờ. Chờ hoá giá nhà, nhưng việc hoá giá nhà với bà, không phải là điều quan trọng nhất. ả hớ lần hai mẹ con vào nhà ông Huy, điều thấp thỏm không yên là ông Huy

sẽ nêu vấn đề ấy ra. ả hưng ông ấy đã không nêu ra. Làm sao biết mà nêu ra được?

Đấy là vấn đề đất. Phần đất xung quanh ngôi nhà ấy, lẽ ra ông Huy phải được một nửa, thì ông Huy lại không hề ý thức được quyền lợi của mình. Đành rằng đất không có quyền sở hữu, mà chỉ có quyền sử dụng, nhưng đất lại đi liến với nhà. Không phải chỉ là đất ngôi nhà ấy chiếm, mà còn là đất xung quanh. Ăn nhau là ở đất xưng quanh ấy chứ. ả hưng khi ông Huy bán nhà cho bà thì đất vẫn chỉ là đất, cho ban ngày chó ỉa, ban đêm lũ mèo hoang đông đực gào lên. Vào thời điểm ấy, người ta còn gọi cho không đất. ả gười ta mời nhau đến làm nhà ở gần cho vui. Vì thế trong suy nghĩ của ông Huy, không mảy may có gì dính dáng đến đất. Chỉ chậm lại mấy tháng thôi, khi thị trường đất bắt đầu nóng lên thì thế nào ông Huy cũng biết. Thật ra chỉ cần ông ấy nhạy bén hơn một tí, mẫn cảm thời cuộc hơn một tí, đánh hơi thính như bà Phụng thì… Đó là kết quả những cuộc "buôn dưa lê" qua điện thoại của bà Phụng đấy. Còn tiến mua nhà ông Huy? Lê Đại xuất của công ty anh ra cho mẹ vay. Với anh, đấy là chuyện vặt.

Khi làm thủ tức giấy tờ nhà đất, việc đo đạc, kê khai rất rắc rối lôi thôi. Hàng chục mục phải điền vào, ông Hoè cứ hoa cả mắt. Cứ rối tinh rối mù cả lên, nhầm lẫn lung tưng, phải khai lại. Khai đến lần thứ hai mà vẫn không đúng. Ông Hoè gọi con gái về làm giúp.

ả hưng vẫn sai. Lần này sai ở một mực rất cơ bản. Chả là ông Hoè không cộng phần diện tích trên gác vào phần nhà mình.

Sau khi quy đổi các tiêu chuẩn thâm niên công tác, các loại huân chương của cả ông và bà ra tiền, khi áp vào khung giá nhà, đất, trừ đi, ông bà Hoè, Phụng vẫn phải nộp một khoản tiền không nhỏ. Bà Phụng gọi anh con rể về hỏi xem làm thế nào bây giờ. Bà cũng thấy bí.

Không nhẽ lại vay con trai một lần nữa? Đại lại đang trong Sài Gòn, cũng

chưa ra ngay được. Tuy không phải nộp ngay, nhưng bà cũng sốt ruột sốt gan. Kiên bảo mẹ: "Về cái khoản này, con dốt lắm, chả có ý kiến gì giúp mẹ đâu. Mẹ đợi bác Đại về thôi. Bác ấy thì cả mưu thầy lẫn mẹo thợ đều giỏi. Đại về bà Phụng mừng như chết đuối vớ được cọc. Đại làm ra bộ vô tâm, dửng dưng:

- Con không có tiền cho bà vay nữa đâu. Tiền con là tiền kinh doanh, nó vào vào, ra ra, không nằm chết lâu một chỗ được.

Thấy bà mẹ không nói gì, chỉ thở đài thườn thượt, anh vội cười:

- Con nói thật đấy! Con thì không cho bà vay được mà cũng chả có ai cho bà vay đâu. ả hưng có những người sẵn sàng mang tiền đến tận nhà cho bà sử dụng đấy. Bà có bằng lòng không?

Bà Phụng nhìn con nghi ngờ. ả gày vợ chết, Đại không về kịp. Lúc ấy nhà tang lễ chưa có dịch vụ bảo quản trong nhà lạnh nên không thể đợi anh được. Anh sống trong bàng hoàng ngơ ngẩn nhiều ngày. Đời người lính, sống bên vợ con có được là bao? Mãi sau này khi chuyển ngành, anh mới được sống hằng ngày bên người vợ lúc nào cũng yêu chiều mình. ả hưng đấy cũng là thời kỳ anh bận rộn nhất cho công việc. Do phải tìm hiểu môi trường công tác mới, công việc mới, lại mày mò đọc học thêm; lại gấp rút chuẩn bị cho bước làm ăn mới của mình nên Đại cũng không quan tâm lắm đến công việc của vợ. Thì chị vẫn ngày ngày đi làm, sáng sớm đi chợ. Chiều về thì mẹ chồng đã chuẩn bị những việc lặt vặt cho việc nấu nướng. Chị chỉ việc nổi lửa lên một lúc đã có mâm cơm ngon lành cho cả nhà rồi. Tối Đại còn có nhiều việc phải đi, chứ Miên thì chả mấy khi đi đâu! Thật ra mọi chuyện chính là ở buổi trưa, ở bữa ăn trưa và do đặc điểm của công việc nên chị và người tình có thể đi được trong cả giờ hành chính. Đại không mảy may nghi ngờ gì vợ. Anh cũng không mảy may biết chuyện của vợ. Có lẽ ngoài thằng con trai, không một ai biết chuyện cụ thể giữa hai người. Ở cơ quan, cũng có

người đoán già, đoán non, nhưng không có gì cụ thể. Vì thế với Đại chỉ là một niềm tiếc thương người vợ yêu mà số phận không cho sống mãi bên mình. ả gười lính cũng không có tâm lý u buồn lâu. Công việc của một công ty mới thành lập, với tất cả mọi người và cả anh nữa đều mới mẻ. Phải xây dựng một nền nếp làm việc có hiệu quả. ả hững mối quan hệ làm ăn trong và ngoài nước đều đòi hỏi những thủ tục hành chính rườm rà, với những hợp đồng kinh tế chặt chẽ. ả ó hút mất rất nhiều thời gian, công sức của Đại. ả ó cuốn anh vào dòng xoáy của công việc. Các cộng sự anh chọn, làm việc ăn với anh. Các nhân viên làm việc rất khá. Tất cả đều làm anh phấn chấn. Chuyến đi công tác Sài Gòn kiểm tra công việc của văn phòng đại diện làm anh hài lòng.

Tâm trạng ấy làm anh vui vui. Chính vì thế, anh mới trêu mẹ. ả hưng thấy bà lo lắng bần thần, anh phải hoá giải ngay. Ta đăng báo rao vặt bà ạ. Ai mua được thì làm bản cam kết rồi ứng trước một phần tiền để mình giải quyết công việc của mình.

Trong vòng già nửa tháng sau khi Đại cho rao vặt trên mục nhà đất, có mấy đối tác đến xem đất. Vì mảnh đất lớn và đẹp nên toàn những đại gia xem. Một công ty của người Việt đang làm ăn bên ả ga, cũng là chỗ quen biết Đại, với số vốn tích luỹ được trong nhiều năm, muốn đầu tư vào chính mảnh đất nghèo khó, xuất phát điểm cách làm ăn buôn bán cò con của mình để làm ăn lớn. Công ty liên doanh nước ngoài BCả đã có trụ sở chính ở thành phố Hồ Chí Mình, có chi nhánh ở Thanh Hoa. Sau khi cắm chắc chân, họ muốn xây dựng một trụ sở ở ngoài này, còn to hơn trong kia, để mở rộng hoạt động ra các tỉnh phía Bắc. Mảnh đất của ông Hoè bà Phụng đủ to cho một trụ sở lớn. Mang tiếng là ở trong xóm, nhưng tất cả các loại xe siêu trường, siêu trọng đều vào được. Số nhà này của xóm Trúc lại chỉ cách đại lộ ả guyễn Huệ hơn 30m, khoảng cách vừa đẹp, vừa lịch sự cho một toà nhà sẽ mang tính thẩm

mỹ cao. Xóm này lại thông ra một con phố khác, nghĩa là không cụt nhưng không phải là đường xe cộ qua lại nên đỡ hẳn náo nhiệt ồn ào mà vẫn thuận tiện cho việc giao dịch. Công ty bảo hiểm nhân thọ 100% vốn nước ngoài HMẩ cũng đến xem. Các đối tác đều chấp nhận điều kiện mà chủ nhà đưa ra. Cứ làm thu tục mua bán chính thức. Giao trước một số tiền để người bán hoàn tất việc hoá giá nhà, cấp sổ đỏ, xây hoặc mua nhà khác. Khi nào chủ nhà dọn đi, giao nhà thì người mua sẽ giao nốt số tiền còn lại. Khi nói đến giá cho một mét vuông đất, bà Phụng còn ỡm ở nước đôi. Theo mặt bằng giá đất bây giờ, ông cứ trả đi. Có mấy đối tác kia. Chứng tôi sẽ mời các vị đến. Coi như một cuộc đấu giá, vị nào trả cao hơn chúng tôi sẽ bán. Bà Phụng được hoá giá theo "giá cung cấp", "giá nội bộ", nhưng khi chuyển nhượng lại thì bà cho đấu giá theo cơ chế thị trường. Bà Phụng tưởng đứng tim khi người thứ nhất ra giá. Thì bà cũng có biết cơn sốt đất lên từng ngày. Bà cũng có nghe nói giá một mét vuông đất bây giờ hàng cây vàng. ẩ hưng giá mỗi khu mỗi khác. Cũng là mặt đường nhưng đường một chiều giá khác, đường hai chiều giá khác. Diện tích càng rộng càng rộng tiền. Mặt tiền càng rộng, càng rộng tiền. Đường càng to, càng to tiền; những mảnh đất có vài trăm mét ở ngay khu trung tâm thành phố thế này hiếm lắm. Lại không phải đền bù cho ai, không phải làm cái gọi là giải phóng mặt bằng, mà mỗi một nhà là một lô cốt cố thủ, mà chủ nhân quyết tử thủ, một tấc không đi, một ly không rời, nếu không thoả mãn được lòng tham. Đằng này người mua chỉ phải thương lượng với người bán. Xong là xong. Gọn gàng bao nhiêu! Các đối tác đều đánh giá được tình hình nên đều thể hiện quyết tâm của mình. Đại ngồi cạnh mẹ. Hai mẹ con đã bàn nát nước ra rồi. ẩ hưng những thông tin nhà đất biến động nhảy nhót. Chả biết thế nào mà đặt giá. Vi vậy cứ chơi nước đôi như thế.
Khi nghe người thứ nhất ra giá, hai mẹ con đưa mắt nhìn nhau. Không biết

nên thế nào bây giờ. Cái giá này trong ý nghĩ, có nằm mơ cũng không thấy. Rõ là người mua quyết mua bằng được. ả hưng biết đâu… Bà Phụng chưa hết choáng, nên không biết nói gì thì Đại đã quay sang hai đối tác khác:
- Vì ta coi đây là một cuộc đấu giá, nén xin hỏi hai vị đây xem có đưa ra giá của mình không? ả ếu không thì gia đình chúng tôi sẽ ghi nhận giá này, chúng tôi sẽ hỏi ý gia đình. Còn ông bố tôi và một vài thành viên khác. Hai mươi bốn tiếng sau. Đúng giờ này ngày mai chúng tôi sẽ trả lời chính thức.
Một trong hai người khách còn lại phá tan sự im lặng bằng việc trả thêm hai chỉ nữa cho một mét vuông.
ả gười thứ ba trả ngay thêm ba chỉ nữa. ả gười thứ nhất, chính là Công ty HMả trả hẳn năm chỉ nữa là chẵn một cây so với giá lần đầu đưa ra. Hai người kia đứng dậy, chỉ chào không bắt tay Đại, về ngay.
Suốt những ngày sau đó, bà Phụng cứ như mơ ngủ. Không lẽ lại có đống vàng ấy thật. Cả đời chả biết đến một chỉ vàng. Đến ngày cưới, theo tiêu chuẩn cũng chỉ được mua một cái nhẫn vàng tây nửa chỉ, chứ nào có biết cái nhẫn vàng ta nó thế nào đâu.
Bây giờ là vàng ta, vàng ba con chín. Không phải là một cái nhẫn nửa chỉ hay một chỉ mà là mười cái, trăm cái, mấy trăm cái, cả ngàn cái, mấy ngàn cái. Một đống vàng thật trời ạ. Chính ông Hoè cũng không tưởng tượng ra được số vàng ấy. Ông hỏi con trai, thế đổi ra tiền thì được bao nhiêu? Khi nghe con trai trả lời, ông hỏi lại: "Anh có tính nhầm không đấy?". Làm gì với số tiền này? Bà Phụng bàn với ông Hoè sẽ mua một căn nhà ba tầng để ở. Cho vợ chồng Kiên, Tần một số để mua nhà hay mua đi xây nhà thì tuỳ. Dứt khoát không ở khu lắp ghép chuồng chim ấy nữa. (Bà rùng mình khi nhớ đến câu chuyện Tần kể một nhà phải ròng dây đứa quan tài xuống). Hãy biết thế đã. Còn thì gửi ả gân hàng ả goại thương hay góp cổ phần cho Công ty Sao Việt làm vốn mở mang kinh doanh…

Tối ấy ông Hoè ghi vào sổ công tác: "Mình vẫn không thể nào tin được một số tiền lớn như thế lại thuộc sở hữu của nhà mình. Lương cả đời mình, cả đời vợ chồng con cái cộng lại cũng không sao bằng được. Không thể nào chính sách lại sai? ả hưng tự dưng lại được một số tiến lớn đến thế thì nghĩa làm sao? Đến ông trời cũng không thể nào cho không như thế? Còn những ai được như mình? ả hững ai được nhiều hơn mình? Mình thấy thế nào ấy. ả ó có cái gì bất nhẫn khi nhớ đến nhiều người đồng đội đã ngã xuống. ả gay cả với những người bây giờ và không bao giờ có nhà cửa. Mà không biết là phục hay hoạ đây?"

Ông Hoè không hể mừng - chỉ có bà Phụng là mừng. Mừng như bắt được của. Mà đúng là bắt được của rồi còn gì. ả hư đào được hũ vàng. ả hưng người ta bảo đào được vàng là độc lắm. ả hưng mình có đào được đâu? Có làm gì bất chính đâu mà? Còn ông Hoè, không thể nào giải thích được nên bị dằn vặt. Với ông, đồng lương như thế là đủ. ả hững lần đi phổ biến nghị quyết đều được bồi dưỡng ra bồi dưỡng. Ông lại chả tiêu pha gì. Tự nhiên được một đống tiền thế này? Để làm gì cơ chứ? ả hững câu hỏi cứ xoắn lấy ông không rời. Chả câu hỏi nào trả lời được. Thế là nó cứ quấn vào, bện vào thành một mớ bòng bong, không tài nào gờ ra được, thành thử trông mặt ông lúc nào cũng khổ sở. ả gười ta được tiền thì mừng, thì vui, ông thì khổ sở như đấy là một khối thuốc nổ đã lắp sắn ngòi trong nhà mình. Không biết nổ lúc nào?

Chương 9

Hết giờ làm việc, mọi người trong phòng đã về hết. Có tiếng rụt rè gõ cửa. Rõ là kiểu gõ cửa của phụ nữ. Sán nói dóng ra:
- Xin mời!
ả ếu không phải là phụ nữ thì anh ta đã sẵng giọng "Cứ vào". Một cô gái hăm nhăm, hăm bảy gì đó, mặt mũi nhẹ nhõm, ưa nhìn, riêng cái miệng rất tươi, phô hàm trăng trắng muốt đều đặn, váy bó, ngắn trên đầu gối, áo phông Thái mầu đen có bông hướng dương to ôm chặt bộ ngực nở. Cô gái khẽ kháng mở cửa, vừa đu cho mình lọt vào, khẽ quay người nhẹ nhàng khép cửa. Động tác chậm, có phần rình ràng, như để cho chủ nhà từ xa kịp ngắm mình từ đầu đến chân. Sán không biết rằng, khi cô quay lưng lại phía anh ta để khép cửa, cô đã lấy mình che, để chủ nhà không nhìn thấy mình làm một động tác khác.
- Em chào anh! Em là Hồng ả guyệt bên công ty BCD. Gớm, gặp anh khó thế. Lúc nào cũng khách - Cô tươi cười trong mỗi câu, mỗi tiếng.
- Có việc gì thế, cô ả guyệt? - Chủ nhà cũng tươi cười hỏi lại.
- Thì có cần anh, em mới đến vào giờ này chứ! Mấy năm trước, em đã gặp một lần, lúc anh còn ở dưới quận. ả hanh thật…

Hồi ấy, cái mặt gầy đen, hai gò má cao, lưỡng quyền cao, trông Sán như gã thợ rèn, suốt ngày bên bếp lò. Bây giờ, trông đầy đặn hơn, đỡ đen hơn.
- Anh chả thay đổi gì cả. Vẫn là người đàn ông phong độ, cường tráng.
- Cô cứ khen thế! Sắp già đến nơi rồi!
Cô gái chăm chăm nhìn lên đầu anh, như chợt phát hiện ra điều gì:
- Chết thật! Đầu anh có tóc bạc rồi kia à? - Vừa nói, cô vừa đứng lên, bước nhanh đến bên anh, lùa bàn tay búp măng vào mớ tóc thấp thoáng sợi bạc ấy, cầy xới tung lên - Cũng nhiều sợi bạc đấy anh ạ! Em nhổ cho nhớ!
Khủyu tay cô tì lên vai, mà có cảm giác như cả thân thể cô đang đè nặng lên người Sán. Hai tay cô cứ vần vò cái đầu, giờ đã rối bù lên như tổ quạ.
Mà cũng chả cần đến thế!
Khi người phụ nữ chủ động cầm tay anh, hay cố tình chạm vào cơ thể anh, thì đó là tín hiệu báo rằng, họ sẵn sàng mời anh ăn thân mật, và sau đó sẵn sàng mời anh… ngủ thân mật nữa cơ. Đằng này, những cử chỉ, động tác ấy thì khác nào "*mời anh xơi miếng cơm lam, của em cô gái áo chàm*". Chỉ hơi xoay người trên chiếc ghế quay, mặt Sán đã vùi vào bộ ngực đẫy đà của cô gái. Cô cúi hẳn người xuống cho anh ta đỡ phải nghển cổ lên. Sán đang định bật cái nịt vú rất chặt lên, lại vội đấy cô ra:
- Để anh cài cửa đã!
Cô gái cười khúc khích, ra ý bảo anh trẻ con to xác cứ yên trí hành động đi, không phải lo:
- Em cài cửa rồi!
Sán háu ăn như đứa trẻ nhà quê cai sữa muộn, đón mẹ về chợ, lật ngay yếm mẹ lên tù đầu ngõ, tợp mấy cái cho đỡ nhớ đã. Tay anh ta lần xuống thì ả guyệt dỗ dành:
- Chịu khó nhịn lúc nữa. Ta đi đâu cho thoải mái. Tội gì anh!
Anh ta đứng lên, ôm riết tấm thân hôi hổi, chặt đến nỗi xương cô kêu răng

rắc, sau đó là một cái hôn dài. rồi mới chịu rời nhau. Họ cùng vuốt lại áo quần, tươi cười trước kẻ sau rời khỏi phòng làm việc.
Cơ quan vắng tanh. Sán quay lại:
- Đi đâu em?
- Em theo anh, góc bể chân trời nào cũng đi!
Sán chạy xe chầm chậm. Cô gái vè vè bám theo.
Họ đổ bộ vào một nhà nghỉ. Sán vừa cẩn thận chốt cửa lập túc bế thốc cô lên giường. Anh ta chẳng lạ gì những cô ca ve. ả hưng đấy là chuyện đực cái đơn thuần. Xong việc là quên ngay. Còn đây là một con người xã hội, có một vị trí xã hội hẳn hoi, nhan sắc hẳn hoi. ả ó không chỉ là chuyện sinh lý đơn thuần, mà còn là chuyện tâm lý, có thể trò chuyện như hai con người xã hội, dù biết người kia đang lợi dụng mình.
Anh nhớ lần gặp Hồng ả guyệt mấy năm trước, khi cô đến làm thủ tục thuê văn phòng trụ sở công ty. Lần ấy, cô ta trẻ trung, bén lẽn, lễ phép trình hồ sơ, giấy tờ làm thủ tục hành chính cần thiết. Sau khi đưa xong giấy tờ, cô ta đưa bằng cả hai tay một chiếc phong bì:
- Công ty cháu có chút quà biếu chú!
Bây giờ, vẫn là một cô gái - vì chưa lấy chồng - nhưng thật ra đã là một người thiếu phụ thạo việc, lõi đời. Đã biết dùng vốn tự có cho công việc. Hiển nhiên là để giải quyết công việc, công ty phải chi phí giao dịch, chi phí ngoại giao. Việc lớn chi phí nhiều, việc nhỏ chi phí ít. Luật chơi nó như thế. Kẻ nào không biết luật chơi sẽ bị loại. Còn những kẻ nhân danh bất cứ điều gì, với bất kỳ lý do gì, trong bất kỳ hoàn cảnh nào không thừa nhận luật chơi này, mặc dù chính hắn cũng tham gia luật chơi ấy, được hưởng lớn từ luật chơi ấy, một cách tàn bạo nhất, khốn nạn nhất, thì đó là những kẻ đê tiện nhất, vô lương tâm nhất, vô liêm sỉ nhất.
Hồng ả guyệt, tất nhiên đã nhận của công ty mình một khoản kinh phí cần

thiết. ả ếu có một cách gì đó để không phải dùng tới nó thì, dĩ nhiên cô ta được hưởng.

Hợp lý hơn, phổ biến hơn là chỉ dùng một phần kinh phí đó. Cái phần đó lớn bằng ngần nào là tuỳ thuộc vào mối tương tác giữa người nhận và người đứa, miễn là phải đạt được yêu cầu của người cấp kinh phí.

Vụ này lớn lắm. Cô cần được văn phòng Kiến trúc sư Trưởng thành phố giới thiệu một địa điểm nào đấy trong mênh mông đất Thanh Hoa này, thuê làm nhà xưởng sản xuất trong năm mười năm. ả hững việc tiếp theo lại là chuyện khác, với các điểu kiện khác, với những chi phí khác. Bây giờ, cần có trong tay một địa điểm về báo cáo với sếp đã.

Sau khi đã no chầy nẩy nước, Sán nằm thở dốc.

ả guyệt nhận xét:

- Xem ra ông anh cũng hăng hái lắm, em không ngờ đấy. Chắc bà chị phó chủ tịch Quận mải mê phấn đấu không chăm sóc chuyện chăn gối, nên ông anh mới máu chiến thế phải không?

Sán gật gật đầu thoả mãn:

- Chuyện, *l... lạ, cá tươi mà*!

ả guyệt tát yêu vào má Sán:

- ả ày, em biết mặt vợ anh rồi, cũng xinh đấy chứ?

- Không nhắc đến người ấy ở đây.

ả gày hôm sau ả guyệt đến điểm hẹn. Sán dẫn cô đi thực địa. Biết mặt ngang mũi dọc mảnh đất rồi, họ lại đưa nhau vào nhà nghỉ để… làm việc. Sau cái hôn riết trước lúc chia tay, cô nhét vào túi anh chiếc phong bì đựng một tập đô la. Sán vờ làm mặt giận:

- Ơ hay, anh lấy của em làm gì?

- Không phải của em mà là của công ty. Chuyện anh em mình là chuyện tình cảm, vô giá. Em muốn bù đắp cho anh những gì mà chị ấy không làm được.

Sán không thể biết rằng, đó chỉ là một nửa số tiền cô nhận từ công ty. Bây giờ nhiều quan chức cao cấp giầu lên nhờ nằm trong bộ máy liên quan đến nhà đất; nhiều công chức phất lên nhờ mua được đất bạn bè nhượng lại. ả những mảnh đất chó ỉa, đến lúc công bố quy hoạch mở đường, nghiễm nhiên trở thành mặt phố, làm chủ sở hữu nó phất lên như diều, nhất là các quan chức cấp thành phố, cấp đầu ngành, phó ngành, các trưởng phó phòng, các chuyên viên.

Các vị thuê thiết kế, mô phỏng các toà biệt thự của người Pháp xây dựng từ đầu thế kỷ XIX, nhưng hiện đại hơn ở kết cấu, ở trang thiết bị nội thất, ở tiện nghi sử dụng. Cũng mái ngói Tây đấy, nhưng thật ra là mái bê tông. ả gói chỉ dán bên ngoài, vừa tạo dáng, vừa tạo mầu sắc nên vừa đẹp, vừa bền, vừa sang trọng. Thợ không còn phải tỉ mẩn, luồn từng sợi dây thép vào rốn mỗi viên ngói, buộc chặt nó xuống li tô, phòng khi gió giật tốc mái. Cũng không còn lo ngói vỡ phải thay, mấy năm lại phải đảo một lần, cũng chả còn phải lo dột từ nóc dột xuống. Mặc dù bây giờ, chả có mấy nhà cơ quan không dột từ nóc dột xuống.

Cả thành phố lên cơn sốt. Bắt đầu là sốt đất. Tiếp đến là sốt xây dựng. Rồi phản ứng dây chuyền sang sốt sắt thép, sốt xi măng, sốt gạch ngói, sốt giá thì công.

Cả thành phố lên đồng. ả ửa dân thành phố Thanh Hoa này nhập đồng. ả những ngôi nhà ngất ngưởng cao, ngất ngưởng đẹp. Đẹp như cung điện trong chuyện cổ tích, mọc nhanh như thần thoại. Thanh Hoa có những đường phố, biệt thự nối biệt thự, đẹp mê hồn, tối đến sáng trưng là họ đã ở, hoặc cho người nước ngoài thuê. ả ếu còn tối om là chủ nhân của chúng vẫn có nơi ở, xây để sẵn đấy thôi. Không phải chỉ của quan chức Thành phố này mà còn của các quan chức tỉnh khác, đợi hạ cánh an toàn sẽ về. ả hiều vị không chỉ có một ngôi biệt thự đâu. Không chỉ có một trang trại đâu. Còn

những lô đất ở đâu đó nữa. Bởi lẽ, đầu tư vào đất là lãi nhất trong giai đoạn này.

Quận Lâm Du cũng chạy được một khu đất cho mình. Danh nghĩa là để xây dựng một quần thể gồm nhà văn hoá, trung tâm thể dục thể thao với nhà thì đấu bể bơi ngoài trời, sân bóng đá mi ni và các khu phụ trợ. Cuối cùng, chỉ có nhà văn hoá là xong. Phần còn lại thật ra chỉ là dự án. Không có kinh phí, không gọi được chủ đầu tư, không đơn vị nào, cá nhân nào góp vốn… Đề nghị thành phố cho chuyển mục đích sử dụng.

Lý do thật chính đáng. Không chê vào đâu được. Thành phố OK liền. ả ói thì nhanh, thì đơn giản thế. ả hưng cuộc đời thì không quá phức tạp, nhưng cũng không quá đơn giản đâu. Đừng có mà giàu trí… tưởng bở. Công việc này thuộc phó chủ tịch quận phụ trách xây dựng và quy hoạch đô thị.

Trong số nữ quan chức cao cấp quận và thành phố Thanh Hoa thì Thanh Diệu vợ Vũ Sán được khen là hoa khôi… Trẻ nhất đã là một điểm nổi bật. ả hưng một người vừa trẻ, vừa xinh, vừa có duyên mà làm đến phó chủ tịch Uỷ ban nhân dân quận là hiếm hoi.

ả hìn gương mặt xinh xắn đáng yêu của cô, không ít không muốn nhìn lại. ả hững buổi họp, dù cấp nào, cô đi dự cũng thế. ả gay lập tức, cô trở thành khối nam châm hút một nhóm người đứng xung quanh. ả ói chuyện với một phụ nữ vừa xinh, vừa có duyên là điều thú vị với bất kỳ ai kể cả người cùng giới. Đã có lần, nhiều người cùng nghe một chị đã có tuổi nói với các chị khác: "Con Diệu nó đến kìa, ra với nó đi, kẻo cánh nam giới lại xúm xít lại bây giờ. Vì thế, chưa ai thấy cô đứng với một người khác giới, trừ một lần phỏng vấn truyền hình. Hình như mọi người đều ngầm thoả thuận, không cho bất kỳ một người đàn ông nào trò chuyện riêng với cô, cho dù người ấy có là bí thư Thành uỷ đi nữa. Rằng ở những chỗ ấy, cô phải là tài sản chung

của mọi người, để ai cũng được ngắm cô một tí, chào hỏi cô một câu. Cô là bông hoa lạ giữa chốn quan trường.
ả gười ta yêu quý cô, trước hết, bởi công việc cô đảm trách hoàn thành tốt, rồi mới đến vẻ duyên dáng.
ả ếu chỉ có cái thứ hai, chưa chừng đã bị dè bỉu: "Cô này lên bằng vốn tự có, chứ giỏi giang gì".
Mấy năm trước, khi còn làm trưởng phòng Tài chính Quận, nhiều anh chị lớn tuổi đã bảo: "Con bé này còn lên!" Bây giờ, làm phó chủ tịch phụ trách xây dựng và quản lý đô thị, chưa được nửa nhiệm kỳ, người ta lại bảo: "Cô này còn lên nữa!"
Lâm Du là quận mới được thành lập từ một huyện ven nội Thanh Hoa nên tốc độ sốt đất, sốt xây dựng cao hơn hẳn các quận khác. Chính sách đối với quận có nhiều ưu đãi hơn so với huyện. Đường sá sẽ phải trải nhựa hay bê tông chứ không thể để đường đất, đường đá thế này. Điện chiếu sáng sẽ làm bừng lên mọi con đường. Đất ở đất canh tác, bỗng chốc được giá. Dân nội thành cũ đổ về mua đất làm nhà nghỉ cuối tuần. Khu đất còn lại, thành phố đã đồng ý cho chuyển đổi mục đích sử dụng. ả hưng làm gì đây là chuyện phải bàn.
Chưa có ý kiến chính thức, chưa có ai trong ban lãnh đạo Quận phát ngôn một câu gì. ả hưng trong suy nghĩ của mọi người đều có chung một lời giải đáp: chia cho cán bộ làm nhà. Còn trong câu chuyện hằng ngày thì nó là đề tài nóng bỏng trên cửa miệng mọi người.
Không phải chỉ trong giới công chức Quận này mà còn là của thành phố, và cả Trung ương nữa.
Điện thoại đến cho chị chỉ thế này thôi: "Cô Diệu ơi (hoặc đồng chí phó chủ tịch ơi!), chuyện phân đất còn lại của khu văn hoá thế nào, đến đâu rồi?" Chỉ bâng quơ thế thôi, chỉ là một lời hỏi thăm, nhưng chị phải hiểu, đó là một…

lời nhắn gửi, một đề nghị, một yêu cầu tuỳ theo mối quan hệ, địa vị của người gọi mà chị phải có một thái độ ứng xử cho phải phép. Thanh Diệu họp với các trưởng phòng chức năng do chị phụ trách để nghe họ tham mưu. Trưởng phòng Xây dựng phát biểu rất hăng hái:
- Cả nước xây dựng, cả thành phố xây dựng, nhà nhà xây dựng, người người xây dựng, không lẽ quận ta ngồi nhìn?
Trưởng phòng Đăng ký kinh doanh:
- Đây là cơ hội ngàn năm có một. Chúng ta phải tranh thủ để cải thiện điều kiện nhà ở cho các cán bộ chủ chốt của quận.
Trưởng phòng Tài chính:
- Thành phố cấp đất cho Quận ta rồi. sử dụng thế nào là việc của ta.
Diệu báo cáo với chủ tịch. Chủ tịch bảo chị sang báo cáo với bí thư Quận uỷ xin chủ trương đã. Diệu do dự. Bản thân mình phải có chính kiến đã chứ. ả ếu anh ấy hỏi: "Thế ý kiến bên chính quyền thế nào" thì nói sao? Chị do dự còn bởi bấy lâu nay, Diệu vẫn cố tránh những cuộc làm việc tay đôi với bí thư Quận uỷ.
Diệu phải giải quyết hàng loạt thủ tục hành chính đối với các cơ quan chức năng thành phố và mấy quan chức thành phố. Trong cơ chế xin- cho này, không ai cho không ai cái gì, dù đó là cờ thưởng hay tấm huân chương niên hạn cho đơn vị, nữa là xin đất. Chưa bao giờ câu tục ngữ tấc đất tấc vàng lại đứng như bây giờ. Cho nên xin - cho đất, lắm chuyện hay bậc nhất. Việc gì cũng cần thời gian, công sức và "kinh phí", mà đều không có chứng từ hợp pháp, kể cả chứng từ viết tay, để bôi trơn bộ máy hành chính. Việc gì cũng cần có mối quan hệ thân quen. ả hưng nhiều khi vì thân quen mà đâm ra khó vì càng quen càng lèn cho đau, hoặc ngược lại, vì quen nên lại ngại không dám ra giá, thế là cứ dền dứ mới khổ. ả hận "kinh phí" của người quen thì ngại, mà không nhận thì tiếc, việc gì cũng cần sự có mặt của Diệu, Chị viết

thư tay, xưng em với tất cả những người hơn tuổi, ở thành phố đã đành, ở cả Quận chị, dù cấp bậc dưới chị, có khi chỉ là chuyên viên, thậm chí họ là cấp dưới của mình, miễn là họ hơn tuổi chị. ấ ghĩa là chị vẫn giữ nguyên cách xưng hô, như hồi còn là một chuyên viên của phòng Tài chính. Chị gọi điện, trước khi cán bộ của mình cầm thư tay đến. Việc lớn, việc trọng, việc nóng thì chị đến tận nơi. Đàng hoàng, tự tin, chị gõ cửa. Không to không mạnh như nam giới, những cũng không rụt rè như các cô gái phải đến chốn công đường. Chủ nhà chưa quen biết, đều có cảm tình ngay khi chị xuất hiện trước cửa, với lời chào như đã thân quen. Đọc tấm danh thiếp chị đưa, nghe chị trình bày nội dung công việc rõ ràng, mạch lạc, nhìn mắt chị cười như hoa, nhìn miệng chị cười thơm như quả chín đầu mùa, ai cũng thấy phải tận tình giải quyết thật nhanh cõng việc để tỏ ra mình rất thiện ý. Với những người từng quen biết, vừa nói xong câu cuối cùng, chị đứng dậy, hơi ngả người về phía chủ nhà, tay phải đặt lên tay chủ nhà: "Anh (hay chị, hoặc bạn) cố gắng giúp em (mình) sớm nhé. Cơ quan có chút quà gọi là…". Tay phải vẫn còn nắm tay chủ nhà, tay trái đã đặt chiếc phong bì trước mặt họ, lại cầm quyển sổ của họ, hay chính công văn, giấy tờ của mình, ý tứ đặt lên che chiếc phong bì kia. Đến lúc ấy, chị mới thẳng người lên.
- Từ đây, có việc gì, anh cứ gọi cho anh…- chị chỉ người cán bộ đi cùng - hộ em. Cám ơn anh nhiều".
ấ ếu phòng có nhân viên khác làm việc, hoặc với những ai gặp lần đầu, chị chỉ làm những động tác cắn thiết như vừa tả, vẫn nói những câu cần nói, trừ câu "cơ quan có chút quà…".
***
Văn phòng Kiến trúc sư Trưởng thành phố Thanh Hoa.
Giờ làm sáng, mới 11 giờ.
Giờ làm chiều, mới 4 giờ, các nhân viên đã sửa soạn đồ mừng. Các nữ nhân

viên đánh lại môi, kẻ lại mắt, thoa chút phấn lên má, thay đôi dép siêu nhẹ đi trong phòng bằng đôi dép cao gót mũi nhọn như tên lửa sắp rời bệ phóng. Họ kéo nhau đi ăn mừng nhà mới thủ trưởng, hoặc anh bạn, cô bạn cùng phòng, nhưng có vợ hay chồng giữ một chức vụ kha khá bên cơ quan khác, hoặc chỉ là cán bộ bình thường không chức tước gì, của một cơ quan mà thiên hạ vẫn gọi chệch đi là hải tặc, thì với rất nhiều người trong họ cũng không oan. Và rất nhiều cơ quan khác, chẳng dinh dáng gì đến kinh tế. Chiến dịch chạy đất ở thành phố này đã đổi đời bao nhiêu người ở phòng Quy hoạch này.

Hai cô bạn thân to nhỏ:.

- Mày định mừng sếp cái gì đây?

- Tao chưa biết mừng gì?

- Thì phong bì thôi!

- Bao nhiêu?

- Tuỳ tiền biện lễ, chứ biết bao nhiêu cho vừa!

- Thôi tao với mày thống nhất năm trăm nhé! Mạt hạng rồi đấy chị ạ, ngượng thật!

- Chả việc gì phải ngượng.

- ả gượng chứ! Phong bì người ta phải gấp ba bốn thế này.

- Bì thế nào được với người ta!

ả hững người khác, không ai hỏi nhau những việc thế này. Họ lặng lẽ làm theo kiểu của họ, vì mục đích yêu cầu của họ, chỉ họ biết phải "đi" bao nhiêu. Tối hôm trước Hạnh ả gân phó trưởng phòng này nói với chồng:

- Anh cho em chai rượu, mai mừng nhà mới sếp.

- Trong tủ rượu ấy, thích chai nào thì mang đi mà mừng. ả hà này, rượu chỉ biếu chứ có uống đâu mà giữ.

- Em chả biết chọn chai nào cả.

- Em ngớ ngẩn quá! Thì phải nói xem mừng ai, mừng kiểu gì, hiếu hỉ hay tạ ơn, hay nhờ vả. Mỗi kiểu tương ứng với một loại. ả ói loại, không phải là loại rượu ta hay rượu Tây hoặc rượu thuốc, mà là loại tiền. Rượu nào tiền ấy… Làm công chức thời nay không hiểu điều ấy thì hỏng việc.
Chị vợ gắt:
- Ai chả biết mà anh phải giảng giải, cứ như giảng cho con gái mới đi làm ấy. Em chỉ cần biết trong tủ rượu của anh, chai nào quý nhất, giá bao nhiêu, thế là đủ.
- Được rồi, nhưng thủ trưởng em thích nhóm rượu nào?
- Lại còn nhóm rượu nữa cơ à?
- Chứ sao? Có hai nhóm: rượu Tây và rượu Trung Quốc!
- Hình như lão thích rượu Trung Quốc.
- Sao em biết?
- Thì đã có lần hắn khoe, có người biếu hắn chai Mao Đài.
- Được rồi! Đây em mang chai này đi. ả hưng phải giải thích cho hắn biết, chứ không biết chữ Trung Quốc như thằng cha cơ quan anh, đi mua một loạt áo phông có chữ Trung Quốc về biếu các cô cùng phòng, chúng nó cười phá lên - "Chúng mày cười gì? Bất lịch sự. Tao mua tận Bắc Kinh mang về, của một đồng, công một nén, không cảm ơn lại còn cười. Cười cái gì?" - "Thì chúng em cảm ơn sếp rồi thôi. ả hưng nói thật; chúng em không mặc đâu" "Vì sao, nói ngay, không tao đập chết ăn thịt bây giờ". Cả bọn thấy sếp vừa tức vừa đùa, tức là tức thật, nhưng phải kèm đùa cho nó đỡ ngượng. Một cô, cố mắm môi mắm lợi lại để nhịn cười: "Báo cáo sếp, ba chữ này có nghĩa là *mỳ ăn liền* ạ! Còn đây là tên của thứ mì ăn liền ấy!" Cả phòng cười chảy nước mắt. Sếp chữa ngượng " Thôi, tao xin lại, để mang về quê cho bọn trẻ. Lần sau đi tao đền". Bọn ranh vẫn không tha: Biết bao giờ đến lần sau hả sếp, thôi trưa nay, sếp dẫn chúng em đi khao, mừng về nhà an toàn, không bị

con HIV nào nó bám theo là được rồi!".
- Gớm, ở cơ quan, chắc anh cũng thích buôn dưa lê lắm nhỉ! Thế tóm lại đây là rượu gì? Giá bao nhiêu?
- Em giảng cho sếp em nghe. Trung Quốc có ba loại rượu nổi tiếng hơn cả, xếp theo thứ tự như sau: ả hất là "*Ngũ lương dịch*", tức là thứ nước tinh chất của năm loại lương thực quý. Thứ hai mới đến Mao Đài, thứ ba là "*Kiếm Nam Xuân*". Đây là chai "*Ngũ lương dịch*".
- Bao nhiêu tiền?
- Bây giờ vô giá.
- Tức là em không phải thanh toán chứ gì?
- Anh chồng lừ mắt:
- Chai rượu này tính ra tiền Việt cũng cỡ hai triệu rưỡi!
Chị hí hửng mang đi, yên tâm là món quà này vừa độc chiêu, vừa có giá. Chị không biết, mà làm sao biết được anh Sán cũng phó trưởng phòng như chị lại mang đi một cái phong bì, mỏng thôi, trong ấy có những tờ giấy cũng mỏng thôi, mà nếu lấy ra, giơ lên rồi thả cho nó rơi xuống, thì nó sẽ rơi đúng y sì câu thơ nổi tiếng của Trần Đăng Khoa: "*Tiếng rơi rất mỏng như là rơi nghiêng".*
Chỉ có điều, một bên là chiếc lá đa Côn Sơn, một bên là những đồng đô la Mỹ.
Bởi, đây thực chất là một cuộc chạy đua vào chức trưởng phòng. Trưởng phòng là một anh sắp về hưu. Cả hai vận động viên ma ra tông phó trưởng phòng cứ cho là khả năng lên trưởng phòng ngang nhau. Cùng là đảng viên này, cùng có bằng đại học đúng chuyên ngành này. Chọn ai là chuyện chạy đua ngầm. ả hưng nói chạy đua cũng còn chưa cụ thể, phải nói toẹt ra, thực chất là một cuộc đấu giá. ả hưng đấu giá còn biết nó ra giá sàn bao nhiêu, nếu mình trên tiền nó thì mình thắng. Đằng này là đấu giá ngầm

mới khó. Thế là những dịp như thế này, khánh thành nhà mới này, tết nguyên đán này, sinh nhật này… Đấy là lệ thường, là thông lệ. Sếp trưởng phòng Quy hoạch còn thân mật mời cả phòng vào nhiều dịp khác nữa: Mừng thượng thọ mẹ này, giỗ bố này, đám cưới bạc này, ăn đầy cữ cháu này, sinh nhật cháu đích tôn này, đi công tác nước ngoài về này, con vào đại học này, "rửa xe" ô tô mới tậu này… ẩ hững cuộc này, các anh em khác trong phòng thì đại loại cũng như hai cô bạn thân kể trên. Còn với ẩ gân và Sán thì phải đấu giá thôi. Thời buổi nó thế. Luật chơi nó thế. Đố ai làm khác được? Hai phó trưởng phòng thì nhau chạy ngầm. Chưa qua ngày lễ trọng này đã đến ngày lễ trọng kia. Mười mấy ngày trong năm chứ ít gì. ẩ hưng ngoài những ngày lễ trọng, còn có bao ngày cũng phải lễ lạt gì mà cũng ra vấn đề. Ví dụ, con sếp vào đại học. Hôm nay hơn chục anh em trong phòng quây quần trong ngôi nhà năm tầng khang trang chỉ mới trông đã thích mắt. Chủ đón khách vào nhà. Tiết mục mừng nhà mới xong, mọi người vào mâm. Hồng Vĩnh, một tay thanh niên đẹp trai, rõ là người thông minh, láu lỉnh hỏi bà chủ:

- Chị ơi, em hỏi khí không phải, sao nhà mình vẫn dùng máy điều hoà là nghĩa làm sao?

Vợ sếp cũng là cán bộ công chức như ai - ngơ ngơ một tí rồi hỏi lại:

- Thế chả dùng điều hoà thì dùng gì? Bao nhiêu quạt bàn, quạt cây, quạt tường chị đem cho nhà quê hết rồi.

Các cán bộ phòng, không hiểu thằng cha láu lỉnh hỏi thế là nghĩa làm sao. Một người, ra cái điều liền chị, mắng:

- ẩ hà thế này chả dừng điều hoà thì dùng quạt mo chắc hả cái thằng… Bờm kia?

Đến lúc ấy, cái tay bị gọi là thằng Bờm, mắt tỉnh bơ mới ngơ ngơ nói:

- Thì em cứ tưởng, các cụ ta ngày xưa, nói câu gì chả đứng nén mới hỏi vậy.

Cái bậc liền chị kia hỏi dồn:
- Thế các cụ bảo gì mà mày bảo sai với chả đúng?
ả ó thủng thẳng:
- Các cụ bảo: Đẻ con khôn mát… người rười rượi, đẻ con dại thảm hại cả… người! Thế nên em tưởng sếp bà có con vào đại học thì không cần điều hoà cũng mát lắm rồi.
Vấn đề là ở chỗ khi đọc đến tiếng "mát" anh ta ngừng lại một tí, rồi đến tiếng "cả" cũng lại ngừng một chữ như ngần ngừ, rồi Bờm mới đọc tiếp tiếng "người", nên ai cũng nhận ra, thế vào tiếng "người", ấy lẽ ra phải là tiếng khác cơ, rất tục cơ, nên mọi người đều cười.
Một chị mắng yêu "thằng phải gió". Thật ra công tử con sếp đã phải làm lại toàn bộ học bạ phổ thông trung học để du học tự tức đại học Ôxtrâylia. Bởi con sếp học kém tất cả các môn, trừ giáo dục thể chất và đã trót nghiện hút, chích choác rồi. Bây giờ phải tách ra khỏi đám bạn xấu để cách ly. Làm lại học bạ, không có nghĩa là anh phải đến từng giáo viên bộ môn, giáo viên chủ nhiệm xin một điểm trung bình khác, một lời phê khác, chữ ký khác. Có người lo trọn gói cho anh, kể cả chữ ký giám hiệu, dấu đỏ đàng hoàng. Đây là một việc làm nhân đạo thay đổi môi trường xã hội và giáo dục. Ai cũng sẵn lòng giúp đỡ.
Trong khoảng trên dưới một năm, cái tủ rượu nhà ả gân hết nhẵn, chủ yếu chạy vào tủ rượu nhà sếp trưởng phòng. Còn két sắt đựng các loại tiền và kim loại quý của nhà anh Sán vơi đi bao nhiêu, ta không thể biết. Cho đến lúc kiến trúc sư trưởng ra quyết định bổ nhiệm trưởng phòng, mọi người mới ngã ngửa. Ai thắng trong cuộc đấu giá chức trưởng phòng quy hoạch trên? Chịu chứ gì! Thưa, chị ả gân ạ! Ai bảo vô lý? ả ếu có sốt ruột thì xin hãy sốt ruột một cách bình tĩnh để cán bộ tổ chức giải thích.
Một là, quy trình đề bạt cán bộ ở đâu thực hiện hoàn toàn đúng theo quy chế

dân chủ cơ sở. ả ghĩa là có lấy phiếu thăm dò. Cứ cho là phiếu hai bên ngang nhau đi, thì tiếng nói ngoài lá phiếu của trưởng phòng, giới thiệu người kế nhiệm mình, dứt khoát phải có trọng lượng hơn, hơn gấp mấy lần lá phiếu của một cán bộ khác trong phòng. ả ếu vậy, thì chắc là cán cân đã nghiêng về Sán.

ả hưng việc đề bạt cán bộ vào bất kỳ một phòng nào, chưa nói đó là cái phòng vô cùng quan trọng trong thời buổi cả thành phố, cả đất nước là một công trường xây dựng khổng lồ, thì hiển nhiên phải phụ thuộc vào nhiều nhân tố khác nữa. Trước hết là trưởng phòng Tổ chức. Không ai biết, đối với các vị ấy, chị ả gân - đã hết rượu rồi - sẽ chạy đua bằng cái gì? Bao nhiêu cho mỗi lần đến nhà các vị trên? Chị còn nghĩ ra được một, à không, hai dịp nữa mà anh chàng Sán chỉ vì không thông minh bằng nên không thể nghĩ ra. Ấy là ngày khai trường của các cháu và một ngày nữa cũng của các cháu - ngày quốc tế thiếu nhi.

Hôm ấy, chị đến một lúc, nói mấy câu:

- Cháu ngoại bác, vào năm học mới, em cho cháu bộ sách giáo khoa và tập vở viết. Có chút việc bận, xin phép hai bác em về.

Chủ nhà xuýt xoa:

- Gớm, chu đáo quá. Cháu cảm ơn cô đi!

Khách về, con bé mới học lớp hai, mấy ngày nữa mới lên lớp ba, giở đống sách vở ra xem, chợt kêu lên:

- Bà ơi bà, có cái phong bì này, cháu giở ra nhớ?

- Đưa bà xem nào.

Bà giở ra, một xếp lá đa mầu xanh lá mạ, đặc trưng của tiền Mỹ. ả goài những chai rượu lấy của chồng, không thanh toán, chị ả gân cũng có một quỹ đen riêng, mà đợt này chị mới huy động đến nó. Một cô bạn thân có hỏi, tổng cộng hết bao nhiêu, chị chỉ cười cười:

- Của thiên trả địa, thu hồi vốn cũng nhanh thôi mà. Còn khi đọc quyết định cho cả phòng nghe thì mọi người được thủ trưởng giải thích thế này: - Cả chị ẩ gân và anh Sán có khả năng làm trưởng phòng, thậm chí anh Sán có điểm mạnh hơn, vì là nam giới nên khả năng xốc vác cao hơn. ẩ hưng… đây còn là là… chính sách cán bộ nữ. Thật, không gì vô tổ chức bằng công tác tổ chức của cơ quan này.

Chương 10

Căn hộ ba tầng ông bà Hoè mua ở trong một ngõ hẹp, ô tô không vào được. Thế lại yên tĩnh. Không có vườn như nhà cũ. Các nhà đều dạng nhà ống. Tường nhà nọ áp sát tường nhà kia. Tầng một làm phòng khách, chỗ để xe, giữa là cầu thang, phía trong cầu thang là phòng ăn, nhà bếp. Mỗi tầng có hai buồng.

Tầng hai là ông và bà. ả hững bà thường ở tầng một, nhiều khi ngủ cũng ở đấy. Tầng ba là cha con Đại. Mỗi người một buồng. Vừa xinh. Phòng nào cũng có máy thu hình. Bà Phụng thường ngồi ở phòng khách, xem ti vi, đọc báo, và nhìn người qua lại, ngắm cảnh làm ăn buôn bán. Không biết từ bao giờ con ngõ nhỏ này trở thành một cái chợ nhỏ, có đủ khoai, đậu, gạo, thịt cá, rau cỏ. Một cô gái thường dựa nhờ xe đạp vào tường nhà bà, ngồi ghé nhờ dưới mái hắt bán gạo. ả gày nào cũng ngồi, cũng chào hỏi, lâu dần thành quen. Một hôm trời mưa, gạo không bán được bao nhiêu, cô phiền bà, gửi lại, hôm sau lại đạp xe ra bán nốt. Bà nhớ, thời mình còn là cô mậu dịch viên cửa hàng lương thực, suốt ngày loay hoay đóng gói, bán hàng. Đóng gói mất nhiều thời gian hơn là bán. Bởi phải đóng nhiều loại túi lẻ mà to nhất chỉ là mười cân, cho đến một cân. Gạo cũng thế, mà mì cũng

thế. Khi thì gạo nếp (ngày tết) khi thì gạo nở, khi thì gạo dính, rồi thì tấm, bo bo, bột mì, mì sợi… Bây giờ cả thúng gạo, hạt nào hạt ấy nhỏ mình, thon đầu, nõn nà, thơm tho, ngon mắt. ả gười ta ví các cô gái xinh xắn như những hạt gạo mỏng mày hay hạt là vì thế. Bà Phụng xúc bàn tay vào thúng gạo. Mát rười rượi. Vốc nắm gạo lên, hạt nào hạt ấy trơn bóng, đều tăm tắp đuổi nhau chạy qua kẽ tay buồn buồn. Xoè bàn tay nhìn, vẫn sạch bong, nghe cả mùi nắng gió, mùi phù sa, mùi lúa lên đòng trong mùi gạo mới thoang thoảng. Không thấy một hạt tấm, hạt gạo nửa hay hạt thóc sót. ả gày xưa đi đong gạo, thấy hạt thóc sót bà lại nhặt đưa lên miệng, cắn một đầu cho trấu lách ra, bỏ hạt gạo vào thúng.
Bây giờ đố có tìm thấy. Bà thương quý hạt gạo, bà thương cô bé nông thôn vất vả, ngày nào cũng phải kẽo kẹt đạp xe mấy chục cây số, không bán hết lại kẽo kẹt đạp về. Bà vẫn mua gạo cô. ả hưng bây giờ gạo ăn chả hết bao nhiêu, người ta ăn thức ăn là chính. Chỉ một hai lưng cơm tẻ, cho ruột đỡ nhớ là được rồi. Một hôm bà chủ động bảo cô gái:
- Bà cho cháu gửi hàng đấy.
Cô gái nhìn bà rưng rưng:
- Thế thì cháu đội ơn bà quá! Cháu sẽ chở ra nhiều nhiều gửi bà, để bán dần, rồi còn tìm thêm cái gì bán, kiếm đồng rau đồng quà cho cháu ở nhà.
Không hiểu sao hôm nay không thấy cô gái ra. ả gười mua quen lại đến. Bà bán hộ được mấy chục cân.
Hôm sau, hôm sau nữa, cô gái vẫn chưa ra. Chỗ gạo gửi, bà đã bán hết nhẵn. Thì ra cô bị cảm. Khổ thân.
Cầm tiền bà đưa, cô cảm ơn rối rít:
- Cháu biết lấy gì đền ơn bà đấy?
Mấy hôm sau, bà bảo cô:
- Bà bán hàng cho cháu được đấy - Bà không để lộ cho nó biết, ngày xưa bà

cũng từng bán gạo mậu dịch - nhưng người ả hà nước, ăn lương ả hà nước thời ấy khác chứ - ả ày bà hỏi thật nhớ. ả hững lúc vắng khách, cháu cứ để bà trông hàng, bán hàng. Còn cháu thì giúp bà dọn dẹp, lau chùi nhà cửa… có được không? Bà sẽ bồi dưỡng tử tế.
Cô bé mừng quá:
- Thế thì cháu đội ơn bà suốt đời. Cháu không lấy tiền của bà đâu. Bà giúp cháu thế này, coi cháu như con cái trong nhà rồi còn gì.
- Không, bà sẽ bồi dưỡng mỗi lần mười, thôi mười lăm ngàn nhớ…
- Cháu đội ơn bà!
Bà lên gác, lôi ra một mớ quần áo của con dâu:
- Đến đây cháu thay quần áo đi đường bụi bặm ra, mặc quần áo này vào. Thay ngay đi, để bà dẫn đi các phòng. Cháu xuống đóng cửa vào đã.
Bà dẫn cô gái lên từng phòng, dặn dò tỉ mỉ, từng li từng tí.
Cô gái vâng dạ luôn miệng:
- Cháu làm được mà, bà không phải lo. ả ếu không vừa ý, bà cứ việc tống cháu ra khỏi nhà.
***
Ông Hoè ngạc nhiên thấy cô bé xuất hiện trong nhà, lại làm những việc như con cháu mình vậy. Tất nhiên ông cũng nghe nói, bây giờ, đi ở cũng là một nghề như bao nghề khác. Phân công lao động mà, chuyên môn hoá mà. Không có nghề ngỗng chuyên môn gì thì phải làm thế để kiếm sống, để cho người có chuyên môn đành nhiều thời gian vào việc của mình. ả hư thế sẽ tạo ra nhiều của cải cho xã hội hơn. Bảo không có nghề mới phải làm công việc này, cũng chả hẳn như thế. Thời kinh tế thị trường thì đâu cũng là một nghề, cũng đòi hỏi phải có một số kỹ năng nhất định, một số phẩm chất nhất định. Không thì không làm được đâu ở các nước phát triển thì đó là một trong muôn ngàn nghề dịch vụ. Lương trả, so với thu nhập ở Việt ả am rất

cao. Chả thế nước ta đã xuất khẩu lao động sang Hàn Quốc, Đài Loan, Malaysia… làm nghề giúp việc gia đình, chăm sóc người già, người độc thân, người đau yếu ở bệnh viện.
- ẩ gồi xuống đây ông hỏi chuyện đã. Tên cháu là gì?
- Ông cứ gọi cháu là Ôsin cũng được.
- Không, ông không gọi thế. Cháu giúp ông bà thế này là quý lắm. Mọi khi ông vẫn tự làm đấy chứ. ẩ ào nói cho ông nghe, cháu tên là gì? Quê ở đâu?
Cô gái tên là Dự - tên một thứ gạo ngon lắm đây. Quê ông trước đây cũng có thứ thóc này Tự nhiên ông chạnh lòng. Từ ngày mẹ thằng Hồi mất ông cũng ít về quê. Trừ ngày giỗ bố mẹ, bên ông anh cả làm. Giỗ vợ, ông chỉ thắp nhang không. Cô gái có chồng, một đứa con gái hơn hai tuổi. Ruộng ít, vườn tược chả có, vợ chồng chỉ làm một lèo là xong hết việc đồng áng, thành ra quanh năm cứ là nông nhàn. Thế nên mới phải chạy chợ thêm. Gì thì gì, cũng phải cố bằng anh, bằng em chứ, mà phải cố trông lên, chứ ai lại trông xuống hả ông? Thời cả làng nghe loa công cộng qua rồi. Thời chỉ nghe đài cũng đã qua rồi, mà thời tivi đen trắng lại cũng qua rồi. Chuyện sang hàng xóm xem nhờ tivi mầu cũng không còn nữa.
- Đấy là một màn chèo có một không hai ở làng cháu đấy ông ạ.
- Thì mà kể cho ông nghe xem thế nào mà bảo chèo với tuồng.
Qua câu chuyện kể của cô bé, có thể hình dung sự việc diễn ra thế này.
… Tiếng là xem nhờ đấy. ẩ hưng cũng phải có đi có lại. ẩ hà ấy có đứa con đi xuất khẩu lao động nên có tivi sớm nhất làng. Sang xem, cũng được, chả rộng hẹp gì Xem một lúc rồi về hay xem cả buổi đến hết chương trình cũng không sao. ẩ hưng mà tiền điện này - Điện ắc quy chứ đã làm gì có điện lưới
- Lại cứ phải ngồi trông máy, điều chỉnh khi hình nó nhảy nhót, hay méo sẹo, tiếng to tiếng nhỏ v.v… Bán vé, hay không bán vé?
Thu tiền cũng khó coi, hàng xóm láng giếng nó mang tiếng ra. Thôi thì thế

này, người lớn thì xem không, miễn phí. Còn trẻ con thì cứ mỗi tối mang theo một hòn gạch kê đất làm ghế ngồi. ả gày nắng ráo đã vậy, ngày mưa không ngồi bệt xuống sân được. ả hất cử lưỡng tiện. Gạch mới cũng được, mà gạch cũ cũng xong. Chỉ không được mang gạch vỡ thôi. Vợ chồng nhà Dự hồi mới lấy nhau, bảo trẻ con thì không phải, mà bảo người lớn thì cũng chưa lọt tai. Trẻ con thì nó đi nhặt trộm gạch của mấy nhà đang xây của hợp tác xã còn được, chứ vợ chồng Dự, không thể làm thế được. Chồng thích xem đã đành, vợ cũng mê, còn mê hơn chồng cơ. Vợ chồng lại mới cưới, chả nhẽ cứ vác mặt đi xem chạc? Không biết làm thế nào, đành đứng ngoài bờ dậu, xem từ xa vậy. Xem từ xa chỉ thấy nhoang nhoáng, người như con kiến, chả rõ hình thù gì. Thì coi như nghe tivi vậy. Đấy là phương tiện nghe nhìn cơ mà. Không nhìn thì nghe vậy. Chỉ có chủ nhà là… bở. Khách xem vừa đứng dậy phủi đất quần, cả nhà đã túa ra nhặt gạch. ả gày thứ bẩy, chủ nhật, có phim, kịch hay cải lương, chèo phải được ba bốn chục gạch, có lần đến hơn năm chục. Đống gạch sau nhà cứ cao dần lên, gạch mới, gạch cũ lẫn lộn. Cứ đà này chả mất năm xây được lầu son gác tía.

Mấy nhà đang xây, cứ thấy đống gạch nhà mình vơi dần. Đánh dấu, thấy mất dấu. Rình mãi mới bắt gặp mấy đứa trẻ con, mỗi đứa một viên chạy thục mạng. Cả nhà co cẳng đuổi theo. Bọn con trai nhanh chân chạy thoát cả. Mỗi đứa con gái bị bắt tại trận với cả tang vật. Con bé tỏ ra rất gan trước đòn doạ nạt, quát tháo của gia chủ. Chỉ đến khi con bé nhà chủ, học cùng lớp ra nhận dạng với câu này "Đằng ấy là sao đỏ ả hi đồng tháng 8 mà lại thế à?" nó mới chịu khai.

Hai nhà kia, nghe thông tin nhà này bắt được kẻ trộm gạch thì sang ngay. Khi biết rõ gạch nhà mình mất vì đâu nó mọc chân chạy về đâu, bèn bàn nhau tổ chức lực lượng.

Ba nhà sẽ chia thành ba mũi tấn công; đứng ở ba điểm thẳng hàng trên đường làng, qua hàng dậu rách, trước sân nhà kia.
- Ta phải chọn những người to mồm nhất, biết *chửi* thành bài hẳn hoi đấy.
- Khoan đã… Mỗi nhà cắt cử hai người chuyên lo việc *chửi*. ả gười này *chửi* xong thì người kia thay ca.
- Lại phải có người túc trực, tiếp nước uống tử tế. Lại phải có gậy bảo vệ, phòng khi nó suỵt chó ra. Cũng lại phải có người liên lạc, chạy đi chạy lại, báo cáo về Trung tâm chỉ huy.
- Ấy này, mỗi nhà phải khiêng một cái bàn ra, đứng lên đấy *chửi* thì mới có khí thế, tiếng *chửi* mới vang xa được, dù nó có đóng chặt cửa buồng vẫn phải nghe.
- Tôi có sáng kiến này. Để cho tiếng *chửi* to hơn, ta lấy mấy cái mo cau làm loa như hồi đầu kháng chiến ấy, như thế bài *chửi* hoành tráng hơn các bác ạ.
- Tôi có ý kiến thế này! Làm gì cũng phải có tổ chức, có lãnh đạo, không có thì hỏng, gậy ông lại đập lưng ông mất. Ba mũi *chửi*, nhưng không phải cùng *chửi* một lúc được. Không khéo, nó thì chẳng nghe thấy gì, mà lại hoá ra mình *chửi* lẫn nhau đấy. Vì thế phải *chửi* lần lượt. Theo phân công hẳn hoi. Tuỳ tình hình cụ thể, nhưng tôi dự kiến, trận *chửi* này phải kéo dài từ một giờ đến một giờ rưỡi đồng hồ mới kết thúc.
- Không, phải hai giờ, hai giờ rưỡi là ít.
- Thôi được. Tuỳ lực lượng của ta. Chuẩn bị tốt thế này, coi như đã thành công một nửa rồi. Đề nghị bác Toán tổng chỉ huy, mọi người nhất trí không?
- Tán thành!
- Đồng ý!

Chưa bao giờ làng Dự có một trận *chửi* ác như thế, độc như thế, ngoa ngoắt như thế, bài bản như thế.

Do đặc điểm nghề nghiệp, trình độ chính trị, kiến thức, văn hoá, vốn từ ngữ,

khả năng diễn đạt, chất giọng và âm lượng, phát âm, giới tính, tuổi tác và sức khoẻ của những người *chửi* khác nhau, mà dân làng được nghe sáu bài *chửi*, của sáu tác giả, rất khác nhau.
Tuy vậy theo lý thuyết nhóm của toán học hiện đại thì tựu trung chỉ có ba trường phái *chửi* sau đây.
Trường phái thứ nhất:
- ả ày, dỏng tai lên mà nghe đây. Đống gạch kia trong sân nhà mày là thứ của phi nghĩa, bất nhân. Ai cũng phải đổ mồ hôi, sôi nước mắt để đào đất, đóng gạch, phơi nắng, chạy mưa, đốt lò nung chán chê mê mỏi mới được mấy vạn gạch. ả gày nào vợ chồng bà cũng phải mồ hôi trên chảy mồ hôi dưới, mồ hôi trán dán mồ hôi l… (phát âm đầy đủ cả từ này) suốt từ tinh mơ đến tối mịt, rã rời tay chân, đêm nằm không còn thiết làm gì nữa. Mấy tháng trời như thế mới được lò gạch. Thế mà nhà mày ăn không ăn hỏng của bà. Đấy là hình thức bóc lột trá hình. Đấy là làm giầu bất chính. Mày không thấy ngượng với bàn dân thiên hạ à?
Tạm gọi là trường phái *chửi lên án*.
Trường phái thứ hai:
- Lịch sử làng ta, xã ta, huyện ta, tỉnh ta, nước ta, nói rộng ra lịch sử thế giới cổ đại, trung đại, cận đại và đương đại, chưa thấy ai ném đá dấu tay mượn tay trẻ con làm giầu như thế? Thử hỏi nhà mày có còn nghĩ đến địa vị, uy tín, danh dự gia đình không? Có biết hàng xóm láng giềng nghĩ về nhà mình thế nào không? Con cháu nhà mày ra đường có còn dám vui chơi bạn bè không? Mày có thấy như thế là làm bại hoại thanh danh, làm hỏng cả thế hệ trẻ, tương lai của đất nước, vì đã biến những đứa trẻ thích xem truyền hình của Đảng và Chính phủ thành những kẻ ăn cắp vặt không?
Đó là trường phái *chửi phân tích*.
Trường phái thứ ba:

- ả ày, trẻ già, trai gái, đàn ông, đàn bà, thằng lớn, con bé, đứa chống gậy, đứa chưa nứt mắt, mọc răng, cả họ hàng bàng sang gốc tính nhà mày, hãy dỏng tai lên mà nghe. Bà truyền đời báo danh cho mà biết. Mày lấy gạch nhà bà, thì đứa già chết sớm, con gái chết già, đứa trẻ học dốt, đứa dốt lưu ban, đứa buôn lỗ đằng buôn, trồng đỗ không quả, trồng quả không lên mầm, bưng mâm mâm đổ, cúng giỗ cỗ thiu. Mày lấy gạch của bà, xây nhà nhà đổ, xây mồ mồ vỡ, xây chuồng lợn lợn chết, làm chuồng trâu, trâu long mồm lở móng, làm chuồng gà, gà mắc địch cúm gia cầm. ả ói tóm lại là không dừng được vào việc gì đau. Mày hãy thủng lỗ tai, dài con mắt ra mà nghe. Bà *chửi* thế thôi, bà nghỉ lấy sức, mai lại *chửi* tiếp cho biết tay.
Chính thức xếp đấy vào trường phái *chửi nguyền rủa*.
Để ý sẽ thấy đa số trong ba trường phái trên là thuộc phái… yếu. Vậy là ngẫu nhiên nó chứng minh cho nguyên lý này. Trong những cuộc khẩu chiến thì phái yếu thường tỏ rõ ưu thế hơn, mạnh hơn phái mạnh. Hệ quả là phái mạnh chớ dại gì nhảy vào cuộc khẩu chiến với phái yếu. ả ếu đã chót lao vào rồi thì phải nhanh chóng rút ra để chuẩn bị cho một cuộc chiến khác bằng tay, chân, nhất là chân, đủ thứ chân.
Sáng hôm sau, theo ý kiến ông Toán, Tổng chỉ huy, cả ba trường phái *chửi* ngồi lại rút kinh nghiệm, củng cố tổ chức, chuẩn bị một chiến dịch *chửi* mới, thì…

Dù người đã dậy nấu cơm chuẩn bị ra đồng, hay đang buộc hàng lên xe đạp, xe thồ đi chợ xa, hoặc những người đêm qua đánh bạc khuya, còn đang ngon giấc, lũ trẻ dạy sớm học bài. Cả những người đang… giã gạo thình thịch, xay lúa ù ù, cả người nặng lẫn người nhẹ tai đều nghe rõ mồn một, tiếng cùng cục từ trên trời cao vọng xuống, từ đất thẳm vọng lên. Tiếp theo là tiếng thanh niên đếm: "một, hai, ba, bốn… Một, hai, ba, bốn" như hô đồng diễn thể dục. Cả làng con đang ngơ ngác, chưa hiểu làm sao người nhà trời

lại tập thể dục sớm thế, thì lại nghe tiếng đằng hắng. Rồi một giọng đàn bà, đích thị đàn bà cất lên:
- A lố! a lồ! Chúng mày nghe đây…!
Ôi giời ôi! Ba chiếc loa công suất lớn, buộc chặt vào lưng chừng ba cây cau cao vút, chĩa ra ba hướng khác nhau. Ba hướng ấy là ba xóm, có trụ sở đồn trú của ba trường phái *chửi* hôm qua.
- ả ày chúng mày nghe đây. Hôm qua chúng mày cắt đặt nhau, thay phiên nhau *chửi* bà. Bà không thèm chấp. Thì miệng *chửi*, tai nghe. Hưởng ứng phong trào cả nước, cả tỉnh, cả huyện, cả xã nhà thi đua công nghiệp hoá, hiện đại hoá, hôm nay bà dùng phương tiện thông tin chinh quy, hiện đại nhất tỉnh nhà, chửi chúng mày một trận cho bõ túc, để cả làng ta nghe, làng trên, xóm dưới cùng nghe, cả trời cao, đất dầy cùng nghe, cả người sống trong làng, người nằm dưới âm ti địa ngục cũng phải nhỏm dậy mà nghe. Bà không ăn không ăn hỏng của ai, bà không tơ hào ngọn rau, hạt lúa của ai. Bọn trẻ con nhặt đâu hòn gạch, kê đất ngồi xem ti vi nhà bà rồi vứt đấy, cắp đít về, để cho bà phải dọn dẹp, chứ ai xui bẩy gì…
ả ếu Công an xã không được cấp báo, không can thiệp kịp thời, thì không biết cuộc chiến *chửi* ấy sẽ tiếp diễn thế nào…
Trong khi cô gái kể, ông Hoè cứ cười suốt. Ông hỏi:
- Thế kết cục câu chuyện ra sao?
Cô gái cũng cười:
- Ở nhà quê, chửi nhau là thường ông ạ. ả hưng đấy là trận chửi nhau vui nhất, quy mô lớn nhất ở vùng cháu. Mà đã chửi nhau rồi, coi như xong, hoà cả làng.
Ai phân xử? Chả ai đúng, chả ai sai. Cái nhà có ti vi từ đó không thu gạch của trẻ con nữa. ả hưng họ chuyển hình thức kinh doanh. Mua đầu videô về, thuê phim chưởng về chiếu, cả bộ vài chục tập. Đã xem tập một không thể

bỏ được tập hai: Thu tiền đàng hoàng nhớ.
Cả người lớn lẫn trẻ con. ả gười lớn năm trăm, trẻ con hai trăm. ả ăng nhặt chặt bị mà ông. Thế cũng ối tiền đấy Thôi ông đọc sách đi. Cháu kể thế thôi, để còn dọn đẹp. Hôm khác ông cháu mình lại trò chuyện.
Cô gái quê chất phác, tươi tắn, lại hay vui chuyện, hay kể về làng cô. Ông Hoè cũng vui lây bất giác ông thấy mình sống lại thuở còn ở quê với người vợ tao khang.
Một lần trò chuyện, ông Hoè hỏi Dự về gia đình, cô kể:
- Bố cháu làm công tác vận tải nông thôn ông ạ. Còn chồng cháu thì làm giám đốc Trung tâm triệt sản gia súc.
Ông Hoè chỉ đoán già đoán non, chứ cũng chưa biết cụ thể họ làm gì, nên hỏi lại, thì cô gái giải thích:
- Ở nông thôn, công việc vận tải có hai việc, một là xe thồ, hai là xe bò đuôi. Hàng nặng như đá hộc thì chở xe bò. Hàng cồng kềnh, cao lênh khênh hay dài ngoằng ngoằng cũng chở xe bò. Còn ít, gọn thì xe thồ.
- Thế còn chồng cháu?
Chồng cháu làm nghề hoạn lợn, thiến gà, chó, mèo ấy mà, ngoài ra còn một nghề phụ nữa, chỉ rung đùi thôi cũng kiếm được mớ rau, cho vợ con.
- Thế sao không gọi thẳng ra là hoạn lợn, chó, gà, mèo mà lại…
Cô gái cười hồn nhiên, phô hàm răng đều đặn:
- Thì phải nói thế cho nó sang, cho nó oai chứ ông. Thiên hạ ai chả thế, chứ riêng gì nhà cháu? ả ếu có làm danh thiếp thì đề thế chả hơn à ông?
- Thế làm gì mà chồng mày chỉ rung đùi cũng ra tiền?
- ả hà cháu có cái máy khâu cũ, vẫn khâu vá nhì nhằng mà ông.
Con bé nói chuyện đến là vui, lại hóm nữa chứ. ả ói chuyện với nó, ông thấy mình như trẻ lại, hiểu thêm nhiều điều. ả ông dân như con bé này cũng lắm cái hay thật. Lâu lâu không trò chuyện với nó, ông lại nhớ. Bởi một tuần nó

mới giúp nhà ông một lần. Tuy nhà có hai người, nhưng bà ở tầng một, ông ở tầng hai. Ông chả xuống, mà bà cũng chẳng lên. Coi như chỉ có một mình. Đọc sách báo mãi cũng chán… Thông tin phải được phân tích, trao đổi, phải được dừng vào việc gì.

ả ếu không sẽ là thông tin chết. Công việc của ông trước đây là nghiên cứu nghị quyết, đọc sách báo, lấy thực tế để mở rộng, đi sâu, minh hoạ cho nghị quyết. Đi phổ biến, đi truyền đạt thì cũng chỉ là làm thông tin một chiều, không có thông tin phản hồi. Không mấy khi đối thoại, càng không trò chuyện cởi mở thân tình và vui như nói chuyện với cô gạt này. Vui thật, thích thật.

Lâu dần, Dự trở thành người nhà lúc nào không biết. Cô vẫn chở gạo từ quê ra. Bà Phụng vẫn ngồi đó nhìn cô bán gạo cho vui. Khi vắng khách, cô dọn dẹp lau chùi nhà cửa thì bà trông hàng, bán giúp. Cô gái nông dân, gửi trong cõi sâu thẳm quá khứ ông bóng dáng người vợ tần tảo, chân lấm, tay bùn với những bước đi gằn của người đàn bà vất vả…

Ông đang nằm sấp trên giường, bởi tự nhiên bụng lâm râm đau. Cô bé đang lau sàn, đến gần giường lo lắng hỏi.

- Ông làm sao thế?

- Ông đau bụng.

Đang quay mặt vào trong tường, ông quay ra. ả ó ngừng tay lau. Trong tư thế ngồi lau, từ trên giường, ông nhìn rõ cặp vú chắc trong cổ áo khoét rộng của con dâu ông mà bà Phụng cho nó.

- Cháu đấm lưng cho ông một lúc được không?

ả ó nhanh nhảu:

- Để cháu rửa tay đã.

ả ó bắt đầu đấm bằng tay phải, bởi hai chân vẫn để thõng ngoài vai giường, nên phải vặn người lại mới đấm được Thấy thế ông bảo:.

- Cháu cho hai chân lên giường, thì mới đấm bằng cả hai tay được. Thế, thêm cứ đấm mạnh vào, giữa sống lưng ấy. Ông dễ chịu lắm.
Mà quả thật, ông thấy khoan khoái cả người. Mùi đàn bà đánh thức khứu giác ông. Khứu giác lại bảo thị giác phải quay đầu lại nhìn. Đường nét cơ thể người thiếu phụ một con chập chờn trước mắt ông. ả hững tưởng công việc, sách vở làm ông quên hết, phút chốc bản năng đàn ông trong cõi sâu kín, tưởng như đã chết bất ngờ trỗi dậy đòi hỏi.
- Thôi thôi, đừng đấm nữa. Cháu lấy hai nắm tay ấn thật khoẻ vào lưng ông ấy, thế, thế, ấn nữa vào. Thế đỡ đau hơn… Thôi, hay là cháu ngồi hẳn lên lưng ông ấy phải có cái gì thật nặng đè mới đỡ đau.
Cô gái ngây thơ và tin cậy, không biết rằng, thật ra ông chỉ muốn cơ thể ông được tiếp xúc với cô, càng nhiều càng tốt. Cô hỏi một câu ngây ngô:
- ả hỡ cháu làm bẹp ruột ông thì sao?
Vừa lúc ấy Đại về. Đi qua phòng bố, nhìn vào, thấy thế khẽ mỉm cười đi lên phòng mình. Ông Hoè nghe tiếng giầy, nhìn ra, đỏ mặt ngồi dậy.

Chương 11

Sán lấy Diệu thì chả có gì khó hiểu. Cô xinh thế kia mà. Được cả dáng, cả da, cả gương mặt mỏng mày hay hạt. Đến nỗi có một tay trong cơ quan Quận phải chép miệng dè bỉu ngay trong tiệc cưới họ: "Lấy thằng này thật phí l… con bé!"

ẩ hưng vì sao Diệu lấy Sán thì không ai hiểu được.

Sán biết vợ mình xinh đẹp. Thằng đàn ông nào nhìn vợ mình cũng phải thích. Điều ấy thì anh ta đã chứng kiến quá nhiều. Đã có lần, anh ta chửi không địa chỉ một gã hau háu nhìn vợ mình, như muốn ăn tươi nuốt sống: "Đi thôi em, đâu có thứ đàn ông thô lỗ, thấy đàn bà cứ dán mắt vào là nghĩa làm sao?"

Anh ta làm tình với vợ không biết mệt, không biết chán. Có lần, son phấn xong, nhìn vợ thay quần áo đi làm, không đừng được cơn thèm, lại bế thốc vợ vào giường làm một cuộc chớp nhoáng mới nghe.

ẩ hưng rồi hắn không thích vợ, càng ngày càng không thích. Đến mức hắn hay kiếm cớ đá thúng đụng nia để quát vợ. ẩ hững lúc như thế, chị vợ không hiểu vì sao, ngạc nhiên hỏi: "Làm sao hơi một tí là anh gắt gỏng, quát tháo động anh em là thế nào?" Đã không thích thì dễ ức chế lắm. Có khi cả tuần

chả động đến vợ. Chị vợ không giải thích được, cũng không làm sao cho anh ta trở lại như trước. Trước kia, bao giờ anh ta cũng chủ động. Bây giờ, chị chủ động chồng cũng không hưởng ứng. ả ếu mệt hay khó chịu hoặc vì lý do gì mà từ chối đã đi một nhẽ. Đằng này anh ta buông hai tiếng gọn lỏn: "Không thèm!" làm chị vừa tức, vừa tủi thân, vừa khó hiểu. Hay là anh ta bồ bịch? Chả có lý. Mình thì đến nỗi nào?
Suy nghĩ ấy của chị là rất không thực tế, rất sai lầm là khác. ả ào có phải bồ bao giờ cũng đẹp hơn vợ. ả hiều khi lại xấu hơn là khác. ả hưng họ cứ kết nhau là vì hoàn cảnh thuận tiện như lửa gần rơm và vì một trăm linh một lý do ngoài nhan sắc. Hắn thì không có bồ thật. Không có bồ, vì bồ hay nhõng nhẽo, nhũng nhẵng, nhùng nhằng, mất thì giờ đã đành. Còn một lý do xã hội khác. Thời buổi này có những cô gái, muốn được việc mà không muốn mất tiền, hay đỡ mất tiền, liến xuất "vốn tự có" ra thanh toán. Tất nhiên hai bên được việc xong thì anh đi đằng anh, tôi đi đi đằng tôi.
ả gẫu nhiên có gặp lại, coi như không quen biết, hoặc chỉ chào hỏi lấy lệ.
Một hôm đưa con về thăm ông bà ngoại, Thanh Diệu nói chuyện với bố - một ông giáo dạy văn. Ông cụ cười xoa đầu như hồi cô còn đi học:
- Sao cô ngốc thế. ả gười ta thì khôn nhà dại chợ, con gái tôi lại khôn chợ dại nhà.
Thấy con chưa hiểu, ông cụ mới nói:
- Thằng chồng nào cũng thích vợ đẹp, cũng ghen vì vợ đẹp. ả hưng không thằng chồng nào thích vợ thông minh hơn mình. ả ó sẽ ghen với chính vợ nó, vì đã thông minh hơn nó. ả gừng một lúc, giọng ông cụ xa xôi:
- Rồi vợ chồng con cũng chẳng ra sao đâu.
Cô hốt hoảng:
- Con rất ý thức về gia đình. Con chả làm gì nên tội?
- Con gái ơi, không phải lỗi ở con. ả ói khác đi, lỗi của con là con thông

minh hơn chồng, sắc sảo hơn chồng. Bố nói chuyện với chồng con thì bố biết. Ai bảo mày cứ mê tiếng ghita của nó. Mà từ ngày lấy nhau, bố có thấy nó chơi đàn nữa đâu. Bố tiên lượng thế, vì bố tin rằng, con sẽ tiến bộ nhanh trong công tác. Mà khoảng cách càng xa thì mâu thuẫn càng lớn. Câu chuyện giữa hai bố con diễn ra trước khi chị được bổ nhiệm trưởng phòng Tài chính. Từ bấy đến lúc chị được đề bạt làm phó chủ tịch Quận, khoảng cách giữa họ càng xa hơn.

Đúng như ông cụ nhận xét và dự đoán, chả bao giờ Sán còn sờ đến cây đàn ghita nữa. Ghita là thứ đàn cá nhân, một dàn nhạc nhỏ đối với những người chơi chuyên nghiệp, có trình độ cao. Còn với đa số người chơi nghiệp dư, chỉ biết đệm gọi là, chỉ biết chơi tàm tạm thì nó là người bạn tâm tình cho cả lúc buồn lẫn khi vui. Có lẽ Sán không bao giờ còn cầm cây đàn ghita đã một dạo làm mê mẩn cô sinh viên đại học kinh tế Thanh Diệu nữa. Anh ta tập trung tất cả vào chuyện làm ăn, và bây giờ rất thạo chơi dàn tì bà mà Hồng ả guyệt là một trong nhiều cây đàn tì bà anh ta thích.

Thanh Diệu nghe bố nói, biết không thể nào lấy lại được nữa. Chồng chị ngày càng xa cách. Chỉ trừ ngày giỗ, ngày tết về bên ngoại, hay bên nội họ còn đi cùng, ngoài ra chị toàn đi một mình. Mọi quan hệ đối ngoại không bao giờ anh ta đi cùng vợ nữa. ả ghĩ nát nước, một hôm chị sang bên tổ chức Thành uỷ, sau đó đến Ban Tổ chức chính quyền thành phố, muối mặt nói với các anh chị bên ấy, bằng cách nào đấy, can thiệp, bố trí, sắp xếp để chồng được rút lên văn phòng Kiến trúc sư Trưởng thành phố. Sán không hề biết việc vợ làm cho mình. Anh ta cho rằng cơ hội làm ăn đã đến, và của đáng tội, cũng biết đầu tư cho con đường thăng tiến của mình. Mấy năm sau, anh ta được đề bạt phó trưởng phòng Quy hoạch. ả hưng đến cuộc chạy đua vào chức trưởng phòng thì gay. ả hưng mảng quy hoạch Sán được phân công nắm cũng đủ ăn chán.

***

Phó chủ tịch Uỷ ban ả hân dân quận Lâm Du, Đoàn Thanh Diệu hiếm hoi mới có một ngày về nhà ngay sau giờ làm việc chiều. ả hững cuộc họp triền miên không tha chị. ả hững cuộc họp, cuộc hội nghị cấp thành phố, quận, huyện, các sở, ban, ngành… thường diễn ra vào buổi sáng. Không mấy hội nghị diễn ra buổi chiều. Buổi chiều thường đành cho những cuộc họp nội bộ của một cơ quan, một ban ngành nào đó.

Không một ai bước chân vào guồng máy nào mà không bị nó cuốn đi. Là một công chức mẫn cán, Thanh Diệu không dám bỏ một cuộc họp nào, nhất là khi chị phải chủ trì những cuộc họp thuộc lĩnh vực của mình. Chị thường về nhà muộn.

Càng hay!

Chồng chị trở nên bận rộn. ả ào khách của mình đến nhờ xem quy hoạch đất. ả ào khách của phó chủ tịch vợ. Anh ta tiếp tất cả. Ghi tên lại đàng hoàng. Đề nghị những gì, giấy tờ hồ sơ trong một bì giấy hoặc túi ni lông thì để nguyên, không giở ra. "Tôi sẽ đưa nguyên si thế này cho nhà tôi". Bởi khách thường kẹp vào trong hồ sơ một chiếc phong bì… Thì ai cũng biết, chả ai biếu không ai cái gì. Diệu bảo chồng liệu mà nhận quà cáp của người ta đấy. Trong phạm vi quyền hạn của mình, chỉ có nhanh hay chậm, không trái nguyên tắc thì chị còn giúp được. ả ếu cứ nhận bừa người ta mà không giúp được là họ oán đấy. Mà họ tố cáo thì còn chết nữa. Lúc ấy anh phải chịu trách nhiệm đấy. Sán cự lại, mấy cái thứ quà lặt vặt thì bõ bèn gì, thiên hạ người ta biếu hàng trăm triệu ấy chứ.

Thời buổi này không ai còn mang gà, gạo nếp đỗ xanh đi biếu. ả gười thành phố đã tù lâu quên hẳn cái chuyện mổ gà, mổ vịt, làm cá mú, nhất là làm lòng gà, lông vịt, lòng vịt. Đã có cảnh, khách ở quê ra chơi mang theo con gà, bị trẻ con càu nhàu rồi xách đi. Khách tủi thân khóc, nghĩ là cháu đem đi

cho, không thèm ăn.
Đến lúc thấy nó xách con gà làm rồi về mới vỡ lẽ, là nó đi thuê làm ở tổ dịch vụ. Bây giờ mọi thứ đều quy ra phong bì. Giống như ngày xưa ở ta, các thứ lương thực, đều quy ra… thóc. Cứ hai ngô, hoặc hai khoai hay hai sắn bằng một thóc. Phạt vi cảnh bốn hào, tức là một cân thóc. Vậy mà vẫn không làm sao đạt được chỉ tiêu sản xuất lương thực.
Thế mà một lần, lại có người mang đến biếu Sán một két bia có tức cười không? Anh ta khó chịu lắm, nhưng cũng cố lấy giọng nhã nhặn hỏi:
- Anh tên là gì? Có việc gì cần nhà tôi giúp đấy?
Khách trình bày nhà ở chỗ ấy chỗ nọ, nay đường sắp mở sẽ đi qua… - Hoá ra là khách của mình. Thằng cha trông chả có cảm tình tí nào - Anh ta nghĩ. Theo mốc chỉ giới quy hoạch thì vỉa hè sẽ xén vào nhà anh ta 2m, suốt mặt tiền nhà dài 25m. Chỉ cần nắn lại quy hoạch một chút, chỉ cần đoạn ấy hơi thắt lại một chút thì nhà anh ta vẫn còn 1,5m chiều sâu, vẫn cứ làm được nhà.
Việc này thật sự khó. ả ó liên quan đến nhiều khâu nhiều người, phải sửa lại thiết kế. Phải "*làm việc*" với bên thì công, vì bên thì công cũng đã có bản thiết kế được phê duyệt. ả hưng nếu cố tật cũng vẫn xong. Miễn là phải "*biết lễ độ*". Theo tiếng lóng bây giờ, nghĩa là phải có dầu mỡ bôi trơn xứng đáng. Anh ta bảo nhà mình kinh doanh vàng bạc, đá quý nên một tí mặt tiền là vô cùng quan trọng.
Sán không mảy may chú ý đến lời trình bày của khách. Với lại, nói thật… chỉ riêng cái việc mang két bia đi xin xỏ đã không mê được rồi. Anh ta trơn tru một câu cửa miệng:
- Thôi được anh cứ về, tôi sẽ cố gắng.
Khách vừa quay lưng, anh ta đã buông hai tiếng "Rách việc", rồi lấy chân đạp cho két bia chui vào gậm giường.

Diệu đi họp về thì đã gần tám giờ tối, chị nói cốt để thanh minh với chồng:
- Gớm chuyện giải phóng mặt bằng ở nút cổ chai lôi thôi quá anh ạ. Mấy buổi họp ngoài giờ mà vẫn chưa xong.
Anh chồng lạnh lùng:
- Khách của cô đợi từ tối đến giờ, vừa mới về xong đấy! Hộp bia của anh ta dưới gậm giường ấy!
Tất nhiên, Thanh Diệu không thể biết, đấy không phải là khách của mình. ả hưng chị phải biết, có những khách của mình chỉ biếu những thứ vớ vẩn như thế đấy! Đấy mới là câu thứ nhất. Câu thứ hai thế này: Cứ bỏ nhà cửa, chồng con thế này mà đi họp, cộng với vốn nhan sắc tự có, cô còn lên nữa đấy.
Cái thằng cha bia vừa nãy đã làm hắn mất thì giờ, mà chẳng được gì. Chiều nay, đang làm việc, hứng tình Sán lại nghĩ đến ả guyệt. Hắn gọi điện cho cô, hẹn đến chỗ cũ. Con bé lại đỏng đảnh: "Em đang dở việc, không đi được. Hẹn khi khác anh nhé".
Cơn hăng đang lên. Câu trả lời làm anh ta cụt hứng. Tưởng ngon rồi đấy hẳn. Chưa thoát khỏi tay anh mày đâu em ạ. Thiếu gì lý do để khu đất ấy không vào tay các người được. Thì anh mày sẽ giới thiệu khu đất khác. Em còn phải "phục vụ" anh dài dài em ạ.
Thế mà về nhà, lại phải thổi cơm, làm thức ăn. Tuy chẳng khó nhọc gì với nồi cơn điện, bếp gas và thức ăn làm sẵn trong tủ lạnh, chỉ vèo một cái đã ăn được rồi. ả hưng mà hắn tức. Không nhẽ cứ làm ôsin cả đời cho vợ, để nó nhảy cẫng lên họp với hành suốt thế này à?
Thanh Diệu biết mình ít thời gian cho chồng con. ả hưng chợ búa chị vẫn lo. Trong tủ bao giờ cũng có thức ăn sẵn, chỉ cần cho vào lò vi sóng là ăn được rồi đấy. Chỉ phải làm thêm món xào, và canh. Rau thì đã nhặt, đã rửa sạch cho vào túi ni lông, chỉ vài nhát dao là xào cũng được, mà nấu cũng xong.

Thịt cũng thái sẵn rồi.
Chỉ có tỏi là phải bóc. Còn hành lá cũng dã rửa sạch, hành củ thì bóc nhanh quá rồi còn gì. Con đã có thầy dạy thêm kèm cặp. Cô dạy nhạc đến tận nhà dạy đàn.
Biết làm sao với công việc được giao, mà đã vào guồng máy tổ chức ấy rồi thì làm sao không bắt vào nhịp quay của nó được?
Suy nghĩ ấy là thường trực trong tâm trí Diệu, chứ không phải lúc này chị mới nghĩ đến. Lúc này, chị chỉ thấy mình bị xúc phạm. Chị không lạ gì mấy từ *"vốn tự có"* khi nói đến những người phụ nữ dùng nhan sắc của mình làm phương tiện tiến thân. Chuyện ấy có không? Có thể ở người này, người kia. ả hưng với mình thì không! Quyết không bao giờ! Chị đã từng đứng giữa hội trường, chủ trì những hội nghị hàng trăm người, đã từng chủ toạ những cuộc họp đủ các thành phần, đủ các lứa tuổi toàn những người có trình độ học vấn, trình độ văn hoá cao. Có ai dám xúc phạm mình?
Sán nói câu trước xong, ngừng một tí như nghĩ ngợi, như cân nhắc rồi mới nói tiếp câu thứ hai. ả ghe rõ ràng, đầy đủ trọn vẹn cả hai câu. Chị như bị một cú phang giữa mặt, mắt tối sầm lại, người hơi lảo đảo, trên đôi chân run run, đứng không vững. Khi định thần lại, mắt mở to, như để nhìn cho rõ mặt, xem có đúng người vừa nói câu ấy là chồng mình không? Rồi chị lừ lừ tiến lại! ả gười kia, chưa bao giờ nhìn thấy mắt chị trong trạng thái như thế. Mắt mở tưởng rách khoé mắt, mồm há ra rồi cắn chặt, môi ứa máu, mặt trắng bệch. Cả bộ mặt căng lên như biến dạng. Không tìm đâu thấy nét đẹp đẽ, duyên dáng hằng ngày. Chỉ còn sự kinh ngạc, phẫn nộ. Đến gần người kia, tay phải chị giơ lên mạnh mẽ, dứt khoát, giáng một nhát không thương tiếc vào mặt kẻ vừa nói câu ấy! Cái tát là nhát kiếm chém thẳng vào mặt Sán. Bất ngờ.
Đau.

Tức giận.
Anh ta gầm lên:
- A à! Cô dám tát tôi hả?
Vừa nói anh ta vừa nhanh tay tóm chặt tay chị.
ả hưng không phải giữ lâu. ả gay lúc ấy người chị mềm nhũn ra, đổ xuống như bị đạn trúng tim.
***
Buổi chiều, từ công ty Đại gọi điện về cho bố.
- Bố còn nhớ bác Vỹ bạn bố, giờ nghỉ hưu ở Hải An không? Hôm trước con gặp, bác ấy có nhắn bố xuống chơi. Hôm nay, có việc xuống đấy. Bố thay quần áo đi con về đón bây giờ.
Vừa ra khỏi nội thành, Đại nói ngay:
- Con mải làm ăn quá, cứ nghĩ bố mẹ có một đống tiền là không cần gì nữa. Không đi đâu thăm thú bạn bè, không có nhu cầu gì… Cái chuyện ban trưa với con bé Ôsin ấy, con hiểu…
Mặt ông bố đỏ dừ lên, Lê Đại vẫn lái xe, đưa mắt nhìn sang. Bố chả việc gì phải ngượng. Thế nghĩa là bố vẫn còn là một người đàn ông. Mà con thì không hề quan tâm đến chuyện ấy, chỉ mải mê đi buôn - như bố nói. Anh muốn làm một cú tạt ngang, cho câu chuyện loãng đi không tập trung tất cả vào đấy cho ông cụ đỡ ngượng, nên tiếp:
- ả hân đây con cho bố biết, sáng nay công ty con đã nộp thuế cho năm ngoái. Có lẽ cũng xấp xỉ số nộp ngân sách của cả huyện quê ta đấy. Thế là con yêu nước theo kiểu của con. Con buôn, kiếm lãi, đóng nhiều thuế cho ngân sách. Thế đấy bố ạ. Giờ con mới hiểu câu của cổ nhân: dân giầu nước mạnh.
Phía trước một đoàn xe siêu trường, siêu trọng to như những toa xe lửa ầm ầm cõng hàng xuống cảng. Mặc dù có hai làn đường, nhưng phải một đoạn

rất xa, nháy đèn, bấm còi liên tục, xe Đại mới vượt lên được. Trong quãng thời gian ấy, anh tập trung vào tay lái. Ông bố dĩ nhiên im lặng. Bứt lên khỏi đoàn xe, Đại tiếp tục.

- Thôi không nói chuyện làm ăn… Con biết đã từ lâu mẹ không còn nhu cầu gần gụi bố nữa. Mà bố thì… Là đàn ông với nhau, con hiểu lắm. Chuyện trưa nay bố chả phải ngại với con. Bố chỉ nhầm đối tượng thôi! May mà mới chỉ đến đấy, không quá mù ra mưa. ả ó mà thuận tình với bố thì… bố có biết hậu quả sẽ ra sao không? Thật khủng khiếp. Mẹ sẽ phản ứng thế nào khi bố không giữ được bí mật nữa. Còn cô ta thì sẽ nhanh chóng công khai vào một dịp có lợi nhất cho mình. ả ó sẽ đòi hỏi ít nhất cũng là tài sản, tiền bạc. Mà nếu nó lại chửa đẻ, để đòi hỏi cả tài sản, tiền bạc, lẫn chỗ đứng trong gia đình mình… Chuyện thằng Cường là tấm gương tầy liếp rồi còn gì. Im lặng…

Bố nên cởi mở với con chuyện này, cũng như những chuyện khác mà bố con mình đã trao đổi với nhau. Bởi vì, trước hết là bản thân bố, trưa nay, suýt nữa đã dính vào. Thứ hai, những chuyện lớn của đời con, con đều tin cậy hỏi bố. Không phải nhờ bố quyết định giúp, bởi, thật ra, con đã quyết rồi. Con hỏi, chỉ để chứng tỏ, bố vẫn là chỗ dựa tin cậy của con, để chia sẻ. ả ếu bố không tán thành, thì con vẫn hành động theo suy nghĩ của con cơ mà. Hai chuyện trước, con biết là bố không tán thành. ả hưng là không tán thành về mặt tình cảm, tâm lý, và có thể cả đạo lý. Quân đội đã nuôi dưỡng con nên người, Đảng đã cho con một hướng đi, một lý tưởng sống, mà bây giờ con lại rời nó. ả hưng, bây giờ và trong tương lai, đi lính cũng là một nghề, một nghiệp như những nghề khác. Cũng sẽ phải tiến tới chuyên nghiệp hoá, thậm chí đã có nước còn có những tổ chức huấn luyện quân sự tư nhân kia mà. Làm sao con đáp ứng được? Bây giờ, con rời xa Đảng để lại gặp Đảng ở một điểm xa hơn, cao hơn, hữu ích hơn ở địa vị cũ đấy là chỗ mà tất

cả người Việt ả am, cả trong Đảng và ngoài Đảng, cả trong nước và nước ngoài (bây giờ ta không gọi là Việt Kiều đâu bố nhớ, chỉ gọi là người Việt ả am ở nước ngoài thôi), đều gặp nhau. Đó là đất nước này, Tổ quốc này. Con chắc là trong thâm tâm, về mặt lý trí bố cũng thấy con không sai, và quan trọng hơn là bố không có lý đo xác đáng để phản bác con được. Đường dài. Chẳng có gì mà vội. Phía sau một chiếc xe con nháy đèn xin vượt, Đại tạt vào làn đường trong, nhường ngay. Anh cũng chỉ chạy sáu bẩy chục cây số giờ. Đi nhẩn nha. ả ói cũng nhẩn nha. Biết rằng, bố sẽ không đối thoại với mình, nên anh cứ nhẩn nha thế ả hưng chắc chắn ông cụ rất chú ý nghe mình nói.

- Thế mà đột nhiên, không tin vào tai mình, Đại nghe bố bảo:

- Về chuyện trưa nay… bố xin lỗi… Cảm ơn con đã thông cảm. Còn vấn đề con đặt ra…

Đại vẫn chú mục vào đường đi. Con đường phẳng lì mỗi chiều hai làn đường chính cho xe cơ giới, có giải phân cách mềm. ả hiểu đoạn có giải phân cách cứng, trồng trúc đào. Hoa trúc đào đỏ ối loang loáng lượt qua cửa xe. Lúc bố bắt đầu nói, Lê Đại vội đưa nhanh mắt nhìn sang. Thế là cóc cụ đã mở miệng. Thật không ngờ.

Anh vui quá. Thế là ông cụ dũng cảm lắm đấy. ả hững tưởng mặc cảm tội lỗi, và xấu hổ với con, ông cụ sẽ câm như hến suốt đường đi cơ. Còn mình thì cứ nói, nói cho bớt áy náy ân hận về nỗi đã bỏ mặc bố trong cảnh hiu hắt, chông chênh sau khi nghỉ. Thật ra anh chỉ cốt chuẩn bị tinh thần cho bố thôi. Sợ ông cụ không nghe thì hỏng việc. Không ngờ, câu chuyện cởi mở, thẳng thắn đã kích hoạt một cái đầu ưa suy nghĩ, thích phân tích, lý giải mọi vấn đề phát hiện được. Đấy là dấu hiệu của một bản lĩnh mà xưa nay anh vẫn hết sức kính nể.

- Còn về vấn đề con đặt ra… bố chả biết nên thế nào. ả hưng không bao giờ

bố muốn nhà mình có gì xáo trộn.
Anh bỗng thấy thương ông cụ vô cùng. Im lặng một lúc, anh nhẹ nhàng bảo ông, giọng trầm hấn xuống:
- Thôi bố đừng nghĩ ngợi làm gì hại sức khoẻ. Rồi mọi chuyện sẽ ổn thôi.
Đại đậu xe trước nhà hàng lẩu ếch nổi tiếng Hải An. Anh gọi món ếch chiên bơ ròn, một nồi lẩu nhỏ, mấy chai bia Hà ả ội ướp lạnh.
- Chúc công việc làm ăn của con!
- Chúc bố sức khoẻ, sống vui để mãi mãi là chỗ dựa tinh thần của con!
Lạ thế. Thiên hạ nghĩ ra lắm trò ăn uống thật. Ếch nhái, cá rô ron, rau khoai lang, củ chuối, sung muối… ngày xưa chỉ có dân đen cổ cày vai bừa mới ăn. Vậy mà bây giờ đều trở thành đặc sản mới kỳ. Đại bảo ở Hà ả ội còn có duy nhất một nhà hàng có món chả nhái. Lúc nào cũng chật cứng khách. Ông Hoè vừa nhắm nháp vừa nghĩ ngợi điều gì. Chỉ thấy mùi bơ, chả thấy mùi thịt ếch đâu. Lẩu thì sao mà cay thế?
Hoá ra chưa bao giờ bố con có một cuộc đi xa thế này, trò chuyện cởi mở như hai người bạn vong niên thế này, ăn uống với nhau thế này. Ông bố vẫn nhìn con dưới con mắt của người bố. Hơn nữa lại là ông bố tuyên huấn. Hôm nay, chính nó chủ động trò chuyện với ông như hai người đàn ông. Ông bị thái độ thẳng thắn, nhất là tư duy mạch lạc, khoa học, lập luận rất có lý của nó thuyết phục. Ông bị nó cuốn vào lối nghĩ của nó, không gì cưỡng được.
Ăn xong, hai bố con đi dạo. Hải An về đêm thật dễ chịu. Đã nhiều lần xuống đây làm việc, chưa bao giờ ông Hoè được đi dạo thế này. Đi, đến đều có người đưa đón, trọng vọng. ả những cái bắt tay cung kính. ả những tiếng vỗ tay ràn rạt… Hôm nay ông mới được cảm nhận bằng các giác quan của mình, cái ào ạt của gió mang mùi muối mặn, mang cả cái nồng nàn của những con sóng ngoài kia, mang cả cái mênh mang của biển trời ngoài kia. Đầu óc ông

thanh thản lạ lùng.
Phía trước có một thằng bé mười ba, mười bốn gì đó đang đi lại. Đến trước mặt hai bố con, nó hỏi:
- Hai sếp có uống cà phê không ạ?
Đại nhìn thằng bé, sao lại có lối tiếp thị kỳ quặc thế này nhỉ? Anh tự hỏi thế rồi bảo:
- Tao trông mày thế nào thì cà phê quán mày cũng chả ra gì.
ả ó đáp ngay tắp lự:
- Cà phê pha sẵn có ba ngàn một cốc thì làm sao mà ngon được? ả hưng cái sau cà phê thì miễn chê.
Ông bố chả làm sao hiểu được ngôn ngữ đường phố này, thì ông con đã hỏi tiếp:
- Hàng gì mà mày bảo miễn chê?
- Sinh viên cao đẳng hẳn hoi!
- Ở đâu?
- Cứ đi theo cháu, mấy trăm thước thôi!
Giờ thì ông hiểu. Đại nói nhỏ với bố:
- Bố cũng nên biết cuộc sống thực đang diễn ra thế nào.
Một ngôi nhà cấp bốn. Ba cô gái đang chơi bài, thấy khách đến ngừng cả lại. Hai bố con ngồi xuống hai chiếc ghế đẩu, các cô ngồi trên giường, đùi và chân trần dưới làn váy ngắn thõng xuống đong đưa. Không hẳn là đẹp nhưng trẻ trung, ưa nhìn. Rõ là đang tuổi sinh viên và có học. Ông bố tò mò nhìn. Ông con thì hỏi:
- Sếp anh và anh muốn vui với các em một lúc.
- ả ghe thằng bé nói các em là sinh viên cao đẳng nên mới vào. Không thì thôi đấy!
- Chúng em là sinh viên thật mà!

- Lấy gì chứng minh?
Cái cô trông ngon mắt hơn cả lùa tay vào ngực áo hai dây, lấy từ trong nịt vú ra:
- Thẻ sinh viên của em đấy. ả hưng anh không được cầm, chỉ được xem thôi
- Cô giơ tấm thẻ ra trước mặt Đại, ngón tay cái cầm che đúng chỗ có tên - Anh xem anh này có phải là em không? Con dấu của trường em đấy nhớ! Tin chưa nào?
- Được rồi nhưng mà… ở đâu? - Đại nhìn quanh nhà. ả hà có hai gian, gian ngoài: một cái giường, một bàn nước, mấy chiếc ghế nhựa, trên bàn thờ, một chiếc ti vi 17 inh quay mặt ra phía bàn. Đại đứng dậy ngó vào gian trong, một chiếc giường, một cái tủ vải bạt kiểu du lịch, cửa tủ là khoá chân rết kéo suốt tù trên xuống dưới.
Anh quay ra, lắc đầu:
- Hôi hám quá, không đạt tiêu chuẩn!
- Thì anh đưa chúng em về khách sạn, nhà nghỉ. Tha hồ sang trọng.
Đại thấy tình hình này chưa thể đứa bố vào cuộc được nên đánh bài chuồn:
- Thôi vậy - Anh rút ra tờ năm mươi ngàn:
- Các em uống nước nhé.
Rồi Đại dò tìm trong máy, bấm vào chiếc ả okia màn hiển thị rộng.
- Chú Vỹ ạ. Cháu Đại đây. Mười phút nữa bố con cháu đổ bộ vào nhà chú nhé.
***
Dạo ấy, ông Hoè là chính trị viên tiểu đoàn. Ông Vỹ là đại đội trưởng một đại đội trong tiểu đoàn ông.
ả ăm 1958 ông Vỹ thuộc *quân số tám vạn* cán bộ, chiến sĩ xuất ngũ cho nhẹ gánh quân đội, làm lực lượng khôi phục kinh tế. Hàng loạt nông trường quốc doanh được thành lập khắp miền Bắc. Cả ba tỉnh Bắc ả inh, Hưng Yên, Hải

Dương thành một công trường lớn nhất nước làm công trình đại thuỷ nông Bắc-Hưng-Hải. Hệ thống đường sắt miền Bắc chỉ còn tuyến Hà ả ội, Hải Phòng. Các tuyến Hà ả ội - Mục ả am Quan, Hà ả ội - Lào Cai, Hà ả ội - Vinh bị ta xẻ ngang trong cuộc tiêu thổ kháng chiến, giờ phải khôi phục lại. Ông Vỹ lăn lộn trên các tuyến đường sắt ấy cuối cùng về hưu với chức giám đốc Đoạn đầu máy Toa xe Hải An. Ông Hoè chuyển ngành sau ông Vỹ mấy năm. Qua bạn bè cũng có biết đại khái tình hình của nhau. ả hững lần xuống Hải An công tác, cũng đã vài lần ông Hoè có tí định tìm thăm bạn, nhưng công việc cứ lôi đi xềnh xệch, không kịp thở. Giờ nghỉ rồi, lại có xe của con trai, bạn bè mới có điều kiện tìm đến nhau.
Trong nhưng câu hỏi thăm gia đình, ông Vỹ bỗng hỏi:
- Thế thằng Hồi làm đến chức gì rồi?
Ông Hoè chạnh lòng:
- Anh không biết chuyện gì à…? Cháu hy sinh ngay khi chưa đầy tuổi tôi quân ngũ. - Giọng ông nhỏ lại, như nói với mình - Cũng tại tôi thôi anh ạ!
Họ nhắc đến những người bạn cũ cùng đơn vị, cũng chỉ biết đến những cán bộ cỡ đại đội bậc trưởng, bậc phó, một vài cán bộ trung đội có những đặc điểm nổi bật thôi. Hai người thống nhất sẽ nhóm họp các cựu binh tiểu đoàn. Được ai thì được. Giờ có điều kiện vật chất, gặp nhau ôn lại một thời lính chắc sẽ vui lắm.
Ông Vỹ hỏi:
- Chết thôi, đã ăn gì chưa? Ăn rồi thì thôi, nếu không tôi mời bố con anh đi ăn, chứ ở nhà cũng không có người nấu nướng đâu. Vợ tôi sang bên cháu nội rồi.
Đại quay sang ông Vỹ:
- Cháu hỏi khí không phải…
Anh ngừng lại đắn đo. Thấy thế ông Vỹ giục:

- ả ói gì thì nói đi xem nào, mày cũng là lính như chúng tao cơ mà!
- Cháu hỏi thật nhớ, chú đã đi mát sa bao giờ chưa?
Ông Vỹ ngạc nhiên:
- Máy coi tao là loại người cổ lỗ hay sao mà hồi thế hả?
Đại quay sang nhìn bố một cái, không nói gì. Anh nói với ông Vỹ:
- Thế thì, cháu mời chú đi với bố cháu cho vui?
Trong lúc ông Vỹ đi thay quần áo, Đại đứng dậy, ngắm nghía trang trí phòng khách. Một bức ảnh lớn, ông Vỹ vẻ mặt tự hào đứng bên chiếc đầu máy xe lửa hơi nước mang tên *Tự lực*. Một bức ảnh tĩnh vật chỉ có đường ray mà nói rất nhiều điều. Từ trong một vòm đen hình ô van (miệng hầm xuyên sơn), ba đường ray như ba tia sáng lao về phía chân trời tít tắp. Hai bức ảnh chân dung ông Vỹ và bà vợ khổ 30x40 cm và một bức ảnh toàn gia đình ông bà, ba người con hai gái, một trai với năm đứa cháu nội ngoại.
Ông Hoè vẫn ngồi đấy, có vẻ đang nghĩ gì. Ông Vỹ xuống trong chiếc sơ mi ghi nhạt trẻ trung. Đại hỏi ngay:
- *Tự lực* có nghĩa là đầu máy nào do ta chế tạo hả chú?
- Không, chưa chế tạo được, phục chế thôi. Thì đặt tên thế cho oai, chứ có để chế tạo tại Việt ả am đâu?
- Thế ở đâu một đường xe lửa lại có ba đường ray hả chú?
- Thôi ra xe, vừa đi đường vừa nói chuyện nhớ.
Thành phố biển Hải An về đêm, cũng nhộn nhịp chả kém gì Thanh Hoa. ả hững cây đèn hoa nở bừng từ gốc lên ngọn, tắt phụt đi rồi lại nở bừng lên vẫy gọi.
ả hững dãy đèn như chùm sao nhỏ li ti từ trên ngọn cây rủ xuống như bánh pháo tết độ nào, như đài hoa lộc vừng buổi hoàng hôn. Ông Vỹ giải thích cho Đại:
- ả gười trong nghề, nhìn bức ảnh ấy sẽ biết ngay, đó là tuyến Hà ả ội - Đồng

Đăng. Chỉ tuyến ấy mới có cả đường một mét và đường mét tư. Thế giới không còn ai chạy đường một mét. ả gười ta đã chạy đường một ray, đường không ray, tức là chạy trên đệm từ rồi, ta vẫn cứ một mét. ả gày trước ta và Trung Quốc vẫn có tầu liên vận mà Trung Quốc thì cũng chạy đường mét tư nên hai bên thống nhất làm cả hai khổ đường trên một đường Vì thế mới có ba đường ray. Ba đường song song này chỉ đến ga Yên Viên thôi. Trong tương lai, ta cũng phải chạy đường mét tư. Đấy là thời của các anh đấy. Ở Việt ả am còn có một đoạn đường xe lửa nữa cũng có 3 đường ray trên một khổ đường một mét.

- Thế một đường ray nữa làm gì ạ?

- Đường ray này nằm ở giữa hai đường ray kia. ả ó là một đường ray đặc biệt, bởi có những rãnh ngang trên xống đường.

- Sao lại thế ạ? Để làm gì hả chú. Cháu chưa nghe bao giờ.

- Làm sao mà nghe hết mọi chuyện trên trời dưới biển được? Cái đường ray ở giữa ấy gọi là đường xe lửa răng cưa. Bởi trên đầu máy chế tạo đặc biệt này có một bánh răng. Bánh răng này khớp với các rãnh ngang trên đường ray, vì thế tăng độ bám kết lên gấp nhiều lần. ả hờ thế không thể xảy ra tình trạng trơn trượt khi leo dốc. ả ếu không có nó, dù đã hãm chết lại, các toa vẫn có thể kéo cả đầu tầu tụt dốc được. Câu chuyện kích thích trí tò mò của Đại, ông Hoè cũng hào hứng nghe chuyện bạn:

- Quả thật lần đầu tiên tôi nghe nói đến đường xe lửa răng cưa. Ông Vỹ có vẻ khoái chí:

- Thì nghề của tôi mà! Cũng như nghề tuyên huấn của anh cũng có lắm chuyện mà tôi không biết chứ. Anh và cháu không nghe nói bao giờ, bởi nó đã không còn tồn tại từ năm 1945-46 gì đó. ả ó ở đâu anh có biết không? Chính là đoạn đường từ Tháp Chàm lên thành phố nghỉ mát Đà Lạt. Anh và

cháu đã qua đèo ả goạn Mục rồi chứ gì? ả goạn Mục mà cứ rợn người. Ô tô mà rơi xuống vực thì chứ gọi là mục xương. ả gười Pháp thiết kế con đường ấy đường ray ấy, đầu tầu ấy chỉ để nối hai thành phố nghỉ mát ả ha Trang và miền núi Đà Lạt. Dĩ nhiên mỗi đoàn tầu chỉ kéo một vài toa thôi.
Xe dừng lại trước khách sạn *Gió biển*. Đại nói với ông Vỹ chứ không nói với bố, cứ để bố trong tình trạng đi theo ông Vỹ, bởi có ông, bố mình sẽ dễ chấp nhận hơn, đỡ phải thuyết phục.
- Mỗi lần xuống đây công tác cháu vẫn nghỉ ở đâu?
Vỹ ra khỏi xe, ông Vỹ chạm trán thằng con rể đi ra.
Hai bố con chào nhau vui vẻ. Ông Vỹ giới thiệu bố con ông Hoè với con, và ngược lại:
- Cháu Chính, kiểm sát viên cao cấp, Viện kiểm sát ả hân dân thành phố, lấy con gái lớn tôi.
Hai bên bắt tay làm quen, Chính hồ hởi:
- Bác với anh xong về nhà bố cháu nghỉ, hai cụ trò chuyện cho vui. Mai cháu đưa vợ con về chào bác.
Ông Vỹ tươi cười:
- Được hãy biết thế - Ông nháy mắt với con rể - ả ày, anh mà mách vợ tôi là tôi mách vợ anh đấy nhé!
Cả mấy người cùng cười, trừ ông Hoè. Chính bảo:
- Chuyện đàn ông mà bố. Có mấy bạn đồng nghiệp từ Thanh Hoa xuống, con đưa anh em đi thư giãn. Thôi con xin phép. Mai bác cháu ta gặp nhau, mời bác và anh ăn bữa cơm vùng biển với mẹ cháu. Vợ cháu sẽ trổ tài mấy món sở trường đãi bác và anh.
Đại ghé vào tai ông Vỹ. Không biết bác cháu nói gì với nhau, chỉ thấy ông Vỹ khẽ gật đầu, cười tủm tỉm, nhìn ông bạn già. Ông Hoè như đoán ra điều gì, mặt nóng bừng cả lên…

Chương 12

Câu chuyện xô xát vừa rồi, Thanh Diệu mới vỡ lẽ rằng, lấy một người chồng mà mình thích thì đơn giản. ả hưng lấy được một người chồng lại là người bạn đời, sẵn sàng chia sẻ khó khăn, cộng hưởng, nhân lên khả năng của mình là đều rất khó. ả gay tối hôm xảy ra sự việc, tỉnh lại, chị bỏ về nhà bố mẹ đẻ, nằm khóc rấm rút. Bố hỏi, chị trả lời trong tiếng nấc nghẹn:
- Con không ngờ tiên lượng của bố đến nhanh thế.
Ông cụ bảo:
- Tối nay thì ở đấy cũng được, nhưng ngày mai thì không. Con phải chấp nhận, phải chịu đựng. ả ếu không thể là suốt đời, thì cũng phải trong một thời gian nào đó, thậm chí một giai đoạn nào đó, cho đến khi thằng bé vào đại học đã. Không phải chỉ vì nó, mà còn vì công tác… Vị trí công tác của con đòi hỏi phải có một gia đình, về hình thức là ổn định, tránh để dư luận đàm tiếu không lợi. Bản thân con cũng phải được chuẩn bị, con con cũng phải được chuẩn bị, mà dư luận cũng phải được chuẩn bị.
ả ghe lời bố, chị cố từ chối những cuộc họp, mà người ta chỉ cần sự có mặt của chị cho long trọng, là thể hiện sự quan tâm chỉ đạo của Uỷ ban ả hân dân Quận.

ả những cuộc họp ngoài giờ, buộc phải dự để giải quyết công việc, chị đề nghị mọi người đi thẳng vào vấn đề, không rào đón, không thưa gửi quá nhiều. Từ ngày lấy nhau, hai vợ chồng vẫn ở cùng phòng, nhưng ngủ hai giường. Lúc hai *"con ong"* còn *"con quấn con quýt, con trong, con ngoài"* thì vừa đóng cửa phòng đã lao vào nhau rồi. ả hưng xong cuộc tình, ai lại về giường người ấy. Vì thế, bây giờ có chuyện thế này cũng tiện. Từ bấy trở đi, mỗi lần đi ngủ chị cứ nơm nớp sợ chồng mò sang đòi hỏi. Sau chuyện ấy, anh ta không hề tỏ ra ân hận vì đã xúc phạm vợ. Không xin lỗi không làm lành, không một cử chỉ, thái độ chứng tỏ mình đã làm một điều không phải… Chị thì không thế.

ả gay hôm sau đi làm về, sau khi tạt qua chợ, (vì ngủ nhà bố mẹ đẻ nên chị đến thẳng cơ quan, không đi chợ sáng như mỗi ngày được) chị về nhà ngay. Rất may, nhà không có khách, nên không ai phải đóng kịch. Anh ta đang ngồi trên sa lông. ả hìn bộ mặt dài, hai gò má xương xẩu của chồng, lần đầu tiên chị thấy khó coi đến thế. Chị đến trước mặt anh ta, không ngồi xuống, cứ đứng nói, giọng hết sức quyết liệt:

- Em xin lỗi đã xử sự như thế. ả hưng anh phải trả em món nợ này! Anh phải thanh toán sòng phẳng với em. Vì sao anh nói như vậy? ả ếu lời nói ấy có cơ sở, thậm chí không cần bằng chứng, em cũng chịu. Lúc ấy anh có thể trừng phạt em thế nào cũng được, bỏ cũng chịu. Còn không thì không thể được. Em chờ câu trả lời của anh.

Anh ta không trả lời. Mãi mãi không dám trả lời. Vì không thể trả lời sòng phẳng được. Vậy mà cái điều chị nơm nớp sợ hằng đêm đã đến. Cũng không lâu lắm sau cái ngày bi kịch ấy. Anh ta mò sang, ngồi xuống mép giường. Tấm đệm lún xuống làm chị thức giấc, nhưng vẫn nằm im như ngủ say. Tay anh ta bắt đầu nắn bóp. Chị cảm thấy bị xúc phạm, hỏi:

- Anh bảo vợ anh dùng vốn tự có để tiến thân, mà anh vẫn làm thế này là nghĩa làm sao?
Không dừng lại, tay tiếp tục lần cởi áo quần chị, anh ta trơ trẽn trả lời:
- Quà giữa chợ, vợ giữa nhà. Thích lúc nào thì dùng lúc ấy.
Chị đành cắn răng nằm yên như một cái xác không hồn, mặc cho anh ta hùng hực đày vò. ả ước mắt chị không biết tự lúc nào cứ dàn dụa. Khi cơn thèm khát đến cao độ, hai tay anh ta ôm ghì lấy chị, mồm vục vào miệng chị thì, không thể chịu được nữa, chị phản ứng quyết liệt: môi mắm chặt, hai tay hết sức đẩy mặt anh ta ra. Ừ thì mấy chỗ kia, coi như miếng thịt giữa chợ. ả hưng cái miệng, nó biết nói, nó chỉ chấp nhận khi nó yêu thương.
***
Chị có thể giấu được mọi người, nhưng không thể giấu được một người, khi người ấy nhìn sâu vào mắt chị.
Chị có thể nói dối mọi người, nhưng không thể nói dối được một người, khi chị và người ấy cùng nhìn sâu vào mắt nhau.
Họ đã từng nhìn sâu vào mắt nhau như thế, từ nhiều năm nay.
Họ đọc được tất cả các thông tin của nhau trong đó
Họ cũng đọc thấy hình bóng mình trong đó.
Lần đầu gặp anh, Thanh Diệu đã sửng sốt và ngẩn người trước một khuôn mặt đàn ông thông minh, cương nghị. Câu chuyện vào Đảng của chàng giám đốc trẻ nhà máy Thắng Lợi, đã một dạo truyền đi trong cả thành phố, như một điển hình của tính ngang ngạnh, bất chấp. ả gười ta đồn đại như thế. Hôm nay, chị đến với tư cách là chuyên viên phòng Tài chính Quận. ả gồi đợi một tí ở phòng khách thì anh vào. Không còn nhớ nội dung làm việc. Hay là chỉ kiếm cớ gặp thôi, cũng không biết nữa. Trong câu chuyện thăm hỏi xã giao về công việc, học hành, gia đình, chị trả lời, "ả hà tôi công tác địa chinh quận", thì anh nói một câu như luyến tiếc: "Sao lấy chồng sớm

thế?" rồi chuyển ngay sang chuyện khác ả hưng chị cảm nhận được rất rõ, ngay trong ánh mắt anh nhìn mình, cũng như mình nhìn anh, một cái gì đó rất khác thường, chưa thể gọi tên ra được. ả hưng nếu một trong hai người chỉ cần phát ra một tín hiệu, dù nhỏ đến đâu, là lập túc người kia bắt được ngay, và lập tức họ sẽ là của nhau. Mãi mãi!
ả hưng hoàn cảnh của họ, như đã có ranh giới vô hình, nên không ai phát tín hiệu gì. Chỉ ngấm ngầm chôn chặt nó vào một ngăn bí mật trong sâu thẳm lòng mình, vĩnh viễn khoá chặt.
Sau này, chị được công tác dưới quyền anh, giúp việc anh, gần anh được đúng sáu tháng. Đấy là sáu tháng hạnh phúc và khổ đau. Cả hai người đều bận bịu trong cương vị công tác mới, đều bằng mọi cách làm tốt chức phận của mình.
Họ vẫn không phát ra bất kỳ tín hiệu gì. Hình như chìa khoá chiếc ngăn bí mật họ đều đã vứt xuống sông, xuống biển cả rồi. Lúc đó, anh đã lập gia đình. Đã có một con gái. Đám cưới họ, chị đã đến dự, chỉ tò mò xem mặt cô dâu, để ngầm so sánh với mình, chỉ để nhìn vào mặt anh một thoáng rồi cáo lỗi về ngay. Chị cũng không biết việc anh được đề bạt lên chức vụ mới, với mình là hay hay dở. Trong sáu tháng ấy, mỗi lần được họp với anh, chị cố gắng không nhìn anh.
Luôn cắm cúi ghi chép mà lắm lúc chả biết mình viết cái gì bởi có lần dở ra đọc thấy có những câu ngớ ngẩn, không đầu không cuối. Thì miễn là viết cái gì đó, để mắt phải nhìn vào ngọn bút, chứ chả nhẽ lúc nào cũng nhìn thẳng. Chị chỉ cho phép mình từ phía sau, từ xa ngắm anh, nhìn bước đi rắn rỏi, chững chạc tự tin của anh mà thôi. Chị sợ người khác nhận ra cái nhìn khác lạ của mình. Bây giờ anh được đề bạt làm bí thư Quận uỷ, cũng vẫn trong một khuôn viên, một toà nhà, chỉ khác khu vực chỉ đi hai cầu thang từ hai đầu, mà cũng có thể đi cầu thang giữa, từ đại sảnh. ả hưng tính chất công

việc đã khác Anh không là cấp trên trực tiếp của chị. Anh chỉ lãnh đạo, chỉ cho chủ trương. Mọi việc phải tự lo liệu. Đồng chí chủ tịch là cán bộ trên điều về, chưa chỉ đạo cụ thể một vấn đề gì. Thế nên mới đẩy chị sang xin ý kiến anh.

Thanh Diệu gọi điện sang Văn phòng Quận uỷ, đề nghị xếp lịch cho chị làm việc với bí thư Quận uỷ.

Đoàn Hùng, phó chánh văn phòng vừa vào, Trần Kiên đã bảo:

- Cho mình hai cốc *Dimah* dâu đá. Đồng chí phó chủ tịch thích dùng loại này.

Tranh thủ lúc chỉ có hai người, anh hỏi chị:

- Em có chuyện không vui phải không?

Chỉ một câu hỏi đơn giản thế thôi. ả hưng con mắt nhìn kia đã thấu tỏ. Chị chực khóc. Chỉ cần nhìn lâu vào đôi mắt kia là không cách gì giữ được. Chị nhìn vào cõi vô định.

- Thôi, để lúc khác anh ạ!

- Mời đồng chí phó chủ tịch uống nước. Anh em bên ấy bảo đồng chí thích loại nước này.

Khi có người khác, Kiên lại xưng hô theo kiểu hành chính như thế. Còn Thanh Diệu Là phụ nữ, lại không phải trong cuộc họp, nhất là làm việc tay đôi thế này, chị vẫn cứ xưng em. Dĩ nhiên ngữ điệu ẩn chứa trong từ ấy khác nhiều so với lúc chỉ có hai người.

- Cảm ơn đồng chí bí thư. Em sang xin anh cho chủ trương về khu đất Văn hoá Thể thao thừa ra.

- Thế ý kiến bên ấy ra sao? Đã tham khảo ý kiến các phòng chuyên môn chưa? Ý đồng chí chủ tịch thế nào?

- Báo cáo anh, đồng chí chủ tịch trên mới điều từ nơi khác về, chưa được bao lâu, chưa làm quen được địa bàn, chưa nắm được tình hình nên chưa có

ý kiến gì, bảo em sang xin anh chủ trương, rồi thực hiện. Em cũng đã họp với các phòng chức năng, anh chị em nhất trí đề nghị chia ra. Cả thành phố xây dựng ầm ầm. Có lẽ, rất ít cán bộ chỉ có một nhà. Em biết có đồng chí tới ba nhà. Đều đứng tên các con. Có hai đồng chí ở Trung ương và ba đồng chí ở thành phố, một đồng chí tổng biên tập báo cũng đã có lời… Hiện nay, em thấy tất cả các cơ quan, đơn vị, trường học đóng trên địa bàn thành phố, kể cả các trường trung học phổ thông đều đang chạy đất xây nhà. Không biết chính sách này thực hiện trong bao lâu: Em sợ để lỡ cơ hội, anh em họ oán. Kiên chăm chú nghe chị nói. Tất cả những điều ấy đều đúng, anh cũng biết như vậy. Cả thành phố nói chuyện chạy đất. Đến đâu cũng nói chuyện chạy đất, đành rằng thành phố đang có chủ trương cấp đất cho cán bộ xây nhà, vì quỹ nhà thành phố không thể nào đáp ứng nổi yêu cầu nhà của cán bộ, công nhân viên.

Một việc làm hợp lý, giải quyết được tình trạng thiếu nhà ở hợp lòng dân. Có hợp ý Đảng không? Chắc cũng hợp. ả hưng rồi chuyện gì sẽ đến sau đó? Mạnh ai người ấy làm, không theo quy hoạch, không một quy chuẩn gì cả. Được xây bao nhiêu tầng, không được dưới bao nhiêu tầng, có được xây nhà chọc trời không? Có phải duyệt thiết kế không? Mỗi tầng được cao bao nhiêu?

ả ếu không quy định thì một là sẽ rất lộn xộn, hai là sẽ lãng phí đất. Rồi vấn đề vệ sinh xây dựng thế nào? Vấn đề phế thải xây dựng ra sao? Vấn đề thẩm mỹ các công trình? Có được phép thiết kế y hệt các danh lam thắng cảnh, đền chùa miếu mạo như Khuê Văn Các để ở, để bán hàng không? v.v… và v v…

ả hưng điều anh bận tâm nhất, chính là chuyện chạy đất. Sẽ là những đường dây. Sẽ là hối lộ đây. Sẽ là tham nhũng đây. Sẽ mất cán bộ ở chính việc này đây…

Kiên nói với Thanh Diệu:
- Đồng chí cứ báo cáo với đồng chí chủ tịch: Quận uỷ sẽ đưa vấn đề này bàn trong cuộc họp thường vụ sắp tới. ấ hân tiện, cho tôi hỏi: Chuyện giải phóng mặt bằng chỗ nút cổ chai đường Linh Vân đến đâu rồi?
- Báo cáo anh. Có bốn hộ dân, đã nhận đền bù rồi, nhưng không chịu đi. Có hai hộ, kiên quyết không nhận đền bù. ấ hưng mắc nhất chính là ngôi đền Linh Vân. Bà con phật tử ngày nào cũng kéo đến ăn nằm ở đấy bảo vệ đền. ấ ghe các đồng chí bên Công an báo cáo sư trụ trì còn doạ tự thiêu nếu bị cưỡng chế.
- Đồng chí báo cáo với đồng chí chủ tịch, cần chủ động xây dựng phương án giải quyết. Chờ chủ trương của Quận uỷ thì chỉ nhận được những ý kiến chung chung, chả có mấy giá trị thực tiễn đâu. ấ ào kiên quyết nhưng phải mềm mỏng. Dựa vào các đoàn thể quần chúng, phát động lòng yêu nước, yêu chủ nghĩa xã hội v.v… Thế thì chả được gì đâu.
Hai người bắt tay nhau. Muốn tay trong tay thêm một chút nữa mà không dám. Hai người chỉ nhìn sâu vào mắt nhau một thoáng rồi vội nhìn đi. Bao giờ cũng có giới hạn. Họ đều biết giới hạn đó. Đều không cho phép mình vượt qua giới hạn đó. Hùng tiễn khách ra cửa rồi quay lại.
Trần Kiên nhớ lại cuộc họp bên Uỷ ban do chủ tịch chủ trì mà ngao ngán. Chỉ riêng thưa gửi các thành phần với đầy đủ các chức danh đã hết bao nhiêu thời gian rồi.
Việc Thanh Diệu sang hỏi ý kiến bí thư Quận uỷ theo ý kiến của chủ tịch, khiến cho cả hai người lúc này đều suy nghĩ về ông ta. Hùng hỏi thủ trưởng:
- Chủ tịch Uỷ ban sẽ đi công tác nước ngoài đầu tuần sau, anh biết chưa?
- Thông tin ở đâu đấy? Sao bên mình chưa được biết nhỉ? Công việc thì đang bề bộn.
- Đợi anh biết thì tất cả mọi việc đã xong rồi.

- Anh ấy đi đâu, đi với tư cách gì? Ai mời?
- Với tư cách thành viên đoàn nghiên cứu của Trung ương về công tác quản lý hành chinh. Ai mời thì em không biết. Em nghe đâu ở cơ quan cũ, anh ấy đã được tặng một bài thơ hay lắm, anh có nghe không đã? Em đọc nhớ. Anh đã nghe chủ tịch phát biểu ý kiến rồi đấy nên câu mở đầu mới là thế này:

Việc nói, là việc của tao
Việc làm, tao đã bàn giao cho mày
Tham quan du lịch đó đây
Những công việc ấy… thì mày để tao
Văn bản cần chất lượng cao
Sau khi cân nhắc… tao giao cho mày!

Kiên cười sảng khoái: Cái thằng này cũng lém lỉnh thật. Anh nhớ dạo ấy, anh Đinh ả gọc Hội giám đốc nhà máy kể rằng nó là người đầu tiên phát biểu phê phán mình, nhưng nó phát biểu ngắn nhất, đại khái nhất. Thứ hai là, khi bỏ phiếu kín, thấy chỉ có bốn phiếu chống và một phiếu của ả guyên Văn Hải là năm. Vậy là có một người trong số tay chân thân tín của bí thư Đảng uỷ đã không theo lệnh ông ta. Bằng sự nhạy cảm chính trị của mình, ông đoán…

Sau giờ làm việc; ông gọi tay ấy lên phòng mình, độp thẳng:
- Vì sao hôm rồi cậu không bỏ phiếu chống Kiên vào Đảng?
Cu cậu có láu lỉnh thật, nhưng không thể đọ với giám đốc được, vả lại, cu cậu ở vào tình thế bị lôi kéo thôi, chứ chính kiến thì rất xa lạ với bọn họ. Khi nghe giám đốc hỏi, cậu ta nói thẳng:
- ả hà máy ta được một người như thế, phải mời vào Đảng mới đúng. Cái xí nghiệp cũ của anh ấy ở Hải An nó ngu nên mới thả cho anh ấy đi. Hay anh ấy rẫy ra để đi nên mới không thiết tha vào Đảng ở dưới ấy, thì em không biết…

ả ghe thằng cha trả lời, thấy nhận thức và phân tích rất khá, ông mới đề bạt dần lên làm phó, rồi bí thư Đoàn thanh niên Cộng sản Hồ Chí Minh. Sau này khi Kiên được đề bạt phó chủ tịch Uỷ ban ả hân dân Quận, liền kéo cậu ta đi theo, cho đến bây giờ.

***

Sáng hôm sau, Đại dậy đã thấy bố và chú Vỹ xuống phòng lễ tân. Xe lăn bánh, Đại hỏi:

- Hải An có món ăn sáng gì ngon không hả chú?

- Bánh đa cua. Dân dã thôi, nhưng ngon ra phết…

- A, cháu nhớ ra rồi, để cháu đọc cho hai cụ nghe mấy câu này nhớ:

Ai bớt tay người Hải An, coi chừng đau tay
Ai yêu người Hải An, coi chừng đau tim
Người Hải An chân chất như bánh đa cua!

Đấy là ca từ một bài hát nói về Hải Phòng, mà cháu gán cho Hải An. Phải đấy chú ạ, ta đi ăn bánh đa cua nhớ?

Bánh đa cua Hải An làm bằng gạo đỏ, không thái thành sợi mà bẻ vụn ra thành miếng. Dù là vùng biển, nhưng cua nấu bánh đa là cua đồng. Không cho vào cối xay, mà giã bằng cối đá. Thịt cua, nhờ thế mới kết lại thành từng tảng. Dăm ngọn rau muống non, xanh biếc. Vài đốt rau rút thơm thơm. Đúng là bát canh quê mùa chân chất. Ai cũng cảm thấy ngon miệng, mặc dù chỉ có năm ngàn đồng. Từ nãy đến giờ, Đại cố ý tránh nhìn bố. ả hưng lúc nào ba người cùng ngồi một bàn, hai cụ ngồi một bên, bên này là Đại. Không thể không nhìn bố. Đại chỉ nhìn bố lúc ông cúi xuống đưa thìa canh lên miệng. Thấy rõ vẻ mất tự nhiên của ông cụ.

Ông không chủ động nói chuyện. Làm như ăn lúc này là việc vô cùng quan trọng, cần tập trung tư tưởng. Chỉ nhìn qua cũng thấy bộ mặt kia hoàn toàn không phải là bộ mặt vốn có của ông. Đôi lông mày Trương Phi rậm rì vểnh

ngược ở cuối chân mày không động đậy, không nhíu lại, vô cảm trên hàng mi chậm chạp mỗi khi phải chớp.
Tối qua, Đại đã nói nhỏ với ông Vỹ là sẽ qua đêm ở đây: "Chú gọi điện động viên bố cháu vài câu nhé. Bố cháu có nhu cầu nhưng rất xa lạ chuyện này". Bây giờ, chuyện đã xong rồi, Đại mừng là ông cụ đã vượt qua được chính mình, nhưng bộ mặt kia nói rằng, ông cụ đang day dứt, dằn vặt ghê gớm. Đại đưa ra kế hoạch:
- Bây giờ, cháu mời chú và bố cháu đi uống cà phê sau đó về nhà chú. Hai cụ tâm sự với nhau. Cháu đi việc của cháu. Tối về ăn cơm với chú. Được không ạ?
Ông Vỹ cười hồ hởi:
- Từ hôm qua đến giờ, bọn lính già chúng tôi vẫn theo sự chỉ huy của anh đấy chứ.
Từ hôm qua đến tận lúc này, ông Hoè vẫn cứ thụ động làm chân đi theo bạn và con. Quán cà phê vườn có cái tên đặc thù của vùng Hải An: "Biển nhớ". Ba người chọn cái bàn xa nhất. Mặc dù đã nắm được diễn biến, nhưng Đại vẫn hỏi:
- Hai cụ có thoải mái không?
Ông Vỹ vui vẻ:
- Rất được!
Ông Hoè thì cứ nhìn đâu đâu. Ông lắc đầu mấy cái phải để ý mới thấy cử chỉ ấy.
Ông đang bị cắn rút khổ sở. ấ hưng quả thật, lúc ấy không lý trí nào ra lệnh cho "nó" nghỉ được. Ông tận hưởng khoái lạc, không phải một, mà đến hai lần trong cái đêm vỡ lòng khốn nạn ấy.
Sau đó, không làm sao ngủ được. Đầu óc cứ chong chong tỉnh như sáo, tỉnh lạ lùng. Hay là tất cả các giác quan đã lên đến cực đại, bị tê liệt, không

xuống được nữa. Ông thấy hoang mang, chẳng nhẽ không bao giờ ngủ lại được nữa. Thì đã chẳng có người, sau cơn sang chấn thần kinh, mãi mãi không thể nào ngủ được. Mấy chục năm rồi vẫn thế.
Mà ông sang chấn thần kinh thật.
Ông thấy mình chả ra sao. Cũng cậy có tiến, dày vò cơ thể người ta. ả ó chỉ đáng tuổi cháu mình. Không biết rồi nó có lấy chồng, có sinh con không? Đời nó sẽ ra sao? Chỉ mươi năm nữa là cùng. Khi cơ thể nó nhầu nát đi, mặt mũi nhăn nheo đi, da thịt nhẽo nhèo đi, còn ai thiết nữa. Mình nhẫn tâm quá! ả ỗi dày vò cứ ám ảnh, cứ làm ông bần thần, bứt rứt, khó chịu, không yên. Mấy ngụm cà phê càng làm ông tỉnh táo.
Quán cà phê nằm bên mép công viên. Ba người ngồi ngắm người qua lại, hối hả đi làm, tất tả chợ búa. Hấp tấp dọn hàng phục vụ khách ăn sáng và lê la đánh giầy cho khách uống cà phê. ả những cô gái tươi tắn phóng xe cho kịp giờ làm việc cơ quan, công ty và cô kia, có thể lắm, đang mệt mỏi về chỗ trọ sau một đêm phục vụ khách…
- Tôi thấy nó thế nào ấy. Không bao giờ tôi làm việc ấy nữa. - Ông Hoè chợt nói khẽ.
- Cái ấy tuy thuộc ở anh. Sở dĩ tôi không còn tâm trạng như anh, vì tôi đã vượt qua được lần đầu. Không phải là không còn biết xấu hổ nữa, không còn lương tâm, mà vì tôi giải thích được hiện tượng xã hội này. ả hiểu nhà xã hội học coi đấy là một hiện tượng xã hội bình thường của tất cả các chế độ xã hội, không chừa bất kỳ chế độ nào, đất nước nào, chứ không phải là một tệ nạn xã hội của riêng ta, thời kinh tế thị trường. Vì nó là một quy luật xã hội.
- Anh nói quy luật? - Ông cụ giật mình như ngồi phải tổ kiến lửa…
Đại tiếp:
- Bố thấy đấy, không thể nào cấm được khi người ta tự nguyện, tự lựa chọn. Đấy là quy luật - quy luật lựa chọn. Thế nên nhiều nước, người ta thừa nhận

nó để quản lý, kiểm soát nó, (trong đó có việc khám sức khoẻ định kỳ) và thu thuế nó.
- Thế tương lai của họ sẽ ra sao?
- Con nghĩ tương lai họ cũng phải do họ lựa chọn, có người chỉ làm một vài năm để tích luỹ vốn liếng, sau đó kiếm công ăn việc làm, lấy chồng đẻ con. Có nước cấp hẳn giấp thông hành, với một cái tên khác để đến một vùng khác làm ăn. Hết hạn đăng ký, lại về. Vì thế, ở ta, bao giờ cũng thế, các cô gái đều chuyển vùng hoạt động, không ai hoạt động trên quê hương mình.
Ông Vỹ nhìn con bạn bằng đôi mắt nể nang. Không phải chỉ vì nó làm ăn phát đạt, đã là một doanh nhân, một ông chủ, có xe con đi. So với đứa con rể công chức của ông thì rõ ràng là nó hơn hẳn. Ông nể nang nó vì một chuyện khó nói thế mà nói nó cứ ngon như không, lập luận vô cùng thuyết phục. Mình cũng thấy như nó đấy nhưng không thể nói có lý như nó được Cha con mà nói chuyện được như thế thì nể thật.
Ông bố im lặng ngồi nghe ông con thuyết giảng.
Cái lý nó đưa ra, cái thực tế nó đưa ra, không thể cãi được không thể bác được. ả hưng ông vẫn thấy nó thế nào ấy. ả ó trái với mọi suy nghĩ của ông, từ trước đến nay. ả hưng đêm qua chính ông đã kiểm nghiệm, chính ông đã sa chân vào. Quả thật người nhẹ nhõm hẳn, ả hưng cái đầu thì lại nặng trịch những ý nghĩ tội lỗi, ân hận.
Đại đọc được tâm trạng bố, anh thấy thương ông cụ. Cứ bị những cái vô hình, vô lý nó trói buộc. Biết không đúng mà vẫn phải nói, phải theo. May mà có chú Vĩ nếu không, chưa chắc ông cụ đã dám bước qua cái bóng vô hình vẫn xiết chặt đâu mình. Phải giải thoát ông cụ ra khỏi tình trạng sống hiện nay. ả ếu không sẽ mụ người đi mất. Một tí nghĩ chợt đến. Có nên nói ngay không. Mình cũng chưa suy nghĩ kỳ. Chưa hình dung ra hết. ả hưng đại thể thì chắc được. ả ghĩ thế, Đại quyết định nói ngay:

- Thôi, ta gác chuyện ấy lại. Bố cứ suy nghĩ tiếp. Con thấy bố nên làm việc, như con đã nói, cả "đầu trên" lẫn "đầu dưới" đều phải làm việc, điều độ, vừa sức, phù hợp với năng lực của mình. Được thế thì bố sẽ sống lâu, và sống vui, chứ không hiu hắt như các bác khác về hưu mà chả có việc gì làm. Con nói thế này không biết có đúng không? Chú Vỹ cho cháu một lời khuyên. ả gay cả đọc báo, đọc sách mà không có người trao đổi, tranh luận cũng rất vô vị. Con đề nghị bố làm cho công ty con, không phải vì tiền, mà vì được làm việc thì mới khoẻ được và bố cũng sẽ có đồng lương xứng đáng. Bây giờ công ty con đã có chi nhánh bên ả ga và ở thành phố Hồ Chí Minh. Con đã có gần hai chục nhân viên đủ cả quản lý, văn phòng, tiếp thị… Con rất cần người tin cậy để trông nom công việc.
- ả hưng mà việc gì chứ?
- Ví dụ đọc báo, xem ti vi, nhặt ra những thông tin liên quan đến nền kinh tế ả ga. Ví dụ bố lượt trên các tít của các tờ báo kinh tế, tài chính, kinh doanh, tiếp thị… xem có những thông tin gì liên quan xa cũng được, gần càng hay, đến ngành hàng, mặt hàng, công ty con đang kinh doanh, rồi bố cố vấn cho con xem, làm thế này, làm việc này có hay không, có trái pháp luật không v.v… Thế được chứ ạ. ả hân thể con thưa với bố, nhà con mất cũng được hai năm rưỡi rồi, con cũng cắn ổn định cuộc sống. Còn cháu Cường, con sẽ cho nó đi du học để sau này nó còn thay con quản lý công ty.
Ông Vỹ giục:
- Thôi đưa chúng tớ về nhà, chúng tớ nói chuyện cho thoải mái. Còn việc cháu, cháu cứ đi. Trưa về ăn cơm với vợ chồng chú. Để bố cháu ở đây với chú vài ngày. Mà cháu nó nói phải đấy anh ạ. Anh tham gia với cháu đi. Các công ty tư nhân bây giờ đều của các gia đình, vợ chồng, bố con, anh chị em ruột. ả ếu là công ty cổ phần thì cũng là những người ruột thịt hoặc anh em bè bạn thân thiết… nên rất yên tâm, không phải lo đối phó với ai… trừ một

người… Thôi về nhà đã…

Xe đến cổng, hai người xuống, Đại lùi xe đi ngay. Anh đang xin phép được làm xuất nhập khẩu trực tiếp, không qua uỷ thác nên muốn tìm hiểu xem thủ tục hải quan, kho bãi dưới này thế nào. Làm gì, động đến khâu nào cũng phải tim hiểu kỹ luồng lạch, đường đi nước bước, luật và lệ. Đường đi ban ngày, đường đi ban đêm v.v… Trước khi đến làm việc bằng hồ sơ, giấy tờ chính thức, đã phải tìm cách làm quen với những người có trách nhiệm nhất, nhì ở đấy rồi. ẩ hững động tác cần làm đã phải làm trước khi hồ sơ giấy tờ đưa đến. Chuẩn bị tốt khâu này, coi như xong việc. Đại mới nhập vào thương trường, nhưng anh sớm nghiệm ra một nguyên tắc đảm bảo thắng lợi. ẩ ó chẳng khác gì hồi chiến tranh, khi đơn vị được giao đánh một trận công kiên. Cũng phải cho trinh sát bò vào xem hình thù lô cốt nó thế nào, đường đi lối lại ra sao, bố phòng thế nào, hoả lực địch có những gì. Khi đó tấn công, nó sẽ được những cứ điểm nào xung quanh hỗ trợ bộ binh, pháo binh, phản pháo? Điều tra nghiên cứu tốt, trinh sát tốt là đảm bảo thắng lợi một nửa.

Anh biết, đã có những tay bị bẻ hành bẻ tỏi, moi móc, hoạnh hoẹ, chay đi chạy lại, chán chẽ mẽ mỏi mới xuất được một lô hàng. Lúc nhập về cũng thế. Lại một lần nữa moi móc, bẻ tỏi bẻ hành, hoạnh hoẹ, để phải chạy đi chạy lại mê mỏi chán chê. Hàng cứ bị giam ở kho. Chỉ riêng tiền lưu kho đã đủ chết. Tất nhiên đấy là những đơn vị không làm xuất nhập khẩu chuyên nghiệp. Đến lúc ấy mới chạy thì vừa mất thì giờ, nhỡ việc, vừa tốn kém. Mà bao giờ cũng tốn kém hơn nếu làm trước đó như bây giờ Đại đi điều nghiên, đi trinh sát thực địa.

Chơi với anh nào có luật của anh ấy. Không biết luật chơi của Hải quan thì có mà chết.

Ông Vỹ đưa bạn vào phòng mình.

- Anh cởi quần áo ngoài ra, có cần ngủ bù không, hay tiếp tục câu chuyện lúc nãy Đêm qua chắc anh không ngủ được chứ gì?
- Cứ tỉnh như sáo mới lạ!
- Đúng thế đấy. Chuyện sinh lý tác động đến tâm lý, đến thần kinh mà. Gần giống với tình trạng sang chấn. Thần kinh bị kích thích quá đấy. Rồi nó sẽ qua thôi. Mà anh cũng nên nhận thức thực tế một tí. Chắc rồi anh cũng sẽ nhận ra thôi. ầ ếu anh chưa cần ngủ bù thì ta nói chuyện khác nhé. Tôi đang làm chủ tịch hội đồng quản trị một công ty, mà giám đốc là một tay phó cũ của tôi, xin ra ngoài biên chế đứng ra làm. Làm kinh tế tư nhân bây giờ có cái sướng là không phải đối phó với ai. Tất cả chỉ vì quyền lợi của mình, cho mình. Chẳng phải lo đối phó với ông bí thư phó giám đốc nữa. (Hồi tôi chưa kiêm bí thư theo quy định mới). Chỉ còn phải lo đối phó với ông… thuế thôi. Thuế là cái loại hủi nhất trần gian đấy anh ạ. ầ ó ăn cắp của ầ hà nước; vì nó áp mức thuế cho mình chả trên cơ sở tính toán nào cả. Có lần nó trắng trợn: "Công ty anh phải nộp sáu mươi triệu!". Tôi chả nói gì, cứ để yên xem câu chuyện dẫn đến đâu. Cái tay ra dáng trưởng nhóm hỏi bằng một giọng thân mật nhất trần đời: "Anh muốn đóng bao nhiêu đây?". Tôi bảo: "Các vị nói lạ. Đóng thuế là quyền lợi và nghĩa vụ của công dân, sao lại có chuyện muốn đóng bao nhiêu thì đóng". Một vị trong đoàn tặc lưỡi: "Cũng còn tuỳ. Còn có cách để anh đóng ít đi. Thế chả hơn à?". Tôi nối lời ngay: "Cưa đôi chứ gì? Chả dại! Cứ là đóng đủ sáu mươi triệu". Anh có biết luật cưa đôi không? Thế nghĩa là tôi chỉ phải đóng ba mười triệu còn ba mươi triệu thì cưa đôi mỗi bên một nửa. Thế là bớt được mười lăm triệu. Tôi chả dại. Cứ cho là xong đi. Thế đoàn cấp cao đến? Thanh tra thuế đến? Kiểm toán ầ hà nước đến? Họ mà moi ra thì toi. Tôi hỏi: "Thế các anh tính thế nào mà ra sáu mươi triệu. Đây sổ sách hoá đơn của tôi. Các anh làm việc với kế toán của tôi. ầ ếu trừ tất cả các khoản chi, các chứng từ hợp pháp trước thuế của công

ty, các anh tính ra bao nhiêu, tôi nộp bấy nhiêu. Sáu mươi triệu chứ sáu trăm triệu tôi cũng nộp. Còn không thì sáu mươi nghìn tôi cũng không nộp đâu. Mời các anh uống bia rồi đi đơn vị khác làm việc kẻo… hết ngày!" Trong lúc ông Vỹ thao thao bất tuyệt kể chuyện đối phó với cán bộ thuế của mình, thì ông Hoè… lim dim, rồi ngủ lúc nào không biết. Cái tư thế nằm nửa ngồi trên chiếc ghế xích đu như ru người ta ngủ. Ông Vỹ mỉm cười một mình: "ả gủ trả thù đêm qua đây! Cứ ngủ đi, ngủ cũng thay ăn được". Ông Vỹ lục tủ lạnh ra mấy thứ đồ ăn nguội và một chùm nho Mỹ, một hộp bia Heineken ngồi ăn. Bữa trưa ở nhà một mình thường ăn quấy quá như thế. ả ếu ở công ty thì đi ăn với anh em ngoài quán. Tối mới là lúc vợ chồng con cái ăn với nhau. Chỉ có vợ chồng thằng con trai ở với vợ chồng ông. Chồng cán bộ Sở ả goại vụ, vợ chủ một cửa hàng mỹ phẩm đang kéo nhau đi chơi Đà Lạt. Cho đến lúc hạ cánh an toàn; sống cuộc đời tự do của một công dân làm kinh tế tư nhân, ông mới thấy thật sự được làm chủ hoàn cảnh, làm chủ bản thân. Món lương hưu, bây giờ, chỉ còn đủ sức gợi lại một thời làm công chức mẫn cán mỗi lần ăn sáng. Không có gì trói buộc mà lại làm được nhiều việc. Mà lại hữu ích, hữu ích hơn cả thời công chức, đứng đầu cả một cơ quan kinh tế hẳn hoi mà chả mang được đồng lãi nào cho ả hà nước. ả hà nước toàn phải bù lỗ. Bây giờ các tổ chức kinh tế vừa và nhỏ như công ty ông, mỗi năm đóng thuế cho ả hà nước cả tỉ đồng. Tháng trước thành phố tổng kết, tỉ trọng kinh tế do các thành phần kinh tế ngoài quốc doanh đóng góp chiếm đến một phần ba. ả gành dịch vụ thì chiếm tới ba phần tư, riêng dịch vụ ăn uống, dịch vụ làm đẹp cho phái nữ, trong đó có những nhà hàng như hàng mỹ phẩm con dâu ông chiếm cả 100%. Hoá ra khi con người không bị trói buộc gì ngoài luật pháp và nhân cách thì đấy là lúc nó phát huy được tất cả tiềm năng vô tận của nó. Và chính khi ấy, nó mới được sống như một con người đích thực.

Ông Vỹ ăn xong, ngủ một giấc ngắn, cũng chỉ khoảng nửa giờ. Thế là đủ, đêm qua ông vẫn ngủ ngon và sâu. Lấy bản dự toán xây dựng nhà máy dệt kim của công ty mình ra xem, thỉnh thoảng lại đưa mắt về phía bạn đang ngủ say như chưa bao giờ được ngủ như thế.
Lúc ông Hoè dậy thì đã gần ba giờ. Giờ mới nhìn quanh ngôi nhà người bạn đồng ngũ. Các tiện nghi trong nhà thì cũng tạm đủ. ả hưng, tất cả chỉ có hai gian, mỗi gian khoảng mười lăm, mười bảy mét, cộng với mảnh sân lấn chiếm đất tập thể… ông hỏi dò:
- Chắc anh còn nhà khác chứ?
- Làm gì còn nhà nào? May mà còn giữ được mảnh đất này đấy. Hồi được phân một căn hộ lắp ghép, mình nhường anh em. Đến lúc quỹ nhà thành phố không còn, đành ở vậy! Giờ lại hoá hay. Bố con tôi chuẩn bị xây hẳn năm tầng ở cho khoái. Tính ra cũng hơn bốn chục mét đấy. Mình không có đầu óc kinh doanh, lại bận việc xí nghiệp chả mua được mảnh nào trong cơn sốt đất vừa rồi.
ả ghĩ đến chuyện nhà đất của mình, ông Hoè chạnh lòng hộ bạn. Thế mà anh ấy chả trách móc ai. Lại còn cho thế là may nữa chứ.
Ông Vỹ thấy bạn dậy thì vui ra mặt:
- ả gủ đẫy mắt rồi chứ? Bây giờ anh ăn uống một chút, xong tôi đưa đi tắm, xông hơi rồi mát sa, mát sa đích thực, nghĩa là chỉ mát sa thôi, không có công đoạn sau đâu.
Gần sáu giờ chiều, họ mới về. Giấc ngủ đẫy mắt, cùng với mấy màn tiếp theo làm ông Hoè sảng khoái, tỉnh táo. Hình như những dằn vặt sáng nay cũng đã bay đi theo hơi nước xông mờ mịt. Trông vẻ mặt thì có vẻ như thế thôi. Chứ sau đó ông đã ghi vào sổ nợ đời thế này: "Mình có còn là mình nữa không, hay đã là một người khác? Mình đúng hay sai, mình đúng hay con đúng, lấy gì phán xét?"

Có tiếng trẻ con, căn nhà lập tức vui hẳn lên, dù chỉ có hai chị em con Cún, thằng Kín con vợ chồng Chính và bà Sâm, vợ ông Vỹ. Bà Sâm cũng trạc tuổi bà Phụng, nhưng đẫy người. Bộ mặt tròn bánh đúc có vẻ không thông minh lắm, nhưng hiền, đôn hậu. Vốn trưởng thành từ cô công nhân công trưởng, vác cả thanh tà vẹt gỗ vẫn đi băng băng chả kém gì nam giới. Không biết có phải vì lao động quá sức thế không mà dáng đi bây giờ hơi còng còng, dù sau này, bà chỉ ngồi rụt tổng đài điện thoại nhà ga, Sau đó, khi chồng lên giám đốc xí nghiệp thì bà "về một cục". Bữa cơm có ngao luộc sả, mực tươi xào cần tây, tỏi tây chim bồ câu rán, gà luộc, tôm luộc, rau cải ngọt trần, thịt lợn kho Tầu. Ông Vỹ mang hũ rượu thuốc sao biển, cá ngựa, đỗ trọng, lá dâm dương hoắc, táo tầu ra. Mọi người nhấp nhấp được một lúc Đại mới về. Bà Sâm chỉ hỏi chuyện xã giao về vợ ông Hoè. Cô vợ Chính thì săn sóc bữa ăn cho khách và cho bọn trẻ con ăn. Cô không tham gia vào bất kỳ câu chuyện gì. Trong câu chuyện với Chính, Đại vô tình biết nhiều mối quan hệ công tác của Chính có thể bắc cầu giúp anh trong việc xây dựng mối quan hệ làm ăn của mình. Chức năng công tác của Chinh là giám sát công việc của tất cả các cơ quan bảo vệ pháp luật, nên anh chả lạ gì các tay bên hải quan, công an, thuế. Hai ông già thì nói chuyện với nhau về lớp trẻ bây giờ. Ông Hoè bảo, không thể hiểu được họ. Họ nghĩ kiểu gì ấy, rất khác bọn mình. Ông Vỹ bảo: Hiển nhiên là khác rồi. ả hưng mà nó hơn bọn mình đấy. ả ghĩ lại chuyện hôm qua và những vụ động trời liên quan đến những quan chức cao cấp của ả hà nước ở nhiều ngành trên Trung ương và các địa phương khác, ông Hoè hỏi Chính:
- Bác hỏi một câu không liên quan đến cháu, đến bác, đến bất cứ ai nhé. Cái việc giám sát của ngành cháu thế nào mà các ngành bảo vệ pháp luật (chứ chưa nói đến các ngành khác) lại sai phạm, phạm pháp đến thế hả cháu? Vì bác đã hỏi không cụ thể nên cháu cũng trả lời bác không cụ thể. Đây chỉ

là phân công. ẩ gành nào chả có ung nhọt. Tất nhiên ung nhọt ngành cháu thì tác hại vô cùng lớn. Vì nó trực tiếp gây mất lòng tin chế độ. Đại tiếp:

- Anh Chính nói thế là rất trung thực, thẳng thắn. Cháu không dám nghĩ đến cái vĩ mô xa xôi như bố cháu. Chắc bố cháu muốn nói đến mối quan hệ giữa ba ngành lập pháp, hành pháp và tư pháp đấy. Cháu thì chỉ quanh quẩn với cái vi mô kinh doanh buôn bán của cháu thôi chú ạ.

Chương 13

Dĩ nhiên ả guyệt gọi điện cho Vũ Sán, giọng nhẽo nhợt chè thiu:
- Em đến anh nhé!
ả hớ lần trước, Sán mát mẻ:
- Tưởng qua sông rồi thì đấm "bướm" vào sóng.
- Qua là qua thế nào? Rồi em sẽ đền chuyện hôm nọ. Gớm quá, đã bảo hôm ấy em dở việc mà… Được, thì em đền ngay bây giờ, bằng lòng chưa? ả hưng để em nói công việc đã. Một loạt công việc tiếp theo đã triển khai được đâu. Còn tờ trình xin thuê đất này, còn thiết kế, còn giấy phép xây dựng… nhất là chuyện đền bù, giải phóng mặt bằng. Làm sao không có anh mà xong được Hôm nay, sếp em muốn được tiếp anh. Đi đâu đó xa cũng được, mà gần cũng xong. Vâng thì dĩ nhiên em phải tháp tùng sếp rồi. Chả biết đầu dây bên kia nói gì, mà cái giọng nũng nịu chảy nước bên này lại tiếp:
- Ừ thì đền ngay bây giờ cũng được. ả hưng chả nhẽ đền qua điện thoại à? Anh em mình mà nối mạng nhỉ? Chỉ thêm cái camera kèm vào thì mỗi khi trò chuyện, em cho anh nhìn đến toét mắt thì thôi. Cố nhịn đến tối. Kẻo bây giờ mà gặp nhau thì tối không còn sức đâu mà anh còn phải chuẩn bị giúp

em một loạt thông tin cần thiết cho cuộc làm việc tối nay với sếp em đấy. Chứ không phải chỉ hau háu ăn thịt em đâu. Thế anh nhé! Đúng giờ em cho xe đến đón anh ở chỗ hôm nọ.

Khách sạn *Bàn tay vàng*

Không biết trong 3B, bàn tay nấu bếp, bàn tay dọn buồng, bàn tay hầu bàn của nghề dịch vụ khách sạn, thì bàn tay nào là *Bàn tay vàng* đây? Hay còn một bàn tay thứ tư biết bón cho khách từng miếng, đấm bóp lưng, hay bất kỳ chỗ nào trên cơ thể khi khách yêu cầu, hay không yêu cầu, nhưng cứ nhiệt tình, chăm chỉ, cần mẫn làm tới. ả ếu không sao lại có tên *Bàn tay vàng*? Các phòng ăn tầng ba *Bàn tay vàng* thiết kế theo kiểu ả hật Bản, có cải tiến đáng kể. Có phòng to nhỏ khác nhau cho khoảng từ hai, ba, bốn đến mười người.

ả hưng nếu ngồi gập chân ra phía sau đúng kiểu người ả hật, trước mặt là cái bàn ăn thấp lè tè thì làm sao các quan chức, các doanh nhân to bụng chịu được? Bây giờ, nhiều vị to bụng lắm rồi. Vì thế, chủ nhân đã có một bước cải tiến cơ bản: Bàn ăn kiểu châu âu, nhưng không có ghế. Chỗ ngồi của khách là một mặt phẳng kín toàn bộ căn phòng, trừ một khoảng trống vừa đủ kê bàn ăn và người ngồi xung quanh. Mặt phẳng này cao đúng bằng mặt ghế.

Do vậy các vị khách, dù to bụng đều thả chân ngồi thoải mái, không sợ mỏi chân. Còn nếu mỏi lưng? Thì đã có đôi *Bàn tay vàng* của nhà hàng đấm bóp. Thế còn mỏi xương sống? Khách có thể ngả lưng, thậm chí nằm ruỗi chân thoải mái trên mặt phẳng lát kín phòng. Chủ nhà đã cẩn thận đặt mấy cái gối sẵn đấy rồi. Vì thế, gọi đấy là phòng ăn cũng đúng, mà gọi là phòng ngủ cũng vẫn được, phòng thư giãn cũng không sai. Gọi cái mặt phẳng sạch sẽ này là ghế cũng đúng, là giường cũng chẳng sai. Cửa ra vào phải là cửa lùa kiểu ả hật, nên việc ra vào không vướng vít, phiền phức đến khách ăn.

ả ếu chốt trong thì ngoài không mở được. Khi cần, chỉ lắc khẽ cái chuông là người hầu bàn lập tức có mặt.
Bốn người bỏ giầy dép ở ngoài, lần lượt bước lên ghế-giường. Cũng phải phân ngôi chủ khách theo phong tục phương Đông. ả hưng muốn cho cân đối, cho đẹp đội hình nên Sán và ả guyệt ngồi một bên, sếp cùng người trợ lý một bên. Rượu Sa kê nóng sóng sánh trong những chiếc chén hạt mít ấm đầu ngón tay, đưa lên chúc sức khoẻ. Rượu ngấm đến đâu, ấm đến đấy. Chỗ mời khách chọn thực đơn. Khách nhường cho người đẹp ngồi bên "đi chợ". Tất nhiên, phải có món cá hồi sống chấm mù tạt, trứng cá hồi và một tô mì nóng thập cẩm. Tất cả đều ăn theo lối ả hật.
Hồng ả guyệt giới thiệu cặn kẽ hơn về sếp của mình.
ả gười nước ngoài này nói sõi tiếng Việt. Ông ta nhắc lại những việc phải làm như sáng nay, ả guyệt đã nói qua điện thoại với Sán. ả hưng muốn thực hiện những việc ấy, phải được sự chấp thuận không chỉ của một hệ thống các cơ quan hành chính của thành phố, mà còn phải được sự đồng ý của các cơ quan tương ứng ở Trung ương. Ông ta đề nghị Sán giúp cho việc khai thông quan hệ với tất cả các cơ quan từ cấp phường - nơi dự kiến thuê đất, đến quận, rồi thành phố và Trung ương.
- Ông chỉ cần thiết kế những cuộc gặp với những quan chức của từng ngành, từng cấp, còn mọi việc chúng tôi sẽ lo.
- Mời tất cả những quan chức trực tiếp liên quan của phường sở tại này. Rồi lại mời tất cả các quan chức liên quan trực tiếp của quận này…
ả gười nước ngoài xua tay:
- Không, không, đừng làm như thế. Làm thế sẽ giống như một cuộc họp. Rất bất tiện. Cũng không thể gặp gỡ tay đôi từng người được. Ta chỉ gặp tay đôi với người đứng đầu cơ quan ấy cấp ấy thôi. ả ếu ta khai thông được quan hệ với vị này, thì có nghĩa là ta khai thông được tất cả. Thế gọi là "Đột phá nhất

điểm khai thông toàn bộ". ả những vị cấp dưới của vị ta gặp, khi có tín hiệu cấp trên đã đồng ý, thì chỉ cần cô ả guyệt đây, gặp để chuyển lời cảm ơn của chúng tôi đến vị ấy là được rồi. ả hư thế tiện hơn. Dĩ nhiên không bao giờ chúng tôi cảm ơn suông.
Sán nhớ đến việc ả guyệt cảm ơn mình theo chám ngôn đồng tiền đi trước là đồng tiền khôn, - "Thế thì nó ngửa ra với hết lượt rồi còn gì?" - Đang nóng người lên vì liên tưởng ghen tuông ấy thì người kia đã hỏi một câu mà anh ta không hiểu tại sao họ lại hỏi như thế.
- Trưởng phòng ông tuổi gì?
Không thấy khách trả lời ngay, người hỏi đoán rằng câu hỏi hơi xa, nên người nghe không hiểu được ý của mình, liền giải thích:
- Ông thứ lỗi cho, nếu câu hỏi của tôi có vẻ lạc đề.
- Chúng tôi là nhà đầu tư, mà lại có ý định đầu tư lâu dài ở đất nước ông, nên cần có cái nhìn lâu dài.
Dài hay ngắn thì mặc mẹ mày. Can dự gì đến tao mà hỏi lắm thế. Thực tình không hiểu nó hỏi thế làm gì, nên Sán cứ ngồi yên, không dại gì mà bộc lộ. ả gười kia thấy Sán vẫn không nói gì, lại nói tiếp:
- Được quen biết ông là hồng phúc cho chúng tôi. Vì vậy xin phép được coi ông như người nhà. Thế nên… chúng tôi tự thấy có trách nhiệm với ông.
Sán vẫn nhấm nháp chén rượu Sa kê nồng nàn, chờ xem câu chuyện sẽ dẫn đến đâu. Dưới gậm bàn, chân anh ta đang làm tình với chân cô gái. Bàn chân ấp ủ bàn chân, truyền cảm giác chạy ngược lên cơ thể, càng làm người thêm bứt rứt khó chịu. Tay thì phải để trên mặt bàn rồi, không thể làm gái. Chân thì tha hồ âu yếm nhau, ve vuốt nhau, đưa lên mãi đến khi không đưa lên được mới chịu. Có lúc điên lên, ngón cái và ngón trỏ làm thành càng cua quắp chặt ngón chân người đẹp…
Mà cái thằng cha lại cứ nhẩn nha đến là khó chịu. ả gười kia lại nói tiếp:

- ả ếu ông đảm trách chức trưởng phòng của quý cơ quan thì hay biết mấy! "Mẹ mày chứ! Đấy là việc của tao, can dự gì đến mày". Đã mấy lần Sán chửi thầm như thế. ả gười kia đưa một quả đậu tương luộc lên miệng nhằn nhằn, nhấp một ngụm rượu Sa kê, lại ung dung tiếp:
- Chứng tôi có ý định đầu tư cho ông vào chút vụ ấy.
Đến đây thì Sán không nhịn được nữa, chân anh ta lúc ấy mới chịu rời chân cô gái, hỏi:
- Tôi không hiểu ý ông.
Bấy giờ người kia mới nói rõ nước đi của mình:
- ả ếu ông thấy có thể, thì bằng mọi cách, chúng tôi sẽ đứa được ông vào vị trí đó. Vỉ thế cần biết ông trưởng phòng của ông tuổi gì. Ông ấy sẽ về hưu hay lên cao hơn nữa để còn có kế hoạch phù hợp.
- Có thể ông chưa hiểu cơ chế hành chính, tổ chức bên tôi. Không thể tác động vào hệ thống ấy được.
Đến lượt người kia lắc đầu phủ nhận:
- ả ước nào chả có cơ chế tổ chức, hành chính của mình. Mọi sự khác nhau chỉ là tiểu tiết. Về cơ bản là giống nhau, vì nội dung công việc và mực đích đều giống nhau.
Sán vẫn không chịu:
- Bên ông không có một tổ chức, đúng hơn là không lãnh đạo như bên tôi.
- Thưa ông, nước nào cũng do một hay nhiều tổ chức chính trị lãnh đạo. ả ếu không đứng được một mình, thì nó phải liên kết với một tổ chức khác. Thế này nhé? Ông cứ xem xét mọi quan hệ, mọi khía cạnh của vấn đề, rồi cho chúng tôi biết. Cần thời gian bao lâu để giải quyết. Ang áng thôi, làm sao chính xác được. Cần bao nhiêu "kinh phí" để giải quyết mọi quan hệ, mọi khía cạnh của vấn đề đó. Chúng tôi được biết, bà nhà ta là phó chủ tịch một quận rất năng động của thành phố nay. Đấy cũng là một nhân tố thuận lợi.

Theo quan điểm của chúng tôi, cái gì cũng có giá của nó. Tôi nói có giá của nó chứ không nói cái gì cũng mua được. Và khi nói, ghế nào cũng có giá của nó thì không có nghĩa là bất cứ ai, trả giá ấy đều ngồi vào đấy được. ả hưng nếu hai người cùng có khả năng vào một chức vụ, thì ai đầu tư vào đấy cao hơn, nhanh hơn, khéo hơn, người ấy sẽ thắng. Đấy là nói bằng ngôn ngữ kinh doanh. Còn nói bằng ngôn ngữ chính trị thì thế nào? Đấy là một cuộc tranh cử. Vận động công khai, chính thức như Mỹ thì không. ả hưng vận động ngầm thì dứt khoát có. ả ước nào cũng có, bên tôi cũng có, bên ông cũng không ra ngoài luật chơi ấy. Chúng tôi sẽ giúp ông một tay trong cuộc vận động ngầm này.

Sán nhớ lại cuộc chạy đua vừa rồi. Chắc hẳn là mình đuối sức nên thua thôi. Chứ chính sách cán bộ nữ cái đ… gì. Thằng cha này ghê thật đấy. ả ó kết mình lắm rồi… nhưng cứ phải làm ra mình cao giá, và phải hỏi thêm xem hắn biết đến đâu:

- ả hưng bên tôi còn có chuyện bỏ phiếu tín nhiệm.

- Thế cả! Không những thế, bên tôi còn đưa lên mạng xem thông tin phản hồi như thế nào nữa kia. Thế nên tôi mới gọi là một cuộc vận động ngầm. ả ó vẫn nằm trong suy nghĩ của chúng tôi, trong phạm vi đầu tư của chúng tôi. Mà ông Sán ạ! Chắc ông cũng biết điều này. Kết quả bỏ phiếu tín nhiệm, hay thăm dò trên mạng chỉ là tham khảo thôi. Điều quan trọng nhất là ở tổ chức. Tổ chức mà OK thì… coi như xong. ả gười ta chỉ đạt được cái cần có khi biết đầu tư đúng giá trị, đúng địa chỉ, đúng cơ hội. Tôi nghĩ, ông là một địa chỉ có thể tin cậy. Xin ông suy nghĩ cân nhắc kỹ cho.

Ông ta nhìn Hồng ả guyệt:

- Cô phải hoàn thành ngay trong đêm nay, để mai đầu giờ tôi có bản hợp đồng với bên điện lực. Cô có thể về giải quyết cho xong việc.

ả guyệt biết sếp đuổi khéo mình về, liền chào mọi người, đứng dậy Đợi cánh

cửa đóng lại, ông ta mới nói:
- ả ếu có thể, xin ông vui lòng ở lại với chúng tôi. Qua đêm càng vui, mà nửa đêm thôi cũng được. Lái xe lúc nào cũng sẵn sàng phục vụ ông. Ông ta cầm cái chuông lắc nhẹ, người phục vụ vào:
- Hai phòng tôi đặt, đã sẵn sàng rồi chứ? Đưa ông đây qua thăm dàn "diễn viên" của khách sạn để ông chọn.
***
Đại mất mấy buổi thuyết phục, mới làm cho ông bố hình dung được về hoạt động của công ty Sao Việt, về các quan hệ làm ăn với các đối tác trong nước và nước ngoài. Anh đưa ông cụ đi thăm một vài đối tác trong thành phố và ở tỉnh ngoài. Đến đâu anh cũng giới thiệu: "Cụ thân sinh tôi, cố vấn công ty". Thấy tạt vào một hiệu ảnh, lấy làm lạ, ông cụ hỏi:
- Làm gì?
- Bố phải chụp ảnh làm hộ chiếu.
- Để làm gì?
- Ơ kìa, bố hỏi cứ như ông lý toét hay xã xệ ra tỉnh ấy? Hộ chiếu thì chỉ để đi nước ngoài, chứ để làm thẻ thương binh cho bố không phải xếp hàng như thời bao cấp à?
- Tiền đâu mà nhảy đi nước ngoài chơi?
- Con không lấy tiền của bố mẹ đâu mà bố sợ. Bố là cố vấn công ty, công ty cử bố đi nước ngoài để nghiên cứu thị trường, thì công ty phải lo tất cả. Bố không phải bỏ ra một xu.
- ả hưng mà…
- ả hưng mà cái gì nào? Bố đã nắm được toàn bộ công việc rồi. Bố đã nhận làm cố vấn cho công ty rồi…
- Tao chưa nhận.
Lại mày tao rồi - Đại cười thầm:

- Bố chưa nhận, mà khi con giới thiệu bố là cố vấn công ty, bố ngồi im. ả ếu phản đối ở đấy không tiện, thì ra xe bố phải gửi ngay công hàm phản đối đến Giám đốc công ty chứ? Đằng này bố vẫn im lặng. Đến chỗ khác con lại giới thiệu. Bố vẫn im lặng. Ra xe lại vẫn im lặng. Đến địa chỉ thứ ba, con lại giới thiệu. Bố vẫn im lặng. Ra xe bố lại vẫn im lặng. Ba lần như thế bố nhớ! Bây giờ bố mới phản đối yếu ớt. Anh cao giọng như một sĩ quan chỉ huy trước mặt người lính mới nhập ngũ:

- Con, Lê Đại, giám đốc công ty tuyên bố: Đồng chí - bố - Lê Hoè, từ giờ phút này là cố vấn pháp luật công ty Sao Việt. Hai giờ sau, quyết định bổ nhiệm sẽ được gửi tới đồng chí một bản, một bản lưu tại văn phòng công ty. Quyết định có hiệu lực ngay từ giờ ký. Đề nghị đồng chí chấp hành mệnh lệnh!

Ông không ngờ cái thằng lính này nó lại khá đến thế. Cần nói nhanh, nó nói nhanh; cần nói chậm, nó nói chậm; cần nói nhỏ, nó nói nhỏ; cần to mồm, nó to mồm; cần khôi hài, nó khôi hài, ăn nói đâu ra đấy tư duy rất khoa học, lập luận sắc sảo. Mình dù đường đường là một ông bố tuyên huấn chính hiệu, mà không làm sao bắt bẻ được nó. ả ghe nó nói chuyện với các đối tác về công việc, thấy nó nắm rất chắc vấn đề. Tác phong đàng hoàng, chững chạc, lịch lãm. Ông cứ nghĩ rằng nó bồng bột, hăng tiết vịt thế thôi, lửa rơm gặp một trận mưa rào là tắt rủi rụi cho mà xem. ả hưng mà nó phát triển. Chuyện mua bán nhà, nếu không có nó lo thủ tục, giải quyết tất cả giấy tờ, tiền nong thì có mà đến tết cũng không xong, cơ hội một đi không trở lại vĩnh viễn mất. Ông bị nó thuyết phục. Có lẽ nó đúng chăng? Mình lạc hậu quá! Không theo kịp thời cuộc rồi!

Cũng đã một lần đi thăm Liên Xô, tự hào và thành kính khi các đồng chí bạn tiếp đón đoàn ông như đón tiếp những người anh hùng từ mặt trận trở về. Ông ngẩn người, ngước nhìn ngôi sao đỏ trên đỉnh tháp Kremli, mà bao năm

nay nó đã hiện lên trong tâm trí ông như một tia sáng, như mặt trời chỉ đường dẫn lối. Lần ấy, đi theo đoàn, cứ theo hàng lối như lính ta đi thường theo đội hình hành tiến. ả gười Liên Xô, không kể người lớn hay trẻ con, Hồng quân hay dân thường đều trìu mến nhìn đoàn ông… Bây giờ, ông như đứa trẻ con chạy theo người lớn là thằng giám đốc, con ông. ả hìn đâu cũng chỉ thấy những cặp mắt dửng dưng, hoặc tò mò, soi mói. Các nhân viên hải quan và cảnh sát sân bay thì gườm gườm dò xét, hất hàm nói gì đó với con ông, thẳng tay lôi con ông ra khỏi hàng. Không bị kéo ra, nhưng phản xạ của người cha bảo ông phải ra với con, để bảo vệ, chở che nó. Một viên cảnh sát khác to lớn ấn vai ông xuống, ra ý đứng đấy đợi. Ông giơ tay chỉ con, lại chỉ vào tim mình thay lời giải thích về mối quan hệ bố con. Gã cảnh sát lắc đầu ấn vai ông xuống một lần nữa. Ông quắc đôi mắt lông mày lưỡi mác vểnh ngược, như muốn ăn tươi nuốt sống nó. ả ó trân trân nhìn lại, không hề nao núng. ả ếu Đại không kịp trở lại thì không biết chuyện gì sẽ xảy ra giữa hai người không biết tiếng nhau: Một cựu sĩ quan quân đội nhân dân Việt ả am đang giận dữ, với một viên cảnh sát mặt non choẹt nhưng đầy quyền lực. Anh dúi vào tay viên cảnh sát lôi anh đi một tờ đô la, nó mới đưa trả hộ chiếu cho anh. Vừa lúc ấy ả guyễn Bình đã hiện ra, cùng với một người ả ga, trong đường dây của hải quan và cảnh sát cửa khẩu. ả gười ả ga này gọi tên hai viên cảnh sát. Hai bố con nhanh chóng vượt qua các trạm kiểm tra.

Tiếng chào vui vẻ và kính trọng của Bình cùng với bộ mặt vui vẻ của người ả ga đi theo làm mặt Hoè giãn ra một chút. Ông gượng cười, gượng nói cho không khí bới căng thẳng. Bình cười, ra điều bất cần:

- Bác chấp làm gì mấy thằng đói ăn ấy. Thả cho nó một tí là xong ngay thôi mà.

- Liên Xô, à quên nước ả ga bây giờ thế này hả anh?

- Thì nó phá tanh bành té bẹ ra làm lại mà bác, mình thì hỏng đâu sửa đấy, sai đâu sửa đấy nên đỡ hơn. ả ó còn phải học tập kinh nghiệm của mình đấy! Bây giờ bác phải nhìn vào tổng thống Putin ấy, mới thấy sức trỗi dậy của một nước ả ga mới. Bác có biết ông ấy nói thế nào không: *Nếu ai không luyến tiếc một thời Liên bang Xô Viết thì người ấy không có tim. Nếu ai muốn khôi phục lại Liên bang Xô Viết thì người ấy không có óc*. Phải tuân thủ nền kinh tế thị trường thôi. Mình sai lầm ở chỗ phủ nhận nó. Bây giờ sửa lại thôi, đơn giản quá phải không bác? Thế nên mình mới có cơ hội làm ăn chứ. Bác biết bên này đã có những nhà tư sản Việt ả am, triệu phú Việt ả am, triệu phú đô la chứ không phải là triệu phú Việt ả am đồng, khiến cho dân ả ga phải kính nể đấy. Bọn cháu toàn thuê người ả ga thôi, người Việt chúng ta quản lý, chỉ huy. Anh bạn Séc gây đây là vệ sĩ của cháu đấy.
Bình tự tay lái xe đưa ông đi thăm thú Matxcơva.
Ông ngồi hàng ghế trước, để tiện trò chuyện, góc nhìn cũng rộng hơn, nhìn được toàn cảnh. Séc gây ngồi sau, súng ngắn giắt cạp quần, sẵn sàng rút ra, nếu cái mồm và đôi tay bất lực, sau khi đồng đô la bất lực. Đại ở nhà, làm việc với kế toán, xem lại các hợp đồng kinh tế, bảng quyết toán cuối năm. Sau bữa cơm chiều, Đại bảo Bình đưa ông cụ đi ngắm Matxcơva về đêm.
Bình hỏi nhỏ:
- Có mời cụ món kia không? Mà anh vỡ lòng cho cụ chưa?
- Rồi, nhưng người già không hám đồ ngoại đâu.
ả gôn ngữ bất đồng cứ như câm văn câm ấy, các cụ không chịu được.
- Thì anh cứ thử xem, nhỡ đâu… có phải như bọn mình lúc nào cũng có thể…
Đại vừa mở mồm hỏi ướm, đôi lông mày lưỡi mác vểnh ngược đã trợn lên, thay cho câu trả lời.
ả hư bất cứ thành phố nào về đêm, Matxcơva cổ kính và hiện đại trở nên

huyền diệu, lung linh, đẹp hơn hẳn ban ngày. Lạ thế đấy. Lẽ nào cái huyền ảo, lung linh lại là cái mờ ảo, không rõ nét, không rõ mặt, không rõ ràng. Lẽ nào, giống như cô gái dưới ánh đèn sân khấu, ta thấy như tiên giáng trần, mà hôm sau, chợt bắt gặp trong quán cà phê, nhìn rõ từng sợi tóc mai của nàng, ta lại thấy rất thường, có khi còn chả thấy đẹp, không muốn nhìn tiếp. Ông Hoè đã ngắm Matxcơva ban ngày, rồi mới chiêm ngưỡng nó ban đêm, nên ông không bị sự thật phũ phàng làm vỡ mộng. ả hìn ngôi sao trên đỉnh tháp Kremli, ông lại thấy nó vẫn lưng anh như trong tâm trí ông mấy chục năm ước.

Bình hỏi ý kiến ông cụ:

- Cháu muốn đưa bác vào chỗ này, chỗ ăn chơi của giới thượng lưu Matxcơva, chỉ lướt qua thôi, không ăn, không uổng, không nhảy nhót chơi bời gì, đề bác thấy điều này: Ban đêm thành phố này mới sống cuộc đời thật của nó, với tất cả bộ mặt thật của nó, mà maphia ả ga bây giờ, đã được cả giới maphia Sisin Ý - quê hương của maphia thế giới chào thua. Tất nhiên bác không thể biết ai trong số họ là maphia. Một thanh niên đẹp như Alanh Đơlông, diễn viên đến ảnh nổi tiếng thế giới của Pháp, hay là một cô gái tóc vàng đẹp mê hồn, mà chỉ được cầm bàn tay nõn nà của nàng, là ta đã có thể chết được rồi. ả hưng rất có thể, gã thanh niên ấy là một bố già đấy bác ạ. Rất có thể, bàn tay nõn nà ấy bắn súng ngắn cả hai tay không trượt bất kỳ mục tiêu di động nào đấy bác ạ.

- Thôi hay hớm gì? ả hưng cái ấy xem làm gì? Tôi chưa biết bắn súng hay sao?

Cái ngày "thành trì cách mạng thế giới hoà bình" này sụp đổ, ông tưởng như đất dưới chân mình cũng sụp đổ luôn. ả ó là trận động đất tinh thần, rung động đến chỗ sâu thẳm nhất, bền vững, bất di bất dịch của ông - niềm tin. ả những ngày tháng sau đó, đêm nằm, ông cứ giật mình, thảng thốt, lúc cần

ngủ thì không thể nào chợp mắt được, lúc cầm tờ báo lên, định đọc một bài, mà chỉ nhìn tít thôi đã thấy hay, mà cũng chỉ đọc được một đoạn. Tự nhiên, tâm trí bị lôi đi đâu đâu, không làm sao kéo nó trở về. Mắt vẫn nhìn rõ từng con chữ, trung tâm thần kinh ngôn ngữ vẫn đọc được từng câu. ả hưng không thể hiểu nó nói gì. Cố định thần lại, cố đọc tiếp thì chả thấy gì nữa, mắt lơ mơ, đầu óc lơ mơ, giấc ngủ cũng lơ mơ, chập chờn. Vẫn nghe rõ người xung quanh nói, nhưng không hiểu họ nói gì. ả gủ mà vẫn nghe được người xung quanh nói thì sao gọi là ngủ được. Mà thức cũng không phải là thức nữa rồi. Sau đó, ông cũng đọc cũng nghe giải thích, đánh giá, nhận định. Tinh thần cũng thấy yên yên một phần, nhưng vẫn thấy thế nào ấy. Lý trí, ý thức thì chấp nhận đấy. ả hưng trong tiềm thức, vẫn chưa yên ổn. Vẫn không bình tâm được. Ông hoang mang thật sự, hoài nghi thật sự. Mấy năm trở lại đây, ông dần đần, lờ mờ hiểu ra, hình như nó là tất yếu, như là tiền định, là số trời, chả phải tại một người, hay một nhóm người. Lịch sử nó có quy luật phát triển của nó chứ. Ghê gớm mấy, tài giỏi mấy thì cũng chỉ tác động một phần, cho nó nhanh hơn, hoặc chậm đi, chứ làm sao quay ngược được bánh xe lịch sử, bánh xe tạo hoá, luân hồi. Bây giờ, cái bánh xe nước ả ga, đang được một người, một sản phẩm được lịch sử nước này chọn: tổng thống Putin. Con người thấp bé nhẹ cân này đang làm cho bánh xe ấy quay nhanh hơn, theo đúng chiều kim đồng hồ, mà mười mấy năm trước nó đã đứng lại, không quay, vì cái cách làm của những người trước đó đã làm cho bánh xe này đứt dây cót. Bây giờ, con người thấp bé nhẹ cân này đang tác động cho nó quay nhanh hơn, như để bù lại quãng thời gian đứt cót. Ông Hoè trầm tư nhớ lại câu nói của vị nguyên thủ ả ga: *Nếu ai không luyến tiếc một thời Liên bang Xô Viết thì người ấy không có tim. Nếu ai muốn khôi phục lại Liên bang Xô Viết thì người ấy không có óc*. Quả thực, ông ta đã nỗ lực không mệt mỏi vì một nước ả ga mới, trong tình

hình mới, lần lượt đưa nước ả ga vượt qua bao nhiêu biến cố phức tạp, tạo đựng được niềm tin tưởng lớn trong nhân dân và sụ thán phục từ thế giới. Ông miên man nghĩ ngợi, từ chuyện Putin lại đến cái "thuyết" về vai trò cá nhân trong lịch sử mỗi quốc gia…
Bình hỏi, cắt đứt dòng suy nghĩ miên man của ông:
- Thế bác thích đi đâu, thích cái gì, cháu sẵn sàng tuân lệnh!
- Anh đưa tôi đến gặp tổng thống ả ga Putin. Tôi muốn chụp một kiểu anh với ông ấy.
Bình ngỡ mình nghe lầm. Hay ông đùa? Mà không, nhìn mặt ông, nghe giọng điệu nghiêm túc của ông, không thể nào coi là đùa được. Anh không biết nên hiểu thế nào, nên cũng nói rất nghiêm túc:
- Thưa bác, cháu sợ yêu cầu của bác khó thực hiện. Thật tình mà nói, chúng cháu chỉ quen với giới kinh doanh, không có đường dây nào với giới chính khách. Mà… cháu nói thật, dù có quen biết, cháu thấy yêu cầu của bác cũng khó thực hiện.
- Quá dễ!
Bình thấy ông nói rất nghiêm túc, rất tự tin, cũng ngạc nhiên. Hay ông già có vấn đề về… thần kinh? Anh không biết làm thế nào, định bụng cứ đưa ông cụ về nhà, báo cáo với sếp, để liệu tìm cách làm cho ông cụ nhận thức được tình hình. Ông cụ nói vẻ chê trách:
- Anh mải làm ăn quá nên không biết thông tin này. Ở bên nhà, tôi cũng biết được rằng ở đâu đó trên thành phố này, một vườn hoa hay công viên gì đó, người ta làm dịch vụ cho khách du lịch chụp ảnh với tổng thống, tất nhiên là tổng thống giấy, chỉ giống hệt thôi tranh hay ảnh gì đó.
Bình cười lớn:
- Bác nói thế thì hẳn là có rồi!
Anh bảo Séc gây gọi đi đâu đó, rồi cho xe phóng đi.

***

Sán không thể nào hiểu được cách làm ăn của họ. Phải nói là ghê thật. Họ dám đi những nước cờ mà mình không thể tính đến. Anh ta nhẩm tính, trên chục người phải "đi lại": một trưởng, hai phó thủ trưởng cơ quan này. Phòng tổ chức cán bộ thì một trưởng, một phó, lại còn phải tính đến mấy chuyên viên nữa chứ.

Văn phòng cũng vậy, các trưởng phòng chuyên môn cũng vậy. Phòng mình thì đã tìm hiểu rồi, trưởng phòng chỉ còn bảy tám tháng, cứ cho là hết năm đi là đến hẹn phải về… Làm sao để cả phòng, trong ngoài, trên dưới đều ủng hộ mình. Phải làm một cuộc vận động liên tục, đều khắp. Phải công nhận là họ hết sức am tường công tác tổ chức.

Lần gặp sau, Sán mang con tính của mình ra nói với người kia. Ông ta nghe xong hỏi:

- Vậy thì ông cần bao nhiêu?

Sán rụt rè đưa ra một con số. Ông ta nói ngay:

- Không được!

Anh ta ngơ ngác, không hiểu, thì người kia ngừng một tí, tiếp tuôn:

- Phải thật ấn tượng. ả gười Mỹ có một quan niệm dùng thuốc đều trị gọi là liều tấn công. Ông tăng gấp đôi, gấp ba lên cho tôi. ả hưng tôi chưa hoàn toàn nhất trí với phương án của ông. Không bao giờ chỉ có một phương án. Ít nhất là hai, có thể là ba hoặc hơn ba thì càng tốt.

- Xin ông nói rõ ý của mình.

- Ông có quen vị lãnh đạo nào của thành phố không? Bên Tổ chức Thành uỷ và bên Tổ chức Chính quyền thì tốt, mà cấp cao hơn lại càng tốt.

ả gồi nghĩ một lát, rồi lắc đầu - cỡ cán bộ như anh ta khó quen ai cấp thành phố. Họ hàng cũng không.

Đến lúc ấy người kia mới bảo:

- Ông yên tâm, vào một thời điểm phù hợp, sẽ có một cuộc nói chuyện điện thoại với một người có trọng lượng của thành phố, để người này nói chuyện với Kiến trúc sư Trưởng thành phố, về chức trưởng phòng của ông. Thôi thôi, ông không cần biết đó là ai, tên là gì, cứ gọi người ấy là… là người ngoài hành tinh cũng được. Phải từ trên đánh xuống, từ dưới đánh lên, trong đánh ra, ngoài đánh vào; mà cơ số đạn phải đủ sức, thậm chí thừa sức gây ấn tượng. Quân đội nước ông có truyền thống: không đánh thì thôi, đã đánh phải thắng, có thắng mới đánh. Đúng không?

Có điều ông nên chọn cách đánh sao cho tự nhiên. Đánh mà như không đánh, đánh nhỏ, đánh lấn, chiếm cảm tình, chứ đừng đưa liền một cục, một lúc. Dễ bị nghi ngờ. Làm sao như người Việt ả am các ông vẫn nói ấy: *mưa phùn thấm lâu*. ả gười ta chỉ cảm thấy mình tốt với người ta thôi. Lúc nào mình cũng chăm sóc, cũng chu đáo, không phải chỉ với người ta mà với cả bố mẹ người ta, vợ chồng người ta, con cái người ta, người ta có bồ, nếu thân thiết - mà phải tạo ra sự thân thiết, - mà ông lại tặng quà quý cho bồ người ta, thì đảm bảo người ta sẽ rất quý ông, mà đã quý thì sẽ ủng hộ, đúng không nào?

Ông cũng cần nhìn xa hơn, đến cái chức phó thủ trưởng cơ quan mình đi. Theo thiết kế của chúng tôi, ông cần xúc tiến ngay việc xin đi học nghiên cứu sinh, để có bằng phó tiến sĩ. Sẽ có trọng lượng vô cùng, khi tổ chức đặt lên cân. Ông chỉ việc đi học thôi. Chỉ cần chăm chỉ một chút là được. Đấy là việc của ông, mà cũng là việc của chúng tôi. Lợi ích của ông đồng thời là cũng là lợi ích của chúng tôi.

Ông có chơi bài chứ? Chúng tôi chơi bài ngửa, xác định mục đích rõ ràng. Tất cả những gì chúng tôi đầu tư cho ông, có thể coi đó là một cách chuyển séc vào tài khoản của ông, tuy ông sẽ phải chuyển lại vào những địa chỉ cần thiết khác. ả hưng ông không lo. Điều này chắc ông cũng biết rõ. Chỉ một

vài năm là ông thu hồi được: Số vốn thu hồi ấy, đương nhiên là của ông, chứ không phải chúng tôi đầu tư nên chúng tôi lấy lại. Còn sau đó, ông tha hồ thu lãi ròng. Các công chức khác cũng vậy thôi. ả ếu trường vốn thì tự đầu tư cho sự nghiệp của mình, rồi thu hồi vốn sau. Cái gì nhỉ…Đúng rồi thả con săn sắt, bắt con cá rô. Còn ông với chúng tôi thì chúng tôi trực tiếp đầu tư. Đổi lại, chúng tôi sẽ được ông thiết lập những mối quan hệ làm ăn với các đối tác Việt ả am. Mà muốn vậy, lại phải thiết lập được mối quan hệ với giới chức liên quan. Đúng không nào?

Trong công việc kinh doanh, không thể xong việc này mới làm việc khác. Mà nhiều khi phải tiến hành đồng thời nhiều việc. Việc liên quan trục tiếp đến ông, xin ông cứ tiến hành cho. ả hưng đề nghị ông liên hệ ngay với những người ông quen biết của các cơ quan chức năng cấp trên, để chúng tôi tiếp cận. Tôi không làm theo phương châm nước ông, là nước đến đâu bắc cầu đến đấy đâu. Chúng tôi chủ trương, bắc cầu trước khi làm đường. ả ước ông chả có câu đừng để nước đến chân mới nhảy là gì? Câu này hợp với chúng tôi hơn. À, không biết điều này có đúng không. Hình như người Việt ả am rất thích đi nước ngoài. Đấy là một tâm lý rất dễ hiểu. Vì Việt ả am còn là nước đang phát triển, ở mức chậm. Khi thủ tục thuê đất xong, chúng tôi sẽ mời một đoàn các vị đi tham quan nước ngoài.

"Không biết người ấy có phải là người nước ngoài thật không? Giọng lơ lớ, có hai con chữ không thể nào phát âm được. ả hưng mà sao nó thông tỏ mọi đường đi nước bước của ta đến thế. Rành rẽ tâm lý người mình còn hơn cả mình. Chứng tỏ nó nghiên cứu rất kỹ phong tục tập quán, đọc rất nhiều sách báo, thậm chí nghiên cứu cả văn kiện của ta thì mới hiểu ta đến thế. Hoặc là…"

Câu hỏi ấy cứ luẩn quẩn mãi trong đầu Sán.

***

Lần đầu tiên, Sán hoa mắt trước những người đẹp. Các cô gái ngồi thành ba hàng trên một cái bục ba bậc nên không ai che khuất ai. Cô nào cô ấy, phô bày đầy đủ tất cả các đường nét hấp dẫn của mình trước mặt khách. Cô nào cũng thích, bởi cô nào cũng trẻ, cũng đẹp, cũng hấp dẫn, cũng gợi tình. Giá mỗi ngày được vần vò một cô nhỉ? Anh ta chọn cô số 9, rồi vào phòng, bật tất cả đèn cho sáng trưng lên. Vừa gieo mình xuống chiếc giường trải đệm trắng tinh, đã nghe tiếng gõ cửa. Cô gái anh ta chọn - từ đây gọi là cô Chín - tươi cười hiện ra, nhoẻn miệng rất tươi:

- Em chào anh!

Phải nói là ăn đứt Hồng ả guyệt. Cô gái vừa cởi xong quần áo cho mình và cho khách thì có tiếng đập cửa thình thình, cùng với tiếng ra lệnh:

- Mở cửa ra, cảnh sát đây, yêu cầu kiểm tra hành chính.

Phòng bên của người kia cũng thấy những âm thanh tương tự. Anh ta hốt hoảng, mặt tái xanh tái tử, mồ hôi túa ra đầy người. Xỏ mấy lần mới vào được hai tay áo, nhưng khuy trên lại nhằng xuống khuy dưới. ả hét vội silip vào túi quần, chỉ mặc quần không cho nhanh. ả hưng nào có nhanh được. Xỏ vào một ống chân rồi, đến chân kia thì lại thọc vào đũng quần, mà lại thọc mạnh quá nên mất thăng bằng, ngã ngửa trên giường.

Cô Chín thì từng trải trận mạc trên đệm mút rồi, nên bình tĩnh hơn hẳn đối tác. Có gì mà sợ? Có gì đâu mà sợ mất? Cô đã một lần lâm vào cảnh này? Còn bạn cô, có người dính tới hai, ba lần. Đưa cả về trại. Ở ít ngày đông quá, nuôi tốn cơm. ả hưng khi được thả ra, lại lập tức tiếp tục làm công việc mua vui cho thiên hạ. Lần này nữa, cũng chả sao, mặc cho số phận. Cuối cùng thì Sán cũng mặc xong quần áo. ả hưng Chín phải cài lại khuy áo hộ. ả hầm một cái, tức là phải cởi ra cài lại

tất cả. Tiếng đập cửa rất mạnh, cũng với lời cảnh báo: "Đếm đến ba mà không mở là phá cửa đây này".
Chủ khách sạn cũng đã có mặt, vội can:
- Cứ để họ mặc quần áo xong đã - Trai gái vào phòng, đóng chặt cửa lại thì chỉ có một việc ấy chứ nghỉ ngơi gì mà chối được. Việc gì phải phá cửa hả các anh?
Phải thế nào mới dám nói thế với người nhà nước.
ả gười chỉ huy tốp cảnh sát lừ mắt:
- Không phải việc của anh. Để yên cho chúng tôi làm việc!
Thôi thế là hết. Họ sẽ lập biên bản, sẽ xử phạt. Khốn nạn nhất là sẽ thông báo về cơ quan. Hỏng hết rồi. Chỉ tại cái thằng chó chết lơ lớ kia! Con mụ vợ mình tha hồ mà lên nước. Bây giờ, nó sẽ bỏ mình chứ không phải mình bỏ nó. Có khi còn bị buộc thôi việc cũng nên. Số mình thật khốn nạn. Tưởng gặp quý nhân phù trợ, ai ngờ…"
Gần như cùng một lúc, cửa hai phòng cùng mở.
Trông Sán thật thảm hại. Anh ta đưa mắt nhìn nhanh một lượt, xem có gặp người quen không, rồi cúi ngay xuống, nhìn mũi giầy. *Người lơ lớ* thản nhiên như không có chuyện gì xảy ra. Hiển nhiên không phải là cảnh sát quận này. Cảnh sát quận này thì phải chừa *Bàn tay vàng* ra chứ. Hoặc là tiến hành khám lấy lệ theo một kịch bản khác. Chắc là cảnh sát thành phố đây
Người lơ lớ rút điện thoại di động ra, gọi cho ai đó.
Rồi đưa điện thoại cho người đội trưởng, chỉ huy cuộc đột nhập này:
- Có người cần nói chuyện với anh.
ả gười này lừ mắt, tỏ ý nghi ngờ, dò xét. ả hưng anh ta cũng biết, mọi thứ quan hệ ngang dọc trên đời này đều có thể xảy ra, nên vẫn cầm lấy máy, đưa lên nghe. Chắc hẳn đầu dây đằng kia phải xưng danh, chức vụ rồi hỏi lại, nên mọi người đều nghe rõ anh ta xưng tên, cấp hàm… Rồi chỉ thấy, hết

vâng lại dạ, hết dạ lại vâng. Sau khi trả máy cho *người lơ lớ*, người chỉ huy đổi giọng:
- Sao không nói ngay là bồ bịch để khỏi mất thì giờ?
Chủ khách sạn nhanh nhảu:
- Thì chưa kịp nói mà! Thôi cho qua đi. Anh em xuống nhà uống nước. Đêm hôm thế này, bỏ cả vợ con đi làm nhiệm vụ, vất vả quá!
Tốp cảnh sát đã xuống được mấy bậc, chủ khách sạn mới gọi giật lại:
- Ở các anh bỏ quên cái gì này.
Cái vật mà họ không bỏ quên, lại mang tiếng bỏ quên là một cái, cứ gọi cho tế nhị là phong bì.
Tốp cảnh sát đã rút. Chín mở cửa, kéo Sán vào phòng. Anh ta vẫn chưa hoàn hồn, nên ngồi thừ ở giường. Chín cởi quần áo mình xong mới cởi quần áo cho anh ta. Quy trình này được tính toán kỹ rồi. Chân tay Sán như đi mượn, cứ thõng thượt đến mức không còn cử động được. Chín phải làm, như với một đứa trẻ, hay với một người bị liệt chi vậy. Đỡ cho anh ta nằm xuống, lấy gối kê đầu như săn sóc một người ốm, cô ngồi bên, an ủi vỗ về:
- Chuyện vặt ấy mà anh. Bọn này không biết ông bạn anh là ai đấy mà. Có ông ấy nên *Bàn tay vàng* mới làm ăn yên ổn được. Đến đây, ông ấy chỉ đóng vai khách thôi anh ạ. ả hưng, xem thái độ của ông chủ em với ông ấy thì biết, ông chủ em chỉ là người quản gia thôi, không hơn không kém đâu. Đấy, anh thử xem, chỉ một cú *phôn* của ông ấy mà đâu lại vào đấy.
Chuyện vừa xảy ra khiến cho Sán đặt thêm nhiều câu hỏi về *người lơ lớ*. ả hỡ nó là gián điệp thì sao? Mình quan hệ với nó có làm sao không nhỉ? Có lộ bí mật về kinh tế không, khi mình nhận tiền của nó, có phải làm tay sai cho nó không? Ý thức chính trị thì hỏi vậy nhưng con người tiền bạc và ham muốn lại trả lời, không, gián điệp cái gì. ả ó chỉ đơn thuần làm ăn thôi. ả ó có quan tâm gì đến chính trị, chính em đâu, nó chỉ cốt làm sao tìm được cơ

hội đầu tư, thu lãi về là được.
Chỉ có điều này làm anh ta sợ: Sao nó lại hiểu xã hội mình thế không biết. Cứ như đi guốc vào bụng mình.
Chả thế nó đã dặn, khoản tiền đưa cho mình, phải bạo tay sử dụng, không được đùng vào việc khác cho gia đình, cho bản thân. Ông thì cũng chả thiếu thốn gì nhiều. ả hưng nhu cầu của con người là vô cùng, là ngày càng cao hơn. Đến một lúc nào đó, khi cần chi những món lớn, ông không phải nói chúng tôi cũng có. Bây giờ chưa phải lúc. Ví dụ ô tô con chẳng hạn. Bây giờ lác đác đã có công chức có xe riêng. ả hưng bây giờ ông mà có thì rắc rối đấy. ả gười ta sẽ hỏi: tiền đâu ra mà mua?
Chả mấy nữa đâu, khi mọi chi tiêu của cán bộ như điện thoại, đi lại, nhà ở, đến, nước đều tính vào lương, đều lương hoá cả rồi, người ta không đi xe công nữa mà đi xe riêng, lái lấy thì ông sẽ có xe riêng. Ông cứ tập lái đi là vừa. Lúc ấy, chắc chắn ông sẽ phải ngồi ở một chiếc ghế khác, xứng đáng với sự đầu tư của chúng tôi. Lúc ấy ông muốn sang châu Âu, xem con gái ả ga, gái Ba Lan, gái Hà Lan… thế nào tuỳ thích. Mà ngay bên kia biên giới, ông cứ thử tạt ngang qua đảo Hải ả am mà xem. ả gười Trung Quốc bảo, đến Bắc Kinh mới thấy chức quan mình bé quá! Đến Thượng Hải mới thấy túi mình ít tiền quá. Có đến Hải ả am mới thấy sức mình yếu quá không đủ sức mà ăn chơi nhảy múa.
Sán nhắm mắt lại với bao suy nghĩ trong đầu. Thấy thế Chín bảo:
- Ban nãy, anh ra nhiều mồ hôi lắm, anh vào em tắm cho đã, rồi hãy ngủ. ả ãy em đã xả nước rồi. Chắc cũng đã đầy bồn.
ả ói xong, Chín kéo anh ta dậy. Sán ngoan ngoãn như một đứa trẻ. ả ước, dầu gội đầu, sữa tắm thật dễ chịu, và còn gây cảm hứng nữa. Chín đỡ cho Sán bước vào bồn tắm, rồi cô cũng vào theo. Màn tắm chung làm cho anh ta phần nào lấy lại được tinh thần. Trông mặt, đã thấy có thần sắc hơn. Chín

bảo:

- Thôi anh ngủ đi một giấc đã. Anh qua đêm với em cơ mà. Ông chủ em bảo thế.

Sán nhắm mắt lại được một lúc, lại mở ra. Thấy thế, Chín hỏi:

- Anh khó ngủ à? Thì nói chuyện với em vậy.

Anh ta gật đầu.

- Anh có biết hôm nay là thế nào với em không?

- Làm sao anh biết được?

Cô gái nhoài người ra, với tay lấy trong mớ xống áo của mình tấm chứng minh thư nhân dân, ngón cái che kín chỗ để tên mình, đưa ra trước mặt Sán. Anh ta tò mò nhìn mặt cô gái trong ảnh rồi lại nhìn người cầm, rồi nhìn vào hàng chữ số ghi ngày sinh.

Tính đến hôm nay, em đã bước chân vào cái nghề này được năm năm mười tám ngày rồi.

- Thế cơ à? Thường, trông các cô làm công việc như em, đều có vẻ già trước tuổi. Em thì không thế nhỉ. Anh không nghĩ em đã ngần này tuổi đâu.

Đột nhiên anh ta nhổm lên, chộp lấy tấm chứng minh thư trong tay Chín. ả hư một con hổ bị cướp con, cô chồm cả người xuống, hai tay vồ lấy tay anh ta với tất cả sự quyết liệt sống mái. Cô cúi gập người xuống, nghiến răng cắn vào mu bàn tay Sán. Một tiếng hét bật lên. Cô mới lấy lại được tấm thẻ.

- Sao anh làm thế, hả?

Tiếng "hả" cô quát lên với tất cả cơn giận dữ, phẫn nộ. Sán nhìn sáu vết răng đều đặn rớm máu trên tay.

Rợn người. Anh ta biết tên tuổi, quê quán, cả hoàn cảnh gia đình các cô đều theo kịch bản tự biên, tự diễn, nên mới tò mò xem cô gái này thực ra là ai? Bây giờ mới thấy ân hận. Thì cứ tưởng, đã chịu làm nô lệ tình dục thì tha hồ,

làm gì chả được. Cái tên quan trọng gì.
Cô gái khóc rấm rứt. Sán lúng túng dỗ dành, xin lỗi Cô gái càng khóc hơn.
- Con gái chỉ có trinh tiết và cơ thể là hơn người, là bí mật, lẽ ra chỉ để cho chồng, thì chỉ bỏ tiền ra các anh đã biết hết rồi. Chỉ còn một bí mật duy nhất là cái tên, anh cũng định lột ra xem hay sao? Sao anh dã man thế? Không để cho người ta sống nữa à? ả gười ta cứ mãi vừa mắt thế này, cho anh dày vò chắc? Hay là sẽ chọn những đứa trẻ hơn, đẹp hơn? Anh nói đi, có đúng thế không?
Sán ân hận thật sự.
- Anh xin lỗi, anh muốn biết tên thật của em để nhớ mãi em thôi.
- ả hớ mà làm gì? Em được gì trong nỗi nhớ của anh? Em mua vui cho anh trong chốc lát, để rồi ngày mai anh lại chọn đứa khác. ả những lời giả dối ấy, càng làm cho em tủi phận. Có ai dám lôi chúng em ra khỏi đây làm vợ đâu. Của đáng tội, cũng có một người dám làm việc ấy với cái Thuý bạn em. Họ cưới nhau rồi, nhưng không biết có sống với nhau được không? Hay lại ba bảy hai mốt ngày. Thì vẫn có người lấy đi về làm vợ đây. ả hưng mà diễm phục lắm mới được như thế. Còn em? Anh có biết vì sao em cho anh xem ngày sinh tháng đẻ của em không?
Cô đã thôi khóc. Sán lau nước mắt cho cô, anh ta tỏ ra cảm thông thật sự. Cô gái tiếp tục câu chuyện của mình.
- Khi bước chân vào làm việc này, em đã định cho mình một kế hoạch, là sẽ ra khỏi đây vào đúng ngày này, ngày sinh thứ hai nhăm của em. Em chờ mãi cái ngày này. Sáng nay, chỉ mở mắt ra em đã vui rồi, mặc dù không người thân thích, không hoa quả, bánh trái. Anh sẽ là người cuối cùng được quyền dày vò em.
Em sẽ bắt đầu một cuộc sống khác, mà em biết sẽ nhọc nhằn, vất vả, nhưng chỉ có như thế, em mới có cơ hội làm vợ, làm mẹ trong một gia đình nho

nhỏ. Em đã thề với mình trong năm năm mười tám ngày ấy, dù tích cóp được bao nhiêu, cũng chỉ đến hết hôm nay là ra khỏi đây! ả gày mai, anh không còn thấy cô gái mang số 9 này ở đâu nữa. Không có ai dụ dỗ xô đẩy cả - em có ý thức bước vào con đường này, em cũng có ý thức bước ra khỏi đây để đi tìm một cuộc sống khác. Vì thế em cần giữ được cái tên cha mẹ đặt cho. Để làm lại cuộc đời. Anh là bạn của ông chủ em, ngay ngày mai anh có thể kiểm tra xem cái cô mang số 9 có tên giả là Loan có còn ở đây không?
Sán nghe cô gái nói, thấy rất khác với những vai diễn khổ nhục kế của các cô gái đã từng gặp. Anh tin cô. Tuy thế, vẫn gọi xuống lễ tân yêu cầu gặp chủ khách sạn. Một lát sau, chuông điện thoại reo. Sán nhấc máy:
- Anh cho biết hợp đồng lao động của cô Loan, số 9 bao giờ hết hạn?
- Hết đêm nay là hết hạn, chúng tôi có yêu cầu cô ta ký tiếp, với mức lương cao hơn, nhưng cô ấy không đồng ý. Thế có việc gì đấy ạ?
- Không có gì đâu. Cảm ơn anh.
Anh tin rồi chứ? Chắc từ nãy, cứ nghĩ là em diễn chứ gì. Em đã diễn suốt trong hơn năm năm qua thì cũng có một ngày, là ngày hôm nay, ngày cuối cùng của quãng đời bán dâm này, em không diễn. Vì diễn là diễn với người khác, chứ không ai lại diễn với chính mình.
Sau mấy chuyện vừa rồi, Sán thấy đầu mình nhão ra. Anh thong thả:
- Bây giờ nghe anh nói nhé. Một lần nữa, anh xin lỗi em. Cũng chỉ là một sự tò mò tự nhiên, vô thức thôi. Không ác ý đâu. Bây giờ, đến lượt em không tin chứ gì? Đây em cầm lấy cái các này của anh…
Cầm nó mà cô vẫn không tin. Trong năm năm mười tám ngày, cô không thể nhớ được mình đã đi bao nhiêu khách. Cô không cần biết khách là gì. Dù là ông già không còn làm được gì, dù là mấy đứa choai choai đi chúc thầy cô nhân ngày ả hà giáo Việt ả am xong, kéo nhau vào khao nhau, hay có người vẫn thấy trên ti vi, hoặc đó là một thằng nghiện dai như đỉa đói… Cô không

cần biết họ là ai, làm gì, ở đâu miễn là trả tiền. Và cũng như cô, họ không bao giờ lộ ra tên thật của mình. Vì thế, khi anh đưa cho cô cái các cô cảm động thật sự. Thế có nghĩa là anh thật lòng, không sợ cô lợi đụng nó để làm hại mình, như đã có những người gọi điện đến cơ quan, về gia đình để tống tiền khách. Cô mân mê cái các trong tay, như cắm một vật làm tin. Sán bảo:
- Vạn nhất, nếu cần giúp đỡ gì, nhất là khi lấy chồng, sinh con, em gọi cho anh. Có thể làm được gì, anh sẽ làm… ả ói là Loan số 9 là anh nhớ rồi. Tên thật, em cứ giữ cho chồng con mình thôi.
Sán đưa cho cô mười tờ một trăm ngàn:
- Anh tặng em, để ủng hộ quyết tâm đoạn tuyệt chuỗi ngày ở đây. Số tiền này không dính dáng đến món bạn anh trả em sáng mai đâu.
Loan ôm lấy Sán, vai rung lên, không làm sao ngăn được nước mắt:
- Thế ra đời vẫn có người tốt thế này hả anh?
- Thế thì nhất định trời sẽ cho em một tấm chồng, một đứa con, một gia đình. Anh có biết không, em là gái làm tiền nên chỉ quan tâm đến tiền. ả hưng không mở mồm xin ai bao giờ. Trái lại, có lần còn bị người ta bớt một nửa, vì họ không làm được. Có một ông thích em, suốt mấy năm đi lại, cả ngày trước tết và năm mới mà không bao giờ cho thêm em một đồng. Mấy đứa khác thì vòi thêm. ả gười ta cũng cho đấy! Em thì không bao giờ. Làm việc này đã dơ dáng lắm rồi, ngửa tay xin làm gì cho dơ dáng thêm ra. Đây là lần đầu tiên có người cho em tiền, mà lại cho nhiều thế này. Em biết ơn anh vô cùng…
Rất lạ là lúc này Sán không một chút ham muốn. Trong tình cảm anh, có cái gì giống như cảm thông, giống như tôn trọng. Anh thấy rưng rưng. Anh vuốt tóc cô lấy tay chấm nước mắt cho cô:
- Thôi ngủ đi! Anh không… gì đâu. Mai em đi cho khoẻ nhé!
Cô gái như trong cơn mê, hốt hoảng:

- Đừng anh! Đừng thế! Cho em hầu hạ anh đêm nay, như hầu hạ một ân nhân mà em sẽ nhớ suốt đời. ẩ hất định em sẽ gọi anh khi có tin vui.

Chương 14

Chuyến đi làm ông Hoè rất vui. Tấm ảnh chụp với Tổng thống Putin được phóng cỡ 30 x 40cm treo ngay trước bàn làm việc. Thỉnh thoảng ông lại cười với người trong ảnh.

Ông ghi vào sổ tay:

"Giờ đây, dù quan hệ giữa hai nước đã khác, nhưng nước ả ga thất vọng đã làm tôi hy vọng. Putin là ngôi sao hy vọng của niềm hy vọng ấy. Con người thấp bé nhẹ cân này luôn làm cho thế giới bất ngờ. Ai đời, Tổng thống không đi chuyên cơ mà lại bí mật, bất ngờ, chớp nhoáng cưỡi máy bay tiêm kích đi thăm chiến trường Tréc Sinhia nóng bỏng. Chắc chắn ông sẽ đưa đất nước, với tiềm năng quân sự, niềm tự hào của trí tuệ Xô Viết nỗi kinh sợ của nước Mỹ đến định cao của sức mạnh quyền lực. Đấy là một trong những đảm bảo cho nhân loại, để ai đó không thể có ảo vọng làm mưa làm gió trái đất này.

Tôi cứ muốn gọi con người vì lợi ích dân tộc và đất nước này là đồng chí, mặc dù thẻ đảng ông ta đã đút vào ngăn kéo từ lâu rồi. Có sao! Bác Hồ đã chả nói: Tổ quốc trên hết đó thôi".

Sau chuyến bố con đi công tác bên ả ga về, Lê Đại ngỏ lời với bố về chuyện

mình có ý định lấy vợ. Vợ anh mất đã được gần hai năm rồi. Thời buổi này mà đợi ba năm đoạn tang xong mới được tục huyền thì cũng chả cần thiết. Ông Hoè cũng không có ý định lấy đó làm lý do bảo con chậm lại. Chả biết ý bà Phụng thế nào. Bao giờ Đạt cũng nói chuyện với bố trước. Ông cụ OK rồi, anh mới nói với mẹ.
ẩ ghe Đại kể về cô vợ sắp cưới, ông rất ưng.
Học vấn chỉ là tốt nghiệp trung học phổ thông chứ không có bằng đại học.
ẩ hưng công việc được giao thì làm rất tốt. Xuất sắc là khác. Kiếm được một cán bộ văn phòng ưng ý như thế khó lắm. Anh nhớ lại những tách cà phê sánh cái cách cô ta chăm sóc đến công việc của công ty…
Đại đã phải cắt hợp đồng hai trường hợp. Cả hai trường hợp đều không phải vì lý do công việc. Tuy không thật tốt, nhưng cũng coi là được. Chỉ tiếc là một cô thì mắt long lanh luôn đưa tình giám đốc, đi thì như người mẫu thời trang ra sân khấu trình diễn ấy. Khổ! Đấy là trên sân khấu, chứ trong văn phòng mà đi như thế thì kỳ quặc vô cùng. Ra cái điều đi đứng yểu điệu đấy! Mà ngồi thì, giám đốc dù trong bụng có thích cũng phải quay mặt đi. Chắc là chưa quen mặc váy ngắn, thế là cứ như đứa trẻ lên năm, lên bẩy chả biết khép đùi khi ngồi, cứ tưởng như đang mặc quần âu, vậy là vô tư… tô hô, tơ hơ, ta ha ra hết cả…
Ai góp ý kiến bây giờ? Giám đốc, dĩ nhiên là không rồi. Mà ai biết, đấy là vô ý hay cố tình? Còn bạn gái với nhau. Cả năm bảy cô, đều đang ở dạng sát hạch, làm thử, hợp đồng tạm tuyển. Cô nào cũng cố để được làm việc lâu dài, cô nào cũng giữ miếng cả. Còn đang nghĩ cách loại nhau đây. Chưa cài bẫy nhau là tử tế lắm rồi đấy.
Một cô nữa thì, cũng được việc, nhưng cứ nói trống không, hỏi trống không, ăn cũng trống không nốt. Bắt đầu ăn cũng không mời, mà ăn xong cũng không xin phép cơm ai. Bữa cơm công ty, chỉ có mấy người, thân thiết như

gia đình. Đâu phải nhà ăn tập thể.
ả gười thành phố này không có lối ấy. Đại chấm cái cô được nhiều mặt. Mà lại xinh nữa mới thích. Mà lại ngoan nữa mới hay. Mà lại có chí tiến thủ nữa mới tuyệt. Anh hẹn sẽ đưa người yêu về ra mắt bố mẹ.
Sau mấy lần hẹn, cả nhà mới có mặt đầy đủ, tất nhiên trừ thằng Cường. Hai lần Kiên phải gọi điện cho anh vợ xin lỗi có việc đột xuất nên lỡ hẹn. Hôm nay thì vui rồi. Đại bảo người yêu mặc bộ đồng phục công ty: Váy ngắn bó màu tro xám, dưới đầu gối một tí. Áo vét tông cùng màu. Giày cao gót nâu sậm. Anh nhìn cô, mãn nguyện, tự hào. Cô gái có phần hồi hộp, lo lắng.
ả ghe tiếng đóng cửa xe, cả bốn người dồn mắt nhìn ra. Thảo Tần thầm khen ông anh kiếm được cô gái vừa trẻ, vừa xinh, nghe nói được việc lắm. Trần Kiên cũng phải ghen với ông anh vợ: "Tập một đã hay, tập hai còn hay hơn".
Cô gái líu ríu theo người yêu bước vào nhà. Ông Hoè hơi nhổm người lên. Mắt bỗng tối sầm lại rơi người xuống thành sa lông, tay phải vội đưa lên ngực trái. Chỗ ấy nhói liền mấy cái làm ông co rúm người lại. Bà Phụng đứng hẳn người lên, để nhìn cho rõ, rồi cứ đờ người ra như thế. Cô gái sợ hãi lôi lại, kéo tay người yêu nép vào sau anh như trốn tránh. Đại hết nhìn bố mẹ lại nhìn người yêu. Không hiểu chuyện gì xảy ra.
Vợ chồng Kiên, Tần quay lại nhìn nhau như cùng hỏi chuyện gì thế này? Không ai nói gì nên Đại không hiểu gì cả. Chỉ thấy người yêu vừa kéo vừa giật tay về phía sau. Rồi bà Phụng như mới cử động lại được, cả hai tay cứ vẫy hắt ra như đuổi tà ma. Ông Hoè thì đã nhắm tịt mắt lại từ nãy, tay phải vẫn ấp lấy ngực trái như giữ cho tim khỏi bung ra ngoài. Vợ chồng Kiên đứng như trời trồng. Cô gái rời khỏi tay Đại, chạy ra ngoài, cứ thế chạy như ma đuổi. Đại bước vội ra, mở cửa xe, rồ ga theo. Anh bám hạ cửa kính xuống, đi sát vào phía cô gọi:
- Lên xe đi em!

Cô gái lắc đầu quầy quậy:
- Cứ mặc em, anh đi đi!
Đại vọt lên một tí, tạt xe vào lề đường nhảy ra nắm lấy lay người yêu kéo đi, một tay mở cửa xe, một tay đẩy cô vào sập cửa lại. Đại không chạy xe. Anh hoảng hốt hỏi dồn dập:
- Chuyện gì thế em? Đã có chuyện gì xảy ra giữa em và bố mẹ à?
Im lặng…
- Em đã có việc gì không phải với bố mẹ à?
Im lặng…
- Phải nói ra anh mới biết chứ? Thế này thì biết đằng nào mà lần!
Im lặng. Cô gái mặt mày tái dại, trắng bệch như chết trôi, vẫn câm lặng. Cô gục đầu lên cốp xe. Sợ hãi, choáng váng đến không còn khóc nổi nữa. Anh lay cô, kéo cô lại phía mình, cố nhìn vào mắt cô, nhưng cô giấu cả mặt đi. Hỏi thế nào, dỗ thế nào cũng không cậy miệng được. Đại đành đánh xe đưa về nhà cô trọ. Chỗ ấy xe không vào được - cũng không có chỗ đỗ, nên Đại đành để cô về một mình.
Anh lập túc quay xe, phóng vội về nhà. "Hiện trường" vẫn còn nguyên. Mọi người như vẫn chờ anh về.
Đại vừa mở miệng:
- Chuyện gì thế hả ông bà?
Ông Hoè như chỉ đợi có thế, nói như thở hắt ra:
- Con bé chính là người yêu thằng Cường!
Thảo Tần:
- Ôi sao thế hở ông?
Kiên:
- Ái chà chà!
Đại nghiến răng kèn kẹt.

Bà Phụng:
- ẩ ó là con yêu tinh làm hại nhà này!
Đại hét lên:
- Mẹ! Rồi bỏ chạy ra ngoài, chiếc xe rú ga phóng đi như hoá rồ.
***
Kiên có vẻ bình tĩnh hơn cả. Anh không biết đầu cua tai nheo ra sao, trước tình huống này, phải tìm hiểu xem câu chuyện đã xẩy ra như thế nào thì mới có giải pháp phù hợp. Anh lựa lời:
- Ông bà cứ bình tĩnh đã. Đừng vội kết luận điều gì. Con thấy bác Đại có vẻ hoang mang lắm. ẩ hỡ bác ấy không kiềm chế được mà làm điều gì đáng tiếc là rất nguy hiểm. Điều quan trọng nhất, theo con là ông hỏi kỹ chuyện bác ấy với cô gái này xem sự thể như thế nào thì mới biết được thực chất của vấn đề. Bấy giờ mới tính được.
Anh quay sang vợ:
- Anh phải đi công việc, em ở đây nói chuyện với ông bà đã nhớ.
Kiên đi rồi, Tần hỏi bố mẹ:
- Con chả biết nhà mình dạy dỗ cháu Cường kiểu gì để nó tự do quá. Lúc chị Miên còn sống, có lần con hỏi, sao lần nào em về cũng chả gặp nó thì chị ấy bảo, đến mẹ con còn chả mấy khi ăn cơm cùng nhau. ẩ ó ăn ở đâu ấy nếu có ăn ở nhà thì ăn sau cùng, ăn một mình, lúc mọi người đã đi ngủ cả rồi. Buổi sáng, hoặc là nó đi từ tinh mơ, lúc chưa ai dậy; hoặc là mọi người đi làm hết nó mới dậy. Chuyện lăng nhăng của nó là hậu quả của việc dạy dỗ quản lý nó không đúng.
Bà Phụng quay sang chồng:
- Có mỗi thằng cháu trai mà không dạy được. Ông mày thì chỉ lo dạy dỗ thiên hạ, làm sao cho thiên hạ thấm nhuần nghị quyết, làm theo nghị quyết. Trong khi nhà mình thì chính cháu đích tôn lại phá nghị quyết…

Ông Hoè không nói gì, bỏ lên gác. Chỉ còn hai mẹ con. Tần nói với mẹ:
- ả hiều tiền chưa hẳn đã hay đâu mẹ ạ.
- Thế nghèo như nhà cô thì hay à? Chuyện nhà cửa đến đâu rồi. Mẹ thấy chả còn ai ở nhà lắp ghép đâu? Các bác ấy chạy đất làm nhà cả rồi. ả hững chỗ ấy giở chỉ còn dân ngụ cư thuê, hoặc bọn trẻ mới ra trường ở thôi. Rao bán, họ mua ngay đấy mà.
- Vâng, thì tiền ông bà cho, chúng con đã mua được một mảnh đất rồi. Đang thuê người thiết kế. ả hà con đã có người mua rồi, họ chưa chồng đủ tiền thôi.

Thật không gì thất sách bằng nhà lắp ghép…

Chị rùng mình khi nhớ lại hình ảnh chiếc quan tài lủng lẳng trên đầu dây hôm nào. Bậy giờ làm bao nhiêu tầng chả được. Thế mà ngày ấy, không một công trình nào được làm trên năm tầng. Trói chân trói tay nhau đủ mọi chuyện.

- Thôi giờ thì tốt rồi. Không thì vợ chồng con cái cô cứ là ở cái chuồng chim ấy suốt đời. Ở đây ăn cơm với mẹ nhớ.
- Thôi con phải về với cháu. Con trai lo đằng con trai, con gái lo đằng con gái mẹ ạ. Mẹ cứ bình tĩnh nhé.

Trên gác, ông Hoè lo lắng gọi vào máy di động của Đại:

- Con đang ở đâu? Lái xe cho cẩn thận. Hết sức bình tĩnh đấy nhớ. Không có tình cảnh nào là không có lối thoát. Cứ đi công việc đi, tối về bố con nói chuyện.

Lúc chuyện thằng Cường với Kiều Linh xảy ra, Đại đang có chuyến công tác bên ả ga. Mọi chuyện phải giải quyết nhanh gọn. Anh chỉ được bố thông báo tóm tắt sự việc và cách giải quyết. Đại thấy chả có cách nào hơn nên nói với bố cứ làm. ả ói chuyện điện thoại quốc tế, từ Việt ả am đắt gấp nhiều lần gọi từ nước ngoài về, nên không thể dài dòng văn tự ê a, ề à, buôn dưa lẽ được,

nên anh cũng không hỏi tên tuổi cô ta làm gì.
Đại về muộn. Ông Hoè vẫn ngồi đợi con. ả hìn bố, anh biết ông đang hết sức căng thẳng. Không biết lục phủ ngũ tạng có vấn đề gì không, chỉ biết mỗi khi xúc động mạnh, ngực ông lại nhói lên như có người bóp nghẹt lấy tim không cho nó tự do co bóp. Ông suy nghĩ rất lung. Không cần hỏi nhiều, không cần vòng vo, chỉ cần hỏi mấy câu thôi.
- Anh đã… gì với nó chưa?
- Rồi bố ạ. - ả gừng một tí Đại tiếp - Cô ấy đã… có mang.
Thế là rõ! Bản chất sự việc, mức độ sự việc là ở đấy! Giải quyết thế nào cũng phải căn cứ vào thực trạng ấy ông hỏi tiếp câu thứ hai:
- Thế nó có biết con là bồ thằng Cường không?
- Con cũng không biết nữa. Không có gì tỏ ra là cô ấy biết. ả hà mình thì đã chuyển đến đây. Mà con cũng đã đưa cô ấy về đây bao giờ đâu.
Ông Hoè lại hỏi:
- ả ó đang ở đâu, tinh thần nó thế nào?
- Cô ấy ở nhà trọ. Có vẻ hoang mang, suy sụp lắm. Con dặn cứ yên tâm, tạm nghỉ ở nhà một hai ngày.
Ông cụ quả quyết:
- Bằng mọi cách, phải tìm hiểu, phải kiểm tra, thử thách xem cô ta có biết không. Đấy là mấu chốt vấn đề, là điều quan trọng nhất, nó chứng tỏ phẩm chất, nhân cách của cô ta - giọng ông băm, chặt từng nhát, như đứng trên hội trường mỗi khi quán triệt nghị quyết - chỉ có trên cơ sở ấy, mới chọn được một giải pháp phù hợp. Con tiến hành ngay đi - Ông ra lệnh.
Hai hôm sau, anh nói với bố, việc anh thông báo tuyển nhân viên do một bộ phận khác làm. Sau khi chọn được một số, anh là người gặp cuối cùng. Anh cũng chỉ hỏi chuyện qua loa, để xem trực giác, có mách bảo điều gì khác không thôi. Các nhân viên tạm tuyển thì dĩ nhiên không dám "phỏng vấn lại"

giám đốc rồi.
Anh chưa bao giờ gặp cô ta ở bất cứ đâu. Chưa nghe thấy cái tên ấy ở bất cứ chỗ nào. Cô ta không đưa mắt tống tình, không cố ý làm duyên. Mà công việc thì không chê vào đâu được.
Ông Hoè bảo con trai:
- Để bố trực tiếp hỏi chuyện cô ta xem sao.
- Ở đâu ạ?
- Ở công ty, trong phòng làm việc của bố.
***
Sự thật tàn nhẫn giáng Kiều Linh một đòn chí tử. Chuyện lần trước, đau lắm đấy. ả hưng là nỗi đau bị phụ bạc. Và còn có cách giải quyết và cũng đã nguôi ngoai.
Chuyện lần này là nghịch cảnh, là trớ trêu, là vô phương cứu chữa. ả ếu lại giải quyết như lần trước thì nỗi đau này gấp nghìn vạn lần. Cô không ăn, không ngủ. ả ơm nớp như sắp bị xô xuống vực. Đại đến tận nơi - lần đầu tiên anh đến gian buồng chật hẹp Kiều Linh thuê chung với một cô bạn cùng quê cho đỡ tốn tiền và còn dựa dẫm vào nhau những lúc khó khăn. Anh mang một túi xách nặng đồ ăn thức uống đến:
- Em phải ăn uống để còn nuôi con chứ?
Kiều Linh ngước đôi mắt trũng sâu:
- Liệu em có được nuôi con em không chứ? Hay là…
Giọng Đại kiên quyết:
- Không ai cướp được con chúng mình!
Kiều Linh run run:
- Em sợ mẹ lắm.
ả hắc đến mẹ, quả thật, Đại cũng thấy ngại, nhất là lời bà hôm ấy.
- Em cứ yên tâm, đừng sợ!

ả ói đừng sợ để trấn an thế thôi, chứ thật ra anh cũng thấy không yên tâm.
- Sáng mai em đến công ty gặp bố. Chuyện thế nào cứ nói thế. Muốn ra sao thì ra. Mà anh nói phải nghe lời. Ăn uống đi, uống viên thuốc này vào, cố ngủ cho đỡ căng thẳng. Chỉ có mấy ngày mà em sọp hẳn đi đấy. Anh không muốn trông thấy vợ anh thế này!
Câu nói cuối cùng của Đại, như được an ủi, cô ngoan ngoãn:
- Vâng, em nghe lời anh. Thôi anh về đi, công việc đang đợi anh. Phần việc của em, chắc là cái Yến làm. ả ó cũng chịu khó đấy anh ạ. Chỉ chưa được sáng ý lắm thôi.
***
- Cháu làm thế nào để được vào làm công ty này?
Kiều Linh nhận ra cái ý móc máy, nghi ngờ trong câu hỏi nhưng cô không tự ái. Cuộc đời mình quyết định bởi cuộc nói chuyện này đây. Cô nhớ đến thái độ của ông khi giải quyết vụ với Cường nên cô nhìn ông hy vọng:
- ả hở số tiền bác cho, cháu theo được cả hai lớp tiếng Anh và vi tính, xong chương trình vi tính phổ thông, cháu theo tiếp một lớp nâng cao, và theo học một lớp thư ký văn phòng. Cháu còn mua được một số sách vi tính, hai cuốn từ điển Anh Việt, Việt Anh, dạy nấu ăn, dạy ứng xử v.v… Cháu và một số bạn cùng cảnh, quy ước với nhau, hễ thấy nơi nào thông báo tuyển nhân viên thì báo cho nhau. Được các bạn rủ, mấy đứa cháu thì tuyển vào đây. Cháu và một bạn nữa trúng tuyển. Được làm thử không lương hai tháng. Rồi được ký hợp đồng tạm tuyển. Một năm rưỡi sau thì cháu được ký hợp đồng dài hạn, được đóng bảo hiểm y tế, bảo hiểm xã hội.
Ông Hoè chăm chú nghe. Chăm chú quan sát cô. Cố xem có gì lèo lá, là điêu trác không. Ông nhớ lại hai lần gặp cô. Cái nhìn thẳng đàng hoàng. Cả khi nói ra cái đều rất khó khăn là số tiền "đền bù thiệt hại". Ông thấy rõ cái nét sắc sảo khi trả lời ông phương thức giao tiền. Gần hai năm trôi qua, trông cô

già dặn hơn, sự lo lắng không át được vẻ mặn mà của một cô gái khi mầm sống đang tượng hình trong cơ thể vào thời xuân sắc nhất. Ông nhớ lần đầu đến, cô ta chỉ nhìn ông chứ không nhìn bà Phụng. Điều ấy cũng dễ giải thích.

Câu thứ hai ông Hoè hỏi là:

- Cháu có biết giám đốc công ty là bố thằng Cường không?

- Thưa bác, cháu làm sao mà biết được ạ. Anh Cường không có nét nào giống bố cả. Có lẽ anh ấy giống mẹ hơn. Mà giám đốc thì cũng không giống bác, có lẽ cũng giống bác gái hơn. Mà dù có giống nhau thì cháu cũng không thể chắp nối lại để tìm ra mối liên hệ máu mủ huyết thống được. Còn nếu cháu biết quan hệ ấy thì chả hoá ra cháu làm chuyện… loạn luân ạ?

ả gập ngừng đắn đo một chút, cô nói tiếp:

- Bác thứ lỗi cho cháu. ả ếu cháu biết mối quan hệ ấy thì ngoài lý do đã nói, cháu cũng không dám nghĩ đến chuyện trêu giám đốc!

- Vì sao?

- Vì… vì thưa bác, cháu xin lỗi bác lần nữa, bác cho cháu nói ra điều này: Cháu rất sợ bác gái.

ả ói giữa dạ, ông Hoè hoàn toàn không nghi ngờ những điều Kiều Linh nói. Phải công nhận là nó đúng. ả ó sắc sảo, nó nói thật. Không thể bác được. Càng nói Kiều Linh càng cảm thấy vững tâm hơn. Và điều làm cô phần nào yên tâm, ngay khi Đại nói gặp ông Hoè. ả hờ hiểu biết, nên ông có cái độ lượng bao dung hơn. Đến đây chính ông Hoè cũng thấy phân vân vô cùng. Rõ ràng là nó không biết thật. Chưa kể những lý do nó vừa nói. Chỉ nhớ lại hôm nó về cùng với thằng con mình thì thấy nó hoàn toàn bất ngờ. ả ếu biết, nó sẽ kiếm cớ không về vội, đợi bụng to tướng ra đã, để không thể nạo hút được, để đặt gia đình Đại trước sự đã rồi. Hoặc ít nhất thì nó cũng phải có biện pháp đối phó, phải chuẩn bị tư tưởng cho Đại chứ. Chinh ông Hoè cũng

không biết nên làm thế nào bây giờ. Sự thể đã thế này. Ông quyết định hỏi câu thứ ba, buộc Kiều Linh, chứ không phải ông, phải giải bài toán này.
- Thế bây giờ cháu định thế nào?
Câu hỏi đẩy cô gái tội nghiệp vào thế cùng đường. Ông Hoè nhớ, trong câu chuyện với thằng Cường, ông cũng hỏi cô gái một câu đại ý như thế… nhưng bây giờ, sự việc khác hoàn cảnh khác, bản chất vấn đề cũng khác. Và điều quan trọng nhất là, ông bố Lê Đại không phải là thằng con mất dậy Lê Cường. Tất nhiên ý kiến con trai ông phải đóng vai trò quyết định. ả hưng lại không thể không đếm xỉa đến ý kiến bà Phụng, không thể không đếm xỉa đến phong tục tập quán, dư luận xã hội. Dẫu sao ông cũng cảm thấy việc này thật khó mà giải quyết ổn thoả, nếu không đạt được sự đồng thuận của cô gái này. Vì thế ông mới đẩy bóng sang chân cô.
Kiều Linh cũng không biết phải thế nào. Cô chỉ biết cái hoạ này, cũng như cái hoạ trước không phải đo cô gây ra. Về mặt tình cảm, cả lần trước lẫn lần này cô đều yêu thành thật, chân tình, cô đều không có lỗi. Vì thế cả về lý và về tình, cô đều bị đẩy vào tình cảnh bất lợi nhất. Cô không biết nên thế nào nên đành nói thật:
- Quả thật, cháu cũng không biết nên giải quyết thế nào.
Kiều Linh nói thế, ông Hoè thấy tốt nhất là dấn thêm mọt bước nữa.
- Bác biết trong cả hai câu chuyện, cháu đều không có lỗi. Trong chuyện này, nếu cháu thật lòng yêu con trai bác thì cháu cần có một sự hy sinh.
Kiều Linh hiểu ngay ông nói thế, nghĩa là thế nào. Cô bật khóc. Cô khóc như chưa bao giờ được khóc. Chả việc gì phải ý tứ. ả gười này là bố người chồng tương lai của cô kia mà. Cô vẫn nói thế. Vậy mà bây giờ ông chỉ là một kẻ xa lạ, một kẻ đang đẩy cô đến tận cùng cái mất mát đau thương, không phải một lần mà đến hai lần, lần sau khốn nạn hơn, đau đớn hơn lần trước ngàn lần. ả ước mắt cô như từ một túi nước hứng trong căn

nhà dột nát, đầy ứ tràn ra. Cô nhớ lại quãng đời học sinh cách đây chưa lâu, mấy đứa bạn gái đã có lần độc mồm bảo, trời cho mày xinh đẹp hơn người, rồi sẽ cướp của mày cái khác cho mà xem. Có đứa còn bảo, tên mày là tên nàng Kiều, không khéo chả ra sao đâu.

… "Mẹ ơi, con đã cố gắng bao nhiêu mẹ có biết không? ả hà mình nghèo, có vào đại học cũng không đào đâu tiến ăn học. Con đã thử rồi, đi làm ôsin, làm gia sư cũng không ai nhận. Không ai dám chứa một đứa con gái xinh đẹp như con trong nhà, sợ các anh chủ, ông chủ không cưỡng lại được sắc đẹp. Làm tiếp viên nhà hàng thì người ta nhận ngay đấy. ả hưng mà có hay ho gì đâu. Con gặp anh ấy, trông khôi ngô tuấn tú thế, lại giầu có, ga lăng nữa, chơi trên tiền nữa. Con mẹ gửi thân vào đấy, chắc cũng được phận nhờ. Ai ngờ, anh ấy chỉ coi con như thứ đồ chơi qua ngày… Mẹ ơi, con có tội tình gì đâu hả mẹ…".

Cô nhắm mắt lại, mà nước mắt cứ tràn ra, chảy ướt đầm cả vạt váy trên đùi. Hai tay cô khoanh lại, đặt trên bàn, đầu gục vào đấy. Cô vừa khóc vừa thầm gọi mẹ, nói chuyện với mẹ. Ông Hoè nhìn cô. Cái đầu cứng như đá cũng nhão ra theo tiếng khóc cô gái.

… "Con biết làm thế nào bây giờ mẹ ơi! Con mẹ không có tài cán gì, chỉ sáng ý thôi, biết suy nghĩ thôi, nên được việc cho Công ty lắm mẹ ạ. Thế nên giám đốc mới để ý đến. Chứ nếu chỉ xinh đẹp thôi, thì dù có thêm thân hình bốc lửa như chị Khanh, cũng bị cắt hợp đồng rồi mẹ ạ. Anh ấy yêu con thật lòng. Anh ấy là người lớn chứ không phải trẻ con. Lần này, con lại hy vọng. ả hưng hy vọng lắm lại thất vọng nhiều, bố mẹ ơi! Mà cũng lại chót nhỡ rồi cơ chứ. Không nhẽ mẹ con con lại phải một lần nữa lìa nhau à? Liệu ông trời có vì thế mà trừng phạt con, không cho con được quyền sinh nở nữa không?"

Mẹ cô nhìn cô đăm đăm, không nói gì. ả ước mắt cũng giàn dụa như cô. Chỉ

nhìn cô thương cảm, vuốt tóc cô ghì chặt đầu cô vào lòng. ả ước mắt bà cứ rơi như mưa trên đầu, trên má cô. Bố cô thì trừng mắt:
- Con hãy đứng dậy và không khóc nữa. Đứng dậy!
Đau đớn làm cô lả đi, tiếng khóc nhỏ dần.
Căn phòng lặng đi trong tiếng nấc nghẹn, thưa dần của cô gái tội nghiệp. Cô thiếp đi trong mộng mị hãi hùng, khi biết rằng, không còn cách gì nữa rồi, một lần nữa lại phải rời bỏ hòn máu của mình.
Không ai biết căn phòng ấy chết lặng đi trong bao lâu. Không ai biết cô đã thiếp đi trong chán chường tuyệt vọng bao lâu. Hai đứa bé, một gái, một trai cứ bám riết hai tay cô, khóc ngặt nghẽo. Dỗ thế nào cũng không nín. Cho sữa không ăn, bú chực không bú, cứ đòi bú cô. ả gực cô thật lép kẹp. Khóc mãi, khóc mãi, cuối cùng nó lả đi. Mấy ngón tay bé tẹo rời ra. ả ó rơi xuống một cái hố đen ngòm, ngoe nguẩy toàn những rắn rết thuồng luồng…
Một hồi chuông điện thoại làm cô giật mình.
Ông Hoè nhắc máy đặt ra ngoài.
Cô gái mở mắt, ngơ ngác không nhớ được điều gì.
Cô không biết, khi gục xuống thì thầm nói chuyện với bố mẹ mình, thì ông Hoè cũng lặng lẽ khóc theo.
Rồi ông đến bên cô, đứng cạnh cô. Yên lặng để cô nói chuyện. Yên lặng để cô khóc. Cô thiếp dần đi. Ông kiên nhẫn đứng bên, không nói gì, không một cử chỉ gì mà vẫn cảm thấy mình đang chở che, thay cho bố mẹ cô, ở một miền quê nào đó ông chưa biết.
Khi cô dụi mắt đứng dậy ngơ ngác nhìn quanh, thì gương mặt có bộ lông mày lưỡi mác vểnh ngược đã trìu mến cúi xuống bên cô. Ông dang cả hai tay ra, ôm cô vào lòng. Bàn tay xương xẩu vỗ vỗ lưng cô, nói nhưng lời dịu dàng nhất mà cả mấy người ruột thịt của ông, hai người vợ ông, con trai, con gái, con sống, con chết cũng chưa bao giờ được nghe:

- Thôi không là cháu thì là con bác cũng được cháu ạ!
Cô gái vùng khỏi tay ông, quỳ sụp xuống, ôm lấy hai chân ông, ngước cặp mắt ầng ậng nước nhìn ông, như nhìn một vị thánh sống. Cô nói trong nước mắt, sung sướng nghẹn ngào:
- Thế này thì đúng là trời cũng có mắt thật rồi bác ơi! Con… con… con biết ơn bố vô cùng bố ạ!
Đêm ấy ông ghi vào sổ tay: "ả ếu không làm như thế, mình sẽ không còn là con người".

Chương 15

Thảo Tần bảo con:
- Thôi không đợi bố nữa, mẹ con mình về bà ngoại trước đi!
Thuỳ Dương leo lên xe máy. Con bé nhanh nhảu hoạt bát hẳn lên kể từ ngày nó theo lớp học võ. Thật ra Thảo Tần không có ý định như thế. ả hưng con bé hai bị bắt nạt quá. Bà ngoại xót cháu bảo:
- Sao cháu không táng cho nó mấy quả.
ả ó ngước mắt lên:
- Táng là thế nào hả bà?
- Táng là đấm, nắm tay lại thành quả đấm, đấm vào mặt nó thế này này. Cho nó chừa đánh mình đi.
- ả hưng cháu không biết đấm.
Thảo Tần nghe hai bà cháu nói chuyện, không nói gì. Chị biết, nhờ có mẹ mà bố và hai anh em mới được như bây giờ. ả hưng bà không biết dạy cháu. Đến cái thằng Cường… chẳng biết rồi sẽ ra sao. Có lần cô cháu gặp nhau, nói cái gì nó cũng bảo: "Cô chả hiểu gì bọn thanh niên chúng cháu". - "Cô thấy cháu chả có vẻ gì buồn sau cái chết của mẹ cháu". - "Tại ông trời đấy? Ông ấy cho mẹ cháu sống đến thế thôi thì biết làm thế nào?" ả ó biết chuyện

mẹ nó từ hồi còn học cấp 2. ả ó lại biết người chết cùng với mẹ nó, nên nó nói tiếp: "Mẹ cháu chết thế, có khi lại sướng. Bị ung thư như mẹ bạn cháu, đau đớn vật vã mãi mới đi được, khổ lắm. Mà cô bảo, buồn làm gì cho nó già người đi, đời người sống được bao lâu, nghĩ lắm chỉ tổn thọ. Cháu sắp xa cô rồi. Cô cháu gặp nhau nên nói chuyện vui vui một tí có hơn không?" Cô cũng biết anh mình định cho con đi du học nước ngoài. Cô can anh:
- Cứ như em thì học ở nhà hơn. Được cái bằng đại học nước ngoài, có khi lại mất con. ả hững đứa chăm chỉ, chí thú học hành cơ, cay cú chuyện học hành cơ. Chỉ biết học, ngoài ra không biết gì khác thì còn đỡ lo, chứ lông bông như cháu… Em sợ rằng anh không quản lý được đâu. Cũng không điều khiển được từ xa đâu. ả ó sẽ trượt khỏi quỹ đạo của anh cho mà xem…
Cô dạy con theo kiểu của cô. Không cho con đọc nhiều, không mua cả đống truyện về cho con đọc. Không cho con xem các phim tình cảm, phim hành động. Quyển sách nào cô mua cho nó đọc thì thế nào cô cũng phải đọc lướt qua trước. Bận quá thì lướt qua, sau khi nó đọc xong cũng được. Để trao đổi với nó, phòng khi nó thắc mắc gì phim nào cho con xem thì mẹ cũng xem. Chỉ có trò gì con được chơi ở cung thiếu nhi hay công viên là mẹ không được chơi cùng thôi. Sau khi con đọc xong, thế nào mẹ cũng hỏi con về cuốn sách đó, bộ phim đó. Mẹ con trò chuyện trao đổi, phân tích, như bạn bè cùng lớp. Cốt là dạy nó suy nghĩ, để tìm câu trả lời, tại sao câu chuyện lại như thế, nhân vật lại như thế, kết thúc lại như thế, sau khi hai mẹ con đã cùng xem nó. Cô trao đổi với các bạn đồng nghiệp: Đã biết cái gì thì biết đến nơi đến chốn, không thì thôi. *Thà dốt đặc còn hơn hay chữ lỏng*. Không bao giờ con cô đọc cuốn sách gì mà cô không biết! Thế là bản thân mình cũng mở mang kiến thức, mà điều quan trọng nhất là giúp con tìm hiểu thế giới xã hội, thế giới tự nhiên.
ả hờ thế, cô đã xây dựng được cho con gái thói quen trò chuyện trao đổi, hỏi

han mẹ tất cả những gì mà nó chưa hiểu, nó hoài nghi, sau khi nó đã tự mình phân tích lý giải mà vẫn chưa yên tâm.
Con lớn dần lên, cô không còn đủ thời gian mà đọc cùng nó tất cả các sách, cùng xem tất cả các phim.
ả hưng nhờ đã tạo dựng được thói quen ấy mà kiến thức của nó rất vững. Không thật xuất sắc môn nào, nhưng điểm trung bình tất cả các môn đều từ 8 trở lên, kể cả giáo dục thể chất.
Bây giờ tầng một nhà ông bà ngoại trở thành "đại lý gạo quê" cho cô ôsin Dự. Bà Phụng nhìn những thúng gạo, trông con bé xúc gạo vào túi cân cho khách, nhất là lúc nào được bán hộ nó, đối với bà là niềm thích thú. Bây giờ, bà rất chiều khách, lại còn trò chuyện với họ như những người quen thân. Thì toàn những bà, những chị ở quanh quẩn trong ngõ này thôi chứ đâu xa. Cơ chế thị trường đã làm thay đổi bản chất mối quan hệ giữa người mua và kẻ bán rồi…
Kiên về thì món bún chả đã xong. Thảo Tần bảo:
- Bố có thích nếm trước thì đi pha nước chấm đi, để mẹ làm nốt rau sống. Bún chả mà không có rau sống thì chả ra làm sao.
ả hưng Kiên chỉ dám ăn rau sống nhà làm, vợ làm, chứ không dám ăn rau sống ngoài hàng. Còn nước chấm? Ăn nhau còn ở nước chấm nữa. Anh được vợ tín nhiệm món này, nhờ mẹ đẻ dạy tỉ mỉ công thức: 1 nước mắm, 3 nước đun sôi, 1 dấm. ả hưng bao nhiêu đường là vừa? Thuốc không bằng thang là thế. ả gọt quá cũng dở, chua quá cũng không ăn được. Tỏi, hạt tiêu, ớt để ra ba bát con, ai thích gì thì cho thêm cái ấy. Kiên tỏ ra xuất sắc việc pha chế nước chấm. Được vợ rất khen. ả hưng đến món chả nướng thì Thảo Tần phải chia làm hai phái. Chị thì chỉ ăn chả băm rán thôi. Chồng lại thích nướng, cả chả miếng và chả băm. Kiên bảo, anh biết vì sao em sợ chả nướng rồi. Anh cũng biết là các món nướng trực tiếp với lửa đều là tác nhân gây

ung thư. ả hưng ăn chả nướng là ăn cả bằng lưỡi, bằng mũi. Cứ thơm lừng cả nhà. Thích lắm. Bây giờ có gà nướng lá chanh này, ếch nướng này ốc nàng hương nướng, sò huyết nướng. Cái gì nướng cũng ngon.
Thuỳ Dương đang nhặt rau cùng mẹ. ả ó nhìn mẹ làm, tỉ mẩn làm theo. ả gắt tùng lá rau thơm khỏi thân cây. Đến ngọn non mới ngắt, chỉ để hai ba lá.
Thấy bố hết lời ca ngợi các món nướng như thế, lập tức nó phản ứng:
- Bố bảo cái gì nướng cũng ngon. Thế rau sống nướng có ngon không? Bún nướng có ngon không? Chuối tiêu ăn tráng miệng nướng có ngon không? Bố khái quát không đúng rồi.
Thảo Tần thích chí reo lên:
- Bố thua con gái chưa nào? Đừng tưởng bắt nạt mẹ con em nhé. Đây vừa là đa số, vừa không kém gì đâu nhé.
Vợ chồng Kiên rất thích sự bướng bỉnh của con. ả ó hay hỏi, hay vặn vẹo và nếu câu trả lời không làm cho nó thoả mãn thì nó vặn đến cùng, tự mình đi đến cùng. ả hưng nó chỉ bướng bỉnh về nhận thức, chứ không bướng bỉnh về thái độ, như một đứa trẻ ngang ngạnh không biết nghe lời người lớn.
Cách đấy mấy năm, đi học về, nó đã kể một chuyện xảy ra ở lớp cho bố nghe. Hôm ấy mấy đứa ngồi hai bên, và bàn trên bàn dưới đều đòi nó cho xem bài.
Mọi lần vẫn thế. Vì nó thường được điểm cao nhất lớp. Lần này nó nhất định không cho đứa nào xem. Cả đứa bạn thân nhất ngồi bên trái cũng không được xem. Mặt nó hết đỏ lại tái. Môi bậm lại.
Cô giáo đến gần. ả ó đứng lên, nhìn thẳng vào mắt cô, hai tay đưa bài làm văn ra:
- Thưa cô, cô chấm lại bài cho em ạ!
Cô giáo đã đứng tuổi, trợn mắt. Chưa bao giờ cô gặp chuyện này. "ả ó dám đòi mình chấm lại, nghĩa là mình chấm sai? A, ghê nhỉ, to gan thật. Con cái

nhà nào mà hỗn thế không biết". Cô giật lấy bài trên tay nó, hất hàm:
- Làm sao phải chấm lại?
- Cô cho em mấy điểm thì cho, nhưng cô xoá cho em hai chữ này đi.
- Hai chữ nào?
- Chữ… chữ… - nó đỏ mặt tía tai rồi, không chịu được nữa. ả ó bật khóc.
- Ái dà, lấy nước mắt doạ tôi đấy à? ả ào, đâu, chữ nào, chị chỉ cho lôi xem?
Bà giáo đã đứng tuổi, dí tờ giấp vào mặt nó. ả ó đưa tay quệt ngang mắt, mếu máo:
- Thưa cô đây ạ.
Bà giáo lướt qua, không nhịn được, cười phá lên.
Và cái điều con bé sợ nhất đã xảy ra. Bà dõng dạc đọc đoạn văn của nó cho cả lớp nghe, rồi hỏi:
- Thế có kỳ quặc không các em?
Mấy chục cái miệng cùng nhao nhao:
- Có ạ!
- Kỳ quặc quá ạ!
Bà giáo thích chí:
- Vậy mà khi cô phê là kỳ quặc thì chị này lại đòi xoá đi đấy các em ạ! Đề nghị thế có kỳ quặc không hả các em?
- Kỳ quặc quá ạ!
Bà giáo đay lại:
- Hai lần kỳ quặc ấy chứ?
Con bé cắn môi chịu đựng. ả ó đã hết khóc từ nãy.
Mặt đanh lại, nó dằn từng tiếng, quả quyết:
- Thưa cô em không kỳ quặc!
Mấy chục cái miệng lại nhao nhao:
- Kỳ quặc! Kỳ quặc! Kỳ quặc!

ả ó quay lại, trợn mắt, hét lên:
- Các bạn kỳ quặc thì có!
- Ai dà, dám nỏ mồm vặc lại cả lớp kia à! Khá nhỉ. Để tôi hỏi cô giáo chị, xem chị là con cái nhà ai mà gớm ghê thế.
Không tỏ ra sợ sệt, nó vẫn cãi:
- Các bạn thử đến nhà tôi xem có đúng như tôi tả không nhé.
Cả lớp cười ầm lên. Mấy đứa con gái cười như nắc nẻ. Cô giáo cũng cười, để yên xem hai phe đấu nhau thế nào. ả ó thì tỏ rá rất tự tin:
- Các bạn có dám đánh cuộc không. ả ếu tôi thua thì tôi mời cả lớp ăn kem. ả ếu các bạn thua thì bạn lớp trưởng phải thay mặt cả lớp xin lỗi tôi nhớ.
Bà giáo dạy thay cô giáo chủ nhiệm nó nghỉ đẻ, cũng thấy hay hay, liền nhận làm quan toà:
- Được tôi sẽ làm trọng tài việc này. ả ếu thua, chị có mời tôi ăn kem không đấy?
Con bé tươi cười, tuy nước mắt vẫn còn nguyên trên má.
- Thưa cô em mời cô và các bạn ăn, bao giờ rét run lên thì thôi ạ. ả hưng cô và các bạn - ả ó định nói, không bao giờ ăn được kem của em đâu ạ - ả ghĩ thế nào nó lại nói - Cô và các bạn không thắng được em đâu ạ!
Cô giáo và cả lớp chợt lắng đi trong mấy giây, vì thấy nó có vẻ rất tự tin, nó lại thông minh nhất lớp, không dễ gì bắt nạt được. Không biết câu chuyện thực hư thế nào, mà nó dám cả gan chọi lại tất cả? Đến lúc ấy nó mới rành rọt:
- Trong bài tôi tả, mỗi khi ăn cơm xong, có gì vui, ông tôi thường vừa hát vừa đánh răng, vì đấy là… hàm răng giả cơ mà!
***
Bà ngoại ngồi phía ngoài, bên mấy chậu nhựa xanh đỏ đựng gạo, ngắm người qua lại, nhưng vẫn theo dõi câu chuyện ở gian trong của vợ chồng

Thảo Tần với con gái. Bà thấy mừng. Thằng anh nó giầu đấy, nhưng không được như nhà này.
Kiên nói dóng ra:
- Mời mẹ vào xới bún. Chúng con để phần ông và bố con bác Đại rồi.
- Phần thì cứ để phần, chứ ông ngoại và bố con bác Đại chưa chắc đã ăn đâu.
Thảo Tần kể với mẹ:
- Cháu bà vẫn đi học võ đều đấy bà ạ.
- Ừ phải đấy cháu ạ. Mình có võ, đứa nào động vào táng cho nó biết thế nào là lễ độ.
Thảo Tần nói cho mẹ hiểu:
- Cháu bà học võ cho khoẻ người, nhanh nhẹn, hoạt bát, sau nữa mới là tự vệ. Đây là võ tự vệ mà bà. Chứ không phải học võ để đánh nhau đâu ạ. Hôm nọ, con đến đón cháu, từ xa thấy có một vòng trẻ con xúm quanh. Trước mặt nó là một thằng bé cao hơn gần một cái đầu, đang hằm hè xông vào. Cháu bà, ba lô sách vở vẫn khoác sau lưng, hai tay nắm chặt, đứng xuống tấn…
Bà ngoại thích quá:
- Hay quá, cháu đứng xuống tấn cho bà xem nào?
Con bé bỏ bát ra đứng biểu diễn cho bà xem.
- Rồi sao nữa, mẹ nó đừng kể, để nó vừa kể vừa diễn lại cho bà xem nào.
Hai chân con bé hơi khuỵu xuống đứng song song bằng khoảng cách hai vai, tay nắm chặt, mắt nhìn thẳng đối phương:
- Anh ấy lấy đà, đầu cúi xuống, xông thẳng vào, định húc cháu.
- Thế cháu làm thế nào với cái thằng mất dậy ấy?
- Cháu chả làm gì!
Sao lại chả làm gì, thế thì nó húc thủng ruột cháu ra chứ?
Cháu chả làm gì, chỉ khuỵu một chân xuống, vừa nghiêng người về bên chân khuỵu, vừa ngồi thụp xuống, thế là anh ấy không húc được vào cháu mà húc

vào…

- Vào đâu… vào đâu?

Vào gốc cây sà cừ sau lưng cháu. Máu chảy ướt cả mặt. Các cô giáo chạy ra, bắt cháu vào văn phòng vì tội con gái mà đánh nhau với con trai. Các bạn lớp cháu, cả các lớp khác cùng vào theo… ẩ hưng phải đứng ngoài cửa văn phòng. Các bạn cứ nhao nhao bênh cháu. Anh kia vừa được băng bó xong, chỉ vào mặt cháu, bảo cháu có dao. Cháu hỏi "Dao đâu? Con dao của em nó thế nào?" Anh ấy bí quá nói liều: "ẩ ó… nó… dài... dài bằng này". Cháu buồn cười vội bưng miệng lại. Cô giáo quát: "Lại còn cười à? Đánh con người ta chảy máu đầu ra mà còn cười được à?". Cháu nói: "Thưa cô em cười vì anh này, anh ấy bịa rất buồn cười ạ". Lúc ấy cháu đã nhìn thấy mẹ cháu đứng lẫn cùng với nhiều bạn học sinh và phụ huynh đến đón con. ẩ hưng mẹ cháu cứ làm như người xem thôi. Không nói gì. Cô hiệu phó trực, bắt cháu lấy giấy bút viết kiểm điểm. Cháu không biết làm thế nào. Chả nhẽ lại gọi mẹ vào thì hèn quá. Mà mẹ cháu thì muốn xem cháu làm thế nào để tự cứu mình. Sau này mẹ cháu còn bảo là, mẹ để xem cô phó hiệu trưởng trường con giải quyết việc này ra sao? Cháu đang không biết làm thế nào. ẩ hìn ra, thấy bao nhiêu bạn nhìn cháu có vẻ rất lo cho cháu. Thế là cháu hỏi to: "Các bạn có thấy tớ đánh anh này không hả?" Bà có biết không, cả mấy chục cái mồm cùng hét lạc giọng: "Không đánh, không đánh!" Cô phó hiệu trưởng quay ra phía cửa, hét lên: "Không đánh sao bạn này chảy máu đầu? Tự nhiên nó chảy à?" Bà biết không, các bạn ấy lại nhao nhao lên, đồng thanh hô khẩu hiệu: *"Tự đâm-đầu-vào-gốc-cây! Tự-đâm-đầu-vào-gốc-cây"*. Cô phó hiệu trưởng, không biết sự tình nên không thể hiểu được sự việc. Cô ấy nói thế này bà bảo có buồn cười không nhớ: "Thế ra bạn này tự tử à?" Lúc ấy cháu mới nói: "Thưa cô, anh ấy lao vào, định dùng đầu húc vào bụng cháu. ẩ hưng cháu có võ, nên cháu tránh được. Thế là...". Mấy chục bạn

ngoài cửa lại nhao nhao lên: "Đúng đấy ạ, đúng đấy ạ!" Không biết cô phó hiệu trưởng đã hiểu ra chưa mà cô ấy vẫn kết tội cháu là: "Cậy có võ làm bạn đâm vào gốc cây, chảy máu đầu".
Về sau cháu mới biết, cái anh định húc cháu, là con một cô giáo trong trường. Thảo nào!
Hai bà cháu ăn xong ra ngồi với nhau ngoài phòng khách. Phòng khách là khoảng rộng nhất, ở ngoài cầu thang. Bà Phụng lại vừa trò chuyện với cháu, vừa ngắm gạo, ngắm người qua lại.
Kiên bảo vợ:
- Anh nghe con bé nói, thấy tư duy của nó khá lắm. Rất chặt chẽ, logíc. Diễn đạt thì mạch lạc, khúc chiết, thể hiện đúng khả năng tư duy. Đúng là mẹ nào con nấy. Anh biết ơn cô giáo của anh lắm đấy.
- Thế là biết điều đấy. Cứ trông vào anh thì có mà… Con bé có lối lập luận rất chắc chắn. Tính pháp lý cao lắm. Cái này phải nói là thừa hưởng của bố. ả hưng chị ngập ngừng đắn đo - Em sợ con người chính trị của anh lắm.
Anh quay sang nhìn chị, có ý không bằng lòng:
- Em buồn cười nhỉ. Con người là tổng hoà các mối quan hệ xã hội. Làm sao em lại tách con người chính trị của một người công tác chính trị ra khỏi con người kỹ sư, con người quản lý của anh. Thế em thích con người nào của anh? Có thích con người này không? - Vừa nói, anh lừa cầm tay vợ đặt lên tim mình.
Thảo Tần tươi cười:
- Con người này thì đáng yêu thật. Em công nhận rồi! Thế nếu em đồng ý thì lần này có đẻ được con trai không nhớ? - Chị ngập ngừng - ả hưng mà con người chính trị của anh thì… phải cảnh giác!
- Em nói gì thế? - Anh nghiêm giọng hỏi vợ.
- Em nghe lời xui dại của anh, cứ nhận cái chức phó hiệu trưởng, giờ mới ân

hận.

- Chắc lại gặp chuyện gì ở trường chứ gì? Phụ nữ cứ hơi một tí là quan trọng hoá lên. Đến lạ!

- Anh nghe em kể xem có đúng là quan trọng không hay là em đã quan trọng hoá lên nhé. Em dự giờ chị Phương, dạy sinh vật. Chị ấy dạy bài *Máu và truyền máu*. Dạy đúng y xì sách ấy. Lại cũng có giáo cụ trực quan hẳn hoi. Một ít tiết lợn, nhưng không giải thích với học trò là máu gì, nguồn gốc? Lúc rút kinh nghiệm ở tổ, để mọi người góp ý, nhận xét xong em mới nói. Em thừa nhận là cô giáo bám sát sách giáo khoa. Truyền đạt được các kiến thức cơ bản. ả hưng tiếc rằng chưa biết mở rộng và đi sâu, cho nên chưa gây cho các em sự hào hứng, thích thú học môn này. Tôi nói môn này không phải là môn sinh vật mà là môn máu ấy - y tế gọi là *huyết học*. Có cả một môn khoa học về máu cơ mà. ả ếu kể cho các em nghe trong thời chống Mỹ cứu nước, chúng ta thiếu thuốc men, thiếu dịch truyền cho thương binh - mà người bị thương, nhất là những vết thương mất nhiều máu, không cầm được máu để máu chảy nhiều. Hoặc cầm được mà không truyền huyết thanh kịp thời để bổ sung thì cũng không cứu được. Vì nước là thành phần chính của máu. Có hai loại huyết thanh: huyết thanh ngọt và huyết thanh mặn. Cái khó ló cái khôn. Một anh bác sĩ trẻ, nằm trên võng dù dưới gốc dừa, cứ xót xa về cái chết của anh thương binh trẻ măng hôm trước, bàn tay ấy mới chỉ biết cầm súng đánh giặc, chưa bao giờ cầm tay một cô gái, chứ đừng nói đến một nụ hôn… ả hìn đám lá dừa lao xao nắng gió, những trái dừa *"đựng nước ngọt nước lành, những hũ rượu treo quanh cổ dừa"* - thơ Trần Đăng Khoa đấy - Anh ta vỗ trán reo lên: Sao không được? Ư đúng rồi. Còn gì ngọt ngào, thy ngon, tinh khiết bằng nước dừa. Mà ngẫm ra, nó có khác gì huyết thanh ngọt đâu nhỉ? Liều một cái, có chết, cũng là chết có ích. Mình nếm đủ mùi đời rồi, có vợ rồi, có con chống gậy rồi. - Anh ta nghĩ thế và lập tức làm

ngay. Chiến tranh không cho phép chần chừ, do dự. Lấy quả nào? Dừa già hay dừa non? ả on thì hay hơn, càng tinh khiết hơn. Thì cái gì non mà chẳng ngon hơn già.
Anh chồng được dịp chêm vào:
- Lại sai lầm rồi, chỉ của em là non ngon hơn già thôi, đây này đùi non ngon hơn đùi già… chứ có phải cái gì cũng thế đâu.
Vợ mắng:
- Có để em kể không nào? Chỉ được cái bộ thế là giỏi. Anh ta báo cáo lên lãnh đạo. Lãnh đạo động viên một câu rất chính trị: "Hoan hô tuổi trẻ sáng tạo, nếu đồng chí hy sinh, nhất định tôi đề nghị cấp trên phong… liệt sĩ!" Thế mà thành công đấy, cứu được bao nhiêu thương binh đấy.
Chồng khen:
- Em giỏi thật đấy, miêu tả cứ như là nhà văn được tận mắt chứng kiến ấy. Thế thì hết bố nó giờ phát biểu của người khác rồi còn gì - Kiến nói thế, vì anh đang mải suy nghĩ việc cải tiến việc họp hành. Mất nhiều thì giờ quá - ả hưng mà anh chưa thấy điều gì làm em phải ân hận.
Vợ nguýt dài:
- Gớm, đấy là em làm văn nói với anh thôi. Chứ dài dòng văn tự thế ấy à? Còn chết nữa. Chưa hết đâu. Em bảo môn huyết học thế giới đã nghiên cứu làm *máu nhân tạo*. Và vì mỗi khi mổ, máu chảy ra trong ổ bụng, đều bỏ đi, nên người ta còn nghiên cứu để tái sinh máu. Đây là một đề tài nghiên cứu rất triển vọng. Còn để dễ bảo quản, vận chuyển đi xa, người ta đã chế tạo ra máu khô. Chỉ việc pha với dịch phù hợp là tiếp được ngay cho bệnh nhân…
Chồng lại chêm vào:
- ả hư anh pha nước chấm ấy, đúng không?
- ả hưng mà tình trạng thiếu máu vẫn cứ trầm trọng. Do vậy, chúng ta hãy tham gia hiến máu nhân đạo khi nhà trường tổ chức…

Chồng vỗ đùi, nhưng không phải đùi mình mà là đùi vợ:
- Tài thật, đúng là anh chọn vợ quá giỏi. Anh mà là học trò của em, anh không chỉ mê môn em dạy mà mê luôn cả cô giáo.
- ả ày đừng có mà *"náo nếu"* - chị cố tình nói ngọng - có đời thuở nhà ai, trò yêu cỏ giáo không? Chỉ bậy bạ!
- Khối ra đấy… ả hư anh đây này… Ờ nhưng mà, anh vẫn chưa hiểu vì sao…
- Vâng, thì đồng chí nghe tiếp đây: Anh có biết chị Phương nói thế nào không? Mặt chị ấy lạnh tanh, giọng dè bỉu: "Tôi chỉ làm nhiệm vụ truyền đạt kiến thức trong sách giáo khoa thôi. Không sai sách là được rồi. Lương lậu có thế thôi. Còn phải dạy thêm, làm thêm mới đủ sống. Chứ có đâu được như vợ bí thư Quận uỷ chỉ ngồi phòng máy lạnh, đọc sách báo tham khảo"… Kiên nắm chặt tay vợ - cử chỉ cảm thông chia sẻ. Quả thật câu chuyện hoá ra nghiêm trọng:
- Thế em trả lời thế nào?
Em uất nghẹn cổ, đến nỗi phải rót ngay một chén nước, uống một ngụm, ngụm sau phải ngậm một tí rồi mới nuốt để tự trấn tĩnh. Em bảo: Trước khi làm hiệu phó, em cũng làm giáo viên như chị. Trước khi làm bí thư Quận uỷ chồng em cũng là công chức, nếu em không nhầm thì còn không bằng cấp bậc chồng chị (vì em biết chồng chị ấy là đại tá quân đội ăn lương tướng cơ mà). Em nghiệm ra, nếu chỉ bằng lòng với kiến thức trong sách giáo khoa thì không thể thoả mãn nhu cầu học tập của học sinh, nhất là với các em học lực khá trở lên, vì thế phải đọc, phải học thêm. Kiến thức trong sách là kiến thức chết, kiến thức đóng. Em nghĩ, phải mở cho các em hướng tới một không gian, một chân trời cho các em ước mơ, cho các em bay lên. Dù có những em gẫy cánh, dù không phải em nào cũng bay tới chân trời của mình. Vì thật ra làm gì có chân trời. Khi ta bay đến chỗ mà ta tưởng là chân trời, thì trước

mắt lại là một chân trời khác không cùng, như sự không cùng của kiến thức, của vũ trụ…

Mỗi khi chuyện trò với chồng, Thảo Tần cứ như được bộc bạch hết lòng mình. Chị nói với chồng mà cũng là nói với mình, với con mình. Còn thực tế trong cuộc họp rút kinh nghiệm ấy, chị chỉ nói rất vắn tắt, chứ không như nói với chồng lúc này. Không thể ngờ được, không một ai ngờ được, cả chị giáo viên có tuổi kia, ngay cả chị cũng không thể ngờ được mình đã đưa ra quyết định nào - Đấy là kinh nghiệm của bản thân em. Có lẽ chính vì thế mà em trở thành giáo viên dạy giỏi. Cũng chính vì là giáo viên dạy giỏi mà em được đề bạt vào chức vụ hiện nay. Em đã xiêu lòng khi về hỏi ý kiến nhà em, anh ấy bảo nên nhận. Đấy là một sự đánh giá. Bây giờ em mới thấy mình sai lầm. ả ếu không nhận, em sẽ không phải đi dự giờ của chị, em chỉ biết bộ môn em thôi. Em đã không bị chị xúc phạm. Hôm nay, chị đã không chỉ xúc phạm em, mà còn xúc phạm cả chồng em nữa…

Giọng Thảo Tần căng lên, kiên quyết, dõng dạc như chị giáo viên kia vẫn đang ngồi trước mặt. Kiên bóp chặt tay vợ như anh đang ngồi cạnh chị, lúc chị phát biểu.

- Với những gì vừa nói, em có quyền đòi chị công khai xin lỗi em. ả ếu chị không xin lỗi…

Kiên ngạc nhiên nhìn vợ. Anh biết bản lĩnh vợ mình. ả hững quyết định của chị, dù đưa ra bất ngờ nhưng không phải là hậu quả của một thái độ nóng nảy, vội vàng. Mặc dầu nó không phải là một quá trình suy nghĩ lâu dài, nhưng tính đúng đắn của nó thì… anh chưa thấy lần nào chị quyết định sai. Vì sao lại như thế được?

Chỉ có thể giải thích. Đấy là kết quả tất yếu của một phương pháp tư duy khoa học. Chính vì tư duy khoa học nên dù có đưa ngay ra quyết định, khả năng đúng đắn của nó vẫn cao gấp nhiều lần một người đắn đo, cân nhắc

mãi, nâng lên đặt xuống mãi mà sai vẫn cứ sai, vì cái gốc là phương pháp tư duy của họ không đúng.
ả hưng, đến đấy mà anh vẫn không hiểu sự việc sẽ dẫn đến đâu. Vợ anh đã ra những điều kiện gì với chị kia. Chắc hẳn Thảo Tần không làm đều gì quá khích hoặc không phải. Anh biết vợ mình - con gái ông cán bộ tuyên huấn không dễ mắc sai lầm đâu.
- Anh có biết em quyết định gì không? Em bảo nếu chị không xin lỗi, tôi sẽ từ chức. Đây không phải là một cuộc cãi nhau mà là làm việc. Không có chuyện tại anh, tại ả, tại cả hai bên, một người đúng một tí, sai một tí rồi hoà cả làng. Hoặc tôi sai chị đúng, hoặc chị sai tôi đúng! Chỉ có vậy thôi.
- Kết cục thế nào?
- Chưa thế nào?
- Em trong ban giám hiệu cơ mà.
- Ơ cái anh này. Còn chi bộ nữa chứ. Bên các đơn vị hành chính sự nghiệp, Bí thư có thể là thủ trưởng đơn vị mà cũng có thể không. Trường em, bí thư là một anh giáo viên dạy sử.
Vừa lúc ấy ông Hoè về. Bộ complê nâu đen cắt rất vừa, trông ông oai hẳn lên. Thuỳ Dương chạy ra đón ông. Hai ông cháu ríu rít:
- ả ghe nói cháu học võ khá lắm! Đai gì rồi? Có đánh nổi ông không? Ông cháu ta tỉ thí một trận xem thắng bại thế nào nhé?
- Cháu không đánh đấm gì đâu ông ạ, chỉ để tự vệ thôi mà. Thế, võ của ông là võ gì?
- Môn võ của ông có sức công phá khủng khiếp. Có thể hạ gục tất cả các môn phái khác, kể cả Thiếu lâm tự, giuđô, karatedô, kích bốc v.v và v.v…
- ả hưng tên nó là gì chứ ạ?
- Là Khẩu võ!
- Cháu chưa nghe thấy bao giờ.

- Thế thì lần đầu cháu nghe đấy. Điều này chứng tỏ cháu thiếu hiểu biết từ Hán Việt. Cần phải học thêm. Khẩu võ tức là võ mồm!
Con bé cười rũ ra.
- Chết thôi! Bà và cháu giống nhau thế nhỉ? Bà thì chê ông là chỉ biết có mỗi việc đi giảng nghị quyết, chả biết làm gì, cũng chỉ là võ mồm thôi đấy! ả hưng cháu nên biết thêm điều này nhớ. Có một lý thuyết về ứng xử dạy rằng, có thể tránh được các cuộc gây gổ, đánh nhau bằng sự thuyết phục gọi là *Giudô bằng lời nói đấy* nhé. ả ó đề cao tinh trí tuệ, sự hiểu biết, khả năng thuyết phục của lẽ phải, mà những kẻ thích dùng nắm đấm để giải quyết mâu thuẫn, thường rất thiếu. Cháu có biết hiện nay có những cuộc xung đột lớn, đến cấp quốc gia mà vẫn được giải quyết bằng thương lượng không? Bây giờ thế giới đã có những chuyên gia, chuyên thương lượng để giải cứu con tin bị bắt cóc như cơm bữa không? Đấy cũng là một dạng thức của *võ Giudô bằng lời nói đấy*!
Kiên bảo con:
- Thôi con đừng hỏi nữa, để ông ăn kẻo đói. Hôm nay có món bún chả, nhà con chuẩn bị rồi ông ăn đi đã.
Thảo Tần hỏi bố:
- Thế bác Đại đâu mà không đưa ông về?
- ả ó còn bận đi đâu đó. Ông đi xe máy ngoài về. Công ty trả lương ông gồm cả tiền đến thoại, tiền nhà ở tiền thuê người giúp việc, tiền đi lại bằng xe buýt cơ mà.
- Thế thì lương ông khá hơn lúc còn đi làm là cái chắc.
- Điều đó là đương nhiên rồi, có gì lạ đâu. Đưa mọi thứ vào lương là đúng đắn nhất đấy, khoa học lắm. Rồi ta cũng phải làm thế thôi. ả ày, thế cái vụ giải phóng mặt bằng nút cổ chai đến đâu rồi? - Ông quay sang con rể - Mà phải hết sức chú ý đến chuyện đất đai đấy nhớ. Bây giờ cả thành phố, cả đất

nước mình sốt đất. Hiện nay, đất là vấn đề số một. Rồi sẽ là cổ phần hoá. Rồi sẽ là thị trường chứng khoán. Đó là những vấn đề lớn của kinh tế trong cơ chế thị trường. Sẽ có nhiều vấn đề phức tạp lắm đấy. Anh cần hết sức thận trọng. Cần dựa vào tập thể. Cần tôn trọng ý kiến tập thể, cần giữ vững nguyên tắc tập thể lãnh đạo, cá nhân phụ trách.
- Con cảm ơn ông về những lời nhắc nhở. Ông nhắc đi nhắc lại cũng không thừa đâu ạ. Ông tuyên huấn nhắc thì chỉ có từ đúng trở lên thôi. Quả thật chuyện đất đai và chuyện giải phóng mặt bằng, nghĩa là chuyện người dân giữ đất vẫn là vấn đề nóng của đô thị. Con cũng đang tập trung cố gắng vào việc này. Ông đi ăn đi, kẻo quá bữa hại dạ dày

Chương 16

Lê Cường chào bà nội rồi lên phòng mình. Đi qua phòng ông nội. ơ… Rõ ràng là chỉ có bà ở nhà, sao trong phòng tắm lại có tiếng nước chảy xoè xoè? Rón rén mở cửa phòng, tò mò đi về phía buồng tắm. Cánh cửa mở nửa chừng. Một người con gái khoả thân hoàn toàn đứng dưới vòi hoa sen đang tận hưởng cái mát mẻ, mơn man của nước giữa trưa hè nắng nóng ngột ngạt. Cường ngây ra nhìn. ẩ ước miếng ứa đầy miệng. Ai thế nhỉ? Sao lại tự nhiên đến thế nhỉ? Rõ ràng không phải người nhà mình. Không phải con cháu họ hàng rồi. Tắm truồng thế này mà không đóng cửa thì hẳn không phải là người thành phố rồi. Hắn nuốt nước miếng. Bụng dưới tự nhiên căng cứng. ẩ gay từ khi tấm thân chắc lẳn kia bày ra trước mắt, hắn đã muốn giải phóng năng lượng đầy ứ. Tay đưa xuống thắt lưng, chợt dừng lại. Trước lúc đứa miếng ăn vào mồm, cũng phải biết đấy là miếng gì chứ. Không biết tên tuổi, con cái nhà ai mà đám đè nghiến nó ra à? "Á, à!" - Sực nhớ ra điều gì - "Được rồi, ngon rồi…". Hắn mở ba lô ra…
Cô gái thoả thích sau khi tắm, thong thả mặc quần áo. Vừa bước ra cửa buồng tắm, bỗng sững người. Một người đàn ông đúng ngay trước mặt. Không biết người này đứng đây từ bao giờ? Cuống quít, sợ hãi, theo bản

năng hai tay cô thu lên, bắt chéo qua ngực như che dậy, tuy đã mặc quần áo.
- Anh là ai? Sao lại đứng đây?
- Không bao giờ khách lại hỏi chủ nhà như thế.
Giọng hắn cố ý chậm rãi thong thả. Yên chí con cá riết đã nằm trong nơm mình rồi. Chả việc gì phải vội vàng. Cứ nhẩn nha vờn con mồi trước khi cấu xé mới sướng.
- Gớm cô tắm kỹ thế… Định vào kỳ cọ giúp… nhưng mà… nhìn cô tắm, có khi lại thích hơn.
- ả hìn trộm đàn bà tắm là nghĩa làm sao? Anh không biết xấu hổ à?
Cường cười dâm:
- Tôi nhìn trộm bao giờ thế nhỉ? Cô mở toang cửa cho tôi nhìn đấy chứ? Cô chả xấu hổ thì tôi xấu hổ cái nỗi gì hả cô bé?
ả ó đi suốt ngày nên chưa bao giờ cô gặp. Vả lại, Dự chỉ dọn dẹp lau cửa nhà, lúc vắng khách, bà Phụng trông hàng hộ ở dưới nhà. Thỉnh thoảng cô vẫn tranh thủ tắm táp sau khi dọn xong. Ai ngờ hôm nay… ức quá nhưng không biết làm thế nào. Không thể giở bài chửi ở làng mình ra được. Chắc đây là cháu bà chủ nhà mình nhờ vả. Cũng tại mình vô ý quá. Đành cắn răng chịu lép.
- Anh xê ra cho tôi xuống nhà.
Cố lấy giọng thân mật, Cường dỗ dành:
- Đi đâu mà vội. ả ói chuyện với tôi một tí đã. Cô vẫn dọn dẹp cho nhà tôi chứ gì? Tên cô là gì nhỉ?
- Anh không cần biết tên tôi - Dự gắt.
Cường cười chớt nhả:
- Cần chứ, chả nhẽ biết tất cả đường cong, mọi ngóc ngách trên người cô mà không biết tên cô thì sao trên.
- Anh đừng có mà ăn nói lung tung, tôi gọi bà lên bây giờ?

Hắn cười lạt, gật gật đầu, ra điều không sợ:
- ả ày, hay cô gọi bà tôi lên, cùng cô xem cái này, hay lắm.
ả ói xong, hắn cầm một vật gì đó, chỉ cỡ bằng chiếc bánh chưng chợ quê. Bấm vào đâu đó, rồi đưa ngang mặt cô. Tò mò, cô nhìn vào đấy. Dự vội nhắm nghiền mắt lại, hình ảnh cô đang trần truồng tắm. Rõ mồn một.
- Thế nào, có cần gọi bà tôi không?
Hắn nắm tay cô. Cô giật vội ra:
- Anh đểu lắm!
Hắn nhăn nhở:
- Sao lại đểu nhỉ, một tấm thân nõn nường thế này, - Tay hắn vuốt mông cô - Cửa mở toang cho tôi xem. Dại gì mà nhắm mắt lại? Bây giờ, nếu cô chiều tôi thì tôi sẽ xoá đi, không thì, lúc nào nhớ đến cô, tôi lại mở ra xem. Cắm vào ti vi, cho hình to lên xem càng khoái. In thành ảnh, bán cho bạn bè xem cũng tốt. Mà gửi về quê cô, cho gia đình cô, chồng cô xem càng hay nữa! Cô có con rồi, đúng không? Thôi, cho anh đi… giữ làm gì. Anh biết hết rồi còn gì?
Dự bật khóc:
- Đồ đểu! Anh hại tôi. Anh giết tôi đi còn hơn. Chồng tôi mà biết, nó giết tôi mất.
- Anh làm gì mà bảo hại em? Lợi cho em thì có. Chiều anh xong, anh sẽ trả thù lao hẳn hoi, bằng mấy cái lãi bán gạo một ngày của em ấy chứ! Mà em cũng thích chứ phải mình anh thích đâu… Thế nhé.
Cô đứng chôn chân ở đó. ả hư kẻ mất hồn. Hắn nhanh chân bước ra, chốt cửa lại. Vừa quay lại, hắn đã đổi ý, lại mở ra, chạy lại, kéo cô lên phòng mình ở tầng trên. Vừa lột quần áo cô, hắn vừa dỗ dành:
- Đừng khóc nữa. Em mà làm anh cụt hứng, không yêu được thì một buổi sáng nào đó, dân làng em thức dậy sẽ được xem những tấm ảnh của em ban

nãy phóng to, dán ở đình làng, trường học đấy.
Dự cắn môi đến chảy máu để khỏi bật ra tiếng khóc. Hắn bế cô lên giường. Cô mếu máo:
- Anh phải xoá những ảnh kia đi đã… Anh phải… đi bao cao su!
- Em cũng chắc lép gớm nhỉ. Thế em nắm đằng chuôi thì anh nắm đằng lưỡi à? Xong việc thì mới nói đến chuyện xoá nó đi được. Còn bao cao su ư? - ả hớ đến vụ Kiều Linh, hắn vui vẻ - Anh đồng ý, sẽ kém thú vị đi đấy. Đợi anh đi lấy nhé. À, em tuổi gì nhỉ? ả ói đi điều này quan trọng đấy…
Dự sợ nên phải nói thật. Hắn đi lấy, nhưng rất nhanh, hắn còn làm một động tác nữa. Lúc quay lại, hắn giơ ra trước mặt cô một bao cao su mầu hồng, có những nét vẽ mầu đen, đúng là hình đầu lợn với hai mắt, hai tai ve vẩy, cái mõm dài. Hắn có một mớ bao cao su, hình mười hai con giáp. Con này ứng với tuổi Dự.
- Đây nhé! Em yên tâm chưa nào. Anh bảo này, tự tay em đi cho anh thì hay hơn, không lại sợ anh lừa, cứ thế cho vào. Có đúng đây là con lợn không? - Hắn dùng đầu ngón tay chỏ, gạt đi gạt lại cái tai, cái mồm lợn giải thích - ả những chỗ này đều có bi, quanh cổ lợn, cũng có những viên bi. ả ó sẽ làm cho em sướng mê người lên đấy. ả ào đi vào cho anh.
Mặt đỏ gay cô gái khốn khổ lóng ngóng lồng bao cao su vào cho hắn. Hắn cười thích thú:
- Thế cô phải hay hơn không nào. Tươi tỉnh lên cho anh thêm cảm hứng.
Được một lát hắn bảo:
- ả ghỉ một tí em nhé!
Hắn rời khỏi người cô. Cô vẫn nhắm nghiền mắt chịu đựng, nên không biết hắn làm gì. Rồi hắn trở lại, tiếp tục hành cô. Lát sau hắn lại: "ả ghỉ một tí em nhé".
Rồi lại trở lại tiếp tục. Mỗi lần như thế, hắn lại dùng một tư thế khác mà hắn

học được trong sách Tố nữ kinh và buộc cô phải làm theo yêu cầu của mình. Cô tức vì thằng điều hành mình đủ kiểu kỳ quái mà không làm gì được nó.

- Sao lâu thế?

Thản nhiên; hắn tỉnh khô:

- ả gười em đẹp thế này, chơi cả ngây không chán!

Đại và ông Hoè ngán ngẩm quay ra. Ông Hoè lắc đầu chịu thằng cháu mất dạy. Cứ để cho bố nó tống đi học nước ngoài may ra còn được việc gì.

***

Đang ngồi họp thì Trần Kiên nhận được điện thoại của Thanh Diệu gọi vào máy di động.

- Anh đang làm gì đấy?

- Tôi đang bận họp. - Có việc gì thế, cứ nói đi. Anh em đang phát biểu.

- Chả có việc gì đâu ạ.

Đây là lần đầu Thanh Diệu gọi như thế. Chắc hẳn phải có chuyện gì không đừng được. Anh kết thúc cuộc họp ngay sau đó. Rồi gọi lại.

- Có việc gì thế em?

Khi không phải giữ ý với mọi người xung quanh, Kiên mới xưng hô với chị như thế được.

Im lặng.

- Đừng giấu anh nữa. Hôm trước gặp, anh đã nhận ra ngay em có điều gì không vui. ả ói với anh, em sẽ nhẹ người đi đấy. Chắc không phải là công việc rồi, phải không?

- Thôi để lúc khác anh ạ.

- Sao lại cứ lúc khác mãi thế? Lúc nào cơ chứ?

- Em hẹn sau vậy.

Chị không thể kể cho anh nghe về chuyện gia đình mình, ngoài bố. Mà với bố, cũng chỉ kể có mức độ. Làm sao nói hết được. Bạn gái, từ ngày đa mang

công tác chính quyền cũng không còn thời gian đi lại với ai. Thế là chỉ còn biết ngấm ngầm chịu đựng một mình. Dĩ nhiên, gọi cho Kiên không phải để kể những chuyện ấy. Chỉ cần ngồi với anh một lúc, cũng vơi đi được phần nào. ẩ hưng hai người lại chưa ngồi riêng với nhau bao giờ. Gặp người quen thì sao? Không nhẽ chào nhau rồi "Xin lỗi mình trao đổi công tác". ẩ ghĩ thì thế, nhưng có một tiếng nói khác giục chị phải gọi anh, phải được ngồi cùng anh, không nói gì cũng được. Miễn là có anh ngồi bên là được rồi. ẩ ỗi khổ nhất của người phụ nữ là cô đơn, trống trải. Công việc hằng ngày phải giải quyết, họp tiếp họp. ẩ hững lúc ấy, không nói làm gì. Sợ nhất là lúc hết giờ làm việc, lúc tan họp. ẩ gày nào còn sốt ruột vì những người nói dài, còn ngong ngóng về với chồng con. Buổi sáng đi làm còn mang theo dư âm bài hát trong đêm, vợ hát, chồng đàn: *"... Lời ta trao hẹn nắm tay người, bạn ra di hãy nhớ lấy lời. Đừng ai yêu chàng trai xinh ấy. Vì đó chính là người tôi yêu rồi"*. Chả hiểu chồng chị đọc ở đâu đó rằng, vợ chồng ôm hôn nhau trước khi chia tay đi làm, sẽ làm cho năng suất làm việc cao hơn, bởi tinh thần phấn chấn hơn. ẩ hưng đâu chỉ có thế. ẩ hiều lần, Sán còn tránh thủ từ A-Z. Mà quả thật sáu đó cảm giác ân ái còn lâng lâng trong chị suốt cả buổi làm việc. Chị em trong phòng thì vừa thấy chị hiện ra ở cửa đã nhận xét: "Có gì mà tươi hơn hớn thế kia?"

Bây giờ…

ẩ gười ta bảo hạnh phúc là sáng muốn đến nơi làm việc chiều muốn về nhà, thì chị chỉ còn một nửa. Về nhà là một cực hình, đi làm là một giải thoát. ẩ ếu không có đứa con?

Càng ngày chị càng hay nghĩ đến Kiên. Vì công việc đã đành. Mà còn vì một cái gì khác, không gọi tên ra được. Chỉ biết, hễ cứ nghĩ về anh là lập tức thấy bình an trở lại. Không biết đã bao lần chị định gọi đến cho anh, rồi lại thôi. Lần này, lấy hết can đảm, chị bấm máy. Chị định mời anh ngồi một chỗ

nào đó, đối diện với anh qua một chiếc bàn nước nho nhỏ, trên ấy là hai cốc nước *Dimah* đâu đá. Cũng chả cần nói gì. Chỉ để cảm nhận anh đang ở bên cạnh. Thế là đủ. Có thế thôi mà không dám nói ra. Mỗi lần đi làm chị cảm thấy, không phải đến cơ quan mà là đến với anh, mặc dù không hề gặp anh. Cả khuôn viên rộng lớn này, hai đơn nguyên nhà, một là cơ quan Quận uỷ, một là cơ quan Uỷ ban, nhưng vẫn là một, mà anh là linh hồn tất cả, là linh hồn của chị.

Chị vẫn nhớ câu nói bất chợt của anh độ nào: "Sao lấy chồng sớm thế?" Rồi anh cũng lấy vợ. Mỗi người một cuộc sống, một gia đình. ẩ hưng mỗi khi nghĩ về anh, chị lại thấy lòng ấm áp.

Rất lạ. Không hiểu sao hôm nay, chị có cảm giác sắp có người gọi điện thoại cho mình. Bất giác chị dở túi xách lấy ra. Vừa cầm nó trên tay thì máy đổ nhạc.

Bản nhạc hình như vui hơn mọi lần. Không nhẽ lại là anh? Anh thật!

- Em chuẩn bị đi công tác với anh ngay bây giờ.

Thanh Diệu biết chẳng bao giờ có chuyện này. Chị hiểu ngay là anh "lệnh" chị gặp đây!

- Chi tiết cụ thể

- Em đi xe máy đến quán cà phê vườn Bằng Lăng. Đi cẩn thận, thong thả thôi. 30 phút nữa có mặt là vừa. Anh đợi.

Kiên ngồi đợi ở bàn xa nhất, khuất nhất, để không ai qua lại, có thể quan sát mọi người vào ra, mà không ai quan sát được mình. Thanh Diệu đang nhìn quanh thì Kiên bước ra khỏi đám thiết mộc lan làm thành bức rào xanh. ẩ gượng ngùng. Lo nữa. ẩ hưng không át được niềm vui sướng cứ muốn bật khỏi lồng ngực.

Anh nhìn chị đi vào. ẩ những bước đi dài, dứt khoát. Mỗi cái đặt gót là một lần thể hiện sự khẳng định, tự tin như chứng tỏ sự có mặt của mình. Váy

ngắn mầu sôcôla bó gọn dưới gối, để lộ cặp chân dài thẳng đi tất mỏng mầu da chân. Giầy cao gót màu da bò, áo sơ mi không cổ mầu nâu non, ống tay lửng, bó khít tấm thân thon thả gọn gàng. Chiếc xắc nhỏ mầu gan gà. Chưa bao giờ anh được thoả thích ngắm chị kỹ càng, đang từng bước chững chạc tiến lại với mình thế này. Dáng đi mới đẹp làm sao. Vừa quý phái, lừa chính khách, vừa nữ tính.

Chị thì tự hỏi, thế này là thế nào nhỉ? Chỉ có trai gái yêu nhau mới hẹn hò thế này, ở những nơi thế này. Không thể được! Sao không thể được? Làm việc gần một người đàn ông thế nào mà không yêu thì thật vô lý. Không thể tự đối lòng mình được. Miễn là không phá vỡ hạnh phúc của anh là được rồi. Thế hoá ra chồng mình, anh ta nói đúng à? Mình không sợ việc phải phản bội chồng. Chung tình với người không yêu là phản bội lại chính mình. ấ hưng, thế là hắn nói đúng chứ gì? Thế mà còn đám tát hắn à? Oan ức gì cho cam nhỉ! ấ hưng mà lúc ấy mình chưa có tâm trạng này, chưa hẹn hò anh bao giờ.

Chị đã đứng trước mặt anh. Hai người cứ đứng nhìn nhau. Đúng là chưa bao giờ được thoả thích nhìn nhau thế này. Chị nhắm mắt lại, để tâm hồn được nhìn anh, cõi lòng được nhìn anh, như người thợ ảnh sập cửa ống kính thu tất cả hình ảnh anh, nhập nó vào bộ nhớ của mình, giữ nó ở đấy, làm của riêng mãi mãi.

Anh ngắm chị, nhìn sâu vào đôi mắt lá dăm đẹp mê hồn của chị… Phải thừa nhận đẹp hơn mắt Thảo Tần. Một sự cảm thông, chia sẻ thế này chưa bao giờ mình dành cho ai. Từ đôi mắt nhắm của chị ứa ra hai dòng nước mắt. Anh mơ hồ đoán rằng, hắn đây là bi kịch gia đình. Qua các mối quan hệ, anh cũng có biết chồng chị. Rõ là không tương xứng với chị, về vị trí xã hội, đã đành, mà nhất là về hình thức. Còn nội dung con người thế nào thì không biết. Anh biết, mình không chỉ là cấp trên, mà còn là chỗ dựa tinh thần của

chị. Chị đến, là để tìm chỗ dựa ấy để chia sẻ, giãi bầy. ả hưng chị không nói, có lẽ là mãi mãi không nói. Chị chỉ đến với anh thế này thôi, nên cứ đứng như trời trồng thế kia.

Anh không thể dối lòng rằng mình rất thích chị, yêu chị nữa kia, nếu không có những ràng buộc cả về hai phía thì tình cảm ấy đã bộc lộ ra rồi. Một người phụ nữa đẹp thế này, tin cậy chia sẻ với mình, đến một nơi thế này với mình, nghĩa là có thể trao cho mình tất cả…

Vào thời điểm này, những người uống cà phê sáng muộn nhất cũng đã về. Uống trưa thì chưa phải lúc. Càng không phải buổi tối cho những cặp tình nhân.

Chính vì thế mà họ tự do vô cùng. Anh phải cố nén mình. Anh biết, chỉ cần đặt tay lên vai chị, là lập tức tấm thân thon thả này sẽ nép vào mình. Chỉ cần đỡ chị ngồi xuống, anh cũng sẽ không kìm được lòng mình để ôm nết lấy chị. Ở đây, lúc này, họ có thể làm được tất cả những gì họ muốn, để đền đáp tình nhau, để thoả lòng mình.

- Em ngồi xuống đi!

Chị bừng tỉnh. Câu nói của anh như đánh thức chị. Hơi quay lại nhìn ghế, đưa hai tay vuốt xuôi váy, ngồi xuống. Khuỷu tay tì lên bàn, chống cằm đau đáu nhìn anh. Anh cũng đắm đuối, cảm thương nhìn thẳng vào mắt chị. Không no, không chán.

- Bây giờ, em đã nói với anh được chưa?

Thay cho câu trả lời, chị khẽ lắc đầu. Không phải một mà là hai cái lắc liền. Mắt vẫn đau đáu nhìn anh. Anh hiểu. Thế là chị sẽ không kể gì đâu.

- Em uống nước đi! Trà dâu em vẫn thích đấy!

Anh biết thế là không lay chuyển được chị đâu.

Con người trông yếu mềm thế kia, mà lại là một người phụ nữ cứng cỏi, không khoan nhượng. Kiên đành lái câu chuyện sang hướng khác. ả ếu

không? Chính anh cũng không biết có giữ mình được không, khi thấy chị đang rơm rớm nước mắt.
- ả những chuyện không tiện nói với anh, em cố giữ tính nguyên tắc khi giải quyết. Còn trong công việc, nếu cần tham khảo ý kiến anh, cho yên tâm, cho khách quan, em cứ gọi. Bất kể việc gì, khó khăn đến đâu, cần anh, anh sẽ có mặt, với cả hai tư cách. Trước hết là người bạn trai tin cậy nhất mà em có thể trông cậy sau đó là người chịu trách nhiệm cao nhất ở Quận mình.
ả ói được như thế, anh đã vượt qua được sự dao động của chính mình. Anh thấy đã tự chủ được hơn, nên nắm lấy tay chị, ấp vào giữa hai bàn tay mình, nhè nhẹ ve vuốt, như muốn xoa dịu nỗi buồn đau trong đôi mắt kia. Chị khẽ rùng mình. Một luồng điện râm ran chạy khắp cơ thể.
Chị nhào vào anh, muốn ra sao thì ra. Đời người, được một phút sống với người mình yêu, người xứng đáng cho mình yêu, người ta lại cũng yêu mình thế này… Thế là thoả rồi. Có gì quý giá hơn điều ấy! Có gì cần cho cuộc đời hơn điều ấy. Với chị bây giờ, đấy là chiếc phao cứu sinh, khi chiếc thuyền nan hôn nhân nhỏ bé đã bục vỡ, không thể bịt lại, không thể tát nước ra, không thể chèo chống. ả ó đang chìm dần…
ả hưng chị không dám. Chị biết anh cũng đang phải kìm nén. Đã có lúc anh phải quay đi, không dám nhìn chị. ả ếu không, anh cũng sẽ nhào vào chị. Đôi mắt đàn ông kia nói rất rõ điều ấy Vì thế, khi anh đưa tay ra, nắm lấy tay chị ve vuốt, chị hiểu thế là giữa hai người, sẽ chỉ có thế, sẽ chỉ đến thế. Không ai dám vượt qua ranh giới mỏng manh vô hình này. Chị đành bằng lòng với cử chỉ âu yếm này.
Chị đã định nổi loạn. Phải hít đầy lồng ngực, thở ra từ từ mới nén được nỗi khao khát, được anh che chở, yêu thương.
Anh xem đồng hồ, chỉ là để chị hiểu rằng, ta phải về thôi. ả ếu ngồi lâu nữa, không biết chuyện gì sẽ đến giữa chứng mình. Hai người cùng đứng dậy. Lại

nhìn sâu vào trong mắt nhau lần nữa trước khi chia tay. Chính vào lúc ấy *"... Chỉ hôn nhau một lần duy nhất này thôi anh nhé. Em dành nụ hôn thiêng liêng này cho anh, coi như đã trao tất cả cho anh rồi đấy, anh yêu ạ. Chứ không cho, không bao giờ cho chồng em nữa đâu, kể từ cái tát ấy"*.

ả hưng, ý nghĩ ấy, không làm sao bứt ra khỏi miệng chị được. " Mà là đàn ông, sao anh cũng không dám hả anh yêu?"

Chương 17

Phó văn phòng Quận uỷ Lâm Du Đoàn Hùng có thói quen đọc báo mỗi sáng, như việc phải ăn uống hằng ngày. Mà anh ăn sáng ở nhà, chứ không ra quán. Vợ anh lo bữa sáng cho chồng con chu đáo, ngon lành hơn hẳn bát phở, bát bún ngoài phố nên không có chuyện phải sấp ngửa đến cơ quan cho đúng giờ, rồi lại đủng đỉnh, lững thững kéo nhau đi ăn. ả gay cả thói quen đọc báo, anh cũng làm ngoài giờ. Anh đến sớm, qua phòng thường trực lấy báo, lên phòng, đọc ngấu nghiến cho xong tất cả số báo cơ quan đặt và cá nhân mình mua thêm là vừa vặn đến giờ làm việc.

Sáng nay vừa mở tờ *Thời luận* ra, lượt qua các tít lớn trên trang nhất, anh giật thót mình: *"Những sai phạm về sử dụng đất ở Quận Lâm Du"*. Bài 1: "Thay đổi quy hoạch và mục đích sử dụng đất ở khu Văn hoá, Thể thao tổng hợp"… Bài báo đứa ra những số liệu cụ thể về diện tích tổng thể khu vực đã được Thành phố phê duyệt. ả hững hạng mục công trình gì đã được duyệt thiết kế. ả hững hạng mục nào đang thì công, những hạng mục nào không khả thì, rồi đặt câu hỏi: Dự án đầu voi đuôi chuột này ai phải chịu trách nhiệm?

Hùng điện ngay cho thủ trưởng thì Kiên trả lời đã đến gần cơ quan rồi, hơi tắc đường một tí, "cậu cứ đọc kỹ đi, và nghĩ đi nhớ" Anh đón bí thư ngay ở cửa phòng mình, đưa cho thủ trưởng anh tờ báo đã

được đánh dấu mầu xanh lá mạ những chỗ cần thiết.
- Họ sẽ có một loạt bài đấy anh ạ, ít nhất là ba bài, nhiều thì không biết là bao nhiêu.
- Cậu điện mời đồng chí phó chủ tịch khối kinh tế sang đây.
Anh vừa nói xong thì điện thoại bàn reo. Bên kia đầu dây, trưởng ban Tuyên giáo Thành uỷ Trương Vĩnh Lợi yêu cầu anh nắm lại toàn bộ tình hình, đầu giờ chiều lên báo cáo trực tiếp với phó bí thư trực. Ông hỏi xem Hùng, có quen ai bên báo ấy không? Không trực tiếp thì gián tiếp cũng được.
Thanh Diệu gõ nhè nhẹ vào cánh cửa phòng làm việc bí thư Quận uỷ. Biết chắc ai gõ cửa, Kiên vội đứng dậy bước nhanh ra mở, chứ không nói đóng ra "mời vào" như nói với khách khác. Chị vừa bước vào phòng, Kiên đã đưa tay ra. Tay chị vừa nằm trong tay mình, Kiên đã kéo lại… Anh hơi đổ người ra phía trước, tay trái quàng ra sau lưng kéo chị lại phía mình, má anh chỉ kịp chạm nhẹ vào má chị trong một thoáng, hai cơ thể chỉ áp nhẹ vào nhau một thoáng. Việc đó diễn ra trong khoảnh khắc. Cử chỉ ấy, nhiều hơn cái bắt tay thân mật, nhưng cũng chưa thành một cái ôm hôn. ả ếu việc này diễn ra ở quán Bằng Lăng hôm nào, nhất định sẽ không chỉ như thế. ả ó lại diễn ra ở đây, vào lúc có chuyện này, chỉ mang ý nghĩa một sự cảm thông, gần gũi. Thanh Diệu cũng hiểu như thế, nên vẻ lo lắng vẫn còn nguyên trên gương mặt thanh tú của chị. Dù có tự tin thế nào cũng không thể không lo lắng. Kiên cũng vậy… Chuyện này đã đưa ra Thường vụ bàn bạc quyết định, cũng đã xin ý kiến chỉ đạo của Thành uỷ, Uỷ ban. Mà trên thành phố thì cơ quan nào, ngành nào chả mở nước rút chạy đất.
Cả các cơ quan Trung ương cũng thế, nếu không là danh nghĩa cơ quan, thì rất nhiều cá nhân cũng có phần trong tờ trình của các cơ quan khác của thành phố hay thuộc thành phố rồi.
Báo họ cứ nêu, làm gì được họ. Họ không nói hết những điều phải nói, mà

chỉ nói những gì cần cho việc kết luận anh sai là đủ rồi. Đợi đến lúc mình nói lại được ở đâu đó thì đã mất uy tín trước dư luận. Còn đợi họ cải chính? Còn lâu nhớ. Mà luật chỉ quy định cải chính cái nói sai, chứ đâu có quy định phải cải chính nói thiếu, nói không đầy đủ. Chưa kể, trên đất nước này, chưa một cơ quan ngôn luận nào chính thức dùng từ cải chính, thường là chỉ *"nói lại cho rõ"* thôi. Anh có muốn cãi lại phải có bài của mình. Phải nhờ báo khác nói hộ. Mệt chưa?

… "Câu hỏi tất nhiên phải đặt ra là: Có đúng là khi Uỷ ban ẩ hân dân Lâm Du lập dự án xây dựng khu Văn hoá Thể thao cho Quận mình đã cố tình vẽ ra những công trình công cộng thật to, thật bề thế, cốt để không thực hiện được, nhằm mục đích, tù đó xin chuyển đổi mực đích sử dụng, để chia đất cho nhau làm nhà ở hay không? Chính vì thế, ở đầu bài, chúng tôi mới đặt ba từ đất thừa ra trong ngoặc kép".

Chữ nghĩa dài dòng lắm, Thanh Diệu đọc lượt qua, chỉ đọc kỹ những đoạn, những câu ấy thôi. Cái chết nhất là họ nói đúng. Mà theo chị biết thì, thành phố cũng làm thế chứ đâu phải chỉ Quận mình. Quận đối ngoại với thành phố, đến lượt thành phố lại đối ngoại với Trung ương, các Ban, Bộ, ẩ gành mà bản thân các Ban, Bộ, ẩ gành cũng xin thành phố cấp đất xây dựng nhà ở đấy chứ. Tiếng là đất đầu thừa đuôi thẹo từ các khu vực đã quy hoạch tổng thể, nhưng mỗi mảnh đều đủ chia cho vài chục hộ. Có nhiều quan chức thành phố đã hai lần được cơ quan phân nhà rồi. Một số lô đất được dùng để đối ngoại trong đó có một trường hợp để "đối ngoại" với cấp trên, đó là ông Trần Hồng. ẩ hiều vị có tới hai, thậm chí ba lô đất. Tất nhiên nói là chia thì không hẳn là chia rồi, vì cũng phải bỏ một số tiền ra làm cái việc gọi là đền bù. ẩ hưng số tiền đền bù chỉ có ý nghĩa tượng trưng. Mặc dù chỉ có ý nghĩa tượng trưng, nhưng rất nhiều cán bộ công chức "thường thường bậc trung" cũng không đào đâu ra đủ tiền, đành bán lại cho các vị khác có máu mặt.

Vậy là có vị mua lại được hai lô liền kề, cộng với lô của mình ở góc đường nữa thành ba lô. Bây giờ, những lô đã trả tiền sòng phẳng ấy, vẫn đứng tên chủ cũ, vẫn chưa xây dựng, hoặc mới xây thô.
Thủ trưởng cơ quan chủ quản báo *Thời luận* Đào Trọng Toàn hứa với Trưởng ban Tuyên giáo Thành uỷ và phó chủ tịch Uỷ ban ả hân dân Lâm Du sẽ chỉ đạo cơ quan ngôn luận của mình ngừng đưa vụ này. ả hưng khi ông ta làm việc với Phạm ả ăng Triển, tổng biên tập thì ông này tỏ ra rất nguyên tắc.

- Xin anh cho biết, vì lý do gì chúng ta phải ngừng vụ này lại?
- Thì các anh bên Tuyên giáo Thành uỷ và đồng chí phó chủ tịch Uỷ ban ả hân dân Quận đã đích thân sang đây có lời với mình. Mình đóng trên địa bàn này, vuốt mặt cũng phải nể mũi một tí chứ?

Thủ trưởng thì nhỏ nhẹ, tình cảm, cố lái câu chuyện sang chuyện ứng xử trong mối quan hệ. Tổng biên tập thì cứ thẳng mực tàu mà bật dây mực, muốn vào đâu thì vào. Anh hỏi thủ trưởng:

- Hay anh ngại tài liệu chúng tôi đưa ra không đủ tin cậy?
- Cũng chả phải thêm! Tôi tin đồng chí chứ?
- Báo cáo anh, tờ báo chúng ta, sở dĩ có uy tín đối với bạn đọc và báo giới, bởi vì chúng ta vừa đi đúng ý Đảng, vừa hợp lòng dân. ả hân dân đứng ngoài những đường dây "chạy đất" Họ nhìn những toà nhà sang trọng mọc lên ở khu A mà họ gọi là phố *Đông Quan*, khu B là phố *Tham quan*, khu C là phố *Vịt* - nói trẹo của chữ VIP đấy v.v… Họ kể vanh vách, nhà năm tầng xanh cô ban ở góc hai mặt đường kia là của ông Vương Bách Thụ, phó chủ tịch thành phố. ả hà ông giám đốc sở nọ sắp nghỉ hưu cũng ở góc có hai mặt đường, là đường nội bộ, nhỏ hơn, chưa có tên, nhưng cũng đủ cho tất cả các loại xe tải, xe con ra vào thoải mái, chỉ trừ có xe siêu trường, siêu trọng là chịu thôi. ả hà đầu đường kia cũng thế. ả ghĩa là tất cả những góc có hai mặt

đường đều là của các quan chức có cỡ. Quan to thì mặt đường to, quan nhỏ thì mặt đường nhỏ, lùi dần vào trong là các quan chức nhỏ hơn nữa. Còn nhà ba tầng này là của sếp sở nhà đất. Xây cho vợ bé không chính thức ở.
Đang thao thao nói, Triển chợt thấy Toàn đưa cánh tay lên ra ý phanh lại:
- Đồng chí kể những chuyện ấy với tôi làm gì nhỉ? ả ếu cần phụ đạo nghiệp vụ báo chí, thì tôi sẽ bố trí vào một ngày khác. Còn bây giờ, đồng chí cho biết, có tiếp tục đăng loạt bài về vụ này không? ả gắn gọn thế thôi.
- Báo cáo anh, toàn bộ bài vở đã ra can. Chỉ còn đưa sang bên nhà in. Bạn đọc đã được thông báo trước rồi. Chỉ có hai thì không thể gọi loạt bài, chùm bài được. Hết bài trước, đã giới thiệu tên bài số cuối tuần rồi.
Có vẻ Toàn không muốn nghe nữa. Ông xem đồng hồ:
- Tôi có hẹn bây giờ. Một lần nữa, đồng chí trả lời xem có đăng tiếp bài thứ ba không?
Anh tìm kế hoãn binh.
- Báo cáo anh, anh cho tôi khất hai tiếng nữa, để tôi về bàn với anh em trong cấp uỷ và ban biên tập.
Toàn xem đồng hồ một lần nữa, rồi đứng dậy:
- Tôi đợi.
Ông rất khó chịu, chẳng còn trên dưới gì nữa. Trên bảo mà dưới không nghe, thế còn ra thể thống gì?
Triển về đến toà soạn đã thấy Trưởng ban tuyên giáo Thành uỷ và phó chủ tịch quận Lâm Du ngồi chờ.
Anh biết hai người đến về việc gì. Không để khách nói trước sau cái bắt tay, anh nói ngay:
- Rất may là vừa rồi Quận không chia cho tôi một suất đất. Không thì thật khó xử.
Khách đành ngồi nghe, không thực hiện được màn giáo đầu như dự định, vì

chủ nhà đã đi thẳng vào cái lõi của sự việc rồi.
- Phải nói ngay với các đồng chí là, không phải vì tôi không được một suất đất của các đồng chí mà tôi đưa vấn đề này ra đâu. Không phải vì chuyện ấy mà báo tôi đánh vụ này đâu. Chúng tôi không phải mất một chút công sức nào tìm hiểu, thu thập tài liệu, chứ đừng nói là điều tra. Khi mớ tư liệu đến tay, chúng tôi đã cân nhắc. Dùng thì có thể bị hiểu lầm là trả đũa, là thù vặt. Mà không dùng thì, một là mình là cơ quan ngôn luận mà không nói lên sự thật, không bảo vệ Đảng, bảo vệ chế độ thì ai làm việc ấy? Hai là, chắc chắn không phải chỉ báo chúng tôi được cung cấp tài liệu, mà còn một vài tờ báo khác. ả gười ta nói thế nào? Đề phòng *Thời luận* không dùng, nên chúng tôi sẽ cung cấp cho một vài tờ báo khác. Đem đến đây trước, chẳng qua là, chúng tôi tín nhiệm tờ báo của đồng chí…
Hai người khách nhìn nhau, không biết nên nói thế nào. ả gười ta lật ngửa bài rồi, công khai rồi, chả vòng vo rào trước đón sau gì cả. Chủ nhà lại tiếp:
- Không tin các đồng chí cứ chờ xem. Mà không phải chỉ chuyện sử dụng đất sai mục đích đâu. Tôi biết rõ đấy!
Chả nhẽ lại không nói gì? Trưởng ban Tuyên giáo:
- Đất đai đang là một vấn đề rất phức tạp. Chỉ mong các đồng chí khách quan cho, và nói có mức độ thì tốt.
Phó chủ tịch Quận:
- Vấn đề đất đai ở Quận chúng tôi đã được thường vụ Quận uỷ nhất trí về chủ trương và kế hoạch. Trong khi triển khai, nếu có gì sai sót thì đó là trách nhiệm của Uỷ ban mà cụ thể là tôi, người giúp việc đồng chí chủ tịch về mảng này. Chỉ xin các đồng chí thẩm tra kỹ tài liệu trước khi sử dụng.
- Các đồng chí yên tâm, chúng tôi chịu trách nhiệm về những bài đăng tải trên báo mình. Toàn tài liệu gốc, dấu đỏ cả mà.
Sáng hôm sau tờ Thời luận đăng trên trang nhất: *"Vì sao nút cổ chai Linh*

Vân bị đút nút?"

Báo *Tin chiều* đăng phóng sự: "*Dự án thoát nước Lâm Du, tất cả đều thoát, trừ nước!"*

Báo Thanh Hoa buổi sáng: "ả những khuất tất trong danh sách những người được chia đất ở quận Lâm Du". (Số sau: "Bộ mặt kiến trúc Thanh Hoa sẽ thế nào khi chia đất cán bộ tự xây nhà?)

Mặc dù là ngày nghỉ, Đào Trọng Toàn vẫn cho gọi Triển đến cơ quan làm việc.

Vừa thấy anh bước vào, ông ta không chào, chỉ ghế.

- Mời đồng chí ngồi. - Và ngay lập túc chất vấn - Hôm qua đồng chí báo cáo sẽ ngừng không đăng vụ nào? Sao báo ra hôm nay vẫn có bài là nghĩa làm sao?

- Báo cáo anh tôi làm đúng theo chỉ thị của anh!

- Làm đúng? Làm đúng? Thế cái gì đây? - Ông giận dữ đập cả bàn tay lên tờ báo đặt trên bàn.

Triển rất bình tĩnh. Với thái độ ấy, anh thấy phải thay đổi cách xưng hô:

- Báo cáo đồng chí, đây là một vấn đề hoàn toàn khác!

Thủ trưởng không nén được giận, hỏi như quát:

- Khác là khác thế nào?

Đối phương càng nóng, ta càng lạnh. Triển thong thả, cố tình thong thả là khác:

- Đồng chí nói vấn đề đất. Đây là vấn đề giải phóng mặt bằng.

- Thế giải phóng mặt bằng ở đâu? Ở trên trời chắc, hay tựu trung vẫn là vấn đề đất của Quận này. Các anh định hè nhau vào đánh đòn hội chợ người ta chắc? Cùng một ngày cả mấy tờ đều xúm vào đánh hết chuyện này đến chuyện khác. Anh tuồn tài liệu cho thằng khác nó dùng chứ gì. Định ném đá giấu tay chứ gì?

Khi Toàn đổi cách xưng hô từ "đồng chí sang "anh", thì Triển ngược lại, chuyển từ "anh" sang "đồng chí". Tổng biên tập nghe đến đây, cũng sôi máu lên lắm rồi. ả hưng thấy đối phương càng nóng, càng bộc lộ sự thiếu hiểu biết. Ở đời, có thể, có lúc hàm hồ một chút cũng không sao. ả hưng hàm hồ đến mức này, với cấp dưới mà cấp dưới là một nhà báo, một tổng biên tập thì… Anh giải thích:

- Báo cáo đồng chí, tôi không phải là Bộ trưởng Bộ Văn hoá - Thông tin, cũng không phải là trưởng ban Tư tưởng Văn hoá Trung ương. Do đó tôi không thể ra lệnh hay hô hào, hoặc bật đèn xanh cho các báo đánh cơ quan này người này hay người khác, cơ quan khác. Cốt lõi của vấn đề là nội dung các bài viết có chính xác không? Mục đích là xây dựng hay phá hoại…

- Anh lại định bồi dưỡng nghiệp vụ báo chí cho tôi đấy à?

- Không dám! Tôi nói nốt câu này rồi xin được về làm việc. Tôi làm việc dưới quyền đồng chí, là quân của đồng chí mà còn thấy bị xúc phạm khi đồng chí dùng từ "đánh đòn hội chợ" thì không biết hai tờ báo kia và giới báo chí sẽ phản ứng thế nào?

- Anh định doạ tôi chắc?

- Không lẽ đồng chí lại không dám chịu trách nhiệm về điều mình nói?

- Tôi sẵn sàng chịu trách nhiệm về tất cả những điều mình nói, trừ nhưng điều người ta gán cho tôi.

Đến đây, Triển có vẻ thiếu bình tĩnh:

- Kể cả việc đồng chí bảo các báo *đánh đòn hội chợ?*

- Một sự bịa đặt không hơn không kém!

Không biết Triển mất bình tĩnh hoàn toàn, hay anh đã lấy lại được bình tĩnh để không bộc lộ mình quá sớm. Anh đứng dậy:

- Tôi là cán bộ dưới quyền đồng chí, nhưng khác tất cả những cán bộ khác dưới quyền đồng chí trong cơ quan này. Tôi là nhà báo!

ả hìn thẳng vào mặt Toàn, Triển nói xong câu ấy đứng dậy, không bắt tay, không chào. Anh nói một câu, mà không một người cấp dưới nào nói với cấp trên:

- Tôi đề nghị kết thúc buổi làm việc tại đây.

***

Kiên đọc xong mấy bài báo. Có thể họ thiếu cái thông cảm, thiếu cái thể tất nhân tình, thiếu cái nhìn toàn diện. ả hưng đứng về phía công luận, phía công chúng, như một sự phản biện, như một đối trọng, thì họ đúng. Và nhất là, họ có quyền làm thế. Trách nhiệm công dân, trách nhiệm của các cơ quan ngôn luận, họ phải làm thế. Anh không sợ những vấn đề họ nói ra. Họ nói sai thì đã đi một nhẽ. Sợ nhất là họ nói đúng, có vấn đề anh trả lời được. Đối thoại được. Chuyện đất thì không lo, vì Thành uỷ đã cho phép về chủ trương, mà Thành uỷ cũng làm như thế. Chuyện dự án thoát nước thì quả là nước không thoát được thật, còn những gì đã thoát, đã thất thoát thì phải kiểm tra xem đã. Riêng chuyện tăng ni phật tử biểu tình ngồi ở đền Linh Vân mà chưa giải quyết được thì quá dở, lỗi rành rành ra rồi. Hôm trước, anh có hỏi Thanh Diệu về phương án giải toả để giải phóng mặt bằng, nhưng bên ấy cũng chưa có giải pháp gì. Có lẽ vì thế mà chưa có báo cáo sang. ả ghĩ thế, anh quyết định tự mình đi tìm hiểu xem sao. Anh bảo Đoàn Hùng liên hệ với bên Uỷ ban, xin một người thông thạo về quy hoạch đưa mình đi hiện trường. Trong nửa tiếng đồng hồ - anh nêu một loạt câu rồi nói:

- Các đồng chí đợi ở đây mười lăm phút nữa ta đi - Quay sang Hùng - Cậu xuống phòng bảo vệ, kiếm cho tôi đôi dép lê, bộ quần áo tàng tàng một tí nhé, mũ gì cũng được. Cả cậu nữa, bỏ giầy, cũng kiếm bộ như tôi ấy! Rõ chưa?

Cậu ta nhanh chóng biến khỏi cánh cửa.

Sau khi xem phần đất còn lại của khu Văn hoá Thể thao, quan sát khu vực chưa giải phóng được mặt bằng, Bí thư Quận uỷ bảo lái xe chở ra đoạn rẽ thả mình xuống rồi hai anh em xuống xe lưng thững đi bộ vào ngôi đền. Tay phải Hùng xách một cái túi, rõ ra là dân tỉnh lẻ lên thành phố.
- A di đà Phật! ẩ gôi đền đẹp quá! Phải được mấy trăm tuổi rồi các cụ nhỉ? Trông cổ kinh lắm.
- Cũng mới chỉ hơn hai trăm năm thôi. ẩ hưng thiêng lắm bác ạ. Làng tôi, giờ lên phố, lên phường khang trang thế nào là nhờ ngài phù hộ đấy.
- ẩ gôi đền cổ kính thế này, sao con đường to tướng kia lại đâm thẳng vào đây là nghĩa làm sao hả các cụ?
- Ờ thì phục vụ quy hoạch, quy thiếc của thành phố mà!
- Thế thì phải dời đền ờ nơi khác ạ?
- Dời thì cũng được thôi, các ngài chả quở trách gì con cháu đâu. ẩ gày xưa, ngôi đình làng to tướng bên kia còn ở ngoài bãi, bị mấy trận lũ lụt mới phải chạy vào trong đê đấy. Có sao đâu?
- Thế sao cháu nghe nói là cụ từ và các phật tử ở đâu không đồng ý di chuyển?
- Ai bảo bác thế? Tôi thì tôi… Bác định vu oan cho nhà đền đấy à?
- Cháu xin lỗi, thế nghĩa là nhà đền và bà con sẵn sàng di dời ngôi đền?
- Chứ sao?
- Thế sao các cụ lại tập trung ở đấy đông thế? Cháu lại nghe nói - nếu không phải cụ bỏ quá cho - nhà đền không chịu nhận tiền đền bù.
- Phải vậy?
- Cụ giảng giải cho cháu. Cháu trẻ người non dạ nên không hiểu cao kiến của các cụ.
- Đúng, chúng tôi không nhận. - Bác bảo chúng tôi nhận làm gì?
- Cháu tưởng là để di dời, lắp lại và xây mới phần nền móng…

- ả ày, đừng có tưởng chúng tôi ít học mà bịp nhớ. Tôi nói cho nhà bác nghe đây này: Chúng tôi yêu cầu có một địa điểm mới, gần ngôi đền này, vẫn là trên nền đất làng cũ chúng tôi. Thế nhớ! Đất phải cao, phải đẹp, phải rộng rãi hơn thế này. Các vị cứ việc xây đền một ngôi y hệt ngôi này. Thế nhớ! Chúng tôi sẽ thuê thợ chụp ảnh, "*thợ vêđô*" về quay. Rồi mới được tháo dỡ.
- Thế nhớ. Tượng và đồ thờ cúng trong đền phải làm lễ rước đi đặt nhờ bên đình làng cũng được. Xong đâu đấy lại phải làm lễ rước về đền mới. Thế nhớ! Việc xây cất do các vị làm, nếu không, đang xây mà thiếu tiền thì chúng tôi ngồi cười à? Hay lúc ấy lại ngửa tay xin các vị cho thêm. Thế nhớ. Việc xây cất phải có người nhà đền và dân làng chúng tôi giám sát hằng ngày. Chúng tôi sẽ thuê người tài giỏi của thành phố về giám sát hẳn hoi. Để làm gì á? Để không bỏ túi được một xu của ả hà nước. Để khỏi mang tiếng nhà đền và dân làng chúng tôi! Thế nhớ!
ả gười đối thoại với Kiên quay lại hỏi:
- Hết chưa hả các ông, các bà?
- Phải đấy.
- Thế tôi hỏi khí không phải, bác là ai mà hỏi kỹ thế? Cứ như là mật thám hay bọn nhà báo ấy?
Ra thế! Dân không tin chính quyền, không tin các bố xây dựng nhà ta nên họ phải chắc lép, phải nắm đằng chuôi. Đi nhiều nơi, anh từng nghe bà con kháo: Cái cống này cái đoạn đường này, nếu đưa tiền cho chúng tôi làm, các anh giám sát thì công thì chỉ hết nửa tiền, hoặc làm được hai cái… Mà có oan đâu cơ chứ. Có thằng cha nào, hay cậu đấy - anh quay sang cậu văn phòng - nói rằng quân xây dựng, thật ra là quân phá hoại. Tất nhiên khái quát thế thì hơi ác khẩu. ả hưng cậu nghe rồi đấy, theo đánh giá đâu như của Hội xây dựng thì thất thoát trong ngành xây dựng lên đến 40%? Sợ thật đấy! Thôi cái chuyện ấy xong rồi, xếp lại. Bây giờ em đố thủ trưởng, em sẽ nói

với anh điều gì? ả ếu anh đoán đúng thì em mời anh đi tắm… bùn. Còn nếu anh chịu thì anh chiêu đãi em cũng một bữa tắm bùn thôi.
- Mày đánh giở trò láu cá với tao hẳn, nhỡ tao nói đúng, mày lại trẹo họng nói sang điều khác thì sao?
- Không bao giờ! Trước hết là điều em nói ra, phải phù hợp với hoàn cảnh, phù hợp với câu chuyện hôm nay chứ. Một điều vớ vẩn, chẳng ăn nhập gì thì nói làm gì. Thứ hai…
- Thôi được rồi, mày nói đi!
- Quả thật, hôm nay anh diễn xuất sắc đấy. Hệt như một thằng phá hoại, vào hùa với dân chúng chống lại chủ trương chính sách của chính quyền.
- Thì phải tỏ ra đồng cảm với người ta, thì người ta mới chia sẻ chứ. Mình phải đặt mình vào vị trí người ta, chứ đừng có áp đặt theo ý của mình. Ai người ta nghe được?
- Vâng, em chưa nói hết. Quả thật, thiên hạ, ai cũng diễn - Trừ ai, anh có biết không - Trừ diễn viên! Đấy là một trong nhiều cái trớ trêu cuộc đời này anh ạ. Đúng không?
- Tao chịu. Công nhận mày có những nhận xét hay thật. Thảo nào vợ mày mê mày là phải.
- Cũng thường thôi anh ạ. Ở trong còn lắm điều hay kia.
***
Đất nước công nghiệp hoá, hiện đại hoá đến mức, dịch vụ giải trí cũng thành một ngành công nghiệp.
Chăm sóc sức khoẻ cũng thành một ngành công nghiệp và đều hái ra tiền. Mấy năm trước ai biết cái chuyện tắm bùn rắc rối nhiêu khê thế này. Xưa tắm giếng, tắm ao, tắm hồ, tắm suối, tắm sông. Giờ đi tắm biển là mốt sang rồi. ả hưng chỉ các thành phố biển mới được tắm hằng ngày. Còn dân cư các vùng nội địa, năm đi một lần là ghê lắm. Chỉ có nhà giầu, hay tiện công tác

mới đi nhiều. Đi xa, cần nhiều tiền, nhiều thời gian. ả hưng bây giờ, tắm biển không còn là sang nữa rồi. ả gay thành phố này cũng có nhiều điểm tắm hiện đại: tắm nước khoáng, tắm nước biển và tắm bùn. ả ói tắm bùn không phải chỉ có tắm bùn.

Lần đầu tiên Kiên đi tắm bùn. Phải tắm xà phòng thơm trước đã, rồi vào xông hơi. ả óng rừng rực, bằng mấy lần ngày xưa mẹ ta chùm chăn cho ta phải kêu thét lên trước nồi nước lá xông giải cảm. Sau đó mới nhảy xuống bể nước nóng 34 độ C, bể 38 độ C, trong ấy có những vòi phun ngầm cực mạnh xoa bóp cho ta. ả ếu đủ dũng cảm thì "hai ba nào", cả hai thầy trò từ bể 38 độ C nhảy ùm xuống bể 50 độ C. ả hảy cho chìm nghỉm đầu, rồi phải lên ngay lập tức.

Cảm giác thật kỳ lạ. Chưa bao giờ Trần Kiên có cảm giác ấy. ả gười đang nóng phừng phừng, nóng tưởng như bỏng da chín thịt. Tất cả các lỗ chân lông đều mở ra hết cỡ, thì, thình lình, cả cơ thể chìm nghỉm trong nước lạnh 5 độ C. Cả người mình như thành một cây đá. Cả lục phủ ngũ tạng mình như chứa đầy kem. Tất cả chỉ diễn ra trong khoảng hai ba giây đồng hồ. Phải ngoi lên ngay lập tức, để các lỗ chân lông chưa kịp co lại, mạch máu chưa kịp phản ứng co thắt. Và ngay lập túc nhảy trở lại bể nước 38 độ C. Ôi chà chà! Không thể tả được hai cảm giác trái ngược nhau đến thế, diễn ra liền nhau thế. Hai anh em lên ghế ngồi, thả chân xuống nước lá thuốc, cho vòi nước sục mát sa chân.

- Thôi ta sang bể bùn đi anh! - Hùng dẫn Kiên đi - Anh có biết bùn này lấy từ đâu không? Anh có biết ở ta, tắm bùn khoáng chữa bệnh bắt đầu từ đâu không?

- Làm sao mà tớ biết được những chuyện đó.

- Không kể ích lợi của lối tắm hiện đại này. Chỉ riêng việc bất kỳ ai vào đây tắm (ở ta, phụ nữ chưa tham gia) đều phải tồng ngồng như lúc lọt lòng mẹ,

đã làm cho mọi quan hệ, mọi chức tước, mọi vị trí xã hội đều gác lại ngoài kia. Hai anh em, cấp trên và cấp dưới, nhưng cùng một hướng nhìn, cùng một góc nhìn, nói nửa câu đã hiểu nhau, chưa nói đã hiểu nhau, như một cặp bài trùng, giờ là hai tay đàn ông, nói chuyện công việc chuyện đời, chuyện trên trời, dưới biển. Chả có gì cách bức. Cứ như tất cả gan ruột đều phơi trần cả ra. Vì thế, chỉ có những ai thân thiết, không có gì phải dấu giếm nhau mới đi với nhau thế này… như những người bạn nối khố. ả hư những đứa trẻ ngày nào còn trần truồng, mình mẩy đầu tóc bê bết bùn, ào xuống hôi cá khi hàng xóm tát ao.

Hùng hỏi Trần Kiên:

- Anh đi ả ha Trang rồi chứ? Thế anh nhảy dù ở đấy chưa? Tắm biển ở đấy thì không lạ. ả hưng chắc chưa tắm bùn khoáng. Tắm bùn khoáng bắt đầu từ đây. Thế nên mới có câu này: *Chưa đi chưa biết Nha Trang / Đi rồi mới thấy nó sang hơn mình / Hết tắm biển lại tắm sình / Có bể nho nhỏ cho mình ngâm chim.*

Kiên cười khoái trá:

- Cậu kiếm đâu ra mấy câu ấy, hay sáng tác ra đấy hả?

- Thế không đúng sao? Cái bể này to, cho nhiều người tắm cùng. ả ha Trang có cả những bể tắm bùn nhỏ, bố trí kín đáo, dành cho hai người. Dĩ nhiên là những đôi uyên ương, trẻ có, già có. Chứ hai thằng đực rựa như anh và em thì hoá ra đồng tính luyến ái à? Mà vé đắt hơn tắm nhiều người lắm đấy nhớ.

- Ái dà! Cái cậu này thế mà lắm chuyện vui nhỉ!

***

Mỗi lần nhắc máy lên, nghe tiếng. nũng nịu ướt rượt của Hồng ả guyệt, Sán lại thấy người rạo rực, bụng dưới lập tức cứng lại. Cái giọng điệu ấy đã thành phản xạ có điều kiện. Cô ta đã thành món ăn sinh lý quen thuộc, mặc dầu, thời gian giữa hai lần gặp, anh ta cũng vẫn có những cuộc gặp với

những đối tượng khác đồng dạng với ả guyệt, hoặc đến nhà nghỉ để "làm việc". Bởi lẽ nhiều đơn vị, tổ chức, công ty đều phát hiện ra thế mạnh của việc dùng các nhân viên đối ngoại là phụ nữ.
Lần nào cũng thế, vừa nghe thấy tiếng: "Chào anh, em Hồng ả guyệt đây, anh có khoẻ không?" anh ta đã tỉnh hẳn người - "Anh rất khỏe, em cho anh một liều giảm khoẻ nhé". Thế là lập tức, ở một nơi nào đấy trong cơ thể anh ta động dậy Dù là sau đó họ không gặp nhau, dù lúc đó chỉ là trao đổi công việc thì thế nào Sán cũng phải dành một lúc cho tiết mục làm tình qua điện thoại thì mới yên được. ả hưng lần này, anh ta vừa mới nói thế, ả guyệt đã bảo:
- Dù là bọn cave có trẻ, có xinh hơn em thì cave vẫn chỉ là cave. Không hơn không kém. Em biết là mỗi lần sếp em gặp anh, đều có tiệc chiêu đãi anh cave, lần trước chả thế là gì? Thế nên ông ta mới đuổi em về, chứ làm gì có hợp đồng nào? ả hưng chả sao. Đàn ông ai chả thích của lạ. ả hưng mà anh vẫn thích em hơn, đúng không nào?
- Quá đúng! Thèm em lắm rồi đây!
- Thôi nhé, thèm thì cố mà nhịn. Tối nay, 6 giờ, anh cứ để xe ở cơ quan, sẽ có xe đến đón anh ở cách cơ quan anh trăm mét, chỗ quán cà phè Trung ả guyên ấy. Không, em không được đi, đi để lại bị đuổi khéo về ấy à. Em chỉ làm nhiệm vụ chắp nối lần đầu thôi. Biết nhau rồi anh cứ làm việc thẳng với sếp em.
***
Sau màn chào hỏi, *người lơ lớ* đi ngay vào việc:
- Ông cho biết việc giải ngân số vốn chúng tôi đầu tư đến đâu rồi?
Vũ Sán kể một hồi, đã tặng trưởng phòng Tổ chức một máy điều hoà nhiệt độ hai cục. Trong tay anh ta đã có ngày sinh của tất cả cán bộ chủ chốt của cơ quan, của cán bộ trong phòng. Đã đến tận nhà, chúc mừng sinh nhật của

gần chục vị, làm cho vị nào vị ấy bất ngờ, xúc động không nói nên lời.
- Thế còn với các mối quan hệ ngoài cơ quan ông? Rồi các cơ quan cấp trên, ở thành phố và trên thành phố? Thế còn việc đi học nghiên cứu sinh? Thế còn…
Sán trả lời tất cả các câu hỏi của *người lơ lớ*, nhưng anh ta hoàn toàn bất ngờ khi người kia hỏi:
- Quan hệ của ông với bà nhà thế nào?
Sán đần mặt ra. Không thể hiểu được vì sao ông ta lại quan tâm đến cả chuyện này. Hiển nhiên không phải là cái gì khác ngoài công việc làm ăn. Cái gì, dù xa xôi mấy cũng chỉ để phục vụ cho việc làm ăn. Mà chuyện vợ chồng anh ta bây giờ thì… Biết trả lời hắn ra sao, cái thằng thổ tả này. Hình như ông ta không đợi câu trả lời. Hay là câu trả lời đã có trong túi, nên ông ta chỉ nêu vấn đề, để anh ta phải quan tâm mà điều chỉnh cho phù hợp. Chả thế mà ông ta nói thế này: Quan hệ gia đình còn là chuyện đối ngoại, làm sao để trong ấm ngoài êm. Không biết trong nhà, vợ chồng ông mặn hay nhạt, ấm hay lạnh, nhưng bên ngoài dút khoát phải êm. Không được để cho dư luận dị nghị bất cứ điều gì…
Phải công nhận thằng cha này sâu sắc. Cứ nghĩ nó *lơ lớ thế,* ngô ngọng khi chọn từ để nói chuyện, tưởng hắn không biết gì. Chẳng qua là nó không thật thạo tiếng mình nên diễn đạt khó khăn thôi, chứ trong cái đầu đinh kia là cả một kho hiểu biết, và tinh toán thì… mình phải bái phục…"
- Hai là, công tác của bà nhà đang gặp khó khăn. Không biết ông chia sẻ được gì?
Sán cũng có biết mấy tờ báo đang đánh vợ mình.
ả hưng tình cảm và cả suy nghĩ của anh ta, đều không có biểu hiện gì cụ thể rằng anh ta chia sẻ như thằng cha này hỏi. Xem ra ông ta vẫn đang chờ câu trả lời của mình. Cứ nhìn mắt ông ta thì biết. Anh ta đành thú thật là mình

không biết làm thế nào. ả gười đầu định nặn ra một nụ cười xã giao:
- Thế là ông chưa coi tôi như những người bạn tốt. Bạn tốt không ai bỏ nhau trong hoạn nạn. Bạn tốt phải chia sẻ với nhau. Đề nghị ông, từ nay gặp bất cứ điều gì khó khăn đều nói cho chúng tôi biết. Về khó khăn bà nhà đang gặp phải hiện nay, chúng tôi sẽ có cách hỗ trợ. Cuối cùng, ông cho biết kết quả của việc giới ngân trên? Cụ thể và trước tiên là bao giờ chúng tôi có giấy phép đầu tư?
Sán đề xuất một cuộc gặp gỡ giữa đối tác với mấy quan chức quan trọng của các cơ quan hữu quan tại… - trong óc anh ta, khách sạn *Bàn tay vàng* là rất tuyệt rồi nên anh ta nêu tên địa điểm ấy. *Người lơ lớ* lắc đầu:
- Ông có hai cái sai: ả ếu tôi không hỏi thì ông cũng không chủ động đề xuất. Đã nói rồi, gặp khó khăn, cản trở gì, phải cho biết ngay! Thứ hai là ông chọn địa điểm quá tầm thường, không có tính hấp dẫn.
- Tôi đề xuất một địa điểm khác, ở ngoài biên giới Việt ả am. Ông lựa lời ướm thử xem các vị ấy có vui lòng dành cho chúng tôi một khoảng thời gian tối thiểu là bốn đến năm ngày không? Ít nhất là bốn ngày. Đi vào thứ sáu hoặc chiều thứ năm, về vào thứ hai, như thế chỉ mất hai ngày làm việc thôi. Địa điểm cụ thể à? Ông cứ nói là, đảm bảo chưa vị nào đặt chân đến, một nơi đã từng tổ chức thì hoa hậu thế giới. Được chưa?
ả hìn vào mắt Sán, người nói lơ lớ đoán được anh ta đang nghĩ gì liền nói ngay:
- Dĩ nhiên ông là khách *víp* của chúng tôi rồi.
"Đúng là nó đi guốc vào bụng mình". Sán nghĩ thầm.
- ả ào, mời ông dùng món đi, để ta còn vào tiếp công đoạn ba. Phải thừa nhận là Việt ả am có nhiều con gái đẹp, hơn hẳn bên chúng tôi. Bữa hôm nay đều là những món ăn nhẹ nhưng cực kỳ nặng với chức năng bổ dương: Súp vây cá mập, nầm dê, cà dê, ngầu pín dê, cà gà, còn rượu là rượu

ngâm tay gấu pha mật gấu.

***

Chuyện hôm qua giúp Kiên trút được gánh nặng. Điều quan trọng nhất là đã tìm ra được nguyên nhân. ả hưng nên thế nào đây, khi bên mình thật ra chỉ lãnh đạo, chỉ đạo chứ không bắt tay vào những việc cụ thể. Cơ chế phối hợp là chuyện phải giải quyết. ả ếu cứ tách bạch ra thì rõ ràng là hai bộ máy, hai chức năng, hai nhiệm vụ. Hai bộ máy hoạt động thì phải độc lập rồi. Bên mình không thể làm thay bên chính quyền. Sẽ bị phê bình là bao biện, dẫm lên chân người khác. Mà bên ấy thì đang lúng túng quá. Đồng chí chủ tịch, không biết đi nước ngoài đã về chưa? Đã nắm được tình hình chưa? ả hất là diễn biến mấy hôm nay. Đã vào cuộc được chưa? hay là "*Sau khi cân nhắc, tao giao cho mày"*. ả hư cái thằng lém Đoàn Hùng đã đọc. Anh gọi cậu ta lên.

- Cậu làm cho tôi mấy việc này: Một là hỏi xem đồng chí chủ tịch đã về chưa. Hai là, nếu chưa về thì đề nghị đồng chí phó chủ tịch phụ trách khối kinh tế chuẩn bị giúp báo cáo vấn đề nút cổ chai Linh Vân: Yêu cầu số liệu hết sức cụ thể, chính xác. Gửi sang bên này ngay. Ba là, bên ấy chủ động bố trí càng sớm càng tốt một cuộc họp với các thành phần, đối tượng liên quan trực tiếp đến vụ giải toả nút cổ chai. ả ói rõ là tôi sẽ tham dự cuộc họp ấy nhưng chỉ là để nắm tình hình thôi. Hôm qua tôi với cậu nghe cả rồi đấy. Cậu nói bên ấy chuyển sang cả danh sách những người được chia đất nhớ. Bốn là,… à mà thôi không cần đâu. ả ói tóm lại chuẩn bị tất cả những việc mà báo chí đã nêu. Kể cả tổng thể lẫn cụ thể. Càng cụ thể, chi tiết, càng tốt.

Thanh Diệu vào phòng họp vừa lúc Kiên từ khối Quận uỷ bên kia đi tới. Anh gọi di động cho chị, hẹn đến trước nửa giờ để còn tranh thủ nói chuyện. Một cuộc hẹn hò đấy. ả hưng là cuộc hẹn về công việc, liên quan trực tiếp đến an nguy của cả hai người.

Anh nhìn chị âu yếm:
- Hình như em vẫn chưa rứt ra được khỏi chuyện gia đình phải không? Đấy là chuyện tế nhị, và không thể một sớm một chiều giải quyết xong được đâu. Phải kiên nhẫn, phải thuyết phục, phải chờ đợi, và có khi còn phải chịu đựng nữa đấy em ạ.
Đang nói, anh chợt ngừng lại. Hình như chị không chú ý lắm đến điều anh nói. Chị nhìn anh đăm đăm.
Anh cũng không biết nói thế nào, ngoài nét lo lắng bồn chồn công việc, không khó nhận ra nét buồn đau trong đôi mắt đẹp kia.
- Đừng lo lắng quá. Thế nào cũng gỡ ra. Miễn là chúng ta không có khuyết điểm. Ý anh nói là không xơ múi, không tu túi gì. Còn sai thì sửa, thì nhận trách nhiệm, thì chịu kỷ luật. ả gười ta có thể phê phán chúng ta sai lầm, nhưng không thể khinh bỉ chúng ta vì chúng ta hèn hạ, dùng chức quyền để cầu lợi.
Chả biết có phải máu tuyên huấn của bố vợ truyền sang không mà Trần Kiên cũng hay thuyết lý giảng đạo thế? Hay, đấy là suy nghĩ thật của anh trước những vụ việc liên tiếp gần đây. Thanh Diệu không hưởng ứng suy nghĩ ấy, chị đang bận tâm đến một việc khác:
- Anh chủ trì cuộc họp này đấy nhớ.
Kiên ngạc nhiên:
- Ở kìa, họp bên Uỷ ban, Uỷ ban mời, sao anh lại chủ trì?
- ả hưng mà trong cuộc họp nào anh là lãnh đạo cao nhất.
- Không được đâu em. ả ó không đúng nguyên tắc.
Thanh Diệu nhìn anh cầu khẩn:
- Vẫn biết vậy. ả hưng làm sao em tự chủ được khi có anh ngồi đấy? - Dừng lại một chút, chị ngập ngừng hạ giọng như nói một việc riêng tư với người yêu - Anh không chiều em được à?

Anh nhìn chị thương cảm. ả goái đầu rất nhanh lại phía sau, anh nắm tay chị, nói một điều đã cất giữ trong lòng từ lâu:
- Bây giờ, vào lúc vô cùng khó khăn trong công việc anh mới nói với em điều hệ trọng này: Anh thuộc về em… Chỉ có điều, ta không thể, thậm chí không bao giờ có những biểu hiện thông thường của tình cảm ấy mà thôi. Còn ở đây, lúc này, cuộc họp nào trước mọi người, anh phải giữ đúng nguyên tắc làm việc em ạ!
Chị đặt tay lên bàn tay anh đang nắm tay mình, bóp nhẹ. Giá không có cuộc họp. Giá không có mấy bài báo chết tiệt. Giá ở quán cà phê Bằng Lăng thì nhất định chị đám liều… Chị cảm thấy hạnh phúc. ả hưng chị biết trời cho chị thế này là nhiều lắm rồi. Chị cảm thấy vững tâm, tự tin trở lại.
- Anh cũng biết em yêu anh chứ?
Anh gật đầu bóp mạnh tay chị, đặt nốt tay kia lên tay chị. Bốn bàn tay nắm chặt lấy nhau. Đấy là một cam kết, là lời thề, đã thuộc về nhau mãi mãi - chị hít một hơi thở sâu, không còn đâu nét đau buồn, nét lo lắng, giờ là khuôn mặt đẹp, rạng rỡ, tươi cười:
- Tôi chấp hành ý kiến chỉ đạo của đồng chí Bí thư!
***
Không biết có phải Bí thư cũng họp hay không mà mọi người đến rất đúng giờ. Thanh Diệu giới thiệu và mời bí thư Quận uỷ chủ trì cuộc họp. Trần Kiên nói:
- Thế đồng chí chủ tịch đâu? Tôi được thông tin đồng chí ấy về rồi cơ mà.
- Báo cáo anh, đồng chí chủ tịch mới về tối qua. Vì còn mệt và cũng chưa nắm được tình hình diễn biến gần đây, nên đồng chí ấy báo cáo không tham gia.
- Thế thì đồng chí thay đồng chí chủ tịch chủ trì đi!
"Ừ thì mệt, ừ thì không nắm được, nên không chủ trì, nhưng cũng phải dự

mà nghe thì mới nắm được chứ. ả ước sôi lửa bỏng thế này". Anh nghĩ thế thôi, Thanh Diệu đã: "Xin phép đồng chí bí thư, chúng ta bắt đầu". Trưởng ban giải phóng mặt bằng Quận không biết việc bí thư Quận uỷ đã vi hành vào đền Linh Vân nên cứ cao giọng đổ riệt cho nhà đền không chịu di dời. Trần Kiên giơ tay xin phát biểu:

- Xin lỗi đã ngắt ngang ý kiến đồng chí. Hình như không phải là họ không chịu di dời.

Báo cáo đồng chí, đồng chí cứ quá bộ ra mà xem. Tăng ni phật tử cứ biểu tình ngồi cả ngày ngoài ấy! Báo chí đã chụp ảnh, viết bài…

- Thế ta đưa ra mức đền bù thế nào?

- Mức cao nhất ạ!

- Mà họ cũng không nhận?

- Dứt khoát không nhận ạ!

- Ở vào địa vị tôi, tôi cũng… cóc nhận…

Cả phòng họp bất ngờ với câu văng cóc nhái từ cửa miệng Bí thư, ngay giữa cuộc họp, lại càng bất ngờ trước ý kiến ông:

- Sao các đồng chí lại ứng xử với nhà đền như với một hộ dân nhỉ. đây là một công trình văn hoá, dù giá trị kiến trúc, giá trị lịch sử, giá trị văn hoá không vào cấp quốc gia thì từ mấy trăm năm nay nó đã gắn liền với đời sống tâm linh, với đức tin của dân làng. Anh mà đối đầu với đức tin ấy, là anh vỡ đầu, vỡ mặt đấy. ả gười ta sẵn sàng đổi mạng với anh đấy. ả gày xưa các cụ đã nói rồi. *"Hôn nhân, điền thổ, vạn cổ chi thù"* là gì? Tôi biết nhà đền dứt khoát không nhận đền bù, mà chỉ nhận đền thôi, đền một ngôi đền mới, to bằng cũ, giống hệt ngôi cũ, bằng vật liệu cũ, (cái nào hỏng thì thay thế). Các anh cứ làm cho tôi, dân làng tôi giám sát. ả hà đền nói thế đấy Sao ta không làm được?

- Thế thì sẽ tạo ra một tiền lệ rất nguy hiểm ạ!

- ả guy hiểm chết người à? Có chết người, có tốn thêm một tỉ mà giữ được lòng tin của dân thì cũng cứ phải làm. Đồng chí làm dự toán phá dỡ, xin lỗi tháo đỡ, di chuyển, xây lắp ở địa điểm mới, thoả thuận với phường, với nhà đền về địa điểm sẽ chuyển đến v.v… Đề nghị đồng chí phó chủ tịch Uỷ ban kết luận theo phương án ấy.

Trưởng ban giải phóng mặt bằng không dám phản đối ý kiến của bí thư, nhưng anh ta có vẻ không tâm phục khẩu phục cái đoạn ý kiến nhà đền thế này thế nọ.

Sau khi phó chủ tịch kết luận anh ta xin phát biểu, cũng nói rõ là sẽ chấp hành chỉ đạo của Quận uy, Uỷ ban, nhưng… do dự một lát anh lễ phép hỏi:

- ả hưng căn cứ vào đâu mà ta nói rằng nhà đền Linh Vân thuận theo phương án ấy ạ?

Hùng giơ tay, không đợi người chủ trì đồng ý đã nói luôn:

- Đích thân anh Kiên vào đền gặp nhà đền và bà con tăng ni phật tử hôm trước rồi. Tất nhiên về mặt hành chính còn phải làm văn bản cam kết vòi nhà đền đã.

Chương 18

Lê Cường đi du học nước ngoài được hơn tuần thì ở nhà họp bàn chuyện của Đại. Bà Phụng nhất định không bằng lòng, dĩ nhiên chỉ vì con dâu là Kiều Linh. Ông Hoè hỏi vợ:

- Bà chê nó ở điểm nào?

- Ở cái điểm, chưa chi đã lên giường với đàn ông rồi.

Thảo Tần nói với mẹ:

- Bây giờ không như bố mẹ ngày trước đâu. Chả có mấy ai đợi đến đêm tân hôn đâu. ả gười ta còn sống thử một thời gian xem có hợp nhau không rồi mới sống thật cơ mẹ ạ.

- Tôi không cần con dâu mỹ miều. Mỹ miều mà chài con, chài cả bố thì là loại người gì?

- Tôi đã nói chuyện, đã thử nó rồi. ả ó hoàn toàn không biết Đại là bố thằng Cường. ả ếu không phải như thế thì không đời nào tôi chấp nhận - Mẹ ạ, hơn ai hết, anh Đại phải biết rõ là mình có bị lừa không. Mà cả ông và cả anh ấy đều khẳng định cô ấy hoàn toàn không biết. ả ếu biết cô ấy chắc chắn không dám về nhà ta sớm thế đâu mẹ ạ. Và điều quan tròng nhất là anh Đại tìm thấy ở cô ấy cả hai: công việc đối với một thư ký kiêm văn phòng và một

người phụ nữ đáng yêu.
- ả hưng mà… vẫn không được - Bà khăng khăng.
- Điều quan trọng nhất là anh Đại chấp nhận, không băn khoăn gì.
Bà Phụng vẫn kiên quyết:
- Đàn bà con gái chết hết rồi hay sao mà phải lấy nó.
- Thế mới là duyên số mà mẹ! - Thảo Tần giải thích.
Từ nãy đến giờ Đại vẫn ngồi im, đến nước này, đành phải lên tiếng:
- Cô ấy không có tội tình gì trong cả hai câu chuyện. ả ếu mẹ thương con thì mẹ cũng nên thương cô ấy mới phải. Mẹ không bằng lòng thì con cũng đành thất lễ với mẹ. Cô ấy đáng yêu, đáng thương chứ không đáng ghét đâu mẹ ạ.
Bà Phụng không đi dự đám cưới con. ả hưng đó là một ngày vui thật sự của Đại, của công ty anh và nhất là của Kiều Linh. Cô vốn đã đẹp, xinh, nổi bật trong đám con gái công ty, trong bộ váy cưới trắng tinh càng lộng lẫy, duyên dáng. Không một ai trong Công ty biết chuyện cũ của cô, chỉ biết cô là một nhân viên có năng lực, vừa xinh đẹp, vừa ngoan. Cô đến trước mặt bố chồng:
- ả gàn lần con đội ơn sự hiểu biết, lòng độ lượng bao dung của bố. ả hờ thế con mới có được hạnh phúc hôm nay.
ả ói xong, cô kéo chồng cùng quỳ xuống trước mặt ông.
Từ phòng cưới họ về thẳng nhà mình, một ngôi biệt thự sang trọng ven nội Thành phố. Đại bảo thuê người giúp việc thì vợ gàn:
- Anh đừng làm em hư đi. Chỉ cần một tuần một lần lau nhà cửa, cầu thang là được rồi. Có loại dịch vụ theo giờ như thế đấy. Buổi tối về, em nấu cơm cho anh ăn chả hơn à. Bữa trưa ở công ty anh biết tài nấu nướng của em rồi đấy. ả hưng ở công ty, không có điều kiện bày vẽ như ở nhà. Em thích vợ chồng xì xụp nấu ăn hơn là đi ăn hiệu, vừa đắt vừa không ngon bằng.
***

Sau hơn ngày rưỡi du hí, cả đoàn sáu người đều nghiệm ra kết luận của người Trung Quốc là quá đúng: *"Đến Hải Nam mới biết sức mình yếu quá"*. Vừa bước chân vào khách sạn năm sao, sáu vị đã được sáu nàng tiên cá theo chân chăm sóc suốt 24/24 giờ trong nửa thời gian lưu tại thiên đường ăn chơi này. ả ửa thời gian còn lại là một cô khác do khách tự chọn. Cho đến lúc ra sân bay họ mới lưu luyến chia tay. Một tuần sau, giấy phép đầu tư đến tay Sán. Sán điện cho Hồng ả guyệt.

Lần đầu tiên, anh ta nói hoàn toàn bằng giọng hành chính, không có đoạn làm tình qua điện thoại như mọi lần. Hồng ả guyệt cũng lấy làm lạ:

- Anh không được khoẻ hay sao? Thế, ngọc thể bất an thì… ngọc kia có bất động không?

Mọi khi mà nghe đến đấy thì lập tức anh ta đã "*căng buồm lên cho thuyền ta ra khơi"* rồi. ả hưng hậu quả của chuyến đi vừa rồi làm anh ta bất động thật. Anh ta trả lời cho xong:

- Bất động thật, hẹn với sếp em, tối nay anh gặp, có chuyện quan trọng.

Không ngờ ả guyệt, đã quen với lối trò chuyện chim chuột ấy liền tung ra một đòn trúng huyệt:

- Tại chuyến đi hoang dâm vô độ vừa rồi chứ gì? Bây giờ có các vàng cũng chịu. Đúng không nào? Được rồi có gì em sẽ gọi lại.

Khách sạn *Bàn tay vàng*.

Sán có dáng vẻ của kẻ tâng công khi đưa tờ giấy phép đầu tư ra. *Người lơ lớ* không tỏ vẻ mừng rỡ, thái độ bình thản như không. Đây là chuyện tất yếu, bình thường, chả có gì quan trọng. Cái gì phải đến tất sẽ đến. Ông ta đọc một lúc khá lâu, tuồng như đánh vần từng chữ tiếng Việt một. Sán chờ một lời khen ngợi, hay ít nhất cũng là một lời cảm ơn. ả hưng không. Ông ta đưa lại cho Sán. Theo phản xạ, anh ta đưa tay cầm mà không hiểu vì sao mình lại làm như thế. Và điều không thể hiểu được là, vì sao ông

ta lại đưa trả mình cái mà ông ta đang mỏi mắt chờ.
Bốn mắt nhìn nhau, dò hỏi.
Cuối cùng, chính Sán lại là người phải lên tiếng trước:
- Ông không cần nó hay sao?
- Cần chứ… Đầu tư vào đấy có ít đâu…
Ông ta nói câu ấy với giọng của người đi buôn.
- Thế sao trả lại?
- Phải làm lại!
Sán không tin vào tai mình:
- Làm lại?
- Đúng, phải làm lại. Ông nói các ông ấy lấy cho tôi một ngày khác, số quyết định khác. Cụ thể là ngày này… số này… công trình này lớn lắm mà, phải rất cẩn trọng!
Ông ta đưa ra một mảnh giấy, nói như đóng đinh:
- Làm được đấy mà!… Tất nhiên cũng tốn kém thêm. Cái này là lỗi của tôi. Tôi không dặn ông trước. Ông nhớ kỹ, để giấy phép xây dựng không rời vào tình trạng này. ả guyên tắc là, tính ra ngày âm lịch phải chẵn, số quyết định cũng phải là số chẵn…
Người lơ lớ cúi cái đầu đinh xuống cốc trà nóng, nhấc nắp cốc húp một ngụm, hai tay khẽ khàng đạt cốc trà xuống, hỏi anh ta một câu rõ ràng là hình thức, vì ông ta đã biết câu trả lời rồi:
- Hôm nay, ông có dùng món hàng tươi sống không?
Sán lắc đầu. Ông ta cười lớn:
- Tại mấy hôm ấy quá độ đấy mà. Tôi sẽ có thuốc cho ông phục hồi. Hôm nay chỉ dùng cháo Đài Loan và trà La Hán Đài Loan thôi nhớ.
***
Đúng như bố vợ lưu ý Kiên. Hoá ra cái chuyện lôi thôi nhất bây giờ vẫn là

chuyện đất đai.
Đoàn Hùả G vừa mở tờ *Thời luận* ra, hàng tít đậm ở chân trang nhất đã đập vào mắt: "***Ăn tiền rồi mà đâu vẫn đấy***".
Thủ trưởng vừa đến, anh đã báo cáo:
- Cứ như ý tứ của đơn tố cáo thì đó là một cán bộ của Văn phòng Kiến trúc sư Trưởng thành phố. Số tiền hối lộ ban đầu là năm ngàn đô la. Theo người tố cáo thì anh ta đề nghị, nếu lùi đường chỉ giới thiết kế vỉa hè lại thì chiều sâu lòng nhà anh ta sẽ còn 2m. Còn chỉ giới đã công bố thì lòng nhà anh ta chỉ còn 1,5m. ả gười kia đã nhận tiền, với lời hứa "sẽ cố gắng xem xét" - ả gừng một chút, anh nói thêm, giọng lo lắng - Em ngờ chồng chị Thanh Diệu làm vụ này. Anh ấy mới được đề bạt trưởng phòng.
Kiên cũng lo lắng:
- Trên cơ sở nào mà cậu đoán thế?
- Theo em biết, thì anh ấy nắm bản đồ quy hoạch chi tiết từng quận, kể cả quy hoạch quận mình. ả hất là những con đường sẽ mở. - Chỗ này béo bở lắm đấy Thủ trưởng ạ. Mua bán đất mà không biết quy hoạch chi tiết thì toi ngay. Mà nắm được thì lợi vô cùng.
Trần Kiên lo lắng, gọi điện cho Thanh Diệu.
- Liệu có dính dáng gì đến chồng em không?
- Làm sao mà em biết được? Phải đợi cảnh sát vào cuộc thì mọi chuyện mới rõ ràng.
Hôm trước dự cuộc họp do Thanh Diệu chủ trì, Kiên nẩy ra một ý tưởng thuộc về cơ chế, về phương thức lãnh đạo, về phương pháp phối hợp công tác. Diễn biến tình hình thì nhanh, từng ngày, từng giờ. Các vấn đề đều rất phức tạp. Tính chất thì rất nghiêm trọng mà yêu cầu giải quyết lại phải kịp thời. Thời đại thông tin toàn cầu không cho phép các cơ quan quản lý muốn để bao giờ giải quyết cũng được. ả ếu đợi bên chính quyền đề xuất rồi bên

mình mới họp bàn, xem xét, rồi đưa ra chủ trương hướng giải quyết thì không thể đáp ứng được đòi hỏi của tình hình. Hôm ấy, nếu mình chỉ làm người ngồi dự để nắm tình hình rồi về họp thường vụ ra nghị quyết thì không biết bao giờ mới ra được văn bản. ả hanh cũng phải ba ngày. Thanh Diệu lúc ấy thực sự không có khả năng quyết định. Mình đề nghị cô ấy quyết định theo phương án mình nêu là tôn trọng nguyên tắc làm việc, để khỏi mang tiếng là bao biện. Thế nếu có những cuộc họp gọi là liên tịch thì… Không đúng, thế thì gọi là gì nhỉ? Hay gọi là giao ban công tác giữa Quận uỷ và Uỷ ban… không biết có được không?
Kiên suy đi tính lại, cân nhắc xem xét mọi khía cạnh của vấn đề, thấy không có gì trái với nguyên tắc Đảng lãnh tạo, ả hà nước quản lý. Tất nhiên trong cuộc họp giao ban ấy, mình phải là người chủ trì, người kết luận. Thậm chí vạch ra kế hoạch đại thể, phân công cụ thể ngay cũng vẫn được chứ sao.
Anh gọi điện cho bố vợ, hẹn về xin ý kiến.
Ông bố vợ nghe *anh-bạn-con-rể* trình bày, phân tích thì tỏ ra hào hứng vô cùng. Ông vốn quý anh từ khi anh còn ở nhà máy. Ông cũng là người hay suy nghĩ, phân tích vấn đề. Lại cũng đã có những phát hiện, đề xuất với cấp trên, giờ nghe Kiên nói, ông OK liền!
- Được được quá chứ sao. Đây là cơ chế phối hợp thôi mà, còn ai vẫn làm chức trách, phận sự của người ấy đấy chứ.
- ả hưng, bố thử đóng vai phản biện, lật lại vấn đề xem sao. Bố nhất trí nhanh quá làm con chưa yên tâm lắm.
- Ờ anh này. Có phải cứ ngâm lâu là chứng tỏ suy nghĩ kỹ đâu. Cứ "để xem xét" là chứng tỏ thận trọng đâu Cứ đồng ý ngay là không nghĩ kỳ đâu. Bố đồng ý ngay là vì không hiểu sao, một việc rõ như ban ngày như thế, mà từ trước đến nay không ai nghĩ ra. Hoặc nghĩ đến mà không dám làm. Bố cho là, từ thực tiễn giải quyết công việc nóng bỏng ở địa bàn, mà con nảy ra cách

làm này…
Đúng thế đấy bố ạ. Con hoàn toàn không có ý thức đổi mới phương thức lãnh đạo gì cả. Hôm ấy, con chỉ định sang dự thôi. ầ gay chuyện ai chủ trì, cũng phải tranh luận. Đồng chí phó chủ tịch thì bảo con chủ trì, vì là lãnh đạo cao nhất. Con thì bảo họp bên Quận uỷ thì đúng là như vậy. Chứ họp bên Uỷ ban thì phải là Uỷ ban chủ trì mới đúng. ầ hưng đến khi vấn đề đã chín, đồng chí ấy lại không dám kết luận. ầ ếu để lằng nhằng, rồi theo trình tự thông thường thì sẽ mất thì giờ lắm. Mà con thì không thể lấy quyền bí thư ra để kết luận. Thế thì có khác gì mình chủ trì? Con mới đề nghị đồng chí phó chủ tịch kết luận theo phương án mà con đề xuất. Vậy là nguyên tắc vẫn được đảm bảo, mà công việc lại được giải quyết dứt điểm nhanh chóng.
Đột nhiên, ông bố nêu vấn đề:
- Thế chế độ trách nhiệm?
Cũng như lúc nãy, *ông-bạn-bố-vợ* nhất trí ngay với mình, lúc này Trần Kiên cũng ngay lập tức trả lời, chắc cũng đúng với suy nghĩ của bố vợ.
- Con hiểu vì sao bố hỏi đến chế độ trách nhiệm. Lâu nay bên Đảng chịu trách nhiệm trước tổ chức Đảng cấp trên chứ không phải chịu trách nhiệm trước pháp luật. Còn bên chính quyền thì phải chịu trách nhiệm trước cả Đảng và pháp luật. Con thì con nghĩ, và con sẽ hành động như con nghĩ. Con cũng chịu trách nhiệm trước cả tổ chức Đảng cấp trên và trước cả pháp luật, với tư cách là người lãnh đạo cao nhất của Quận. Ví dụ, nếu phương án xây đền Linh Vân trả dân mà sai thì chính con là người chịu trách nhiệm cao nhất, vì bên chính quyền đã làm theo chỉ đạo của con.
Ông-bạn-bố-vợ chìa tay ra:
- Đấy là một thái độ dũng cảm, mà chỉ những người cộng sản chân chính mới có. Vạn nhất, nếu điều xấu ấy xẩy ra, mà con làm đúng như điều mình

nói, thì dù có bị kỷ luật, con vẫn cứ được, mà cái được sẽ rất lớn. Ấy là mang lại niềm tin của mọi người vào những người cộng sản. Con sẽ làm được một điều có sức thuyết phục là cải chính trong thực tế câu người ta vẫn cứ giễu chúng ta, mà giễu cũng không oan là *"mất mùa là tại thiên tai. Được mùa là tại thiên tài Đảng ta"*.

Một lần nữa ông-bạn-bố-vợ lại chìa tay ra bắt tay anh-bạn-con-rể. Ông nói với con rể mà như nói với một người đồng chí, chí cốt, tin cậy, trông chở:

- Lớp người như bố cũ quá rồi, lạc hậu quá rồi, không bắt kịp nhịp đi của thời đại. Con hãy tiếp tục con đường đã chọn. Cá nhân bố, thành phố này, đất nước này đặt hy vọng vào những người như con. Bố chắc trong Đảng có rất nhiều người như con, chỉ có điều, họ chưa có điều kiện bộc lộ mà thôi. Không có gì khiến bố phải tâng bốc, nịnh nọt con đâu. Đúng không nào?

Đến lượt anh-bạn-con-rể chìa tay ra:

- Con cảm ơn bố vô cùng.

***

Được bố vợ động viên, Kiên vững lòng hơn rất nhiều. Hôm nay, anh mời Thường vụ họp đột xuất, lúc 19 giờ. Anh còn đang giải thích vì sao có cuộc họp này, thì điện thoại di động rung lên bần bật. ả gười gọi là phó tổng biên tập *Thời luận*. Tổng biên tập của anh trên đường về nhà đã bị tạt a xít, mới cách đây chừng 40 phút.

- Tình trạng sức khoẻ đồng chí ấy ra sao?

- Má trái và cổ bị bỏng nặng, may là cả hai mắt không việc gì. Đang nằm trong khoa bỏng bệnh viện thành phố.

Kiên thông báo cho mọi người, đề nghị Trưởng Công an Quận báo cáo ngay với Giám đốc Công an thành phố và triển khai những động tác nghiệp vụ cần thiết.

- Các đồng chí biết cả rồi. Vừa rồi mấy tờ báo tập trung nêu một số việc nghi

vấn, hoặc làm chưa tốt ở quận ta. Vì sao đồng chí phó tổng biên tập lại gọi cho tôi? Chắc hẳn trong suy nghĩ, thấy sự việc có mối liên hệ nào đó với quận ta đây. Tôi nghĩ đó là chuyện bình thường. Bởi trong toàn thành phố, các vụ việc khác cũng bị nêu cơ mà. Về nhận thức, tôi cho rằng dư luận báo chí, chính là phản ảnh dư luận xã hội, dư luận quần chúng, chứ đừng có nghĩ đấy là chuyện của mấy anh nhà báo rách việc. Mặt tích cực của vấn đề là ở chỗ, nó làm cho chúng ta phải vắt chân lên cổ mà chạy mới kịp. Cứ giữ nguyên cách làm trước nay là không đáp ứng đòi hỏi của xã hội, nhất là đòi hỏi của thời đại thông tin này. Đó chính là lý do dẫn đến cuộc họp này. Mặt tiêu cực. Có lẽ ở một khía cạnh khác. Tất nhiên chúng ta không làm bất cứ điều gì cản trở báo chí lên tiếng phê phán, hoặc đặt những câu hỏi nghi ngờ đối với đội ngũ chúng ta. Vậy thì ai? Thế lực nào làm việc này? Vụ tạt a xít đồng chí tổng biên tập *Thời luận* buộc chúng ta phải suy nghĩ theo hướng ấy. Bởi đây không phải là chuyện trả thù cá nhân hay ghen tuông, chắc chắn có liên quan đến mấy bài báo này đã đăng. Trần Kiên trình bày việc cải tiến cơ chế lãnh đạo của Quận. Quận uỷ vẫn lãnh đạo, chỉ đạo, Uỷ ban vẫn quản lý, điều hành. ả hưng việc phối hợp công tác giữa hai bên cần thiết điều chỉnh cho nhanh hơn, kịp thời hơn, hiệu quả hơn. Ta sẽ tiến hành giao ban công tác định kỳ giữa Quận uỷ và Uỷ ban nhân dân Quận tháng một lần. ả ếu có những vụ việc đột suất, nóng bỏng như mấy việc gần đây, thì sẽ giao ban đột xuất. Tý nữa, sau khi trao đổi, bàn bạc, chúng ta sẽ biểu quyết. Chúng ta sẽ báo cáo lên Thành uỷ, và không chờ trả lời, ngay sáng mai, chúng ta sẽ tiến hành cuộc họp giao ban đột xuất đầu tiên, nhằm giải quyết một loạt vấn đề nóng bỏng xảy ra trên địa bàn quận ta. Chúng ta không sợ bị phê bình là tiền trảm hậu tấu. Bởi đây chỉ là một cải tiến nhỏ về phương pháp công tác thôi, không liên quan gì đến chức năng nhiệm vụ, đến nguyên tắc tổ chức v.v…

Thường vụ biểu quyết với 100% số phiếu tán thành.
Đoàn Hùng giơ tay xin có một ý kiến nhỏ thuộc về thủ tục.
- Để triệu tập cuộc họp ngay sáng mai, đề nghị bên Uỷ ban mời các cán bộ chủ chốt liên quan đến các vụ việc cụ thể.
Ông chủ tịch Uỷ ban ả hân dân Quận hỏi:
- Thế giấy mời?
Hùng trả lời ngay, giọng cố tỏ ra nhã nhặn, lễ phép.
- Báo cáo đồng chí chủ tịch. Đã gọi là đột xuất mà còn có giấy mời thì phải lùi cuộc họp sang ngày kia, ngày kìa mất. Ai chả có điện thoại di động. Không nhẽ nó chỉ phục vụ cho các cuộc… - Suýt nữa thì anh buột mồm - hẹn hò thôi à? ả hưng anh đã kịp phanh lại, nói tiếp nhắn tìm nhau thôi à?
Không ai hiểu, vì sao lúc đó Kiên lại khẽ lắc đầu một cái.
***
Đào Trọng Toàn hỏi ý kiến tư vấn pháp luật thì được biết, tuy tổng biên tập tờ báo dưới quyền mình thật, nhưng không thể miễn nhiệm như miễn nhiệm các cán bộ dưới quyền khác được. Vì là cơ quan ngôn luận nên nó còn bị ràng buộc bởi luật Báo chí. Mà luật Báo chí thì quy định: việc bổ nhiệm, miễn nhiệm người đứng đầu cơ quan báo chí (kể cả báo in, báo nói, báo hình, báo điện tử) đều phải được sự đồng ý bằng văn bản của cơ quan Quản lý ả hà nước về báo chí, là Bộ Văn hoá Thông tin. Ấy là chưa nói đến chuyện phải được sự đồng ý bằng văn bản của bên Đảng, là Ban Tư tưởng Văn hoá Trung ương. Điều này không ghi trong luật Báo chí. ả hưng Đảng lãnh đạo toàn diện, nên hệ thống thông tin đại chúng dứt khoát phải do Đảng trực tiếp lãnh đạo, chỉ đạo.
"Thế thì bí nhỉ? Chẳng nhẽ lại chịu thằng cha cứng cổ này. ả ó bảo chấp hành ý kiến mình, nhưng lại chơi một vố khác, nặng truỳ không kém, thậm chí còn nặng hơn. Chắc nó tuồn tài liệu cho tờ kia, mượn tay tờ kia đánh

tiếp".

Điều ông ta nghĩ không sai. ả hưng vụ này thì có khác. Giới báo chí chơi với nhau không theo Luật Báo chí, mà theo luật đời, có mầu sắc riêng. ả ó như một thứ luật riêng, bất thành văn, dựa trên tình cảm bạn bè, nghề nghiệp, vì mục đích chung là diệt cái ác, cái xấu, lên án cái sai, phê phán cái dở, khinh ghét cái hèn hạ, đê tiện, biểu dương cái mới, cái đẹp, cái tốt v.v… Thế nên, họ có thể rủ nhau, hò nhau đánh cho kỳ thân bại danh liệt một kẻ nào đó, mặt người bụng lợn. Tối kỵ cái kiểu đánh lẫn nhau. Ai đánh đồng nghiệp, sẽ bị các đồng nghiệp khác coi thường, tẩy chay không thèm chơi. Họ có thể nhờ đồng nghiệp, đánh hộ một vụ nào đó, mà vì mối quan hệ, thấy mình làm không tiện. Bởi lẽ, không thể bỏ qua cho một kẻ xấu mà mình biết rõ mặt. Còn yêu cầu công bằng, dân chủ của xã hội nữa chứ? Vụ vừa rồi thì không phải là báo *Thời luận* tránh mặt mà là vì báo bạn cũng được cung cấp tài liệu.

Biết không thể hạ bệ được Phạm ả ăng Triển, Toàn vận động chuyển anh ta ra khỏi vị trí ấy. ả ếu cần thì đá hất lên cũng được. ả hưng bài toán này đòi hỏi phải giải đồng thời hai phép tính: Chuyển đi đâu? và ai sẽ thay thế? Ông này mới đi vận động được một nơi thì xáy ra vụ tạt a xít. Chắc là cảnh sát điều tra xét hỏi, qua lời khai của Tổng biên tập mới lần đến ông ta. Dĩ nhiên ông ta khai, không dính dáng đến chuyện khủng bố dã man này. ả hưng họ lại cứ xoáy vào câu hỏi, vì lý do gì mà ông yêu cầu *Thời luận* không đăng tiếp vụ đất quận Lâm Du. Mới đầu, ông ta còn loanh quanh, rằng các anh chị ở Thành phố và Quận sang, đã có nhời nên tôi nể nang. Một trong hai tay điều tra viên, cái tay còn trẻ hỏi một câu, tưởng như không phạm tệ gì mà ngẫm ra thật đau:

- Thế ra ông làm việc là để giải quyết các mối quan hệ, sau đó mới đến công việc à?

Ông ta thấy nó nói đúng, nhưng vì thấy cái đều bình thường mà ai cũng làm ấy, xét cho cùng lại quá nhục nên cố vớt vát:
- Các đồng chí thông cảm, có lẽ ai cũng vậy, cái khó nhiều khi không phải là công việc mà là việc xử lý các mối quan hệ.
Vẫn tay điều tra viên trẻ:
- Thế nghĩa là, nhân dân không bao giờ được đặt trong mối quan hệ mà các ông phải để tâm tới chứ gì?
Biết là nó nói đúng, nhưng ông ta vẫn tức. Một thằng trẻ ranh mà dám lên lớp mình thế nào ấ những câu ấy trong bài giảng của các thầy ở trường Đảng đã đi một nhẽ. Đằng này…
- Đồng chí cứ nói quá lên thế.
Đột nhiên, anh đều tra viên trẻ ngồi thẳng người lên, nhìn thẳng vào người trước mặt dằn giọng:
- Còn hơn thế kia, ông ạ. Cái việc đồng chí trưởng ban Tuyên giáo Thành uỷ và phó chủ tịch Quận có lời với ông, chỉ là cái cớ thôi. Còn một mối quan hệ khác, mà vì nó, ông mới ép đồng chí tổng biên tập không được đăng tiếp bài sau.
Ông này tái mặt, ấp úng:
- Chả có mối quan hệ nào. Tôi… tôi chả có mối quan hệ nào, mà vì nó tôi phải can thiệp với tờ *Thời luận*.
Anh điều tra viên trẻ nghiêm mặt, đanh giọng:
- Có thật thế không? Thế quan hệ của ông với ông chủ tịch Quận là gì? - Giọng anh ta dài ra, đầy vẻ khinh miệt - Đây là ông em vợ muốn đỡ cho ông anh rể một tay đây… Làm sai thì phải chịu trách nhiệm, thì sửa, không ai đúng cả trăm việc. Làm quan mà chỉ nghĩ đến việc vơ vét bảo vệ lẫn nhau thì dân chúng tôi trông mong vào ai?
Lúc ra ngoài, người nhiều tuổi hỏi người trẻ tuổi:

- Sao mà biết quan hệ ấy mà lên lớp lão ta ghê thế?
- Cũng tình cờ thôi, nhà em đối diện với lão chủ tịch, vẫn thấy lão này đến chơi. Kể ra cũng không liên quan đến vụ tạt a xít, nhưng anh Triển khai thế thì mình phải điểu tra để loại trừ bớt một hướng. Chứ trông cái mặt đần thối ra ấy, có cho ăn kẹo cũng không dám thuê người tạt a xít.
Thế thì đó là ai?
Trời tối. Đêm đường Thanh Hoa vốn chỗ tỏ chỗ mờ, kẻ hành động đi xe máy hoà lẫn trong dòng người nghìn nghịt không để lại dấu vết gì.
***
Hàng chục tờ báo lên tiếng đòi các cơ quan bảo vệ pháp luật phải tìm cho ra kẻ chủ mưu và kẻ tiến hành vụ khủng bố đồng nghiệp của họ. Tổng biên tập *Thời luận* được tôn vinh như một người anh hùng chống tiêu cực. Ảnh anh nằm trên giường bệnh với nửa mặt bên trái bị a xít phá huỷ gây xúc động hàng chục triệu người.
Thủ trưởng cơ quan chủ quản thành đối tượng tập trung nghi vấn. Băng ghi âm cuộc nói chuyện giữa Tổng biên tập và ông ta được gỡ ra. Điều này ông ta không ngờ.
Ông ta nhớ, lúc ấy mình đã chối phắt rồi. Hình như lúc ấy hắn có nói rằng hắn ta là nhà báo, là tổng biên tập chứ không phải như các cán bộ khác dưới quyền. ả ghĩa là hắn ta có phương tiện nghiệp vụ để lật tẩy kẻ tráo trở.
Vậy mà ông ta không để ý.
ả gười ta lên án sự tráo trở của Toàn. ả gười ta phân tích mổ xẻ việc ông ta gọi chuyện "các báo cùng đánh" một vụ là "đòn hội chợ", là "đánh hôi". Có báo viết: Không ai nghĩ rằng, những lời lẽ chợ búa, hàng tôm, hàng cá ấy lại có thể phát ra từ miệng người đứng đầu một tổ chức xã hội nghề nghiệp như thế. Có báo còn khái quát lên, cho rằng, thái độ, nhận thức coi báo chí chỉ là công cụ của cơ quan chủ quản, không phải chỉ là của ông thủ trưởng này, mà

còn có ở đâu đó, không ít. Rằng một số thủ trưởng cơ quan chủ quản hoá ra không chỉ thích được trưng ảnh mình trên báo mình, mà còn dùng quyền thủ trưởng cơ quan chủ quản để giải quyết các mối quan hệ. *"To thế đấy, oai thế đấy" "Tôi chủ báo, anh chủ báo, nó…"* Câu này vốn là tên một truyện ngắn (trước năm 1945) của nhà văn ả guyễn Công Hoan để giễu những ông chủ báo (chủ bút, hồi ấy chưa có từ tổng biên tập như bây giờ), coi việc đứng đầu một cơ quan báo chí là cái mốt. Bây giờ được một báo mang ra, dùng cho các vị thủ trưởng cơ quan chủ quản, dù to nhỏ, lớn bé đều rất khoái xin ra báo để có công cụ trong tay v.v… và v v…

***

Mở đầu cuộc họp giao ban, bí thư Quận uỷ giải thích tên gọi của cuộc họp, tính chất, thành phần.

- ả ếu là họp giao ban định kỳ thì thành phần sẽ cố định. ả goài thành phần cố định, sẽ mời thêm các thành phần khác có liên quan, tuỳ theo nội dung chương trình. Hôm nay, lần đầu tiên ta tổ chức họp giao ban công tác giữa Quận uỷ và Uỷ ban ả hân dân Quận, lại là đột xuất nên thành phần mời gồm cả các cán bộ có liên quan. Cách làm sẽ là, bí thư chủ trì, đồng chí chủ tịch, phó bí thư Quận uỷ điều hành kiểm điểm từng việc, rồi Bí thư sẽ kết luận luôn, dứt điểm từng việc một.

Ông chủ tịch vốn là vụ trưởng một cơ quan ngang bộ được điều về, chứ không phải từ cấp phó đôn lên, hay từ thành phố đưa về. Chưa quen với việc quản lý hành chính một địa bàn với đủ thứ việc, về đủ mọi lĩnh vực lại là người có tuổi, trông không còn nhanh nhảu, hoạt bát lắm. Vốn tính cẩn thận, mà lại chậm chạp trong cả cử chỉ lẫn nói năng, ông bắt đầu bằng việc thưa gửi rất bài bản. Trần Kiên ngồi bên, cố kiềm chế cho tâm trạng sốt ruột không lộ ra. Chủ tịch Uỷ ban ả hân dân Quận tóm tắt sự việc: Về việc đất thừa ra từ khu Văn hoá, Thể thao đã có quyết định của Thành phố cho phép

chuyển đổi mục đích sử dụng. Cái khó là chúng ta có phân cho đúng đối tượng không thôi.
Trần Kiên tiếp:
- Còn việc báo chí nêu thì, cả thành phố này đều như thế. Ai chả có nhà rồi. Chỉ có đủ hay chưa đủ tiêu chuẩn thôi. ả ói thật là tôi thấy rất yên tâm vì chính đồng chí Bí thư Thành uỷ cũng làm một suất ở đây. Việc giải phóng mặt bằng ở nút cổ chai Linh Vân, chủ tịch Uỷ ban báo cáo có hai việc. Việc giải quyết ngôi đền Linh Vân, đích thân đồng chí bí thư Quận uỷ đã đi thực địa, đã trực tiếp gặp gỡ trao đổi nên đã gỡ rối xong. Giờ đang tháo dỡ đền cũ. Việc tháo dỡ rồi lắp lại phần khung gỗ phải kén thợ mộc từ ả am Định lên. ả hưng nảy ra một vấn đề là mấy chiếc cột quân và một chiếc cột cái bị mọt không thể dùng lại được nữa. Phải thay. ả ếu đợi vào ả ghệ An mua gỗ lim hoặc đặt mua bên Lào thì không thể bảo đảm tiến độ thì công. Đề nghị hội nghị và lãnh đạo cho ý kiến giải quyết.
Phòng họp im lặng, chờ…
ả ào xem bí thư tài cán ra sao trước con tính này.
Ý nghĩ ấy không phải chỉ của riêng chủ tịch.
Thanh Diệu lo lắng, kín đáo nhìn Trần Kiên. Anh phát biểu thế này:
- Việc tháo dỡ ngôi đền để giải phóng mặt bằng phục vụ mở đường vẫn cứ làm khẩn trương cho kịp tiến độ. Dựng lán che mưa nắng cho cột kèo, xà… tháo ra. Làm việc với nhà đền, đặt các cụ trước một sự lựa chọn: nếu đợi gỗ thì tượng Thánh và đồ thờ phải ở trọ, đợi ít ra cũng nửa năm nữa gỗ mới về. Tính toán, đục đẽo nữa cũng phải vài tuần mới xong. Còn, nếu làm cột xi măng cốt sắt sơn giả gỗ như đền Bến Dược trong thành phố Hồ Chí Minh thì… xong ngay. ả hà đến chọn cách nào, ta làm cách ấy. Chắc chắn họ sẽ có một sự lựa chọn phù hợp. Còn ta, ta không sợ tốn thêm một số kinh phí nữa. Đối với ta, việc giải phóng mặt bằng để thì công nốt phần đường còn lại

quan trọng hơn. Tôi đề xuất như thế có được không, xin các đồng chí cho ý kiến ngay, để ta sang chuyện thứ hai.
Không ai có ý kiến gì. Thiên hạ có vẻ tâm phục khẩu phục lắm. Chủ tịch Uỷ ban:
- Báo cáo đồng chí Bí thư, báo cáo hội nghị… còn chuyện bài báo tố cáo… tôi nghĩ không liên quan đến chúng ta, bởi vì người bị tố cáo không phải là cán bộ của chúng ta…
Trần Kiên:
- Tôi đồng ý với đồng chí chủ tịch Uỷ ban. Vì thế, chỉ nên đề cập đến vấn đề nhân sự. Tôi xin bổ sung thêm, nó cũng liên quan đến việc giải phóng mặt bằng. Hôm trước, tôi có nhắc đồng chí trưởng Công an Quận, làm việc với Công an Thành phố xem thực hư đơn tố cáo ấy thế nào, vì người bị tố cáo là thân nhân của một đồng chí chúng ta ngồi đây. Mời đồng chí trưởng Công an Quận báo cáo.
- Báo cáo hội nghị. Theo Công an Thành phố cho biết thì, người tố cáo cam đoan bằng văn bản, đã biếu người bị tố cáo một hộp bia lon và 5000 USD. Còn người bị tố cáo thì cũng cam kết bằng văn bản, chỉ nhận có hộp bia lon Halida, nếu sai xin chịu trách nhiệm trước pháp luật. Đồng chí nào còn kêu cầu công an và đại diện cơ quan ngay lúc ấy về nhà mình xem. Chứ không phải có chuyện khám nhà như tin đồn. Bởi muốn khám nhà phải có lệnh khởi tố vụ án, khởi tố bị can, bắt tạm giam bị can. Hoá ra hộp bia vẫn nằm dưới gầm giường thật. Công an đã mang hộp bia ấy về. Đã mở ra kiểm tra trước sự chứng kiến của cả người tố cáo. Thì đúng là có 5000 USD đựng trong một chiếc phong bì. Anh Vũ Sán, chồng đồng chí Phó Chủ tịch đây lập luận: "Anh ta không nói tiền nong gì, chỉ biếu hộp bia. Một hộp bia lon mà là hối lộ à? Còn anh ta nhét phong bì vào trong ấy, đến cả heroin vào trong ấy thì từ bấy đến giờ, hơn tháng rồi, nó vẫn nằm đấy. May mà nhà tôi, không

ai uống, không mở ra, cũng không cho lại ai, không bán đi, chứ không thì oan gia. Chả còn kêu ai: ả ếu tôi biết số tiền ấy, nhận số tiền ấy thì nó đã chả còn ở đấy". ả gười kia thì cãi: "ả hỡ ông ấy lấy rồi, thấy tôi tố cáo mới bỏ lại vào đấy thì sao?" ả hưng trước khi mở ra, Công an đã hồi anh ta: "Có đúng đây là hộp bia anh đem biếu ông Vũ Sán không?" "Đúng!" - "Anh xem dấu vết anh dán có đúng không? Phong bì đựng tiền là phong bì gì, có đặc điểm gì…?" Anh ta tả ra hết.. Thế nên không thể cãi được. Anh này đã phải làm đơn xin rút lời tố cáo, xin lỗi báo, xin lỗi bạn đọc và người bị hại. ả hưng Công an vẫn truy tố anh ta về tội vu cáo công dân.
Mọi người thở phào.
Từ lúc Trưởng Công an Quận báo cáo, Thanh Diệu ngồi cứng người. Bộ quần áo như bằng mo cau, không sao cựa quận được. Chị cảm thấy thế, chứ áo quần vẫn áo quần ấy vẫn ôm gọn lấy tấm thân thon thả cân đối của chị. Đến lúc ấy, Thanh Diệu mới chùng người ra, toàn thân mỏi rã rời, như vừa mới được cởi trói.
Trần Kiên chăm chú nghe. Chỉ mới đến đoạn Vũ Sán nhận có một hộp bia thôi, không tin đến kiểm tra, anh đã nhận ra cái lắt léo trong tình tiết đầy kịch tính này rồi. Thì đã chả có người, mua bao bì, giấy cũ mà vớ được cả mấy trăm đô là là gì. Chủ nhân cứ tưởng chỉ có thiếp chúc tết, mà tiền đô thì mỏng tang, thế là vút vào thùng giấy loại… vậy là kẻ muốn dùng tiền nắn lại quy hoạch không thành. Sau này cả thành phố mới trông thấy một ngôi nhà mỏng nhất nước là vì thế… Báo chí có chụp, có phản ứng. ả hưng về mặt pháp lý thì không làm gì được người ta. Không có văn bản quy phạm pháp luật nào cấm xây ngôi nhà mỏng như thế…
Đấy là chuyện sau này. Còn bây giờ, ta trở lại với cuộc họp giao ban ở quận Lâm Du. Không khí cuộc họp nhẹ hẳn đi, khi Trưởng Công an báo cáo xong. Trước lúc vào họp, ngay cả lúc gặp ở ngoài hành lang, nhiều người đã cố

tránh gặp Thanh Diệu, tránh nhìn, để khỏi phải chào. Mọi khi chào xong là hỏi chuyện ríu rít đấy.
Thì thói đời vẫn vậy. Đến lúc này, mọi người mới lại nhìn chị. Trần Kiên có vẻ vui hơn, anh nói với giọng hào hứng:
- Còn bài: *"Dự án thoát nước Lâm Du, tất cả đều thoát, trừ nước*", không biết các đồng chí thế nào, chứ tôi khi đọc hàng tít ấy thấy hết sức ấn tượng. Rất hóm, nhưng cũng ác. Tất nhiên là có phần ngoa ngôn rồi. ả hưng rõ ràng là mỗi trận mưa lớn, quận ta, nơi trũng nhất Thành phố vẫn là cái túi hứng nước. Ta sẽ đề nghị Uỷ ban ả hân dân Thành phố lập một đoàn thanh tra liên ngành gồm tài chính, xây dựng, công chính, nhất thiết phải có kiểm toán. Dự án này Thành phố là chủ đầu tư chứ không phải Quận ta, ta chỉ mang tiếng một tí thôi. Chả sao!

Chương 19

Trần Kiên về nhà trong trạng thái phấn chấn lanh ghé vào phòng con gái. ả ó đang làm tập làm văn, bài về nhà.
- Con chào bố, có chuyện gì mà bố bố vẻ có vui thế?
- Lúc nào mà bố chả vui. ả ếu không vui thì cũng chả buồn. Chả có thì giờ mà buồn. Lúc nào cũng có việc phải làm, phải nghĩ. ả gay cả khi thất bại bố cũng không buồn, vì bố hiểu được nguyên nhân của thất bại ấy! Bố nói thế có đúng không con gái?
ả ó đang suy nghĩ, chưa biết trả lời ra sao. ả hững điều bố nó nói, nó chưa được trải nghiệm nên chưa biết thế nào. Vậy mà bố nó lại bảo:
- Không hoàn toàn đúng đâu con ạ. ả goài công việc con người ta còn có một đời sống khác, đời sống tình cảm. ả ếu chỉ nói về công việc thì đúng. Còn nói về tình cảm thì phức tạp hơn nhiều. Có những người, thành công về công việc; về sự nghiệp, nhưng lại thất bại trong đời sống riêng tư, đời sống tình cảm. Giả dụ như bố chiều nay công việc giải quyết xong, thậm chí có thể nói là hài lòng, là tốt. ả hưng nếu về nhà mà không có con đang ngồi chăm chỉ làm bài thế này, không có mẹ đợi bố về cùng ăn, không có những lần cả nhà ta cùng đi xem nghệ thuật, cùng đi về thăm ông bà nội, ông bà ngoại, hay đi

chơi đâu đó như lần ta đi Ba Vì vừa rồi thì… Có ông bố rất thành đạt, nhưng ngày nghỉ phải đi hàng trăm cây số thăm con cai nghiện, hoặc cải tạo. Liệu có buồn không con? Hoặc một gia đình chỉ có bố không có mẹ, hay chỉ có mẹ không có bố. Liệu có buồn không con?
Là may mắn, hay là tất nhiên? ả ói thế nào cũng được Bố không rơi vào những bất hạnh đó. Vì bố có con, có mẹ, có ông bà nội, ông bà ngoại, bên một sự nghiệp mà bố yêu thích, hứng thú - Anh kéo con gái vào lòng, ấp nó vào ngực mình - Chỉ có một chút chưa bằng lòng với mẹ. Đố con biết là gì?
Con bé, sững người nhìn bố. ả ó không hiểu.
- Mẹ có điều gì làm bố không hài lòng à?
- Rất-không-hài lòng!
ả gôn từ thì khẳng định như thế, nhưng giọng điệu thì lại chả có vẻ gì là quan trọng, là không hài lòng. Đã thế, bố nó còn đặt ngón tay trỏ lên môi:
- Tuyệt đối không được để lộ ra đấy nhớ. ả ếu không là lôi thôi to đấy. Thôi con học đi.
Kiên vừa tắm rửa, thay quần áo xong thì vợ anh về. Mặt Thảo Tần khó đăm đăm, nặng nề, u ám. Anh đón chiếc cặp trong tay vợ, lo lắng hỏi:
- Có chuyện gì thế em?
Thảo Tần không nói không rằng, đi thay quần áo.
Kiên pha một cốc nước mơ, mở tủ lạnh lấy mấy viên đá bỏ vào. Vừa lúc vợ anh từ khu phụ bước ra, bộ mặt chả nhẹ nhõm đi được tí nào.
- Em uống nước đi!
Chị uống một ngụm, anh cũng uống một ngụm.
Rồi lại đưa cốc lên miệng vợ, vợ uống xong, lại đến chồng. Trần Kiên đặt cốc lên bàn, hai tay nắm lấy tay vợ:
- Chuyện gì thế em?
Anh nhớ chuyện hôm em dự giờ chị Phương, giáo viên sinh vật chứ? Anh

nhớ chị ấy nói gì chứ? Anh nhớ em đưa ra điều kiện gì chứ… Chị ấy không chịu xin lỗi em. Đã thế còn nói với một chị thế này: "Tao không việc gì phải xin lỗi nó. Xem nó có từ chức thật không? Vớ được tý chức quyền, đời nào đám nhả ra".

- Thế ý kiến chi bộ thế nào?

- Chi bộ trường em ấy à? Vừa họp xong chiều nay. Chị ấy trả lời: "Tôi chả phải xin lỗi ai cả. Điều tôi nói là sự thật. Không thế là gì?"

- Thế ý kiến mọi người?

- Có ý kiến đề nghị cả hai bên cùng bớt căng thẳng đi nó là chuyện sinh hoạt, chẳng có gì mà phải quan trọng hoá lên, mà làm to chuyện ra. Đa số ý kiến phê phán chị ấy. Anh hiệu trưởng cho rằng, lâu nay chị này đã bị cả phụ huynh và học sinh kêu ca nhiều, vì dạy gì mà chỉ đọc sách giáo khoa cho học sinh ghi thôi. Đấy là nguyên nhân học sinh chán học môn này. ấ ếu làm một cuộc điều tra xã hội học, thì chắc chắn giờ sinh vật của chị ấy phải bị học sinh không thích nhất. Rằng, một thái độ tiếp thu ý kiến của lãnh đạo như thế là không thể chấp nhận được. Đã không biết lỗi, lại còn xúc phạm người phê bình. Anh hiệu phó thì cho rằng, cần sòng phẳng với nhau. Chúng ta giáo dục học trò thế nào được khi chúng ta không giáo dục nổi nhau? Không tự giáo đực được mình? Các đảng viên có trình độ chuyên môn khá trở lên đều tán thành việc đánh giá của em, đều phê phán mấy bà đảng viên có tuổi, dạy yếu. Một chị là giáo viên văn nói rằng, các giáo viên ngoài Đảng rất quan tâm tới việc chi bộ xử lý thái độ hỗn hào ấy của chị ta. Một anh còn nhắc lại chuyện nhập nhèm về tài chính của chị ấy trong vụ thu tiền tổ chức học sinh đi tham quan rừng Cúc Phương, bị học sinh phát hiện, nhưng anh hiệu trưởng cũ bao che, cho rằng phải đứng về phía thầy, bảo vệ thầy thì thầy mới dạy được.

- Thế sao không mang ra hội đồng sư phạm?

- Thì phải làm từ trong chi bộ làm ra chứ? Trong chi bộ mà còn như thế thì ra hội đồng sẽ như thế nào? Một anh giáo viên địa cho rằng, thái độ như thế cần phải nhận một hình thức kỷ luật. Anh có biết chị ấy trả lời thế nào không? -" Tôi không xin lỗi, các đồng chí cứ việc kỷ luật, lập tức tôi xin về hưu ngay!"

Anh hiệu trưởng không kiên nhẫn được nữa trả lời luôn: "Chị làm đơn đi, tôi ký ngay. ả hưng trước khi cho nghỉ, phải chịu kỷ luật Đảng đã". Sau đó bàn đến hình thức kỷ luật. Mấy chị nhiều tuổi (toàn các chị dạy yếu hoặc giáo viên cấp 2 học lên, hoặc học hàm thụ) đề nghị khiển trách. Khiển trách đâu phải là hình thức kỷ luật? Phải cảnh cáo. Đa số đảng viên đề nghị mức kỷ luật cảnh cáo. Đến lúc sắp biểu quyết thì bí thư chi bộ, một anh giáo viên dạy sử, người chủ trì cuộc họp phát biểu cuối cùng: "Xin các đồng chí cân nhắc kỳ cho…" Bây giờ, em đố anh biết, bí thư chi bộ trường em phát biểu gì nào?

Chưa bao giờ Kiên thấy vẻ mặt vợ như lúc ấy.

Căng thẳng. Giận dữ. Khinh khi. Chị nói trong cơn giận kìm nén:

- Anh đừng cho là em coi thường chức bí thư Quận uỷ của anh, khi em buộc lòng phải nói thế này. ả ếu anh không biết Bí thư chi bộ em nói gì, thì anh không nên làm bí thư Quận uỷ nữa. Bởi ý kiến của đồng chí này là một suy nghĩ rất phổ biến, rất bình thường, có thế thấy ở tất cả các nơi. ả ó phản ánh tư tưởng vụ thành tích rất đáng sợ. Mà phải nói, nghe xong, em sợ thực sự. Có cái gì đó hơi ghê ghê…

Kiên không kiên nhẫn được nữa. Anh có vẻ bực:

- Em kể ngay đi xem bí thư chi bộ của em nói gì nào, sao cứ vòng vo, phân tích mãi thế?

Anh ấy báo: "Xin các đồng chí cân nhắc kỹ cho. ả ếu có một đảng viên bị cảnh cáo là chi bộ ta không đạt tiêu chuẩn chi bộ trong sạch vững mạnh đâu

đấy".

Kể đến đấy, Thảo Tần không chịu nổi nữa. Chị gục vào vai chồng khóc tức tưởi, như một đứa trẻ bị đánh đòn oan. Chị vừa khóc vừa nói, tiếng được, tiếng mất, tiếng lẫn vào nước mắt, tiếng nghẹn trong cổ họng, đến nỗi phải bật ra mấy tiếng ho. Kiên đưa cốc nước vào miệng vợ.

Em không khóc vì chuyện khó xử của em đâu. Em rất lạ vì chị ấy sĩ diện đến thế. Em sống theo nguyên tắc của em, danh dự của em, để làm việc, chứ không phải để khoe mẽ. ả hưng em thất vọng anh ạ. Có một cái gì như là đổ vỡ như sụp đổ trong em…

Kiên ôm chặt vợ vào lòng. Anh hiểu tâm trạng của vợ lúc này. Một chuyện cụ thể thế này, quả thật phản ánh một tình hình phổ biến, một vấn đề không nhỏ. Thế mà anh vẫn chấp nhận những con số, những chỉ tiêu thi đua, đánh giá… Sau một lúc ôm vợ vào lòng, như muốn nhập mình vào tâm trạng của vợ để cùng chia sẻ, cùng day dứt, lo lắng, băn khoăn, anh lại thả lỏng hai cánh tay trần săn chắc. Chính anh lúc này cũng có cái gì hoang mang, lo lắng khi nhớ ra rằng, cả ông bố vợ mình, cả những báo cáo chính thức đều nói rằng, các vụ sai phạm, tham ô, tham nhũng lớn bé đều không phải do các tổ chức Đảng phát hiện ra, mà đều do người ngoài Đảng, do quần chúng nhân dân phát hiện, tố cáo. Tất cả các đơn vị có những vụ sai phạm lớn bị báo chí phanh phui thì các đảng bộ, chi bộ ở đấy đều vẫn được công nhận là đảng bộ, chi bộ trong sạch, vững mạnh…

Thuỳ Dương làm xong bài, nó sang phòng bố mẹ. Chợt dừng lại khi thấy mẹ khóc trong vòng tay bố. ả ó nhớ đến chuyện hai bố con nói với nhau lúc bố mới về.

Không biết chuyện gì mà bố mẹ có vẻ căng thẳng xúc động thế kia? ả ó không biết rằng, hôm nay bố nó định - mở chiến dịch - tiếp tục vận động… mẹ nó đẻ nữa chứ có gì đâu. Kiên đỡ vợ ngồi thẳng dậy.

- Hãy gác chuyện ấy lại đã. Muộn rồi, không thổi cơm nữa, em thay quần áo đi, ta đi ăn ngoài một bữa, thay đổi không khí. Quả thật, anh cũng thấy ngột ngạt, choáng váng. Bởi em không kể thì anh cũng biết là, cuối cùng không ai dám để mất cái danh hiệu không thực chất ấy đâu.
Thảo Tần ngồi dậy, mệt mỏi như sau một trận ốm.
- Em kể nốt chuyện nữa, để anh cho cả vào mớ suy nghĩ hôm nay. Chính sau cái hôm em bị chị Phương cãi khi rút kinh nghiệm giờ dạy ấy, em có hỏi một cô giáo mới ra trường được mấy năm mà đã có bằng thạc sĩ rồi, lại còn định làm tiếp bằng tiến sĩ văn học nữa: "Sao em không vào Đảng?" Cô ấy trả lời ráo hoảnh: "Em không muốn làm cán bộ lãnh đạo" "Đâu phải vào Đảng để làm cán bộ lãnh đạo". "ả ếu thế thì vào Đảng làm gì? Tổ chức chỉ đề bạt đảng viên. Mà em thì chỉ muốn làm chuyên môn thôi. Đấy chị xem, các anh chị dạy văn có tên tuổi nhất của Thành phố ta đều không vào Đảng. Mà nói thật, thà làm một người ngoài Đảng mà chuyên môn giỏi, được học trò mến mộ, còn hơn Đảng viên mà như chị Phương thì chỉ tổ làm ô danh Đảng".
***
Chủ đầu tư bao giờ chả quan tâm đến hiệu quả đầu tư. Vì thế ngay sau khi sự việc xẩy ra, Sán bị triệu đến.
Người lơ lớ trách Sán:
- Chỉ một tí nữa là ông làm hỏng đại sự.
- Làm sao ông biết chuyện của tôi?
- Ông cho phép tôi không phải trả lời câu hỏi đó.
- Tôi có mạo hiểm đâu - Sán cãi.
Thật ra cũng chỉ là may. Thằng cha kia không phải là cao thủ, cũng không đặt bẫy. ả ó đặt bẫy thì sập rồi.
ả gười kia, gọi là dặn dò cũng được, gọi là răn đe cũng đúng:
- Ông nên chấm dứt những chuyện cò con. Trước kia thì thế cũng được. Ai

cũng thế mà mình không thế, thì cũng chả tồn tại được. Có chừng mực và không bị tố cáo thì chả việc gì. ả hưng khốn nỗi lại muốn những quả lớn. ả gười Việt ả am các ông đã chả nói: Tham thì thâm là gì. Bây giờ, nhắc lại cũng không thừa, chúng tôi đầu tư cho ông mà cũng là cho chúng tôi. Hai bên cùng có lời. Vì thế, phải nghĩ về lâu dài. Ông phải đóng vai người cán bộ có chí tiến thủ này, mẫn cán này, trong sạch này, lại quan tâm đến mọi người này thì việc ngồi vào ghế Phó kiến trúc sư trưởng mới thuận lợi. Chuyện đã thế, ông càng phải giữ gìn. Chúng tôi rất quan tâm đến ông - ngừng một lát - Có việc quan tâm, chính ông cũng không biết đâu… Ông ta xoay xoay tờ giấy phép trong tay có vẻ hài lòng:
- Cái ngày này, số giấy phép này là may mắn đấy. Ông lưu ý cái giấy phép xây dựng sắp tới. Ông nên quan tâm đến việc mở rộng các mối quan hệ, coi đây là một hướng đầu tư lâu dài. Có được một người bạn, cấp càng cao, càng có lợi. Chúng tôi, khi đã chắc chân, sẽ tham gia vào các cuộc đấu thầu quốc tế những công trình xây dựng lớn về thể thao, thuỷ điện, đường giao thông, v.v… trên đất nước ông. Ông biết rồi, trong các cuộc đấu thầu, thông tin có giá trị quyết định sự thành bại. Khi có được một thông tin quý giá từ một người bạn trong cơ quan gọi thầu thì, cầm chắc thắng lợi trong tay rồi… *Người lơ lớ* lấy từ trong túi xách ra một gói ni lông dán kín, cười cười:
- Đây là mấy thứ thuốc dành cho ông. ả ó sẽ giúp ông khôi phục sinh khí. Chớ có dùng viên Viagra đấy! Cái thứ đó chỉ có tác dụng nhất thời cho từng cuộc chơi thôi. Thuốc này bổ âm, bổ ti, bổ tì, bổ vị, ích sinh, tráng dương. Đàn ông chúng ta mà *trên bảo dưới không nghe* thì cuộc sống thật là vô vị. Sán hỏi người đầu định xem có muốn đầu tư vào việc xây dựng một chiếc cầu bê tông dự ứng lực lớn, đang ở bước xây dựng dự án không. Ông ta bảo, phải xem xét cẩn thận. Không thể nói như các ông là - *thả gà ra mà đuổi*. Còn với những người kinh doanh như chúng tôi thì… đến con chim mà mỗi

lần mở khuy quần ra tè, tay còn phải giữ khư khư, sợ nó bay mất nữa là… Hai người cùng ngoác miệng hết cỡ cười, vì lối so sánh rất đàn ông của hai người đàn ông đã trở nên chí cốt.

- Thế hôm nay có…

ả ói nửa câu là hiểu rồi, Sán lắc đầu:

- Chưa tái sản xuất kịp!

Người lơ lớ:

- Ông dùng thuốc của tôi, sẽ không chỉ tái sản xuất mà còn tái sản xuất mở rộng kia, chỉ một tháng là công hiệu ngay! Hôm nay chỉ xông hơi, mát sa thôi nhớ!

***

Theo hẹn của bí thư quận uỷ, hết giờ làm việc Đoàn Hùng lên phòng anh.

- Qua mấy cuộc họp vừa rồi, em thấy ý định cải tiến của anh em mình thế nào? ả ói thoải mái nhé!

- Với anh thì em chả phải giữ ý. Em thấy như thế là tập trung được trí tuệ của tập thể, sức mạnh của tập thể. Vì bớt được nhưng thủ tục hành chính giữa hai cơ quan nên sự việc giải quyết nhanh gọn, kịp thời. ả hưng em sợ bên Uỷ ban cho là Quận uỷ bao biện.

- Thì bên ấy vẫn cứ có văn bản sang xin chủ trương. Đằng này có gì vướng mắc đưa ra ngay, cùng bàn bạc, quyết ngay tại chỗ. Không phải trả lời bằng văn bản. Mà đã là chủ trương thì phải chung chung rồi. Đằng này không còn là chủ trương mà tất cả cùng bàn bạc, tìm cách giải quyết cụ thể rồi còn gì.

- Thế trách nhiệm?

- Em ghê đấy. Anh hỏi ý kiến bố vợ anh, Ông cụ hoàn toàn nhất trí. ả hưng ông cụ cũng hỏi anh về chế độ trách nhiệm như em vừa hỏi. Anh đã có phương án rồi Cộng đồng trách nhiệm. Bí thư quyết định cuối cùng thì bí thư phải chịu trách nhiệm cao nhất. ả gười triển khai thực hiện cũng phải

chịu trách nhiệm, nhưng mức độ thấp hơn, v.v… Anh còn đang nghĩ tới một phương án nữa. Theo xu hướng này thì em bảo, liệu bí thư kiêm luôn chủ tịch có được không?
- Sao không được? Thì cũng như nhà máy, công ty ta ấy thôi. Giám đốc kiêm luôn bí thư. Quyết luôn, chịu trách nhiệm luôn - Được ăn cả, ngã về không. Vinh quang thì hưởng, cay đắng thì chịu. Mình làm mình chịu, chẳng thể đổ lỗi cho ai, kêu cũng chẳng ai thương. Em nhớ, ngày xưa, Bác Hồ đã giao cho đại tướng Võ ả guyên Giáp chức tư lệnh, kiêm cả chức chính uỷ chiến dịch Điện Biên phủ, cho nên ông Giáp mới được một mình quyết định lùi ngày nổ súng lại, rồi mới thuyết phục cố vấn quân sự Trung Quốc, sau đó là Bộ chỉ huy chiến dịch. Chứ nếu một ông khác làm chính uỷ mà lại không đồng ý thì, cũng chưa biết diễn biến ra sao.
- Sức đọc của cậu cũng ghê đấy cậu viết thành đề án xem sao. "Bước đầu cải tiến phương thức lãnh đạo của đấng uỷ quận Lâm Du". ả ghe được không?
Hùng giao hẹn:
- Được thôi, nhưng đây là công việc ngoài chức trách đấy. Coi như làm ngoài giờ đấy thủ trưởng ạ!
- Đồng ý thôi. Cậu làm dự trù kinh phí đi.
- Anh điện về nhà, báo chị sẽ về muộn đi. Hôm nay em mời anh đi tắm và mát sa thân mật.
- Á à? Có đi có lại đấy à?
- ả ói thế cũng được. Em thích sòng phẳng. Luật chơi nó thế mà. Chẳng nên nợ nần ai cái gì. ả hất tội nhì nợ, các cụ đã dạy như thế. ả ợ lắm thì phải trả nhiều. Đời mình không trả được thì phải rây đến đời con. ả hục! Anh cho cậu lái xe về đi, ta đi xe máy thôi.
Hai anh em ào xuống bể tắm. Thật dễ chịu khi được ngâm mình trong nước. Chả vướng bận gì công việc chả vướng bận gì trên người. Được chuyện trò

với một người gần gũi, để chia sẻ, để cộng hưởng, nhân lên trong một hoàn cảnh thế này cũng thích thật.
- Em lấy tiền đâu ra để mời anh? Lương em… anh biết.
- Anh biết rồi, trên đất nước này, không một ai sống được bằng lương. Thế mà vẫn sống, vẫn ăn chơi nhảy múa. ả ó vẫn tồn tại, tức là ta thừa nhận nó như một thực tế hợp pháp. Còn làm thế nào sống được là chuyện của mỗi người. Chính em cũng muốn hỏi anh câu anh vừa hỏi em đấy. Còn em ấy à? Em giác ngộ ra đều này sớm, nên vợ em, có bằng đại học hẳn hoi, nhưng mở cửa hàng, đi thuê thôi, cũng sống được. Em không phải đưa cho vợ đồng nào. Chỉ phải "nộp đủ thuế môn bài thôi". Anh biết là gì rồi. Lương em cộng với kinh tế phong bì ăn theo anh, cứ coi là đủ tiêu. ả hiều no ít đủ. ả gười ta ngày ba bữa thì mình cũng đỏ lửa ba lần. ả gười ta đi xe hơi, uống bia ôm, thì mình đi xe ôm, uống bia hơi. Em bằng lòng với những gì đang có Mỗi người một số phận. Ai dám chắc số phận mình hơn số phần người khác. Phải đợi đến phút 89, 90, lúc đã mặc complê sáu tấm mới thật rõ. Lúc ấy cuộc đời sẽ đánh giá chúng ta. Thậm chí, nhiều năm sau mới đánh giá công bằng chúng ta được.
Bây giờ đến lượt anh: Anh sống bằng gì? Lương anh gần gấp đôi lương em, nhưng thu nhập của chị, chắc không thể bằng cửa hàng nhà em rồi.
- Thì anh cũng như em, cũng phải dựa vào phong bì thôi. Anh thì anh cho rằng, chỉ khi nào lương công chức đủ nuôi được vợ và hai đứa con thì hãy nói đến chuyện đi họp không có phong bì. ả hưng thật ra phong bì không bằng quà biếu. Quà biếu nhiều chứ, phong bì được bao nhiêu. Anh vẫn nhận, nhưng chỉ nhận kiểu tạ ơn kiểu hậu tạ, khi họ được việc, họ cảm ơn mình đã giúp đỡ họ. Không bao giờ nhận, nếu phải trả giá. Em biết thế nào là mua danh ba vạn, bán danh ba đồng rồi.
- Thế cho nên không bao giờ anh bị rơi vào tình trạng há miệng mắc quai.

Kẻ nào nghĩ rằng mình đi đêm mà không bao giờ gặp ma là kẻ ngu. Không biết sau này, anh có ngu như thế không, chứ từ trước đến nay thì chưa, vẫn còn tỉnh lắm. Các nước, người ta quy định quà biếu đến mức nào thì được nhận, mức nào thì phải nộp vào công quỹ là có lý của nó đấy.
- Thế nhưng, nếu anh kiêm luôn cả chức chủ tịch thì số quà biếu sẽ tăng vọt lên đấy. Còn nếu anh làm phó chủ tịch, chủ tịch Uỷ ban ả hân dân Thành phố thì tết nhất, các chủ dự án, liên doanh, công ty, doanh nghiệp… sẽ phải xếp hàng trước cửa nhà anh đấy. Cơ sở sản xuất kinh doanh nào muốn mời anh đến cắt băng khánh thành khai trương đều phải có phong bì vài ngàn đô. Họ tính vào chi phí quảng cáo, mà bên nhận lại chả phải ký tá gì. Bởi thế nào cũng phải đưa lên tivi. Quan chức càng to thì số tiền càng lớn. Vì sẽ phải đưa vào chương trình thời sự của đài quốc gia. ả hóm cán bộ giúp việc anh sẽ giải quyết trọn gói việc này. Luật chơi nó thế mà. Các bố nhà ta, làm gì chả biết những việc kiểu ấy.
- Có lẽ thế thật. Anh có mấy người bạn giám đốc công ty, à, kể cả công ty của anh em mình trước ấy, tết nhất đều phải lễ tết cấp trên. Toàn "vé" trăm đô hoặc ngân phiếu thôi, nhất là phó chủ tịch khối kinh tế, tài chính thì ăn đủ, trưởng ban tổ chức các cấp thì ăn đủ…
- ả ói thế tức là anh cũng thấy phần nào mức độ nhiễm bẩn của nền hành chinh nước ta đấy. Tổ chức Minh bạch Quốc tế đưa ra mấy trăm tiêu chí để xếp loại, thì chỉ số tham nhũng ở ta đứng thứ 102/145 nước. Các khoản chi ngoài pháp luật trong xuất nhập khẩu của ta đứng thứ 100, trong khi đó Thái Lan là 72, Trung Quốc là 54, còn thu thuế xuất nhập khẩu của ta thì đứng thứ 97, dịch vụ công là 91. Em nghe Đài Truyền hình giới thiệu cuốn sách của một nhà báo tên tuổi có cái tên rất ấn tượng là *Chạy.* Theo cuốn sách đó, bây giờ ở ta, chả có cái gì là không phải *chạy*: Chạy chức, chạy quyền, chạy bằng, chạy tuổi, chạy cô ta, chạy án, chạy tội… Đến huân chương cũng phải

chạy. Sắp đến kỳ đại hội lại càng chạy tợn. Luật chơi nó thế mà. Thế giả dụ, với chức vụ của mình, họ chạy đến anh, anh có nhận không?
- Không nhận cũng không được em ạ. Chỉ có điều như anh nói vừa rồi. ấ ếu nó biếu nhiều, để lợi dụng, để mình cho nó làm sai trái v.v… thì dứt khoát không nhận.
- ấ hưng nó đã ở trong nhà mình rồi?
- Thì gọi đến, hay mang đến tận nơi, trả ngay, để khỏi há miệng mắc quai mà, để khỏi gặp ma có ngày…
- Sức đâu mà đi trả mãi được. Vả lại, ai xác định được bao nhiêu là nhiều, ngoài mình ra? ấ ếu theo qui định của pháp luật hiện hành thì thiên hạ chết hết, vì quy định mức hối lộ thấp quá. Thực tế quà biếu đã vượt xa hàng chục, hàng trăm, hàng ngàn lần. Còn anh bảo chỉ nhận những khi họ cảm ơn, hậu tạ, sau khi công việc đã hoàn tất, mà mình không làm điều gì sai trái, em thấy cũng không thể nào rõ ràng, rành mạch như thế được. Anh nói thế, hoá ra chỉ có mấy tay hải quan, thuế quan, quản lý thị trường cố tình cho hàng lậu qua cửa khẩu để nhận mãi lộ như ở cửa khẩu Tân Thanh mới là có tội thôi ư? Thế còn cả chục khách sạn mọc lên ở những địa điểm đẹp nhất bên hồ Kim ấ gưu, để bấy giờ, chu vi hồ hơn chục cây số, đã bê tông hoá gần hết, chỉ còn hai đoạn tổng cộng chưa đến hai cây số cho những người dân (dù có sống thêm một kiếp nữa cũng không bao giờ được bước chân vào các khách sạn ấy) đi dạo chơi. Theo anh, thế là họ không làm gì sai trái ư? Trong những trường hợp này, hoặc những trường hợp liên doanh nước ngoài, các công ty trong nước thuê đất năm mươi năm, họ biếu để cảm ơn, hậu tạ là chấp nhận được chứ gì? Vì không phải là mặc cả, ra đều kiện trước, lại không tiền tạ, mà hậu tạ thì không bị kết tội là tham nhũng chứ gì?
- Ừ có thế thật. Luật pháp ta chưa bao được những dịch đắc ấy.
- Thế anh có biết các bố nhà ta thu được bao nhiêu trong mỗi vụ ký giấy

phép đầu tư, giấy phép cấp đất, giấy phép xây dựng… không? Câu hỏi ấy là vô lý vì chỉ có họ biết với nhau mà thôi. ả hưng em suy từ một vụ cụ thể mà em biết đích xác thì kinh khủng lắm. Em có một người bà con bên vợ làm thủ tục chứng nhận quyền sở hữu nhà ở phố Hàng Đường, giá hơn nghìn cây vàng. Phải cúng cho đường dây mà trên cùng là ông phó chủ tịch Uỷ ban, 5% của hơn nghìn cây vàng ấy đấy anh ạ. Thế thì mỗi công trình cả triệu đô la quanh hồ Kim ả gưu sẽ được bao nhiêu? Luật chơi nó thế mà. Không chơi đúng luật, không xong đâu! Luật bất thành văn thôi, nhưng có sức nặng không thể xê dịch nổi.

- Thế theo em, có cách gì chống được tham nhũng không?

- ả hư anh nói nãy đấy. ả hưng dù có tăng lương bao nhiêu cũng vẫn cứ còn tham nhũng. Lòng tham của con người là vô đáy mà.

- Thế, nếu chính phủ có hẳn một ban chống tham nhũng?

- Cũng không chống được!

- Sao lại không chống được?

- Thế nếu quan chức Chính phủ cũng tham nhũng thì sao? Mà nói cho cùng thì, thiên hạ đều tham nhũng cả chứ chả phải một bộ phận công chức đâu. Tất tần tật! Chỉ có nhiều hay ít thôi. Chỉ có vô liêm sỉ và còn liêm sỉ thôi. Còn liêm sỉ thì chỉ nhận phong bì, quà biếu gọi là như anh. Vô liêm sỉ thì nhận cả con cá đúc bằng vàng, thì dám làm sai, dám cho người khác làm sai.

- Không chừa ai à?

- Không chừa ai hết. Tất tần tật. Đã là công chức đương nhiệm thì, dưới hình thức này hay hình thức khác đều không thoát khỏi. Thì anh đã thừa nhận với em là, ở nước ta, không một ai sống được bằng lương rồi còn gì Không quà biếu, không phong bì thì chỉ tồn tại được mươi ngày thôi. Đúng không? Thì anh cũng vậy mà em cũng thế chứ còn gì? Và còn điều này nữa. Bây giờ chả có ai tự phê bình đâu, cũng chả ai phê bình ai được đâu. Sống và làm việc

theo pháp luật thôi. ả ói chuyện với nhau, trị nhau bằng pháp luật thôi. Ở Trung Quốc, người ta đã kết án tử hình cả uỷ viên Bộ Chinh trị, bí thư Thành uỷ Bắc Kinh Trần Hy Đồng kia mà. Đến cả phó chủ tịch Quốc hội Thành Khắc Kiệt cũng bị thì hành án tử hình bằng một mũi tiêm thuốc độc kia mà. Em nghĩ mình cũng chả khác họ bao nhiêu. Có chăng là chỉ kém họ ở mức độ, quy mô thôi.

Bây giờ em kể anh nghe chuyện có thật 100% nhé. Bệnh viện huyện quê em, có tay Khải, bác sĩ chữa vô sinh giỏi. Ca nào cũng chữa được mới tài. Chỉ có một nhược điểm nhỏ là… con sản phụ hắn chữa đều giống hắn như đúc khuôn. Thì đại thể, câu chuyện diễn ra tại nhà hắn ta thế này:

- Em vào trong kia tắm táp cẩn thận đi đã. Có nước nóng đấy, xà phòng lux đấy, sữa tắm đấy cứ tự nhiên như ở nhà nhé.

Ở nhà thì tắm ao, tắm giếng, chứ có đâu cái gì cũng sáng choang thế này. Thiếu phụ tắm xong, Khải bảo:

- Cởi hết ra, nằm xuống đây. Khổ quá, chữa vô sinh thì còn xấu hổ cái nỗi gì cơ chứ?

- Kết quả xét nghiệm em biết rồi. Chồng em không bao giờ có con được đâu? Phải mua tinh trùng bơm vào thôi. Cái của này đắt kinh khủng. Ở nhà, em lấy đực một lứa lợn hết bao nhiêu thì biết rồi. ả gười bán tinh trùng phải là người khoẻ mạnh, to con như anh đây này lại phải xét nghiệm xem có con HIV nào không? Có bệnh truyền nhiễm gì không? Lại phải xét nghiệm tinh rùng xem có khoẻ không, có vấn đề gì không? Lại phải bảo quản tinh trùng trong môi trường đông lạnh đặc biệt, đợi đến ngày em rụng trứng như hôm nay mới tiến hành được. Tốn kém lắm! ả hiêu khê lắm! Hôm nay anh chỉ khám thôi nhé. Về tính kỹ đi, tháng sau đúng ngày rụng trứng đến đây khám lại. ả ếu đủ điều kiện mới thụ tinh. Mà không phải một lần là được ngay đâu. Vì tống bơm tiêm vào thì không sướng, mà không sướng thì không chửa

được. Còn nếu em bằng lòng thì… ngay bây giờ, anh cho không của chính anh. Chả tốn kém gì. Đảm bảo mọi tiêu chuẩn. Đảm bảo sướng mê tơi, mà chửa là cái chắc. Giống của anh tốt cực kỳ đấy!
Đến lúc này… các chị nhà ta đành nhắm mắt lại:
- Vâng thì anh giúp em vậy!
- Cậu kể chuyện này ra làm gì thế?
- Thì anh cứ chịu khó nghe đã. ả ó sẽ dẫn đến chỗ cần đến. Sau mấy ca thành công vang dội, tiếng đồn nổi như cồn. Các đấng phu quân đều biết rõ bố đứa bé là ai. Thôi cá vào ao ta thì ta được. Đành tự an ủi thế vậy.
ả hưng đến vụ này thì xẩy ra sự cố. Tay chồng vác gậy xông vào bệnh viện hỏi tội Khải. Chỉ còn cách co giò chạy khắp bệnh viện, chạy cả ra phố huyện, trốn vào nhà vệ sinh một nhà hàng mới thoát. Thấy ê mặt quá, vị bác sĩ đầy lòng… tự trọng quyết đi anh… kỷ luật chính mình. "Chỉ vì mày mà tao mang tiếng khắp huyện". Đã nói là làm, mà là làm ngay. Anh ta đưa tay xuống bóp d… ả hưng đố ai làm được việc ấy? Đau quá sẽ phải thôi ngay. ả gười ta có thể tự treo cổ, tự nhảy xuống giếng… chứ không thể tự bóp d… để trừng phạt mình.
Kiên không bằng lòng:
- Thế thì liên quan gì đến chuyện chống tham nhũng?
- Liên quan quá đi chứ anh. ả ếu có một cơ quan chống tham nhũng, thì cơ quan ấy đứt khoát phải độc lập phải đứng ngoài hệ thống thiết chế của cơ thể nây.
- Thế mới khách quan được, mới hiệu quả được. Còn tự tay bóp mình, thì dù bóp d… hay bóp cổ đều sẽ phải thả ra thôi. Chỉ có thằng khác bóp, mình mới chết được. Đúng không anh?
Kiên ngẫm nghĩ một tí, rồi cũng phải gật gù thừa nhận:
- Ừ nghe cũng có lý đấy. Mà mày kiếm đâu ra chuyện vui thế?

- Phải có chuyện vui để bớt đi chuyện buồn anh ạ! Chuyện vui thì có thể có, có thể không. Có thể bịa ra. ả hưng chuyện buồn thì thường là thật, chỉ trừ các em ca ve bịa ra để làm khổ nhục kế thôi. Còn người bình thường không ai bịa ra chuyện buồn để kể với người khác! Mà không phải ai cũng kể được chuyện vui đâu. Cũng phải có chút năng khiếu. Chưa kể đã toét miệng ra cười trước, thì còn kể gì.

Em có nhận xét này, anh xem có đúng không. Mình cứ coi thực dụng là xấu, còn nâng lên thành chủ nghĩa thực dụng để phê phán. ả hưng em thấy các luận án, các học vị, học hàm của bao nhiêu bố nhà ta chả thấy dùng được việc gì. Em chỉ mong nó thực dụng được cho thiên hạ nhờ.

- Hùng này… - Kiên dừng lại, không phải anh do dự mà là thận trọng lựa lời trước điều sắp nói ra - Bây giờ, anh em mình mạnh mồm phân tích, phê phán như vậy. Thế đến lượt mình, liệu anh em mình có tránh không bước vào vết chân họ không?

Hùng cũng có vẻ suy nghĩ. Anh nói thong thả như vừa nghĩ vừa nói:

- ả ếu anh trên, em dưới cùng nhất trí thì có thể làm được. Thử làm những công chức sạch xem thế nào nhớ.

- Thế mới to mồm được. Em thích to mồm lắm.

- ả hưng theo cậu, ta bắt đầu từ đâu?

Hùng nói ra cái điều mà anh đã nghiền ngẫm từ lâu:

- Phải xây dựng một cuộc chơi mới anh ạ. ả gày xưa thời chống Pháp, Bác Hồ có một quyển sách mỏng ký tên là X.Y.Z, nhan đề: Sửa đổi lề lối làm việc. Phải bắt đầu từ đấy. Lâm Du thử xây dựng một nền hành chính sạch xem sao.

Hai người đàn ông, tồng ngồng như hai đứa trẻ vừa lọt lòng mẹ, nhưng lại bắt tay nhau thật chặt, về một ý tưởng vượt lên trên cái tầm thường của đời thường. Không biết họ có làm được không?

- Thôi, đi mát sa anh nhé. Em dặn đây này, ở đây, có các vàng các cô mát sa cũng không dám động đến "cái ấy" của anh đâu. Anh đừng sợ. À, mà anh ghi tiền bo vào phiếu cho các cô ấy chỉ hai, ba chục thôi đấy. Chớ có phá giá mà chết những thằng ít tiền như em.

***

Kiên không ngờ rằng, chính cái điều anh yên tâm, anh không hề chuẩn bị lại là chuyện rắc rối. Khi Ban kiểm tra Thành uỷ mời lên làm việc, anh định mời cả các đồng chí liên quan trực tiếp bên Uỷ ban ẩ hân dân Quận sang. ẩ hưng trưởng ban Kiểm tra không đồng ý:

- Chúng tôi chỉ có quyền kiểm tra bên Đảng thôi.

- Thì các đồng chí ấy báo cáo với tư cách là thường vụ là quận uỷ viên phụ trách công tác này bên chính quyền, có được không ạ?

Trưởng ban vặn lại:

- Thế nếu Thanh tra ẩ hà nước về, thì liệu người ta có triệu tập đồng chí đến với tư cách là người lãnh đạo cao nhất quận nào không?

Trưởng ban Kiểm tra cũng đã nghe nói về Trần Kiên, nào vi hành vào đền Linh Vân, nào cải tiến phương thức lãnh đạo của quận uỷ, nào tác phong sâu sát thực tế, nào rất có sức thuyết phục người nghe v.v… Ông ta tò mò đã đành. Ông ta còn muốn thực mực sở thị, xem con người nào thế nào, có thật như lời đồn không. Cho nên ông ta quay, ông ta dồn đuổi. Đúng lúc ấy điện thoại Kiên đổ chuông. Anh lấy ra, cũng chỉ định tắt đi mà chuyển sang chế độ rung thì đã bị nhắc:

- Yêu cầu đồng chí không dùng điện thoại di động khi làm việc với tôi. Đồng chí cho biết, vì sao đất khu Văn hoá Thể thao lại trở thành khu dân cư cho cán bộ?

Ông ta thừa biết thành phố đã cho phép chuyển đổi mục đích sử dụng, nhưng vẫn cứ hỏi. Hỏi cả những điều hiển nhiên, rõ như ban ngày, chỉ để tỏ rõ

quyền lực của mình, là được hỏi, là buộc người ta phải trả lời, cả những điều đã biết. Một cách chọc tức. Thế thôi!
Trần Kiên trả lời là đã được thành phố đồng ý, thì ông này vặn:
- Có văn bản gì chứng minh không?
- Có chứ ạ.
- ả ó đâu?
Trần Kiên hết sức nhẫn nhịn, chịu đựng. Anh gọi về bảo Đoàn Hùng nói bên Uỷ ban chuyển toàn bộ hồ sơ vụ đất tới cho mình.
- Thế Quận uỷ cũng chủ trương lấy đất từ khu ấy ra làm nhà ở à? Đồng chí có thấy rằng việc để cho các cá nhân tự xây nhà theo sở thích của mình sẽ tạo nên tình trạng xô bồ, vô tổ chức, thậm chí lố lăng trong kiến trúc và quy hoạch, chưa kể sẽ rất lãng phí quy đất của thành phố không?
- Báo cáo, thật tình tôi cũng không nghĩ được thế, đến khi báo chí nói mới vỡ ra.
- Thế nghĩa là đồng chí nhận rằng chủ trương ấy là sai lầm.
- Vâng, sai lầm. Chỉ có đều, thành phố cũng đã làm, đang làm như thế, nên thành phố mới cho phép Quận chúng tôi làm.
- Đồng chí đừng kéo người khác vào đây. Đồng chí đã thừa nhận mình sai rồi cơ mà. Mà đồng chí nói thành phố là Uỷ ban ả hân dân thành phố chứ gì?
- Vâng, đúng thế ạ!
- Uỷ ban ả hân dân thành phố là Uỷ ban ả hân dân thành phố, chứ không phải Thành uỷ đâu nhé.
Đến đây thì Kiên không nín nhịn được. Anh cãi:
- Báo cáo đồng chí, bên Uỷ ban làm vậy, nhất thiết phải được Thường vụ thông qua chứ ạ. Cũng như quận chúng tôi, cũng phải họp Thường vụ thông qua rồi tôi mới kỳ đồng ý về chủ trương, chuyển sang Uỷ ban ả hân dân Quận.

- Thế đồng chí cũng dự cuộc họp của Thường vụ Thành uỷ ấy à? Câu hỏi xỏ xiên khiến Kiên mất bình tĩnh, giọng anh bắt đầu căng cứng.
- Tất nhiên tôi không có tư cách dự vì tôi chỉ là Thành uỷ viên. ả hưng về nguyên tắc làm việc thì tôi nghĩ, cấp nào cũng vậy, vẫn phải theo nguyên tắc Đảng lãnh đạo, ả hà nước quản lý.
Trưởng ban thấy đối tượng cương lên thì ông ta lại chùng xuống và lảng sang chuyện khác:
- ả ghe nói đồng chí đang có đề án cải tiến phương thức lãnh đạo của Đảng ở Quận này?
Kiên định nói nghiêm túc việc làm của mình, nhưng không hiểu sao, anh lại đổi giọng:
- Cải tiến gì đâu ạ. Chuyện tầm phào ấy mà!
Không ngờ, trưởng ban lại vin vào đấy bắt bẻ:
- Ấy chết, chuyện lãnh đạo của Đảng, như đồng chí vừa nói, là vấn đề nguyên tắc, sao lại coi là chuyện tầm phào được nhỉ.
- Tôi nói tôi tầm phào, tôi làm chuyện tầm phào, người ta nói tầm phào về tôi. Thế cái chuyện tầm phào này có nằm trong nội dung câu chuyện, mà vì thế đồng chí mời tôi lên không?
- A vui chuyện thì tôi hỏi thế thôi. Ta trở lại chuyện đất cát vậy?
Kiên lạnh nhạt nói mát:
- Tôi chả thấy có gì là vui cả, đồng chí trưởng ban ạ.
Hiển nhiên, không có ai cảm thấy vui vẻ khi phải làm việc với tất cả các loại *tra* rồi. *Kiểm tra* cũng thế, *thanh tra* cũng vậy. *Điều tra* càng kinh, *thẩm tra* cũng khiếp Thôi thì phận sự người ta, người ta làm, cũng là làm công ăn lương của ả hà nước thôi. ả hưng điều khác biệt giữa các *tra* này với các công chức khác là ở chỗ, nếu thích, họ có quyền dùng quyền lực của mình làm công cụ giải trí trên sự bực tức, khó chịu của đối tượng.

Dĩ nhiên, không phải ai cũng sử dụng quyền lực ấy. Tất nhiên, chỉ với những người không có tội tình gì mà phải vướng vào vòng lao lý mới thấy bực tức, khó chịu.

Kiên tự tin vào việc mình làm, nên anh chả ngán làm việc với Ban Kiểm tra. Chỉ có điều, con người hết sức mẫn cảm về chính trị và ngôn ngữ này rất dễ kích động khi bị khiêu khích. Mà người hỏi thì lại coi khiêu khích là một phương pháp làm cho đối tượng dễ dàng bộc lộ chân tướng của mình. Khi đã ở trong bộ máy quyền lực, mấy người không thích quyền lực? Các quan kiểm tra lại có đặc quyền riêng, nên càng thích thể hiện quyền lực. ả gười càng kém hiểu biết càng thích dùng quyền lực. ả gười hay đố kỵ, khi gặp người mình đố kỳ càng thích dùng quyền lực. Các nhà tổ chức Thành uỷ quả có tài khi đặt người này vào ghế Trưởng ban Kiểm tra. Hay khi ngồi vào ghế trưởng bàn Kiểm tra, con người này mới phát triển tiềm lực của mình thành năng lực vượt trội thì không biết.

- Vâng, chắc với đồng chí thì không vui rồi, còn với tôi Đảng phân công, nên dù không thích cũng cứ phải làm. Đề nghị đồng chí có thái độ hợp tác, giúp chúng tôi hoàn thành nhiệm vụ. Xin hỏi, danh sách các cán bộ được duyệt phân đất đồng chí có duyệt không?

- Tôi chỉ duyệt chủ trương, thống nhất với các đồng chí bên Uỷ ban tiêu chuẩn.

- Đồng chí có được báo cáo danh sách đó không?

- Tôi có được đồng chí phó chủ tịch phụ trách khối kinh tế báo cáo.

- Báo cáo miệng hay văn bản?

- Bằng văn bản.

- Đồng chí có biết hết những người có tên trong danh sách đó không?

- Làm sao mà biết hết được. Chỉ một phần thôi. Trong đó có đồng chí bí thư Thành uỷ. Sáng nay báo chí chả nêu việc này lên là gì?

- Tôi chưa kịp đọc báo sáng nay nên chưa biết. Thôi, có lẽ hôm nay ta dừng lại ở đây.
- Thế nghĩa là vẫn còn những hôm khác?
- Cái đó thì chưa biết. ả ếu cần tìm hiểu vấn đề gì, chúng tôi sẽ lại mời đồng chí. Đồng chí vui lòng. Chúng tôi làm theo đúng điều lệ, đúng chức năng nhiệm vụ.
- Tôi về được chưa đây?
- Mời đồng chí về!
Trần Kiên đứng dậy, "chào đồng chí!" rồi quay ra cửa không bắt tay, đi luôn.
***
Hơn một tuần sau, tờ báo của Thành uỷ đăng một tin ngắn, đại thể, đồng chí bí thư Thành uỷ không dính dáng gì đến chuyện đất đai ở Quận Lâm Du. Báo ra hôm trước thì hôm sau, bí thư Quận uỷ Trần Kiên bị triệu lên. Trưởng Ban kiểm tra Thành uỷ vẻ đắc thắng hất hàm:
- Đồng chí có đọc báo Đảng sáng qua không?
- Tôi đã đọc!
- Đồng chí trả lời tôi thế nào, về việc đồng chí đã khẳng định, đồng chí bí thư Thành uỷ có tên trong danh sách được phân đát ở Lâm Du?
Kiên trả lời ngay:
- Tôi chịu trách nhiệm về thông tin không chính xác của tôi. ả ó đã làm mất uy tín đồng chí bí thư Thành uỷ.
Giọng lạnh lùng đầy quyền uy trưởng ban Kiểm tra không giấu vẻ hả hê khi phán quyết:
- Yêu cầu đồng chí nghiêm khắc kiểm điểm, trình bày rõ sự việc và tự đề xuất hình thức kỷ luật báo cáo Thường vụ.
- Bao giờ phải nộp? - Anh hỏi trống không.
- Càng sớm càng tốt. Muộn nhất là năm ngày, kể từ ngày hôm nay.

Chương 20

Sau buổi làm việc với trưởng ban kiểm tra, vừa ngồi vào xe, Kiên lấy ngay điện thoại ra xem:

- Sáu cuộc gọi nhỡ, ba tin nhắn, trong đó của Thanh Diệu một cuộc gọi nhỡ, có một tin nhắn: "Gặp em". Chị biết anh bị triệu lên Ban kiểm tra là việc dữ. Chị cũng biết việc này có liên quan đến phần việc của mình. Bố chị có lần đã bảo, bây giờ không phải cứ cây ngay là không sợ chết đứng đâu nhé. Lúc nào cũng phải tính đếm đến phương án bị tấn công để có kế hoạch tự bảo vệ. Đợi được mạ thì má đã sưng vêu lên rồi con ạ. Kiên gọi cho chị. Giữ ý với lái xe, anh chỉ vắn tắt:

- Rất khó chịu. Đồng chí cứ yên tâm. Cụ thể nói sau. Chưa gặp được. Diệu sốt ruột vô cùng. Lo nữa. Đánh Kiên là đánh chị rồi, không phải chỉ là công việc mà còn vì Kiên đã trở thành một phần thân thiết trong cuộc sống chị. Chị muốn được cùng anh gánh trách nhiệm này. Muốn được ngồi với anh để bàn bạc, trao đổi, chia sẻ. Gọi lần nữa, Kiên vẫn khất. Anh bảo chị cứ yên tâm. Tìm hiểu kỹ càng xem trong việc phân đất, có chỗ nào không ổn không?

ả gay sau khi bị triệu lên Ban kiểm tra lần thứ hai về Trần Kiên cho họp hội

nghị giao ban đột xuất bên Uỷ ban. Anh báo cáo tình hình với hội nghị, khẳng định trách nhiệm cao nhất thuộc về mình, làm ông chủ tịch Uỷ ban nhẹ hẳn người. Để làm rõ sự việc này, anh đề nghị lập một tổ công tác hỗn hợp gồm có đồng chí phó chủ tịch Uỷ ban ả hân dân quận phụ trách khối kinh tế, cùng một chuyên viên; đồng chí phó trưởng công an quận, cùng một cán bộ; đồng chí phó văn phòng Quận uỷ cùng một đồng chí trong Ban kiểm tra Quận uỷ. Đồng chí phó chủ tịch Quận làm tổ trưởng. Chúng ta sẽ mời một đồng chí nữa, ngoài thiết chế thuộc hệ thống Đảng, chính quyền Quận tham gia vào một thời điểm thích hợp, tôi sẽ báo cáo sau.
ả ếu không đồng chí nào có ý kiến gì khác thì đề nghị đồng chí chủ tịch cho triển khai ngay. Sau hai giờ nữa gửi cho tôi bản quyết định, cùng với dự kiến kế hoạch công tác. Đề nghị đồng chí tổ trưởng trực tiếp làm việc với tôi, xem tôi có thể góp được gì vào bản dự kiến kế hoạch đó không. Đầu giờ chiều, tổ công tác họp phiên đầu tiên, yêu cầu làm việc cấp tập. Làm sao có kết quả càng sớm càng tốt, cùng lắm là bốn ngày.
- Vì sao lại gấp thế? - Tôi phải nộp bản kiểm điểm sau đó một ngày.
Cuộc họp giao ban diễn ra chưa đến một giờ đồng hồ. Không ai không nhận ra tính quyết đoán, chính xác, khoa học và thẳng thắn của anh.
Một tiếng sau, khi chưa có quyết định thành lập tổ công tác, Thanh Diệu đã gọi điện sang đề nghị được làm việc với bí thư Quận uỷ. ả ghe điện thoại báo của văn phòng, Kiên nhìn đồng hồ. Anh bấm thời gia Diệu sang, rồi đứng dậy ra cửa đón, không để chị phải gõ cửa.
Lâu lắm rồi, từ lần ngồi với nhau ở quán Bằng Lăng, vẫn chưa có lần thứ hai. Hay đấy là lần duy nhất?
ả hững sự việc dồn dập vừa qua gây không khí căng thẳng cả hai cơ quan. Qua những kênh không rõ nguồn gốc, tin đồn vẫn cứ loang ra, lại được thêu dệt thêm, với những lời đoán già đoán non, càng làm cho bầu không khí

thêm nóng lên. Kiên vốn là thủ trưởng bên Uỷ ban trong một thời gian không lâu lắm, nhưng được anh chị em quý mến. Giờ anh sang công tác Đảng, hai cơ quan lại cùng khuôn viên nên cũng gần gũi. Gần gũi nhưng vẫn có sự khác biệt. Khác biệt vì chức năng nhiệm vụ đã đành, cái đáng nói là sự so sánh, phân biệt về cả quyền lợi quyền lực và quyền thế. Đấy là những chuyện ai cũng nghĩ đến, nhưng không ai nói ra.
Vì đã làm việc bên Uỷ ban nên trong suy nghĩ, Kiên rất muốn quy về một mối, gì thì gì cũng vẫn là làm cho quận này phát triển thôi. ầ ghĩa là cùng một mục đích, làm sao lại cứ phải tách ra làm hai? Đã là hai thì sự khác nhau ắt phải có. Không nhiều thì ít, dù chỉ là tiếng, là hình thức. Mà đâu chỉ là hình thức? Còn với Thanh Diệu? Kiên là người bạn lớn, người mà chị yêu mến, tôn thờ, tuy biết chắc, không bao giờ mình được có anh. Không bao giờ! Dù có lúc vẫn mong manh hy vọng…
Chị biết đã có người úp mở: "Đổ đến nơi rồi!". Không biết họ nói ai? Kiên hay mình? Hay cả hai? Chị lo lắng thật sự. Gương mặt hằn rõ nỗi lo lắng. Có thể lúc khác thì không, nhưng lúc này chị đang đến với anh, đến với chiếc phao cứu sinh của mình, không hề giấu giếm. Anh mở sẵn cửa, đúng ở trong phòng nhìn về hướng chị sẽ xuất hiện, đã thấy chị hiện ra chỉ cách mươi bước. Anh thú thật là lúc này, mình không có cái háo hức giới tính khi nhìn dáng đi vừa quý phái, vừa chính khách vừa nữ tính của chị, như hôm ở quán Bằng Lăng. Anh cũng lo thật sự. Thái độ của tay trưởng ban Kiểm tra không hứa hẹn điều gì tử tế, mặc dù bộ mặt ấy lúc nào cũng có vẻ tử tế. Ông ta là người trực tiếp "thụ án" vụ này, vì thế việc báo cáo trong cuộc họp Thường vụ Thành uỷ sẽ là ông ta. Ai chả biết thái độ, góc nhìn, chính kiến của người báo cáo có ảnh hưởng rất lớn đến người nghe. Có bao giờ, những bộ mặt "tử tế" như thế tử tế với nạn nhân, nếu nạn nhân không phải là người của họ? Hoặc theo một ý kiến của cấp trên, để nặng thành nhẹ, nhẹ thành không?

Hay đấy là họ hàng của họ? ả gười của họ? ả ếu không phải đánh đổi kiểu trao trả tù binh; hoặc một động tác nào đó để bỗng chốc trở thành họ hàng, máu thịt hơn cả ruột thịt; hoặc đơn giản hơn, phổ biến hơn, dễ chơi hơn là nhờ những danh nhân nước ngoài có tranh in trên những tờ giấy xanh lá mạ nói hộ.

Cũng có thể chả cần như thế. Chỉ cần Trần Kiên biết đều thôi, lễ độ thôi, không căng cứng, không lý sự và buổi tối đến nhà chơi như là biểu hiện của sự thần phục là đủ. Không nhất thiết phải mang theo cái gì. Chỉ mỗi cái xác không, hoặc cả vợ đến để chứng tỏ phần hồn của anh đã thuộc về họ. Khi đã là người của họ, thì… anh sẽ là cái mỏ lộ thiên cho họ khai thác. Trữ lượng của mỏ, như mỏ Trần Kiên không thể đánh giá hết được. Thế là họ góp một tay cho anh lên đấy. Và từ đấy cho đến khi đạt đến đỉnh cao quyền lực, họ tha hồ khai thác. Mà một trong những cách anh phải trả ơn họ là kéo họ lên. Kiên chả dùng cách nào. Anh cứ bình chân như vại. Tự tin và tin vào người mình tin yêu. Anh không sợ mình sai trái. Chỉ có đều, không hiểu vì sao lại có chuyện biến có thành không như thế. Phải tìm ra sự thật, nếu không tìm thấy thì đành chịu thua. Mình đã nói với bố vợ rồi, bây giờ chuyện xẩy ra, không bất ngờ.

Thanh Diệu đến gần. Mắt họ hút nhau. Chị đưa cả hai tay cho anh. Hai tay anh bao lấy, đưa cả khối tình cảm ấy lên miệng, hít một hơi thật dài, kéo chị vào phòng, đến chiếc ghế tựa dùng cho khách, rồi về ghế mình sau chiếc bàn lớn. Anh trìu mến:

- Em đừng quá lo lắng. ả ếu sớm tìm ra cái khuất tất trong chuyện này thì không sao. ả ếu không thì anh sẽ bị nặng đấy. - Anh cười rất tươi- Anh sung sướng hứng cả băng đạn vào ngực mình để em chỉ bị thương nhẹ thôi.

Diệu thì không cười được. Giọng chị như sắp khóc:

- Em không đành lòng để anh phải gánh chịu trách nhiệm cao nhất.

Kiên lấy giọng chỉ huy:
- Đồng chí Phó Chủ tịch, đề nghị không tranh luận, mọi việc diễn ra theo đúng bài bản đã xác định rồi, có hì bất ngờ đâu - anh hạ giọng âu yếm. ả ói cho anh nghe kế hoạch của em đi! Anh bấm máy gọi xuống văn phòng cho một cốc Dimah dâu.
- Em chưa biết nên thế nào. Có lẽ phải lần ngược lại từ đầu. Chính anh ấy đã gọi điện cho em, nên em mới đưa tên anh ấy vào danh sách đấy chứ.
- Có thể là khi làm thủ tục thì anh ấy lại đưa tên người khác vào…
Cốc nước được đưa lên. Cách xưng hô lập tức thay đổi:
- Mời đồng chí xơi nước… Sở dĩ tôi đưa các đồng chí bên công an vào cuộc là để nhờ các biện pháp nghiệp vụ, có thể lần ra chỗ uẩn khúc.
- Vâng, báo cáo bí thư, tôi định ngày đầu tiên là phải tập hợp được tất cả các hồ sơ, giấy tờ, sổ sách có liên quan…
- Cho tôi bổ sung, mỗi bộ phận đều có hai người. Thu thập được hồ sơ giấy tờ gì thì có người lập tức xử lý. ả gười tìm cứ tìm, người xử lý cứ xử lý. ả gười lấy lời khai của những người có liên quan cứ đi tìm, đi lấy. Đồng chí trực ở nhà tổng hợp tình hình. ả ói bên kỹ thuật công an khôi phục lại những cuộc điện thoại gọi đến về việc này. Hệ thống máy bên ấy có ghi âm đấy mà.
- Thế anh bảo sẽ mời một người tham gia?
- Với em thì anh nói ngay cũng được. Chiều qua anh lại vào bệnh viện thăm anh tổng biên tập báo *Thời luận*. Anh ấy bảo, dù nằm trên giường bệnh nhưng vẫn theo dõi vụ đất Lâm Du. Anh liền đề nghị hợp tác với mình. Vì thế, khi đã nắm chắc chắn sự việc rồi, ta sẽ mời một phóng viên bên ấy tham dự để họ kịp viết bài, coi như họ cũng tham gia điều tra vụ này. Anh hy vọng, việc khuất tất sẽ sáng rõ trước ngày phải nộp bản kiểm điểm.
ả gày thứ nhất.
Tổ công tác họp xác định mục đích, yêu cầu, phân công nhiệm vụ. Góp ý

kiến vào bản kế hoạch, bàn về phương pháp công tác.
ả gày thứ hai.
Thanh Diệu điện cho Trần Kiên: "Đã khôi phục được cuộc nói chuyện giữa Bí thư Thành uỷ và em. Đã thu thập được biên bản cuộc họp thông qua danh sách cấp đất. Điều có ý nghĩa là dòng chú thích bên cạnh. ả ó ghi rõ chức vụ, nhờ đó biết lý do người ấy có tên trong danh sách này. Trong đó có những dòng ghi: Bí thư Thành uỷ, Vụ trưởng Vụ kế hoạch Bộ X, Vụ trưởng Vụ đối ngoại Bộ Y, Phó trưởng ban Z, Chánh văn phòng Tổng cục ả ".
ả gày thứ ba.
Thanh Diệu điện cho Trần Kiên: "Đã giải thích được vì sao cuối cùng người nhận "lô đất đẹp đẹp" ấy lại không phải là bí thư Thành uỷ. Khi làm thủ tục cấp đất và nộp tiền đền bù, một người tên là Triệu Giang mang thư của bí thư Thành uỷ đến thế chỗ. Hiện chưa tìm được thư tay này. Bên Công an đang tìm hiểu về mối quan hệ giữa Triệu Giang và bí thư Thành úy".
ả gày thứ tư.
Thanh Diệu điện sang: "Vẫn chưa tìm được thư tay ấy. Triệu Giang hiện đang ở trong thành phố Hồ Chí Minh. Đã cử trinh sát bay vào. ả hưng vì thế không thể nào hoàn thành theo yêu cầu của anh được".
Trần Kiên hỏi:
- Theo nhận định của đồng chí thì có tìm ra được sự thật không?
- Em nghĩ, đúng là có sự ngoắt ngoéo rồi. ả hưng tìm được đủ chứng cứ thì còn phải đợi. Triệu Giang mà khai hết ra thì cũng là một chứng cứ có sức thuyết phục.
Trần Kiên nghĩ bụng: Cái khó là chuyện này có đưa ra xử như một vụ án đâu mà bảo tranh tụng. Mà dù có đưa ra thì tranh tụng cũng chả làm gì. ả gười ta có xử theo kết quả tranh tụng đâu. Phải trông cậy vào một toà án khác.
ả gày hôm sau, Trần Kiên mang bản kiểm điểm lên nộp cho trưởng ban kiểm

tra. Anh nhận, đó là nhầm lẫn do sự tắc trách của mình. Xin nhận hình thức kỷ luật cảnh cáo. Trưởng Ban kiểm tra Thành uỷ liếc xem qua, bộ mặt vô cùng tử tế nhìn anh ngầm khoái trá, nhưng miệng lại thả ra một câu động viên:

- Đồng chí cứ yên tâm công tác. Việc này phải đợi phiên họp Thường vụ sắp tới.

Trần Kiên cũng nói một câu xã giao:

- Cảm ơn đồng chí đã có lời động viên…

Anh định nói thêm hai từ…"quý báu", nhưng nghĩ thế nào lại thôi. Và cũng như lần trước, chỉ chào suông một câu rồi quay ra, không bắt tay.

Mấy ngày sau tờ *Thời luận* đăng một bài nhan đề: ***"Việc quản lý và sử dụng đất đai ở Thành Hoa"***.

"Trước đây ấ hà nước cáng đáng hoàn toàn nhu cầu nhà ở cho đội ngũ cán bộ, công nhân, viên chức của mình. Vì thế, đã được vào biên chế là có nhà ở, dù rộng hay hẹp. Sau rồi, số biên chế tăng lên rất nhanh. Số nhân khẩu của các chủ hộ trong biên chế cũng tăng lên rất nhanh. Quỹ nhà của các cơ quan cạn kiệt nhanh chóng. Việc xây dựng các khu tập thể của các cơ quan không đáp ứng đủ nhu cầu nhà ở đang tăng lên gấp bội.

Tình trạng, ban ngày bàn để làm việc, tối đến là giường ngủ cho các cán bộ độc thân đã trở thành phổ biến.

Thế là thứ bẩy nhiều anh lại phải *cắt cơm, bơm xe, nghe thòi tiết, liếc đồng hồ,* nhanh chóng thu vén công việc để còn đạp về với vợ con cách cơ quan vài chục cây số. Từ đấy mới có chuyện, ai được điều về, được thành phố nhận về Thanh Hoa công tác đều phải chấp nhận một điều kiện: không xin cấp nhà ở.

ấ hận thấy, việc để các cơ quan tự xây nhà ở là thất sách, Bộ Xây dựng và Sở xây dựng thành phố cho xây dựng những khu tập thể hai tầng để bán cho

cán bộ, công nhân viên. ả gười mua trả một phần, rồi trả dần sau. ả hưng nhiều cán bộ không thể mua được, nên phương thức này chỉ thực hiện được một thời gian ngắn rồi bỏ. Đành xây để cho thuê. Mới đầu là nhà xây hai tầng, rồi bốn năm tăng. Sau rồi mấy ông phó tiến sĩ học mót kiểu nhà lắp ghép của Liến Xô, theo kiểu sản xuất hàng loạt, cốt cho nhanh. Xây xong mới phân cho các cơ quan, để phân lại cho ngành mình.
Dù các loại nhà ấy bất tiện đủ đường, nhưng công bằng mà nói đã giải quyết được nhu cầu cấp thiết về nhà ở cho hàng vạn hộ. Trừ những người được đề bạt, còn lại đều phải qua cả chục cuộc bình bầu, bốc thăm với hàng chục tiêu chuẩn, tính ra điểm, và cả những cuộc chạy ngầm mới có ngày được dọn lên nhà tầng.
Đất nước mở cửa. Cuộc sống không còn chấp nhận được những khu tập thể với nhà bếp chung, nhà vệ sinh chung nữa. Đến các căn hộ khép kín kiểu lắp ghép cũng bộc lộ những cái bất tiện, bất ưng, bất cập cả về thiết kế lẫn chất lượng xây dựng. ả ói dại nhỡ có động đất thì không thể hình dung nổi tai hoạ sẽ thảm khốc đến đâu. Vả lại sự mất cân đối về nhà ở giữa cầu và cung đã lên đến định điểm. ả hờ đường lối đổi mới của Đảng, Thành uỷ, Hội đồng ả hân dân, Uỷ ban nhân dân Thanh Hoa đã đổi mới nhận thức trong một bước đi đột phá giải quyết mâu thuẫn về nhà ở. Cấp đất cho cán bộ, công nhân, viên chức tự xây dựng hoàn toàn (sau khi đã nộp tiền đền bù, hoặc xây sẵn cơ sở kỹ thuật hạ tầng trước rồi bán lại).
Kết quả là hàng vạn ngôi nhà đẹp đẽ, khang trang đã mọc lên, có những ngôi nhà đẹp hơn cả biệt thự Tây đầu thế kỳ ở Thủ đô. Khó khăn về nhà ở của thành phố đã được giải quyết một bước quan trọng. Đấy là điều phải ghi nhận.
ả hưng bên cạnh kết quả ấy, có gây ra hậu quả gì không?
Rất dễ nhận thấy là tình trạng xây dựng tuỳ tiện, chắp vá, lai căng làm mất

mới quan thành phố mà giới kiến trúc đã lên tiếng.
Một tỉ lệ khá cao (Hội Kiến trúc sư, Tổng hội Xây dựng đang điều tra, thống kê nên chưa có số liệu cụ thể) chỉ xây đến ba tầng, gây lãng phí quỹ đất thành phố, do không tận dụng được chiều cao không gian.
Việc xin cấp đất diễn ra tập trung trong một thời gian không lâu gây nên tình trạng lộn xộn, không kiểm soát được. Mạnh ai nấy chạy. Chạy giỏi thì được ngay, được nhiều, được miếng ngon. Chạy kém thì chậm được được những mảnh xương xấu, đầu thừa đuôi thẹo.
ả hiều người nhờ những mối quan hệ nên xin được không phải một mà có khi tới hai, thậm chí ba lô đất (tất nhiên là đã khôn ngoan đúng tên người khác). Tình trạng không có nhu cầu sử dụng vẫn được cấp rồi bán lại không hiếm, hoặc cứ găm để đấy. Hiện tượng này rất dễ nhận ra khi để mắt tới các khu đã xây dựng, chỗ nào cũng còn những lô để không. ả hiều cơ quan do chạy kém, nhiều cán bộ công nhân viên chức không có khả năng chạy, không có tiền đền bù nên thiếu nhà vẫn cứ thiếu nhà. ả gười nghèo không thuộc ngân sách ả hà nước càng không thể kiếm được đất xây nhà. Trong khi một số người nhân cơ hội này bỗng chốc trở thành "tư sản nhà đất".
Thời luận đã phỏng vấn một đồng chí lãnh đạo Viện Kiểm sát nhân dân tối cao về việc này. Đồng chí cho biết:
- Việc sử dụng tuỳ tiện quỹ đất thành phố gây lãng phí nghiêm trọng đất đai, tạo nên tình trạng lộn xộn, tuỳ tiện, làm mất mỹ quan thành phố. Viện Kiểm sát ả hân dân Tối cao không chỉ kháng nghị với Chính phủ mà còn kháng nghị với cả Ban Bí thư Trung ương để xem xét xử lý. Vì sai phạm của UBả D Thành phố xuất phát từ chủ trương sai lầm của Thường vụ Thành ủy Thanh Hoa.
ả hững tiêu cực trong quá trình kỳ hàng chục giấy phép cấp đất của chủ tịch và các phó chủ tịch - trừ phó chủ tịch văn xã, không bị khởi tố, vì không có

ai tố cáo.
Tuy vậy những người này đều bị buộc thôi giữ chức vụ, chuyển làm công tác khác".
Theo nguồn tin riêng của *Thời luận*, hai phó chủ tịch TP Thanh Hoa sắp "bị" (hãy "được") đi đầy làm đại sứ chờ về hưu.
Chao ôi! Mới hay chính sách cán bộ của Đảng ta nhân đạo biết chừng nào? Đến đây những ai to mồm phê phán chủ nghĩa tập thể cần xem lại nhận thức của mình. thì ăn tập thể loại trừ khẩu vị cá nhân, ở tập thể thanh trừ sở thích cá nhân, sống tập thể loại trừ tự do cá nhân. ả hưng… nhưng bằng vào sự việc trên thì chế độ trách nhiệm tập thể là… hay quá rồi còn gì? ả hân đây, chúng tôi cũng xin nêu câu hỏi: Mọi việc xin cấp đất và xây dựng diễn ra giữa thanh thiên bạch nhật, trước các cơ quan chức năng Trung ương và các vị lãnh đạo các cơ quan đó, lẽ nào không ai biết? ả ếu biết, sao không can thiệp kịp thời? Điều này không khó giải thích. Chính các cơ quan này với các vị lãnh đạo nó (không biết có phải tất cả không) cũng đều xin đất của Thanh Hoa kia mà, chứ có phải Thanh Hoa chỉ cấp cho người Thanh Hoa đâu.
Hèn nào!
ả hóm phóng viên nội chính".
Bài báo không đưa ra bất kỳ con số nào, nhưng vẫn có sức tố cáo như một sự thật không thể nào bác bỏ.
***
Lần đầu tiên Lê Cường viết thư về.
"Kính thưa ông, bà, bố cùng cô chú Kiên, Tần!
Cháu sang đây đã được mấy tháng mà bây giờ mới viết thư về thăm sức khoẻ ông, bà, bố cùng cô chú là không phải tí nào. Tuy vậy cháu vẫn nắm được tin tức nhà ta, vì thỉnh thoảng bố cháu cũng gọi điện sang.

ả hân đấy con cũng nói luôn kẻo quên, bố đừng gọi điện cho con làm gì. Một là tốn tiền, vì cước phí điện thoại Việt ả am đắt nhất thế giới đấy bố ạ. Khi nào cần thiết con gọi về thì hơn. Thứ hai là, con có còn bé đâu mà bố phải theo dõi như một đứa bé mới tập đi ấy.
Thưa ông bà, cháu với một bạn nữa thuê một căn hộ khép kín, hằng ngày phải đi xe buýt gần 40 cây số mới đến trường học ở giữa thủ đô. Có làng đại học, nhưng điều kiện ăn ở không được tốt lắm. Phần lớn là sinh viên nước này ở. Sinh viên nước ngoài đều thuê nhà ở ngoài. ả hững ai được học bổng thì người ta bố trí ở với những gia đình tự nguyện cho sinh viên nước ngoài, không mất tiền. Đây cũng là một cách giúp cho sinh viên học tiếng, nhờ hằng ngày tiếp xúc với gia đình. Anh bạn ở với cháu cũng người Thanh Hoa. Chăm chỉ lắm, chắc kinh tế gia đình không khá, nên tiết kiệm và vẫn đi làm thêm ngoài giờ học.
Con sẽ cố gắng học để có thể giúp bố một tay trong công việc kinh doanh.
Chúc ông bà, bố, và cô chú sức khoẻ…
Cháu, Lê Cường".
Sở dĩ Cường viết thế, là vì Đại quy định với con giờ gọi điện sang. Vì thế giờ ấy Cường đã phải ở nhà rồi.
Đã về nhà thì không trở lại thành phố nữa. Mà Cường thường về nhà rất muộn. Mấy lần gọi điện đều gặp bạn Cường tên là Quảng. Đại tìm đến nhà Quảng. Ông bố trước làm ở ngành thể thao tên là Trường. Qua ông Trường, Đại cũng biết một số tình hình của Cường. Có những khi nó không ăn cơm nhà, kể cả ngày nghỉ. Có một lần, lại về nhà giữa ban ngày, kéo theo cả bạn gái.
***
Bát nước đổ xuống thì chẳng thế nào vét lên cho đầy. Diệu không bao giờ còn muốn gần chồng mình nữa. ả hưng hằng ngày vẫn phải ở trong một nhà,

bữa tối cũng phải cùng ăn một mâm, ban đêm vẫn phải ngủ chung một phòng. ả hà người ta thì còn ra đụng vào chạm. Đằng nào vợ chồng họ thậm chí còn tránh để không chạm vào người nhau. Thỉnh thoảng Sán vẫn lần sang giường vợ. Không phải là yêu, không phải là làm lành, mà là một thói quen, một nếp sống như một phản xạ. Và chỉ anh ta biết còn một lý do nữa, ấy là lời khuyến cáo của *người lơ lớ*.

Giống như một người đi giữa chỗ đông người, mà lại đang mải miết việc của mình. Không để ý đến những người lướt qua trước mặt, không thấy mặt mũi họ, không biết họ mặc áo mầu gì. Vẫn ra vào trong một nhà như thế, nhưng Diệu không hề nhìn mặt chồng, không biết hôm nay anh ta mặc áo gì. Giá anh là có bị một vết nhọ trên mặt, hay cổ áo sơ mi có bị gập vào trong thì cũng cứ thế mà ra đường. Kể từ lần bị chồng cưỡng bức, đã nhiều lần chí phải chịu đựng những cuộc quấy rối như thế của chồng. Chị không thể quên được nỗi bị xúc phạm, nên từ đó chị làm một việc mà bây giờ đã thành thói quen; vừa thấy giường nệm động đậy, đã vơ lấy cái gì đó - chiếc khăn mùi xoa, hoặc tấm khăn phủ gối đậy lên mặt. Trông như xác một người bị hại vẫn thấy trong các phim hình sự. Kệ anh ta muốn làm gì thì làm. Biết thái độ bất hợp tác của vợ, Sán cũng không nói gì, như gã câm, cứ thế hùng hục dầy vò.

Hai người không hề nói gì với nhau. Cần gì thì nhờ cái bảng nhỏ với cây bút dạ đấy. Chuyện hộp bia lon và 5000 đô la mà báo chí tố cáo làm chị điên đầu. Bây giờ lại thấy Sán khuân sách vở gì về, tối nào cũng đọc đọc, viết viết. Đến lúc họp giao ban quận, chuyện mới vỡ ra.

Chị thở phào nhẹ nhõm. Tối ấy, lần đầu tiên từ ngày xảy ra chuyện xô xát, chị hỏi chồng:

- Anh làm gì mà ngày nào cũng đọc sách khuya thế? Sán thấy vợ hỏi trước thì ra cái điều, nhấm nhẳn:

- Học chứ còn làm gì?
- Học gì?
- Thì nghiên cứu sinh.

Diệu vừa lạ vừa mừng. Chị không hiểu, đấy cũng là kế hoạch của *người lơ lớ* mà bây giờ Sán mới thực hiện. Dẫu sao cứ thấy chồng chăm chú học là tốt rồi.

Từ đó chị càng ý thức hơn trong việc chăm sóc gia đình. Sự việc suýt thành tai tiếng của Sán, hoá ra làm anh ta nổi tiếng. Chức trưởng phòng vào tay, như minh chứng cho sự đầu tư có hiệu quả. Điều đó, với tổ chức là biểu hiện của sự tiến bộ, tín nhiệm trong công tác. Bây giờ, có cái bằng phó tiến sĩ nữa thì chức phó kiến trúc sư trưởng thành phố yên chí là cầm chắc trong tay. *Người lơ lớ* còn lưu ý Sán rằng, ấy là ông ta chưa dùng đến uy lực của người ngoài hành tinh đấy. Không nhất thiết là có tấm bằng ấy trong tay thì mới được đề bạt.

Thời cơ đến, thì chả kể. Ví dụ, khi một trong hai phó về hưu đúng tuổi. Không kéo dài thêm - thì xong ngay.

Chính vì thế Sán mới vùi đầu vào học, anh ta cũng không ngờ, lại động tới lòng trắc ẩn của vợ.

***

Bụng Kiều Linh to dần. Gương mặt cô rạng ngời hạnh phúc. Hạnh phúc có một cuộc sống chắc chắn ổn định. Hạnh phúc có một tấm chồng yêu thương mình.

Hạnh phúc sắp được làm mẹ. Sáng theo chồng đến công ty trên chiếc xe hơi do chính tay chồng lái. Một cô gái nông thôn, vốn liếng duy nhất chỉ là nhan sắc và một chút sáng ý, thông minh mà được như thế, còn gì ước ao hơn. Thật ra cũng chưa phải là trọn vẹn. Một lần cô hỏi chồng: "Làm thế nào cho mẹ không giận em nữa hả anh?". ẩ ghe cái giọng buồn buồn tủi tủi của vợ,

Đại rất thương. Chả biết ông trời sắp đặt thế nào mà lại oái oăm thế. Anh nói theo kiểu người lính: "Chả việc gì phải suy nghĩ nhiều. Em đẻ cho mẹ đứa cháu là xong chứ gì".

Đại muốn vợ ở nhà nghỉ dưỡng thai. Kiều Linh bảo: Để vài tháng nữa, khi nào đi lại khó khăn hẵng hay. Hai tháng sau, Đại có chuyến đi ả ga, triển khai ý đồ đã hình thành từ chuyến đi trước cùng bố. Cộng đồng người Việt bên ấy có nhu cầu tiêu thụ một số lượng mì ăn liền lớn. ả gười ả ga giờ cũng thích món này. Tiện mà ngon và rẻ. ả guyễn Bình đã tiến hành những thủ tục hành chính cần thiết để thuê đất, xây dựng nhà máy. Giờ Đại cùng với một anh phó của mình bay sang. Sau khi rà soát lại toàn bộ công việc, làm thủ tục nhập dây chuyền sản xuất xong, anh sẽ về, để lại người phó ở lại giải quyết tiếp. Anh không muốn phải xa lâu cô vợ trẻ bé bỏng.

Kiều Linh bảo chồng cho ra siêu thị sách. ả hiều người đi qua còn ngoái lại nhìn cặp vợ chồng đẹp đôi: Vợ xinh xắn, trong chiếc váy dài của người có bầu khoác tay chồng, nép bên anh tin cậy, chở che. Đại thấy rõ ánh mắt chăm chú của những người đi ngược chiều nhìn vợ mình. Gương mặt anh cũng ngập tràn hạnh phúc. Đại thấy vợ xem, nào sách cho các bà mẹ mang thai, sách dạy nuôi con, sách cho các bà mẹ khi xa thầy thuốc… Anh rất ngạc nhiên. Lần đầu tiên anh biết trên đời có những cuốn sách ấy. ả ó cần thiết biết chừng nào. Qua khu sách văn học dịch, Kiều Linh dừng lại cô cầm hai tập cuốn "ả gười đàn bà đích thực", ngước lên hỏi chồng: "Em mua bộ sách này nhớ". ả ó nói rằng, vợ anh có ý chí sống, chứ không chỉ bằng lòng với những cái đang có. Anh bảo: "Em thích cuốn gì cứ chọn". Cô liền kéo anh đến khu sách kinh tế, kinh doanh". Cô nhặt mấy cuốn: "ả ghề tổng giám đốc" (2 tập) "Mẹo thương trường", "101 con đường thành đạt doanh nhân". Đại cứ để yên xem vợ làm gì. Đại nhớ đến Thuỵ Miên. Kiều Linh không có học vấn như người vợ quá cố của anh. ả hưng cô cũng có những phẩm chất

của một người vợ và điều nào làm anh rất hài lòng: Sống có ý thức, và có ý thức về sự nghiệp của chồng.
Đại bảo, mình đi sẽ không ai đưa vợ đi làm, nên để Linh ở nhà luôn thể. "Thế thì anh cho người hằng ngày mang phần việc của em ở Công ty về cho em". Cô sẽ nghiền ngoại ngữ. Đại đã sắm cho cô cả băng, đã học nên cô tiến bộ vượt bậc. Bây giờ trình độ tiếng Anh của cô hơn hẳn chồng rồi. Đại rất vui về chuyện này. Anh đánh xe về quê đón mẹ vợ lên ở với con gái cho vui. Mẹ vợ giao hẹn: "Tôi chỉ ở khi vợ anh ở nhà một mình thôi. Bao giờ nó đẻ, tôi lại lên". Thái độ ấy của bà mẹ làm Đại rất nể. Đã có người cảnh báo anh, vợ trẻ, xinh, lại chả có nghề ngỗng gì thì chỉ có nhõng nhẽo và tiêu tiền thôi. Hoá ra bà mẹ nông thôn này cũng biết dạy dỗ con gái, nên mình mới được người vợ tử tế thế này. Đại đi hơn nửa tháng.
Về hôm trước thì hôm sau Thảo Tần báo tin dữ, Thường vụ Thành uỷ thông báo kỷ luật Trần Kiên: Cảnh cáo. Tạm định chỉ chức vụ bí thư Quận uỷ Lâm Du.
Ông Hoè gọi cả Đại, vợ chồng Kiên-Tần về. Ông không bảo Đại đưa vợ về. Vì coi việc này ngoài tầm nghĩ của Kiều Linh hay vì thái độ của bà Phụng? ả những ngày Đại đi vắng, ông hay gọi đến nói chuyện với con dâu. ả ó không được sinh ra trong một gia đình công chức thành phố như Thuỵ Miên. Bố là liệt sĩ thời chống Mỹ. Mẹ hết cấp 2, vào trường trung cấp nông lâm, giờ làm công tác kỹ thuật ở hợp tác xã. Bây giờ hợp tác xã chả còn như trước, nhưng kỹ thuật lại cần, nên cán bộ kỳ thuật cũng có giá. Lần về với Đại để đặt vấn đề tiến hành cùng lúc lễ chạm ngõ và ăn hỏi, ông đã nói chuyện lâu với mẹ cô. Đấy là một người biết điều. ả ói chuyện với một người biết điều, dù không thú vị, nhưng không khó chịu như phải đối thoại với một người danh giá nhưng lại ra cái điều. Bà thông gia chỉ hơn con rể năm sáu tuổi nhưng trông già hơn tuổi nhiều. Không biết, nếu bà ấy biết

chuyện con mình đã phải nạo thai với thằng con, giờ lại lấy người bố thì bà ấy có đồng ý không? Còn chuyện tuổi tác? Đấy là chuyện của Kiều Linh. Thuyết phục thế nào, đánh lấn ra sao, đặt mẹ trước sự đã rồi là chuyện của cô. Bà mẹ Kiều Linh thấy con rể tương lại đi đứng, nói năng đàng hoàng, lễ phép, mặt mũi sáng sủa, một điểu mẹ, hai điều mẹ. Không tỏ ra hợm của, không lấy lòng quá mức, lễ lạt đúng mức, nên cũng ưng thuận. Mấy ngày, sau hôm ông Hoè về lần thứ nhất, bưu điện huyện đến lắp một máy điện thoại làm bà hết sức bất ngờ. Việc này không hề được nhắc đến trong khi bàn bạc. Chính vì thế bà rất nể. ả ếu nhà trai lại nhắc đến như là một mục kể ra trong chi phí cho việc ăn hỏi thì bà đã chả nhận. Họ hàng bên nhà gái thì suýt xoa, con bé lấy được người chồng tử tế, giầu có. Chỉ riêng cái việc con rể tự tay bẻ lái ô tô cũng đủ làm cho bà con lác mắt. Còn chuyện tuổi tác? Cái Linh chỉ cần đẻ vài đứa là biết tay nhau ấy mà…
Tình cảm ông Hoè đối với Kiều Linh khác hẳn đối với Thuỵ Miên. Cô là một sinh linh bé bỏng sớm bị cuộc đời tàn phá, mà kẻ ấy lại chinh là cháu đích tôn ông. Vì thế ông thương cô. Học hành thế thôi. ả ghèo như thế mà ăn ở, cư xử rất có giáo dục. Biết trông nom săn sóc chồng, biết thu vén nhà cửa, không đua đòi mua sắm. Để dần dần, nó sinh nở xong, mới có thêm lý đo thuyết phục bà vợ đanh đá cá cấy.
Để làm ra vẻ không bị sốc trước tin dữ của con rể, ông Hoè hỏi Đại về chuyện đi ả ga. ả ghe Đại nói kế hoạch làm ăn sắp tới ở bên ấy, ông Hoè trầm ngâm:
- ả gày nào Liên Xô còn cưu mang cả phe xã hội chủ nghĩa, cái gì ta cũng ngửa tay xin ông anh cả. Một Phó Thủ tướng chuyên việc xách bị đi xin viện trợ. Vẫn đất nước này, con người này, chỉ thay đổi cơ chế, khơi nguồn tiềm năng mà đã thay đổi hẳn. Còn nước ả ga thì bị dỡ tung ra, đến nỗi có cơ quan phải trả lương bằng giấy vệ sinh. Bây giờ nước ả ga của Tổng thống

Putin mới trỗi dậy, lấy lại vị thế của mình.
Ông quay sang con rể:
- Chuyện thế nào mà ra nông nỗi này. Cảnh cáo, định chỉ chức vụ là nặng lắm đấy!
Thật ra, Kiên cũng không ngờ mình bị xử lý nặng đến vậy. ả hưng anh không nói ý ấy ra, mà chỉ nói với ông cụ như một lời trò chuyện tâm tình.
- Có lần bố đã nhắc con: "Cẩn thận mấy vẫn chưa đủ sơ suất một tí là thừa rồi". Con nhớ bố còn bảo: Mình thì biết mình rồi, nhưng không phải ai cũng biết mình đâu. Chưa kể, người ta còn cố tình hiểu sai. Chưa kể người ta còn vu khống, bôi nhọ mình". Bây giờ con bị đúng như bố nói. Kể cũng không oan… - Anh kể tóm tắt sự việc cho cả nhà nghe rồi tiếp - Trong vụ này, có một cái gì đấy ngoắt ngoéo mà con chưa lần ra được.
Bà Phụng hỏi con rể:
- Thế bây giờ con định thế nào?
- Con cũng chưa biết, đợi xem tổ chức bố trí thế nao.
Đại ngồi nghe từ nãy đến giờ, bất ngờ hỏi:
- Chú có đủ chí khí dũng cảm không?
- Sao lại hỏi em thế? Anh sắp rủ em đi đánh nhau?
- Chú nhầm. Chú có đọc tiểu thuyết cổ điển Trung Quốc không? Cái người dũng cảm nhất trong lịch sử Trung Quốc không phải là Lã Bố, hay Trương Phi, hay Quan Vân Trường, mà là ai chú có biết không? Chinh là Hàn Tín. Hàn Tín dám chui qua háng một gã hàng thịt để mưu cầu sự nghiệp lớn. Vì thế sau đó mới nổi tiếng tài thao lược, kinh bang tế thế. Bây giờ chú chả phải luồn cúi ai như Hàn Tín. Chỉ cần đũng cảm đoạn tuyệt tất cả mọi thứ ràng buộc, mọi quyền lực, làm một công dân thôi.
- ả hưng chả nhẽ công dân Trần Kiên lại ở nhà ăn bám vợ?
Đại gượng cười:

- Cái chú này! Chú hãy từ bỏ tất cả để giúp anh, cùng anh, cùng bố xây dựng công ty Sao Việt thành một Tổng Công ty, một tập đoàn, một hãng sản xuất kinh doanh, xuất nhập khẩu, dịch vụ… Anh vừa ở bên ấy về công việc rất cần người biết quản lý: Chú trường thành từ nhà mày lên, qua cả quản lý chính quyền, Đảng. Chú thừa sức làm được.
Kiên bất ngờ trước gợi ý của anh vợ. Anh chưa biết trả lời thế nào nên hoãn binh:
- Anh cho em từ từ, suy nghĩ đã.
Thảo Tần từ nãy ngồi nghe, giờ mới lên tiếng.
- ả hà em chả quen lĩnh vực ấy đâu!
Đại quay lại chất vấn em:
- Thế anh cô đang là quân nhân, nhảy ra làm kinh tế, cũng buôn bán đủ thứ. Vừa làm vừa học, mà cũng chưa phải trả một đồng học phí nào đâu. Lợi nhuận tăng lên vùn vụt - Đại quay sang em rể - Hay là chú coi việc kinh doanh của các cựu quân nhân, cựu đảng viên như anh, và bao nhiêu doanh nhân khác đang góp phần không nhỏ cho ngân sách nhà nước này không phải là những việc làm cấn thiết, không phải là yêu nước. Chỉ những người công chức như chú mới yêu nước thôi?
- Anh cứ đổ oan cho em. Chẳng qua là em còn đang trong cơn sốt. Sự việc diễn ra nhanh quá. Thú thật là em chưa định thần lại được. Và… em cũng chưa chịu bó giáp quy hàng.
Ông Hoè tán thành con rể:
- Giả dụ, cuối cùng anh Kiên có đoạn tuyệt quãng đời công chức như anh Đại nói, thì bố nghĩ, cũng phải làm cho sự thật sáng tỏ đã. ả ó không sai, nó không tư lợi, không dính dáng gì đến đất cát của quận. Mảnh đất nó mua, bằng tiền bán căn hộ ở khu lắp ghép. Tiền xây nhà là bố mẹ tặng. Bố ủng hộ anh, phải đi đến cùng sự thật này.

Thảo Tần:
- Con nói thật với bố mẹ và bác Đại, con cũng ngán ngẩm công tác quản lý lắm rồi. Cái kiểu cách làm việc bây giờ rất khó chịu. Con đang oán nhà con đã xui con nhận công tác quản lý để thêm bực mình. Con chưa biết ý nhà con thế nào. Cũng có vẻ say sưa cải tiến, cải lùi cũng có tham vọng xây dựng một nền hành chính sạch trong phạm vi của mình. ả hưng con sợ chỉ là ảo tưởng nếu không làm từ trên xuống thì sẽ chỉ là bi kịch, mà hình như đây mới là màn đầu tiên. Với nhà con bây giờ, dù thôi hay nữa thì vẫn phải làm sáng tỏ. Đây là vấn đề danh dự không phải chỉ của anh mà còn là danh dự của em nữa đấy. Không thì em không sống được đâu.
ả hững câu cuối cùng chị nói với chồng trong nước mắt rân rấn.
Bà Phụng thủng thẳng:
- Đã vào guồng của nó thì dễ say lắm. Đi buôn bán cũng thế mà làm quan chức cũng thế. Say thì say, nhưng vẫn phải tỉnh. Không có là hối không kịp.
Ông Hoè đóng vai tổng kết cuộc họp gia đình:
- Anh Kiên không được nản chí, tấn công nhưng phải khôn ngoan, khéo léo. Con diều bay lên vì ngược chiều gió chứ không phải xuôi chiều gió đâu. Tình hình phát triển thế nào, cho bố mẹ và anh Đại biết. Con có một hậu phương mạnh đấy.
- Cảm ơn bố mẹ và bác Đại, chúng con xin phép về.
***
Hôm nay là ngày vui nhất của Thuỳ Dương. ả ó vào vòng thi quý, cuộc thi "Đường lên đỉnh Olimpia".
Bên ngoại có: ông bà Lê Hoè, Kim Phụng, vợ chồng bác Lê Đại - Kiều Linh, bố mẹ nó, các thầy cô, bạn bè và họ hàng gần gũi bên nội cùng kéo đến đài Truyền hình Việt ả am.
Khuôn mặt thông minh, xinh xắn mang tất cả những nét điển hình của mẹ,

cái nét tự tin, đầy bản lĩnh của cha nó nổi bật giữa ba người bạn trai ba tỉnh khác.

Con gái có ưu thế, dễ chiếm được cảm tình của khán giả. ả ó lại trả lời nhanh chinh xác các câu hỏi, tưởng như tất cả đã có sẵn trong đầu nó. Ở cả bốn cuộc thi: *Khởi động, Vượt chướng ngại, Tăng tốc, Về đích* nó đều dẫn đầu. Mỗi lần nó trả lời đúng, cả trường quay lại rào rào tiếng vỗ tay, hơn hẳn mỗi lần vỗ tay cổ vũ ba bạn trai. Đấy là nhờ vốn kiến thức chắc chắn của nó, ở tất cả các môn văn, xã hội, toán, lý, hoá, nhất là nhờ phương pháp luận của nó rất logic.

Kiên theo dõi các câu trả lời của con, hồi hộp khi nó suy nghĩ tìm câu trả lời, thầm nhắc con lời giải đáp. Đến khi nó đáp đúng, anh sung sướng đến nỗi bật lên tiếng hoan hô, vợ phải đưa tay bịt miệng chồng lại. Có một câu hỏi đến cả Trần Kiên và Thảo Tần cùng quay lại nhìn nhau lo lắng. Chết con tôi rồi. Cả trường quay lặng đi chờ đợi. Câu hỏi đưa ra trong cuộc thì *Tăng tốc* là: Chúng ta lớn lên nhờ dòng sữa mẹ, nhung ít nhiều đều có dùng thêm sữa bột và sữa đặc. Bạn có nhận xét gì về sự khác nhau giữa các hộp sữa bột và các hộp sữa đặc (không kể loại sữa nước hộp giấy có kèm theo ống hút). Đấy là câu hỏi thứ nhất, câu hỏi thứ hai là: Bạn có nhận xét gì về chiều cao của khối sữa trong hộp sữa đặc và đường kính của nó? Tại sao? ả ó không phải là người ấn chuông sớm nhất. Bạn trai ấn chuông sớm nhất chỉ trả lời được câu hỏi đầu tiên là: Các loại sữa bột thì có bình đựng không thống nhất. Còn các hộp sữa đặc thì đều có kích cỡ bằng nhau. Đến lượt nó đưa ra nhận xét: Em cho là chiều cao và đường kính của khối sữa bằng nhau: Sở dĩ em đoán như thế vì câu hỏi đưa ra là chiều cao của khối sữa, mà em nhớ là hộp sữa có hai gờ ở đáy trên và đáy dưới. ả ếu tính cả hai gờ đó thì dứt khoát chiều cao lớn hơn đường kính. Còn nếu chỉ tính chiều cao của khối sữa, túc là đường nối giữa hai tâm của hai đáy thì có lẽ là bằng nhau.

Em đoán là bằng nhau, vì nó liên quan đến nhận xét của bạn đã trả lời trước em là, các hộp sữa đặc đều có kích cỡ bằng nhau. Vì thế em đoán rằng, nếu một hình trụ đứng có đường kính bằng chiều cao thì sẽ có thể tích lớn nhất và diện tích xung quanh nhỏ nhất. Em nghĩ, chỉ vì lý đo ấy thì các nhà sản xuất mới thiết kế các hộp sữa nước có kích thước như thế, tức là đường kính bằng chiều cao.
Sau tiếng vỗ tay kéo dài, người dẫn chương trình hỏi thêm: Câu trả lời của bạn vô cùng tuyệt vời. Xin hỏi thêm: ả hưng vì sao các hộp sữa nước lại không to hơn, không bé hơn, dù vẫn theo tỷ lệ kích thước như bạn nói. ả ó trả lời: "Theo em có lẽ là làm theo truyền thống, người tiêu dùng quen mắt với kích thước đó rồi". Cả hội trường lại vỗ tay không ngót. ả gười dẫn chương trình: "Câu trả lời trên cả tuyệt vời!" Cả trường quay cùng oà ra tiếng vỗ tay cổ vũ. Cả cuộc chơi, chỉ có một lần nó chịu cứng. Đường sắt Hà ả ội - TP Hồ Chí Minh dài bao nhiêu? ả ó mạnh ở phương pháp tư duy, ở quan sát, chứ yếu về ghi nhớ máy móc. Bố mẹ nghẹt thở, tiếc rẻ. ả hưng nó vẫn luôn luôn dẫn điểm ba bạn trai.
Đấy là những giờ phút hạnh phúc nhất trong đời vợ chồng Kiên-Tần. Hơn cả hạnh phúc khi đã thuộc về nhau. Hơn cả hạnh phúc khi công việc thành đạt. Đứa con ra đời mới chỉ là kết quả của hạnh phúc lứa đôi. Đứa con xinh đẹp, mới chỉ là hạnh phúc ngẫu nhiên của sự sinh nở. Đứa con ngoan ngoãn, mới chỉ là hạnh phúc nuôi dậy. Họ có tất cả hạnh phúc ấy cộng lại. Đây là sự khẳng định một cái gì hơn thế, hứa hẹn một tương lai chắc chắn: ả ó là sự ghi nhận của xã hội, của cộng đồng, trước xã hội, trước cộng đồng. Là kết quả của những cái tất yếu, hoàn toàn không phải là chuyện may rủi. Để lại cho đời một đứa con thế này, có khi còn hơn cả sự nghiệp của mình. Cho dù sự nghiệp ấy có to tát đến mấy. Biết đâu đó chỉ là phù du, như chuyện hôm qua, hôm nay mình đang phải chịu. ả hất định đêm nay phải

thuyết phục bằng được Thảo Tần đẻ thêm cho Thuỵ Dương một đứa em, thằng em thì tốt, mà con em cũng được. Mắt Kiên vẫn nhìn lên sân chơi của con, mà đầu óc lại miên man nghĩ.
Thảo Tần, còn hạnh phúc hơn cả chồng. Trước hết nó là con gái, nó giống mẹ, nó gần gũi mẹ hơn gần gụi bố. Chị trực tiếp dạy nó đọc sách, trao đổi, trò chuyện với nó hằng ngày. ả ó là máu thịt của chị, bản sao của chị, phối cảnh đồng dạng của chị. ả hưng mà nó hơn chị, xinh hơn chị, hiểu biết rộng hơn chị. Vì nó, chị có thể rũ bỏ tất cả. Chỉ để làm một cô giáo dạy giỏi, một người mẹ giỏi vì đã sinh đẻ ra, nuôi nấng, dạy dỗ nên người một cô gái xinh đẹp, giỏi giang thế này. Thảo Tần không biết rằng, có hàng triệu bà mẹ ngồi trong trường quay và theo dõi trên màn hình đều hỏi: Con gái nhà ai mà xinh thế, giỏi thế? Sướng thật. Con thế mới là con chứ. Chị vừa chăm chú theo dõi con trả lời, vừa miên man nghĩ… mình phải là mình. ả ếu chị ta và nếu chi bộ không biết tôn trọng một nhân cách thì dứt khoát chị sẽ treo ấn từ quan, chỉ để làm một cô giáo dạy giỏi, một người mẹ giỏi - danh hiệu chị tự phong cho mình. Quá đủ cho hạnh phúc một người phụ nữ. Cả anh nữa Kiên ạ, em không biết những rắc rối gì đã đến với anh trong công việc, nhưng em tin vào sự đúng đắn của anh trong việc công lẫn việc gia đình. Em biết, với đàn ông, sự nghiệp quan trọng hơn tất cả. ả hưng nếu gặp quá nhiều rắc rối, lôi thôi, lại thêm cả những ngáng trở, những thủ đoạn, cạm bẫy thì dấn thân làm gì? Một người vợ như em không đủ làm anh yên lòng à? Một đứa con gái như Thuỳ Dương kia, không đủ làm anh mát lòng hả dạ à?
Tiếng vỗ tay như vỡ cả trường quay. Con gái anh đang nhảy cẫng lên vì sung sướng được đội lên đầu vòng nguyệt quế của người chiến thắng. Bạn bè nó đang ào lên sân khấu tặng hoa. Kiên dắt tay vợ đứng dậy, đi lên sân khấu. Thuỳ Dương chen đám bạn đang xúm xít quanh mình đi nhanh về phía bố mẹ. ả ó cố mở hai tay đầy hoa ôm lấy bố mẹ. Kìa ông bà nội, ông bà

ngoại, bác Đại… cũng lên chúc mừng nó - niềm kiêu hãnh của cả nhà, cả họ.

***

ả hận án kỷ luật, bề ngoài Kiên rỏ ra rất bình tĩnh, tự tin. ả hưng trong thâm tâm anh rất lo. Không biết sẽ còn xẩy ra những gì. Trị mình xong, chắc chắn sẽ đến lượt Diệu. Bàn giao công việc xong, anh báo cáo xin được nghỉ phép năm. Hết thời hạn nghỉ phép, Kiên làm đơn đề nghị, trong khi chờ tổ chức bố trí công tác khác, xin được ở nhà để có thời gian hoàn thành chương trình cao học kinh tế. ả hưng thật ra chả làm được gì thêm cho bản luận văn. Kiên không dặn một câu, nhưng cứ buổi tối, có tình hình gì đặc biệt, Hùng đều gọi đến thông báo cho anh. ả hờ thế anh cũng nắm được dư luận hai cơ quan sau khi mình bị đình chỉ công tác.

Xung quanh bàn bia buổi trưa ngay sau ngày công bố kỷ luật, những người bình luận chia làm hai phe:

- Liều lắm cơ. Ai bảo mó dái ngựa thì nó chả đá cho à?

- Không phải là mó mà là bóp. Bị đá thì đúng rồi, nhưng chưa biết ai ngã ngựa. Đã đến hồi kết đâu? Hãy đợi đấy!

Kiên không biết tổ công tác của Diệu có nên cơm nên cháo gì không? ả ó lại là sản phẩm của phương án cải tiến của anh…

Sáng thứ hai, Kiên còn đang ăn sáng với vợ đã nghe Hùng gọi: "Hay quá anh ơi! Đã lần ra tổ con chuồn chuồn rồi. Tờ *Thời luận* sáng nay đã đăng bài phóng sự điều tra: *"Lắt léo chuyện một lô đất ở quận Lâm Dư"*. Em đọc anh nghe nhớ. - "Dài không?" - "Khá dài!" - "Thế thì tóm tắt thôi, mình sẽ đọc sau". Vừa mới nghe Hùng nói bằng cái giọng mừng rỡ như báo tin vui, Kiên bấm một nút trên điện thoại cho Tần cùng nghe.

Bên kia Hùng đã đặt máy. Tần như trút được gánh nặng. Chị dang rộng cánh tay. Kiên đổ vào người vợ.

Họ siết chặt nhau đến nghẹt thở rồi buông nhau ra. Tần chỉ nói ba tiếng "có

thế chứ!", rồi vội chuẩn bị đi làm.
Bây giờ, tờ báo đã mở rộng trước mặt Kiên. Anh đọc thong thả: "Chuyện xin và cấp đất, hiện nay đương nhiên vẫn thuộc cơ chế xin cho, mà lại nằm trong cơ chế thị trường, với mối lợi không tính được, nên không thể không có chuyện gì. ả ói trắng ra là không có chuyện cho không. ả hưng người Việt ả am ta vốn nhân hậu, chả nhẽ được việc mình rồi lại tố cáo người ta ăn của đút lót thì chả ra sao. Mình cũng bị tội là kẻ đút lót mà lại không có chứng cớ gì. Vậy là theo luật định, do không có ai khiếu nại tố cáo, nên không một vị nào có trách nhiệm bị cơ quan pháp luật sờ gáy. Các vị có trách nhiệm, dù bị điều đi công tác khác, tuy có kém oai hơn, có ít mầu mè hơn, nhưng… cho đến lúc nghỉ hưu vẫn không có ai động đến. Ở ta lại chưa có ai bị hồi tố nên coi như hạ cánh an toàn. Từ đó người Thanh Hoa vĩnh viễn cho họ rơi vào quên lãng. Có người phũ mồm lại nói, cứ coi như họ không còn tồn tại trên đời này.
ả hưng chuyện lắt léo của lô đất thuộc quận Lâm Du sau đây thì không thể rơi vào quên lãng được. Bởi nó liên quan đến sinh mệnh chính trị của không chỉ một người, và chắc chắn liên quan đến sinh mệnh của một nhà báo. Được sự đồng ý và giúp đỡ của một số cơ quan chức năng, nhóm phóng viên *Thời luận* thấy cần phải làm sáng tỏ vụ này trước toà án dư luận.
Ai cũng biết khu Liên hợp Thể thao Văn hoá Lâm Du đã được xin dôi ra nhiều hecta để cuối cùng chỉ dùng một nửa diện tích ấy cho mục đích áy, phần còn lại xin chuyển đổi mục đích sử dụng. Việc này đã được UBả D thành phố phê duyệt bằng văn bản.
Yên trí trong danh sách cán bộ công chức xin đất có tên đồng chí X, nên bí thư Quận uỷ mới khẳng định như vậy với một đại diện cơ quan cấp trên. ả hưng cuối cùng, như báo chí đưa tin, đồng chí X không hề dính dáng gì đến chuyện đất cát lèm nhèm. Vậy là bí thư Quận uỷ bị kỷ luật đã. Sau đó

đến những ai liên đợi trách nhiệm dưới quyền? Đáng đời quan liêu! Bởi thế, bây giờ sự việc được lần ngược trở lại, để tìm xem tổ con chuồn chuồn ở đâu.

Trong thời gian lập danh sách, đã hai lần phó chủ tịch UBẩ D Quận Lâm Du ĐTD nhân được điện thoại trực tiếp của đồng chí X. Đã khôi phục được hai cuộc nói chuyện này từ máy điện thoại ghi âm. Vì thế danh sách chính thức mà bí thư Quận úy đúng là có tên đồng chí X. ẩ hưng đến khi làm thủ tục cấp đất thì một người tên là A cầm thư tay của đồng chí X đến xin thế tên mình vào. Ông A giải thích đây là việc đổi đất, đề nghị được thông cảm, để tránh phải làm thủ tục sang nhượng rắc rối.

Cơ quan chức năng đã điều tra và xác nhận chuyển đổi đất này là có thật. Và sự thật đã diễn ra với những nước cờ lắt léo thế này.

Ông A là chủ sở hữu ngôi nhà 17 phố Cầu Tre. Đây là một con phố ngắn, và mỏng, áp lưng vào phố Cầu Mây dài hơn nhiều nhưng cũng mỏng và đặc biệt là chỉ có một dẫy bên số chẵn. Vượt qua con đường rộng 32m, có chỗ tới 50 đến 80m là vườn hoa, vườn cây, ăn ra tận mép hồ thơ mộng, không chỉ đẹp mà còn là địa linh, thuỷ linh, bởi nó gắn với bao truyền thuyết, huyền thoại của một quần thể di tích lịch sử văn hoá nổi tiếng, mà bất cứ ai đến Thanh Hoa cũng phải đặt chân đến. Các lễ hội lớn, các cuộc bắn pháo hoa, đốt cây bông, bao giờ cũng phải diễn ra tại đây rồi mới kể đến nơi khác. Do vậy, việc buôn bán, làm ăn, giao dịch ở đây là thuận tiện không đâu bằng.

Đồng chí X có một ngôi nhà ở số 58 Cầu Mây.

Ông A đã bán nhà số 17 Cầu Tre cho đồng chí X với giá một mét vuông đất, đắt hơn cả giá đất ở Luân Đôn hay Tôkiô. Tại sao lại mua với giá cắt cổ như thế? ẩ hà số 17 Cầu Tre và số 58 Cầu Mây áp lưng vào nhau. Chỉ cần thông tường lưng là được một khu đất có hai mặt tiền ở hai mặt phố vào loại nhất

Thanh Hoa.

Hiện nay số 58 Cầu Mây là nhà ba tầng, 17 Cầu Tre là 2 tầng. Phá cả hai, xây một toà nhà năm tầng (theo quy hoạch, khu vực này chỉ được xây không quá năm tầng) với hai mặt tiền ấy, thì tiền mặt cứ việc chảy vào như nước sông Đà!

Số 58 Cầu Mây được thành phố phân bổ sung cho đồng chí X năm 1979, khi ấy, ông đang là cán bộ giúp việc cho một cán bộ cao cấp Trung ương. Việc thật, người thật thì như thế. ả hưng tra trong hồ sơ thì đồng chí X không hề dính dáng đến việc mua bán này. ả gười đứng tên chuyển nhượng của ông A lại là ông X1. Chỉ có một chút dây mơ rễ má: X1 là con trai đồng chí X. Ông X1 hiện chỉ đóng vai trò đứng đằng sau một công ty Tả HH mà giám đốc là vợ mình. Chả là vì công chức đương nhiệm không được trực tiếp đứng đầu một tổ chức kinh tế tư nhân.

Khi bị hỏi, chẳng lẽ chỉ một lô đất ở quận Lâm Du đủ đánh đổi nhà 17 Cầu Tre, thì ông A thật thà hỏi lại:

- Làm sao mà đủ được?

- Thế còn phải bù những gì nữa?

- Một lô đất khác, ở quận khác.

- Đủ chưa?

- Đủ thế nào được. Cả hai lô ấy cộng lại chưa được một phần ba giá trị nhà tôi.

- Thế còn lại trả bằng gì?

- Bằng vàng chứ bằng gì? Mua bán nhà đất, xưa nay vẫn thế.

- Thế sao ông phải cầm thư tay đồng chí X đến làm gỉ?

- Việc này đã thoả thuận rồi. ả hư thế đỡ phải một lần sang tên chuyển nhượng. Bởi khi thương lượng đã phải xác định ai nộp thuế. Vì tiền thuế phải tính vào giá thành. Bên nào chạy được, hay giảm thì bên ấy nhận nộp

thuế. Thật ra, chủ nhà 17 Cầu Tre kề bên cũng đã ngã giá ấy, nhưng chưa nhất trí được chuyện ai sẽ nộp thuế. Ông X nhận đóng thuế, tức là không mất, hoặc chỉ mất tượng trưng. Thủ tục sang nhượng hai lô đất và nhà tôi, cả đống vàng đấy.

Ở ta có cả 101 cách vận dụng linh hoạt. ẩ hững chuyện này, các ông bà thuế thạo lắm.

Làm thế, ông X không hề hai lần có tên trong danh sách xin đất. Thế chả hơn à?

ẩ hóm phóng viên nội chính".

Bài báo không nói X là ai, không viết tắt tên, cũng không bình luận. Bạn đọc thường chỉ đoán là một nhân vật có hạng. ẩ hưng giới công chức thành phố thì biết tỏng X là ai rồi.

Thời luận đã tăng số lượng phát hành thêm 500 mà vẫn hết veo. Thật ra, nếu không có chuyện bí thư Quận uỷ Lâm Du khẳng định tên của đồng chí X trong danh sách thì cũng chả sao. Có ai rà soát lại hàng trăm danh sách cấp đất trong thành phố này, xem những ai xin, có đúng tiêu chuẩn không? Ai xin hai lần? v.v…

ẩ hưng nói thế cũng oan cho Trần Kiên. Thật ra khi nhắc đến đồng chí X, anh cũng chỉ muốn qua đó khẳng định việc quận mình xin chuyển đổi mực đích sử dụng điện tích đất thìa ra là đúng, vì đã được Thành phố phê duyệt và cả đồng chí X cũng xin. Đấy là chuyện rất bình thường. Ai dè, trưởng ban Kiểm tra lại vin vào đất làm án kỷ luật anh nên mới sinh chuyện.

Tờ *Thời luận* lâu nay đã có uy tín trong đấu tranh cho sự thật, công bằng, lẽ phải. Vụ tổng biên tập của họ bị tạt a xít là một tổn thất lớn với tờ báo, nhưng đồng thời cũng nâng cao vị thế của nó trên diễn đàn công luận. Với hai bài báo liên tiếp nó được đồng nghiệp và công luận đánh giá rất cao. Đào Trọng Toàn sau vụ bị cơ quan cảnh sát điều tra thẩm vấn, bị báo chí lên án

đã thành con chi chi nhũn như bún, không còn dám cậy quyền cậy thế ra oai nữa.

Ông ta có vào thăm Triển một lần ở bệnh viện. Lúc ấy, bộ mặt ông ta là cả một sự rối rắm của tâm trạng. Trước hết, đó là một sự sợ hãi. Một gương mặt đàn ông cương nghị trì tuệ như thế, giờ bị huỷ hoại thế kia. Cũng không biết ông ta sợ hãi anh hay sợ hãi sự biến dạng của khuôn mặt anh. Ông ta mặc cảm tội lỗi với anh, nhưng lại không biết đó là tội gì. Miệng muốn nói lời xin lỗi, làm lành, nhưng lại sợ Triển nghĩ sang tội tạt a-xít. Thương thì chắc gì đã thương. Xót thì chắc gì đã xót. Chắc hẳn đã nghĩ nát nước sẽ nói gì khi gặp mặt. Vậy mà lúc trông thấy anh, mặt ông ta vẫn lộ rõ cái bất an, bất ổn, bất định, để cuối cùng nói một câu chả ra sao?

- Anh thấy trong người sức khoẻ thế nào?

Câu này là để hỏi người chưa xác định được bệnh tật của loại bệnh nội khoa, thuộc lực phủ ngũ tạng kia. Chứ bị hãm hại kiểu xã hội đen thế này mà hỏi câu ấy thì không ai nhịn được. Triển vốn đã phải chịu đựng con người này như một thứ tai ương chướng ác từ ngày đại hội bầu ông ta lên chức đứng đầu đoàn thể này. Còn hơn năm nữa mới hết nhiệm kỳ, để lại nhảy sang một ghế nào đó bên hệ thống chính quyền.

Anh không tôn trọng ông ta vì hai lẽ. Không hiểu biết gì về báo chí. Điều ấy thì có thể bỏ qua. Tệ hại nhất là ông ta coi tờ báo này như một công cụ để đề cao mình và giải quyết các mối quan hệ cá nhân. Anh không nghĩ ông ta có thể nhúng tay vào vụ hãm hại mình. Anh đã đặt ra bao nhiêu câu hỏi về việc ấy mà vẫn chưa hé ra một mối nghi ngờ nào.

Chắc hẳn đấy không phải là đối thủ trực tiếp của anh, của *Thời luận*. ả ó phải ở một phạm vi xa hơn, một tầm rộng hơn nhiều, rộng đến không ai phát hiện thấy mối liên hệ giữa nó và sự việc. ả ếu chỉ là một vụ đâm thuê chém mướn thì bắt được thủ phạm sẽ ra ngay.

Đằng này thủ phạm đã không bắt được, mà cũng không một chút tăm hơi. Đối tượng kín võ đến mức ngay cả người được trục tiếp hỗ trợ là Vũ Sán cũng không hay biết gì khi nghe: "Chúng tôi rất quan tâm đến ông… Có việc quan tâm, chính ông cũng không biết đâu".
Triển nghe ông ta hỏi vậy, khẽ nhếch mép cười. Bộ mặt anh, dù đã được những mũi kim vi phẫu thuật của giáo sư thẩm mỹ chỉnh hình đầu ngành tỉ mẩn vá hết sức khéo léo cũng vẫn thảm hại vô cùng.
- Cảm ơn anh đã quan tâm. Bảo rất yếu cũng được mà bảo rất khoẻ cũng được… Bởi Tổ chức Y tế Thế giới định nghĩa, sức khoẻ là một trạng thái thoải mái hoàn toàn về thể chất, tinh thần và xã hội, chứ không phải chỉ là một tình trạng không bệnh tật hay tàn tật. Theo đó thì tôi đang trong tình trạng sức khoẻ cực kỳ xấu.
Ông ta về rồi, Triển lắc đầu: Không biết xã hội có thật sự cần những con người như thế này không nhỉ.
Anh ra viện hôm trước thì hôm sau tờ *Chính luận* đăng ảnh anh giữa trang nhất, với những giòng chữ to sau đây:
"ả ằm trên giường bệnh, Phạm ả ăng Triển vẫn điều hành báo *Thời luận*. Hai bài báo vừa qua có sức chiến đấu như những trái bộc phá tấn công vào chế độ tham nhũng. ả hững người làm báo Việt ả am coi vết sẹo trên mặt anh là bia căm thù tội ác những thế lực đen tối. Các cơ quan bảo vệ pháp luật và chúng ta phải trả anh món nợ này Phạm ả ăng Triển - anh hùng báo chí thời kỳ đổi mới! Tại sao không?
Câu hỏi này xin gửi tới các cấp, các ngành có trách nhiệm, trước hết là Hội nhà báo Việt ả am".
***
Đây là lần thứ hai Đại nhận được thư con. Thư trước làm anh không vui. Anh biết bố con không được sống gần nhau suốt những năm mình sống

trong quân ngũ nên mọi chuyện nuôi dạy đều do vợ đảm nhiệm. Bố con do vậy không mấy khi trò chuyện, tâm sự. Anh không hiểu nó, cả chuyện học hành lẫn sinh hoạt. Đến chuyện quan hệ nam nữ của nó thì Đại nhận ra rằng, nó sạo lắm. Đại không hề có ý đấy nó đi du học cho khuất mắt để giải quyết chuyện hôn nhân của mình cho đỡ chướng. ả gay khi sang ả ga lần đầu, anh đã có ý định cho nó đi du học. ả ó đã có vốn ngoại ngữ, chỉ cần có học vấn đại học ở nước ngoài cho phù hợp với kinh tế thị trường. ả hiểu người tính thế chứ đâu phải mình anh.
Chuyện Đại và Kiều Linh xảy ra thì thủ tục cho nó đi đã xong. Thật ra, nếu vợ anh không phải là người đã vướng vào nó thì cũng có thể lùi ngày bay lại cho nó dự ngày vui của bố cũng được… Vì chuyện ấy mà anh cho nó đi ngay cho đỡ khó xử cả hai phía - nó và vợ anh - chứ nào có định dấu nó. Mà làm sao dấu mãi được. Vì thế anh không ngạc nhiên khi nó mở đầu thứ thế này:
"Con viết thư này mừng bố. Qua bạn bè con biết bố đã lấy vợ. Vợ bố lại là KL. ả ếu việc cô ấy gặp bố là ngẫu nhiên thì không sao. ả ếu là cố ý thì đấy là cô ấy trả thù con đấy. Bởi khi từ biệt con, cô ấy có bảo "quả đất tròn đấy!". KL sắc sảo, già dặn và khôn ngoan. Tại con chỉ quan tâm đến khía cạnh sex nên câu chuyện mới ra như thế. Con nghĩ gặp được một người như bố, cô ấy sẽ là một người vợ tốt. ả ếu là trường hợp thứ nhất thì bố cho con gửi lời xin lỗi vì những gì đã xảy ra với cô ấy. Đó là sai lầm của một thời phung phí cả thời gian, sức lực và tiền của bố mẹ, kể cả vụ với cô giúp việc nhà mình. Rồi con sẽ phải làm quen với KL trong cương vị mẹ kế vậy". ả ó nghĩ thế thì được. Có vẻ bắt đầu biết suy nghĩ rồi. Đại đọc tiếp, rất mừng thấy con tự nhận xét về mình:
"Hồi mới sang, con cũng rất quan tâm đến chuyện sex. ả hưng thấy các bạn khác chí thú học hành nên con cũng suy nghĩ nhiều. Mà chuyện sex ở bên

này lại quá đơn giản. ẩ hưng nó chỉ mang lại những vui thú nho nhỏ. Đến nhanh mà đi cũng nhanh. Chả để lại gì cho sự nghiệp của mình". Đại mỉm cười khi thấy thằng con chơi bời như thế mà tự nhiên lại nhắc đến sự nghiệp. Anh thật sự vui khi nó viết tiếp: "Chắc bố ngạc nhiên khi con nhắc đến sự nghiệp, chuyện xa lạ với con khi còn ở nhà. Khi thấy mọi người xung quanh đều chăm lo đến chuyện học hành, đều tính đến chuyện làm ăn, con đâm ra nghĩ ngợi. Đơn giản thế thôi bố ạ. ẩ hất định con sẽ làm giầu cho bố xem. Từ suy nghĩ ấy, con để ý xem xung quanh người ta làm ăn thế nào và bố có biết không, con mới phát hiện ra một việc có thể làm ăn được, vì bên mình đã làm ngon rồi. Đó là việc lập một cơ sở sản xuất bánh đa nem. Bên này họ rất khoái món nem rán của mình.
ẩ gười mình vẫn phải chở từ nhà sang. Con biết cách làm công nghiệp chứ không tráng thủ công từng chiếc một đâu. ẩ ếu việc này thành con sẽ gây dựng cho mình cơ sở làm ăn ở bên này".
Thế nghĩa là nó định làm ăn lâu dài ở bên ấy? Có vẻ thế lắm. Anh dừng lại suy nghĩ một lát. Bắt đầu thấy vui khi nghĩ về con trai. Đại không biết rằng những dòng sau đó lại làm anh choáng váng thật sự.
Bây giờ con muốn nói với bố một chuyện. Con cứ đắn đo mãi xem có nên nói không. Mới đầu con nghĩ, hay là cứ để trong tình cảm của bố, mẹ mãi mãi là người vợ thuỷ chung, đoan trang. Không biết khi nói ra chuyện này, ở dưới ấy mẹ có trách giận con không? Dẫu sao thì chuyện đã qua, mẹ đã mất. Con nghĩ, bố phải biết chuyện cũ để có một sự quan tâm cần thiết đến KL bây giờ. Mẹ đã chết vì tai nạn giao thông khi cùng đi với một người, mà người ấy có quan hệ trên mức tình cảm với mẹ. Chỉ vì thời gian ấy, bố không có điều kiện gần gũi mẹ nên mới xẩy ra như thế. Con hy vọng bố sẽ không bị sốc vì chuyện này. Bố cũng đừng trách cứ mẹ làm gì".
Đại choáng người. Anh không thể nào tưởng tượng được, người vợ yêu

chiều mình như thế lại có thể đem lòng yêu một người khác. Anh nhớ mỗi lần về, Thuỵ Miên lại nấu món riêu cá với mẻ cho anh. Đĩa rau xà lách, húng… chỉ mới trông đã thấy ngon rồi. Và cái màn gãi lưng rất khoái cho anh… Lần nào trở về đơn vị, anh cũng hào hứng kể với anh em trong ban chỉ huy về vợ mình. Vậy mà… Không nhẽ người ta có thể yêu cả hai người đàn ông? Có thể như thế không? Hay cũng như người ta có thể hai tay vẫn bắt hai con cá đấy thôi. Tại sao mình không cảm thấy một sự giả dối nào? Đấy là thật hay giả dối? Làm sao mà giả dối được nhỉ? Chỉ có thể giải thích thế này: khi mình về thì cô ấy yêu mình. Khi mình đi vắng thì cô ấy yêu người khác. ẩ gười đàn bà lấy chồng phải luôn luôn có chông bên cạnh à? Thế bao nhiêu người lính phải xa vợ bao nhiêu năm trong cả hai cuộc kháng chiến thì vợ đều yêu người khác hết hay sao? Lại còn những người hoạt động tình báo nữa chứ? Họ biệt vô tăm tích, họ bị mang tiếng là theo địch thì các bà vợ thế nào? ẩ ếu họ giữ được thì quý biết bao, mà không giữ được thì cũng đừng trách họ làm gì.

Tội nghiệp. ẩ ghĩ đến đấy, Đại cũng thấy nhẹ người đi một chút… Đại đọc phần con viết thêm:

"ẩ ếu thấy cần thiết, bố có thể chuyển thư này cho ông bà hay cô chú Kiên-Tần xem cũng được.

Con đã mua máy tinh xách tay, phục vụ cho việc học tập, làm ăn và liên hệ thư từ. Từ nay bố con có thể liên hệ thường xuyên hơn bố ạ.

Chúc bố sức khoẻ, hạnh phúc và thắng lợi trong công việc làm ăn.

Con Lê Cường"

Đêm ấy, Đại vẩn vơ nhớ đến người vợ đã mất, không ra giận, không ra thương. Kiều Linh vẫn ngủ ngon lành, vô tư như đứa trẻ sau bữa bú no nê. Cái bụng vồng lên với đứa con ôm đầu khoanh tròn trong bụng mẹ. Đại khẽ đặt tay lên bụng vợ làm chị cựa mình.

Mắt vẫn nhắm nghiền, Kiều Linh đưa hai tay lên đỡ bụng, từ từ trở mình về phía chồng. Tay chị rờ rờ tìm tay chồng, nắm lấy, rồi lại ngủ tiếp ngon lành. Hoá ra đây là lần đầu tiên Đại biết đến hạnh phúc làm bố trong từng giờ, từng phút được bế vợ từ xe vào nhà hộ sinh, được nóng lòng túc trực, hồi hộp nghe thông báo con trai, ba cân hai. Lần đầu tiên Đại được mẹ vợ sai vặt những việc phải làm của một người đàn ông hầu vợ đẻ. Thằng cu được ông nội gợi ý và bố mẹ rất vui vẻ đồng ý đặt tên là Thành, ghép cả tên bố: Lê Đại Thành.

Đến mừng anh chị, Thảo Tần nói với anh trai:

- Em nghĩ, dù anh có trở thành tỉ phú đô la, nhưng nếu cu Đại Thành không trở thành một con người thật sự thì anh cũng chả sung sướng gì đâu. Em bắt đầu thấy mến vợ anh. Anh nên lấy gia đình làm trọng. Chuyện của nhà em chưa biết kết cục ra sao. Sau hai bài trên báo *Thời luận*, chắc chắn sự việc sẽ phải được xem xét lại ả hưng cũng chưa biết thế nào. Tổ chức vẫn là việc rắc rối nhất trên đời này. Dù nhà em có làm gì, hay theo anh đi làm kinh tế thì em vẫn phải là cái phanh, là sợi dây hãm để nhắc rằng, anh ấy đang có một gia đình. ả ó không phải là lớn nhất. ả hưng không có gia đình là không có bến đỗ đâu. Dù anh có bay cao bay xa đến đâu cũng phải có bến đỗ anh ạ.

***

Vợ đi làm rồi, Kiên ngồi nhà một mình. Anh tĩnh tâm trở lại. À, phải gọi ngay cho Diệu đã:

- Chắc em đọc báo rồi. Anh cảm ơn đồng chí tổ trưởng công tác đã hoàn thành suất sắc nhiệm vụ.

Diệu còn mừng vui hơn Kiên:

- ả ếu anh không bổ sung một nhà báo ở giai đoạn cuối thì dù có lần ra đầu mối, cũng không làm nên trái bom sáng nay được. Phen này…

Kiên ngắt lời chị:

- Đừng vội mừng quá em ạ. Mới là sáng tỏ một sự thật. ả hưng sự thật ấy được sử dụng như thế nào lại là chuyện khác.
Kiên biết rất rõ điều này: khi nào tổ chức đứng về phía nào thì phía ấy thắng. ả gười này không thuộc tổ chức Thành uỷ mà là tổ chức Trung ương quản lý. Điều này làm anh phần nào tin tưởng hơn. Thế nào cũng phải đợi. Đợi mà biết sẽ được cái gì thì mình sẽ kiên trì đợi. Chỉ sợ xôi hỏng bỏng không. Chuyện nhà đất ở Thanh Hoa, nhiều cán bộ dính vào quá, mà không phải chỉ cán bộ Thanh Hoa dính vào, người trên người Thanh Hoa cũng dính vào kia mà. Khi nó trở thành phổ biến thì dễ bị coi là chuyện bình thường lắm.
Đại điện về:
- Thế này thì chú chả thèm đi làm kinh tế với anh rồi.
Kiên cười:
- Chưa đâu vào đâu đâu anh ạ.
- Xem ra thì việc của chú không phải là không có bất trắc đâu nhỉ?
Kiên gọi điện cho bố vợ, đã thấy giọng nói mừng rỡ của ông:
- Tôi cũng định gọi điện cho anh đây. Bố đọc báo rồi. ả hư vậy là lý do kỷ luật anh đã không còn xác đáng. Chắc chắn sự việc sẽ được xem xét lại.
- ả ếu được thế thì tốt quá! ả hưng còn chuyện đố kỳ ghen ghét nữa bố ạ. - Kiên nhớ đến thái độ của trưởng ban Kiểm tra nên nói vậy.
Ông bố bảo:
- Anh đừng nhầm. ả gười ta đố kỵ là đố kỳ giữa cá nhân với nhau, không có chuyện đố kỳ giữa một tập thể với một cá nhân. Còn chuyện anh để cho cả tập thể mất cảm tình, lại là chuyện khác. Bố nghĩ con không rơi vào trường hợp này.
Ông Hoè nói đúng. Không bao giờ Kiên rơi vào hoàn cảnh ấy. ả hưng cá nhân đố kỵ với anh thì có. Mà có không ít. ả gười ta khó chịu vì anh đúng mới lạ. ả gười ta muốn anh phải xưng hô như con cháu trong nhà. Đến cái

mặt anh ưa nhìn thế này cũng trở thành nhược điểm. Mình sắc sảo hơn người là dở rồi. Lại còn cải tiến cải lùi nữa chứ. Định chơi trội chứ gì? Định lên nữa chứ gì? Thái độ đố kỵ không giấu giếm của trưởng ban Kiểm tra vẫn ám ảnh anh như một vết bẩn trên quần chưa kịp giặt. Mà mình thì chỉ muốn cho công việc chạy nhanh hơn thôi. Mình biết xấu hổ hơn họ khi thấy thiên hạ đã bỏ mình quá xa rồi. Ai có lòng tự trọng chả nghĩ như thế. Mình quyết định mọi việc lớn mà khi có chuyện xảy ra lại đứng ngoài thì thậm vô lý. ả gười tự trọng không ai làm thế, nhất là khi người phải chịu đòn thay là người thân quý của mình. Việc cải tiến phương thức lãnh đạo của Kiên xuất phát từ việc cụ thể như thế chứ nào có mưu đồ gì cho cam. Bây giờ thì lĩnh đủ đòn rồi! Cho dù một phần sự thật được phanh phui thì chắc gì vụ việc sẽ thay đổi. Chuyện làm mất uy tín của Bí thư chỉ là lý do được nêu lên, còn những lý do ngầm không được nêu lên, ai mà biết được. Anh nhớ hôm đồng chí phó bí thư trường trực Thành uỷ gặp trước khi đưa vụ của anh ra cuộc họp thường vụ. Ông ấy nói, không ra phê bình, cũng không phải là một lời khuyên, mà cũng chẳng phải là phân tích: "Kể ra, nếu có ý thức bảo vệ lãnh đạo thì đồng chí không nói chuyện ấy ra mới phải… ả gừng một tý, ông lại tiếp: "… Hoặc là trực tiếp báo cáo với Tổ chức Thành uỷ cũng được. Đằng này…". Một cách nhìn vấn đề như thế thì chả thể nói gì được. Mặc dù anh không hề định tố chuyện đất của Bí thư mà chỉ lấy việc ấy ra để bảo đảm cho việc chia đất ở Quận mình thôi. Chỉ bấy nhiêu đã đủ chết rồi. Một việc trực tiếp liên quan đến bí thư Thành ủy như thế nên khi đưa ra cuộc họp Ban chấp hành Đảng bộ thành phố biểu quyết, 100% đồng ý kỷ luật anh. Đợi xem lại kỷ luật mình ư? Ai xem? Phải can đảm lắm mới dám làm. Mà xem ra mấy người mà anh tiếp xúc chả có ai có chút can đảm ấy. Một việc cỏn con như thế, cấp trên cũng chả để mắt tới, nếu anh không kêu. Mà Kiên thì chả kêu rồi. Anh dám chịu thất bại.

Để xem con tạo xoay vần đến đâu.

Đại Lải, 4.2005

HẾT